

STORTINGET

Innst. 440 S

(2023–2024)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen
om Kommuneproposisjonen 2025

Prop. 102 S (2023–2024)

Innhold

Side

1. Sammenheng	1
1.1 Regjeringens politikk for kommunesektoren	1
1.1.1 Kommunene i en urolig tid	1
1.1.2 Langsiktige utfordringer	2
1.1.3 En nyskapende og bærekraftig kommunesektor	3
1.1.4 Nytt inntektssystem for kommunene	3
1.1.5 Et velfungerende og tillitsskapende demokrati	4
1.2 Kommuneproposisjonen 2025	4
1.2.1 Det økonomiske opplegget for kommuner og fylkeskommuner i 2024 og 2025	4
1.2.2 Inntektssystemet for kommunene og fylkeskommunene	5
1.2.3 Skjønnskuttet	5
1.2.4 En nyskapende og bærekraftig kommunesektor	6
1.2.5 Et velfungerende og tillitsskapende demokrati	6
1.2.6 Oppgavefordeling og regelverk	7
1.2.6.1 Arbeids- og inkluderingsdepartementet	7
1.2.6.2 Barne- og familiedepartementet	7
1.2.6.3 Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet	7
1.2.6.4 Helse- og omsorgsdepartementet	7
1.2.6.5 Kommunal- og distriktsdepartementet	8
1.2.6.6 Kultur- og likestillingsdepartementet	8
1.2.6.7 Kunnskapsdepartementet	8
1.2.6.8 Samferdselsdepartementet	8
1.2.7 Utviklingen i kommuneøkonomien	8
1.2.8 Kommunenes og fylkeskommunenes inntektsnivå i 2023	9
1.2.9 Utviklingen i kommunale tjenester	9
1.2.10 Nynorsk i kommunane	9
1.3 Nytt inntektssystem for kommunane	10
1.3.1 Nytt inntektssystem for kommunane	10
1.3.1.1 Innleiing	10
1.3.1.1.1 Nytt inntektssystem for kommunane	10
1.3.1.2 Inntektssystemutvalet sitt forslag til nytt inntektssystem	11
1.3.1.2.1 Skatteelementa i inntektssystemet	11
1.3.1.2.2 Utgiftsutjamninga	11
1.3.1.2.3 Regionalpolitiske tilskot	11
1.3.1.2.4 Andre tilrådingar og forslag	12
1.3.1.3 Samandrag av høyringa av NOU 2022:10	12
1.3.2 Om inntektssystemet	12
1.3.3 Skatt og inntektsutjamning	12
1.3.3.1 Skatteelementa i dagens inntektssystem	13
1.3.3.1.1 Skatteandel	13
1.3.3.1.2 Kommunane sine skattegrunnlag og inntekter frå naturressursar	13
1.3.3.2 Forskjellar i inntekt mellom kommunar	14
1.3.3.2.1 Inntektsutjamning	14
1.3.3.3 Inntektssystemutvalet sitt forslag til endringar i skatteelementa	14
1.3.3.4 Departementet si vurdering av skatteelementa i inntektssystemet	14
1.3.3.4.1 Skatteandel	15
1.3.3.4.2 Skattegrunnlag	15
1.3.3.4.3 Inntektsutjamning	17
1.3.3.4.4 Negative rammetilskot ved auka inntektsutjamning	17

	Side	
1.3.3.5	Samla forslag til endringar i skatteelementa.....	17
1.3.3.6	Kommunane sine inntekts- og formuesskattesatsar.....	18
1.3.3.6.1	Maksimumssatsar for inntektsskatt og for formuesskatt.....	18
1.3.3.6.2	Forslag frå Inntektssystemutvalet	18
1.3.3.6.3	Departementet si vurdering.....	18
1.3.3.6.4	Oppmodingsvedtak nr. 104 (2020–2021) om formuesskatt	18
1.3.3.7	Eigedomsskatt	18
1.3.3.7.1	Forslag frå Inntektssystemutvalet	19
1.3.3.7.2	Vurdering av forslag frå utvalet.....	19
1.3.4	Utgiftsutjamning.....	19
1.3.4.1	Utgiftsutjamninga – mål og metode	19
1.3.4.1.1	Mål og prinsipp for utgiftsutjamninga	19
1.3.4.1.2	Tenester som er omfatta av utgiftsutjamninga.....	20
1.3.4.1.3	Analyseopplegg og metode	20
1.3.4.1.4	Kompensasjon for smådriftsulemper	20
1.3.4.2	Grunnskole	20
1.3.4.3	Barnehage.....	21
1.3.4.4	Kommunehelse	22
1.3.4.5	Barnevern	23
1.3.4.6	Sosiale tenester.....	23
1.3.4.7	Administrasjon og landbruk.....	24
1.3.4.7.1	Administrasjon og miljø	24
1.3.4.7.2	Landbruk	24
1.3.4.8	Forslag til samla kostnadsnøkkel.....	25
1.3.4.8.1	Sektorveker	25
1.3.4.8.2	Samla kostnadsnøkkel.....	25
1.3.5	Regionalpolitiske tilskot	26
1.3.5.1	Dagens regionalpolitiske tilskot.....	26
1.3.5.1.1	Distriktstilskot Sør-Noreg	26
1.3.5.1.2	Distriktstilskot Nord-Noreg.....	26
1.3.5.1.3	Regionsentertilskot	26
1.3.5.1.4	Storbytilskot.....	27
1.3.5.1.5	Veksttilskot.....	27
1.3.5.2	Forslaget til Inntektssystemutvalet.....	27
1.3.5.3	Andre utval sine vurderingar	27
1.3.5.4	Departementet sine vurderingar.....	27
1.3.5.5	Forslag til endringar i regionalpolitiske tilskot.....	29
1.3.5.5.1	Endringar i distriktstilskot Sør-Noreg og distriktstilskot Nord-Noreg.....	29
1.3.5.5.2	Avvikling av regionsentertilskotet og reduserte satsar for veksttilskotet og storbytilskotet....	30
1.3.6	Skjønstilskot.....	30
1.3.6.1	Dagens system og praksis	30
1.3.6.1.1	Basisramma	30
1.3.6.1.2	Tilbakehaldne skjønsmidlar (reservepott)	30
1.3.6.1.3	Departementets prosjektskjønsmidlar	31
1.3.6.2	Forslaget til Inntektssystemutvalet.....	31
1.3.6.3	Departementet sine vurderingar.....	31
1.3.7	Toppfinansieringsordninga for ressurskrevjande tenester	32
1.3.7.1	Forslaget til Inntektssystemutvalet.....	32
1.3.7.2	Konsekvensar av nedvekting av PU-kriteriet	32
1.3.7.2.1	Dagens ordning.....	32
1.3.7.2.2	Konsekvensar av nedvekting av PU-kriteriet for toppfinansieringsordninga	32

1.3.7.2.3	Departementet si vurdering.....	32
1.3.7.3	Omlægging av toppfinansieringsordninga.....	33
1.3.7.3.1	Bakgrunn	33
1.3.7.3.2	Departementet sine vurderingar.....	33
1.3.7.4	Forslag til endringar i toppfinansieringsordninga for ressurskrevjande tenester.....	33
1.3.8	Innbyggjarar som ikkje er folkeregistrert i kommunen	33
1.3.8.1	Inntektssystemutvalet si vurdering.....	34
1.3.8.2	Oppmodingsvedtak og vurderinga til departementet	34
1.3.9	Saker med særskild fordeling (tabell C).....	34
1.3.9.1	Saker som blir gitt med særskild fordeling i dag.....	34
1.3.9.2	Vurderinga til Inntektssystemutvalet.....	35
1.3.9.3	Departementet si vurdering og forslag til endringar.....	35
1.3.9.3.1	Kompensasjon for gradert basiskriterium.....	35
1.3.9.3.2	Halv effekt av nedvektinga av kriteriet personar med psykisk utviklingshemming.....	35
1.3.9.3.3	Vekst fordelt etter inntektsnivå.....	35
1.3.9.3.4	Andre endringar	35
1.3.10	Overgangs- og kompensasjonsordningar	36
1.3.10.1	Inntektsgarantiordninga	36
1.3.10.1.1	Om inntektsgarantiordninga	36
1.3.10.1.2	Inntektssystemutvalet sitt forslag og vurdering.....	36
1.3.10.1.3	Departementet si vurdering av inntektsgarantiordninga.....	36
1.3.10.2	Overgangsordningar skatt	37
1.3.10.3	Vekst i frie inntekter	37
1.3.10.4	Kompensasjonsordning.....	37
1.3.11	Fordelingsverknader av nytt inntektssystem.....	37
1.3.11.1	Om fordelingsverknadane	37
2.	Komiteens merknader	38
2.1	Generelle merknader	38
2.2	Det økonomiske opplegget for kommuner og fylkeskommuner i 2024 og 2025	46
2.3	Inntektssystemet for kommunene og fylkeskommunene	50
2.4	Skjønnstilskuddet.....	51
2.5	En nyskapende og bærekraftig kommunesektor.....	51
2.6	Et velfungerende og tillitsskapende demokrati.....	53
2.7	Oppgavefordeling og regelverk.....	53
2.8	Utvikling i kommuneøkonomien, kommunenes og fylkeskommunenes inntektsnivå i 2023 og omfang og kvalitet i kommunale tjenester.....	64
2.9	Nytt inntektssystem for kommunene	65
2.10	Skatt og inntektsutjevning.....	68
2.11	Utgiftsutjevning.....	70
2.12	Regionalpolitiske tilskudd	74
2.13	Skjønnstilskuddet.....	78
2.14	Toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester	78
2.15	Saker med særlig fordeling (tabell C).....	80
2.16	Overgangs- og kompensasjonsordningar og vekst i frie inntekter.....	80
3.	Forslag fra mindretall.....	83
4.	Komiteens tilråding.....	85

STORTINGET

Innst. 440 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Prop. 102 S (2023–2024)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Kommuneproposisjonen 2025

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Regjeringens politikk for kommunesektoren

1.1.1 KOMMUNENE I EN UROLIG TID

Det vises i proposisjonen til at kommunene de siste årene har vært nødt til å håndtere flere store utfordringer som koronapandemien, økt flyktningestrøm grunnet krigen i Ukraina, høye strømpriser, høy kostnadsvekst og uforutsette naturhendelser som ekstremværet «Hans». Kommunene har håndtert urolige tider på en god måte, samtidig som de har levert gode tjenester til innbyggerne. Det vises i proposisjonen til at regjeringen vil fortsette å støtte kommunene gjennom de årlige budsjettene og stille opp når det skjer ekstraordinære hendelser.

Det vises i proposisjonen til at Norge har besluttet å gi midlertidig kollektiv beskyttelse til mennesker på flukt fra krigshandlinger i Ukraina. Kommunene er viktige aktører i å bosette flyktninger, og det er lagt ned en uvurderlig innsats for å skaffe til veie boliger og legge til rette for en vellykket bosetting. Manglende tilgang til egnede boliger har vært en viktig utfordring i arbeidet med å bosette flyktninger. Kommunene har store utgifter ved å ta imot flyktninger, og integreringstilskuddet skal gi en rimelig dekning av kommunenes gjennom-

snittlige merutgifter til bosetting og integrering av flyktninger i bosettingsåret og de neste fire årene. Samtidig vil også en del utgifter dekkes av kommunenes ordinære inntekter, som for andre innbyggere. Bosatte flyktninger inngår i beregningen av inntektsutjevning og innbyggertilskudd i det ordinære inntektssystemet når de blir folkeregistrert i kommunen.

Det vises i proposisjonen til at Russlands krigføring mot Ukraina også har påvirket energiprisene. Kommuner og fylkeskommuner mottar ikke strømstøtte, og er derfor mer utsatt for variasjoner i markedsprisen på strøm enn husholdningene. Det er imidlertid stor forskjell mellom kommunene. Prisøkningene har ikke rammet hele landet med samme tyngde, og en del kommuner har dessuten hatt høye kraftinntekter mens andre kun har opplevd høye kostnader.

De fleste land har i løpet av 2022 og 2023 opplevd høy prisvekst. Selv om prisveksten ble redusert gjennom fjoråret, er den fortsatt høyere enn inflasjonsmålene. For å bringe prisveksten ned har de fleste sentralbankene, også Norges Bank, økt styringsrentene. I Norge har arbeidsledigheten økt noe, men er fortsatt på et relativt lavt nivå. Kommunesektoren er også påvirket av prisveksten og økt rentenivå.

Ekstremværet «Hans» førte til omfattende skader i mange kommuner og fylkeskommuner på Østlandet i august 2023. Mange kommuner har hatt ekstraordinære utgifter grunnet skade på kommunal infrastruktur og til akutt krisehåndtering og opprydding etter ekstremværet. Regjeringen har så langt utbetalt nær 1 mrd. kroner i skjønntilskudd i kompensasjon til berørte kommuner og fylkeskommuner.

Ved inngangen til 2024 var den økonomiske situasjonen i kommunesektoren jevnt over god, etter flere år med gode driftsresultater. Siden 2015 har netto driftsre-

sultat for sektoren stort sett ligget godt over anbefalt nivå fra Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU), noe som blant annet må ses i sammenheng med at skatteinntektene har blitt høyere enn anslått i nasjonalbudsjettet. Dette har gitt grunnlag for oppbygging av betydelige disposisjonsfond i kommunene og fylkeskommunene. Det er få kommuner i Register om betinget godkjenning og kontroll (ROBEK).

Driftsresultatet i 2023 var imidlertid under TBUs anbefalte nivå på 2 pst. av inntektene over tid. Både 2022 og 2023 var kjennetegnet av sterk prisvekst og stigende renter. Samtidig ble skatteinntektene også vesentlig høyere enn anslått. For 2023 ble kommunesektoren mer enn kompensert for prisveksten. De positive netto driftsresultatene i 2022 og 2023 må ses i lys av dette. Nedgangen i netto driftsresultat i 2023 skyldtes svakere brutto driftsresultater og må blant annet ses i sammenheng med at kommunene har trengt tid på å tilpasse seg lavere realinntekter som følge av det høye kostnadsnivået. Et høyere rentenivå førte til økte renteutgifter, men for sektoren samlet ble denne effekten motvirket av økt utbytte og avkastning på finansielle plasseringer.

Netto driftsresultat varierte vesentlig mer mellom kommunene i 2023 enn i foregående år. Resultatene var jevnt over bedre i kommuner med under 5 000 innbyggere enn i større kommuner. Gruppert etter landsdel var resultatene særlig svake i Nord-Norge. En del av forklaringen på den store spredningen antas å være at en del kommuner også i 2023 hadde høye inntekter fra kraft og fra Havbruksfondet, samtidig som det har vært store prisforskjeller på strøm mellom de ulike landsdelene. Det er også store forskjeller mellom kommunenes avkastning på finansplasseringer og utbytteinntekter. Økt rente bidrar også til økt spredning fordi gjeldsbelastningene varierer mellom kommunene.

Disposisjonsfondene gjør sektoren samlet sett godt rustet for å håndtere usikkerhet og uforutsette hendelser. Størrelsen på disposisjonsfondene varierer imidlertid betydelig mellom kommunene, og ikke alle kommuner har store disposisjonsfond å trekke på. En situasjon med svake driftsresultat vil ikke være bærekraftig over tid.

Det pekes i proposisjonen på at i en urolig tid er det nødvendig å prioritere forsvar, sikkerhet og beredskap. Samtidig vil regjeringen sikre viktige velferdstjenester i hele landet. Her er kommunesektoren avgjørende. Regjeringen vil bidra til gode økonomiske rammer til å løse de viktige oppgavene kommunesektoren har. Regjeringen legger opp til en realvekst i kommunesektorens frie inntekter på 6,4 mrd. kroner i 2025. Veksten fordeles med 5,0 mrd. kroner på kommunene og 1,4 mrd. kroner på fylkeskommunene. Denne veksten vil dekke sektorens anslåtte vekst i pensjons- og demogra-

fikostnadene, og i tillegg gi sektoren et handlingsrom, se nærmere omtale i kapittel 2. Det er stor usikkerhet knyttet til anslag for både demografi- og pensjonskostnadene. Dersom disse anslagene blir vesentlig endret i Prop. 1 S for 2025, kan forslaget til vekst i frie inntekter bli annerledes enn varslet i kommuneproposisjonen.

1.1.2 LANGSIKTIGE UTFORDRINGER

I proposisjonen vises det til at det lenge har vært varslet at handlingsrommet i finanspolitikken etter hvert vil bli mindre. Statens pensjonsfond utland har økt mye de siste årene, men olje- og gassinntektene ventes å avta i takt med at produksjonen på norsk sokkel etter hvert vil gå ned, og veksten i fondet ventes dermed å bli lavere. Bruken av fondsmidler vil etter hvert øke mindre enn veksten i økonomien. Sammen med en økende andel eldre og mindre vekst i arbeidsstyrken, vil dette gi en svakere inntektsutvikling i statsbudsjettet noen år fram i tid.

Det er usikkerhet rundt økonomisk vekst i årene som kommer. Utsiktene for den økonomiske veksten følger i stor grad av blant annet internasjonale rammebetingelser, herunder hvordan verden forholder seg til klima- og miljøutfordringene, tilgang på ressurser i vårt eget land og utviklingen i produktivitet.

Krigen i Ukraina og geopolitiske spenninger gjør det nødvendig å prioritere beredskap og sikkerhet. Det vises i proposisjonen til at det er bred politisk enighet om at sikkerhet og forsvar skal prioriteres. Dermed vil det være mindre rom for andre prioriteringer i statsbudsjettet.

Framover vil befolkningen i yrkesaktiv alder ikke lenger vokse, samtidig som det vil bli flere eldre. Andelen av befolkningen i yrkesaktiv alder vil dermed falle betydelig. Selv om friskere aldring og insentivene i pensjonsreformen kan medføre at mange eldre står lenger i arbeid, vil forsørgelsesbyrden øke.

Flere eldre vil også gi økt behov for arbeidskraft i helse- og omsorgssektoren. Flere kommuner har allerede i dag problemer med å få tak i kvalifisert helsepersonell til eldreomsorgen. Utfordringen med flere pleietrengende vil bli størst i de små og usentrale kommunene, som jevnt over også har de laveste fødselsratene. De minste kommunene vil dermed ha færre mennesker i arbeidsfør alder per pensjonist enn det større kommuner vil ha. I disse kommunene vil det være behov for å prioritere tjenester til en aldrende befolkning, og det vil oppleves krevende å skulle nedjustere tjenestetilbudet til yngre aldersgrupper.

Bosetting av flyktninger kan bidra til å øke innbyggertallet i enkelte kommuner. Usikkerhet rundt antallet flyktninger som trenger bosetting, og hvor lenge de blir, gjør det imidlertid krevende å planlegge for dette.

Klimaendringene er globale og påvirker også enkeltkommuner. Fram mot 2100 vil klimaet i Norge bli varmere, med blant annet mer nedbør, flere og kraftigere styrtregneepisoder, større regnflommer som kommer oftere og havnivået vil stige langs kysten. Disse og andre forventede klimaendringer vil skape flere utfordringer for samfunnet og vil slå ulikt ut for kommunene, hvor noen vil være mer utsatt for endringene enn andre. Klimatilpasning er derfor viktig i kommunenes planlegging. Norge skal, sammen med alle andre land, omstille seg til et lavutslippssamfunn. Kommunene har en viktig rolle i omstillingen, blant annet gjennom sin rolle som planmyndighet, som innkjøper av varer og tjenester og som forvalter av store eiendommer og bygninger, og vil kunne bidra på ulike måter ut fra sine forutsetninger.

Ulikheter i forutsetninger mellom kommunene er blant annet vektlagt av generalistkommuneutvalget. Utvalget pekte på at dagens kommuner er svært forskjellige og derfor har ulike forutsetninger for å ivareta sine funksjoner og oppgaver. Utvalget mente at hovedutfordringen med dagens generalistkommunesystem er at små og usentrale kommuner har systematisk dårligere lovoppfyllelse enn andre kommuner. Mangel på kapasitet og kompetanse er hovedårsaken til dette. Utvalget konkluderer med at det er et økende press på generalistkommuneprinsippet, fordi ulikhetene i kommunenes forutsetninger for å ivareta sine roller og sitt ansvar øker.

Generalistkommuneutvalget pekte på at demografiendringene er den største utfordringen for kommunesektoren. Utenforskap forsterker de demografiske utfordringene. Det pekes i proposisjonen på at i en tid hvor det vil bli mangel på arbeidskraft, vil det være ekstra viktig å unngå at folk faller utenfor utdanning eller arbeidslivet.

1.1.3 EN NYSKAPENDE OG BÆREKRAFTIG KOMMUNESEKTOR

Det vises i proposisjonen til at svaret på de langsiktige utfordringene for kommunesektoren fort kan bli et ønske om mer rettighetsfesting og detaljregulering av kommunale plikter. En slik strammere styring av kommunesektoren vil imidlertid virke mot sin hensikt. Skal kommunesektoren kunne tilby likeverdige og tilpassede tjenester til innbyggere i hele landet, må den ha handlingsrom til å kunne se ulike sektorer i sammenheng og gjøre nødvendige prioriteringer. Økt handlingsrom vil gi kommunene mulighet til å organisere tjenestene mer effektivt og legge til rette for en bedre økonomiforvaltning tilpasset lokale forhold og ulike preferanser.

Innovasjon, omstilling og digitalisering kan langt på vei bidra til å løse mange av utfordringene. For å kunne opprettholde nivået og videreutvikle innholdet i tje-

nestene innenfor viktige områder som utdanning, helse og eldreomsorg samt opprettholde og styrke tilliten til offentlig sektor, er det også nødvendig å tenke nytt om hvordan offentlig sektor arbeider og er organisert. Det pekes i proposisjonen på at blant annet tilrettelegging for forsøk, herunder forsøksordningen for kommuner og fylkeskommuner som regjeringen inviterte til i 2023, vil kunne bidra til å teste ut smartere organisering av kommunenes oppgaver og virksomhet. Men også nye løsninger krever økt kapasitet og kompetanse, som mange kommuner har utfordringer med å tiltrekke seg allerede i dag.

I Norge har vi en kommunesektor med et bredt ansvar, sammenlignet med andre land. Det fremgår av proposisjonen at regjeringen mener det er viktig å bevare dagens kommunesystem hvor alle kommunene har det samme ansvaret. Det legger til rette for at alle kan bo der de vil, og få likeverdige tjenester av kommunen.

Regjeringen vil legge til rette for velfungerende og tillitsskapende kommuner som gir innbyggerne de tjenestene de har krav på og utvikler sine lokalsamfunn, og vil jobbe med tiltak som kan støtte kommunene i å håndtere dagens og framtidens utfordringer.

1.1.4 NYTT INNTEKTSSYSTEM FOR KOMMUNENE

I proposisjonen vises det til at inntektssystemet er viktig for å sikre et likeverdig tjenestetilbud i hele landet. Systemet fordeler kommunenes og fylkeskommunenes frie inntekter, det vil si rammetilskuddet og skatteinntekter. Inntektssystemet bør gjennomgås og oppdateres med jevne mellomrom for å sikre at det er tilpasset dagens situasjon og for å opprettholde legitimiteten til systemet. Det vises i proposisjonen til at regjeringen i Hurdalsplattformen varslet en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet. Regjeringen legger i proposisjonen fram et nytt inntektssystem for kommunene. Forslaget er blant annet basert på Inntektssystemutvalget, som leverte sin utredning i august 2022, innspill i høringsrunden og målene i Hurdalsplattformen.

Det pekes i proposisjonen på at det viktigste formålet med inntektssystemet er å sørge for at kommuner kan tilby gode og likeverdige velferdstjenester til innbyggerne. Dette innebærer at det ikke kan være for store variasjoner i kvaliteten på tjenestene mellom kommunene. Det er store forskjeller når det gjelder innbyggertall, befolknings sammensetning, bosetting og sentralitet, og dette påvirker utgiftene til hver enkelt kommune i ulik grad. Det er i dag full utgiftsutjevning innenfor sektorene som inngår i utgiftsutjevningen, og dette er et viktig prinsipp som blir videreført. Regjeringen viderefører også en faglig fundert utgiftsutjevning, og legger fram et forslag til ny kostnadsnøkkel basert på oppda-

terte faglige analyser av hva som påvirker kommunenes utgifter.

Det er også store forskjeller i kommunenes skatteinntekter. De inntektene kommunene får beholde fra lokale skattegrunnlag, vil være en avveining mellom hensynet til likeverdige tjenester og hensynet til lokal forankring av kommunenes inntekter. Inntektsforskjeller mellom kommunene kan føre til at innbyggerne i ulike kommuner ikke får like gode tjenester, og regjeringen foreslår derfor økt utjevning av kommunenes skatteinntekter fra personskatt og naturressursskatt. Det vises i proposisjonen til at dette er i tråd med anmodningsvedtak fra Stortinget våren 2023, som ber regjeringen endre inntektssystemet i retning av et mer utjevne system.

Regjeringen mener at for inntekter fra naturressurser er det viktig med lokal forankring. Regjeringen har varslet at lokalsamfunn som stiller sine naturressurser til disposisjon for utbygging, får mer igjen for det og sikres en rettmessig andel av verdiskapingen. I forslaget til nytt inntektssystem blir dette fulgt opp ved at inntekter fra naturressurser som vannkraft, vindkraft og havbruk fremdeles holdes utenfor inntektsutjevningen. Næringsutvikling innenfor de grønne og blå næringene vil komme hele landet til gode.

Regjeringen vil at regionalpolitiske tilskudd fremdeles skal være et viktig virkemiddel i inntektssystemet, men ønsker å koble tilskuddene tettere opp mot den øvrige distriktpolitikken. Dette innebærer at distriktstilskuddene blir videreført med ny distriktsindeks. I tillegg avvikles dagens regionsentertilskudd og veksttilskuddet reduseres.

I forbindelse med omleggingen av inntektssystemet foreslår regjeringen å øke den økonomiske rammen til kommunesektoren, og 1,6 mrd. kroner av den signaliserte veksten er begrunnet med omleggingen av inntektssystemet. Av denne veksten vil 1,5 mrd. kroner bli fordelt særskilt slik at kommuner med lave skatteinntekter prioriteres. I tillegg innføres en egen kompensasjonsordning på 0,1 mrd. kroner, som sikrer at kommuner med lave skatteinntekter ikke får reduserte inntekter som følge av de samlede systemendringene som foreslås.

1.1.5 ET VELFUNGERENDE OG TILLITSSKAPENDE DEMOKRATI

Det vises i proposisjonen til at det norske demokratiet står sterkt, og har høy oppslutning. I globale demokratirangeringer ligger Norge i toppsjiktet, blant verdens beste demokratier. Samtidig er demokratiet på tilbakegang internasjonalt, og de samme demokratirangeringene har vist at flere land som har vært regnet som liberale demokratier, har beveget seg i mer autoritær retning de siste årene. Dette skjer samtidig med en ri-

vende teknologisk utvikling, særlig framvekst av generativ kunstig intelligens, som også vil ha betydning for demokratiet. Slike utviklingstrekk gir grunn til å øke bevisstheten og kunnskapen om vårt eget demokrati, for å sikre at det skal stå sterkt også framover.

Et sterkt folkestyre på både nasjonalt, regionalt og lokalt nivå er viktig for å gi legitimitet til de politiske beslutningene, og bidrar til at ulike interesser i samfunnet ivaretas og blir hørt. For regjeringen er det viktig å bidra til å bevare og ytterligere styrke demokratiet på alle nivåer.

I august 2023 ble den første tilstandsanalysen av det norske demokratiet lansert. Denne er gjennomført av Universitetet i Oslo på oppdrag fra Kommunal- og distriktsdepartementet. Den er den første demokratianalysen av sitt slag i Norge, og er unik ved at den undersøker tilstanden på ulike sider ved demokratiet på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. Også tilstandsanalysen konkluderer med at det norske demokratiet er stabilt og gjennomgående er av høy kvalitet. Samtidig peker den på at det også i et høykvalitetsdemokrati som det norske vil være rom for forbedring, og trekker frem noen områder hvor det er forbedringspotensial. Disse dreier seg blant annet om at innflytelse er skjevfordelt mellom ulike grupper og innbyggeres oppfatning om utbredelse av korrupsjon og maktmisbruk. Det redegjøres nærmere for tilstandsanalysen av det norske demokratiet i kapittel 6.4 i proposisjonen.

Tilstandsanalysen gir viktige innspill til regjeringens videre arbeid for å bevare og styrke demokratiet, og regjeringen vil på egnet måte komme tilbake til Stortinget om hvordan oppfølgingen skal skje. For å kunne følge utviklingen over tid, er det allerede besluttet at Universitetet i Oslo skal gjennomføre en ny tilstandsanalyse.

Del I

1.2 Kommuneproposisjonen 2025

1.2.1 DET ØKONOMISKE OPPLEGGET FOR KOMMUNER OG FYLKESKOMMUNER I 2024 OG 2025

I proposisjonens punkt 2 gis en omtale av det økonomiske opplegget for kommuner og fylkeskommuner i 2024 og 2025.

I punkt 2.1 gis en omtale av kommuneøkonomien i 2024.

Kommunesektorens frie inntekter i 2023 ¹ og 2024 ². Mill. kroner og endring i prosent.

	Kommunene ³			Fylkeskommunene ³			Kommunesektoren		
	2023	2024	Endr. i prosent	2023	2024	Endr. i prosent	2023	2024	Endr. i prosent
Skatteinntekter	228 070	238 600	4,6	41 691	43 100	3,4	269 761	281 700	4,4
<i>Herav skatt på inntekt og formue</i>	<i>210 495</i>	<i>220 400</i>	<i>4,7</i>	<i>41 691</i>	<i>43 100</i>	<i>3,4</i>	<i>252 186</i>	<i>263 500</i>	<i>4,5</i>
Rammetilskudd	170 297	176 072	3,4	46 458	48 709	4,8	216 755	224 781	3,7
Frie inntekter	398 367	414 672	4,1	88 149	91 809	4,2	486 516	506 481	4,1

¹Inntektene i 2023 er korrigert for oppgaveendringer og innlemming av øremerkede tilskudd mv.

²Nominelle priser. Kostnadsdeflatoren for kommunesektoren i 2024 er anslått til 4,3 prosent.

³Oslo er delt inn i en kommunedel og en fylkesdel.

Kilde: Finansdepartementet

I punkt 2.2 gis en omtale av det økonomiske opplegget for kommunesektoren i 2025, herunder om inntektsrammene for 2025.

Kommuneøkonomien har i 2023 vært preget av sterk kostnadsvekst, høye strømpriser, renteøkninger, havbruksinntekter og krigen i Ukraina.

Regjeringen legger opp til en realvekst i frie inntekter på 6,4 mrd. kroner i 2025.

Regjeringen legger opp til at veksten på 6,4 mrd. kroner fordeles med 5,0 mrd. kroner til kommunene og 1,4 mrd. kroner til fylkeskommunene.

Veksten på 6,4 mrd. kroner overstiger de anslåtte merkostnadene til demografi og pensjon med 2,5 mrd. kroner. Innenfor veksten til kommunene er 250 mill. kroner begrunnet med bemanning i barnehager, mens 1,6 mrd. kroner er begrunnet med omleggingen av inntektssystemet til kommunene.

Videre gis en omtale av demografikostnadene for 2025, pensjonskostnadene for 2025 og forutsetninger for beregning av de regnskapsmessige pensjonskostnadene.

Det vises til proposisjonens punkt 2 for nærmere omtale.

1.2.2 INNTEKTSSYSTEMET FOR KOMMUNENE OG FYLKESKOMMUNENE

I proposisjonens punkt 3 omtales ulike temaer innenfor inntektssystemet for kommunene og fylkeskommunene.

Når det gjelder kommunene, omtales et trekk i kommunenes innbyggertilskudd i 2024 for å dekke inn Frøya kommune sitt akkumulerte negative rammetilskudd i forbindelse med inntektsutjevningen. Når det gjelder inntektssystemet for fylkeskommunene, presenteres det en omfordeling av midler som skulle gå til ordningen med gratis ferjer, men hvor ferjesambandene ikke er gratis i hele 2024. Det orienteres videre om en feil i kriteriet *vedlikeholdsbehov fylkesvei* i delkostnadsnøkkel for fylkesvei, som har konsekvenser for rammetilskuddet til fylkeskommunene i 2024. Denne feilen i

grunnlagstallene for kriteriet påvirker beregningene av fordelingsvirkninger av det nye inntektssystemet som trådte i kraft fra 2024, og vil også ha konsekvenser for inntektssystemet for senere år. Til slutt foreslås det en justering av tannhelsenøkkel fra og med 2025, som følge av at det i saldert budsjett for 2024 ble lagt inn midler til styrking av tannhelsetilbudet til eldre.

Det vises til proposisjonens punkt 3 for nærmere omtale.

Regjeringen legger nå fram et forslag til nytt inntektssystem for kommunene som får virkning fra 2025. Den helhetlige gjennomgangen av inntektssystemet for kommunene er omtalt i del II i proposisjonen.

I forslaget til nytt inntektssystem foreslår departementet at eierinntekter blir tatt ut av skattegrunnlaget til kommunene. En slik korreksjon vil også omfatte fylkeskommunene, noe som kan gi en mindre omfordeling av inntektene til fylkeskommunene.

1.2.3 SKJØNNSTILSKUDET

Kommunal- og distriktsdepartementet fordeler årlig en del av rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner etter skjønn. Formålet med skjønnstilskuddet er å kompensere kommuner og fylkeskommuner for lokale forhold som ikke fanges opp i den faste delen av inntektssystemet, og å bidra til fornying og utvikling.

I proposisjonen gis en omtale av ubrukte midler fra tilleggsbevilgningen på 1 700 mill. kroner ved nysalderingen av 2023-budsjettet i forbindelse med ekstremværet «Hans».

Departementet foreslår at den samlede skjønnrammen til kommuner og fylkeskommuner i 2025 blir satt til 1 000 mill. kroner, hvorav hele rammen bevilges på kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, jf. forslag til vedtak i proposisjonen.

Fra og med 2024 er fylkeskommunenes basisramme avvirket, mens det er opprettet en felles pott til kompensasjon for kostnader ved uforutsette hendelser for kommunene og fylkeskommunene under kap. 571 post 64.

Det vises til proposisjonens punkt 4 for nærmere omtale av skjønnstilskudd fordelt av statsforvalterne (basisrammen), tilbakeholdte skjønnsmidler og departementets prosjektskjønnsmidler.

1.2.4 EN NYSKAPENDE OG BÆREKRAFTIG KOMMUNESEKTOR

I proposisjonens punkt 5 gis en omtale av en nyskape og bærekraftig kommunesektor. I punkt 5.1 omtales forsøksordning for kommuner og fylkeskommuner. Det gis en omtale av bakgrunnen for ordningen, om søknadsprosess og antall kommuner som har søkt og hvilke som er med videre i forsøksordningen.

I proposisjonens punkt 5.2 omtales høringen av NOU 2023:9 Generalistkommunesystemet. NOU 2023:9 Generalistkommunesystemet – Likt ansvar – ulike utfordringer ble sendt på høring 24. april 2023, med frist 1. oktober 2023.

Kommunal- og distriktsdepartementet mottok innspill til ett eller flere av utvalgets anbefalinger fra 136 instanser. 80 av innspillene kom fra kommuner eller interkommunale samarbeid. I tillegg kom det flere innspill fra statlige etater og fagforeninger. Alle høringsinnspillene er tilgjengelige på regjeringen.no.

Det gis en omtale av utvalgets kunnskapsgrunnlag og vurderinger og høringsinstansenes innspill til dette.

Videre omtales utvalgets hovedanbefalinger og høringsinstansenes innspill til disse:

- Videreføre dagens kommunesystem
- Aktiv politikk for større kommuner
- Aktiv politikk for interkommunalt samarbeid
- Redusert statlig detaljstyring
- Mer dialog, veiledning og samarbeid
- Særskilt oppfølgingsordning
- Fylkeskommunens veiledningsrolle
- Tilretteleggende samfunnsutvikling og arealplanlegging
- God styring og ledelse
- Innovasjon, omstilling og digitalisering
- Bolig-, utdannings-, nærings- og distriktpolitikk
- Fokus på perifere og sårbare kommuner.

I proposisjonens punkt 5.3 gis en omtale av status og utfordringer for norske kommuner. Det pekes bl.a. på sikkerhet, beredskap og bevaring av vårt demokrati, på klimaendringene og demografiendringene.

Generalistkommuneutvalget pekte på at demografiendringene er den største utfordringen for kommunesektoren. Det gis i proposisjonen en nærmere omtale av hovedtrekkene i den demografiske utviklingen og hvordan disse påvirker kommunene.

I punkt 5.4 gis en omtale av tiltak og virkemidler for å styrke kommunene og kommunesystemet.

Det vises i proposisjonen til at kommunesektoren står overfor store utfordringer framover, og for mange kommuner gjør disse utfordringene seg allerede gjeldende.

Det pekes på at flere ulike virkemidler kan bidra til å styrke kommunene og kommunesystemet. Virkemidlene utelukker ikke hverandre og må fungere parallelt.

I proposisjonen omtales følgende:

- Interkommunalt samarbeid er nødvendig og hensiktsmessig
- Kommunesammenslåing
- Mindre statlig detaljstyring
- Vurdere særskilt oppfølgingsordning for kommuner med store og vedvarende utfordringer
- Mer tilpasset statlig veiledning og støtte til kommunene
- Husbankens kommunerettede arbeid
- Plansystemet er et viktig styringsvirkemiddel for utvikling
- Distrikts- og regionalpolitikk
- Bygdevekstavtaler.

I punkt 5.5 gis en omtale av effektivitet i kommunale tjenester.

Det vises til at det pågår et betydelig omstillings- og effektiviseringsarbeid i kommunesektoren for å frigjøre ressurser slik at innbyggerne kan få flere og bedre tjenester. Gjennom effektivisering kan det kommunale tjenestetilbudet styrkes utover det som følger av inntektsveksten.

I punktet omtales følgende:

- Analyse fra Senter for økonomisk forskning indikerer et potensial for effektivitetsgevinster.
- Kommunevise resultater fra effektivitetsanalysen på kommunedata.no.
- Videreutvikling av analysene.
- Effektivitetsanalysene bør suppleres med flere kilder.

Det vises til proposisjonens punkt 5 for nærmere omtale.

1.2.5 ET VELFUNGERENDE OG TILLITSSKAPENDE DEMOKRATI

I proposisjonens punkt 6 gis en omtale av et velfungerende og tillitsskape demokrati.

Det pekes i proposisjonen på at det norske demokratiet er solid, og plasserer seg i toppsjiktet på globale demokratirangeringer som eksempelvis Varieties of Democracy (V-Dem) og Freedom House Index. Samtidig viser de samme demokratimålingene at demokratiet globalt er i tilbakegang, og at flere land går i mer autoritær retning, også land som har vært ansett som liberale demokratier. Det viser at demokrati ikke kan tas for gitt, og at det krever innsats for å sikre at et demokrati som

det norske også i framtida skal stå sterkt. Utviklingen globalt, sammen med andre endringer i utfordringsbildet, understreker viktigheten av å ha høy bevissthet om demokratiet også i Norge.

I 2023 ble det gjennomført kommunestyre- og fylkestingsvalg. At vi har mange lokale folkevalgte over hele landet er en styrke ved det norske demokratiet, og det bidrar til at mange viktige beslutninger også kan tas så nært som mulig de som berøres av politikken. Lokal-demokratiet bidrar også til at svært mange nordmenn får politisk erfaring som folkevalgte, og kunnskaper om kommunalt styre og stell. Dette bidrar til å styrke forståelsen for og tilliten til det politiske systemet. Frie og hemmelige valg, sammen med den demokratiske involveringen og deltakelsen blant innbyggere som skjer mellom valg, er derfor svært viktig for å sikre et sterkt demokrati både lokalt, regionalt og nasjonalt.

Videre i punktet gjøres det rede for Kommunal- og distriktsdepartementets innsats knyttet til valg og demokrati, både på lokalt og nasjonalt nivå samt internasjonalt gjennom Europarådet.

Det gis omtale av kommunestyre- og fylkestingsvalget 2023, herunder om valgdeltakelse, representasjon i nyvalgte kommunestyre og fylkesting, arbeid for å styrke motstandsdyktigheten mot uønsket påvirkning i forbindelse med valg, og om omvalg i Moss kommune til Østfold fylkesting.

I proposisjonen gis det videre en omtale av utviklingsprosjektet Lokaldemokratiet i foregangskommuner, gjennomført i perioden 2022–2023 av Kommunal- og distriktsdepartementet.

I proposisjonen omtales også en tilstandsanalyse av det norske demokratiet.

Det pekes i proposisjonen på at med tilstandsanalysen har departementet fått utviklet en presis og nyantert måte å måle demokrati på, som er bedre egnet enn eksisterende mål til å identifisere forbedringspotensial og styrker i et velfungerende demokrati som det norske.

Et annet formål med tilstandsanalysen er å kunne si noe om det norske demokratiets robusthet i en verden der demokratisk forvitring og tilbakegang rammer stadig flere – også land som tidligere har blitt sett på som stabile demokratier.

Det gis en omtale av utvalgte funn fra første kartlegging og analyse av tilstanden ved det norske demokratiet. Til tross for et høyt nivå på kvaliteten til det norske demokratiet, viser forskerne at det er sider med et klart forbedringspotensial.

Det gis videre en omtale av ny kartlegging av demokratitilstanden etter fire år – sammenligning med andre land og om oppfølgingen av tilstandsanalysen.

I proposisjonens punkt 6.5 omtales innbyggerforslag – bruk av Minsak.no. I 2023 ble det sendt 85 forslag fra Minsak.no til norske kommuner og fylkeskommu-

ner. Forslagene som fremmes gjennom løsningen, dreier seg om ulike forhold.

I proposisjonens punkt 6.6 omtales Europarådets arbeid på demokratiområdet. Det vises til to nye rekommandasjoner som ministerkomiteen i Europarådet vedtok i 2023 om god demokratisk styring og deliberativt og deltakende demokrati, om Europarådets toppmøte på Island i 2023 og om en styringskomité om demokrati.

I proposisjonens punkt 6.7 omtales Europarådets kommunalkongress' monitorering av Norge. Kongressens rapportører besøkte Norge i mai 2023 for å rapportere om situasjonen her når det gjelder Norges etterlevelse av charteret om lokalt selvstyre. I proposisjonen vises det til at Norge både får ros og at det er rom for forbedringer.

1.2.6 OPPGAVEFORDELING OG REGELVERK

I proposisjonens punkt 7 gis en omtale av oppgavefordeling og regelverk under ulike departementer.

1.2.6.1 Arbeids- og inkluderingsdepartementet

- Høye flyktningankomster fra krigen i Ukraina
- Stortingsmelding om integrering
- Ny offentlig AFP

1.2.6.2 Barne- og familiedepartementet

- Barnevernsreformen – kompensasjon til kommunene
- Kvalitetsreform i barnevernet – høringsnotat med forslag til endringer i barnevernsloven mv.
- Kirkebevaringsfondet

1.2.6.3 Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet

- Konsekvenser for kommunesektoren som følge av ny lov om elektronisk kommunikasjon

1.2.6.4 Helse- og omsorgsdepartementet

- Status for vann- og avløpssituasjonen i Norge
- Kompetansekrav for leger i kommunale helse- og omsorgstjenester
- Mulighet for kommuner og spesialisthelsetjenesten til å opprette LIS1-stillinger innenfor egen økonomisk ramme
- Bo trygt hjemme-reformen
- Utredning av en mer samlet organisering av forsknings- og kompetansesentrene utenfor spesialisthelsetjenesten
- Egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester i institusjon
- Rekruttering- og samhandlingstilskudd
- Opptappingsplan for psykisk helse
- Helseteknologiordningen

- Digital samhandling
- Pasientens legemiddelliste
- Pasientens prøvesvar
- Forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger

1.2.6.5 Kommunal- og distriktsdepartementet

- Høring om endringer i sektorlovgivningen for å sikre at oppgaver til kommuner og fylkeskommuner tildeles i lover og forskrifter
- ESA-sak om skattefritak og konkursimmunitet i kommunesektoren
- ESA-saker om mulig ulovlig statsstøtte til KLP og om mulige brudd på anskaffelsesregelverket
- Ny valglov
- Boligmelding
- Åpning for forsøk i ordningen med startlån
- Overvann
- Fulldigital plan- og byggesaksprosess
- Endringer i sameloven om språkregler – forvaltningsområdet for samiske språk
- Statlige planretningslinjer

1.2.6.6 Kultur- og likestillingsdepartementet

- Nasjonal plan for idrettsanlegg

1.2.6.7 Kunnskapsdepartementet

- Melding til Stortinget om høyere yrkesfaglig utdanning
- Melding til Stortinget om profesjonsutdanningene
- Praksis i helse- og sosialfagutdanningene
- RETHOS
- Kommunenes strategiske forskningsorgan
- Ny opplæringslov
- Styring og finansiering av private barnehager

1.2.6.8 Samferdselsdepartementet

- Innføring av krav til nullutslipp for nye ferjer og hurtigbåter
- Endring av tunnelsikkerhetsforskriftene for fylkesvegnettet og kommunalt vegnett i Oslo kommune
- Nasjonale føringer for riks- og fylkesveier
- Forskrift om vegdata og trafikkinformasjon
- Ny vegklasseforskrift og endringer i bruforskrift for fylkesveg
- Endring av forskrift om tilgjengeliggjøring av sann-tids veg- og trafikkinformasjons tjenester
- Endringer i drosjereguleringen

1.2.7 UTVIKLINGEN I KOMMUNEØKONOMIEN

I proposisjonens punkt 8 gis en omtale av utviklingen i kommuneøkonomien.

I punkt 8.1 gis en omtale av den økonomiske situasjonen i kommunesektoren.

Det vises til at sterk kostnadsvekst, høye strømpriser, renteøkninger, havbruksinntekter og krigen i Ukraina slo inn i kommunenes og fylkeskommunenes økonomi i 2023, som i 2022.

Ved inngangen til 2024 var den økonomiske situasjonen i sektoren jevnt over god etter flere år med gode driftsresultater. Siden 2015 har netto driftsresultat for kommunesektoren stort sett ligget godt over Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomis (TBUs) anbefalte nivå på 2 pst. av inntektene over tid. Dette har gitt grunnlag for en betydelig oppbygging av disposisjonsfond i kommunene og fylkeskommunene. Det er få kommuner i Register om betinget godkjenning og kontroll (ROBEK). Driftsresultatet i 2023 var imidlertid under TBUs anbefalte nivå, og forskjellene mellom kommunene fortsatte å øke som følge av at den sterke kostnadsveksten, de høye strømprisene, renteøkningene og havbruksinntektene slo ulikt ut mellom kommunene.

Både 2022 og 2023 var kjennetegnet av sterk prisvekst og stigende renter. Samtidig ble skatteinntektene høyere enn anslått. Netto driftsresultat i 2022 og 2023 må ses i lys av dette. Nedgangen i netto driftsresultat i 2023 skyldtes svakere brutto driftsresultater og må blant annet ses i sammenheng med at kommunene har trengt tid på å tilpasse seg lavere realinntekter som følge av det høye kostnadsnivået. Et høyere rentenivå førte til økte renteutgifter, men for sektoren samlet ble denne effekten motvirket av økt utbytte og avkastning på finansielle plasseringer.

Netto driftsresultat varierte mer mellom kommunene i 2023 enn i foregående år. En forklaring på den store spredningen antas å være at en del kommuner også i 2023 hadde høye inntekter fra kraft og fra Havbruksfondet, samtidig som det har vært store prisforskjeller på strøm mellom de ulike landsdelene. Også forskjellene i avkastningen på finansplasseringer og inntekter fra utbytte er store. Med høyere rente vil også ulik gjeldsbelastning bidra til større spredning.

Norge har besluttet å gi midlertidig kollektiv beskyttelse til mennesker på flukt fra krigshandlinger i Ukraina. Kommunene har store utgifter til å ta imot flyktninger. Tilskudd fra staten skal gi en rimelig dekning av merutgiftene, men det er også utgifter som skal dekkes av kommunenes ordinære inntekter som for andre innbyggere, særlig etter at flyktningene har blitt bosatt.

Følgende temaer er gitt en nærmere omtale:

- Sterkere aktivitetsvekst i 2023
- Lavere investeringer i 2023, men fortsatt et høyt investeringsnivå
- Netto driftsresultat lå under anbefalt nivå, men sektoren har solide reserver.

I punkt 8.2 omtales aktivitetsutvikling i kommunesektoren.

For å måle den samlede aktivitetsutviklingen i kommunesektoren benyttes en indikator der endring i sysselsetting (timeverk), endring i produktinnsats (i faste priser) og endring i brutto realinvesteringer (i faste priser) veies sammen.

Den samlede aktiviteten i sektoren er anslått å ha vokst med 2,1 pst. i 2023. Sysselsettingen målt ved utførte timeverk vokste med 1,0 pst., og det var en relativt kraftig vekst i produktinnsatsen på 6,7 pst. Investeringsnivået gikk ned med 1,8 pst., men investeringsnivået var fortsatt høyt. I 2023 utgjorde investeringene 97 mrd. kroner. Dette tilsvarte 13,8 pst. av inntektene, noe som er om lag på snittet over den siste tiårsperioden.

I punkt 8.3 gis en omtale av økonomisk balanse. Det gis en omtale av netto driftsresultat og disposisjonsfond. Netto driftsresultat er den mest sentrale indikatoren for den økonomiske balansen i kommunene og fylkeskommunene.

I punktet omtales følgende:

- Netto driftsresultat i 2023 var under anbefalt nivå
- Kommunesektoren har bygd opp solide reserver
- Store variasjoner mellom kommunene i driftsresultater og reserver.

Videre omtales ROBEK (Register om betinget godkjenning og kontroll).

Ved inngangen til mai 2024 var 16 kommuner og ingen fylkeskommuner ført opp i ROBEK.

I punktet omtales også nettofinansinvesteringer, som i nasjonalregnskapet definert som samlede inntekter fratrukket samlede utgifter, der også utgifter til bruttorealinvesteringer inngår, mens lån og avdrag er holdt utenom.

I proposisjonens punkt 8.4 gis en omtale av gjeld.

Følgende tema omtales:

- Gjelden fortsatte å vokse, men ikke all gjeld belaster kommuneøkonomien
- Gjeldsbelastningen varierer mye mellom kommunene
- Kommunesektorens kortsiktige gjeld
- Risikoen ved kommunesektorens kortsiktige gjeld.

I punkt 8.5 gis en omtale av pensjon og likviditet.

Følgende tema omtales:

- Forutsigbarhet og utjevning av pensjonskostnader i kommuneregnskapet
- Veksten i frie inntekter dekker økningen i anslåtte pensjonskostnader
- Nivået på frie inntekter dekker nedbyggingen av akkumulert premieavvik
- Pensjonspremier, pensjonskostnader og likviditet.

Det vises til proposisjonens punkt 8 for nærmere omtale.

1.2.8 KOMMUNENES OG FYLKESKOMMUNENES INNTEKTSNIVÅ I 2023

I proposisjonens punkt 9 gis en omtale av kommunenes og fylkeskommunenes inntektsnivå i 2023. Det presenteres forskjeller i kommunenes og fylkeskommunenes frie inntekter i 2023 når det korrigeres for forskjeller i utgiftsbehov.

I punkt 9.1 omtales begrepet frie inntekter.

I punkt 9.2 omtales at forskjeller i skatteinntekter utjevnes i inntektssystemet.

I punkt 9.3 omtales begrepet frie inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov.

I punkt 9.4 gis en omtale av forskjeller i inntektsnivå mellom grupper av kommuner.

I punkt 9.5 gis en nærmere omtale om tilleggsinntekter i kommunene.

I punkt 9.6 gis en omtale av fylkeskommunenes frie inntekter korrigert for utgiftsbehov.

Det vises til proposisjonen punkt 9 for nærmere omtale.

1.2.9 UTVIKLINGEN I KOMMUNALE TJENESTER

I proposisjonens punkt 10 redegjøres det for befolkningsutviklingen og en del sentrale indikatorer for utviklingen i de fleste kommunale velferdstjenestene. Omtalen tar i første rekke for seg utviklingen fra 2015 til 2023, og da særlig utviklingen i løpet av 2023.

I punkt 10.1 gis en omtale av barnehage, i punkt 10.2 grunnskole, i punkt 10.3 videregående opplæring, i punkt 10.4 barnevern, i punkt 10.5 helse og omsorg og i punkt 10.6 boligsosialt arbeid.

1.2.10 NYNORSK I KOMMUNANE

I proposisjonens punkt 11 gis en omtale av nynorsk i kommunene.

Kommunane og fylkeskommunane er omfatta av verkeområdet i språklova som tredde i kraft 1. januar 2022 og har eit ansvar for å bruke, utvikle og styrkje bokmål og nynorsk. Med språklova fekk fylkeskommunane nye plikter.

Prisen Årets nynorsk kommune gjekk i 2022 til Vestland fylkeskommune og i 2021 til Ål kommune.

Del II

1.3 Nytt inntektssystem for kommunane

1.3.1 NYTT INNTEKTSSYSTEM FOR KOMMUNANE

1.3.1.1 Innleiing

Det blir i proposisjonen vist til at inntektssystemet er eit system for fordeling av dei frie inntektene til kommunane. Systemet er ein av dei viktigaste berebjelkane i velferdsstaten, og fordeler om lag 400 mrd. kroner mellom kommunane kvart år. Dei frie inntektene består av rammetilskot og skatteinntekter, og er inntekter som kommunane kan rå fritt over, utan andre føringar frå staten enn gjeldande lover og regelverk. Inntektssystemet fordeler rammetilskotet og utjamnar skatteinntekter mellom kommunane. Dei frie inntektene følgjer i stor grad innbyggartalet i kommunane, og inntektene vil derfor endre seg når innbyggartalet endrar seg.

Inntektssystemet skal vareta fleire til dels motstridande omsyn. Det viktigaste målet med inntektssystemet er å sørge for at alle kommunar kan tilby gode og likeverdige velferdstenester til innbyggerane. Dette inneber at det ikkje kan vere for store forskjellar i tenestetilbodet mellom kommunane.

Det er store forskjellar mellom kommunane i dag, både når det gjeld innbyggartal, befolkningsammansetning, busettingsmønster og levekår.

Det er òg betydelege forskjellar i lønsnivået og storleik på formuane i befolkninga. Det påverkar skatteinntektene til kommunane, og gjer at kommunane har ulike utgangspunkt for å tilby likeverdige tenester. Gjennom inntektsutjamninga er skattesterke område i Noreg med på å finansiere eldreomsorg, helsetenester, skular og barnehagar i område der inntektsnivået i befolkninga er lågare.

Det blir i proposisjonen vist til at inntektene til kommunane samstundes skal ha ei lokal forankring. Det er viktig av omsyn til lokaldemokratiet at kommunane har eigne inntekter som dei til ein viss grad kan påverke omfanget av. Det bør vere ei kopling mellom skattebetalarane lokalt og kommunane sine inntekter. Der som kommunane sine inntekter blir fordelte i tråd med det lokale skattegrunnlaget, vil det kunne gi kommunane insentiv til å forsøke både å auke dei lokale inntektene og å betre dei lokale tenestene. Dette omsynet skal også inntektssystemet vareta.

Eit tredje viktig omsyn inntektssystemet skal vareta, er omsynet til stabile og føreseielege inntektsrammer for kommunane. Kommunane har ansvaret for viktige velferdstenester som er vedtekne av Stortinget, og velferdstilbodet kommunane gir innbyggerane sine bør derfor ikkje variere mykje frå år til år. Det at kommunane har ein så stor del av sine inntekter frå nasjonale skatte-

artar, som også Stortinget vedtek, har gjort at kommunesektoren automatisk har tatt del i den sterke skatteveksten i Noreg dei siste åra.

1.3.1.1.1 Nytt inntektssystem for kommunane

Det blir i proposisjonen peikt på at eit av hovudmåla med gjennomgangen av inntektssystemet er å utjamne dei økonomiske forskjellane mellom kommunane, og sørge for at inntektssystemet legg til rette for eit likeverdig tenestetilbod i heile landet.

Det blir i proposisjonen vist til at det er viktig at inntektssystemet blir oppdatert med jamne mellomrom, for å sikre at det er tilpassa dagens situasjon i kommunesektoren, og for å oppretthalde legitimiteten til systemet. I 2020 var det 15 år sidan førre offentlege utval gjennomførte ei heilskapleg vurdering av inntektssystemet for kommunane, og systemet blei sist endra i 2017. Ved behandlinga av kommuneproposisjonen for 2019 bad Stortinget regjeringa Solberg om å sette ned eit offentleg utval for å gå gjennom inntektssystemet for kommunane. Dette utvalet blei utnemnt våren 2020, leverte utgreiinga si i august 2022 og forslaget frå utvalet var på høyring hausten 2022.

Regjeringa legg i proposisjonen fram forslag til endringar i alle hovuddelane av inntektssystemet; utgiftsutjamninga, skatteelementa og dei regionalpolitiske tilskota.

Det blir i proposisjonen vist til at målet med utgiftsutjamninga er å jamne ut ufrivillige variasjonar i utgifter mellom kommunane. For at utgiftsutjamninga skal vere mest mogleg treffsikker og fange opp endringar i befolkningsammansetning, levekår, reiseavstandar og andre strukturelle forhold, må kriteria i kostnadsnøkkelen bli jamleg oppdaterte. Regjeringa vil føre vidare ei fagleg fundert utgiftsutjamning, og har gjennomført ein gjennomgang av alle delkostnadsnøklane i utgiftsutjamninga. Det er i dag full utgiftsutjamning innanfor sektorane som inngår i utjamninga, og dette er òg eit viktig prinsipp som blir vidareført. I Hurdalsplattforma blei det varsla at regjeringa vil fjerne dei delane av inntektssystemet som straffar kommunar som ikkje slår seg saman, og dette blir no følgt opp ved at ordninga med gradering av basistilskotet blir avvikla.

Regjeringa har òg varsla ein ambisjon om eit meir utjamnande inntektssystem, og viser i proposisjonen til at ho legg fram eit forslag som mellom anna gir jamnare fordelte skattegrunnlag og større grad av inntektsutjamning mellom kommunane. Endringane i skatteelementa vil òg gi meir stabile og føreseielege inntekter til kommunesektoren.

Regjeringa har òg gjort ei vurdering av dei regionalpolitiske tilskota til kommunane og foreslår endringar i desse.

Toppfinansieringsordninga for ressurskrevjande helse- og omsorgstenester er ikkje ein del av inntekts-

systemet, men har fleire berøringspunkt med inntektssystemet og finansierer delvis nokre av dei same tenesene. Regjeringa foreslår i proposisjonen ei omlegging av ordninga som tek betre omsyn til den samla økonomiske belastninga kvar enkelt kommune har ved å yte særleg ressurskrevjande tenester.

I samband med omlegginga av inntektssystemet foreslår regjeringa å auke den økonomiske ramma til kommunesektoren, og 1,6 mrd. kroner av den signaliserte veksten i frie inntekter er grunnlagt med omlegginga av inntektssystemet. For å oppnå ei endå jamnare fordeling av inntektene mellom kommunane vil 1,5 mrd. kroner av denne veksten bli gitt med ei særskilt fordeling. Denne fordelinga tek omsyn til at kommunane har ulike økonomiske føresetnader for å løyse oppgåvene, sjølv etter at kommunane har fått eit jamnare skattegrunnlag og den symmetriske utjamninga er auka. Midlane blir fordelte slik at dei kommunane som har låge skatteinntekter, og heller ikkje vesentlege inntekter frå naturressursar som vasskraft, vindkraft og havbruk, får ein større del av denne veksten enn kommunar med høge skatteinntekter. Dette er nærare omtalt i kapittel 20. I tillegg er 0,1 mrd. kroner av veksten brukt til ein ny tapskompensasjon i samband med omlegginga av inntektssystemet.

1.3.1.2 Inntektssystemutvalet sitt forslag til nytt inntektssystem

Inntektssystemutvalet leverte si utgreiing, NOU 2022:10 Inntektssystemet for kommunene, til Kommunal- og distriktsdepartementet 29. august 2022. Utvalet tok ein heilskapleg gjennomgang av inntektssystemet for kommunane, og la fram forslag til utforming av eit nytt inntektssystem. Utvalet understreka at dagens inntektssystem i hovudsak fungerer godt, men at det er mange år sidan førre gjennomgang, og at det trengst ei oppdatering av korleis omfordelingsordningane er utforma. I utgreiinga fremja utvalet forslag til endringar i alle hovudelementa i inntektssystemet.

1.3.1.2.1 Skatteelementa i inntektssystemet

Skatteinntekter utgjør over halvparten av dei frie inntektene til kommunane, og er skeivt fordelte mellom kommunane. Etter utvalet sitt syn fungerer dagens ordning for utjamning av skatteinntekter godt, og gir ei stor omfordeling mellom kommunane. Utvalet meiner at skatteinntekter framleis bør utgjere ein stor del av inntektene til kommunane, men at det trengst nokre endringar i skatteelementa for å oppnå ei jamnare fordeling og eit meir stabilt skattegrunnlag enn i dag.

Kommunane har i dag mellom anna inntekter frå formuesskatt og skatt på eigarinntekter, som begge er ujamt fordelte og kan variere relativt mykje frå år til år. Utvalet meiner at ein bør redusere formuesskatten sin del av inntektene til kommunane, og at ein bør vurdere

å lage eit skattegrunnlag som ikkje, eller i mindre grad, inneheld skattepliktig utbytte.

Mange kommunar har i dag høge inntekter frå vasskraft, Havbruksfondet og eigedomsskatt på kraft- og petroleumsanlegg. Desse naturressursinntektene inngår ikkje i inntektsutjamninga, og skaper store inntektsforskjellar mellom kommunane. Utvalet meiner at mottakarkommunane framleis skal få behalde ein stor del av desse inntektene, men at ein del av dei bør inngå i ei moderat utjamningsordning mellom kommunane.

Utvalet fekk i eit tilleggsmandat i oppgåve å vurdere om dagens system for inntektsutjamning samsvarer med høvet kommunane har til å sette skattesatsar på inntekts- og formuesskatten som er lågare enn maksimalsatsen. Utvalet meiner primært at skattesatsane for skatt på inntekt og formue bør vere faste satsar, og at kommunane ikkje bør ha høve til å endre desse. Dersom kommunane framleis skal ha høve til å sette ulike skattesatsar, meiner utvalet at kommunar som reduserer satsen, ikkje bør får kompensasjon for dette.

1.3.1.2.2 Utgiftsutjamninga

Utgiftsutjamninga jamnar ut variasjonar i kostnader kommunane har ved å tilby kommunale tenester. Utvalet meiner at utgiftsutjamninga er svært viktig for at alle kommunar skal kunne tilby likeverdige tenester til innbyggjarane sine, og argumenterer for at det framleis bør vere full utjamning av ufrivillige kostnadsforskjellar mellom kommunane. Utvalet foreslår nokre endringar i kriterium og vektorer i tråd med oppdaterte analysar av variasjonane i utgiftene til kommunane. Nokre av forslaga er:

- å vekte ned kriteriet for talet på personar med psykisk utviklingshemming (i pleie- og omsorgsnøkkel),
- å erstatte kriteriet for talet på personar med høg utdanning med eit kriterium for talet på lønstakarar (i barnehagenøkkel),
- å ta inn eit kriterium for talet på personar med diagnosar knytt til rus og psykiatri (i delkostnadsnøkkelane for barnevern og sosiale tenester).

Dei ulike forslaga blir nærare kommenterte under omtalen av den enkelte delkostnadsnøkkel i kapitlet i proposisjonen om utgiftsutjamninga. Utvalet peiker på at det er svakheiter ved det tilgjengelege datagrunnlaget på grunn av koronapandemien og kommunesamanslåingar, og at analysane derfor bør oppdaterast når nye data ligg føre.

1.3.1.2.3 Regionalpolitiske tilskot

Etter utvalet si vurdering er dei viktigaste regionalpolitiske verkemidla i inntektssystemet inntekts- og utgiftsutjamninga. I tillegg til desse ordningane, er det i dag fem regionalpolitiske tilskot. Utvalet meiner at det

framleis er behov for nokre regionalpolitiske tilskot i inntektssystemet, men at slike tilskot bør utgjere ein mindre del av kommunane sine inntekter enn i dag, og at dei i større grad skal gå til kommunar med særskilde utfordringar.

Utvalet tilrår å behalde dagens to distriktstilskot, med nokre justeringar, og at det blir gitt eit særskilt tilskot til kommunar som er senter i landsdelen sin. Utvalet tilrår å avvikle dagens regionssentertilskot og tilskotet til kommunar med særleg høg befolkningsvekst.

1.3.1.2.4 Andre tilrådingar og forslag

Utvalet legg vekt på at ein bør fordele mest mogleg av rammetilskotet etter dei faste kriteria i inntektssystemet, og foreslår derfor ein reduksjon i skjønstilskotet og saker som blir gitt med særskild fordeling. Utvalet meiner òg at ein bør vurdere endringar i innretninga av det øyremerkte tilskotet for ressurskrevjande tenester, slik at ordninga i større grad ser på dei samla utgiftene for kommunen. Utvalet vurderer òg at inntektssystemet ikkje bør ta særskilt omsyn til kommunar med mange gjesteinnbyggjarar.

1.3.1.3 Samandrag av høyringa av NOU 2022:10

Utgreinga frå Inntektssystemutvalet, NOU 2022:10, var på høyring hausten 2022. Totalt kom det inn 293 høyringsinnspel, dei fleste frå kommunar, men òg frå KS, interesseorganisasjonar, statsforvaltarar, fylkeskommunar og andre offentlege instansar. Sjå punkt 12 i proposisjonen for nærare omtale.

1.3.2 OM INNTEKTSSYSTEMET

I punkt 13 i proposisjonen blir det gitt ein omtale av inntektssystemet.

Kommunesektoren har ansvaret for viktige velferdsoppgåver og forvaltar ein stor del av norsk økonomi. I proposisjonen er det vist til at det er viktig at desse midlane blir fordelte og forvalta på ein god måte. I proposisjonen blir det vist til at målet med inntektssystemet er å legge til rette for at alle kommunar har økonomiske føresetnader for å kunne gi gode og likeverdige tenester til innbyggjarane sine. Det blir i proposisjonen peikt på at inntektene må fordelast på ein slik måte at folk kan bu over heile landet, og at alle innbyggjarar skal kunne få eit godt tenestetilbod i kommunen sin. Inntektssystemet er eit kraftfullt verkemiddel for å legge til rette for dette.

Inntektssystemet fordeler rammetilskotet og omfordeler skatteinntektene til kommunane. Rammetilskotet og skatteinntektene utgjere dei såkalla frie inntektene til kommunane. Dei frie inntektene til kommunane er anslått til om lag 413 mrd. kroner i 2024, av dette er 175 mrd. rammetilskot og 238 mrd. skatteinntekter.

Inntektssystemet består av fleire element, der dei viktigaste er:

- utjamning av skatteinntekter (inntektsutjamning)
- utjamning av ufrivillige variasjonar i utgiftsbehov (utgiftsutjamning)
- ulike regionalpolitisk grunngitte tilskot.

Kapittelet beskriv dagens inntektssystem ved å sjå nærare på prinsippa som ligg til grunn for utforminga av systemet og dei ulike elementa systemet består av.

I punkt 13.1 blir prinsipp for utforminga av inntektssystemet omtalt.

Sidan innføringa av inntektssystemet i 1986 har det vore politisk semje om at hovudmålet med inntektssystemet er å utjamne kommunane sine økonomiske føresetnader for å kunne tilby gode og likeverdige tenestetilbod til innbyggjarar i heile landet. Inntektssystemet skal òg ta omsyn til andre prinsipp, som lokal forankring av kommunane sine inntekter, at inntektene skal vere stabile og føreseielege, og at inntektssystemet skal vere så enkelt og transparent som mogleg. Fleire av desse omsyna er til dels motstridande, og i utforminga av inntektssystemet må desse omsyna vegast mot kvarandre. I avsnittet går ein gjennom dei mest sentrale omsyna som ligg bak utforminga av dagens inntektssystem:

- Likeverdige tenester
- Lokal forankring
- Stabile og føreseielege inntekter
- Eit enkelt og gjennomsiktig inntektssystem.

I punkt 13.2 blir dagens inntektssystem omtalt.

Inntektssystemet består i hovudsak av ei utjamning av skatteinntekter (inntektsutjamning) og ei utjamning av forskjellar i utgiftsbehov mellom kommunane (utgiftsutjamning). I tillegg inneheld inntektssystemet nokre tilskot som blir gitt med ei regionalpolitisk grunngeving, og eit skjønstilskot. I avsnittet går ein gjennom dei ulike elementa i dagens inntektssystem:

- Skatteinntekter og inntektsutjamning
- Rammetilskotet
- Regionalpolitiske tilskot og skjønstilskotet.

Sjå punkt 13 i proposisjonen for nærare omtale.

1.3.3 SKATT OG INNTEKTSUTJAMNING

Skatteinntekter utgjere i dag om lag 40 pst. av dei samla inntektene til kommunesektoren, og utgjere dermed ein betydeleg del av kommunane sine inntekter. Samstundes er skatteinntektene meir ujamnt fordelte mellom kommunane enn rammetilskotet. Det blir i proposisjonen vist til at for å nå målet til regjeringa om ei jamnare inntektsfordeling mellom kommunane, må ein gjere endringar i fordelinga og utjamninga av skatteinntektene. Målet om auka utjamning mellom kommu-

nane må sjåast i samanheng med omsynet til at kommunane sine inntekter skal ha ei lokal forankring, og at dei bør vere stabile og ikkje variere for mykje frå år til år.

Skatteelementa i inntektssystemet omfattar spørsmål om kor stor andel av kommunesektoren sine inntekter som skal kome frå skatt (skatteandelen), kva for skattar kommunane skal ha inntekter frå (skattegrunnlag), i kva for grad forskjellar i skatteinntekter skal utjamnast mellom kommunane og kva for type skattar som skal utjamnast (inntektsutjamning).

Omsynet til at kommunane skal ha inntekter med ei lokal forankring tilseier at ein viss andel av dei samla inntektene til kommunane skal kome frå skatt. Det er viktig av omsyn til lokaldemokratiet at kommunane har eigne inntekter som dei til ei viss grad kan påverke omfanget av. Dette går òg fram av det europeiske charteret for lokalt sjølvstyre. Det bør òg vere ei kopling mellom skattebetalarane lokalt og kommunen sine inntekter, mellom anna frå utnytting av naturressursar. Dersom kommunane sine inntekter blir fordelte i tråd med det lokale skattegrunnlaget, vil det kunne gi kommunane insentiv til å legge til rette for næringsutvikling og forsøke å auke dei lokale skatteinntektene. Det kan i så fall bidra til at den nasjonale økonomien veks og at det som er tilgjengeleg for å løyse kommunale og nasjonale oppgåver aukar. I Hurdalsplattforma går det fram at regjeringa vil «sikre at lokalsamfunn som stiller sine naturressurser til disposisjon for utbygging får mer igjen for det og sikres en rettmessig del av verdiskapingen, herunder gjennom endret skattlegging av vindkraft». Regjeringa har følgd opp dette i samband med innføring av grunnrenteskatt på havbruk, jf. Prop. 78 LS (2022–2023), og grunnrenteskatt på landbasert vindkraft, jf. Prop. 2 LS (2023–2024).

1.3.3.1 Skatteelementa i dagens inntektssystem

1.3.3.1.1 Skatteandel

Skatteinntektene utgjer i dag om lag 40 pst. av dei samla inntektene til kommunesektoren. Skatteandelen blir berekna som kommunesektoren sine inntekter frå skatt på inntekt og formue, naturressursskatt og eigedomsskatt, som andel av dei samla inntektene til kommunesektoren innanfor kommuneopplegget.

Sidan 2011 har det vore eit mål at skatteandelen skal vere om lag 40 pst. Skatteandelen har tidlegare variert over tid, men på eit høgare nivå enn i dag.

Skatteandelen har betydning for fordelinga av inntektene mellom kommunane, sidan skatteinntektene er meir ujamnt fordelte enn rammetilskotet.

Skatteinntektene er òg meir ustabile og uføreseielege enn rammetilskotet. Skatteinntektene vil i større eller mindre grad avvike frå anslaget i statsbudsjettet. Dei seinare åra har det vore sers krevjande å anslå utviklinga i skatteinntektene, noko som har hatt samanheng med endringar i reglane for skatt på eigarinntekter (utbytte

og aksjegevinst m.m.). Dette har medverka til stor meirskattevekst for kommunesektoren. Skatteinntektene heng òg saman med mellom anna utviklinga i arbeidsmarknaden som talet på sysselsette og utviklinga i løn, og desse storleikane kan det òg vere vanskeleg å gi presise anslag for. Skatteinntektene kan òg bli lågare enn anslått i statsbudsjettet, til dømes om utviklinga i arbeidsmarknaden blir svakare enn føreset. Ein høg andel skatteinntekter inneber meir ustabile og uføreseielege inntekter til kommunane, mens ein lågare andel skatteinntekter gir auka stabilitet og føreseielegheit.

Inntekter frå Havbruksfondet, konsesjonskraft og produksjonsavgift på landbasert vindkraft er inntekter som skaper forskjellar i inntektene som kommunane kan disponere fritt, men som ikkje er medrekna i skatteandelen i kommuneopplegget.

1.3.3.1.2 Kommunane sine skattegrunnlag og inntekter frå naturressursar

Kommunane sine skatteinntekter kjem frå fleire ulike skattegrunnlag. For dei fleste kommunane kjem skatteinntektene i hovudsak frå skatt på inntekt og formue. Kvar enkelt kommune kan i tillegg velje å innføre eigedomsskatt på bustad og fritidsbustader og/eller nærings eigedom i kommunen. Ein del kommunar har òg særskilde inntekter knytt til naturressursar, i første rekke frå vasskraft, vindkraft og havbruk.

Kommunar med vasskraftanlegg har inntekter gjennom naturressursskatt, konsesjonskraft, konsesjonsavgift og eigedomsskatt på kraftanlegg. Kommunar og fylke med havbruk har inntekter frå Havbruksfondet. Dette er inntekter frå sal av oppdrettsløyve og produksjonsavgift på produsert mengde fisk. Fleire stader blir det bygd ut vindkraft og vertskommunane får inntekter gjennom eigedomsskatt på vindkraftverk og ei produksjonsavgift. Nokre få kommunar har òg store inntekter frå eigedomsskatt på enkelte petroleumsanlegg. I tillegg har mange kommunar og fylke betydelege inntekter frå eigarskap i kraftselskap.

Det blir i proposisjonen peikt på at inntektene frå naturressursutnytting aukar. Dei kommunale inntektene frå desse ordningane har ulik form og bakgrunn, og nokre av desse inntektene er meir skeivt fordelte mellom kommunane enn andre. Kva typar inntekter kommunane har frå innbyggjarane og lokale næringar, har dermed betydning for kor stabile inntektene er og for korleis dei er fordelte mellom kommunane.

I dagens inntektssystem er det skatt på alminneleg inntekt, formuesskatt og naturressursskatt frå vasskraft som blir jamna ut mellom kommunane i inntektsutjamninga.

Sjå proposisjonen for nærare omtale av inntektskatt, formuesskatt, eigedomsskatt, inntekter frå vasskraft: sal av konsesjonskraft, eigedomsskatt og conse-

sjonsavgift, inntekter frå eigarskap i kraftnæringa, havbruk og vindkraft.

1.3.3.2 Forskjellar i inntekt mellom kommunar

Eit viktig omsyn i gjennomgangen av inntektssystemet er å gi kommunane betre føresetnader for å yte likeverdige tenester ved å redusere forskjellane i inntektene mellom kommunar. Dei forskjellige skatteartane er i ulik grad opphav til forskjellar i kommunane sine inntekter.

1.3.3.2.1 Inntektsutjamning

Kommunane sine inntekter frå skatt på inntekt og formue, og frå naturressursskatt, blir i dag omfordelte mellom kommunane i inntektsutjamninga.

Inntektsutjamninga består av ei symmetrisk utjamning på 60 pst. og ein tilleggskompensasjon til kommunar som har skatteinntekter under 90 pst. av landsgjennomsnittet.

Den symmetriske utjamninga verkar slik at kommunar som har skatteinntekter over landsgjennomsnittet, blir trekte 60 pst. av differansen mellom eige skatteinivå og landsgjennomsnittet, målt i kroner per innbyggjar. Kommunar som har skatteinntekter under landsgjennomsnittet, får eit tillegg på 60 pst. av differansen mellom eige skatteinivå og landsgjennomsnittet. I den symmetriske delen av utjamninga er samla trekk frå kommunar med inntekter over landsgjennomsnittet like stor som den samla kompensasjonen som kommunar med inntekter under landsgjennomsnittet får, og er såleis eit nullsumspel.

Kommunar med skatteinntekter under 90 pst. av landsgjennomsnittet får i tillegg kompensert 35 pst. av differansen mellom eige skatteinivå og landsgjennomsnittet. Denne tilleggskompensasjonen blir finansiert gjennom eit likt trekk per innbyggjar frå alle kommunar.

Denne modellen for utjamning blei innført i 2005. Den symmetriske utjamninga var då på 55 pst., før ho gradvis blei auka til 60 pst. i perioden 2009–2011.

Verknader av inntektsutjamninga

Inntektsutjamninga gir i dag ei betydeleg omfordeling av skatteinntekter mellom kommunane, men det er framleis forskjellar mellom kommunane etter utjamning for inntektene som er omfatta av utjamning.

Det er store variasjonar i kommunane sine skatteinntekter målt i kroner per innbyggjar. Når ein ser på dei skatteinntektene som er ein del av inntektsutjamninga i dag, er eit fleirtal av kommunane skattesvake, mens ei mindre gruppe med kommunar har inntekter som ligg godt over landsgjennomsnittet. 305 kommunar hadde skatteinntekter under landsgjennomsnittet i 2023 og fekk eit tillegg gjennom inntektsutjamninga. 51 kommunar hadde skatteinntekter over landsgjennomsnittet og fekk eit trekk gjennom inntektsutjamninga.

240 kommunar hadde inntekter på under 90 pst. av landsgjennomsnittet og fekk i tillegg ta del i tilleggskompensasjonen. Tilleggskompensasjonen utgjorde til saman 2,8 mrd. kroner i 2023 og blei finansiert med eit likt trekk på 515 kroner per innbyggjar frå alle kommunar. 202 kommunar fekk ein tilleggskompensasjon som var høgare enn deira bidrag til finansieringa av tilleggskompensasjonen, slik at dei i sum kom ut i pluss.

Til saman blei om lag 13 mrd. kroner omfordelte mellom kommunane i inntektsutjamninga i 2023.

Gjennom inntektsutjamninga får alle kommunar ein del av veksten i desse skatteinntektene. Sidan inntektsutjamninga er utrekna per innbyggjar, og ikkje per skattytar, betyr det òg at inntektsutjamninga isolert sett gir auka inntekter til kommunar som veks i folketal.

1.3.3.3 Inntektssystemutvalet sitt forslag til endringar i skatteelementa

Inntektssystemutvalet foreslo ikkje endringar i skatteandelen eller utjammingsgraden i inntektsutjamninga, men tilrådde at skattegrunnlaget blir gjort meir stabilt og føreseieleg ved å halvere den kommunale andelen av formuesskatten, og at skattepliktig utbytte blir tatt ut frå skattegrunnlaget for inntektsskatten til kommunane viss det er mogleg.

Samstundes tilrådde utvalet at det blir innført ei ordning med symmetrisk utjamning på 10 pst. av fleire inntektsartar som i dag ligg utanfor inntektssystemet, som inntekter frå vasskraft, havbruk og eigedomsskatt på kraft- og petroleumsanlegg. Utvalet tilrådde ei vidare utgreiing av korleis ei slik utjammingsordning kunne utformast, og kva for datagrunnlag som kunne leggest til grunn for å seie noko om verdien av kommunane sine konsesjonskraftinntekter.

Utvalet tilrådde at skattesatsane for skatt på inntekt og formue bør vere faste og ikkje baserte på ein maksimalsats som i dag. Utvalet sitt primære standpunkt var at skattesatsane for skatt på inntekt og formue bør vere faste satsar, men om kommunane framleis skal ha høve til å sette ulike skattesatsar, er det viktig at kommunar som set ned skattesatsen, ikkje får kompensasjon for reduserte skatteinntekter gjennom inntektsutjamninga.

Utvalet tilrådde vidare at kommunane får auka skattleggingsfridom gjennom eigedomsskatten. Utvalet viser til at kommunane sitt handlingsrom innanfor eigedomsskatten dei seinare åra har blitt avgrensa gjennom endringar i eigedomsskattelova.

I proposisjonen blir det gitt ein nærare omtale av vurderingane til utvalet og av høyringsinnspela.

1.3.3.4 Departementet si vurdering av skatteelementa i inntektssystemet

Det blir i proposisjonen peikt på at det i utgangspunktet er store forskjellar i skatteinntekter per innbyggjar mellom kommunane. Dagens utjamning av inntek-

ter mellom kommunane reduserer desse forskjellane og løftar alle kommunar opp til minst 93 pst. av landsgjennomsnittet for dei skatteinntektene som er omfatta av utjamning. Det blir i proposisjonen vist til at det likevel er betydelege forskjellar mellom kommunane etter utjamning.

Stortinget gjorde følgande oppmodingsvedtak i samband med handsaminga av Prop. 112 S (2022–2023) Kommuneproposisjonen 2024, sjå Innst. 488 S (2022–2023):

«Vedtak nr. 820 (2022–2023):

‘Stortinget ber regjeringa gjennom behandlinga av endringar i kommunenes inntektssystem sikre intensjonen om et inntektssystem for kommunene som er mer utjevne enn dagens.’»

Regjeringa har vurdert oppmodingsvedtaket i samband med gjennomgangen av inntektssystemet.

For regjeringa har det vore eit mål med gjennomgangen at inntektsforskjellane mellom kommunane skal reduserast. For å oppnå det kan ein ta ulike grep i skatteelementa.

1.3.3.4.1 Skatteandel

I skatteandelen inngår i dag inntekter frå skatt på alminneleg inntekt, formuesskatt og naturressursskatt og frå eigedomsskatt. Desse inntektene er meir ujamt fordelte mellom kommunane og varierer meir over tid enn rammetilskotet.

Utan skatteinntekter frå eigne innbyggjarar vil kommunane fullt ut bli finansiert av statlege tilskot og vil ikkje ha insentiv til å auke eigne skatteinntekter. Kommunane ville dermed òg vore meir eksponerte for til dømes kostnadsvekst som er relatert til vekst i auke i løn som òg kan bidra til å auke skatteinntektene.

Inntektssystemutvalet foreslo ingen endringar i skatteandelen og viser til at nivået på skatteandelen i dag gir god balanse mellom omsynet til likeverdige tenester og behovet for utjamning på den eine sida, og den lokale forankringa av inntektene til kommunane på den andre sida.

Departementet har vurdert om skatteandelen bør vere lågare enn i dag for å oppnå auka utjamning, men òg for å gjere kommunane sine inntekter meir stabile og føreseielege. Departementet har i denne vurderinga lagt vekt på at skatteinntektene bør utgjere ein betydeleg del av inntektene til kommunane og foreslår derfor ikkje endringar i skatteandelen i denne gjennomgangen av inntektssystemet. Omsynet til det lokale sjølvstyret og den lokale forankringa av inntektene til kommunane tilseier at skatteandelen ikkje bør ligge på eit lågare nivå enn i dag. Det er viktig at kommunane har insentiv til å auke eigne skatteinntekter, og at dei får noko att for å legge til rette for næringsutvikling og annan innsats for å auke skattegrunnlaga i kommunen.

Skatteandelen må sjåast i samanheng med kva for skattegrunnlag kommunane har og utjamningsgraden i inntektsutjamninga. Departementet foreslår å gjere endringar i skattegrunnlaga til kommunane og endringar i inntektsutjamninga, slik at summen av endringar i skatteelementa både vil gi meir stabile og jamnare fordelte inntekter.

1.3.3.4.2 Skattegrunnlag

Kva typar skatteinntekter kommunane blir tilført, har noko å seie for graden av lokal forankring, for kor stabile inntektene er og for korleis inntektene er fordelte mellom kommunane.

Inntektene til kommunane frå skatt på eigarinntekter utgjør rundt 7 pst. i eit normalår, inntekter frå skatt på formue utgjør om lag 11 pst., skatt frå anna alminneleg inntekt vel 80 pst. og naturressursskatt rundt 1 pst. av skatteinntektene som inngår i inntektsutjamninga.

Regjeringa har vurdert skattegrunnlaga kommunane får inntekter frå, og foreslår endringar i desse. Både skatt på eigarinntekter, som inngår i skatt på alminneleg inntekt, og formuesskatten er meir ujamt fordelte og meir ustabile og uføreseielege enn skatt på mange andre inntekter.

Regjeringa har òg vurdert om kommunane bør få tilbakeført ein del av selskapsskatten. Inntektssystemutvalet meinte at ulike former for selskapsskatt ikkje bør inngå i dei kommunale skattane. Uavhengig av eventuell selskapsskatt vil kommunane ha insentiv til å legge til rette for lokal verdiskaping for å tiltrekke seg nye arbeidsplassar og innbyggjarar fordi dette vil auke inntektene frå innbyggartilskotet og personskatten. Samstundes vil det vere vanskeleg å finne ein modell for selskapsskatt som ikkje aukar forskjellane mellom kommunane og som ikkje gjer dei lokale inntektene mindre stabile og meir mobile. Regjeringa meiner derfor at det ikkje er aktuelt å innføre ein kommunal selskapsskatt og eit nytt kommunalt skattegrunnlag.

Dei 20 kommunane med dei aller høgaste inntektene får likevel samla sett ein auke i sine inntekter. Dette kjem av at denne gruppa sett som ein heilskap har høge inntekter frå naturressursar som ikkje blir utjamna, og samstundes har dei ikkje særskilt høge inntekter frå skatt på formue og eigarinntekter.

Formuesskatten

Regjeringa støttar Inntektssystemutvalet i at formuesskatten har nokre eigenskapar som gjer han mindre eigna som ei lokal skatteinntekt. Han er skeivt fordelt mellom kommunar og varierer meir frå år til år enn til dømes skatt på alminneleg inntekt. Alminneleg inntekt er langt jamnare fordelt mellom kommunane enn formue, og ein reduksjon av den kommunale andelen av formuesskatten vil isolert sett bidra til å redusere forskjellane i inntektene innanfor inntektsutjamninga.

Inntektssystemutvalet viste at svingingane i inntekt frå skatt på formue er større enn svingingane i alminneleg inntekt. Formuesskatten varierer òg meir frå år til år enn inntektsskatten. I tillegg er formue eit skattegrunnlag som kan stimulere til uheldig skattekonkurrans mellom kommunar. Det er derfor gode argument for å avvike eller redusere formuesskatten som kommunal skatt.

Regjeringa er òg einig med utvalet i at formuesskatten kan bidra til den lokale forankringa av inntektene til kommunane ved at personar som betaler mykje i formuesskatt, men lite eller ingenting i inntektsskatt, òg deltek i den lokale skattefinansieringa. Formuesskatten bidreg til ei breiare forankring av det lokale skattegrunnlaget ved at fleire skatteartar er kommunale. Hyttekommunar får inntekter frå gjesteinnbyggjarar gjennom formuesskatten, og dette gir ei kopling mellom kommunen og gjesteinnbyggjarane som brukar kommunale tenester.

Regjeringa foreslår å halvere den kommunale delen av formuesskatten, ved å halvere skattesatsen frå 0,7 til 0,35 pst., i tråd med Inntektssystemutvalet sitt forslag. Ei halvering av den kommunale formuesskatten vil bidra til å redusere forskjellane i skatteinntekter mellom kommunane og gi eit meir stabilt skattegrunnlag. Samstundes er det lagt vekt på at formuesskatten framleis skal vere ein del av skattegrunnlaget til kommunane.

Dei reduserte inntektene frå formuesskatt blir erstatta med tilsvarende auka inntekter frå skatt på alminneleg inntekt. Den statlege skattøyren for formuesskatt blir auka tilsvarende reduksjonen i den kommunale delen (frå 0,3 til 0,65 pst.), slik at endringa blir provenyøytral.

Ei halvering av den kommunale delen av formuesskatten vil gi fordelingsverknader mellom kommunar, der kommunar med høg utlikna formuesskatt per innbyggjar (i forhold til alminneleg inntekt per innbyggjar) vil tape mest på endringa og kommunar med låg utlikna formuesskatt per innbyggjar vil tene mest. I gjennomsnitt vil dei største kommunane tape mest og dei minste vil tene mest på omlegginga. For enkeltkommunar vil utslaga likevel variere betydeleg.

Skatt på eigarinntekter

Inntektssystemutvalet peikte på at skatt på eigarinntekter (inkluderer utbytte) har vore ustabile og lite føreseielege inntekter for både kommunane og staten. Store variasjonar i skatt frå eigarinntekter gjer såleis både den økonomiske styringa for staten, og budsjettarbeidet for kvar enkelt kommune, meir krevjande.

Inntektssystemutvalet peikte på at kommunesektoren bør ha føreseielege og stabile inntekter og tilrådde å utforme eit skattegrunnlag for inntektsskatten til kommunane som ikkje, eller i mindre grad, inneheld skattepliktig utbytte.

Mange av kommunane med dei høgaste inntektene frå utbytteskatt er òg blant kommunane med skatteinntekter over landsgjennomsnittet når ein ser på inntekter innanfor dagens utjamning. Inntektene frå eigarinntekter varierer mykje meir enn dei andre inntektsartane innanfor skatt på alminneleg inntekt.

Regjeringa meiner at både omsynet til føreseielege og stabile inntekter og jamnare fordeling av inntektene mellom kommunane tilseier at eigarinntekter blir tatt ut frå skattegrunnlaget til kommunane og foreslår derfor dette. Bortfall av skatt på eigarinntekter blir erstatta av ein tilsvarende auke i kommunesektoren sin del av annan skatt på alminneleg inntekt, slik at endringa blir provenyøytral for både kommunar og staten. Ein slik korreksjon av skattegrunnlaget vil òg omfatte fylkeskommunane. Sidan skattegrunnlaget til fylkeskommunane i utgangspunktet er jamnare fordelt enn for kommunane, og utjamningsgrada i inntektsutjamninga er høg, vil dette gi mindre utslag i inntektene til fylkeskommunane.

Samstundes som bortfall av kommunale inntekter frå eigarinntekter gir meir stabile inntekter, vil ein såleis få meir jamn fordeling av inntektene som inngår i inntektsutjamninga. Kommunar med høg utlikna skatt per innbyggjar (i forhold til alminneleg inntekt per innbyggjar) vil tape mest på endringa, medan kommunar med relativt låg utlikna utbytteskatt vil tene. Dei største kommunane vil tape mest og dei minste kommunane vil tene mest på omlegginga.

Metode for korreksjon av eigarinntekter frå skattegrunnlaget

Finansdepartementet har i samråd med Skatteetaten og Kommunal- og distriktsdepartementet gjort ei vurdering av korleis eigarinntektene kan korrigerast ut av skattegrunnlaget.

Utbytte er ikkje eit eige skattegrunnlag, men inngår i alminneleg inntekt saman med alle andre skattepliktige inntekter. Regjeringa foreslår derfor å korrigere ut netto eigarinntekter frå alminneleg inntekt når ein bereknar skattegrunnlaget til kommunane og fylkeskommunane. Forslaget inneber at skattegrunnlaget er alminneleg inntekt etter frådrag, men der netto eigarinntekter blir haldne utanfor. Skatt på netto eigarinntekter blir tileigna i sin heilskap til staten. For at skatteandelen skal vere uendra, vil kommunesektoren sin del av inntekter frå alminneleg inntekt utanom eigarinntekter auke.

Forslaget inneber at netto eigarinntekt (etter oppjustering) blir ilagd fellesskatt til staten med ein eigen sats på 22 pst. (18,5 pst. i tiltakssonen i Nord-Troms og Finnmark).

Endringane vil ikkje ha betydning for skattytarane. Systemendringane kjem på skattekreditorsida. Skattytarane vil berre merke endringa ved at skatteoppgjeret

vil vise ei anna fordeling mellom staten, folketrygda, kommunar og fylke enn i dag.

Anna alminneleg inntekt blir berekna for inntektsåret på vanleg måte, og fordelt mellom skattekreditorane på same måte som i dag (kommune, fylkeskommune og stat). Dersom anna alminneleg inntekt i året er negativ, vil underskotet bli framført til frådrag i anna alminneleg inntekt for det neste året.

Sjå nærare omtale i proposisjonen, der utfordringar med modellen òg er omtalt.

1.3.3.4.3 Inntektsutjamning

Dagens modell for inntektsutjamning gir ei betydeleg utjamning av forskjellane i kommunane sine inntekter frå skatt på inntekt, formue og naturressurskatt.

Kombinasjonen av den symmetriske kompensasjonen på 60 pst. og tilleggskompensasjonen som blir gitt til kommunar med skatteinntekter per innbyggjar på under 90 pst. av landsgjennomsnittet, bidreg i dag til å løfte dei skattesvake kommunane opp til minimum 93 pst. av landsgjennomsnittet etter utjamning. Finansieringa av tilleggskompensasjonen er i dag fordelt på alle kommunar med eit likt beløp per innbyggjar. Dette gjer at kostnaden ved å gi eit løft til dei skattesvake kommunane blir delt på alle kommunar, i staden for at han berre blir fordelt mellom kommunane som ligg over landsgjennomsnittet.

Inntektssystemutvalet foreslo ingen endringar i den ordinære inntektsutjamninga for kommunane, men ei ny utjamningsordning der inntektene frå konsesjonskraft, Havbruksfondet og eigedomsskatt på kraftanlegg mv. blir utjamna mellom kommunane.

Sjølv om dagens utjamning utjamnar store delar av forskjellane mellom kommunane når det gjeld inntektene som er omfatta av inntektsutjamning, meiner departementet at det er ønskeleg å redusere forskjellane ytterlegare. Departementet har vurdert ulike endringar i inntektsutjamninga som å auke den symmetriske utjamninga frå dagens 60 pst. eller å gjere endringar i tilleggskompensasjonen slik at den omfattar fleire kommunar enn i dag. Sjå proposisjonen for omtale. Departementet har òg vurdert Inntektssystemutvalet sitt forslag om å inkludere fleire naturressursinntekter i inntektsutjamninga.

Departementet foreslår å auke den symmetriske utjamninga frå 60 til 64 pst. og å vidareføre tilleggskompensasjonen slik han er utforma i dag. Ein auke i den symmetriske utjamninga er eit enkelt grep for å sikre større utjamning mellom kommunane. Forslaget vil gi auka inntekter for kommunar som ligg under landsgjennomsnittet på inntektene som er omfatta av inntektsutjamning, mens kommunane som ligg over landsgjennomsnittet vil bli trekt meir enn i dag. Anslag på verknadene av det samla forslaget (både endringar i skattegrunnlaga og inntektsutjamninga) er at alle kom-

munar blir løfta til minst 95 pst. av landsgjennomsnittet etter inntektsutjamning.

Kommunane har over tid fått fleire og større inntekter på sida av inntektssystemet, som ikkje blir utjamna. Inntektene som ikkje blir utjamna i dag, er òg i større grad ujamnt fordelte mellom kommunane. Alle desse inntektene er i hovudsak frie inntekter for kommunane, og er med på å finansiere velferdstenestene. Regjeringa har i Hurdalsplattforma lagt opp til at regjeringa vil sikre at lokalsamfunn som stiller sine naturressursar til disposisjon for utbygging, skal få meir att for det og sikrast ein rettmessig del av verdiskapinga. Dette har blitt følgt opp i samband med utforminga av grunnrenteskatt på havbruk og landbasert vindkraft. Det er her etablert ordningar som gjer at vertskommunane skal få høgare inntekter knytt til desse næringane, sjå Prop. 78 LS (2022–2023) Grunnrenteskatt på havbruk og Prop. 2 LS (2023–2024) Grunnrenteskatt på landbasert vindkraft.

Sjølv om enkelte kommunar har svært høge inntekter frå mellom anna konsesjonskraft eller havbruk, legg departementet vekt på at kommunar skal få noko att for å legge til rette for vass- og vindkraft samt havbruksverksemd.

Departementet foreslår at ikkje fleire inntekter blir utjamna mellom kommunane.

1.3.3.4.4 Negative rammetilskot ved auka inntektsutjamning

Inntektsutjamninga skjer i praksis gjennom eit tillegg eller eit trekk i rammetilskotet, som blir utbetalt i ti ordinære utbetalingsterminar i året. Dette kan vere ei utfordring om ein for dei aller mest skatterike kommunane ikkje får gjennomført inntektsutjamninga fullt ut fordi det beløpet som skal trekkast, er større enn beløpet kommunen skal få utbetalt i rammetilskot elles.

Tidlegare har ein løyst slike tilfelle med såkalla negative rammetilskot med å trekke alle andre kommunar med eit likt beløp per innbyggjar for å dekke inn avviket. Departementet vil legge dette til grunn for framtidig forvaltning av inntektsutjamninga.

1.3.3.5 Samla forslag til endringar i skatteelementa

Regjeringa foreslår å oppnå auka utjamninga av kommunane sine skatteinntekter gjennom å endre kommunane sitt skattegrunnlag og auke utjamningsgraden i inntektsutjamninga. Departementet foreslår å halvere den kommunale skattesatsen for formuesskatten frå 0,7 til 0,35 pst.. Dei reduserte inntektene frå formuesskatt til kommunane blir erstatta med tilsvarande auka inntekter frå skatt på alminneleg inntekt. Den statlege skattøyren for formuesskatt blir auka frå 0,3 til 0,65 pst. slik at endringa i formuesskatten blir provenynøytral.

Regjeringa foreslår at eigarinntekter blir tatt ut frå skattegrunnlaget til kommunane, og at dette blir gjort gjennom å korrigere ut netto eigarinntekter frå skattegrunnlag til kommunane og fylkeskommunane. Forslaget inneber at inntektsgrunnlag til kommunane og fylkeskommunane er alminneleg inntekt etter frådrag, men der netto eigarinntekter blir haldne utanfor. Skatt på netto eigarinntekter blir tileigna i sin heilskap til staten. For at skatteandelen skal vere uendra, vil delen til kommunesektoren av inntekter frå alminneleg inntekt utanom eigarinntekter auke.

Departementet foreslår vidare å auke den symmetriske utjamninga frå 60 til 64 pst., og å halde på tilleggskompensasjonen slik han er utforma i dag. Desse endringane vil bidra til å redusere forskjellane i kommunane sine inntekter innanfor inntektssystemet. Departementet vurderer med det at oppmodingsvedtak nr. 820 frå Stortinget om å sikre intensjonen om eit meir utjamnande inntektssystem er følgt opp.

1.3.3.6 Kommunane sine inntekts- og formuesskattesatsar

1.3.3.6.1 Maksimumssatsar for inntektsskatt og for formuesskatt

Stortinget fastset kvart år maksimumssatsar for inntektsskatt og formuesskatt til kommunane som ein del av behandlinga av budsjettet for det komande året. I 2024 er maksimumsskattøyren for alminneleg inntekt for personlege skattyttarar sett til 10,95 pst. for kommunane og 2,35 pst. for fylkeskommunane. Den maksimale skattesatsen på formue for kommunane er for 2024 sett til 0,7 pst. Ingen kommunar har nytta høvet til å ha lågare skatt på inntekt enn maksimumsskattøyen. To kommunar har lågare sats for formuesskatt enn maksimumssatsen. Bø kommune sette ned satsen på formuesskatt til 0,2 pst. frå 2021, og Sande kommune til 0,5 pst. frå 2023, og ytterlegare ned til 0,2 pst. frå 2024.

1.3.3.6.2 Forslag frå Inntektssystemutvalet

Inntektssystemutvalet meinte at skattesatsane for skatt på inntekt og formue bør vere faste.

1.3.3.6.3 Departementet si vurdering

Regjeringa meiner samla at det ikkje er behov for fleire tiltak her, og at omsynet til lokalt sjølvstyre talar for at kommunane framleis skal kunne velje lågare skattesatsar på formue og inntekt.

1.3.3.6.4 Oppmodingsvedtak nr. 104 (2020–2021) om formuesskatt

Stortinget fatta følgande oppmodingsvedtak i samband med handsaminga av Meld. St. 5 (2019–2020) Levende lokalsamfunn for fremtiden – Distriktsmeldingen, sjå Innst. 88 S (2020–2021):

«Vedtak 104:

‘Stortinget ber regjeringa komme tilbake til Stortinget med en vurdering av det framtidige mulighetsrommet for endring av formuesskatten, der både statens inntekter og kommunenes handlingsrom for konkurranse om skattebetingelser mellom kommuner belyses.’»

Forslaget blei fremja av Høgre, Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti. Forslaget fekk støtte frå Venstre, Arbeidarpartiet og Senterpartiet. Oppmodinga blei vedtatt i Stortinget 26. november 2020. Finansdepartementet har i proposisjonen gjort ei vurdering av oppmodingsvedtaket.

Vurdering av oppmodingsvedtaket

Regjeringa meiner at moglegheita til å sette lågare formuesskattesats enn maksimumssatsen samla sett gir ein god balanse. Regjeringa vil derfor ikkje foreslå endringar som fjernar moglegheita for kommunane til å ha lågare skattesatsar på formue.

Oppmodingsvedtak nr. 104 (2020–2021) blir vurdert som utkvittert av omtalen i proposisjonen.

1.3.3.7 Eigedomsskatt

Eigedomsskatt er ein kommunal skatt, som kommunane fritt kan velje om dei vil skrive ut eller ikkje. Skatten blir lagt på fast eigedom inkludert bygningar og grunn. Utskrivinga av eigedomsskatt er regulert i eigedomsskattelova.

Totalt skaffa eigedomsskatten kommunane inntekter på 17,6 mrd. kroner i 2023. Om lag halvparten av provenyet skriv seg frå eigedomsskatt på bustad og fritidsbustad. Det totale provenyet frå eigedomsskatten utgjer i 2023 2,9 pst. av samla brutto driftsinntekter for kommunane.

Kommunestyret kan velje å skrive ut eigedomsskatt på eitt av sju område som er omtalt i proposisjonen.

I 2024 skriv 322 av 357 kommunar ut eigedomsskatt. Skattesatsen kan variere frå 1 til 7 promille. For bustader og fritidsbustader kan satsen maksimalt vere 4 promille.

Dei siste åra er det gjort fleire endringar i eigedomsskatten. Frå 2020 blei det innført ein obligatorisk reduksjonsfaktor ved verdsetting av bustad og fritidsbustad på 30 pst.. Maksimal eigedomsskattesats for bustad og fritidsbustad blei redusert frå sju til fire promille frå 2019 til 2021. Frå og med skatteåret 2019 er det nye reglar for skattlegging av verk og bruk. Etter dei nye reglane skal produksjonsutstyr og -installasjonar (arbeidsmaskinar) som hovudregel ikkje inngå i eigedomsskattegrunnlaget. Endringa innebar at kategorien «verk og bruk» blei avvika frå 2019, men eigedomsskatt for vasskraftverk, kraftnett, vindkraftverk og petroleumsanlegg med særskatt blei vidareført som tidlegare. Bortfallet av inntektene frå eigedomsskatt på produksjonsutstyr- og

installasjonar blir gradvis fasa inn over sju år. Kommunane som blei sterkest påverka, får ein delvis kompensasjon for inntektsbortfallet.

1.3.3.7.1 Forslag frå Inntektssystemutvalet

Utvalet tilrår at den maksimale skattesatsen for bustad og fritidsbustad skal ha same nivå som i 2019, då alle satsane følgde dei generelle reglane i eigedomsskattelova, med ein maksimal skattesats på 7 promille, og utan ein nasjonalt bestemt reduksjonsfaktor i eigdomsverdien for bustad og fritidsbustad.

1.3.3.7.2 Vurdering av forslag frå utvalet

Regjeringa er samd med utvalet i at den maksimale skattesatsen for bustad og fritidsbustad og den obligatoriske reduksjonsfaktoren avgrensar høva kommunane har til å auke inntektene gjennom eigedomsskatten. Ein auke frå 4 til 7 promille og fjerning av den obligatoriske reduksjonsfaktoren vil samstundes gå mot formuleringa i Hurdalsplattforma om at regjeringa vil

«Beholde eiendomsskatten som en kommunal skatt og at maksimumssatsen for bolig, fritidseiendom, og næringsseiendom videreføres på dagens nivå.»

Regjeringa erkjenner at eigedomsskatten har mykje å seie for lokaldemokratiet ved at veljarar og folkevalde får innverknad over dei kommunale inntektene. Ei endring i tråd med forslaget frå Inntektssystemutvalet vil dermed auke mogleghetene til å kunne finansiere lokale prosjekt. Auka handlingsrom i eigedomsskatten kan ha sin motsats i auka kostnader for eigarar av bustad og fritidsbustad i ei rekkje kommunar.

Regjeringa vil at folk skal få betre råd att. Sjølv om prisveksten er på veg ned og rentetoppen truleg er nådd, vil regjeringa ikkje bidra til å auke kostnadane for eigarar av bustader og fritidsbustader etter ein lang periode der mange kostnader har auka mykje, ikkje minst rente- og energikostnader. Regjeringa vil ikkje følge opp utvalet sitt forslag om endringar i eigedomsskattelova.

1.3.4 UTGIFTSUTJAMNING

Det blir i proposisjonen vist til at det er store forskjellar mellom kommunane når det gjeld befolknings-samansetning, levekår, geografi og innbyggartal. Det inneber variasjonar i kva tenester innbyggerane har behov for og kostnadene kommunane har ved å yte tenestene. Målet med utgiftsutjamninga er å jamne ut desse forskjellane og å sette alle kommunar i stand til å gi gode og likeverdige tenester til innbyggerane.

Eit viktig prinsipp i inntektssystemet er at kommunane skal få full kompensasjon for utgifter ved tenesteytinga som dei ikkje kan påverke sjølv.

Sidan det berre er dei ufrivillige kostnadsforskjellane som skal jamnast ut gjennom utgiftsutjamninga, er

utjamninga basert på eit berekna utgiftsbehov for den enkelte kommune, og ikkje dei faktiske utgiftene. Utgiftsbehovet til kvar enkelt kommune blir berekna ved hjelp av kostnadsnøkkelen. Kostnadsnøkkelen er eit sett med kriterium og vekter, som seier noko om kva faktorar som gjer at utgiftene varierer mellom kommunane. Kriteria er faktorar som forklarar forskjellar i kostnader mellom kommunane, mens vektene seier kor mykje den enkelte faktor betyr for forskjellane.

Ved hjelp av kostnadsnøkkelen blir det berekna ein indeks for kvar kommune, som er eit mål på det berekna utgiftsbehovet for kommunen samanlikna med landsgjennomsnittet. Indeksen blir brukt til å fordele om frå kommunar som er relativt billigare å drive, til kommunar som er relativt dyrare å drive enn gjennomsnittet. Utgiftsutjamninga er ei rein omfordeling mellom kommunane, der somme kommunar får eit trekk og andre kommunar får eit tillegg i innbyggartilskotet. Summen av tillegget er lik summen av trekket, slik at utgiftsutjamninga er eit nullsumspel.

Det er gitt ein omtale av kommunane sine kostnader knytt til samisk språk.

Inntektssystemutvalet (NOU 2022:10) viser til at område der det berre er nokre få kommunar som har meirkostnader, ikkje kan handterast på ein god måte gjennom utgiftsutjamninga. Ein eventuell kompensasjon for dette må løysast på andre måtar enn gjennom utgiftsutjamninga i inntektssystemet. Kommunal- og distriktsdepartementet vil sjå nærare på vilkåra for kommunar innafor forvaltingsområdet for samisk språk i arbeidet med den årlege meldinga til Stortinget om samisk språk, kultur og samfunnsliv. Meldinga skal handle om kommunesektoren og vil bli lagt fram i 2025.

1.3.4.1 Utgiftsutjamninga – mål og metode

1.3.4.1.1 Mål og prinsipp for utgiftsutjamninga

Eit av hovudmåla med inntektssystemet er å sette alle kommunar i stand til å yte likeverdige tenester til innbyggerane sine. Utgiftsutjamninga er eit viktig verkemiddel for å oppnå dette, ved å sikre kommunane full kompensasjon for utgifter ved tenesteytinga som dei ikkje kan påverke sjølv. Det er i dag full utjamning av ufrivillige kostnadsforskjellar mellom kommunane, noko som inneber ein utjammingsgrad på 100 pst. for dei tenestene som er omfatta av utgiftsutjamninga.

Inntektssystemutvalet meiner hovudmålet og prinsippa for utgiftsutjamninga bør ligge fast, og prinsippa har òg fått brei støtte i den offentlege høyringa. Departementet stiller seg fullt ut bak desse vurderingane, og har lagt til grunn at måla og prinsippa som ligg til grunn for utgiftsutjamninga i dagens system, skal først vidare.

Inntektssystemutvalet viser til at det må settast fleire krav til kva kriterium som kan inngå i kostnadsnøkkelen, for å sikre at kommunane berre får kompensert for kostnader dei ikkje kan påverke sjølv.

- Kriteria må vere objektive.
- Kriteria må vere basert på offisiell statistikk.
- Verdien på kriteria må kunne oppdaterast jamleg.

1.3.4.1.2 Tenester som er omfatta av utgiftsutjamninga

Utgiftsutjamninga omfattar velferdstenester av nasjonal karakter som kommunane enten er pålagt å drive eller som det er knytt sterke nasjonale mål til når det gjeld standard og omfang. Utgiftsutjamninga omfattar i dag dei store velferdstenestene barnehage, grunnskole, pleie og omsorg, kommunehelsetenesta, sosiale tenester og barnevern. I tillegg er utgiftene til administrasjon og landbruksforvaltning omfatta av utgiftsutjamninga.

Sektorane som er omfatta av utgiftsutjamninga i dag utgjorde om lag 84 pst. av dei samla brutto driftsutgiftene til kommunane i 2022.

Kommunale tenester og oppgåver som blir finansiert gjennom dei frie inntektene, men som ikkje er omfatta av utgiftsutjamninga, får i praksis eit statleg finansieringsbidrag med eit likt beløp per innbyggjar. Somme av dei kommunale tenestene blir òg finansiert ved brukarbetalingar og avgifter frå innbyggjarane.

Inntektssystemutvalet meiner at alle tenestene som inngår i utgiftsutjamninga i dag, framleis bør gjere det.

Utvalet har òg vurdert om fleire tenester bør omfattast av utgiftsutjamninga. Utvalet meiner at kommunal veg og brann- og ulykkesvern er to tenester som kunne vore aktuelle for utgiftsutjamninga. Etter ei samla vurdering tilrår utvalet at kommunale vegar og brann- og ulykkesvern framleis blir haldne utanfor utgiftsutjamninga.

Departementet legg utvalet si vurdering til grunn, og støttar tilrådinga om at kommunale vegar og brann- og ulykkesvern ikkje bør inngå i utgiftsutjamninga.

Utvalet har vidare vurdert om utgiftsomgrepet for sosiale tenester bør utvidast til å omfatte fleire sider ved tenestene enn i dag. Vurderingane til utvalet og departementet er omtalt nærare i avsnitt 15.7 i proposisjonen om delkostnadsnøkkelen for sosiale tenester.

1.3.4.1.3 Analyseopplegg og metode

Kostnadsnøklane i inntektssystemet skal vere basert på faglege analysar av forhold som kan forklare variasjonar i utgiftene kommunane har til tenestene som inngår i utgiftsutjamninga. Det er vanleg å skilje mellom to hovudtilnærmingar for slike analysar: statistisk metode og normativ metode. I normative modellar tar ein utgangspunkt i normer for tenestetilbodet, mens statistiske modellar tar utgangspunkt i analysar av det faktiske tenestetilbodet. I kapitlet blir følgjande tema omtalte: Normativ metode, statistisk metode, simultane analysemodellar, vurderingane til Inntektssystemutvalet, metodebruk og datagrunnlag i analysane til departementet og sentrale variablar i dei statistiske analysane.

1.3.4.1.4 Kompensasjon for smådriftsulemper

Kommunane blir i dagens inntektssystem kompensert for smådriftsulemper knytt til kommunestørrelse gjennom kriteriet gradert basiskriterium, som inngår i fleire av delkostnadsnøklane. Modellen for gradert basiskriterium blei innført i 2017, og differensierer kompensasjonen ut frå i kva grad smådriftsulempene blir definert som frivillige eller ufrivillige.

Graderinga av basiskriteriet skjer gjennom strukturkriteriet, som måler reiseavstandar for kvar enkelt innbyggjar i kommunen for å nå 5 000 innbyggjarar.

Inntektssystemutvalet meiner på prinsipielt grunnlag at det er rimeleg å berre kompensere ufrivillige smådriftsulemper, og at det bør vere eit skilje mellom frivillige og ufrivillige smådriftsulemper i utgiftsutjamninga. Utvalet meiner likevel at dagens modell for differensiering av denne kompensasjonen har nokre svakheiter og ikkje er treffsikker nok, og peiker på ei mogleg alternativ utforming av strukturkriteriet.

Departementet meiner det ikkje er rimeleg å behandle smådriftsulemper på kommunenivå som ein frivillig kostnad, og foreslår at alle kommunar får berekna rammetilskot med fullt basiskriterium frå og med 2025. Det inneber òg at vektene i kostnadsnøkkelen blir fastsett med utgangspunkt i at alle kommunar skal ha fullt basiskriterium.

1.3.4.2 Grunnskole

Det blir i proposisjonen vist til at grunnskolesektoren står for ein stor del av utgiftene for kommunane og at han utgjer 24,1 pst. av den samla kostnadsnøkkelen i 2024. Dei samla netto driftsutgiftene til grunnskole var på om lag 82 mrd. kroner i 2022, mens brutto driftsutgifter utgjorde om lag 91 mrd. kroner.

I kapittel 15.2.1 blir dagens delkostnadsnøkkel for grunnskole omtalt, i kapittel 15.2.2 blir forslaget til Inntektssystemutvalet omtalt og i kapittel 15.2.3 går analyseresultat og vurderingar fram. Sjå proposisjonen for nærare omtale.

I departementet sitt forslag til ny delkostnadsnøkkel er vektene til sone-, nabo- og basiskriteriet fastsett som eit gjennomsnitt av SØFs simultane analysemodell og departementet sine egne analysar. Vekta til kriteriet innvandrarar 6–15 år er fastsett ut frå analysane til departementet, mens restvekta er fordelt mellom innbyggjarar 6–12 år og 13–15 år ut frå andelen innbyggjarar i dei to aldersgruppene.

Tabell 15.2 frå proposisjonen: Delkostnadsnøkkelen for grunnskole: Dagens nøkkel, forslaget til Inntektssystemutvalet og forslaget til departementet.

Kriterium	Dagens nøkkel	Forslaget til utvalet	Forslaget til departementet
Innbyggjarar 6–15 år	0,9247		
Innbyggjarar 6–12 år		0,5719	0,6227
Innbyggjarar 13–15 år		0,3365	0,2776
Innvandrarar 6–15 år, ekskl. Norden	0,0277	0,0320	0,0348
Reiseavstand innan sone	0,0177	0,0211	0,0219
Reiseavstand til nabokrets	0,0177	0,0211	0,0219
Gradert basiskriterium	0,0122	0,0174	
Basiskriteriet			0,0211
Sum	1,0000	1,0000	1,0000

1.3.4.3 Barnehage

Det blir i proposisjonen vist til at barnehagesektoren står for ein stor del av kommunane sine utgifter, og at han utgjir over 15 pst. av den samla kostnadsnøkkelen i 2024. I 2022 var kommunane sine brutto driftsutgifter til barnehage på om lag 59,4 mrd. kroner.

Barnehagesektoren blir i hovudsak finansiert med frie inntekter, men det er òg eit stort innslag av brukarbetaling (foreldrebetaling). Kommunane har òg ansvar for finansieringa av dei private barnehagane, og tilskottet til dei private barnehagane blir finansiert innafor dei frie inntektene. Størstedelen av dei frie inntektene til barnehage blir fordelte gjennom delkostnadsnøkkelen for barnehage, men frå og med 2023 blir òg ein mindre del gitt med særskild fordeling. Dette er midlar til gratis

barnehage i tiltakssona i Finnmark og Nord-Troms, og til redusert foreldrebetaling i kommunar i sentralitetsklasse 5 og 6.

I kapittel 15.3.1 blir dagens delkostnadsnøkkel for barnehage omtalt, i kapittel 15.3.2 blir forslaget til Inntektssystemutvalet omtalt og i kapittel 15.3.3 går analyseresultat og vurderingar fram. Sjå proposisjonen for nærare omtale.

Departementet foreslår ein ny delkostnadsnøkkel for barnehage med kriteria tal på barn 1–5 år og talet på heiltidstilsette som kriterium (sjå tabell 15.4 i proposisjonen). Det er i tråd med forslaget frå Inntektssystemutvalet, og modellen har tilnærma same forklaringskraft som dagens modell.

Tabell 15.4 frå proposisjonen: Delkostnadsnøkkel for barnehage: Dagens nøkkel, forslaget til Inntektssystemutvalet og forslaget til departementet

Kriterium	Dagens nøkkel	Forslaget til utvalet	Forslaget til departementet
Innbyggjarar 2–5 år	0,7816		
Barn 1 år utan kontantstøtte	0,1042		
Innbyggjarar med høgare utdanning	0,1142		
Innbyggjarar 1–5 år		0,7991	0,8377
Lønstakarar 25–54 år i heiltidsstilling		0,2009	0,1623
Sum	1,0000	1,0000	1,0000

Det blir i proposisjonen vist til at kommunane, etter helse- og omsorgstjenesteloven, skal sørge for nødvendige helse- og omsorgstenester til dei som oppheld seg i kommunen.

I inntektssystemet er helse- og omsorgstenestene delt i to delkostnadsnøklar: pleie og omsorg og kommunehelse. Pleie- og omsorgsnøkkelen utgjir 36 pst. av den samla kostnadsnøkkelen i 2024, og er med det den klart største enkeltsektoren i utgiftsutjamninga. Den største delen av utgiftene er knytt til helse- og omsorgstenester til heimebuande og i institusjon. I tillegg omfattar nøkkelen utgifter til institusjonslokale, strakshjelp

døgntilbod, og aktiviserings- og servicetenester til eldre, personar med nedsett funksjonsevne, psykiske lidningar, utviklingshemming, personar med rusproblem mv.

Pleie- og omsorgssektoren utgjir ein stor del av dei samla utgiftene til kommunane, og sektoren sin andel av utgiftene har auka dei siste åra.

I kapittel 15.4.1 i proposisjonen blir dagens delkostnadsnøkkel for pleie og omsorg omtalt, i kapittel 15.4.2 blir forslaget til Inntektssystemutvalet omtalt og i kapittel 15.4.3 går analyseresultat og vurderingar fram. Sjå proposisjonen for nærare omtale.

Departementet sitt forslag til ny delkostnadsnøkkel for pleie og omsorg er vist i tabell 15.6 i proposisjonen. På same måte som i dagens nøkkel og i forslaget til utva-

let, er vektene basert på ein kombinasjon av oppdaterte regresjonsanalyser, brukarstatistikk frå KPR og resultatata frå dei simultane analysane utført av SØF.

Tabell 15.6 frå proposisjonen: Delkostnadsnøkkelen for pleie og omsorg: Dagens nøkkel, forslaget til Inntektssystemutvalet og forslaget til departementet.

Kriterium	Dagens nøkkel	Forslaget til utvalet	Forslaget til departementet
Innbyggjarar 0–66 år	0,1431	0,2356	0,2581
Innbyggjarar 67–79 år	0,1101	0,1292	0,1163
Innbyggjarar 80–89 år	0,2025	0,2064	0,1558
Innbyggjarar 90 år og over	0,1068	0,1018	0,1082
Personar med psykisk utviklingshemming 16 år og over	0,1406	0,0494	0,0595
Ikkje-gifte 67 år og over	0,1313		
Aleinebuande 67 år og over		0,1145	0,1464
Dødelegheit	0,1313	0,1292	0,1241
Reiseavstand innan sone	0,0112	0,0116	0,0090
Reiseavstand til nabokrets	0,0112	0,0116	0,0090
Gradert basiskriterium	0,0119	0,0107	
Basiskriteriet			0,0136
Sum	1,0000	1,0000	1,0000

1.3.4.4 Kommunehelse

Det blir i proposisjonen vist til at kommunehelsenøkkelen omfattar utgifter ført på tre funksjonar i KOSTRA: 232 Helsestasjons- og skolehelseteneste, 233 Anna førebyggjande helsearbeid og 241 Diagnose, behandling og rehabilitering. Delkostnadsnøkkelen utgjør 6,7 pst. av den samla kostnadsnøkkelen i 2024.

Utgiftene til allmennlegetenesta, som blir ført på funksjon 241, utgjør ein stor del av kommunehelseutgiftene. Kommunehelsesektoren i inntektssystemet omfattar òg fleire andre tenester og tilbod, som førebyggjande helsearbeid, skole- og helsestasjonstenesta, legevakt, kommunale legekontor, fysio- og ergoterapi mv.

I 2022 var dei samle brutto driftsutgiftene til kommunehelse på om lag 30,6 mrd. kroner.

Andelen kommunehelseutgifter av dei samla utgiftene til kommunane har auka dei siste åra.

I kapittel 15.5.1 blir dagens delkostnadsnøkkel for kommunehelse omtalt, i kapittel 15.5.2 blir forslaget til Inntektssystemutvalet omtalt og i kapittel 15.5.3 går analyseresultat og vurderingar fram. Sjå proposisjonen for nærare omtale.

Departementet sitt forslag til ny delkostnadsnøkkel for kommunehelse inneber at innbyggjarar over 67 år får auka vekt, mens vekta til yngre aldersgrupper går ned. Sone- og nabokriteria blir vekta noko ned, og det same gjeld basiskriteriet. Forslaget til ny delkostnadsnøkkel for kommunehelse er vist i tabell 15.8 i proposisjonen.

Tabell 15.8 frå proposisjonen: Delkostnadsnøkkel for kommunehelse: Dagens nøkkel, forslaget til Inntektssystemutvalet og forslaget til departementet.

Kriterium	Dagens nøkkel	Forslaget til utvalet	Forslaget til departementet
Innbyggjarar 0–22 år	0,2888	0,2305	0,2708
Innbyggjarar 23–66 år	0,3090	0,3034	0,2791
Innbyggjarar 67–89 år		0,3696	0,3427
Innbyggjarar 90 år og over			0,0056
Innbyggjarar 67 år og over	0,2987		
Reiseavstand innan sone	0,0291	0,0196	0,0314
Reiseavstand til nabokrets	0,0291	0,0196	0,0314
Gradert basiskriterium	0,0453	0,0571	
Basiskriterium			0,0390
Sum	1,0000	1,0000	1,0000

1.3.4.5 Barnevern

Det blir i proposisjonen vist til at barnevernet skal gi nødvendig hjelp, omsorg og vern til barn og unge som lever under forhold som kan vere skadeleg for helsa og utviklinga. Ansvaret for barnevernet er delt mellom staten og kommunane. Den kommunale barnevernstenesta har ansvar for oppfølging av barn og familiar, mens det statlege barnevernet skal gi bistand til kommunar om det er behov for å plassere barn utanfor heimen. Det statlege barnevernet har òg ansvar for etablering og drift av barnevernsinstitusjonar.

Alle kommunar skal ha ei barnevernsteneste som utfører det daglege arbeidet etter barnevernslova. Mange stader er barnevernstenesta organisert som interkommunale samarbeid.

Barnevernstenesta gir i hovudsak hjelpetiltak til barn og familiar som ønsker det, men kan òg fremme saker om pålagte hjelpetiltak og andre tvangstiltak. Den kommunale barnevernstenesta har ansvar for det forebyggjande arbeidet, å greie ut saker og gjennomføre undersøkingar, hjelpetiltak i heimen, plassering og oppfølging av barn utanfor heimen og godkjenning av fosterheim.

Det kommunale barnevernet blir i hovudsak finansiert med frie inntekter, men det er òg nokre øyremerkte tilskot. Samla brutto driftsutgifter til det kommunale barnevernet var på om lag 15,8 mrd. kroner i 2022, og utgjorde med det om lag 3,7 pst. av dei samla driftsutgiftene til kommunane det året.

Utgiftene til barnevern varierer mykje mellom kommunane, både målt i kroner per innbyggjar og som andel av dei samla driftsutgiftene. For 80 pst. av kommunane låg utgiftene til barnevern i perioden 2020–2022 på mellom 1 800 og 4 700 kroner per innbyggjar, mens talet for gjennomsnittskommunen var om lag 3 200

kroner. Nokre få kommunar skil seg ut med svært høge utgifter. Dei ti kommunane med høgast utgifter i perioden hadde brutto driftsutgifter på mellom 7 000 og 17 000 kroner per innbyggjar.

I 2022 tredde barnevernsreforma i kraft. Kommunane har med reforma fått eit utvida finansieringsansvar for barnevernet. Reforma skal bidra til å styrke det førebyggjande arbeidet og tidleg innsats, og inneber mellom anna at kommunane har fått eit større fagleg og økonomisk ansvar. Som kompensasjon for utvidinga av det finansielle ansvaret, blei rammetilskotet til kommunane auka med 1,3 mrd. kroner i 2022 og med ytterlegare 498 mill. kroner i 2023. I ein overgangsperiode skal halvparten av kompensasjonen fordelast etter barnevernsnøkkelen, mens resten er gitt med ei særskild fordeling etter bruken av barnevernstiltak før reforma. Frå 2025 skal heile kompensasjonen fordelast etter barnevernsnøkkelen.

I kapittel 15.6.1 blir dagens delkostnadsnøkkel for barnevern omtalt, i kapittel 15.6.2 blir forslaget til Inntektssystemutvalet omtalt og i kapittel 15.6.3 går analyseresultat og vurderingar fram. Sjå proposisjonen for nærare omtale.

Barnevernsreforma tredde i kraft frå 2022, og det blir i proposisjonen vist til at sjølv om ho ikkje har fått full effekt endå, er det grunn til å tru at ho allereie kan ha hatt betydning for utgiftene til kommunane. Departementet meiner derfor at det bør leggast størst vekt på den modellen som fungerer best i analysane der utgiftene i 2022 inngår i analysegrunnlaget. Det tilseier at den alternative modellen med mellom anna talet på uføre som kriterium bør leggast til grunn for den nye barnevernsnøkkelen. Departementet foreslår på den bakgrunn ein ny delkostnadsnøkkel for barnevern som vist i tabell 15.10 i proposisjonen.

Tabell 15.10 frå proposisjonen: Delkostnadsnøkkelen for barnevern: Dagens nøkkel, forslaget til Inntektssystemutvalet og forslaget til departementet.

Kriterium	Dagens nøkkel	Modell 1 utvalet	Modell 2 utvalet	Forslaget til departementet
Personar med låg inntekt	0,2577	0,2424	0,2582	0,3720
Personar med låg utdanning		0,3409		0,3472
Barn 0–15 år med einsleg forsørgar	0,4122		0,1574	
Pasientar med diagnose innan rus og psykiatri		0,3559	0,3307	
Uføre 18–49 år				0,2183
Innbyggjarar 0–22 år	0,3301			
Innbyggjarar 0–24 år		0,0608	0,2537	0,0625
Sum	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000

1.3.4.6 Sosiale tenester

Det blir i proposisjonen vist til at sosialhjelpssektoren omfattar utgiftene kommunane har til sosiale tenes-

ter. I utgiftsutjamninga i dag er det ein delkostnadsnøkkel for sosialhjelp, som omfattar utgifter ført på fire funksjonar i KOSTRA: 242 Råd, rettleiing og sosialt førebyggjande arbeid, 243 Tilbod til personar med ruspro-

blem, 276 Kvalifiseringsordninga og 281 Yting til livsopphald. Det meste av dette er knytt til sosialtenesta, med unntak av kvalifiseringsordninga, som er eit arbeidsretta tiltak for personar som treng ekstra oppfølging for å kome i jobb. Sosialhjelpsnøkkelen utgjer 5,3 pst. av den samla kostnadsnøkkelen i 2024.

I 2022 var brutto driftsutgifter ekskl. avskrivningar til dei fire funksjonane om lag 20,5 mrd. kroner.

Sosialhjelp blir i hovudsak finansiert via frie inntekter, men det er nokre innslag av øyremerkte tilskot knytt til busetting av flyktningar.

I kapittel 15.7.1 blir dagens delkostnadsnøkkel for sosiale tenester omtalt, i kapittel 15.7.2 blir forslaget til Inntektssystemutvalet omtalt og i kapittel 15.7.3 går analyseresultat og vurderingar fram. Sjå proposisjonen for nærare omtale.

Departementet foreslår ein ny delkostnadsnøkkel for sosiale tenester med dei same kriteria som utvalet

foreslo, det vil seie å ta ut kriteriet uføre, endre utforminga av opphopingsindeksen, og at det blir tatt inn eit nytt kriterium for talet på personar med psykiske lidingar. Vektene til alle kriteria er oppdatert i tråd med dei nye analysane til departementet (jf. tabell 15.13 i proposisjonen).

I forslaget til ny delkostnadsnøkkel har aleinebuande 30–66 år framleis høgast vekt, men litt lågare enn i dagens nøkkel og utvalet sitt forslag. Flyktningar utan integreringstilskot får litt høgare vekt enn i forslaget frå utvalet, og ein del høgare vekt enn i dagens nøkkel. Pasientar med psykiske lidingar (NPR) får ei vekt som er lågare enn i forslaget frå utvalet, medan forslaget utvalet har til ny opphopingsindeks (arbeidsledige * låginntekt) får ei litt høgare vekt i departementet sitt forslag enn i forslaget frå utvalet. Restvekta blir foreslått, som før, lagt på innbyggjarar 16–66 år.

Tabell 15.13 frå proposisjonen: Delkostnadsnøkkel for sosiale tenester: Dagens nøkkel, forslaget til Inntektssystemutvalet og forslaget til departementet.

Kriterium	Dagens nøkkel	Forslaget til utvalet	Forslaget til departementet
Uføre 18–49 år	0,1126		
Flyktningar utan integreringstilskot	0,1459	0,2080	0,2110
Aleinebuande 30–66 år	0,3371	0,3084	0,2918
Pasientar med diagnose innan rus og psykiatri		0,2843	0,2113
Opphopingsindeks (skilde/separerte * låginntekt * ledige)	0,1658		
Opphopingsindeks (låginntekt * ledige)		0,0548	0,0870
Innbyggjarar 16–66 år	0,2386	0,1409	0,1989
Sum	1,0000	1,0000	1,0000

1.3.4.7 Administrasjon og landbruk

1.3.4.7.1 Administrasjon og miljø

Administrasjon og miljø utgjer 7,8 pst. av samla kostnadsnøkkel i 2024. Dagens delkostnadsnøkkel for administrasjon og miljø omfattar utgifter til administrasjon, politisk styring og kontroll, og ulike fellesutgifter som ikkje er fordelte på dei andre tenestene. Dette er tenester alle kommunar må ha for å kunne styre og drifte kommunen. Utgifter til miljø inngår i ei rekke tenester, men er ikkje ført på ein eigen funksjon i KOSTRA. Det er derfor ikkje eigne funksjonar knytte til utgiftene kommunane har til miljø i utgiftsutjamninga i dag. Administrasjonen er avgrensa til sentraladministrasjonen i kommunane, og omfattar ikkje administrative leiarar på tenestestader.

1.3.4.7.2 Landbruk

Landbruksforvaltning står for om lag 0,2 pst. av den samla kostnadsnøkkelen i 2024. Kommunale oppgåver innanfor landbruksforvaltning er mellom anna saksbehandling, kontroll og rettleiing etter landbruksrelaterte

lover (jordlov, konsesjonslov, skogbrukslov m.m.), forvaltning og kontroll av dei økonomiske verkemidla i landbruket og arbeid knytt til landbruk og jordvern i saker etter plan- og bygningsloven. Utgiftene kommunane har til landbruksforvaltning blir ført på ein eigen funksjon i KOSTRA, F329 Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling.

I kapittel 15.8.3 blir forslaget til Inntektssystemutvalet omtalt og i kapittel 15.8.4 går analyseresultat og vurderingar fram. Sjå proposisjonen for nærare omtale.

Departementet støttar vurderinga til utvalet om at oppgåvene knytt til landbruksforvaltning bør inngå i ein felles administrasjonsnøkkel, og at landbrukskriteriet blir vekta inn i delkostnadsnøkkelen slik at dette i seg sjølv ikkje har fordelingsverknader. Departementet sitt forslag til ny delkostnadsnøkkel for administrasjon og landbruk er vist i tabell 15.17 i proposisjonen.

Tabell 15.17 frå proposisjonen: Forslag til ny delkostnadsnøkkel for administrasjon og landbruk. Sjå retdebrev av 30. mai 2024 frå Kommunal- og distriktsdepartementet der denne tabellen er retta.

Kriterium	Vekt
Tal på innbyggjarar	0,8489
Basiskriteriet	0,1274
Landbrukskriteriet	0,0237
Sum	1,0000

1.3.4.8 Forslag til samla kostnadsnøkkel

1.3.4.8.1 Sektorvektar

Dei ulike delkostnadsnøkklane blir vekta saman til ein samla kostnadsnøkkel ut frå størrelsen på den enkelte sektor, målt som netto driftsutgifter utan avskrivningar. Rekneskapstala blir henta frå KOSTRA. Den enkelte sektor sin andel av den samla kostnadsnøkkelen

blir altså bestemt ut frå sektoren sin andel av dei samla utgiftene til tenestene som inngår i utgiftsutjamninga.

Departementet har tatt utgangspunkt i dei ulike delkostnadsnøkklane sin andel av den samla nøkkelen i kostnadsnøkkelen for 2024, som er berekna med utgangspunkt i rekneskapstal for 2022. Andelane er korrigert for dei endringane departementet foreslår om tenester som skal inngå i utgiftsutjamninga, og kva funksjonar som skal inngå i dei ulike delkostnadsnøkklane.

1.3.4.8.2 Samla kostnadsnøkkel

Kriteria i dei ulike delkostnadsnøkklane blir vekta saman til ein samla kostnadsnøkkel ved å multiplisere vektene i den enkelte delkostnadsnøkkelen med andelen sektoren utgjør av den samla kostnadsnøkkelen. For kriterium som inngår i fleire delkostnadsnøklar, blir vektene summert saman frå dei ulike sektorane. Tabell 15.19 i proposisjonen viser dagens kostnadsnøkkel som er brukt i inntektssystemet for 2024, og departementet sitt forslag til ny kostnadsnøkkel.

Tabell 15.19 frå proposisjonen Dagens kostnadsnøkkel og forslag til ny samla kostnadsnøkkel.

Kriterium	Dagens nøkkel	Forslag til ny nøkkel
Innbyggjarar 0 år		0,0024
Innbyggjarar 0–1 år	0,0058	
Innbyggjarar 1–5 år		0,1436
Innbyggjarar 2–5 år	0,1348	
Innbyggjarar 6–15 år	0,2527	
Innbyggjarar 6–12 år		0,1663
Innbyggjarar 13–15 år		0,0744
Innbyggjarar 16–22 år	0,0241	0,0229
Innbyggjarar 23–24 år		0,0060
Innbyggjarar 25–66 år		0,1274
Innbyggjarar 23–66 år	0,1081	
Innbyggjarar 67–79 år	0,0605	0,0671
Innbyggjarar 80–89 år	0,0806	0,0638
Innbyggjarar 90 år og over	0,0403	0,0397
Gradert basiskriterium	0,0163	
Basiskriterium		0,0220
Reiseavstand innan sone	0,0103	0,0104
Reiseavstand til nabokrets	0,0103	0,0104
Landbrukskriteriet	0,0019	0,0019
Innvandrarar 6–15 år, ekskl. Norden	0,0067	0,0081
Barn 1 år utan kontantstøtte	0,0163	
Innbyggjarar med høgare utdanning	0,0179	
Syssette 25–54 år med arbeidstid 100 pst. eller meir		0,0253
Personar med psykisk utviklingshemming 16 år og over	0,0507	0,0213
Dødelegheit	0,0474	0,0444
Aleinebuande 67 år og over		0,0524
Ikkje-gifte 67 år og over	0,0474	
Personar med låg inntekt	0,0105	0,0150
Personar med låg utdanning		0,0140

Kriterium	Dagens nøkkel	Forslag til ny nøkkel
Barn 0–15 år med einsleg forsørgar	0,0168	
Uførepensjonistar 18–49 år	0,0060	0,0088
Aleinebuande 30–66 år	0,0180	0,0191
Flyktingar utan integreringstilskot	0,0078	0,0138
Pasientar med diagnose innan rus og psykiatri		0,0138
Opphopingsindeks (låginntekt, arbeidsledige og skilte/separerte)	0,0088	
Opphopingsindeks (låginntekt og arbeidsledige)		0,0057
Sum	1,0000	1,0000

Det blir i proposisjonen vist til at med departementet sitt forslag til ny kostnadsnøkkel får alderskriteria litt større betydning enn i dag, med ei auke frå om lag 70,7 pst. til 71,4 pst. Vekta til kriteriet for psykisk utviklingshemma 16 år og over blir redusert frå 5,1 til 2,1 pst., men som omtalt i kapittel 15.4 får nedvektinga berre halv effekt i fordelingsverknadene gjennom ei eiga ordning med særskild fordeling.

Den samla vekta til basis- og busettingskriteria aukar frå 3,7 pst. i dagens nøkkel til 4,3 pst. i forslaget til departementet. Ein mindre del av auken heng saman med avviklinga av ordninga med gradert basiskriterium.

Opphoping av levekårsproblem kan påverke behovet for kommunale tenester og dermed utgiftene til kommunane, og det er fleire kriterium i kostnadsnøkkel som skal fange opp dette. Lavekår kan definerast og målast på fleire ulike måtar, og by- og levekårsutvalet bruker omgrepet levekårsproblem om mellom anna dårleg økonomi, låg utdanning, helseplagar, rus, psykiske plagar og lidningar, manglande nettverk og dårlege norskkunnskapar. Viss ein legg eit breitt levekårsomgrep til grunn, og reknar dødelegheit og talet på flyktingar og innvandrar som levekårsindikatorar, utgjer levekårsriteria til saman 10,4 pst. av dagens kostnadsnøkkel. I departementet sitt forslag utgjer levekårsriteria til saman 12,4 pst. av den samla kostnadsnøkkel.

1.3.5 REGIONALPOLITISKE TILSKOT

Regionalpolitiske tilskot er tilskot innanfor rammetilskotet som blir brukt til å nå ulike regional- og distriktpolitiske mål. Føremålet er å bruke inntektssystemet som eit verkemiddel for å nå mål om mellom anna å oppretthalde busettingsmønsteret, ta vare på levedyktige lokalsamfunn og bidra til næringsutvikling og ei god samfunnmessig utvikling i distrikta. I tillegg til tilskot som er grunngitt ut frå distriktpolitiske omsyn, er det i dag òg særlege tilskot til dei største kommunane, kommunar med særleg høg befolkningsvekst og eit tilskot til kommunar som har slått seg saman.

1.3.5.1 Dagens regionalpolitiske tilskot

I dagens inntektssystem er det fem regionalpolitiske tilskot: distriktstilskot Sør-Noreg, distriktstilskot Nord-Noreg, regionsentertilskot, storbytilskot og veksttilskot. 279 kommunar får eitt eller fleire regionalpolitiske tilskot i 2024, og til saman utgjer tilskota i underkant av 4,5 mrd. kroner. Det svarer til om lag 2,5 pst. av samla rammetilskot til kommunane.

1.3.5.1.1 Distriktstilskot Sør-Noreg

Distriktstilskot Sør-Noreg går til små kommunar og kommunar i Sør-Noreg med svak samfunnmessig utvikling og distriktsmessige utfordringar. Dagens tilskot blei innført i 2017, og er ei samanslåing av det tidlegare distriktstilskot Sør-Noreg og småkommunetilskotet.

I 2024 utgjer distriktstilskot Sør-Noreg 875 mill. kroner, fordelt på 136 kommunar.

1.3.5.1.2 Distriktstilskot Nord-Noreg

Alle kommunar i Nordland, Troms og Finnmark, og kommunar i Namdalen, den nordlegaste delen av Trøndelag, får distriktstilskot Nord-Noreg. Dagens tilskot blei innført i 2017, og er ei samanslåing av det tidlegare distriktstilskot Nord-Noreg og småkommunetilskotet.

91 kommunar får distriktstilskot Nord-Noreg i 2024, og 56 av desse kommunane får både det generelle tilskotet per innbyggjar og småkommunetillegg. Tilskotet utgjer til saman 2,4 mrd. kroner.

1.3.5.1.3 Regionsentertilskot

Regionsentertilskotet går til kommunar som har slått seg saman, og som etter samanslåinga fekk over om lag 8 000 innbyggjarar. Tilskotet blei innført i 2017, og blir delvis gitt med ein sats per innbyggjar og delvis med ein sats per samanslåtte kommune. Kommunar med storbytilskot kan ikkje samstundes få regionsentertilskot. I 2024 er satsen per samanslåing 3,617 mill. kroner, og satsen per innbyggjar er 76 kroner.

Regionsentertilskotet går i 2024 til 37 kommunar, og utgjer 222 mill. kroner.

1.3.5.1.4 Storbytilskot

Storbytilskotet går til seks av dei største kommunane i landet: Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger, Drammen og Kristiansand. Tilskotet blei innført i 2011, då det erstatta eit eige hovudstadstilskot til Oslo, og er grunnlagt med dei særskilde utfordringane dei store byane har knytt til urbanitet og den sentrale rolla dei har for samfunnsutviklinga i sin region. Storbytilskotet blir fordelt med ein lik sats per innbyggjar, som i 2024 er 426 kroner. I 2024 får seks kommunar storbytilskot, og storbytilskotet utgjer samla 671 mill. kroner.

1.3.5.1.5 Veksttilskot

Veksttilskotet går til kommunar med særleg høg befolkningsvekst. Tilskotet blei innført i 2009, og er grunnlagt med at kommunar med særleg høg befolkningsvekst på kort og mellomlang sikt kan ha problem med å gjere nødvendige investeringar og tilpasse tenestetilbodet til ei raskt veksande befolkning.

Veksttilskotet går til kommunar som dei tre siste åra har hatt ein gjennomsnittleg, årleg befolkningsvekst på 1,4 pst. eller meir. I tillegg må kommunane ha hatt skatteinntekter på under 140 pst. av landsgjennomsnittet per innbyggjar (skatt på inntekt og formue frå personlege skattyttarar og naturressursskatt) dei siste tre åra. Tilskotet blir gitt med eit fast beløp per innbyggjar ut over vekstgrensa, og i 2024 er denne satsen 67 331 kroner. 27 kommunar får veksttilskot i 2024, og tilskotet utgjer i alt 282 mill. kroner.

1.3.5.2 Forslaget til Inntektssystemutvalet

Inntektssystemutvalet meiner at utjamning av kommunane sine økonomiske føresetnader gjennom inntekts- og utgiftsutjamninga er det viktigaste distriktpolitiske verkemiddelet i inntektssystemet. Men utvalet viser òg til at det kan vere behov for særskilde tilskot til distriktskommunar, og grunngir det med at det i enkelte område og kommunetypar kan vere nødvendig å supplere inntekts- og utgiftsutjamninga for å legge til rette for likeverdige tenester. Eit slikt særskilt tilskot bør etter utvalet si vurdering fange opp kommunar med distriktsutfordringar, kommunar med befolkningsnedgang og små kommunar. På bakgrunn av dette foreslår utvalet nokre endringar i «distriktstilskot Sør-Noreg og distriktstilskot Nord-Noreg», sjå proposisjonen for omtale.

Når det gjeld storbytilskotet, tilrår Inntektssystemutvalet at tilskotet blir gjort om til eit tilskot til kommunar som er senter i sine respektive landsdelar, og blir vidareført som eit tilskot per innbyggjar til kommunane Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger og Kristiansand. Satsen i tilskotet blir foreslått halvert samanlikna med satsen i storbytilskotet i dag.

Utvalet peikar vidare på at regionsentertilskotet og veksttilskotet er svakt grunnlagt, og foreslår at desse tilskota blir avvikla.

I proposisjonen er det gitt ein omtale av høyringsinnspela.

1.3.5.3 Andre utval sine vurderingar

Distriktsnæringsutvalet (NOU 2020:12 Det handler om Norge – Utredning om konsekvenser av demografiutfordringer i distriktene) og Demografiutvalet (NOU 2020:15 Næringslivets betydning for levende og bærekraftige lokalsamfunn), omtaler kommunane og inntektssystemet for kommunane i sine utgreingar.

Sjå proposisjonen for omtale.

1.3.5.4 Departementet sine vurderingar

Departementet er samd med Inntektssystemutvalet om at inntekts- og utgiftsutjamninga er dei viktigaste regionalpolitiske verkemidla i inntektssystemet. Departementet er òg samd med utvalet om at det er behov for særskilde, målretta tilskot til distriktskommunar for å supplere inntekts- og utgiftsutjamninga, og at eit slikt distriktstilskot bør rettast mot kommunar med distriktsutfordringar, kommunar med befolkningsnedgang og små kommunar.

Departementet meiner, på same måte som utvalet, at det framleis er behov for ein ekstra innsats til kommunane i dei nordlegaste fylka, fordi desse i større grad enn kommunar i fylka i sør står overfor felles utfordringar knytt til avstandar og folketal. Kommunar i Troms og særleg i Finnmark er i ei særstilling, med spreidd busett befolkning og store avstandar. Dette gjer mellom anna at kommunen må ta ei meir aktiv rolle for å oppnå ønskt samfunnsutvikling, til dømes må kommunane i større grad ta ansvar for kulturtilbod som den private marknaden sørger for andre stader. Sterke lokalsamfunn i nord er òg viktig av tryggingpolitiske og beredskapsmessige omsyn, slik Totalberedskapskommisjonen (NOU 2023:17 Nå er det alvor) har framheva. Desse omsyna talar for at kommunane i Troms og særleg i Finnmark framleis bør få tilskot etter høgare satsar enn kommunar i Nordland.

Distriktsindeksen er eit verktøy for å peike ut distriktskommunar som treng distriktpolitiske verkemiddel, og gir ei rangering av kommunane etter graden av distriktsutfordringar. Kommunane med dei lågaste verdiane har dei største distriktsutfordringane. Den nye distriktsindeksen frå 2020 inneheld fire indikatorar: sentralitetsindeksen til Statistisk sentralbyrå (SSB) (40 pst. vekt), folketalvekst siste ti år (40 pst. vekt), sysselsetningsvekst siste ti år (10 pst. vekt) og ein-sidig næringsstruktur (10 pst. vekt).

Revisjonen av distriktsindeksen 2020 blei gjort etter ein grundig gjennomgang. Ein revisjon var nødvendig mellom anna grunna endring av sentralitetsindeksen til SSB. Kommunal- og distriktsdepartementet meiner at den nye sentralitetsindeksen er ei klar forbetring frå tidlegare inndelingar etter sentralitet.

Distriktsindeksen frå 2017, som til no har blitt brukt i distriktstilskota i inntektssystemet, er utdatert.

Inntektssystemutvalet meiner at inntektsgrensa for å kunne få distriktstilskot Sør-Noreg og småkommunetillegget i distriktstilskot Nord-Noreg bør utvidast til å ta med fleire inntekter. Dette er i stor grad inntekter knytt til naturressursar, som kjem i tillegg til rammetilskotet og skatteinntektene innafor inntektssystemet. Regjeringa ser at kommunar i Sør-Noreg med høge inntekter frå naturressursar vil ha mindre behov for ein ekstra innsats via distriktstilskot, og foreslår derfor at ein legg eit utvida inntektsomgrep til grunn for å kunne få distriktstilskot Sør-Noreg.

Departementet foreslår eit inntektsomgrep der netto konsesjonskraftinntekter, eigedomsskatt på kraft- og petroleumsanlegg, havbruksinntekter og produksjonsavgift på vindkraft inngår saman med personskatt og naturressursskatt. Departementet foreslår vidare at kommunar må ha inntekter under 140 pst. av landsgjennomsnittet per innbygger med det utvida inntektsomgrepet, for å kunne få distriktstilskot Sør-Noreg.

Departementet foreslår at kriteriet om inntektsnivå tar omsyn til utviklinga over nokre år, og over tid blir berekna som eit gjennomsnitt for dei aktuelle inntektene dei fire siste åra. Det vil forebygge hyppige tilfelle av at kommunar mister eller mottar tilskot frå eitt år til det neste som følge av tilfeldige svingingar i inntektene. Talgrunnlaget for eigedomsskatt på kraft- og petroleumsanlegg har ikkje vore på plass i KOSTRA før i rapporteringa for 2023, og produksjonsavgift på vindkraft har først blitt utbetalt til kommunane frå 2023. For arbeidet med 2025-budsjettet legg derfor departementet 2023-nivået for desse inntektene til grunn i berekninga av samla skattenivå, då 2023-tala gir uttrykk for ei rimeleg forventning om situasjonen for den enkelte kommune ved omlegginga av inntektssystemet i 2025. Over tid vil grunnlaget for inntektsberekninga bygge på oppdaterte årlege tal for alle inntekter innanfor inntektsomgrepet.

Departementet foreslår ingen endringar i inntektsgrensa for å få småkommunetillegget i distriktstilskot Nord-Noreg.

Inntektssystemutvalet foreslår at kommunar i Namdalen ikkje lenger skal inngå i distriktstilskot Nord-Noreg, men kan få distriktstilskot Sør-Noreg om dei fyller krava for det.

Stortinget fatta følgande oppmodingsvedtak i samband med behandlinga av Prop. 112 S (2022–2023) Kommuneproposisjonen 2024, sjå Innst. 488 S (2022–2023), vedtak nr. 823:

«Stortinget ber regjeringa vurdere om kommunene i Namdalen fortsatt skal sortere under distriktstilskudd Nord-Norge.»

Etter ei samla vurdering meiner departementet at ein ikkje bør gjere noka endring i kva for tilskot desse

kommunane inngår i. Regjeringa reknar med dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Som Inntektssystemutvalet peiker på, har dei små øykommunane Værøy, Røst og Træna ekstra utfordringar knytt til avstandar til andre kommunar og til fastlandet. Departementet er einige i utvalet sitt forslag om at desse kommunane bør få småkommunetillegg etter ein høgare sats.

Inntektssystemutvalet foreslår at satsen på småkommunetillegget i distriktstilskota blir redusert med 1 mill. kroner. Satsen er eit fast beløp per kommune, differensiert etter distriktsindeksen. Utvalet grunngir forslaget med at basiskriteriet, som er eit gitt beløp per kommune og som skal kompensere for smådriftsulemper, blir vekta opp i utvalet sitt forslag til ny kostnadsnøkkel. Departementet viser til at varetaking av små kommunar er ei sentral målsetting for dei regionalpolitiske tilskota i inntektssystemet. Departementet foreslår ikkje nokon reduksjon i småkommunetillegget.

Når det gjeld regionsentertilskotet, støttar departementet utvalet i at regionsentertilskotet ikkje er knytt til kommunar som faktisk er senter i sin region. Departementet støttar utvalet i at tilskotet bør avviklast.

Departementet er vidare enig med utvalet om at det er fleire positive aspekt ved mange innbyggjarar og med vekst i folketalet for kommunar. Kommunar med vekst har eit godt utgangspunkt for eigne skatteinntekter og vekst i rammetilskot. Departementet foreslår derfor at satsen per innbygger utover vekstgrensa i veksttilskotet blir redusert til ein tredjedel av dagens sats.

Samstundes kan dei største kommunane ha nokre særskilde utfordringar som andre kommunar ikkje har. Som Inntektssystemutvalet peiker på, spelar dei største kommunane ei sentral rolle som motor og samfunnsutviklar for kommunane rundt, og dei tar på seg eit utvida ansvar som ikkje blir fanga opp i dagens inntektssystem. Storbyane kan òg ha særskilde kostnader til sosiale tenester, til dømes innan bustadområdet og til kommunale arbeidsmarknadstiltak. Inntektssystemutvalet peikte på at forslaget til ny delkostnadsnøkkel for sosiale tenester i større grad fangar opp opphoping av levekårsproblem, og foreslo derfor ei halvering av satsen på storbytilskotet. Departementet meiner at det framleis er behov for eit storbytilskot, og foreslår derfor å vidareføre dagens tilskot til dei same kommunane og med om lag same sats som i dag. I departementet sitt forslag er satsen på storbytilskotet redusert frå 426 til 398 kroner per innbygger (2024-kroner).

Kommunane som får storbytilskot, får òg betydelege tilskot utanom inntektssystemet, mellom anna gjennom områdesatsingane.

I statsbudsjettet for 2024 er tilskotet til områdesatsingar på 152,7 mill. kroner (kap. 590 post 65).

1.3.5.5 Forslag til endringar i regionalpolitiske tilskot

1.3.5.5.1 Endringar i distriktstilskot Sør-Noreg og distriktstilskot Nord-Noreg

Departementet foreslår å ta i bruk den nye distriktsindeksen i distriktstilskot Sør-Noreg og i småkommunetillegget i distriktstilskot Nord-Noreg. Den nye distriktsindeksen er ikkje direkte samanliknbar med den gamle distriktsindeksen som blir nytta i distriktstilskota i dag, og departementet foreslår endra intervall for dei ulike satsane, men med same talet på kategoriar som i dag. Departementet foreslår vidare at intervallet for satsane blir endra så tilskotet går til om lag same talet på kommunar, med same storleik som i dag.

Distriktsindeksen blir oppdatert årleg, og distriktsutfordringane blir dermed fanga opp fortløpande i distriktstilskota. Det betyr at satsane og tilskot for kvar enkelt kommune kan endre seg mellom år.

Departementet foreslår at inntektsomgrepet i inntektsgrensa for å kunne få distriktstilskot Sør-Noreg blir utvida til òg å omfatte netto konsesjonskraftinntekter, eigedomsskatt på kraft- og petroleumsanlegg, havbruksinntekter og produksjonsavgift på vindkraft, i tillegg til personskatt og naturressursskatt. Departementet foreslår vidare at inntektsnivået blir berekna som eit gjennomsnitt over fire år, og at inntektsgrensa for å få dis-

triktstilskot Sør-Noreg blir sett til 140 pst. av landsgjennomsnittet.

Utvidinga av inntektsgrensa til òg å omfatte naturressursinntekter, inneber at 18 kommunar som elles ville fått distriktstilskot Sør-Noreg, ikkje får tilskotet. Nettoeffekten for desse 18 kommunane er ein reduksjon i distriktstilskot Sør-Noreg på om lag 120 mill. kroner. Til samanlikning hadde dei 18 kommunane naturressursinntekter på til saman 1 967 mill. kroner årleg i perioden 2020–2023.

Det blir ikkje foreslått endringar i inntektsgrensa for å få småkommunetillegget i distriktstilskot Nord-Noreg. Departementet foreslår at øykommunane Værøy, Røst og Træna får same, høgare sats på småkommunetillegget som kommunane i tiltakssona i Troms og Finnmark.

Med desse endringane vil samla distriktstilskot Nord-Noreg auke med 26 mill. kroner til 2 463 mill. kroner, mens samla distriktstilskot Sør-Noreg vil bli redusert med 70 mill. kroner til 805 mill. kroner, berekna på inntektssystemet for 2024.

Tabell 16.3 og tabell 16.4 i proposisjonen viser satsar i 2024 for distriktstilskot Sør-Noreg og distriktstilskot Nord-Noreg, med departementet sitt forslag til endringar.

Tabell 16.3 frå proposisjonen: Satsar i distriktstilskot Sør-Noreg 2024, med departementet sitt forslag til endringar.

Ny distriktsindeks	Kommunar med 3 200 innbyggjarar eller meir		Kommunar med færre enn 3 200 innbyggjarar
	Per kommune (1 000 kr)	Per innbyggjar (kroner)	Sats per kommune (1 000 kr)
Indeks 0–45	1 413	1 280	6 526
Indeks 46–48	1 133	1 024	5 875
Indeks 49–51	849	768	5 221
Indeks 52–54	564	512	4 569
Indeks 55–58	284	257	3 915
Indeks over 58	0	0	3 264

Tabell 16.4 frå proposisjonen: Satsar i distriktstilskot Nord-Noreg 2024, med departementet sitt forslag til endringar.

Kommunar i:	Sats per innbyggjar (kroner)
Nordland og Namdalen	2 031
Troms (utanfor tiltakssona)	3 861
Tiltakssona i Troms	4 550
Finnmark	9 427

Småkommunetillegg til kommunar med under 3 200 innbyggjarar

Distriktsindeks	Småkommunetillegg per kommune, kommunar utanfor tiltakssona (1 000 kr)	Småkommunetillegg per kommune, kommunar i tiltakssona, og kommunane Værøy, Røst og Træna (1 000 kr)
Indeks 0–45	6 526	14 135
Indeks 46–48	5 876	12 719
Indeks 49–51	5 221	11 308

Distriktindeks	Småkommunetillegg per kommune, kommunar utanfor tiltakszona (1 000 kr)	Småkommunetillegg per kommune, kommunar i tiltakszona, og kommunane Værøy, Røst og Træna (1 000 kr)
Indeks 52–54	4 569	9 893
Indeks 55–58	3 915	8 481
Indeks over 58	3 264	7 067

1.3.5.5.2 Avvikling av regionsentertilskotet og reduserte satsar for veksttilskotet og storbytilskotet

Departementet foreslår at regionsentertilskotet blir avvikla. Departementet foreslår vidare at satsen per innbyggjar utover vekstgrensa i veksttilskotet blir redusert til 1/3 av dagens sats, det vil seie frå 67 331 kroner per innbyggjar til 22 444 kroner per innbyggjar. Departementet foreslår òg at satsen per innbyggjar i storbytilskotet blir redusert frå 426 til 398 kroner per innbyggjar (i 2024-kroner).

Avvikling av regionsentertilskotet og reduserte satsar for veksttilskotet og storbytilskotet frigjer isolert sett om lag 450 mill. kroner, berekna ut ifrå inntektssystemet for 2024. Dette blir fordelt gjennom innbyggartilskotet med eit likt beløp per innbyggjar, og kjem alle kommunar til gode.

Samla sett inneber endringane i dei regionalpolitiske tilskota, inkludert distriktstilskota, ein reduksjon på 449,7 mill. kroner, og ein tilsvarande auke i innbyggartilskotet. Auken i innbyggartilskotet utgjer om lag 89 kroner per innbyggjar.

1.3.6 SKJØNSTILSKOT

Skjønstilskotet er eit tilskot innanfor rammetilskotet til kommunane. Føremålet med skjønstilskotet er å kompensere kommunar for tilhøve som ikkje blir fanga opp i den faste delen av inntektssystemet og gjennom andre faste tilskotsordningar. I tillegg kan skjønstilskotet nyttast til å kompensere kommunane for kostnader ved uventa hendingar som til dømes naturskade, dessutan å bidra til fornying og utvikling i kommunane.

Skjønstilskotet utgjer 1 mrd. kroner i 2024, tilsvarande under 1 pst. av rammetilskotet til kommunane. I dagens system består skjønnsramma til kommunane av ei basisramme, prosjektskjønsmidlar og ein reservepott som Kommunal- og distriktsdepartementet fordeler til kommunar som har ekstraordinære utgifter knytt til uventa hendingar i løpet av året.

Basisramma blir fordelt av statsforvaltarane etter rammer og retningslinjer fastsette av departementet, og skal i hovudsak brukast til å kompensere for tilhøve som ikkje blir godt nok varetatt av inntektssystemet eller gjennom andre faste tilskotsordningar. Prosjektskjønsmidlane skal bidra til utviklings- og fornyingsprosjekt i kommunesektoren. Reservepotten skal vareta kommunar som får ekstraordinære utgifter til uventa hendingar

i løpet av året. Ved særskilt store hendingar har Stortinget auka løyvinga på skjønstilskotet og reservepotten i løpet av året. Eit døme på dette er ekstremværet «Hans» hausten 2023.

Departementet rapporterer kvart år på bruken av skjønstilskotet i kommuneproposisjonen.

1.3.6.1 Dagens system og praksis

1.3.6.1.1 Basisramma

Basisramma til kommunane utgjer hovuddelen av skjønstilskotet, og er sett til 800 mill. kroner i 2024. Kommunal- og distriktsdepartementet fastset årleg retningslinjer for skjønstilldelinga, og fordeler basisramma mellom statsforvaltarembeta. Statsforvaltaren fordeler deretter sin del av basisramma til kommunane i sitt/sine fylke, etter dei fastsette retningslinjene. Basisramma skal i hovudsak brukast til å kompensere for tilhøve som ikkje blir godt nok varetatt av inntektssystemet eller gjennom andre faste tilskotsordningar. Basisramma kan òg nyttast til dekning av utgifter som følge av ekstraordinære hendingar gjennom året, inkludert naturskade, dessutan tiltak for fornying og utvikling i kommunane.

Mesteparten av basisramma blir fordelt i forkant av statsbudsjettet, og fordelinga blir varsla i statsbudsjettet (Grønt hefte).

I punktet blir følgjande tema omtalte:

- Retningslinjer for skjønstilldelinga
- Storleiken på basisramma og fylkesvis fordeling.

1.3.6.1.2 Tilbakehaldne skjønsmidlar (reservepott)

Kvart år held Kommunal- og distriktsdepartementet tilbake delar av skjønstilskotet for å kunne kompensere kommunesektoren ved uventa hendingar. Dei tilbakehaldne skjønsmidlane går hovudsakleg til kompensasjon for skadar på kommunal infrastruktur etter naturskade, men midlane kan òg kompensere for uventa utgifter grunna andre ekstraordinære forhold. Som hovudregel skal skjønsmidlar nyttast til reparasjon av kritisk kommunal infrastruktur.

Kommunar som har utgifter som i sum overstig 250 kroner per innbyggjar, kan få ein kompensasjon som dekker halvparten av dei påkomne utgiftene. Om utgiftene overstig 500 kroner per innbyggjar, kan kommunane få ein kompensasjon som dekker alle utgifter utover 250 kroner per innbyggjar. Kommunane må søkje om

skjønstilskot frå departementet gjennom statsforvaltaren, og søknadene blir vurdert ut frå gjeldande retningslinjer for ordninga.

I statsbudsjettet for 2024 var det sett av 175 mill. kroner til kompensasjon for uventa hendingar. Ved særskilt store hendingar med høge ekstrautgifter for kommunesektoren har det vore praksis at Stortinget har vedteke tilleggsøyvingar på skjønstilskotet i løpet av året. Eit døme på dette er ekstremvêret «Hans» hausten 2023.

1.3.6.1.3 Departementets prosjektskjønsmidlar

Innanfor skjønnsramma til kommunane tildeler Kommunal- og distriktsdepartementet kvart år midlar til utviklings- og fornyingsprosjekt. Føremålet med prosjektskjønsmidlane er å bidra til utviklings- og fornyingsprosjekt i og for kommunesektoren. Prosjekta skal ha overføringsverdi til fleire kommunar, og ha eit opplegg for deling av erfaringar frå prosjektet. Det er i hovudsak prosjekt i regi av departementet, og/eller KS og andre departement som blir finansiert gjennom prosjektskjønsmidlane. Det kan òg gis tilskot til kommunar som vurderer grenseendringar, til utgreiing og informasjon til innbyggjarar og innbyggjarhøyring.

Departementet har sett av 25 mill. kroner til prosjektskjønsmidlar i 2024.

1.3.6.2 Forslaget til Inntektssystemutvalet

Inntektssystemutvalet meinte at rammetilskotet i størst mogleg grad bør fordelast etter faste kriterium, og ikkje etter skjønsmessige vurderingar. Utvalet peikte på at det likevel kan vere lokale tilhøve som kommunane sjølv ikkje kan påverke, og som medfører auka utgifter. Utvalet vurderte derfor at inntektssystemet framleis burde innehalde eit skjønstilskot, som i hovudsak blir fordelt med bakgrunn i slike særskilde grunngevingar.

Utvalet meinte at departementet bør føreta ein vidare reduksjon i skjønstilskotet framover, og foreslo at basisramma blir halvert samanlikna med nivået i 2022, som då var på 850 mill. kroner. Når det gjeld skjønsmidlar som blir fordelte av departementet, meinte utvalet at departementet framleis må ha ansvar for å kompensere kommunesektoren som heilskap ved uventa hendingar med hjelp frå statsforvaltarane. Utvalet foreslo at skjønsmidlane som blir fordelte av departementet, det vil seie reservepotten og prosjektskjønsmidlar, kan haldast på same nivå som i 2022, høvesvis på 120 og 20 mill. kroner.

Når det gjeld basisramma, var det synet til inntektssystemutvalet at det bør gjerast endringar i den fylkesvise fordelinga av basisramma. Utvalet meinte at basisramma i større grad bør fordelast per innbyggjar og per kommune i det aktuelle fylket, då det ikkje er grunn til å tru at tilhøva skjønstilskotet er meint å vareta varierer systematisk per innbyggjar mellom fylka over tid.

Utvalet meinte vidare at det er uheldig dersom det er store variasjonar mellom statsforvaltarembeta i kor mykje av basisramma som blir halde tilbake til fordeling i løpet av året. Utvalet meinte at statsforvaltarane i større grad bør halde tilbake midlar sidan behovet i kommunane først blir kjent gjennom året. Samstundes peikte utvalet på lokalkunnskapen til statsforvaltarane som fører til at dei har betre føresetnader enn Kommunal- og distriktsdepartementet for å vurdere behovet til kommunane for skjønsmidlar.

Utvalet meinte òg at dagens praksis der kommunane søker statsforvaltaren om skjønstilskot skaper unødvendig mykje byråkrati rundt tildelinga, og at det kan vere vanskeleg for kommunane å forstå kriteria for tildelinga. Utvalet meinte derfor at skjønsmidlane i større grad bør fordelast til uventa hendingar, prosjektmidlar eller anna som ikkje går inn i den løpande drifta i kommunane. Vidare var det synet til utvalet at det framleis er behov for skjønsmidlar som kommunane kan søke på til ulike prosjekt, og at prosjektmidlane i størst mogleg grad bør gå til prosjekt som er relevante for meir enn ein kommune. Innovasjon bør vere eit sentralt kriterium for tildeling av prosjektskjønsmidlar.

Det er i proposisjonen gitt ein omtale av høyringsinnspel.

1.3.6.3 Departementet sine vurderingar

Kommunal- og distriktsdepartementet er einig i utvalet si vurdering om at rammetilskotet i størst mogleg grad bør fordelast etter dei faste ordinære kriteria i inntektssystemet, og ikkje etter skjønsmessige vurderingar. I perioden 2017–2024 er basisramma derfor gradvis blitt redusert med totalt om lag 400 mill. kroner.

Skjønstilskotet blir gitt etter ei årleg vurdering av behov, og nivået på skjønstilskotet blir vurdert i dei årlege kommuneproposisjonane. Eventuelle endringar i skjønnsramma er dermed ikkje ei systemendring på same måte som dei andre forslaga til endringar i inntektssystemet. Departementet legg på vanleg måte fram forslag om storleiken på skjønstilskotet i 2025 i kommuneproposisjonen for 2025. Departementet vil vidare vurdere storleiken på basisramma og fordelinga mellom statsforvaltarembeta i dei ordinære budsjettprosessane. For 2025 vil departementet særskilt be statsforvaltarane om å vere merksame på endringane i inntektssystemet og dei konsekvensane dette får for kommunane i sitt/sine fylke.

Departementet støttar utvalet si vurdering av at statsforvaltarane har betre føresetnader enn departementet for å vurdere behovet til kommunane i eige fylke, og at det derfor er viktig at basisramma framleis blir fordelt basert på lokalkunnskapen til statsforvaltarane.

Inntektssystemutvalet peikte i si utgreiing på at det er store variasjonar mellom embeta i korleis dei fordeler si basisramme, og at søknadsprosessane for kommunane

ne gjer at det blir unødvendig mykje byråkrati knytt til fordelinga av skjønstilskotet. Departementet viser i den samanhengen til at det dei siste åra har blitt gjort ein del presiseringar i retningslinjene for skjønstildelinga og i tildelingsbrevet. Departementet meiner at desse endringane på ein tilfredsstillande måte varetar utvalts bekymringar om variasjonar mellom fylka og unødvendig mykje byråkrati. Departementet vil likevel årleg vurdere om det er føremålstenleg å gjere ytterlegare presiseringar i retningslinjene.

1.3.7 TOPPFINANSIERINGSORDNINGA FOR RESSURSKREVJANDE TENESTER

I proposisjonen er det vist til at målet med dagens ordning er at ho skal legge til rette for at kommunane kan gi eit godt tenestetilbod til mottakarar som har krav på omfattande helse- og omsorgstenester i samsvar med helse- og omsorgstjenesteloven. Tenestene blir finansiert i hovudsak gjennom dei frie inntektene til kommunane (skatteinntekter og rammetilskot). Behovet for ressurskrevjande tenester varierer mykje mellom kommunar. Det har førebels vore vanskeleg å finne objektive kriterium i inntektssystemet som kan fange opp denne variasjonen i kostnader.

Kommunane får refundert delar av utgiftene til tenester til menneske som får omfattande helse- og omsorgstenester. Dette kan mellom anna gjelde personar med psykisk utviklingshemming, nedsett funksjonsevne, personar med rusmiddelproblem og menneske med psykiske lidingar. For 2024 får kommunane kompensert 80 pst. av eigne netto lønsutgifter i 2023 til helse- og omsorgstenester ut over eit innslagspunkt på 1 608 000 kroner. Tilskotsordninga gjeld for tenestemottakarar til og med det året dei fyller 67 år. For eldre over 67 år blir delar av utgiftene fanga opp gjennom dei ordinære kriteria i kostnadsnøkkelen som ligg til grunn for fordelinga av rammetilskot til kommunane. Toppfinansieringsordninga er ei overslagsløyving og i statsbudsjettet for 2024 er det budsjettert med 12 984 mill. kroner på kap. 575 post 60.

Det er i tillegg ei ordning med tilleggskompensasjon som gjeld kommunar med mindre enn 3 200 innbyggjarar, som har gjennomsnittlege skatteinntekter dei siste tre åra som er lågare enn 120 pst. av landsgjennomsnittet og har høge utgifter til ressurskrevjande tenester per innbyggjar. Høge utgifter i denne samanhengen er dei innrapporterte netto lønsutgiftene som ikkje blir dekt av toppfinansieringstilskotet. Desse kommunane får kompensert 80 pst. av utgiftene over ein terskelverdi per innbyggjar. Terskelverdien blir berekna nøyaktig etter at toppfinansieringstilskotet er fordelt, då tilleggskompensasjonen er ei rammestyrt ordning. Det er løyvd 88 mill. kroner i statsbudsjettet for 2024 på kap. 575 post 61.

1.3.7.1 Forslaget til Inntektssystemutvalet

Inntektssystemutvalet foreslo å vekte ned kriteriet i kostnadsnøkkelen for «PU 16 år og over», dessutan å vurdere å legge om modellen frå dagens modell (eigendel per mottakar) til ein ny modell (eigendel basert på kommunane sine tal på innbyggjarar) og samstundes innlemme delar av toppfinansieringstilskotet.

Det blir i proposisjonen gitt ein omtale av høyringsinnspel.

1.3.7.2 Konsekvensar av nedvekting av PU-kriteriet

1.3.7.2.1 Dagens ordning

I dag rapporterer kommunane inn samla lønsutgifter til kvar enkelt mottakar til Helsedirektoratet. Kommunane rapporterer òg inn storleiken på inntekter som gjeld kvar enkelt mottakar og som skal kome til fråtrekk. I tillegg skal det rapporterast om mottakaren er registrert som «person med psykisk utviklingshemming over 16 år» (PU-kriteriet) som er eit kriterium i inntektssystemet til kommunane. Den samla ressursinnsatsen med fråtrekk av statstilskot, eigenbetalingar og verdien av PU-kriteriet, blir kommunane sine netto lønsutgifter og som er grunnlaget for berekninga av tilskotet til kommunane. Då blir innslagspunktet trekt frå kommunane sine netto lønsutgifter og kommunane får kompensert 80 pst. av utgiftene over innslagspunktet.

1.3.7.2.2 Konsekvensar av nedvekting av PU-kriteriet for toppfinansieringsordninga

Verdien av PU-kriteriet er i inntektssystemet for 2024 berekna til 890 000 kroner. Etter at nedjusteringa av vekta i kriteriet er gjort, vil verdien til PU-kriteriet bli redusert med om lag 513 000 kroner. Det er foreslått at om lag halve nedvektinga blir tilbakeført kommunane med ei særskilt fordeling (tabell C).

1.3.7.2.3 Departementet si vurdering

Inntektssystemet gjeld fordeling av ein gitt ramme. Endringar i systemelementa bør derfor gjennomførast provenynøytralt. Det er to verkemiddel ein kan nytte for å utlikne budsjetteffekten i toppfinansieringsordninga av endra vekt på PU-kriteriet. Ein kan anten redusere kompensasjonsgraden med nærare sju prosentpoeng eller auke innslagspunktet med om lag 150 000 kroner. Desse to verkemidla har ulike fordelingsverknader. Ein reduksjon av kompensasjonsgraden vil redusere utbetalingane med ein lik del for alle kommunane, medan ein auke i innslagspunktet vil skjerme dei kommunane som har dei høgaste utgiftene per mottakar. Departementet foreslår derfor å auke innslagspunktet for at verknaden av nedvektinga av PU-kriteriet på toppfinansieringsordninga skal bli provenynøytral.

1.3.7.3 Omlegging av toppfinansieringsordninga

1.3.7.3.1 Bakgrunn

Toppfinansieringsmodellen i dag kompensere kommunar for 80 pst. av lønsutgiftene utover innslagspunktet for kvar mottakar. Modellen er kjend ettersom prinsippa har vore dei same sidan han blei oppretta i 2008. Insentiveffektane med eigendelane over innslagspunktet på 20 pst. blir rekna som moderate. Sidan modellen kompensere utgifter for kvar enkelt mottakar, er ulempa at modellen ikkje tek omsyn til dei kommunane som har høge utgifter i forhold til folketalet i kommunane. Det blei derfor innført ei ordning med tilleggskompensasjon for dei minste kommunane. Denne ordninga er rammestyrt og gjeld for kommunar med mindre enn 3 200 innbyggjarar som har skatteinntekter per innbyggjar på mindre enn 120 pst. av landsgjennomsnittet dei siste tre åra, og som har høge utgifter (omtalt som «eigendeler») i ordninga. Tilleggskompensasjonen tek ikkje omsyn til kommunar som har over 3 200 innbyggjarar og som har høge utgifter i forhold til folketalet.

1.3.7.3.2 Departementet sine vurderingar

Regjeringa foreslår ein modell som er ein hybrid av dagens modell og modellen frå 2004–2007. Denne modellen vil først berekne ein eigendel utover innslagspunktet med eit likt beløp per innbyggjar. Deretter vil det bli berekna ein eigendel på 10 pst. av kommunens samla utgifter over innslagspunktet etter at eigendelen per innbyggjar, er trekt frå. Det er altså ein ekstra eigendel samanlikna med i dag og med den førre modellen.

Summen av dei to eigendelane er det same som dagens modell (20 pst.) på landsbasis. Fordelen med ein slik modell, er at han har gode fordelingsverknader for kommunar som har høge utgifter til ressurskrevjande tenester i høve til innbyggartalet og betre insentiveffekt enn den modellen som blei nytta i 2004–2007. Ulempa er at han er noko meir komplisert fordi han har to eigendelar. Regjeringa meiner at modellen gir ein rimeleg balanse mellom desse omsyna.

Den nye modellen har nokre likskapstrekk med dagens tilleggskompensasjon for kommunar under 3 200 innbyggjarar, men grunnlaget for utrekninga er ulikt. Tilleggskompensasjonen er samstundes meir målretta mot kommunar med høge utgifter og skatt under 120 pst. dei siste tre åra. Departementet foreslår derfor å føre ordninga med tilleggskompensasjon vidare.

1.3.7.4 Forslag til endringar i toppfinansieringsordninga for ressurskrevjande tenester

Auka utgifter i toppfinansieringstilskotet som følge av nedvektinga av PU-kriteriet blir finansiert med å auke innslagspunktet i toppfinansieringsordninga. Fø-

rebelse berekningar viser at innslagspunktet må aukast med om lag 150 000 kroner.

Toppfinansieringsordninga for ressurskrevjande tenester blir omlagd til ein modell med to eigendelar, der ein eigendel blir berekna per innbyggjar og ein eigendel på 10 pst. av utgifter over innslagspunktet etter at den første eigendelen er trekt frå.

Tilleggskompensasjonen vil bli vidareført etter same prinsipp som i dag. På grunn av endra innslagspunkt på grunn av nedvekting av PU-kriteriet og endringar i modellen, vil grunnlaget for utrekninga av kompensasjonen bli noko endra, som igjen gir nokre fordelingseffektar.

Departementet vil kome attende med storleiken på innslagspunkt og overslag på eigendel per innbyggjar i forslaget til Prop. 1 S (2024–2025).

1.3.8 INNBYGGARAR SOM IKKJE ER FOLKEREJISTRERT I KOMMUNEN

I inntektssystemet er det eit grunnleggande prinsipp at fordelinga av inntekter mellom kommunane tar utgangspunkt i den kommunen der innbyggjaren er folkeregistrert. For dei aller fleste kommunale tenestene er det samanfall mellom kommunen der innbyggjaren er folkeregistrert og kommunen der innbyggjaren får tenester. På nokre område er det likevel slik at ein kommune òg tilbyr, og har ansvar for, kommunale tenester til personar som ikkje er folkeregistrert i kommunen.

Det har vore peikt på at kommunar med ei stor fritidsbefolkning har utgifter til gjesteinnbyggjarar, samstundes som kommunane ikkje får inntekter for dette gjennom inntektssystemet. Det har særleg blitt vist til at kommunane med mange gjesteinnbyggjarar har høgare utgifter til helse- og omsorgstenester, som følge av at fritidsbefolkninga i større grad enn tidlegare oppheld seg på hytter over lengre tid.

På den andre sida kan kommunane òg få inntekter frå gjesteinnbyggjarar, utanom inntektssystemet. Kommunar med mange gjesteinnbyggjarar kan til dømes få inntekter frå eigedomsskatt, formuesskatt, brukarbetalingar og gebyr og indirekte inntekter gjennom fleire arbeidsplassar og auka sysselsetting i kommunen.

Korleis personar som ikkje er folkeregistrert i kommunen, eventuelt skal handterast i inntektssystemet, blei vurdert i Borge m.fl. (2015). Rapporten vurderte inntekter og utgifter i hyttekommunar, og konkluderte med at det vil vere meir effektivt å finansiere utgiftene til hyttekommunane gjennom meir direkte verkemiddel, som betaling frå hytteeigarane eller bustadkommunen, enn gjennom inntektssystemet.

1.3.8.1 Inntektssystemutvalet si vurdering

Utvalet tilrådde at inntektssystemet ikkje bør ta omsyn til ulike typar gjesteinnbyggjarar.

Dersom det over tid blir ein stor auke i utgifter til gjesteinnbyggjarar, til dømes i helse- og omsorgsutgifterne til hyttekommunar på grunn av at hytteinnbyggjarar oppheld seg på hyttene over lengre tid, meinte utvalet at andre løysingar, utanfor inntektssystemet, bør vurderast. Utvalet tilrådde då at ein ser på moglegheitene for å lage ei oppgjersordning mellom kommunane, men at ein må sjå nærare på korleis dette kan bli gjort utan at ansvarsforholda blir uklare eller at ordninga blir for administrativt krevjande.

Det blir i proposisjonen gitt ein kort omtale av innspel i høyringa.

1.3.8.2 Oppmodingsvedtak og vurderinga til departementet

I vedtak nr. 1252 16. juni 2021 vedtok Stortinget følgande:

«Stortinget ber regjeringa i oppfølgingen av utredningen fra Inntektssystemutvalget vurdere lovverket slik at helsetjenester benyttet utenfor bostedskommunen i større grad kan belastes den kommunen tjenestemottaker betaler skatt til.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 192 S (2020–2021) Kommuneproposisjonen 2022 og Innst. 660 S (2020–2021).

Helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1 første ledd slår fast at kommunen skal sørge for at alle som oppheld seg i kommunen får tilbod om nødvendige helse- og omsorgstenester. Opphaldsprinsippet inneber at kommunen har eit ansvar for alle som oppheld seg i kommunen, uavhengig av om dei bur der eller er der i samband med arbeid, studiar eller feriereiser. Det følger av same lov at kostnadene for tenestene skal dekkast av den kommunen som er ansvarleg for å yte tenesta. Det er ikkje etablert nokon gjestepasientordning for kommunale helse- og omsorgstenester.

Opphaldsprinsippet har vore drøfta fleire gonger, sist i samband med utarbeidinga av lov om kommunale helse- og omsorgstenester (Prop. 91 L (2010–2011) Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)). Omsynet til ei lett tilgjengeleg og fleksibel helse- og omsorgsteneste tilsa at lovverket framleis skulle legge opphaldsprinsippet til grunn.

Kommunal- og distriktsdepartementet støttar Inntektssystemutvalet si vurdering om at rammetilskotet må fordelast til den kommunen der innbyggjaren er folkerregistrert. Det tydeleggjer ansvaret som bustadkommunen har for heile tenestetilbodet, og sikrar samsvar mellom finansieringa og kor ein har stemmerett. Departementet meiner derfor at kommunar bør få rammetilskot for personar som er folkerregistrert som busett i kommunen, som i dag.

På bakgrunn av desse vurderingane, foreslår regjeringa ingen endringar i helselovgevinga eller inntektssystemet knytt til utgifter kommunane har til innbyggjarar frå andre kommunar. Regjeringa reknar med dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

1.3.9 SAKER MED SÆRSKILD FORDELING (TABELL C)

Det blir i proposisjonen vist til at dei frie inntektene som hovudregel skal fordelast etter dei ordinære kriteria i inntektssystemet, det vil seie etter innbyggartal eller gjennom kostnadsnøkkelen i utgiftsutjamninga. Som eit mellombels unntak frå hovudregelen, kan delar av dei frie inntektene i ein avgrensa periode bli gitt ei særskild fordeling innanfor innbyggartilskotet. Dette gjeld mellom anna oppgåver som berre eit fåtal kommunar har eller saker det er vanskeleg å finne ei god fordeling på innanfor dei ordinære kriteria i inntektssystemet.

I samband med at sjølve inntektssystemet blir endra, har regjeringa òg foreslått å auke den økonomiske ramma til kommunesektoren. For å oppnå ei endå jamnare fordeling av inntektene mellom kommunane vil 1,5 mrd. kroner av denne veksten bli gitt med ei særskild fordeling. Denne fordelinga tar omsyn til at kommunane har ulike økonomiske føresetnader, sjølv etter dei endringane regjeringa no foreslår i inntektssystemet. Midlane blir fordelte slik at dei kommunane som har låge skatteinntekter, og heller ikkje vesentlege inntekter frå naturressursar som vasskraft, vindkraft og havbruk, får ein større del av denne veksten enn kommunar med høge skatteinntekter. I tillegg er 0,1 mrd. kroner av veksten nytta til ein ny tapskompensasjon i samband med omlegginga av inntektssystemet, som òg blir fordelt særskilt i tabell c.

1.3.9.1 Saker som blir gitt med særskild fordeling i dag

I 2024 er det tolv saker i innbyggartilskotet som blir fordelt med ei særskild fordeling, med eit samla beløp på om lag 5,2 mrd. kroner. Saker som er gitt med ei særskild fordeling, blir vist i tabell C i Grønt hefte, og har ulike grunngevingar. Nokre av sakene er av meir teknisk karakter, og gjeld eit fåtal kommunar, medan andre saker i større grad er grunnmitt med eit ønske om å fordele midlar på ein særskild måte. Dei største sakene i tabell C i 2024 er inndelingstilskotet, som kompenserer kommunar som har slått seg saman for reduksjon i rammetilskotet som følge av samanslåinga, grunnskoletilskotet, som gir kommunane eit tilskot per grunnskole i kommunen, og midlar til skole- og helsestasjonstenesta.

I proposisjonen er det ein omtale av dei ulike sakene som blir gitt ei særskild fordeling i 2024. Desse gjeld: Inndelingstilskot, trekk Nannestad og Ullensaker, helsestasjons- og skolehelseteneste, korreksjon barnevern

– Oslo kommune, kompensasjon for endringar i regelverket for eigedomsskatt, differensiert arbeidsgjevaravgift – endringar, kompensasjon ansvarsovertaking barnevernet, gratis barnehage i tiltakszona i Finnmark og Nord-Troms, grunnskoletilskot, trekk for Råde og Våler – innbyggartal, kompensasjon for gradert basiskriterium og redusert maksimal foreldrebetaling i barnehage, sentralitetsklasse 5 og 6.

1.3.9.2 Vurderinga til Inntektssystemutvalet

Inntektssystemutvalet meiner at rammetilskotet i hovudsak bør fordelast etter faste kriterium, og at dette omsynet tilseier at bruken av særskild fordeling bør avgrensast. Samstundes peiker utvalet på at det i nokre saker vil vere fornuftig å nytte ei særskild fordeling, til dømes i ein overgangsperiode i påvente av endringar i kostnadsnøkkelen, i saker som gjeld eit fåtal kommunar eller i ein tidsavgrensa periode, jf. rettleiaren for statleg styring av kommunesektoren. Utvalet peiker på at det er uheldig dersom særskild fordeling blir brukt for å framheve enkeltsatsingar.

Ikkje alle sakene som blir gitt med særskild fordeling i 2024 var aktuelle då utvalet leverte utgreiinga si. Utvalet peiker likevel på nokre saker som ligg i tabell C i 2024 som dei tilrår endringar i. Utvalet meiner at tilskotet per grunnskole i kommunen bør avviklast. Utvalet meiner vidare at midlane som i dag blir fordelte til helsestasjons- og skolehelsetenesta, heller bør fordelast etter delkostnadsnøkkelen for kommunehelse, som resten av midlane til denne tenesta.

Det er i proposisjonen gitt ein omtale av høyringsinnspela.

1.3.9.3 Departementet si vurdering og forslag til endringar

Departementet er samd med Inntektssystemutvalet i at rammetilskotet i hovudsak bør fordelast etter faste kriterium. Særskild fordeling er eit unntak frå hovudregelen som kan nyttast i tråd med føringane i rettleiaren for statleg styring av kommunesektoren. Etter departementet si vurdering fell dei fleste sakene som ligg i tabell C i 2024, innanfor desse kriteria.

1.3.9.3.1 Kompensasjon for gradert basiskriterium

I forslaget til ny kostnadsnøkkel foreslår departementet å avvikle dagens ordning med gradert basiskriterium, slik at alle kommunar igjen får fullt basiskriterium i kostnadsnøkkelen. Dermed fell grunnlaget for dagens særskilde kompensasjon for gradert basiskriterium bort, og departementet foreslår at denne blir avvikla frå og med 2025.

1.3.9.3.2 Halv effekt av nedvektinga av kriteriet personar med psykisk utviklingshemming

Departementet foreslår òg at vekta til kriteriet personar med psykisk utviklingshemming 16 år og over i kostnadsnøkkelen skal fastsettast ut frå dei oppdaterte analysane til departementet. Departementet foreslår vidare at nedvektinga av kriteriet berre skal få halv effekt i fordelingsverknadene, ved at halvparten av fordelingsverknadene skal tilbakeførast gjennom ei ny ordning med særskild fordeling. Tilbakeføringa av halvparten av fordelingsverknadene vil dermed bli ein ny sak med særskild fordeling i inntektssystemet frå og med 2025. Prinsippet om å tilbakeføre halvparten av fordelingsverknadene vil ligge fast til neste heilskaplege gjennomgang av inntektssystemet. Fordelinga mellom kommunane vil bli oppdatert årleg, slik at ho fangar opp endringar i talet på psykisk utviklingshemma i kriteriedata, sektorvekta til pleie- og omsorgsnøkkelen og det samla utgiftsbehovet som blir fordelt om etter den samla kostnadsnøkkelen.

1.3.9.3.3 Vekst fordelt etter inntektsnivå

Departementet foreslår vidare at 1,5 mrd. kroner av veksten i dei frie inntektene i 2025 blir gitt med ei særskild fordeling, som blir innretta slik at kommunar med låge samla skatteinntekter etter utjamning i 2023 (inkludert eigedomsskatt på vass-, vind- og petroleumsanlegg og inntekter frå havbruk og konsesjonskraft) får ein større del av veksten, mens kommunar med høge skatteinntekter får ein mindre del av veksten. Alle kommunar får minimum 30 kroner per innbyggjar (berekna med innbyggartal per 1. januar 2023). For kommunar med skatteinntekter på 130 pst. av landsgjennomsnittet eller lågare, blir denne inntekta per innbyggjar høgare desto lågare skatteinntektene i 2023 var, opp til 345 kroner per innbyggjar for kommunen med det lågaste skatteinivået. Departementet foreslår at veksten blir vidareført med ei særskild fordeling til neste heilskaplege revisjon av inntektssystemet, og blir synleggjort i tabell C i Grønt hefte. Departementet foreslår vidare at fordelinga mellom kommunane framover blir justert årleg med utgangspunkt i oppdaterte skattetal.

1.3.9.3.4 Andre endringar

Departementet foreslår òg ein ny tapskompensasjon for endringar i inntektssystemet som òg vil bli fordelt i tabell C.

I tillegg til desse endringane, legg departementet til grunn at tidlegare varsla endringar i bruken av særskild fordeling vil bli følgt opp. Det inneber mellom anna at kompensasjonen for barnevernsreforma vil bli fordelt etter barnevernsnøkkelen frå og med 2025.

Departementet har registrert tilrådinga frå utvalet om å avvikle grunnskoletilskotet og den særskilte forde-

linga til helsestasjons- og skolehelsetenesta. Departementet viser til at grunnskoletilskotet er eit viktig signal om verdien av ein desentralisert skolestruktur og eit sentralt verkemiddel for å sikre tenester nær folk. Departementet foreslår derfor etter ei samla vurdering at tilskotet blir vidareført slik det er i dag. Departementet foreslår òg at midlar til helsestasjons- og skolehelsetenesta blir vidareført med ei særskilt fordeling.

1.3.10 OVERGANGS- OG KOMPENSASJONSORDNINGAR

Målet med gjennomgangen av inntektssystemet er mellom anna å auke omfordelinga av inntekter innanfor inntektssystemet og å sikre at kostnadsnøkkelen er oppdatert. Sidan inntektssystemet fordeler ei gitt ramme mellom kommunane, vil dette ha fordelingsverknader. Departementet meiner at det bør takast omsyn til at dei frie inntektene finansierer viktige velferdsoppgåver som ikkje bør variere for mykje frå år til år. Departementet foreslår derfor at fordelingsverknadene blir fasa gradvis inn gjennom overgangsordningar. I tillegg foreslår regjeringa å auke den økonomiske ramma til kommunesektoren, og 1,6 mrd. kroner av den signaliserte veksten i frie inntekter er grunnlagt med omlegginga av inntektssystemet. 1,5 mrd. kroner blir gitt med ei særskilt fordeling som gir mest til dei kommunane med låge skatteinntekter. I tillegg er 0,1 mrd. kroner av veksten nytta til ei eiga kompensasjonsordning for kommunar med skatteinntekter (inkl. naturressursinntekter) under 105 pst. av landsgjennomsnittet som taper på dei samla endringane.

1.3.10.1 Inntektsgarantiordninga

Inntektsgarantiordninga (INGAR) er ei fast overgangsordning i inntektssystemet. Målet med ordninga er å gi kommunane ei heilskapleg skjerming mot ein brå nedgang i rammetilskotet frå eit år til det neste, og gjere inntektssystemet meir fleksibelt og føreseieleg. Inntektsgarantiordninga blei innført i 2009, og har i stor grad vore uendra etter det.

1.3.10.1.1 Om inntektsgarantiordninga

Inntektsgarantiordninga er utforma slik at ingen kommunar får ein berekna vekst i rammetilskotet frå eit år til det neste som er meir enn 400 kroner per innbyggjar lågare enn berekna vekst på landsbasis, før finansiering av sjølve ordninga. Inntektsgarantiordninga omfattar ein stor del av rammetilskotet, og blir finansiert med eit likt trekk per innbyggjar for alle kommunar. Endringar i skatteinntektene eller inntektsutjamninga er ikkje omfatta av inntektsgarantiordninga, ho omfattar berre endringar i rammetilskotet.

Sjå nærare omtale av inntektsgarantiordninga i proposisjonen.

Inntektsgarantiordninga i praksis

I 2024 får 47 kommunar eit tillegg gjennom inntektsgarantiordninga, med totalt om lag 400 mill. kroner. Finansiering av ordninga utgjer om lag 73 kroner per innbyggjar for alle kommunar.

Det samla tilskotet gjennom inntektsgarantiordninga vil variere frå år til år, avhengig av om det er større endringar i rammetilskotet for mange kommunar samanlikna med veksten på landsbasis. Inntektssystemutvalet viser i NOU 2022:10 at ordninga fangar opp kommunar med befolkningsnedgang, endringar i inntektssystemet og særskilde forhold for enkeltkommunar (som til dømes bortfall av distriktstilskot).

1.3.10.1.2 Inntektssystemutvalet sitt forslag og vurdering

Inntektssystemutvalet meiner at det bør vere ei overgangsordning i inntektssystemet, for å skjerme kommunane for større endringar i rammetilskotet frå eit år til det neste. Utvalet meiner at dagens ordning fungerer godt, og tilrår at denne blir vidareført.

1.3.10.1.3 Departementet si vurdering av inntektsgarantiordninga

Eit omsyn inntektssystemet skal vareta er å gi kommunane føreseielege og stabile inntekter. Departementet meiner derfor det bør vere ei overgangsordning i inntektssystemet, som reduserer svingingane i inntekter frå eit år til det neste. Departementet er samd med Inntektssystemutvalet i at dagens inntektsgarantiordning fungerer godt, ho fangar opp endringar i rammetilskotet på ein tenleg måte og bidreg til auka stabilitet i kommunane sine inntekter. Departementet foreslår derfor å vidareføre dagens inntektsgarantiordning, og at forhold som skal fanges opp av ordninga, er dei same som i dag.

Inntektsgarantiordninga fangar opp endringar i innbyggartal, befolkningsamansetning og andre kriteriedata, samstundes som ho òg tek omsyn til innlemmingar av øyremerkte tilskot og større systemendringar. I motsetnad til tidlegare overgangsordningar i inntektssystemet er ikkje inntektsgarantiordninga avgrensa til å gjelde eit visst antal år, men endringane blir sett i samband med storleiken på det samla rammetilskotet. Dermed vil større endringar bli fasa inn over lengre tid for mindre kommunar enn for større kommunar, medan små endringar blir fasa inn raskt. Inntektsgarantiordninga gjer òg at endringar i rammetilskotet som følge av nedgang i innbyggartalet blir gradvis fasa inn, noko som er viktig for desse kommunane.

Saker med særskild fordeling blir i dag halde utanom berekninga av inntektsgarantiordninga, med unntak av inndelingstilskotet til kommunar som slår seg saman. Med departementet sitt forslag til nytt inntektssystem blir vekta til kriteriet tal på personar med

psykisk utviklingshemming kraftig redusert i kostnadsnøkkelen. For å dempe fordelingsverknadene av dette vil halvparten av fordelingsverknaden bli tilbakeført gjennom ei eiga ordning med særskild fordeling. I berekninga av inntektsgarantiordninga vil ein ta omsyn til denne fordelinga, slik at ein kommune ikkje får kompensasjon både gjennom inntektsgarantiordninga og i den særskilde fordelinga.

Departementet er samd med utvalet i at dagens grenseverdi på 400 kroner per innbyggjar fungerer godt. Dagens grenseverdi fangar opp dei kommunane som får større endringar i rammetilskotet, og gir ein monaleg kompensasjon til dei kommunane som treng det, samstundes som finansieringa av ordninga ikkje er for høg. Departementet vil i dei årlege budsjetta vurdere om grenseverdien bør prisjusterast.

1.3.10.2 Overgangsordningar skatt

INGAR vil ikkje omfatte endringane i skatteelementa. For enkelte kommunar inneber endringane i skatteelementa store fordelingsverknader, og kommunane bør få noko tid til å gjere tilpassingar. Det er mogleg å fase inn både korreksjonen av eigarinntekter, reduksjonen i kommunane sin del av formuesskatten og auka symmetrisk utjamning over tid.

Av omsynet til enkelheit og til implementeringa i Skatteetaten, foreslår departementet at korreksjonen av eigarinntekter får full verknad første året. Departementet foreslår vidare at andre endringar i skatteelementa blir fasa inn over to år. Ei halvering av kommunane sin andel av formuesskatten vil dermed bli fasa inn med ¼ reduksjon kvart år i to år, mens auka symmetrisk utjamning frå 60 til 64 pst. blir fasa inn med ein auke på 2 prosentpoeng kvart år i to år. Dette inneber at i 2025 vil korreksjonen av eigarinntekter få full verknad, den kommunale andelen av formuesskatten blir redusert med 25 pst., og den symmetriske utjamninga blir auka frå 60 til 62 pst. I 2026 vil endringane som er foreslått, vere innført med full verknad.

1.3.10.3 Vekst i frie inntekter

Departementet foreslår at 1,5 mrd. kroner av veksten i frie inntekter i 2025 blir grunngitt med omlegginga av inntektssystemet. Desse inntektene blir gitt med ei særskild fordeling, som blir innretta slik at kommunar med låge samla skatteinntekter etter utjamning i 2023 (inkludert eige-domsskatt på vass-, vind- og petroleumsanlegg og inntekter frå havbruk og konsesjonskraft) får ein større del av veksten, mens kommunar med høge inntekter får ein mindre del av veksten. Alle kommunar får minimum 30 kroner per innbyggjar. For kommunar med skatteinntekter på 130 pst. av landsgjennomsnittet eller lågare, blir denne inntekta per innbyggjar høgare desto lågare skatteinntektene i 2023 var, opp til 345 kroner per innbyggjar for kommunen med det lågaste skat-

tenivået. Departementet foreslår vidare at veksten blir vidareført med ei særskild fordeling til neste heilskaplege revisjon av inntektssystemet, og blir synleggjort i tabell C i Grønt hefte. Departementet foreslår òg at fordelinga mellom kommunane framover blir justert årleg med utgangspunkt i oppdaterte skattetal.

1.3.10.4 Kompensasjonsordning

I tillegg til overgangsordningane og veksten i dei frie inntektene, meiner departementet at det er behov for ei særskild ordning for kommunar som taper på dei samla endringane og som har skatteinntekter (inkl. naturressursinntekter) under 105 pst. av landsgjennomsnittet.

Departementet foreslår at dei 29 kommunane i denne gruppa som taper på dei samla endringane i inntektssystemet, inkludert veksten i dei frie inntektene på 1,5 mrd. kroner, får kompensert heile tapet gjennom ein tapskompensasjon. Kompensasjonen vil bli finansiert innafor veksten i frie inntekter, og utgjer til saman 108 mill. kroner. Departementet legg opp til at den samla tapskompensasjonen vil bli fastsett i statsbudsjettet for 2025, og at han vil ligge fast på nominelt nivå til neste heilskaplege gjennomgang av inntektssystemet.

1.3.11 FORDELINGSVERKNADER AV NYTT INNTEKTSSYSTEM

Sidan inntektssystemet blir brukt til å fordele ei gitt ramme mellom kommunane, vil alle endringar i systemet ha fordelingsverknader.

Departementet foreslår at endringane i inntektssystemet og toppfinansieringsordninga trer i kraft frå og med 2025. Rammetilskotet for 2025 vil på vanleg måte bli berekna med utgangspunkt i kriteriedata som først vil vere klare hausten 2024, og den endelege fordelinga av rammetilskotet for 2025 vil ikkje ligge føre før i statsbudsjettet for 2025. Skatteinntektene for 2025 vil ikkje vere kjente før i januar 2026. Departementet vil understreke at anslaga på fordelingsverknadene av endringane derfor er usikre, og at endringar i kriteriedata, skatteinngangen og andre forhold betyr at dei endelege fordelingsverknadene vil avvike frå det som blir lagt fram her.

I proposisjonen er det lagt ved tabellar som viser eit anslag på fordelingsverknader for kommunar gruppert etter innbyggartal, sentralitetsklasse og nivået på dei korrigerede frie inntektene.

1.3.11.1 Om fordelingsverknadane

Det blir i proposisjonen vist til at forslaget til ny kostnadsnøkkel inneheld ei rekke endringar som påverkar kommunane på ulike måtar. Det kan derfor vere stor variasjon i fordelingsverknadene innanfor dei ulike kommunegruppene, og det er vanskeleg å seie noko generelt om effektane for ulike grupper av kommunar. Det er likevel ein tendens til at kommunar med under

10 000 innbyggjarar, samt Oslo, får auka rammetilskot som følge av endringane i kostnadsnøkkelen og saker med særskild fordeling.

Det er først og fremst kommunar med høgast inntekter som får redusert tilskot som følge av endringane i dei regionalpolitiske tilskota, noko som har samanheng med forslaget om at kommunar med høge samla inntekter ikkje lenger skal få distriktstilskot Sør-Noreg. I tillegg vil avviklinga av regionsentertilskotet og dei andre endringane i dei regionalpolitiske tilskota ha betydning for enkeltkommunar, særleg i gruppa av kommunar med mellom 10 000 og 20 000 innbyggjarar.

Det er ein tendens til at endringane i toppfinansieringsordninga for ressurskrevjande tenester gir auka inntekter for kommunar med under 50 000 innbyggjarar, og særleg for dei minste kommunane. Men det er store variasjonar innanfor dei ulike kommunegruppene.

Endringane i skattegrunnlaga og inntektsutjamninga gir eit betydeleg inntektsløft for kommunar med skatteinntekter under landsgjennomsnittet. Endringane på skatteområdet inneber auka inntekter for alle kommunegrupper med færre enn 95 000 innbyggjarar. Dei største kommunane, samt ein del små kommunar med høge skatteinntekter frå mellom anna naturressurskatt, får reduserte inntekter som følge av auka utjamning.

Når ein ser alle endringar samla, får alle kommunegrupper med under 95 000 innbyggjarar i snitt auka inntekter.

Den nærare omtalen av fordelingsverknadene knytter seg direkte til tabellarar i proposisjonen, sjå derfor vidare omtale i proposisjonen.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Siri Gåsemyr Staalesen, Terje Sørvik og lederen Lene Vågslid, fra Høyre, Mudassar Kapur, Anne Kristine Linnestad og Mari Holm Lønseth, fra Senterpartiet, Heidi Greni og Kathrine Kleveland, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen og Erlend Wiborg, fra Sosialistisk Venstreparti, Kim Thoresen, og fra Rødt, Tobias Drevland Lund, viser til proposisjonen. Komiteen avholdt muntlig høring i saken 23. mai 2024. Komiteen viser til vedlagte rettelser av 30. mai 2024 fra Kommunal- og distriktsdepartementet.

2.1 Generelle merknader

Komiteen viser til at kommunesektoren i 2022, 2023 og 2024 preges av en verden i en usikker tid. Kommunene har de siste årene måttet håndtere flere store

utfordringer som koronapandemien, økt flyktningstrøm grunnet Russlands krigføring i Ukraina, høye strømpriser, høy kostnadsvekst og uforutsette naturhendelser som ekstremværet Hans.

Komiteen viser videre til at Norge har besluttet å gi midlertidig kollektiv beskyttelse til mennesker på flukt fra krigshandlingene i Ukraina og at alle kommuner er oppfordret til å bosette flyktninger. Komiteen viser til at det høye tallet på ankomster av fordrevne fra Ukraina er krevende for norske kommuner. Komiteen merker seg den store innsatsen som er lagt ned i kommunenes og fylkenes håndtering av det store antallet flyktninger som fortsatt kommer til Norge, og vil rose kommunene for deres innsats med å skaffe til veie boliger og sørge for god integrering av flyktninger i årene som er gått siden krigen brøt ut.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at til tross for prisvekst, høye rentekostnader og ekstraordinære kostnader knyttet til eksempelvis naturhendelser var den økonomiske situasjonen i kommunene ved inngangen til 2024 jevnt over god. Siden 2015 har netto driftsresultat for sektoren i stort ligget godt over anbefalt nivå fra Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU). Det må blant annet ses i sammenheng med høyere skatteinntekter enn anslått i nasjonalbudsjettet. Flere kommuner og fylkeskommuner har bygget opp betydelige disposisjonsfond, og det er få kommuner i Register om betinget godkjenning og kontroll (ROBEK).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, merker seg imidlertid at forskjellene mellom kommunene har fortsatt å øke som følge av at sterk kostnadsvekst, høye strømpriser, renteøkninger og havbruksinntekter slår ulikt ut mellom kommunene.

Flertallet merker seg at både 2022 og 2023 var preget av høy prisvekst og stigende renter. Driftsresultatet for 2023 var under TBUs anbefalte nivå på 2 pst. av inntektene over tid. Flertallet merker seg videre at de positive netto driftsresultatene for 2022 og 2023 må ses i lys av at skatteinntektene var vesentlig høyere enn anslått og at kommunesektoren for 2023 ble mer enn kompensert for prisveksten. Flertallet viser til at netto driftsresultat varierte vesentlig mer mellom kommunene i 2023 enn i foregående år.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at handlingsrommet i finanspolitikken etter hvert vil bli mindre. Sammenholdt med demografiendringer, herunder en økende andel eldre og lavere

vekst i samfunnets totale arbeidsstyrke, vil det gi en svakere inntektsutvikling i statsbudsjettene i årene fremover. Dette flertallet viser til at krigen i Ukraina og geopolitiske spenninger gjør det nødvendig å prioritere beredskap og sikkerhet. Som en følge av dette vil det være mindre rom for andre prioriteringer i statsbudsjettet.

Komiteen viser til at demografiendringer vil påvirke samtlige samfunnssektorer. Utfordringer knyttet til å dekke arbeidskraftsbehov vil bli størst i små og usentrale kommuner. Innen helse og omsorg har kommuner allerede i dag vanskeligheter med å sikre kvalifisert personell til å håndtere en større andel eldre og pleietrengende. Komiteen viser til at Generalistkommuneutvalget har pekt på demografiendringer som den største utfordringen for kommunene i årene som kommer.

Komiteen viser til at kommunene spiller en viktig rolle i å nå klimamålene og omstillingen til lavutslippssamfunn.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at det i en urolig tid med krig i Europa er nødvendig å prioritere forsvar, sikkerhet og beredskap. Samtidig er det avgjørende å sikre gode velferdstjenester i hele landet. Disse medlemmer viser til at regjeringen legger opp til en realvekst i kommunesektorens frie inntekter på 6,4 mrd. kroner, hvorav 5 mrd. kroner fordeles til kommunene og 1,4 mrd. kroner til fylkeskommunene. Disse medlemmer vil påpeke at denne veksten gir det største handlingsrommet utover demografi og pensjon på 15 år, foruten regjeringens kommunebudsjett for 2022. Disse medlemmer mener det vil gi kommunesektoren økonomiske rammer til å løse viktige oppgaver innen velferd, infrastruktur, kollektivtransport og samfunnsutvikling.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at Generalistkommuneutvalget påpekte at demografiendringene er den største utfordringen for kommunesektoren og at utenforskap forsterker de demografiske utfordringene. I en tid der vi blir flere eldre og færre i yrkesaktiv alder, er det vesentlig å forhindre at folk faller utenfor arbeidsliv eller utdanning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringen prioriterer politikk som fremmer arbeid og utdanning. Kommunene spiller en helt sentral rolle i dette arbeidet.

Disse medlemmer støtter opp under dagens generalistkommuneprinsipp, der alle kommuner har det samme ansvaret for å yte likeverdige tjenester til

sine innbyggere. En god og forutsigbar kommuneøkonomi er avgjørende. Disse medlemmer mener forslaget til nytt inntektssystem bidrar til en nødvendig justering og sikrer en mer rettferdig fordeling mellom kommunene. Disse medlemmer viser til at det er nødvendig å oppdatere kostnadsnøklene i utgiftsutjevningen, slik at kompensasjonen for utgifter kommunene ikke kan påvirke, stemmer bedre overens med beregnet utgiftsnivå. Disse medlemmer mener forslaget til nytt inntektssystem i større grad bidrar til å jevne ut økonomiske forskjeller mellom kommunene slik at alle kommuner settes i stand til å yte likeverdige tjenester til sine innbyggere.

Disse medlemmer viser til at regjeringen har som mål at det skal være godt å bo i hele landet og at folketallet skal øke i distriktskommuner, jf. Meld. St. 27 (2022–2023) Eit godt liv i heile Noreg – distriktpolitikk for framtida. Arbeiderpartiet og Senterpartiet har satt i gang en rekke tiltak for å løfte distriktskommuner, for å sikre at det bor folk i hele landet. Disse medlemmer vil blant annet vise til at barnehageprisene er halvert for innbyggerne i kommuner i sentralitetsklasse 5 og 6, og at det er gratis i tiltakssona i Nord-Troms og Finnmark. Andre tiltak er blant annet gratis eller kraftig reduserte priser for å ta ferje, halvert makspris med fly på FOT-ruter og grunnskoletilskudd. Disse medlemmer vil videre trekke fram at regjeringen i Meld. St. 13 (2023–2024) Bustadmeldinga skriver at den vil vurdere tiltak for boligbygging i distriktene og tiltak for å redusere tapsrisikoen ved bygging. Gjennom bygdeveksttaler, regionveksttaler og nærtjenestesentre støtter regjeringen kommuner i utvikling og forbedring av tjenester til innbyggerne.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener at kommunene er grunnmuren i det norske demokratiet og de fremste leverandørene av velferdstjenester i folks hverdag. En god og forutsigbar kommuneøkonomi er således et viktig fundament for det norske velferdssamfunnet og noe av det viktigste Stortinget kan bidra med for å sikre gode velferdstjenester i hverdagslivet til enkeltpersoner og familier.

Disse medlemmer viser til at de demografiske utviklingstrekkene gjør at kommunene i årene fremover må være forberedt på store omstillinger. Kommunereformen har bidratt til å styrke flere kommuner, men det er mange små kommuner som vil være sårbare i møte med de krav og forventninger dagens samfunn stiller. Fra 2019 til i dag har antallet kommuner blitt redusert fra 428 til 357. Dette har gitt større fagmiljøer og mer hensiktsmessige løsninger rundt organisering av kommunens tjenester. Disse medlemmer viser til at tall fra SSBs siste befolkningsframskriving fra juni 2024 viser at det i løpet av de neste ti årene vil være flere eldre (65 år+) enn barn og unge (0–19 år). Disse med-

lemmer viser på denne bakgrunn til at det vil være et stort behov for ansatte innenfor helse og omsorg i årene som kommer.

Disse medlemmer mener at landets kommuner må være rustet til å møte morgendagens utfordringer og levere gode tjenester til sine innbyggere. Mange små kommuner har svake kompetansemiljøer, og de klarer ikke å levere sine lovpålagte tjenester på en god nok måte. Dette viser hvor viktig det var at Solberg-regjeringen startet kommunereformen og styrket kommuneøkonomien. Disse medlemmer viser til at Generalistkommuneutvalgets rapport gir et godt og saklig grunnlag for å diskutere hvordan vi skal løse og finansiere fremtidens tjenestetilbud til det beste for innbyggerne. Disse medlemmer mener at det er bekymringsfullt at regjeringen fortsatt velger å ikke følge de viktigste anbefalingene i rapporten.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Sosialistisk Venstreparti merker seg at kommunesektoren hadde en samlet gjeld på om lag 750 mrd. kroner ved utgangen av 2023, og er bekymret for at en renteøkning vil kunne ha stor påvirkning på kommuneøkonomien. Disse medlemmer viser videre til at ett prosentpoeng høyere rente isolert sett vil belaste kommuneøkonomien med 3,2 mrd. kroner, eller nærmere en halv prosent av driftsinntektene. Til sammenligning var belastningen 2,7 mrd. kroner ved utgangen av 2022.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Solberg-regjeringen økte de frie inntektene utover de beregnede demografi- og pensjonskostnadene og med det økte handlingsrommet for kommunesektoren. Disse medlemmer viser til at de frie inntektene økte med omtrent 35 mrd. kroner under Solberg-regjeringen.

Disse medlemmer påpeker at det er viktig å opprettholde den norske tradisjonen med sterke kommuner med et stort reelt selvstyre. Disse medlemmer mener at prinsippet om lokalt selvstyre er grunnleggende. Disse medlemmer mener at norske kommuner skal fortsette å få økt lokal handlefrihet – fordi det er lokalpolitikkerne, innbyggere, ansatte, frivillige organisasjoner og lokale bedrifter som kjenner sine ønsker og behov best. Disse medlemmer ser derfor frem til resultatene av frikommuneforsøkene.

Disse medlemmer viser til at Russlands og Putins meningsløse krigføring mot Ukraina har ført til at Europa nå opplever den største flyktningkrisen siden andre verdenskrig. Disse medlemmer viser til at det er krevende å forutse hvor mange flyktninger som vil komme til Norge, men merker seg at UDI sitt melloscenario for hvor mange som skal komme fra Ukraina i 2024, er mellom 15 000 og 35 000. Dette er høyt,

særlig med tanke på at kommunene har bosatt over 70 000 i løpet av de to siste årene. Disse medlemmer merker seg at situasjonen i Ukraina fortsatt er alvorlig, men at UDI peker på at antallet fordrevne fra Ukraina som søker beskyttelse i Europa, har gått ned. Disse medlemmer viser til at UDI påpeker at flyktningssituasjonen kan endres raskt dersom Russland gjør fremrykninger og får kontroll over tettbefolkede områder. UDI trekker fram flere faktorer som kan påvirke hvor mange asylsøkere Norge vil motta i løpet av 2024. De viser blant annet til at antall asylsøkere til Europa i 2023 var høyere enn i 2022. Disse medlemmer merker seg at det er en krevende humanitær situasjon i flere land, blant annet Syria og Afghanistan, som kan bidra til økt migrasjon til Europa. Regjeringen må forberede Norge på dette, iverksette tiltak for å forebygge en potensiell flyktningkriser på toppen av den landet står i, og ha gode beredskapsplaner for å håndtere en stor vekst i antall asylsøkere til Norge.

Disse medlemmer viser til Høyres merknader og forslag i Innst. 252 S (2023–2024) og Innst. 352 L (2021–2022), hvor det også fremmes en rekke forslag. Disse medlemmer mener at mange av de problemstillingene som Høyre løftet i disse merknadene, fortsatt er aktuelle i dagens situasjon.

Disse medlemmer viser til at Solberg-regjeringen valgte å komme til Stortinget med en tilleggsproposisjon under flyktningkrisen i 2015. Proposisjonen kom før årsskiftet 2016, slik at Stortinget hadde oversikt over de økte kostnadene som kom som følge av flyktningkrisen. Disse medlemmer mener dette ga en mer forutsigbar situasjon for mottaksapparatet. Disse medlemmer merker seg at regjeringen nå har valgt å løse dette på en annen måte, og at de reelle utgiftene for flyktningmottak i 2023 først er klarlagt i forbindelse med behandling av revidert nasjonalbudsjett.

Disse medlemmer viser til at Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) anmodet kommunene om å bosette 37 000 flyktninger i 2024. Disse medlemmer viser videre til at kommunene har vedtatt å bosette 27 920 flyktninger per 3. juni 2024. Kommunene har allerede store kapasitetsutfordringer og kan bli ytterligere presset i tiden fremover. Disse medlemmer merker seg differansen mellom anmodningen og det antallet kommunene har sagt de kan ta imot, og mener det er behov for å gjøre tilpasninger for å kunne ta imot flere enn kommunene har sagt at de kan bosette.

Disse medlemmer merker seg at mange kommuner nå opplever presset kapasitet knyttet til integreringstilbud, skole, barnehage og helsetjenester. Disse medlemmer merker seg videre at kommunene særlig har opplevd stort press i boligmarkedet. Svært mange private har stilt opp for å kunne gi et godt boligtilbud raskt. Fremover må det antas at det både må bygges flere boliger og settes i stand boliger for å kunne bo-

sette raskt. Disse medlemmer understreker at regjeringens valg om å fjerne tilskudd til utleieboliger i statsbudsjettet for 2024 gjorde situasjonen mer krevende for kommunene. Disse medlemmer viser videre til Høyre sitt alternative statsbudsjett for 2024, der det ble foreslått å videreføre tilskudd til utleieboliger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at kommunene er grunnmuren i det norske demokratiet og den fremste leverandøren av velferdstjenester i folks hverdag. En god og forutsigbar kommuneøkonomi er et viktig fundament for det norske velferdssamfunnet og noe av det viktigste Stortinget kan bidra med i hverdagslivet til enkeltpersoner og familier. Disse medlemmer viser til at man nå er i en situasjon der staten tjener store penger på kraft og olje, mens innbyggerne sliter med høye utgifter til mat, strøm, drivstoff, økte renteutgifter og kommunale avgifter som stadig øker. Disse medlemmer mener derfor det er svært viktig å kutte i eiendomsskatten, som også rammer urettferdig.

Disse medlemmer viser til at man ser tydelige demografiske utviklingstrekk som betyr at kommunene i årene fremover må være forberedt på store omstillinger. Det er viktig at staten lager gode digitale virkemidler slik at effektivisering av offentlig administrasjon blir mulig. Det er et stort utnyttet effektiviseringspotensial. Kommunereformen har bidratt til å styrke en god del kommuner, men fortsatt vil det være mange små kommuner som vil være sårbare i møte med de krav og forventninger dagens samfunn stiller. Det er viktig at muligheten for å slå sammen kommuner fortsatt finnes gjennom positive insentiver og verktøy for gode lokale prosesser. Disse medlemmer vil påpeke at siden 2015 har netto driftsresultat for sektoren stort sett ligget over anbefalt nivå fra Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU). Disse medlemmer merker seg at trenden nå har snudd, og at driftsresultatet i 2023 var under TBUs anbefalte nivå på 2 pst. av inntektene over tid. Disse medlemmer viser til at kommunesektoren har vært preget av flere år med gode driftsresultater som har gjort at kommunene har kunnet bygge opp solide disposisjonsfond. Disse medlemmer viser til at på grunn av prisvekst og stigende rente må mange kommuner ta fra disposisjonsfondet for å kunne levere gode tjenester til innbyggerne. Disse medlemmer mener det er viktig å sikre at kommunene ikke finner smutthull for fortsatt å beholde eller øke inntekten fra eiendomsskatt, og vil derfor sette et tak på hvor mye eiendomsskatt som årlig kan kreves inn per hus eller fritidsbolig. Den lokale takseringen har blitt et smutthull og en hvilepute for skattehungrige lokalpolitikere, samtidig som den er et altfor tilfeldig takseringsgrunnlag. Disse medlemmer ønsker å fjerne eiendomsskatten i sin helhet. Disse medlem-

mer mener eiendomsskatt på hytter er en uheldig og udemokratisk skatteinnkreving, der mennesker helt uten stemmerett blir tvunget til å betale skatt i tillegg til at de betaler høye kommunale gebyrer på tjenester de benytter i kommunen. Hyttefolk og hyttebygging er først og fremst en inntektskilde for kommunene, ikke en utgift.

Disse medlemmer mener også det må gjøres forenklinger slik at det legges til rette for bygging både for næring, for privatpersoner og for kommunene. Den demografiske utviklingen i befolkningen krever at offentlig forvaltning i både stat, fylke og kommune må være omstillingsdyktig og bruke ressursene effektivt og i samsvar med innbyggernes behov. Digitaliseringstiltak vil bli viktig fremover for å gi en mest mulig effektiv forvaltning, men digitaliseringen vil ikke virke om det ikke gjøres opprydninger i lover og regler på samme tid. Bare på denne måten vil det kunne gjøres økonomiske besparelser ved en økt digitalisering i det offentlige. Disse medlemmer vil understreke at det er et stort potensial for en mer effektiv bruk av fellesskapets midler. Et sterkt lokalt folkestyre gir folk og lokalsamfunn frihet og mulighet til å styre sin egen hverdag. Det må gjøres mer for å bli kvitt statlig detaljstyring og byråkrati og for å spre makt og myndighet til lokalpolitikere. Disse medlemmer vil fjerne statsforvalterens, fylkeskommunens, Sametingets og reindriftsnæringens innsigelsesrett i arealsaker. Disse medlemmer mener at boplikten må avskaffes. Boplikten er et inngrep i eiendomsretten. I tillegg fører den til at kommunene skaper et boligmarked der prisene holdes nede på et kunstig nivå.

Disse medlemmer ser viktigheten av en digital satsing for å nå målene om å effektivisere offentlig sektor. Det er likevel slik at digitalisering av ulike sektorer er tilnærmet umulig uten en forenkling av lovverket. Dette gjelder særlig innenfor byggesøknader og planprosesser. Foreløpig er lover, verneområder, innsigelser, dispensasjoner, forskrifter, politikere og byråkrater uenige om hvem som skal bestemme hva, og hvilke regler som gjelder. Det må foretas en rekke kritiske gjennomganger av regelverk og lover før digitalisering av byggesøknader vil fungere etter hensikten. Dette gjelder for flere sektorer.

Disse medlemmer viser til at fylkeskommunene har ansvaret for 44 700 kilometer med vei. Det er store forskjeller i kvaliteten på veinettet hos fylkene, og det har over tid bygd seg opp et betydelig vedlikeholdsetterlep samt moderniseringsbehov. Veiens beskaffenhet har en avgjørende betydning for sikkerheten for alle trafikanter. Disse medlemmer vil bemerke at regjeringens signaler om at transportsektoren skal bygges ned til fordel for andre formål, gir grunn til å tro at situasjonen bare vil bli verre. Et veinett i forfall øker ulykkesfaren og slitasjen på kjøretøy. Alle trafikanter taper på en

slik politikk. Disse medlemmer påpeker at utbygging av gang- og sykkelveier er viktig for veisikkerheten, og det har størst betydning knyttet til skolevei.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at kommunene og fylkene drifter omfattende velferdstjenester. Skal det sikres gode velferdstjenester for alle, er det svært viktig at det sikres en bærekraftig kommuneøkonomi med gode rammevilkår. Dette medlem viser til at landet er inne i en tid hvor usikkerheten er uvanlig høy, med krisetid og krig i Ukraina og en svært høy pris- og lønnsvekst. Dette innebærer et stort behov for inntektsvekst for kommunene, slik at kommunesektoren fortsatt kan levere gode velferdstjenester.

Dette medlem mener sterke fellesskap gir mennesker frihet og muligheter uavhengig av bakgrunn. Kommunene er grunnmuren i slike fellesskap og må styrkes for å sikre gode liv for de mange. Alle bor og lever livene sine i en kommune. Her skal barna vokse opp, innbyggerne bli gamle, og arbeidsplassen og hverdagslivet fungere. Dette medlem mener god offentlig velferd og service er en bærebjelke for et godt og livskraftig samfunn og en helt nødvendig infrastruktur for næringslivet. Da må kommuneøkonomien gi rom for dette. Sterk kommuneøkonomi bidrar til å stabilisere økonomien, redusere arbeidsløshet og gjøre kommunesektoren til en bedre samarbeidspartner for næringslivet. Dette medlem viser til at det er et gap mellom kommunesektorens pålagte oppgaver, kravene til god kvalitet, rettssikkerhet og god service – og de økonomiske rammene som blir stilt til disposisjon, og at dette gapet må tettes.

Dette medlem viser til at verden er inne i en dyrtid, med en pågående klima- og naturkrise. Det er viktig at prioriteringene er deretter. Derfor er det viktig å styrke velferdstjenestene, øke ytelsene og satse på grønn omstilling. Dette medlem viser derfor til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2024, der det foreslås å styrke rammeoverføringer til kommunesektoren med over 4,8 mrd. kroner ut over regjeringens forslag, herunder i overkant av 3 mrd. kroner til kommunene, 300 mill. kroner til særlig ressurskrevende tjenester og i underkant av 1,5 mrd. kroner til fylkene. Sosialistisk Venstreparti vil sikre sterke, handlekraftige kommuner.

Dette medlem viser til at forskjellen mellom partiene vises i hvor høyt man prioriterer velferd. Det er ikke skoleeleven, hjelpepleieren eller bestemor som er for dyr. Det som mangler, er mot og evne til å prioritere det som er viktigst, og til å fordele goder og byrder mer rettferdig.

Det skal være høy kvalitet i skoler, omsorg og forvaltning. Kommunene skal ha rom for å legge til rette for levende kulturliv, ivareta natur og miljø, være en god samarbeidspartner for næringslivet og sikre aktive og le-

vende lokalsamfunn. Kommunesektoren skal være en god arbeidsgiver og en serviceinnstilt organisasjon for innbyggerne, frivillig sektor og næringslivet.

Dette medlem bemerker at Kommuneproposisjonen 2025 rapporterer at to av fem kommuner har et negativt netto driftsresultat i 2023. For enkelte kommuner var også disse driftsunderskuddene store. Dette er en uheldig utvikling som må tas på alvor. Eldreomsorg, skole og barnehage kan ikke effektiviseres som en produksjonsbedrift. Vi trenger derfor tilstrekkelig og stabil finansiering av velferdstjenestene i kommunene.

Dette medlem viser til at kommunehelsetjenesten allerede er svært presset, og at utfordringene vil vokse i årene som kommer. Kombinasjonen av en befolkning som lever lenger, kortere opphold i sykehus og institusjoner og en generell mangel på helsepersonell gir store utfordringer for kommunehelsetjenesten. Fastlegekrisen og barseloppørret er bare to eksempler på at befolkningen ikke opplever at grunnleggende helsetjenester blir ivaretatt. Dette medlem viser til at det er nødvendig med en rekke grep for å sikre gode kommunehelsetjenester i fremtiden. Kommunene må sikres nok penger slik at de kan gjennomføre det løftet vi ser behov for i helse- og omsorgstjenestene. Det må legges til rette for å sikre nok rekruttering i hele landet, både gjennom utdanning og attraktive arbeidsplasser. Stillinger må være hele og faste. Den offentlige tannhelsetjenesten har de siste årene fått en rekke nye oppgaver, og den må bygges ut og sikres nok midler til nødvendig kapasitetsøkning.

UTDANNING

Alle skal få være med på leken og læringen

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at SFO skal være en viktig del av den inkluderende og utjevne fellesskolen og ikke en kilde til utestenging og forskjeller. Dette medlem viser derfor til representantforslag fra Sosialistisk Venstreparti om gratis skolefritidsordning (SFO) og tiltak for å sikre SFO-tilbud med høy kvalitet, jf. Dokument 8:213 S (2020–2021), hvor det foreslås å iverksette en fireårsplan for innfasing av gratis heldagsplass i SFO for alle barn fra 1. til 4. klasse fra høsten 2021. Dette medlem viser til budsjettavtalene mellom Sosialistisk Venstreparti, Arbeiderpartiet og Senterpartiet fra 2024 om gratis halvdagsplass på SFO for 1. til 3. trinn, med oppstart for 3. trinn skoleåret 2024–2025. Dette medlem mener at det er viktig å fullføre innfasingen av et gratis SFO-tilbud, og det nå er riktig å innføre gratis halvdagsplass for alle elever på 4. trinn i 2024. SFO skal være et gratis fellesskap med lek, fysisk aktivitet og kulturtilbud og bør være en lovfestet rettighet. Dette medlem ønsker flere hele stillinger for ansatte som jobber i SFO, i tillegg til å styrke samarbeidet mellom skole og SFO, hvilket vil bi-

dra til å styrke kvaliteten i både skole og SFO og bedre arbeidsvilkår for ansatte.

God bemanning i barnehagene

Dette medlem viser til Kommuneproposisjonen 2025 der regjeringen påpeker at i regjeringens forslag om å øke realveksten i frie inntekter på 6,5 mrd. kroner er 250 mill. kroner begrunnet i bemanning i barnehager. Dette medlem viser til bemanningsnormen for barnehagene, som stiller krav om minimum én ansatt i grunnbemanningen per tre barn under tre år og én ansatt per seks barn over tre år. Videre ønsker dette medlem å vise til prosjektet «Toppet bemanning» i Trondheim kommune, som gikk ut på å ha en ekstra voksen i full stilling. Resultatet fra prosjektet viser at sykefraværet holdt seg på et lavere nivå i de elleve forsøksbarnehagene enn i de andre kommunale barnehagene og opptil 2,5 prosentpoeng lavere enn snittet. Barnehagene melder om mindre slitasje, da det er flere på jobb. Dette medlem mener disse tallene tydelig taler for at bedre bemanning er en viktig og riktig investering for både barnas og de ansattes velferd. Dette medlem ønsker derfor en ytterligere prioritering av tilskudd til bemanningsnormen, med 500 mill. kroner ut over det regjeringen legger opp til i kommuneproposisjonen.

En inkluderende videregående skole

Dette medlem vil videre vise til at frafallet i videregående opplæring fremdeles er for stort. Sosialistisk Venstreparti vil derfor prioritere tiltak for å følge opp elever i den videregående skolen.

Samtidig som Ungdata-undersøkelsene til velferdsforskningsinstituttet NOVA rapporterer om at stadig flere unge opplever økt press, stress, ensomhet, utenforskap og dårligere mental helse, er det også kjent at barne- og ungdomspsykiatrien har hatt en massiv økning av henvisninger de siste årene. Skolen er den viktigste arenaen for å møte barn og unge. Skal vi gi rom og tid til at lærerne skal kunne følge opp elevenes motivasjon og faglige progresjon, er det viktig å styrke laget rundt læreren og eleven. Dette medlem vil derfor øke tilskuddet til fylkeskommunene, slik at laget rundt eleven kan styrkes ytterligere, gjennom å ansette flere nye helsesykepleiere i videregående skole.

KULTUR

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at kulturtilbudet i kommunene har stor betydning for folk i hverdagen. Gode kulturtilbud i hele landet bidrar til skapende og levende samfunn, og de er også viktige for bosetting. Dette medlem mener det er behov for å styrke de frie midlene til kommunene, slik at kommunene kan sikre et godt og variert tilbud til felles kulturarenaer der alle har mulighet til å del-

ta. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti har foreslått å opprette regionale kulturfond, og venter utålmodig på at dette skal komme på plass. Dette medlem ser fram til en revidering av kulturlova, og mener det må sikres klare krav til kommunenes systematiske arbeid med kultur i den forbindelse.

Dette medlem viser til at det har vært store forventninger knyttet til regjeringens lenge varslede lese-lyststrategi. Dessverre kom denne uten et svært nødvendig løft til bibliotekene og uten den langvarige innsatsen som er nødvendig. Dette medlem viser til at folkebibliotekene er av de offentlige tilbudene folk er mest fornøyde med. Folkebibliotekene forvalter en unik tilgang til litteratur og informasjon. De har også vist svært gode omstillingsevner til en ny tid og gjennom meråpne biblioteker og gode nettilbud sikret en sterk forbedring i tilbudet. Samtidig er det svært mange bibliotek som sliter med både bemanning og samlinger, og har et stort behov for midler til både investering og drift. Dette medlem mener derfor kommunenes tilskudd bør øke med 250 mill. kroner til tilskudd til bibliotekdrift i hele landet. Samtidig mener dette medlem at det er på høy tid å styrke innkjøpsordningene som sikrer tilgang på ny norsk litteratur til både folkebibliotek og skolebibliotek, og viser til at Sosialistisk Venstreparti både har flere gjennomslag for dette i forhandlinger med regjeringen og prioriterer dette ytterligere i alternativt statsbudsjett for 2024.

Dette medlem viser til at Kulturskolen er en svært viktig arena for å sikre barn og unge tilgang på opplæring i ulike kulturuttrykk, og mener det er avgjørende at denne har et prisnivå som gjør det mulig for alle å delta. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti flere ganger har foreslått en makspris på Kulturskolen.

Dette medlem viser til at fritidsklubbene er en svært viktig arena for å gi ungdom et sted å være og en mulighet til å utfolde seg kreativt. Sosialistisk Venstreparti mener fritidsklubbene bør være et lovpålagt tilbud.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti en rekke ganger har foreslått en full opprydning i tipemidlene slik at midlene forbeholdes den brede, lokale kulturfrivilligheten, og i siste alternative statsbudsjett for 2024 foreslo å innføre regionale kulturfond for å styrke det lokale kulturtilbudet.

Dette medlem mener det er viktig å sikre et godt krisesentertilbud i hele landet, og mener det haster å få på plass en revidering av krisesenterloven. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i forhandlinger med regjeringen har fått gjennom at regjeringen senest i budsjettet for 2025 skal sikre en ordning for bygging av krisesentre, på lik linje med Husbankens ordning for investering i bygg til helse og omsorg. Dette medlem viser til at mange kommuner har et for dårlig

krisesentertilbud og at Sosialistisk Venstreparti derfor foreslår å øke tilskuddet til kommunene med 75 mill. kroner til krisesentre for 2024.

TANNHELSE

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil understreke at for å få en full likestilling mellom tannhelse og andre helsetjenester er det nødvendig med en kraftig utbygging av den offentlige tannhelsetjenesten. Tannhelseutvalget som ble nedsatt som et resultat av Sosialistisk Venstrepartis forhandling med regjeringspartiene, skal sikre en full gjennomgang av dagens regelverk og komme med forslag til hvordan tannhelsetilbudet kan likestilles med andre helsetilbud.

Dette medlem viser til at det våren 2024 ble gjort en rekke endringer i tannhelsetjenesteloven, blant annet at unge voksne opptil 24 år får rettigheter i den offentlige tannhelsetjenesten. Dette er et direkte resultat av forhandlinger mellom regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti.

Dette medlem viser til at i enigheten mellom regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti ble det for 2024 satt av midler til å styrke den offentlige tannhelsetjenesten, slik at tjenesten bedre kan gjennomføre allerede vedtatte endringer. Dette medlem vil understreke at det er avgjørende at disse midlene når fram til den offentlige tannhelsetjenesten, som har stor bruk for midlene. Dette medlem vil understreke at når flere nå får lovfestet rett til billig behandling i den offentlige tannhelsetjenesten, må tjenesten gjøre de nødvendige utvidelser og oppgraderinger slik at den når alle det gjelder. Dette medlem vil understreke at tannhelsetjenestene bør planlegges å nå sitt oppdrag uten å måtte gjøre seg avhengig av anbud og innleie fra private aktører.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti mener tannhelsereformen må fortsette å rulles ut, og foreslår derfor å sette av 1 mrd. kroner til tannhelse i 2025.

PSYKISK HELSE

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti merker seg videre at det er svært store forskjeller i det psykiske helsetilbudet i kommunene. Dette medlem mener det er viktig å prioritere ressurser til det psykiske helsetilbudet i kommunene, slik at kommunene er i stand til å legge til rette for et helhetlig og enkelt tilgjengelig tilbud til alle innbyggere som trenger det.

KLIMA

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til de store mengdene klimatiltak som har blitt gjennomført i kommuner gjennom satsingen

Klimasats. Dette viser at grundig klimaarbeid i kommuner har en effekt. En kommune som har ressurser til å planlegge for klimatilpasning og natur, sikrer resultater på disse områdene. Dette medlem mener kommunenes ansvar for klima- og naturvennlige løsninger i fylkets regi krever økt kapasitet på miljøkompetanse i fylkeskommunen. God kompetanse i fylkeskommunen sikrer at klimaløsninger blir tatt i bruk. Dette medlem viser til at kommunene og fylkeskommunene må spille en viktig rolle for å kutte klimagassutslippene og redusere skader fra farlige klimaendringer, som skader på veier, hus og vannforsyning. Ekstremvær gjør det nødvendig å styrke kommunenes og fylkeskommunenes mulighet til å foreta klimatilpasninger av viktig infrastruktur. De trenger mer penger til bedre kollektivtrafikk, mer gang- og sykkelveier og flom- og skredforebygging. Dette medlem mener det er nødvendig å øke totalrammene for kommuner og fylkeskommuner til dette formålet.

BOLIGMARKEDET

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at det offentlige må ta ansvar for at det bygges flere boliger for å dekke de reelle boligbehovene i kommunene. Boligene som bygges, må være gode og mulige å leve i over lengre tid, også for bevegelsehemmede. Det er derfor viktig å sørge for at flere boliger blir tilgjengelige for alle.

Dette medlem mener at for å få slutt på for høye leiepriser i byene er det behov for å bygge opp en tredje boligsektor med utleieboliger med pris- og omsetningskontroll, slik at leietakerne både er sikret leiepriser det er mulig å leve med, og tryggere og mer forutsigbare leieforhold. Derfor mener dette medlem at det er på sin plass at et av tiltakene i Meld. St. 13 (2023–2024) Bustadmeldinga er at Husbanken nå skal gjenreises som en motor i sosial boligpolitikk, i tillegg til at lånerammene har blitt kraftig utvidet i statsbudsjettet for 2024 som følge av budsjettavtalen mellom Sosialistisk Venstreparti og regjeringspartiene Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Dette medlem mener også at det er et steg i riktig retning at Sosialistisk Venstreparti og regjeringspartiene ble enige om en prøveordning om startlånordning for unge førstegangsetablerere, og mener at denne prøveordningen må bli permanent, slik at flere grupper som har utfordringer med å komme seg inn på boligmarkedet, kan få startlån. Dette medlem viser videre til forliket om statsbudsjettet for 2023 mellom Sosialistisk Venstreparti og regjeringspartiene, om at det settes ned et husleielovutvalg som skal foreslå lovendringer for å gi leietakerne bedre rettigheter og mer stabilitet i bosituasjonen. Husleielovutvalget leverte 31. januar 2024 sin første delrapport om kontraktlengde og oppsigelsesvern. Dette medlem mener det er

viktig at denne rapporten og utvalgets forslag følges opp, slik at alle leietakerne sikres gode leieforhold, og at det kan sikres mer forutsigbarhet på utleiemarkedet.

Komiteens medlem fra Rødt mener kommunene er hjertet i vår felles velferd og et av de viktigste verktøy i kampen mot forskjells-Norge. Alle skal kunne leve et godt liv uansett hvor mange penger man har på konto eller hvor man bor i landet. Derfor er en styrket kommuneøkonomi en av de største satsingene for Rødt. Trang økonomi i mange kommuner resulterer ofte i kutt og sentralisering av tjenestene til innbyggerne. Dette medlem mener at kommunene må settes i stand til å tilby gode tjenester for folk i hele landet. Dette medlem viser til at Rødt i sitt alternative statsbudsjett for 2024 styrker kommunene med over 10 mrd. kroner, hvorav 3 mrd. kroner er frie inntekter til kommunene og 600 mill. kroner er frie inntekter til fylkeskommunene. Dette medlem har tillit til at kommunene selv vet hva innbyggerne deres trenger mest, om det så er flere ansatte i eldreomsorgen, å styrke hele laget i skolen eller å bygge en ny barnehage. Dette medlem mener det derfor er helt avgjørende at kommunene og fylkeskommunene fra nord til sør og øst til vest, får gode økonomiske rammer til å videreutvikle og tilby bedre tjenester til innbyggerne sine. Dette medlem mener kommunene i tiden vi lever i også trenger midler til å øke sosialhjelpen, noe som er viktig for å ivareta innbyggerne som trenger det mest. Dette medlem er sterkt bekymret for hvorvidt det kommunale og statlige sikkerhetsnettet i tilstrekkelig grad fanger opp folk som kjenner de økte prisene på kroppen. Dette medlem mener det er kritisk viktig at minsteytelsene i velferdsstaten økes, og at Nav-kontorer over hele landet får nok ressurser og blir satt i stand til å bistå mennesker som trenger det. Å ivareta innbyggerne under svært vanskelige økonomiske forhold blir en av kommunenes viktigste oppgaver også det kommende året. Dette medlem vil vise til alle de forslag Rødt har fremmet på Stortinget til det beste for dem som trenger det mest, deriblant innføring av en makspris på strøm på 35 øre/kWh, en styrking av alle velferdsstatens minsteytelser og forslag for å sikre et mer tilgjengelig Nav. Dette medlem mener det var riktig av regjeringen å utarbeide et nytt forslag til inntektssystem. Et mer rettferdig og utjevne inntektssystem er viktig for å gi alle kommuner bedre forutsetninger for å tilby gode tjenester for innbyggerne i hele landet. Dette medlem vil understreke at kommunene står for en helt essensiell del av arbeidet med å bosette og integrere dem som kommer til Norge fra andre land. Dette medlem viser til at siden Russlands brutale og folkerettsstridige invasjon av Ukraina 24. februar 2022, har Norge tatt imot nærmere 80 000 ukrainske flyktninger. Det norske samfunnet, kommunene, frivilligheten og mange andre har

siden krigsutbruddet stilt opp, vist solidaritet og samhold, tatt imot og hjulpet alle de som har flyktet fra krigens grusomhet og brutalitet. Den ekstraordinære situasjonen som særlig kommunene plutselig befant seg i, har krevd mye og satt et stort press på kommunene. Likevel har viljen og evnen til bosetting av ukrainske flyktninger vært stor, og dette medlem mener det er mange som skal ha en stor takk for nettopp dette. Norske kommuner, og særlig mindre kommuner og distriktskommuner, har bosatt rekordmange mennesker, og bosettingen har gått fortere enn noen gang før. Dette medlem mener derfor det er viktig at staten stiller opp for kommunene og kompenserer dem for alle merkostnader som følge av den ekstraordinære situasjonen med det store mottaket av ukrainere til Norge. I tillegg til å få kompensert utgifter, er det viktigere enn på lenge at kommunene får drahjelp og stimulanser til å drive en aktiv boligpolitikk gjennom tilskudd og stimuleringsordninger gjennom Husbanken. Mange kommuner har utfordringer med boligmarkedet, og disse har blitt forsterket gjennom den storstilte bosettingen av fordrevne fra Ukraina i kombinasjon med en enorm økning i leiepriser. Selv om boligprisene synker noe i øyeblikket, er boligprisene i Norge på et svært høyt nivå, særlig i pressområdene. Dette medlem viser til at Rødt har fremmet flere forslag for å ta tilbake kontrollen over boligmarkedet, deriblant et tak på årlig husleieprisvekst på 2 pst. Dette medlem vil også vise til alle forslag Rødt var med på å fremme i Stortingets behandling av Meld. St. 13 (2023–2024), jf. Innst. 327 S (2023–2024). Dette medlem mener boligmarkedet i Norge har blitt en forskjellsmaskin, og viser til at boligsektoren i Norge er en av de minst regulerte i Europa. For stadig flere forblir boligdrømmen en fjern drøm. Dette medlem mener at alle skal ha rett til et godt sted å bo og til en rimelig penge, uansett om man leier eller eier. Dette medlem ønsker å gjenreise Husbanken som et verktøy for en mer aktiv og sosial boligpolitikk og for bedre distriktspolitikk i hele landet.

2.2 Det økonomiske opplegget for kommuner og fylkeskommuner i 2024 og 2025

Komiteen viser til at anslaget for kommunal deflator er uendret sammenlignet med anslaget i nasjonalbudsjettet for 2024.

Komiteen viser til at kommuneøkonomien i 2023 har vært preget av sterk kostnadsvekst, høye strømpriser, renteøkninger, havbruksinntekter og krig i Ukraina. Komiteen viser til at regjeringen legger opp til en realvekst i frie inntekter til kommunesektoren på 6,4 mrd. kroner i 2025. Veksten i frie inntekter overstiger de anslåtte merkostnadene til demografi og pensjon med 2,5 mrd. kroner. Det legges opp til at veksten på 6,4

mrdr. kroner fordeles med 5,0 mrd. kroner til kommunene og 1,4 mrd. kroner til fylkeskommunene. Komiteen merker seg at det er knyttet usikkerhet til anslagene for demografi- og pensjonskostnader. Komiteen merker seg at dersom anslagene for demografi- og pensjonskostnader i kommuneproposisjonen for 2025 skulle bli vesentlig endret, kan den foreslåtte veksten i frie inntekter på 6,4 mrd. kroner bli endret i forslaget til statsbudsjett for 2025.

Komiteen merker seg at de kommunale og fylkeskommunale skattørene for 2025 fastsettes ved behandlingen av statsbudsjettet for 2025, i tråd med vanlig praksis. Det legges opp til at skattøren fastsettes på grunnlag av målsettingen om at skatteinntektene skal utgjøre om lag 40 pst. av kommunesektorens samlede inntekter.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at den økonomiske situasjonen i kommunesektoren over flere år har vært god. Disse medlemmer viser til at siden 2015 har netto driftsresultat for sektoren stort sett ligget godt over anbefalt nivå fra Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU). Dette har bidratt til at mange kommuner og fylkeskommuner har kunnet bygge opp disposisjonsfond. Disse medlemmer viser til at driftsresultatet for 2023 imidlertid var under TBUs anbefalte nivå på 2 pst. av inntektene over tid. Både 2022 og 2023 var kjennetegnet av sterk prisvekst og stigende rente. Samtidig ble skatteinntektene også vesentlig høyere enn anslått. Disse medlemmer viser til at 40 pst. av kommunene hadde et negativt resultat i fjor. Dette fører til at mange kommuner må ta av disposisjonsfondet for å kunne levere gode tjenester samt dekke opp for det negative resultatet. Disse medlemmer merker seg at i saldert budsjett for 2024 ble det lagt opp til en realvekst i kommunesektorens frie inntekter på om lag 6,4 mrd. kroner. Disse medlemmer merker seg at veksten på 6,4 mrd. kroner fordeles med 5,0 mrd. kroner til kommunene og 1,4 mrd. kroner til fylkeskommunene. Disse medlemmer vil påpeke at det ikke blir noe særlig vekst i frie inntekter i 2025 for kommunene. Disse medlemmer viser til at veksten i de frie inntektene for kommunene vil tilsvare 650 mill. kroner når man trekker fra demografi- og pensjonskostnader på 2,5 mrd. kroner, 1,6 mrd. kroner til en overgangsordning i inntektssystemet for kommunene og 250 mill. kroner til bemaning i barnehager. Det reelle handlingsrommet for kommunene vil derfor være begrenset.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, registrerer at Høyre og Fremskrittspartiet ikke ser ut til å ta innover seg at vi le-

ver i en annen tid i dag enn da Solberg-regjeringen styrte. Flertallet vil vise til at verdenssituasjonen er preget av krig og usikkerhet, noe som blant annet har ført til økte renter, økt kostnads- og prisvekst og mottak av et stort antall fordrevne fra Ukraina. Dette påvirker kommunenes økonomi.

Flertallet minner også om at Solberg-regjeringens kommuneopplegg var preget av store avvik i anslagene på inntekter. Budsjettoppleggene inneholdt svært moderate økninger i kommunenes forutsigbare inntekter, mens de uforutsigbare inntektene kom på slutten av året. Resultatet ble at kommunene i gjennomsnitt fikk 6,7 mrd. kroner i uforutsatt mervest i de frie inntektene hvert år ut over hva Solberg-regjeringen la opp til i sine budsjetter, altså over 50 mrd. kroner over åtte år. Flertallet mener at lokalpolitikere dermed måtte prioritere ansvarlig ut fra stramme budsjetter, basert på de forutsigbare inntektene, selv om inntektene ble betydelig større i løpet av året og regnskapene for mange har vist store overskudd i ettertid.

Flertallet mener forslag til nytt inntektssystem bidrar til å gi kommunene mer forutsigbare anslag og inntekter ved for eksempel å fjerne inntekter fra utbytte fra skattegrunnlaget. Det gir også mer realistiske kommunebudsjetter.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at regjeringen i forbindelse med oppdelingen av fylkeskommunene for alle praktiske formål ikke presenterte sine egne grundige analyser av de økonomiske og administrative konsekvensene av reverseringene.

Disse medlemmer viser i den forbindelse til at Vikens egen utredning slo fast at resultatet av en reversering er svakere kompetansemiljøer, dårligere tjenester til innbyggerne og at viktig utvikling blir satt på vent. Disse medlemmer viser videre til to sitat fra rapporten Viken fylkeskommune – konsekvenser ved fylkesdeling, Administrativ rapport (2021):

«Buskerud har positivt brutto driftsresultat i hele perioden, men negativt netto driftsresultat fra 2025. Dette innebærer at Buskerud ikke har midler til å både opprettholde nivået på sin andel av Viken fylkeskommunes driftsutgifter og samtidig finansiere sine planlagte investeringer fra og med 2025. Buskerud har et merforbruk («underskudd») årlig på 10-60. mill. kr. i perioden.»

og

«Østfold har positivt brutto driftsresultat, men i hovedsak negativt netto driftsresultat i den kommende 10 års perioden. Dette innebærer at Østfold ikke har midler til å både opprettholde nivået på sin andel av Viken fylkeskommunes driftsutgifter og finansiere sine planlagte investeringer i perioden. Østfold har et merforbruk («underskudd») årlig i størrelsesorden 50 mill. kr, økende til 175 mill. kr på slutten av perioden.»

Disse medlemmer viser til at både Buskerud og Østfold har utfordringer med økonomien allerede noen måneder etter opprettelsen av de nye fylkene, og at rapportens vurdering av fylkenes økonomiske situasjon ved en deling ble en realitet tidligere enn rapporten forutså. Disse medlemmer viser til at Høyre stemte imot disse kostbare oppdelingene. Samfunnets ressurs-er bør brukes på utvikling og bedre tjenester, ikke på å ta Norge bakover. Utviklingen i både Buskerud og Østfold viser at regjeringen burde ha lyttet til de faglige rådene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ser positivt på at regjeringen i 2024 og 2025 prioriterer en økning i fylkeskommunenes budsjetter på til sammen 500 mill. kroner mer enn de estimerte demografi- og pensjonskostnadene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, ser med bekymring på Høyre sitt alternative statsbudsjett for 2024, hvor partiet foreslår å kutte 1 mrd. kroner i fylkeskommunenes budsjetter. Det betyr at både Buskerud og Østfold måtte ha spart henholdsvis 42 mill. kroner og 43 mill. kroner mer dersom Høyre sitt budsjett ble vedtatt. Akershus måtte også ha kuttet 100 mill. kroner dersom Høyre fikk det som de ville.

Flertallet minner om at Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti sin tvangssammenslåing av Østfold, Akershus og Buskerud var en meget upopulær avgjørelse. Det ble gjort mot folk og folkevalgte sin vilje og var en dyr affære. Viken fylkeskommune anslo selv kostnadene ved sammenslåingen til nærmere 400 mill. kroner, hvorav Høyre-regjeringen kun dekket en brøkdel av kostnadene. Resten av regningen måtte tas av fylket selv, og dette førte til dårligere tjenester for folk i både Østfold, Buskerud og Akershus.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet påpeker at Arbeiderpartiet og Senterpartiet i regjering har stilt opp for de tre fylkeskommunene og dekket alle kostnadene ved deling av fylket. Delingen var ønsket av både folk og folkevalgte, og det er et viktig demokratisk prinsipp at de som styrer lytter til folk. Det er ikke oppdelingen av Viken som truer de tre fylkeskommunene, det er derimot den politiske realiteten dersom Høyre og Fremskrittspartiets alternative budsjetter ville blitt vedtatt.

EIENDOMSSKATT

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at mange husholdninger sliter økonomisk. Disse medlemmer viser til at eiendomsskatten er usosial, rammer skjevt og ikke tar hensyn til hus-

holdningens inntekt, gjeld eller betalingsevne. Folk investerer i bolig og hytter av hensyn til egen families velferd. Derfor bør ikke boliger ses på som skatteobjekter på lik linje med andre investeringer. Kommunene har gjennom flere år vært kjent med stortingsflertallets ønske om å redusere eiendomsskatten. Likevel har man sett flere eksempler på kommuner som gjør grep for å øke inntektene fra denne skatten. Den kommunale takseringen har gjort det mulig å omgå reduksjonen i skatten med nedtrekk i promillesatsen. Disse medlemmer viser til at eiendomsskatten verken er knyttet til inntekt, formue eller belåningsgrad og ikke har noen sammenheng med betalingsevnen. Eiendomsskatten kommer også på toppen av allerede store utfordringer for husholdningene, med strømpriser, matvarepriser, renteøkninger og økte kommunale gebyrer for å nevne noe. Eiendomsskatten er dårlig egnet til å utjevne forskjeller og rammer vanlige folk og familier, og særlig de med lav inntekt. Disse medlemmer mener at eiendomsskattebehovet dreier seg om dårlig økonomisk og administrativ styring. Disse medlemmer viser til at når mange husholdninger sliter økonomisk, bør eiendomsskatten senkes ytterligere fra dagens nivå.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å senke den maksimale satsen for eiendomsskatt ytterligere fra 4 promille.»

ELDREOMSORG

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er viktig at syke og eldre skal ha trygghet i hverdagen. Disse medlemmer er opptatt av å bygge ut eldreomsorgen fordi landets eldre fortjener en varm og verdig eldreomsorg i verdensklasse. Disse medlemmer mener at det er en offentlig oppgave å finansiere eldreomsorgen. En god eldreomsorg skal ikke være avhengig av kommunens økonomi. Derfor mener disse medlemmer at kommunene skal fratas muligheten til å nedprioritere dette viktige området. Disse medlemmer mener at man bør flytte finansieringsansvaret vekk fra kommunene og over til staten. Disse medlemmer mener det er viktig at de eldre selv skal kunne velge hvor de vil bo og hvem som skal gi dem pleie og omsorg. Disse medlemmer er derfor opptatt av at private og ideelle aktører skal kunne tilby slike tjenester på lik linje med kommunene. Når tilbyderne må konkurrere om brukerne, vil dette heve kvaliteten på tilbudet.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre forsøk med statlig finansiert eldreomsorg for å øke kvaliteten på eldreomsorgen.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om innføring av utfordringsrett slik at private aktører kan utfordre offentlig monopoldrift av tjenester for å oppnå større mangfold og bedre kvalitet til riktig kostnad for skattebetalerne.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til demografiutviklingen og at mangel på personell kan bli en større flaskehals enn penger i pleie- og omsorgstjenestene framover. Disse medlemmer mener det er viktig at hver krone går til omsorg og ikke til utbytte til private investorer. Det blir ikke flere sykepleiere og hjelpepleiere dersom private forretningsforetak får slippe til i norsk eldreomsorg.

Disse medlemmer viser til KS' uttalelse fra landsstyremøtet 24. mai, hvor KS skriver følgende:

«Høy prisvekst over flere år som ikke er fullt kompenserte og økte renteutgifter, er hovedgrunnen til den stramme kommuneøkonomien. Nesten halvparten av kommunene hadde netto negativt driftsresultat i 2023. Det er tydelige tegn til økt press på kommunale tjenester, og mange kommuner rapporterer allerede om budsjettoverskridelser i år. KS' Landsstyre vil derfor igjen minne om at alle nye oppgaver som kommunesektoren pålegges må fullfinansieres av staten.»

Videre viser disse medlemmer til KS' skriftlige innspill til komiteen i forkant av høringen. Der skrev KS:

«Mange kommuner rapporterer allerede om budsjettoverskridelser i år. Nesten alle kommunene som rapporterer om budsjettoverskridelser, har høyere utgifter enn ventet innen pleie og omsorg.»

Disse medlemmer mener disse signalene er noe som regjeringen må ta på fullt alvor, og disse medlemmer er derfor av den oppfatning at det er alt for tidlig å friskmelde det store flertallet av kommunene sin økonomi.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen i proposisjonen legger opp til en realvekst i frie inntekter på 6,4 mrd. kroner i 2025, og at denne vesten fordeles med 5,0 mrd. kroner til kommunene og 1,4 mrd. kroner til fylkeskommunene. Dette medlem mener dette er et viktig løft for en svært presset kommuneøkonomi, men mener det er nødvendig å øke rammene til kommunene og fylkeskommunene ytterligere. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti vil prioritere at det bevilges økte rammer for kommunesektoren med ytterligere 6,035 mrd. kroner, ut over regjeringens forslag i proposisjonen, med anslagsvis 3,335 mrd. kroner til kommu-

nesektoren og 2,7 mrd. kroner til fylkeskommunene. Dette vil være en reell styrking av kommunal sektor som gir et faktisk handlingsrom til å prioritere rettferdig fordeling og miljø.

Dette medlem viser til at denne ytterligere bevilgningen på over 6 mrd. kroner skal gå til et kommuneopplegg som gir rom for å:

- Sikre gratis tannhelse
- Innføre gratis SFO for 4. klassinger
- Bedre bemanningssituasjonen i barnehager
- Styrke laget rundt læreren og eleven med flere helseyskepleiere i videregående opplæring
- Styrke det psykiske helsetjenestetilbudet i kommunene
- Styrke krisesentertilbudet
- Styrke barnevernet
- Styrke miljøkompetansen i fylker og kommuner
- Omlagge til null- og lavutslipps kollektivtrafikk og styrke kollektivtrafikken
- Innføre en kompensasjonsordning til omlegging av lav- og nullutslippsbåter og -ferger i fylkene
- Bygge mer gang- og sykkelvei
- Øke vedlikehold og ras- og skredsikring av fylkesveiene.
- Styrke kommunale bibliotek.

For å svare ut et velferdsloft på disse prioriterte områdene, fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forslag til statsbudsjett for 2025 øke kommunesektorens inntekter med 6,035 mrd. kroner ut over regjeringens forslag i Kommuneproposisjonen 2025, med anslagsvis 3,335 mrd. kroner til kommunene og 2,7 mrd. kroner til fylkeskommunene.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2024, der Rødt foreslo å styrke kommunene sin økonomi med over 10 mrd. kroner ut over regjeringens budsjettforslag, hvorav 3 mrd. kroner er frie inntekter til kommunene og 600 mill. kroner til fylkeskommunene. Dette medlem mener kommunene fortsatt må settes i stand til å både bevare eksisterende velferdstjenester til befolkningen og videreutvikle dagens tjenestetilbud. Derfor mener dette medlem det er helt nødvendig med ytterligere styrking av kommunesektorens frie inntekter, ut over hva regjeringen allerede har varslet i Kommuneproposisjonen 2025.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2025 fremme forslag om en vekst i frie inntekter til kommunesektoren på minst 8 mrd. kroner.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at krigen i Ukraina nå er inne i sitt tredje år, og at det ikke ser ut til at krigen vil ta slutt med det første. En slik langvarig situasjon med høye ankomster av asylsøkere utfordrer kommunenes kapasitet, tjenester og økonomi. Disse medlemmer mener regjeringen må komme kommunene til unnsetning, for nå er det mange kommuner i landet som virkelig merker at de har utfordringer både med økonomien og med tjenestetilbudet de skal yte til innbyggerne. Viljen til å bosette er fremdeles stor, og solidariteten står sterkt i samfunnet, men kommunene trenger bedre økonomiske rammer. Disse medlemmer viser til Prop. 101 L (2023–2024) – Endringer i integreringsloven, folketrygdloven og tannhelsetjenesteloven (innstramminger) – og at det her foreslås en rekke innstramminger som med stor sannsynlighet vil medføre økte utgifter for kommunene, da særlig sosialhjelpsutgifter. Disse medlemmer understreker at et flertall av høringsinstansene er negative til forslagene nettopp fordi det med stor sannsynlighet vil medføre en kostnadsovervelting fra staten til kommunesektoren gjennom økt økonomisk sosialhjelp. Disse medlemmer mener et slikt forslag, gitt den økonomiske situasjonen til kommunene og de økte kostnadene de allerede har grunnet økt tilstrømming av flyktninger fra Ukraina, er direkte usolidarisk med et kommune-Norge som allerede opplever et stort press på tjenester og tilbud.

Disse medlemmer mener det er viktig å arbeide for at kommunene selv i større grad kan styre sine egne inntekter. Dette kan gjøres for eksempel gjennom tilpasninger i eiendomsskatteinnskrivingen som skaper større fleksibilitet og rom for lokale variasjoner i geografi, demografi og bolig-/fritidseiendomsstruktur.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede endringer i regelverket slik at det blir mulig for kommunene å sette ulike skattesatser for sekundær-, fritids- og primærboliger.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener økt handlingsrom i eiendomsskatten kan ha sin motsats i økte kostnader for eiere av bolig og fritidsboliger i en rekke kommuner. Disse medlemmer er opptatt av at folk igjen skal få bedre råd. Selv om prisveksten nå er på vei ned og rentetoppen trolig er nådd, deler disse medlemmer regjeringens mål om å ikke bidra til å øke kostnadene for eiere av bolig og fritidsboliger etter en lang periode der mange kostnader har økt mye, ikke minst rente- og energikostnader.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til NOU 2022:10 Inntektssystemet for kommunene, samt kommuneproposisjonens omtale i kapittel 19 Innbyggjarar som ikkje er folkeregistrert i kommunen. Dette gjelder blant annet dem som oppholder seg på hytter. Som omtalt i kommuneproposisjonen oppholder fritidsbefolkninga seg i større grad enn tidligere på hytter over lengre tid. Kommuner med en stor fritidsbefolkning pådrar seg ekstra utgifter til for eksempel helse- og omsorgstjenester som ikke kompenseres for i inntektssystemet. I kommuneproposisjonens omtale av Inntektssystemutvalgets vurdering står det følgende:

«Dersom det over tid blir ein stor auke i utgifter til gjesteinnbyggjarar, til dømes i helse- og omsorgsutgiftene til hyttekommunar på grunn av at hytteinnbyggjarar oppheld seg på hyttene over lengre tid, meinte utvalet at andre løysingar, utanfor inntektssystemet, bør vurderast. Utvalet tilrådde då at ein ser på moglegheitene for å lage ei oppgjørsordning mellom kommunane, men at ein må sjå nærare på korleis dette kan bli gjort utan at ansvarsforholda blir uklare eller at ordninga blir for administrativt krevjande.»

I kommuneproposisjonen omtaltes også vedtak nr. 1252 16. juni 2021, der Stortinget vedtok følgende:

«Stortinget ber regjeringen i oppfølgingen av utredningen fra Inntektssystemutvalget vurdere lovverket slik at helsetjenester benyttet utenfor bostedskommunen i større grad kan belastes den kommunen tjenestemottaker betaler skatt til.»

Disse medlemmer mener denne problemstillingen bør undersøkes nærmere, på tross av at regjeringen anser anmodningsvedtaket som fulgt opp.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede en oppgjørsordning slik at helsetjenester benyttet utenfor bostedskommunen i større grad kan belastes den kommunen tjenestemottaker betaler skatt til.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at flere fylkeskommuner, blant annet gjennom mediene, mener at ordningen med gratis ferge ikke fullt ut kompenseres. Disse medlemmer viser eksempelvis til Telemark, der ordningen med gratis ferge angivelig er underfinansiert med mange millioner kroner. I Telemark alene mangler ordningen med gratis ferge 14 mill. kroner, ifølge oppslag i Kragerød Blad Vestman 11. april 2024. Disse medlemmer er tilhengere av gratis ferge, men mener at regjeringen ikke kan lempe merkostnader for

drift av gratis ferge over på fylkeskommunene, men at det må fullfinansieres.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at ordningen med gratis ferge fullfinansieres fra staten, og komme tilbake, i forslaget til statsbudsjett for 2025, med en ordning som ikke medfører ekstrautgifter for operatørene av fergetilbudet.»

2.3 Inntektssystemet for kommunene og fylkeskommunene

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til at regjeringen i Prop. 102 S (2023–2024) har lagt fram forslag til nytt inntektssystem for kommunene, som får virkning fra 2025. Flertallet merker seg at eirinntekter blir tatt ut av skattegrunnlaget i forslaget, noe som også vil omfatte fylkeskommunene og kan gi en mindre omfordeling av inntektene til fylkeskommunene.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at det ble gjennomført en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet for fylkeskommunene i Prop. 112 S (2022–2023) Kommuneproposisjonen 2024. Disse medlemmer viser til at inntektssystemet trådte i kraft fra og med 2024. Disse medlemmer viser til delkostnadsnøkkel for fylkesvei og påpeker at folkerike fylker som har prioritert å ta igjen vedlikeholdsetterslepet, kommer dårligere ut enn fylkeskommuner som har nedprioritert å ta igjen vedlikeholdsetterslep og har færre innbyggere. Disse medlemmer viser til at kostnadsnøkkelen for fylkesvei utgjør 20 pst. av den samlede kostnadsnøkkelen for fylkeskommunene. Disse medlemmer merker seg at det både har vært en feil i grunnlagsdataen for fylkesvei og selve kostnadsmodellen for å beregne fylkesveikriteriet i inntektssystemet for 2024.

Disse medlemmer viser til at regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti ble enige i statsbudsjettet for 2024 om å utvide den offentlige tannhelsetjenesten for innbyggere over 85 år. Disse medlemmer mener at det er viktigere å prioritere å redusere ventetiden i spesialisthelsetjenesten for pasienter som venter på nødvendig helsehjelp, fremfor å innføre gratis og halv pris hos tannlegen for nye aldersgrupper. Tannbehandling er allerede gratis for én av fire innbyggere, og for gruppen over 85 år er det en stor andel som mottar gratis tannhelse i dag, da eldre som mottar hjemmesykepleie eller er i institusjon i mer enn tre måneder, får gratis tannbehandling av den offentlige tannhelsetje-

nesten. I tillegg har mennesker som har ulike tannlidelser, gode ordninger med blant annet reduserte priser. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2024, der det ble omprioritert totalt 420 mill. kroner fra tannhelse til sykehus for å få ned ventetidene. Disse medlemmer viser til at Høyre stemte mot regjeringens forslag til endringen av tannhelsetjenesten i statsbudsjettet for 2024. Disse medlemmer støtter derfor ikke endringen i delkostnadsnøkkelen for tannhelse.

Disse medlemmer viser til at delingsprosessen av fylkeskommunene var en utløsende faktor for gjennomgangen av inntektssystemet for fylkeskommunene i kommuneproposisjonen for 2024. Disse medlemmer var bekymret for at det var usikkerhet rundt hvordan noen av de foreslåtte endringene reelt skulle påvirke den enkelte fylkeskommune og tjenestene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt mener samfunn som har andre kommunikasjonsformer enn ferge, for eksempel hurtigbåt, bør inn i ordningen med gratis ferge.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2025 fremme forslag om å innlemme hurtigbåter til øysamfunn uten fastlandsforbindelse i ordningen med gratis ferge.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at fergeavløsningsordningen har blitt forbedret flere ganger. Disse medlemmer viser til at en av forbedringene var at det ble bestemt at prosjekter som søkte, skulle få beholde nivået på fergenøkkelen i inntektssystemet før 2017. Det gjelder blant annet Masfjordsambandet. Disse medlemmer registrerer at regjeringen nå har tolket dette som at slike samband ikke skal få ta del i andre forbedringer i ordningen etter 2017.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i fergeavløsningsordningen sørge for at de sambandene som får bruke 2017-nøkkelen som utgangspunkt, også skal få ta del i de andre forbedringene av ordningen fra 2017 til i dag.»

2.4 Skjønnskuddet

Komiteen viser til at Kommunal- og distriktsdepartementet årlig fordeler en del av rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner etter skjønn. Komiteen viser til at formålet med skjønnskuddet er å kompensere kommuner og fylkeskommuner for lokale forhold som ikke fanges opp i den faste delen av inntektssystemet, og å bidra til fornying og utvikling. Ko-

komiteen merker seg at den samlede skjønnsrammen til kommuner og fylkeskommuner foreslås satt til 1 000 mill. kroner, hvorav hele rammen bevilges på kap. 571 Rammetilskudd til kommuner.

Komiteen viser til at skjønnsrammen for 2023 i forbindelse med nysalderinger ble økt med 1 700 mill. kroner for å kompensere kommunesektoren for ekstraordinære utgifter som følge av ekstremværet «Hans», jf. Prop. 22 S (2023–2024) Endringer i statsbudsjettet 2023 under Kommunal- og distriktsdepartementet, jf. Innst. 126 (2023–2024). Komiteen viser til at resterende midler fra tilleggsbevilgningen på om lag 1 133 mill. kroner er overført til 2024-budsjettet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at regjeringen skriver følgende i Kommuneproposisjonen 2025:

«Det kan gis tilskudd til kommuner som vurderer grenseendringer, til utredning og informasjon til innbyggerne og innbyggerhøring. Støtte til henholdsvis utredning og informasjon og innbyggerhøring kan kun tildeles én gang per kommune i en kommunistyperiode.»

Disse medlemmer merker seg at dagens regjering åpner opp for ytterligere bruk av statlige midler slik at kommuner kan drive utredninger for kommuneoppsplitting eller kommunesammenslåing, samt gjennomføre innbyggerhøringer.

2.5 En nyskapende og bærekraftig kommunesektor

Komiteen viser til at regjeringen har etablert en ordning med frikommuneforsøk i tråd med Stortingets vedtak nr. 792 14. juni 2022. Komiteen merker seg at kommunal- og distriktsministeren på vegne av regjeringen har invitert kommuner og fylkeskommuner til å søke om slike forsøk og bli forsøkskommuner. Komiteen viser til at departementet har mottatt 87 søknader fra 77 kommuner og tre fylkeskommuner, hvor det er avklart at ti søknader helt eller delvis går videre i forsøksordningen. Komiteen merker seg at regjeringen vil sørge for at forsøkene som settes i gang, blir evaluert.

Komiteen viser til at NOU 2023:9 Generalistkommunesystemet – Likt ansvar – ulike utfordringer, har vært på høring, og merker seg at regjeringen har mottatt innspill til ett eller flere av utvalgets anbefalinger fra 136 instanser, hvorav 80 kom fra kommuner eller interkommunale samarbeid. Komiteen viser til regjeringens omtale av utvalgets utredning og høringsinnspillene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det foreløpig er ti kommuner som er valgt ut til å ta del i ordningen med

frikommuneforsøk. Flertallet viser til at forsøksordningen er del av Støre-regjeringens tillitsreform i offentlig sektor. Målet er å gi bedre tjenester til innbyggerne, gjennom tillit til at tjenestene bygges best nedenfra. Gjennom forsøksordningen vil kommuner kunne teste ut smartere organisering av kommunale oppgaver og tjenester, og bidra til innovasjon i kommunesektoren. Flertallet mener det er nødvendig i en tid der arbeidskraft er et knapphetsgode. I tillegg viser flertallet til at kommuner over hele landet inngår bygdevestavtaler og regionvekstavtaler, og at det gis tilskudd til nærtjenestestentre. Flertallet mener disse tiltakene bidrar til forbedring av offentlig sektor.

Flertallet viser til at Stortinget nettopp har vedtatt regjeringens boligmelding, der det er et sentralt mål å gjenreise Husbankens samfunnsrolle. Flertallet viser til at stortingsflertallet bestående av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti allerede har styrket Husbankens låneramme med 10 mrd. kroner på to år, fra 19 mrd. til 29 mrd. kroner. I tillegg er det etablert tilskudd for boligtiltak i distriktene, etablert et eldreboligprogram, og det er gitt midlertidige regler for økt bostøtte de to siste årene som følge av økte energipriser.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener regjeringen med disse tiltakene tar kraftfulle og viktige grep for å gjenreise Husbankens samfunnsrolle og bidra til trygge og gode boliger i hele landet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at det er bra at regjeringen har satt seg som mål å gjenreise Husbanken, men at Husbanken må styrkes ytterligere. Disse medlemmer merker seg at regjeringens partiene sier Husbankens låneramme er på historisk høye 29 mrd. kroner. I kroner og øre stemmer dette, men justert for inflasjon var nivået på Husbankens låneramme mye høyere i 2013, før åtte år med borgerlige innsnevring av Husbanken. Disse medlemmer viser til forslag nr. 15 i Innst. 327 S (2023–2024) fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt, som lød:

«Stortinget ber regjeringen i forslaget til statsbudsjett for 2025 styrke Husbankens låneramme ytterligere.»

Det nevnte forslaget ble nedstemt. Selv om disse medlemmer mener det er bra at regjeringens partiene og Sosialistisk Venstreparti har styrket Husbanken, mener disse medlemmer at det trengs ytterligere styrking av Husbanken sin låneramme.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forslaget til statsbudsjett for 2025 se på muligheten for å styrke Husbankens låneramme ytterligere.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødt sitt alternative statsbudsjett for 2024, hvor Rødt øker lånerammen for Husbanken med 10 mrd. kroner i 2024, det dobbelte av hva regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti gjorde i sin budsjettavtale.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2025 fremme forslag om økte midler til eldreomsorg og investeringer i flere omsorgsboliger og sykehjemsplasser gjennom Husbankens investerings-tilskudd.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at Solberg-regjeringen høsten 2020 satte ned et utvalg som hadde som formål å få et helhetlig kunnskapsgrunnlag om det norske generalistkommunesystemets virkemåte, utviklingen av dette den senere tid, og en vurdering av eventuelle alternativer til generalistkommunesystemet. Utvalget la fram NOU 2023:9 Generalistkommunesystemet i mars 2023.

Disse medlemmer viser til at det var 30 år siden forrige gang det ble gjort en grundig og systematisk gjennomgang av hvordan generalistkommunesystemet fungerte. Disse medlemmer mener at NOU-en gir et godt og saklig faktagrunnlag for å diskutere hvordan fremtidens tjenestetilbud skal løses og finansieres til det beste for innbyggerne. Disse medlemmer viser til at utvalget anbefaler at generalistkommuneprinsippet videreføres. Det betyr at alle kommuner har samme juridiske status og det samme ansvaret for de lovfestede oppgavene, uavhengig av innbyggertall, bosettingsstruktur, økonomi eller andre kjennetegn.

Disse medlemmer viser videre til følgende viktige konklusjon i rapporten:

«Kartleggingen av lovoppfyllelse viser at små og usentrale kommuner har større utfordringer med lovoppfyllelse enn kommuner som er større og ligger mer sentralt. Disse kommunene kommer også dårligere ut på andre kartlegginger av hvordan kommunene ivaretar sine oppgaver. Små kommuner har ofte små og sårbare fagmiljø, og for mange er det vanskelig å rekruttere og beholde spesialisert kompetanse. De har også liten eller ingen kapasitet til å drive med utviklingsarbeid, samtidig som behovet for dette er økende.»

Disse medlemmer mener at landets kommuner må være rustet til å møte morgendagens utfordringer og levere gode tjenester til sine innbyggere. Mange

små kommuner opplever at de har svake kompetansemiljøer og derfor ikke klarer å levere sine lovpålagte tjenester på en god nok måte. Dette viser hvor viktig det var at Solberg-regjeringen startet kommunereformen og styrket kommuneøkonomien.

Disse medlemmer merker seg at utvalget mener at det må føres en aktiv politikk for større og sterkere kommuner.

Disse medlemmer merker seg at regjeringen har valgt å ikke følge opp anbefalingene fra utvalget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til at Generalistkommuneutvalget anbefalte at det fortsatt bør være generalistkommuner. Flertallet viser til Prop. 102 S (2023–2024), der regjeringen skriver at de vil vurdere forslag fra Generalistkommuneutvalget, blant annet et styringsvirkemiddel overfor kommuner med særskilte og vedvarende utfordringer som innebærer at rettssikkerheten til kommunens innbyggere og grunnleggende tjenester ikke er forsvarlig ivaretatt.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener at kommunene må få mer frihet til å løse oppgavene de har ansvar for. Disse medlemmer mener at detaljerte krav går utover kommunenes handlingsrom og mulighet til å levere tjenester tilpasset innbyggerne behov. Disse medlemmer viser videre til behandlingen av Kommuneproposisjonen 2023, Prop. 110 S (2021–2022), Innst. 460 S (2021–2022), der Høyre fikk gjennomslag for at regjeringen skulle legge til rette for etablering av et frikommuneforsøk etter inspirasjon fra Danmark og komme til Stortinget med en sak om dette senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2023. Disse medlemmer viser til at regjeringen nå er i startfasen av frikommuneforsøket og at ti søknader helt eller delvis har gått videre i forsøksordningen. Disse medlemmer ser frem til å få presentert resultatene, men mener at regjeringen bør vurdere å innlemme flere forsøk innenfor andre kommunale oppgaver i forsøksordningen.

Disse medlemmer viser til at Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE-reformen) ble innført som en fast del av budsjettarbeidet fra 2015. Disse medlemmer viser til at reformen ga insentiver til mer effektiv statlig drift og skapte handlingsrom for å sikre velferden, investere i utdanning og kunnskap og styrke samferdsel, politi og forsvar. Disse medlemmer mener at en god og forutsigbar kommuneøkonomi er avgjørende for at kommunene skal kunne levere de tjenestene som innbyggerne forventer og har krav på i hverdagen. Disse medlemmer vil peke på at kommunesektoren gjennomgående hadde en god realvekst i de årene Solberg-regjeringen styrte. Disse

medlemmer viser til at kommunesektoren fikk økte frie inntekter med omtrent 35 mrd. kroner i perioden. Disse medlemmer mener at frie inntekter i hovedsak bør fordeles etter objektive kriterier og ikke kriterier som legger føringer på kommunens prioriteringer lokalt.

2.6 Et velfungerende og tillitsskape demokrati

Komiteen merker seg at ulike demokratimålinger viser at demokratiet globalt er på tilbakegang. Selv om det norske demokratiet står sterkt, understreker komiteen at demokrati aldri må tas for gitt.

Komiteen viser til at lokaldemokratiet er en styrke, blant annet ved at det bidrar til at mange viktige beslutninger foretas så nært mulig de som berøres av politikken. Komiteen merker seg at det ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2023 var noe lavere valgdeltakelse enn ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2019. Komiteen merker seg videre at det er store forskjeller i valgdeltakelsen som blant annet kan forklares med sosiale bakgrunnsvariabler.

Komiteen merker seg at regjeringen i Prop. 45 L (2022–2023) Lov om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgloven) har sagt at den vil komme tilbake til Stortinget med en samlet gjennomgang av funnene fra den omtalte tilstandsanalysen av det norske demokratiet.

Komiteen mener det er bekymringsfullt at valgdeltakelsen ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2023 var lavere enn ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2019. Siste lokalvalgsundersøkelse viser at mellom 8 og 9 pst. av de stemmeberettigede aldri stemmer ved valg, og at de som ikke stemmer ved valg, har lavere tillit til lokaldemokratiske institusjoner enn de som deltar. Komiteen mener det er vesentlig å videreutvikle demokratiske prosesser for å hindre politisk utenfor-skap og forhindre at mennesker opplever seg politisk fremmedgjort og søker mot alternative, ikke-demokratiske løsninger for å få gjennomslag for sine interesser. I dette arbeidet spiller kommunene en helt sentral rolle.

2.7 Oppgavefordeling og regelverk

Komiteen viser til omtale under kapittel 7 i Prop. 102 S (2023–2024) om aktuelle endringer i regelverk som har betydning for kommunesektoren, endringer i oppgavefordelingen mellom staten og kommunesektoren samt endringer i finansieringen av oppgaver.

ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET

Høye flyktningankomster fra krigen i Ukraina

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at Norge har bo-

satt et stort antall fordrevne som følge av Russlands krigføring i Ukraina. Vedvarende høye ankomster setter det kommunale mottaksapparatet under press. Disse medlemmer viser til at regjeringen har gjennomført flere tiltak med sikte på å redusere ankomstene til et mer bærekraftig nivå og et nivå som er mer på linje med våre nordiske naboland sett i forhold til folketall.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at Norge de siste årene har tatt imot nærmere 80 000 fordrevne fra Ukraina. Ankomstene forventes å være høye også i 2024. Disse medlemmer merker seg at norske kommuner har en presset kapasitet for mottak av flyktninger. Dette kommer særlig til syne i kommunenes svar på IMDis bosettingsanmodning. Per 3. juni 2024 har kommunene meldt tilbake at de kan ta imot omtrent 9 000 færre enn de er anmodet om. Disse medlemmer mener det må gjøres mer for at kommunene skal kunne bosette flere flyktninger som kommer fra Ukraina. Disse medlemmer viser til at det spesielt er boliger det er behov for i kommunene, og merker seg at regjeringen har fjernet tilskuddet for utleieboliger som ville ha bidratt til å finne flere boliger til flyktninger.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser videre til Høyres alternative statsbudsjett for 2024, der det ble foreslått å videreføre Husbankens tilskudd til utleieboliger, nye boligmodeller og bolig til flyktninger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at siden krigen brøt ut, har 78 905 personer fra Ukraina søkt om beskyttelse i Norge per 27. mai 2024. Disse medlemmer mener det er viktig å hjelpe ukrainere. Disse medlemmer viser til at gjennom 2023 mottok Norge en høy andel av de fordrevne til Norden. I en periode tok Norge imot flere ukrainske fordrevne enn det Sverige, Danmark og Finland gjorde til sammen. I slutten av august 2023 økte Norges andel fra om lag 40 til 60 pst. Disse medlemmer vil påpeke at norske kommuner har gjort en stor innsats med å bosette ukrainere. Disse medlemmer viser likevel til at mange kommuner opplever et enormt press på de kommunale tjeneste, og mange kommuner opplever snart at kapasiteten er sprengt. Dette vil kunne gå utover tjenestene til innbyggerne i kommunen. Dette gjelder blant annet barnehage, skole og helsetjenester. Disse medlemmer viser til at tilgangen på boliger er den største bekymringen til kommunene for å kunne klare å bosette flyktninger. Disse medlemmer mener et viktig tiltak for å få ned innvandringen er å sette ytelsene til flyktninger til maksimalt svensk og dansk nivå. Disse medlemmer viser til behandlingen av Dokument 8:44 S (2023–2024), Innst. 196 S (2023–2024), hvor Fremskrittspartiet fremmet forslag

om å ikke ha bedre ytelser for flyktninger i Norge enn i Danmark og Sverige.

Disse medlemmer viser til at Danmark har lykkes bedre med sysselsettingen av ukrainske flyktninger enn Norge. Tall fra Integrationsbarometeret i Danmark viser at andelen ukrainere i jobb i alderen 18 til 66 år per mars 2024 var på 55 pst. mens tall fra SSB viser at andelen ukrainere i jobb i alderen 20 til 66 år i Norge var på 19,2 pst. per mars 2024. Disse medlemmer viser til at i Danmark tilbyr kommunene et «Selvforsørgelses- og hjemreiseprogram» etter bosetting med danskopplæring og arbeidsrettede tilbud, inkludert tilbud om arbeidspraksis og arbeid med lønnskudd. Hovedmålet er rask selvforsørgelse og arbeid innen ett år. Disse medlemmer mener Norge har mye å lære av Danmark, og mener det er viktig at introduksjonsprogrammet blir mer arbeidsrettet.

Stortingsmelding om integrering

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre har ledet an i alle de store integreringsløftene i Norge de siste 20 årene. Disse medlemmer viser til introduksjonsloven i 2003 og integreringsloven som begynte å virke fra 1. januar 2021. Integreringsloven la større vekt på differensiering av den enkeltes introduksjonsprogram, med mål om at deltakere skal oppnå formell kompetanse, i tillegg til at det ved bosetting skal legges vekt på å unngå segregering, og at kommunenes integreringsresultater skal tas med i vurderingen. Disse medlemmer merker seg at regjeringen i Meld. St. 17 (2023–2024) Om integreringspolitikken: Stille krav og stille opp bygger videre på integreringsreformen gjennomført av Solberg-regjeringen. Det er positivt at reformen kan virke over tid gjennom vekslende regjeringer.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, ønsker en integreringspolitikk hvor samfunnet både stiller krav og stiller opp. At alle som kan, er i jobb, er grunnleggende for å redusere fattigdom, utjevne sosiale forskjeller og oppnå likestilling. Det er også avgjørende for velferdsstatens bærekraft. Arbeid betyr økonomisk selvstendighet, mestring og tilhørighet. Det gir også nettverk og mulighet for å praktisere og lære norsk.

Flertallet viser til at Norge har lykkes bedre med integreringen enn mange land det er naturlig å sammenligne seg med. Flere barn og unge med innvandrerbakgrunn går i barnehage, gjør det bra på skolen, fullfører videregående opplæring og tar høyere utdanning. Sysselsettingen blant innvandrere har også økt mer enn hos resten av befolkningen de siste årene.

Flertallet viser til at det likevel fortsatt er mange innvandrere som står utenfor arbeidslivet, eller som fal-

ler ut etter kort tid. Personer med innvandrerbakgrunn er overrepresentert blant personer som har dårligere levekår, vedvarende lavinntekt og dårlige boforhold. Særlig mange barn med innvandrerbakgrunn vokser opp i lavinntektsfamilier, uten de samme mulighetene til å delta på trygge fellesskapsarenaer som andre barn. Altfor mange opplever også rasisme og diskriminering, og negativ sosial kontroll og æresrelatert vold er et problem i noen miljøer.

Flertallet mener derfor det er avgjørende at myndighetene fortsetter å styrke innsatsen og fører en integreringspolitikk som får flere ut i arbeid eller utdanning, sikrer velferden og forebygger kriminalitet. Flertallet viser til at integrering handler om innsats i bredden av samfunnet, både i arbeidslivet, på skolen og ute i lokalsamfunnene. Det handler om arbeid og økonomi, men også om helse, likestilling og skole. For at vi skal lykkes med å styrke integreringen, må alle sektorer være med.

Flertallet viser for øvrig til merknader i Innst. 379 S (2023–2024).

BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENTET

Barnevern

Komiteen viser til at regjeringen tar sikte på å legge frem en lovproposisjon med meldingsdel om en kvalitetsreform i barnevernet våren 2025.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, mener at barnevernet skal ha like god kvalitet over hele landet. Derfor mener flertallet at barnevernstjenester i både små og store kommuner må ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å håndtere krevende saker. Flertallet viser til at Oslo kommune er eneste kommune som selv ivaretar de oppgaver som Bufetat ivaretar for resten av landet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at institusjonsbarnevernet og spesialiserte fosterhjem er kommunalt drevet i Oslo kommune, finansiert over kap. 572 post 90. Det statlige barnevernet er finansiert over kap. 855 post 1. I statsbudsjettet for 2024 lå det inne en ekstraordinær økning til det statlige barnevernet på kap. 855, men det er ikke fulgt opp tilsvarende for Oslo kommune på kap. 572. Det betyr at over 10 pst. av norske barn, de som bor i Oslo, ikke ville kunne få et tilsvarende løft i tjenestetilbudet med regjeringens forslag til statsbudsjett. Disse medlemmer viser til at økningen for statsbudsjettet 2024 først ble vedtatt etter at regjeringen hadde fått til enighet med Sosialistisk Venstreparti. Det er imidlertid fortsatt en stor underdekning av barnevernet i Oslo kommune. Disse

medlemmer forventer at regjeringen vil hensynta dette i fremtidige budsjettprosesser.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser for øvrig til merknader til statsbudsjettet for 2024, Innst. 14 S (2023–2024).

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sine alternative statsbudsjetter i hele denne stortingsperioden har ønsket å styrke barnevernet generelt, og barnevernet i Oslo spesielt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til budsjettavtalene mellom regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti i denne stortingsperioden, der disse partier sammen har styrket barnevernet i Oslo flere runder.

Kirkebevaringsfondet

Komiteen viser til at vedlikeholdsetterslepet på kirkebygg er stort og at det er kommunene som kirkeeiere som i stor grad har utført og bekostet vedlikehold og bevaring av kirker. Det har vært krevende for mange kommuner. Komiteen viser til at Kirkebevaringsfondet avlaster og i stor grad hjelper kommunene med å løse denne ansvarsfulle oppgaven framover.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at fondet vil sikre forutsigbarhet for istandsettelse av nesten 1 000 kirker, og at det skal brukes 500 mill. kroner i året på kirkebevaring.

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET

Status for vann- og avløps situasjonen i Norge

Komiteen viser til Stortingets vedtak nr. 825 i forbindelse med behandlingen av Prop. 112 S (2022–2023) Kommuneproposisjonen 2024, og merker seg at regjeringen i februar 2024 lanserte nye nasjonale mål for vann og avløp.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringen allerede vinteren 2022 tok initiativ til å opprette et interdepartementalt samarbeidsforum for vann og avløp for å få et helhetlig bilde av hvordan utfordringene innen sektoren bør møtes.

Disse medlemmer viser til at regjeringen har lagt særlig to viktige dokumenter til grunn for sitt arbeid, henholdsvis Riksrevisjonen sitt Dokument 3:8 (2022–2023) Myndighetenes arbeid med trygt drikkevann og Mulighetsstudie for vann- og avløpssektoren, som ble utarbeidet av Oslo Economics, Cowi AS og

Kinei AS på oppdrag fra Kommunal- og distriktsdepartementet, Klima- og miljødepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet. Sistnevnte rapport ble bestilt på bakgrunn av at sektoren må gjøre betydelige investeringer de neste årene for å ta igjen vedlikeholdsetterslepet i vann- og avløpsnett.

Disse medlemmer viser til at regjeringen den 16. februar 2024 la frem «Nasjonale mål for vann og helse med gjennomføringsplan». Dokumentet består av 25 reviderte nasjonale mål og en tverrsektoriell gjennomføringsplan med 5 hovedtiltak for å oppnå målene:

1. Måltrettet innsats knyttet til prioritering og ressurser
2. Statlige virkemidler og insentiver
3. Teknologiutvikling og utdanning
4. Veiledning og tilsyn
5. Regelverksarbeid.

Disse medlemmer mener dette er en god tilnærming til et viktig og krevende politikkområde for både stat og kommune, og at det er en arbeidsform som gir et godt grunnlag og en bred tilnærming for å få på plass en helhetlig plan for dette arbeidet.

Disse medlemmer mener at nye nasjonale mål og den nasjonale gjennomføringsplanen er et godt verktøy for videre arbeid på dette området. Et hovedgrep er å starte arbeidet med å utarbeide tiltaksplaner for vann og avløp i tett dialog med kommunene. Dette er et svært viktig tiltak som ivaretar alle de 25 nasjonale målene. Dette tiltaket ansvarliggjør tre departement (KLD, HOD og KDD), Miljødirektoratet, Mattilsynet og Folkehelseinstituttet.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i «Nasjonale mål for vann og helse med gjennomføringsplan» understreker at det er et betydelig vedlikeholdsetterslep for offentlige vann- og avløpssystemer. Mange avløpssystemer er overbelastet, og det trengs store investeringer i fornyelse og utvidelse av infrastruktur, vannbehandling og avløpsrensing i tiden framover. Norsk Vann mener at i gjennomsnitt må 1,2 pst. av vannrørene og 1 prosent av avløpsnett fornyes årlig.

Disse medlemmer viser til at den nye gjennomføringsplanen peker på at forpliktende samarbeid på tvers av kommunegrenser kan bidra til et større og mer kompetent fagmiljø, der man enten kan etablere felles enheter eller hente utfyllende kompetanse hos hverandre for å løse oppgavene. Et slikt samarbeid vil kunne føre til bedre leveringsikkerhet, reserveløsninger, beredskap og redusert arealbehov. Det vil trolig også gi en mer effektiv utnyttelse av vannkilder, resipienter og infrastruktur. Kommuner som samarbeider om leveringsikkerhet, er eksempler på dette, hvor ulike kommunale vannforsyninger kobler sammen ledningsnett og etablerer gjensidig leveringssikkerhet med uavhengige drikkevannskilder. Tiltak som skal vurderes, er blant annet

sterkere statlige føringer, tiltak som kan stimulere til sterkere fagmiljøer og mer interkommunalt samarbeid, samt fordel og ulemper knyttet til finansieringsordningene innen vann- og avløpsområdet. Et annet tiltak er å bidra til at bedre avløpsrensing kommer på plass gjennom tilskuddsordning for nitrogenfjerning ved avløpsrenseanlegg innenfor Oslofjordens nedbørsfelt.

Disse medlemmer støtter regjeringen i at selv-kostprinsippet fortsatt skal være et bærende prinsipp. Samtidig er det viktig å evaluere ordningen. Derfor er noen av tiltakene å innhente kunnskap om hvordan gebyrer for vann og avløp benyttes og hvordan det påvirker utviklingen innen området, å utrede barrierer og muligheter, samt vurdere om regelverket bør endres for å stimulere til økt fornyingstakt av vann- og avløpssystemene. Disse medlemmer viser også til tiltaket om å utrede benchmarkingssystem for vann- og avløpstjenestene, som både omfatter regelverksetterlevelse og økonomi.

Disse medlemmer merker seg at bransjen, representert ved Norsk Vann, har uttalt seg positivt om den fremlagte gjennomføringsplanen, og at regjeringen med dette arbeidet følger opp den nasjonale handlingsplanen Norsk Vann og vannbransjen har etterspurt. Disse medlemmer mener gjennomføringsplanen legger til rette for godt samarbeid med bransjen for å nå de 25 målene for vann og helse.

Disse medlemmer mener at regjeringen har lagt fram en mer offensiv og bedre plan for å møte de store utfordringene innen vann og avløp enn regjeringen Solberg.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at mange husholdninger sliter økonomisk, og er derfor bekymret over økningen i vann- og avløpsgebyrer i en rekke kommuner. Disse medlemmer viser til rapporten Prognose for kommunale gebyrer 2024, utarbeidet av Samfunnsøkonomisk analyse for Huseierne. Rapporten viser til bokostnadsindeksen, som viser at de kommunale gebyrene har økt mer enn både pris- og lønnsveksten i perioden 2010–2022. I gjennomsnitt var økningen i kommunale gebyrer på 53 pst., mens konsumprisene i samme periode økte med 33 pst. og lønnsveksten var på 47 pst. I 2023 økte de kommunale gebyrene kraftig, med en gjennomsnittlig økning på 17 pst. Dette skyldes gebyrene for vann og avløp, som økte med hele 19 pst., men også økning i gebyrene til renovasjon på 8 pst. Flere av årsakene til at de kommunale gebyrene har økt, er ifølge kommunene økte byggekostnader, økt rente, nyinvesteringer knyttet til for eksempel reservevannforsyning og strengere krav til nitrogenrensing. Disse medlemmer viser til at beregningene i rapporten viser at vann og avløp i gjennomsnitt vil øke med henholdsvis 60 og 57 pst. fra 2023

til 2027, mens økningen er på 20 pst. for renovasjon. Målt i kroner er økningen i gjennomsnitt på om lag 2 650 kroner for vann, 3 250 kroner for avløp og 900 kroner for renovasjon. Samlet gir dette en økning i kommunale gebyrer på nesten 6 800 kroner i 2027 sammenlignet med 2023. Dette tilsvarer en økning på om lag 550 kroner per måned. Prognoser fra Norsk Vann, utarbeidet av Norconsult og SINTEF, viser at gebyrene kan mer enn dobles innen 2040. Rapporten fra Norconsult og SINTEF estimerer at norske kommuner må investere 332 mrd. kroner de neste 20 årene for å sikre tilstrekkelig rent drikkevann og avløpsrensing. Disse kostnadene inkluderer ikke separering av overvann, nitrogenrensing for avløpsanlegg som slipper ut til Oslofjorden, eller oppgradering av privat eide ledninger og rør. Disse medlemmer viser til at Miljødirektoratet i mai 2022 sendte brev til statsforvalterne innenfor Oslofjordens nedbørsfelt med tydelig signal om at statsforvalter måtte stille strengere krav til avløpsrensing, herunder nitrogenrensing. Disse medlemmer viser til at det er i alt 118 kommuner som ligger innenfor Oslofjordens nedbørsfelt som til sammen har om lag 50 avløpsrenseanlegg, men at det i dag bare er seks anlegg med nitrogenfjerning. Disse medlemmer viser til at det i Kommuneproposisjonen 2025 står følgende:

«Den dårlige tilstanden i Oslofjorden krever at flere av avløpsanleggene oppgraderes med nitrogenfjerning, og at i alt må drøyt 40 tettbebyggelser med om lag 50 avløpsanlegg i Oslofjordens nedbørsfelt være forberedt på å innføre nitrogenfjerning for deres kommunale avløpsvann. Statsforvalterne har informert aktuelle kommuner om at de må forvente krav om nitrogenfjerning når tillatelsene skal rulleres og må starte planleggingen nå. Statsforvalterne er i ferd med å pålegge kommunene å utrede konkrete løsninger for nitrogenfjerning og kostnader ved dette, med sikte på å ha nitrogenfjerningstrinn etablert innen 2030.»

Disse medlemmer vil påpeke at dette på sikt vil føre til økte gebyrer for innbyggere som bor i disse kommunene. En økning i vann- og avløpsgebyrer vil derfor være faretruende for folks private økonomi. Disse medlemmer mener at når staten pålegger kommunene nye rensekra, må staten dekke noe av kostnadene. Disse medlemmer viser til at Ministerrådet i EU og EU-parlamentet har blitt enige om et nytt revidert avløpsdirektiv. Disse medlemmer er bekymret for at nytt revidert avløpsdirektiv vil føre til ytterligere økninger i kommunale gebyrer for mange innbyggere.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en modell for en støtteordning for investeringer i nitrogenrensing av avløpsvann i områder som blir pålagt nye rensekra.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, deler bekymringen for det store etterslepet i vann- og avløpssektoren og mener det er nødvendig å gjøre et arbeid både for å tilpasse EUs direktiv til norske forhold og for å møte utfordringene i vann- og avløpssektoren på en gjennomtenkt måte, slik at en både unngår feilinvesteringer og trygger vannkvaliteten. Flertallet viser til Riksrevisjonens rapport i Dokument 3:8 (2022–2023) om myndighetenes arbeid med trygt drikkevann og ser det som viktig at rådene fra rapporten blir fulgt opp fra statens side.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at det er et stort vedlikeholdsetterslep på vann- og avløpsnett landet over, i tillegg til at det er behov for store investeringer. Disse medlemmer viser til at disse kostnadene blir sendt direkte til innbyggerne gjennom de kommunale vann- og avløpsgebyrene, og at dette kommer i tillegg til en generell prisøkning og økte renter. Huseiernes bokostnadsindeks viser at bokostnadene for 2023 økte med 23 pst. sammenlignet med året før. Organisasjonen Norsk Vann har beregnet at det er behov for investeringer på rundt 350 mrd. kroner i de kommunalt eide vann- og avløpsanleggene. Økte kostnader på området har sammenheng med stort etterslep og nye krav som kommer i EUs reviderte avløpsdirektiv, som vil bli vedtatt i EU i løpet av 2024 og implementert i norsk regelverk.

Disse medlemmer viser videre til forslag og merknader i Innst. 227 S (2023–2024).

Mulighet for kommuner og spesialisthelsetjenesten til å opprette LIS1-stillinger innenfor egen økonomiske ramme

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at mangelen på LIS1-stillinger gjør situasjonen krevende både for medisinstudenter og for helsetjenesten. Disse medlemmer merker seg at regjeringen i budsjettet for 2024 og i kommuneproposisjonen fremstiller det som at regjeringen øker antall LIS1-stillinger med 66 nye LIS1-stillinger i 2024. Disse medlemmer vil understreke at 31 av disse var planlagte stillinger som ble kuttet i fjorårets budsjett. Disse medlemmer støtter gjeninnfasingen av disse og støtter også økningen med 35 nye LIS1-stillinger slik regjeringen foreslår. Dette anses naturlig all den tid utdanningskapasiteten på medisin har økt. Disse medlemmer stiller seg likevel spørrende til om antall LIS1-stillinger øker tilstrekkelig i forhold til økt utdanningskapasitet.

Bo trygt hjemme-reformen

Komiteens medlemmer fra Høyre og Sosialistisk Venstreparti påpeker at innbyggerne

blir eldre, og den forventede levealderen har økt drastisk de siste 100 årene. I 1900 var forventet levealder 52 år, mens i 2020 var den på 83 år. Disse medlemmer mener at det er behov for å tenke nytt om hvordan samfunnet møter den demografiske utviklingen med en aldrende befolkning. Disse medlemmer viser til at det er behov for et mangfold av boligløsninger, som bidrar til at flere kan leve hjemme lenger og føler seg trygge. Disse medlemmer mener at tilrettelagte trygghetsboliger i distriktene vil kunne bidra til at flere kan bo hjemme lenger, og derfor trengs denne typen boligmodeller. Dette vil i tillegg bidra til at unge og tilflyttere får tilgang på flere bruktboliger som blir ledige når eldre flytter til tilrettelagte boliger.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser videre til at Solberg-regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett for 2022 foreslo at det skulle opprettes en pilotordning med investeringstilskudd til trygghetsboliger for eldre. Tilskuddet var rettet mot distriktskommuner i sentralitetsklasse 5 og 6 (SSBs sentralitetsindeks). Disse medlemmer merker seg at Støre-regjeringen fjernet ordningen med trygghetsboliger i statsbudsjettet for 2022. Disse medlemmer viser til at dette var boligformer som skulle sikre at flere eldre kunne leve et selvhjulpent liv og bo hjemme lengst mulig med mulighet for sosialt samvær med andre.

Rekruttering og samhandlingstilskudd

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at regjeringen Solberg opprettet 19 helsefelleskap som den første formelle arenaen der sykehus og kommuner møtes for å diskutere hvordan de kan samarbeide bedre til det beste for pasienten. Disse medlemmer støtter videreutviklingen av helsefelleskapene samt opprettelsen av et rekrutterings- og samhandlingstilskudd i tråd med anbefalingene til sykehusutvalget (NOU 2023:8), men mener at det kreves en større satsing for å skape resultater.

Opptrappingsplan for psykisk helse

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at altfor mange med psykiske helseplager ikke får den hjelpen de trenger. Disse medlemmer viser til at psykiske helseutfordringer er utbredt og økende. Angst og depresjon er lidelsene som rammer flest: Én av fire vil få en angstlidelse i løpet av livet, og én av fem vil bli rammet av depresjon. Disse medlemmer er særlig bekymret for barn og unge, hvor stadig flere oppgir at de opplever psykiske plager. En av ti ungdommer har en spiseforstyrrelse, og annenhver kvinnelige student oppgir at de har psykiske helseplager. Disse medlemmer mener det må gjøres mer for å sikre at flere får hjelp som hjelper. Derfor har Høyre laget en plan for bedre psykisk helse der hjelpetilbudet trappes opp, for

alt fra lavterskeltilbud til psykisk helsevern. I planen har partiet særlig pekt på fem hovedutfordringer og en lang rekke konkrete løsninger.

Disse medlemmer viser til at de fem hovedutfordringene Høyre trekker frem, er:

- Mange med psykiske plager oppsøker ikke hjelp.
- Mange som ber om hjelp, får det ikke.
- De som får hjelp, får det ofte for sent.
- For mange blir kasteballer i systemet.
- Det er ikke all hjelp vi gir, som hjelper.

Disse medlemmer viser videre til at psykisk helse var et av Solberg-regjeringens viktigste satsingsområder. God psykisk helse er viktig for livskvalitet og for å mestre hverdag, skole og jobb. Norge er blant de første landene som har løftet psykisk helse inn i det systematiske folkehelsearbeidet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til regjeringen Støres opptrappingsplan for psykisk helse. Stortinget har vedtatt å bruke 3 mrd. kroner ekstra over ti år på å ruste opp det psykiske helsetilbudet gjennom opptrappingsplanen. Av disse skal 1 mrd. kroner brukes til å bygge opp lavterskeltilbud til innbyggere i alle landets kommuner.

Helseteknologiordningen

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at helseteknologiordningen ble etablert i 2024, men seg at tempoet for utviklingen ikke går raskt nok. Disse medlemmer forventer at regjeringen fremover vil gi dette en høyere prioritet, og viser videre til at implementering av velferdsteknologi er viktig for å bidra til en bærekraftig helsetjeneste og for å gi gode helsetjenester til innbyggerne.

Pasientens legemiddelliste

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Solberg-regjeringen startet en forsøksordning med pasientens legemiddelliste i 2021, der blant annet Bergen var en av forsøkskommunene. Disse medlemmer viser videre til at Solberg-regjeringen i statsbudsjettet for 2022 foreslo å styrke arbeidet med pasientens legemiddelliste med 57,9 mill. kroner. Disse medlemmer mener at det er viktig å fortsette arbeidet med pasientens legemiddelliste, og viser til at pasientens legemiddelliste vil bidra til en bedre og tryggere legemiddelbehandling samt en enklere arbeidshverdag for helsepersoneell.

Vertskommune

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at Kvæfjord kommune i Troms og Vestnes kom-

mune i Møre og Romsdal fikk store omsorgsoppgaver for tidligere beboere på sentralinstitusjoner som var lokalisert i disse kommunene før 1991. I forbindelse med HVPU-reformen fikk tidligere beboere anledning til å velge å bli boende i kommunene som var vertskommuner, som alternativ til å flytte «hjem» til sine opprinnelseskommuner. For Kvæfjord sin del utgjorde dette 130 beboere. Det var ikke lenger anledning til å bruke institusjonene, og det ble bygd boliger for at HVPU-reformens intensjoner om en integrering av disse menneskene i vanlige boliger skulle kunne gjennomføres. Reformen var vellykket: Der det i 1991 ble antydnet at de fleste ville dø før fylte 50 år, er erfaringene fra Kvæfjord at folk blir eldre, og den eldste av de tidligere institusjonsbeboerne i Kvæfjord er 86 år. I dag bor ca. 30 personer av de opprinnelige beboerne fortsatt i Kvæfjord.

Disse medlemmer konstaterer at dette har gitt utfordringer for kommunen gjennom behov for tilpassede tilbud til eldre utviklingshemmede, som ikke får ekstra statlige tilskudd til tross for andre behov enn den øvrige eldre befolkningen. Det har også gjort at kommunen har hatt svært mange ansatte i kommunal sektor i forhold til andre kommuner med samme befolkningstall. Kvæfjord har gjennom flere år vært den kommunen i Norge med desidert størst pensjonsgjeld målt i beløp per innbygger, og pensjonsgjelden er per 2023 på kr 330 000 per innbygger. Dette er nesten dobbelt så mye som andre sammenlignbare kommuner har i pensjonsgjeld. I tillegg kommer kommunale forpliktelser til bygningsmasse og andre tilbud som er tilpasset aktiviteten som kreves til en stor andel utviklingshemmede i befolkningen.

Disse medlemmer understreker at i statsbudsjettet for 2024 er Kvæfjord og Vestnes spesielt nevnt som kommuner med utfordringer knyttet til vertskommunerollen. Likevel er det lagt opp til at vertskommunetilskuddet skal trappes ned med mål om å fjernes helt når siste institusjonsbeboer dør. Dermed blir Kvæfjord og Vestnes sittende med store pensjonsforpliktelser og andre forpliktelser som ikke dekkes gjennom det ordinære innbyggertilskuddet. Det betyr i praksis at innbyggere som er avhengig av det kommunale tjenestetilbudet, vil være de som betaler for at Kvæfjord kommune påtok seg ansvaret for utviklingshemmede fra hele Nord-Norge da HVPU-reformen ble gjennomført i 1991.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om at det i forbindelse med statsbudsjettet for 2025 blir etablert en finansieringsordning som avhjelper den økonomiske belastningen for de tidligere vertskommunene etter HVPU-reformen.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at etter ansvarsreformen i helsevernet for psykisk utviklingshemmede, som ble gjennomført tidlig på 1990-tallet, overtok 33 kommuner ansvaret for en rekke beboere hjemmehørende i andre kommuner. Vertskommunetilskuddet på kap. 761 post 61 er ment å kompensere disse vertskommunene for de beboerne som valgte å bli boende i institusjonskommunen. Samlet ramme for dette tilskuddet er 804,7 mill. kroner i 2024.

Flertallet viser til at vertskommunetilskuddet ikke er en del av inntektssystemet for kommunene, men et øremerket tilskudd som kommer i tillegg til inntektssystemet på lignende måte som toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester. Etter hvert som beboerne faller fra, vil vertskommunetilskuddet bli redusert, men dette må skje på en måte som tar hensyn til kommuner der denne ordningen har utgjort en stor del av vertskommunenes virksomhet. Det bør vurderes om det er eventuelle særegne forhold knyttet til pensjonsforpliktelser for enkelte vertskommuner som kan og bør tas hensyn til i nedtrappingen av vertskommunetilskuddet.

KOMMUNAL- OG DISTRIKTDEPARTEMENTET

Boligmeldingen

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til Meld. St. 13 (2023–2024) Bustadmeldinga – Ein heilskapleg og aktiv bustadpolitikk for heile landet. Meldingen har fire innsatsområder: Flere skal få mulighet til å eie egen bolig, leiemarkedet skal være trygt og forutsigbart, vi skal ta vare på de boligene vi har og bygge de vi trenger, og forsterke innsats for de som ikke klarer å skaffe seg egnet bolig.

For å oppnå målet om at vi skal ta vare på de boligene vi har og bygge de vi trenger, ønsker disse medlemmer å forenkle regelverket for bygging av boliger. Plan- og byggesaksprosesser må bli digitale og mer automatisert, slik at det blir billigere, enklere og raskere å få sakene behandlet. Disse medlemmer viser til at det gjennom digitale løsninger enklere kan tas i bruk klimagassregnskap og legges til rette for gjenbruk av byggevarer. Disse medlemmer viser også til at det nylig er sendt på høring forslag til endringer i plan- og bygningsloven og kart- og planforskriften. Høringsforslagene innebærer at kommunene i arealplan kan gi bestemmelser i utbyggingsområder om bruk av borettslag som organisasjonsform, om at en andel av boligene skal være utleieboliger, herunder utleieboliger spesifisert som kommunalt disponerte eller eide boliger, eller boligkjøpsmodeller, samt et nytt arealformål for studentboliger. Dette er endringer som har vært etterspurt i

kommunene og blant interesseorganisasjoner. Disse medlemmer viser også til at regjeringen har hatt på høring forslag til endringer i borettslagsloven og eierseksjonsloven for å legge bedre til rette for boligkjøpsmodeller.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at det er en sterk tradisjon for å eie egen bolig i Norge, og selveierdemokratiet er en av bærebjelkene i det norske samfunnet. Det bidrar til et mangfoldig privat eierskap, til økt sparing og gode bomiljø. Å eie egen bolig gir større økonomisk trygghet og forutsigbarhet for familiene og kan dermed ha positiv effekt på barns oppvekst. Om trent 80 pst. av innbyggerne eier sin egen bolig, og tall viser at 90 pst. eier sin egen bolig i løpet av livet.

Disse medlemmer viser til at boligmarkedet i Norge er sammensatt, men hovedårsaken til at boligprisene har steget mye over lang tid, er at det bygges for få boliger, og at det er for få boliger til salgs. Tall fra Boligprodusentene viser at antallet solgte nye boliger i 1. kvartal 2024 var 3 pst. under tilsvarende periode året før, og at antallet igangsatte boliger 1. kvartal i 2024 var 4 pst. høyere sammenlignet med første kvartal året før. Disse medlemmer merker seg at disse tallene viser en utflating av salg og igangsetting på et nivå som ifølge Boligprodusentene tilsvarer halvparten av boligbehovet. For å holde prisveksten nede er det derfor viktig å gjøre det enklere å bygge flere boliger raskere. God tilgjengelighet på byggeklare tomter er en forutsetning for dette. Disse medlemmer mener at et viktig virkemiddel for kommunene er å ha klare måltall for boligbygging i sin kommune for å nå boligbehovet i kommunen. Forenklinger i plan- og bygningsloven og i reguleringsprosesser, raskere saksbehandling, modernisering av teknisk forskrift samt digitalisering og bruk av kunstig intelligens er andre tiltak som kan bidra til at det bygges flere boliger og at byggekostnadene reduseres.

Disse medlemmer viser til at flere av tiltakene som regjeringen la fram i Meld. St. 13 Bustadmeldinga – Ein heilskapleg og aktiv bustadpolitikk for heile landet, først ble fremmet av Høyre i Dokument 8:263 S (2022–2023), jf. Innst. 106 S (2023–2024). Samtlige av Høyres forslag ble nedstemt av regjeringspartiene.

Åpning for forsøk i ordningen med startlån

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at det blir stadig vanskeligere for unge å komme inn på boligmarkedet, særlig i pressområdene. Økte boligpriser kombinert med utlånsforskriften bidrar til behov for økt oppsparing av egenkapital. Tall fra Norges Eieningsmeglerforbund viser at Norge siden 2022 har vært inne i en periode med synkende antall førstegangskjøpere. Fjerde kvartal i 2023 var det svakeste fjerdekvartalet som var registrert siden 2008, og 2023 som helhet hadde det laveste antallet førstegangskjøpere siden

Norges Eiendomsmeidlerforbund begynte å registrere førstegangskjøpere. Sykepleierindeksen viser i tillegg at i 2023 kan en sykepleier bare kjøpe 2,4 pst. av leilighetene som er for salg i Oslo. Disse medlemmer viser videre til at det samtidig er mange førstegangskjøpere som har betjeningsevne, men ikke tilstrekkelig egenkapital til å kunne kjøpe egen bolig.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i boligmeldingen har pekt på startlån gjennom Husbanken som det viktigste boligpolitiske virkemiddelet for å få flere inn på boligmarkedet. Disse medlemmer viser til at det viktigste som kan gjøres for å få flere inn på boligmarkedet, er å sørge for at det bygges mer og raskere, slik at det blir flere boliger tilgjengelig på markedet. Disse medlemmer mener det er et politisk ansvar å hjelpe vanskeligstilte med å komme seg inn på boligmarkedet. Det viktigste virkemiddelet for å gjennomføre dette er Husbanken, som har en svært viktig rolle som en boligsosial aktør. Under Solberg-regjeringen ble det gjort flere endringer i Husbankens støtteordninger for å treffe dem som trenger det mest, bedre. Disse medlemmer viser til at målgruppen for startlån ble snevret inn i 2014 til å gjelde langsiktig vanskeligstilte på boligmarkedet, samtidig som unge med gode inntektsutsikter ble tatt ut. Disse medlemmer viser til at før denne endringen, i 2013, var 22 pst. av dem som mottok startlån, vanskeligstilte. Noen år etter at startlånordningen ble mer målrettet, i 2017, var 98 pst. av dem som mottok startlån, vanskeligstilte. Disse medlemmer understreker at Husbanken må ha som rolle å være et effektivt og treffsikkert hjelpemiddel for å hjelpe de svakeste inn på boligmarkedet. Disse medlemmer viser også til at den gjennomsnittlige utbetalingen av startlån økte under Solberg-regjeringen, fra 617 000 kroner til 1,8 mill. kroner. Dette har bidratt til at flere har fått mulighet til å kjøpe et hjem. Disse medlemmer viser for øvrig til sine merknader og forslag i behandlingen av Meld. St. 13 Bustadmeldinga – Ein heilskapleg og aktiv bustadpolitikk for heile landet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringen Støre vil gjenreise Husbanken for å oppnå målet om at flere skal eie egen bolig. Dette arbeidet er godt i gang og skal nå utvikles videre.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, anser Husbanken som nøkkelen for å lykkes med en aktiv boligpolitikk. Derfor er det avgjørende at Husbanken får økte midler til å låne ut penger til boligformål. Husbanken skal få et nytt mandat og et større ansvar for det boligsosiale arbeidet, blant annet gjennom et nytt ansvar for leiemarkedet. Husbanken skal åpne for forsøk med startlån, også til

førstegangsetablerere. Flertallet viser til at Husbanken under Solberg-regjeringen ble vingeklippet. I 2022 fikk 500 flere personer hjelp til å kjøpe egen bolig enn i Solberg-regjeringen siste år. Flertallet mener Husbanken må styrkes betydelig fremover, for å være et effektivt virkemiddel for å løse de boligpolitiske utfordringene landet står i. Derfor prioriterte flertallet også Husbanken i statsbudsjettet for 2024. Regjeringen har sammen med Sosialistisk Venstreparti styrket Husbanken med 10 mrd. kroner siden 2022. Utlånsrammen er økt både for å bygge studentboliger og for å gi flere startlån. I tillegg er det bevilget én mrd. kroner til kommunale utleieboliger. Ved å bygge flere studentboliger frigjøres utleieboliger i det ordinære leiemarkedet, og dermed dempes presset i utleiemarkedet.

Flertallet viser til at startlån skal brukes mer i distriktskommuner for å bidra til flere egnede boliger i distriktene. Flertallet mener det er uheldig dersom mangel på boliger og lite fungerende boligmarked hindrer folk i å etablere seg i distriktene. Flertallet anser det også som en utfordring at folk som vil bygge bolig selv, ikke får lån fra vanlig bank som følge av lav markedsverdi på det ferdige huset. Flertallet viser til at boligmeldingen åpner for ytterligere virkemidler, blant annet tilskudd til boligbygging i distriktene og tiltak for å redusere risikotap ved bygging.

Videre vil komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet vise til at undersøkelser viser at unges motivasjon for å bo i en distriktskommune er enebolig med egen hage og lett tilgang til naturen. Disse medlemmer mener derfor at kommuner skal ha handlingsrom til å kunne bestemme hvor nye boliger skal bli bygd, jf. Statlige planretningslinjer for areal og mobilitet som ble sendt på høring mars 2024. I distriktsområder med lavt utbyggingspress, lavt folketall og/eller negativ befolkningsutvikling skal de reviderte planretningslinjene særlig bidra til utvikling av levedyktige lokalsamfunn.

Disse medlemmer viser til at innsatsen for de vanskeligstilte skal forsterkes. I flere byer er det en tendens til at segregering og levekårsproblemer hopper seg opp i visse byområder. Disse områdene er ofte preget av «gjennomtrekk», der færre eier sin egen bolig og mange bor trangt. Boligen vår og bomiljøet rundt oss er helt grunnleggende i livet, og gir en viktig ramme for barn og unge som vokser opp. Derfor er boligpolitikken også så viktig i kampen mot levekårsforskjeller i byene. Her vil både styrkingen av Husbanken og de ovennevnte nylig utsendte lovendringsforslagene bety en forskjell for de som vokser opp i levekårsutsatte områder. Disse medlemmer viser til rapporten fra ekspertutvalget som har sett nærmere på bostøtten og kommet med en rekke forslag. Forslagene skal nå gjennomgås. Disse medlemmer er særlig glade for at regjeringen nå skal

finne en løsning for ungdom på 18 og 19 år som jobber, slik at deres inntekt ikke teller med i husstandens inntektsgrunnlag for utregning av bostøtten.

Endringer i sameloven om språkregler – forvaltningsområdet for samiske språk

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til at Inntektssystemutvalget har uttalt at områder der det bare er noen få kommuner som har merkostnader, ikke kan håndteres på en god måte gjennom inntektsutjevningen. Flertallet vil imidlertid påpeke at kommuner i samisk språkforvaltningsområde har store merutgifter knyttet til å tilby gode og likeverdige tjenester samt oppfylle rettighetene til samiske språkbrukere. Kommunene det er tale om, får i dag støtte gjennom tospråklighetstilskuddet fra Sametinget og den statlige refusjonsordningen for samiskundervisning. Flertallet mener det likevel er behov for å vurdere hvordan disse kan kompenseres for disse utgiftene på annet vis enn gjennom inntektssystemet, slik at de fortsatt skal kunne gi gode og likeverdige tjenester til sine innbyggere. Flertallet viser for øvrig til at regjeringen vil se nærmere på vilkårene for kommuner innenfor forvaltningsområdet for samisk språk i arbeidet med den årlige meldingen til Stortinget om samisk språk, kultur og samfunnsliv. I 2025 vil meldingen rette særlig oppmerksomhet mot kommunesektoren, herunder ansvaret og mulighetene som fylkeskommunene og kommunene har for å gi gode tjenester til den samiske befolkningen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til SØF-rapporten Merkostnader til ivaretagelse av tospråklighet i forvaltningsområdet for samisk språk, fremlagt for KS våren 2024. Den viser at kommuner med samisk forvaltningsansvar har høyere kostnader innen grunnskole og administrasjon sammenlignet med andre kommuner. Denne rapporten viser samtidig at tilskuddet fra Sametinget ikke dekker disse merkostnadene. Disse medlemmer påpeker at det kan være behov for å vurdere å utrede nærmere hvordan dette forvaltningsansvaret kan ivaretas bedre fremover.

Disse medlemmer påpeker at mangelen på ansatte med god nok kjennskap til samisk språk, kultur og levesett er en av de største hindringene for å kunne gi gode tjenester til den samiske befolkningen. Skal innbyggere med samisk bakgrunn få de tjenestene de har krav på, både administrativt og i de tjenestene som er aller nærmest innbyggeren, er det avgjørende at de ansatte har god nok kompetanse i samisk språk og kultur, ideelt sett at den ansatte er samisk språkbærer. Disse medlemmer påpeker også at kommunene i de samiske forvaltningsområdene opplever at konkurransen om

ansatte med samisk språkkompetanse er kostnadsdrivende og kan føre til økte lønnsutgifter. Disse kommunene kan oppleve at de i konkurransen om godt kvalifiserte ansatte taper for mer lønnssterke aktører, som staten og universitetene. Disse medlemmer hadde forventet at regjeringen ville omtalt disse problemstillingene nærmere i denne kommuneproposisjonen.

Merkurordningen

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til at Merkurordningen er viktig for å sikre tilgang til et godt dagligvaretilbud i distriktene. Flertallet mener denne ordningen må videreutvikles. Flertallet merker seg at det er foretatt en evaluering av ordningen i Menon-publikasjon nr. 131/2021. Rapporten ble skrevet på oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Rapporten peker på forslag til tiltak for å øke programmets treffsikkerhet. Blant annet pekes det på at det bør kunne åpnes for at andre utsalg enn dagligvarebutikker som også tilbyr dagligvarer, blir inkludert i programmet, for eksempel kiosker eller bensinstasjoner. Dette kan være hensiktsmessige endringer for å bedre konkurransesituasjonen mellom for eksempel bensinstasjoner med fullverdig dagligvareutvalg og dagligvarebutikker. Flertallet ber regjeringen følge opp evalueringsrapporten og gjennomføre tiltak som forbedrer Merkur-programmet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at kiosker og drivstoffstasjoner får anledning til å inngå i Merkurprogrammet på lik linje med aktører i dagligvarebransjen, slik Menon foreslår i rapporten utarbeidet for Kommunal- og moderniseringsdepartementet (Menon-publikasjon nr. 131/2021).»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at bensinstasjoner har fått støtte fra Merkurordningen, jf. omtale blant annet i Prop. 1 S (2022–2023).

Plan- og arealpolitikk

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er bekymret for at det lokale selvstyret i plan-, areal- og byggesaker ikke alltid blir tilstrekkelig vektlagt, og at statsforvalterens innsigelser bidrar til å stanse eller utsette saker. Disse medlemmer understreker betydningen av å respektere og styrke det kommunale selvstyret som en sentral aktør i beslutningsprosessen. Disse medlemmer viser til at kommunene, som nærmeste forvaltningsorgan til innbyggerne, sitter på

en unik kunnskap om lokale forhold, behov og prioriteringer. Dette kunnskapsgrunnlaget bør utnyttes aktivt og tas hensyn til i planleggingen av areal- og byggesaker, uten unødig innblanding fra statsforvalteren. Disse medlemmer er bekymret for at statsforvalterens innsigelser kan forsinke eller hindre lokale beslutninger og prosesser. Dette kan medføre unødvendige forsinkelser, økte utgifter og begrensninger for lokal utvikling. Disse medlemmer er overbevist om at en begrensning av statsforvalterens innsigelser, i tråd med sterk vektlegging av det kommunale selvstyret, vil bidra til en mer effektiv og smidig behandling av plan-, areal- og byggesaker. Dette vil sikre raskere fremdrift og bedre tilpasning til lokale behov og prioriteringer, til det beste for innbyggere og samfunnet som helhet. Disse medlemmer ønsker å fremme en ja-holdning i kommunene, der man legger til rette for vekst, næringsutvikling og gode bo- og levevilkår. Dette innebærer å legge til rette for en smidig og effektiv behandling av plan-, areal- og byggesaker. Disse medlemmer mener det lokale selvstyret vil bli styrket gjennom tydelige og forutsigbare rammebetingelser, slik at kommunene kan ta ansvar og gjøre gode lokale vurderinger. Samtidig bør det legges til rette for økt samarbeid og dialog mellom kommunene og sentrale myndigheter for å sikre god koordinering og samhandling.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vektlegge sterkere det kommunale selvstyret som en grunnleggende verdi i plan-, areal- og byggesaker enn i dagens praksis.»

Snøskredsenter

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt er kjent med etablering av prosjektet Nasjonalt Snøskredsenter lokalisert i Lyngen kommune, der Tromsø og Balsfjord kommuner er deltakere i prosjektet. Prosjektet er til nå støttet økonomisk i 2023 og 2024 av Statsforvalteren i Troms og Finnmark. Disse medlemmer viser til at bakgrunnen for prosjektet er de mange alvorlige snøskredulykkene de senere årene, der det har omkommet 108 mennesker i snøskred siden 2008. I tillegg er det et ukjent antall alvorlig, livsviktig skadde etter skredulykker. Disse medlemmer fremhever at det nasjonale snøskredsenterets hovedoppgaver vil være å øke den forebyggende kompetansen i reiselivet, i kommunal beredskap og innen redningstjenesten, samt å tilgjengeliggjøre og videreutvikle sanntidsinformasjon overfor gjester og lokalbefolkning. Senteret vil rette søkelys på oppsøkende og kunnskapsbasert virksomhet i skoleverket.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2025 vurdere å komme tilbake til Stortinget med en løsning for etablering av Nasjonalt Snøskredsenter lokalisert i Lyngen kommune.»

KULTUR- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENTET

Nasjonal plan for idrettsanlegg

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener at det skal være et mål at alle skal kunne delta i idretten lokalt, uavhengig av økonomi, sosial bakgrunn eller funksjonsevne. Disse medlemmer mener at idretten og frivilligheten er viktige som sosiale møteplasser og for inkludering, og må være tilgjengelig for alle. Disse medlemmer mener videre at det må bygges idrettsanlegg over hele landet, og støtter idrettens nasjonale strategi for idrettsanlegg som inkluderer både nasjonalanlegg og breddeanlegg, og disse medlemmer mener også at fleridrettsanlegg bør prioriteres der det er fornuftig. Disse medlemmer merker seg at dagens regjering ikke følger opp planene om å levere en helhetlig stortingsmelding om idrett. Disse medlemmer har likevel store forventninger til den varslede nasjonale planen for idrettsanlegg.

KUNNSKAPSDEPARTEMENTET

Melding til Stortinget om høyere yrkesfaglig utdanning

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener at det er viktig med yrkesfaglig og akademisk utdannings søyle. Disse medlemmer forventer at den varslede stortingsmeldingen vil legge til rette for norske fagskolers innplassering i både Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR) og The European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS). Disse medlemmer mener at dette vil ivareta fagskolestudentenes mulighet til mobilitet, og at det vil styrke den yrkesfaglige studieretningen.

Melding til Stortinget om profesjonsutdanningene

Komiteens medlemmer fra Høyre støtter intensjonen om en profesjonsmelding, men viser til at forslagene i meldingen ikke svarer på de utfordringene profesjonsutdanningene står overfor. Disse medlemmer vil spesielt trekke frem forslaget om å fjerne karakterkravene som Solberg-regjeringen innførte i sykepleierutdanningen. Disse medlemmer viser til at Solberg-regjeringen innførte minstekrav om karakteren 3 i norsk og matte for å komme inn på sykepleierutdanningen. Dette kravet mener disse medlemmer styrker studentenes forutsetninger for å gjennomføre studiet og øker statusen for sykepleierutdanningen. Disse

medlemmer viser til at forskning viser at inntaks-kompetansen har innvirkning på sluttkompetansen når studentene er ferdig utdannet.

Disse medlemmer er sterkt kritiske til regjeringens lave ambisjoner på vegne av norske lærere og læreryrkets status, attraktivitet og viktighet for samfunnet og elevene. Det vises til at regjeringen åpner for dispensasjon fra nivåkrav for lærerutdanning, og at det åpnes for en kortere, komprimert praktisk-pedagogisk utdanning (PPU-master) samt unntak fra kravene om master for å søke opptak til PPU. I tillegg foreslås det å fjerne kravet om forskning for førstelektor og dosent. Disse medlemmer mener forslagene som foreligger vil svekke kvaliteten i utdanningen. Det vises til at Solberg-regjeringen i 2016 innførte karakterkrav til grunnskolelærerutdanning og lektorutdanning. Etter innføringen av disse kravene og en historisk satsing på etter- og videreutdanning for lærere økte søkerallene til studiene frem til 2019. Det var flere studenter som fullførte og besto lærerutdanningen etter innføringen av kravene. Disse medlemmer mener det er feil å møte dagens rekrutteringsutfordringer med å senke kravene. Dette vil hverken sikre nødvendig kvalitet eller øke statusen til yrkene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet støtter intensjonen i profesjonsmeldingen. Disse medlemmer mener hovedinnholdet har en praktisk og realistisk tilnærming, og ser positivt på at man vil legge større vekt på erfaringsbasert kunnskap. Disse medlemmer mener det er viktig å gjøre utdanningene mer fleksible, og å legge til rette for at fagmiljøene selv kan forme utdanninger som er tett på praksis. Disse medlemmer merker seg at det i meldingen pekes på viktigheten av erfaringsbasert kunnskap, spesielt sammenhengen mellom den teoretiske og praktiske delen av utdanningsløpet til lærer- og helse- og sosialfagene. Disse medlemmer er positive til at man vil styrke den erfaringsbaserte kunnskapen i utdanningene, for eksempel gjennom flere undervisere med fersk erfaring fra yrkeslivet, og at det skal bli enklere å ansette personer med relevant yrkeserfaring i fagmiljøene. Disse medlemmer er skeptiske til deler av den økende akademiseringen i samfunnet generelt og innenfor profesjonsfagene spesielt. Det er vesentlige ulikheter mellom mange av de tradisjonelle universitetsstudiene og typiske profesjonsstudier, og disse medlemmer vil understreke betydningen av de enkelte utdanningsretningenes egenart. Profesjonsstudienes primære mål må være å utdanne gode fagfolk som er etterspurt i arbeidslivet, ikke å utdanne forskere. Disse medlemmer vil imidlertid advare mot at kravene senkes. Det er viktig å anerkjenne at teoretisk kunnskap er viktig og nødvendig i profesjonsstudiene, og noen formelle krav om utdanning og karakterer må det være for å opprettholde kvalitet i utdanningene.

Disse medlemmer mener det bør ses på muligheter for å gjøre lærerutdanningene mer fleksible og mangfoldige. Det er verdt å merke seg at «lærerskolen» ikke ble treårig før i 1973. Før 1973 var lærerskolen bare toårig. Dermed hadde de mest erfarne lærerne på 1980-, 1990- og ut på 2000-tallet bare to års lærerutdanning. Disse medlemmer mener at muligheter for mer differensierte lærerutdanninger med ulik lengde, ulike praksismodeller og fleksible løp er løsninger som bør vurderes når fremtidens skole og fremtidens lærerutdanninger skal planlegges. Disse medlemmer er i den sammenheng positive til en forkortet og mer fleksibel PPU, slik det tas til orde for i profesjonsmeldingen.

Disse medlemmer viser til at Solberg-regjeringen i 2016 innførte krav om at de som skulle tas opp til grunnskolelærerutdanning eller lektorutdanning, måtte ha gjennomsnittskarakter 4 i fellesfaget matematikk, eller bestått i programfag matematikk i tillegg til karakter 3 i norsk og 35 skolepoeng. Etter innføringen av disse kravene og en historisk satsing på etter- og videreutdanning for lærere økte søkerallene til studiene frem til 2019. Det var flere studenter som fullførte og besto lærerutdanningen etter innføringen av kravene. Disse medlemmer peker på at uansett hvilke fag lærerne skal undervise i, skal de ha kompetanse til å integrere de grunnleggende ferdighetene lesing, skriving og regning i faget. Dette krever god forståelse og ferdigheter i både norsk og matematikk. Disse medlemmer vil derfor ikke senke karakterkravene.

Disse medlemmer mener at gjennomført studieforberedende utdanningsprogram med klare karakterkrav i matematikk og norsk bør være hovedregelen for opptak til sykepleierstudiet, men disse medlemmer stiller seg ikke avvisende til at det åpnes for forsøk med kvalifisering fra fagbrev til sykepleieryrket. Disse medlemmer vil påpeke at det i dag er krav om karakteren 3 i norsk og matematikk for opptak til sykepleierstudiet. Dette er lave krav, og i et yrke der pasientbehandling og korrekt dosering av medisiner er svært sentrale bestanddeler, er språkforståelse og god tall- og matematikkforståelse særlig viktig. Disse medlemmer er derfor sterkt imot å senke karakterkravene i fagene norsk og matematikk.

Ny opplæringslov

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at med opplæringsloven lovfestes viktige reformer som ble vedtatt under Solberg-regjeringen. Disse medlemmer viser til at skolene får en tydelig plikt til å følge opp fravær fra første dag, at plikten til intensivopplæring i 1.– 4. klasse videreføres, at det sikres bedre overgang mellom ungdomsskole og videregående skole, og at det lovfestes at samfunnets kompetansebehov skal tillegges stor vekt ved dimensjoneringen av det videregående opplæringsstilbudet. Disse medlemmer vi-

ser videre til at retten til å fullføre videregående skole lovfestes. Disse medlemmer viser til øvrige merknader og forslag i Innst. 442 L (2022–2023).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det ble vedtatt flere gode endringer i opplæringsloven, blant annet at skolene får en tydelig plikt til å følge opp fravær, at plikten til intensivopplæring i 1.–4. klasse videreføres, at det skal legges til rette for bedre overganger mellom ungdomsskole og videregående skole, og at det lovfestes at samfunnets kompetansebehov skal tillegges stor vekt ved dimensjoneringen av det videregående opplæringstilbudet.

Disse medlemmer er imidlertid bekymret for konsekvensene av at det nå er innført en rett til fullføring av videregående utdanning. Videre er disse medlemmer bekymret for den økende trenden med vold og trusler i skolen som vi har sett over mange år. Dette er både et arbeidsmiljøproblem, en sikkerhetsutfordring, et ledelsesproblem og en uakseptabel ukultur. I noen kommuner er det også et integreringsproblem. Disse medlemmer vil vise til at to skoler i Norge ble stengt i januar 2023 som følge av alvorlige hendelser med vold og trusler, og til at statistikk fra Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) viser at én av fire grunnskolelærere i løpet av et år blir utsatt for vold eller trusler som er så alvorlige at det gjør dem redde, noe som gjør skoleansatte til en av gruppene som er mest utsatt for vold og trusler. Disse medlemmer mener at vold i skolen er norsk skoles største og mest akutte utfordring, og er skuffet over at det ikke ble foreslått noen konkrete og praktiske tiltak mot vold og trusler i skolen i den nye opplæringsloven.

Disse medlemmer vil vise til at Fremskrittspartiet har fremmet flere forslag om å styrke lærerens stilling i skolen, deriblant gi lærerne økt myndighet og utvidede fullmakter. Forslagene tok også til orde for økt involvering av foreldre og foresatte ved alvorlige overtramp av ordensreglementet i skolen, innføring av oppfølgingsteam ved sterkt belastede skoler samt behovet for reaksjoner ved alvorlige hendelser. Disse medlemmer viser til øvrige merknader og forslag i Innst. 442 L (2022–2023).

Styring og finansering av private barnehager

Komiteens medlemmer fra Høyre mener at det viktigste ikke er hvem som leverer tjenestene, men at kvaliteten er god, at foreldrenes valgfrihet sikres, og at barnehagene likebehandles. Samtidig mener disse medlemmer at det er viktig med åpenhet om økonomi og eierskap samt god kvalitet og gode arbeids- og lønnsvilkår for ansatte. Disse medlemmer viser til at Solberg-regjeringen mente at organisering gjennom regnskapsmessig skille kunne sikret nødvendig åpenhet i sektoren, uten at det ville pålegge barnehagene de

samme kostnadene som selvstendige rettssubjekt. Disse medlemmer vil fremheve at forskrift om unntak fra kravet om selvstendige rettssubjekt må åpne for en større fleksibilitet for hvem som kan omfattes av unntaket, og at store økonomiske konsekvenser som går ut over barnehagetilbudet, bør gi mulighet for unntak. Tilsvarende gjelder Studentsamskipnadsbarnehagene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at det viktigste er et mangfold av gode barnehager. Det inkluderer både kommunale og private barnehager. Det må stilles klare kvalitetskrav og føres økonomisk tilsyn. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at valgfrihet sikres og at barnehagene likebehandles. De private barnehagene er en svært viktig velferdsleverandør, og de må sikres forutsigbare rammevilkår.

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET

Innføring av krav til nullutslipp for nye ferjer og hurtigbåter

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres merknader til Meld. St. 14 (2023–2024) Nasjonal transportplan 2025–2036, jf. Innst. 439 S (2023–2024).

2.8 Utvikling i kommuneøkonomien, kommunenes og fylkeskommunenes inntektsnivå i 2023 og omfang og kvalitet i kommunale tjenester

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet merker seg at tross sterk kostnadsvekst, høye strømpriser og renteøkninger, var den økonomiske situasjonen for kommunesektoren ved inngangen til 2024 jevnt over god.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, merker seg at netto driftsresultat for 2023 var lavere enn TBUs anbefalte nivå på 2 pst. og at forskjellene mellom kommunene har fortsatt å øke som følge av at sterk kostnadsvekst, høye strømpriser, renteøkninger og havbruksinntekter slår ulikt ut mellom kommunene.

2.9 Nytt inntektssystem for kommunene

Komiteen viser til at regjeringen i Kommuneproposisjonen 2025 legger frem forslag til nytt inntektssystem for kommunene som får virkning fra 2025.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk

Venstreparti og Rødt, understreker at hovedmålet med inntektssystemet er å utjevne kommunenes økonomiske forutsetninger for å kunne tilby gode og likeverdige tjenester til innbyggere i hele landet. Samtidig skal systemet ta hensyn til lokal forankring av kommunenes inntekter, stabilitet og forutsigbarhet i inntektene og prinsippet om at systemet skal være så enkelt og transparent som mulig.

Flertallet merker seg at forslaget innebærer en helhetlig gjennomgang av systemet, herunder en oppdatering av delkostnadsnøkler i utgiftsutjevningen, endringer i skatteelementene i inntektsutjevningen samt endringer i de regionalpolitiske tilskuddene i tillegg til overgangs- og kompensasjonsordninger.

Flertallet ser positivt på at regjeringen legger frem et helhetlig forslag til nytt inntektssystem for kommunene. Flertallet viser til Inntektssystemutvalgets utredning, som er den tredje helhetlige offentlige utredningen av systemet siden det ble innført i 1986.

Flertallet mener det er behov for en mer rettferdig fordeling av midlene som kommunene har til rådighet. Flertallet anser det som nødvendig å oppdatere kostnadsnøkler som ligger til grunn for å beregne kommunenes utgifter, slik at disse stemmer bedre overens med beregnet nivå på utgifter kommunene ikke kan påvirke.

Flertallet viser til at målet med inntektssystemet er å utjevne økonomiske forskjeller mellom kommunene, slik at alle skal settes i stand til å tilby likeverdige tjenester. Flertallet viser til at regjeringen i forslaget foretar en nødvendig faglig oppdatering av kostnadsnøkler og sikrer en jevnere fordeling av skatteinntektene mellom kommunene. Flertallet mener også at endringene i de regionalpolitiske tilskuddene i inntektssystemet vil gjøre tilskuddene mer treffsikre. Flertallet vil videre peke på at regjeringen kommer med nødvendige endringer i toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet vil understreke at Arbeiderpartiet og Senterpartiet er særlig opptatt av å styrke de skattesvake kommunene, og viser til forslaget om at 1,5 mrd. kroner av veksten i de frie inntektene gis med en særskilt fordeling, slik at de som har lavest skatteinntekter, får mest. Disse medlemmer viser til omtalen av den skjevfordelte veksten i denne innstillingens kapittel 2.16.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at regjeringen Solberg la fram et nytt inntektssystem for kommunene våren 2017. Disse medlemmer viser til at Solberg-regjeringens inntektssystem skulle sikre et likeverdig tjenestetilbud i hele landet og fjerne hindringer for

kommunereform. Kommuner i hele landet skulle ha mulighet for å tilby gode tjenester til sine innbyggere. Disse medlemmer viser videre til at et viktig prinsipp for Solberg-regjeringen var at kommunesektoren bør ha økonomisk selvstendighet og mulighet for å beholde en andel av inntekter og verdier som skapes i eget lokalsamfunn. Disse medlemmer viser til at de regionalpolitiske tilskuddene ble innrettet slik at de i større grad enn tidligere ble koblet til distriktsindeksen.

Disse medlemmer viser videre til at Solberg-regjeringen sendte sitt forslag til nytt inntektssystem på høring og fikk svar fra om lag 330 kommuner. Disse medlemmer mener at det er viktig at kommunene blir hørt i forslag som påvirker dem, og merker seg at regjeringen Solberg justerte forslaget i etterkant av høringen og før det ble lagt fram. Disse medlemmer viser videre til merknader til Kommuneproposisjonen 2017, jf. Innst. 410 S (2015–2016).

Disse medlemmer vil påpeke at det lokale selvstyret er et grunnleggende prinsipp. En god kommuneøkonomi er viktig for å sikre at innbyggere får gode tjenester. Disse medlemmer mener inntektssystemet skal legge til rette for at kommuner kan gi likeverdige tjenester og utvikle sterke kompetansemiljøer. For å fortsatt kunne levere gode kommunale tjenester må det arbeides med å forbedre og effektivisere tjenestene og øke inntektsgrunnlaget gjennom en aktiv næringspolitikk. Disse medlemmer mener det fortsatt skal lønne seg for en kommune å legge til rette for næringsliv og verdiskaping.

Disse medlemmer viser til at det er naturlig å gjennomføre jevnlige oppdateringer av kommunenes inntektssystem for å sikre at kommunene er i stand til å løse utfordringene kommunesektoren står foran. Disse medlemmer mener at det i en slik gjennomgang er naturlig å vurdere om inntektsutjevningen skal endres for å hensynta såkalte skattesvake kommuner.

Disse medlemmer viser videre til at endringer i eksempelvis samfunnsutviklingen, befolkningsvekst eller leveårsutfordringer også kan medføre behov for justeringer i inntektssystemet, slik at det bidrar til å løse både dagens og morgendagens utfordringer. Det gjør ikke regjeringens forslag. Dette understrekes ytterligere av at flere kommuner, uavhengig av hvordan de kommer ut økonomisk med regjeringens forslag, har pekt på denne svakheten.

Disse medlemmer viser til at det i årene fremover vil bli et sterkt press på velferdstjenestene i kommunene. En aldrende befolkning og færre unge i yrkesaktiv alder vil gi kommunene særlige utfordringer. Disse medlemmer viser til at det til dels er store utfordringer med utenforskap, både i store byer og i mindre kommuner. Levekårsutfordringer fører til at kommunene må bruke mer ressurser på å gi gode og riktige tjenester. Disse utfordringene legger press på de samlede res-

sursene i kommunene, og dersom kommunene ikke lykkes i dette arbeidet, vil problemene vokse seg større i årene som kommer.

Disse medlemmer viser til at forslagene i proposisjonen inneholder flere reverseringer og reduksjoner. Eksempler på dette er kutt i storbytilskudd, kutt i veksttilskudd, fjerning av regionsentertilskudd og fjerning av gradert basistilskudd. Regjeringen ser ut til å belønne kommuner som fortsetter driften som før, ikke de kommunene som omstiller seg eller tar nye grep for å gjøre seg mer attraktive. Dette er i sum med på å skape en uforutsigbarhet for kommunene.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn påpeke at helheten i regjeringens forslag til endringer vitner om at regjeringen hverken har forstått utfordringsbildet for norske kommuner fremover eller tatt hensyn til faglige rapporter. Disse medlemmer viser til at NOU 2023: 9 Generalistkommunesystemet – likt ansvar – ulike forutsetninger hadde en rekke forslag til tiltak som ville bidratt til et bedre tjenestetilbud for innbyggerne, men merker seg at regjeringen ikke har lyttet til denne rapporten.

Disse medlemmer mener at det ville vært fornuftig av regjeringen å sende sitt svært omfattende forslag til endringer i inntektssystemet på høring til kommunesektoren før saken kom til Stortinget. Hovedbildet er at det er flere områder som har behov for ytterligere utredninger, og regjeringens forslag svarer ikke godt nok på mange av de utfordringene som kommunene står overfor både i dag og i fremtiden. Disse medlemmer viser til at Høyre og Fremskrittspartiet derfor fremmer en rekke forslag til videre utredninger som må komme på plass før eventuelle endringer i inntektssystemet gjennomføres.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om at endringer i inntektssystemet for kommunene utsettes og utredes videre.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, stiller seg undrende til at Høyre og Fremskrittspartiet vil utsette omleggingen til nytt inntektssystem. Flertallet er overrasket over mangelen på en konsekvent linje i Høyres og Fremskrittspartiets politikk fra ett år til et annet. Flertallet vil minne partiene Høyre og Fremskrittspartiet om hva de selv skrev i innstillingen til Kommuneproposisjonen for 2024:

«Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at regjeringen har valgt å utsette endringer i kommunenes inntektssystem til våren 2024. En utsettelse av nytt inntektssystem gjør at kommunene vil leve i usikkerhet frem til nytt inntektssystem er på plass. Det er viktig med økonomisk forutsigbarhet for kommunene, slik at de kan planlegge for å levere gode tje-

nester de kommende årene. Det vil man ikke få med regjeringens utsettelse.»

Flertallet vil påpeke at det er et stort paradoks at Høyre og Fremskrittspartiet ikke klarer å ta stilling til nytt inntektssystem når det nå er lagt frem for Stortinget. Saken er utredet av Inntektssystemutvalget, som ble nedsatt av Solberg-regjeringen. Det har vært avholdt muntlig høring i saken, hvor KS ga sin støtte til hovedgrepene i regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at Solberg-regjeringen satte ned Inntektssystemutvalget 12. mai 2020. Utvalget kom med sin utredning 29. august 2022. Disse medlemmer viser til at utredningen har vært på høring, og at regjeringens forslag til nytt inntektssystem i stor grad baserer seg på den faglige utredningen. Disse medlemmer mener det foreligger et godt faglig grunnlag for å kunne konkludere om et nytt inntektssystem. Det er få elementer i regjeringens forslag til nytt inntektssystem som ikke er omtalt eller vurdert av Inntektssystemutvalget. Disse medlemmer viser videre til at komiteen også har gjennomført en høring av regjeringens forslag til nytt inntektssystem.

Disse medlemmer viser til at kommunesektoren står overfor en krevende omstilling i årene som kommer. Forskjellene i Kommune-Norge er store. Disse medlemmer mener Høyre er utydelig på hva mer som skal utredes, og hva som ikke kommer fram i rapporten fra Inntektssystemutvalget som de trenger å belyse. Disse medlemmer er spørrende til om Høyre faktisk går mot regjeringens forslag til nytt inntektssystem, om de foreslår reelle endringer, eller om de bare prøver å skyve på gjennomføringen. Disse medlemmer mener gapet i kommunenes inntektsforskjeller vil fortsette å øke hvis det ikke gjøres noen endringer nå. Det går ut over velferdstilbudet til innbyggere i alle landets kommuner. Det er ingen tjent med. Derfor er det helt nødvendig å ta grep som sikrer både trygghet og forutsigbarhet for kommuneøkonomien i tiden fremover, og legge til rette for at alle kommuner skal kunne tilby likeverdige tjenester. Disse medlemmer viser for øvrig til at regjeringen har innført en tillitsreform i offentlig sektor og igangsatt piloter på frikommuneforsøk, regionvekstavtaler, bygdevekstavtaler og nærtjenesenter, tiltak som alle skal bidra til bedre organisering og støtte opp om den omstillingen kommunene våre står overfor i årene fremover. Dette står i klar kontrast til Solberg-regjeringens kuttreformer. Disse medlemmer viser til at denne regjeringen med kommuneopplegget for neste år foreslår den nest høyeste veksten i kommunenes frie inntekter på 15 år, kun slått av denne regjeringens første budsjett.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, vil påpeke at forslagene Høyre og Fremskrittspartiet fremmer om ytterligere utredninger i samarbeid med kommunesektoren før framleggelsen av statsbudsjettet for 2025, som potensielt kan påvirke samtlige delkostnadsnøkler i utgiftsutjevningen, er direkte uansvarlige forslag. Dersom slike forslag skulle få flertall i Stortinget, ville norske kommuner ikke hatt noen form for forutsigbarhet om hvilke inntekter de kan forvente i 2025 når de skal begynne å planlegge sine budsjetter. Bakgrunnen for at kommuneproposisjonen for det neste kalenderåret behandles i juni hvert år, er for å gi kommunene forutsigbarhet om hvilke rammer som gjelder for deres drift det neste året. Ved å unngå å ta stilling til de konkrete forslagene fra regjeringen, men isteden peke på ytterligere utredninger, ville Høyre og Fremskrittspartiet sine forslag skapt en uholdbar situasjon for landets kommuner. Det ville undergravd hele systemet med samspillet mellom stat og kommune.

Flertallet vil på det sterkeste advare mot at det får utvikle seg en tradisjon hvor sentrale deler av systemet for fordeling av kommunenes inntekter ikke skal lades før i forbindelse med statsbudsjettet for det aktuelle året. Det vil frata kommunene muligheten til å ha gode og grundige budsjettprosesser.

Flertallet mener det er oppsiktsvekkende at Høyre ikke vil ta stilling til de konkrete forslagene til endringer i inntektssystemet som regjeringen har foreslått. Det kan vanskelig forstås på noen annen måte enn at Høyre og Fremskrittspartiet i møtet med de økte forskjellene i kommune-Norge og sin egen ideologi om mindre omfordeling ikke evner å fremme et realistisk alternativ til regjeringens forslag til nytt inntektssystem.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt stiller seg positive til regjeringens intensjon om et inntektssystem som i større grad skal sikre et mer utjevnet og forutsigbart inntektssystem, og som reduserer forskjellene mellom kommunene. Disse medlemmer mener derimot at regjeringen i større grad burde tatt hensyn til levekårsutfordringer i kommuner, da flere kommuner har ytret at de sliter med store ufrivillige kostnader tilknyttet levekår, som de ikke blir kompensert for. Disse medlemmer mener det er viktig med et inntektssystem som bekjemper sosial ulikhet og levekårsutfordringer, og etterlyser et inntektssystem som i større grad svarer på dette. Disse medlemmer etterlyser videre et inntektssystem som gir incentiver til å ta klima- og naturhensyn, da systemet i dag i for stor grad gir incentiver til å bygge ned fremfor å verne om natur og miljø. Det er viktig å finne et inntektssystem som balanserer

nødvendig vekst og utvikling i distriktene med miljø- og naturhensyn.

Disse medlemmer viser til regjeringens forslag til nytt inntektssystem for kommunene og stiller seg grunnleggende positive til retningen i regjeringens forslag. Disse medlemmer mener det er nødvendig og riktig å vri inntektssystemet i en mer omfordelende retning mellom kommuner for å sikre et godt og likeverdig tjenestetilbud over hele landet. Slik kan staten bidra til at det også i fremtiden skal være mulig å bo, jobbe og leve i hele landet. Disse medlemmer viser til behandlingen av Kommuneproposisjonen 2024 i Innst. 488 S (2022–2023), der følgende tilråding II, som senere ble vedtatt, lød:

«Stortinget ber regjeringen gjennom behandlingen av endringer i kommunenes inntektssystem sikre intensjonen om et inntektssystem for kommunene som er mer utjevnet enn dagens.»

Disse medlemmer mener derfor at forslaget til nytt inntektssystem fra regjeringen er i tråd med anmodningsvedtaket. Disse medlemmer viser til at på tross av at enkelte kommuner har gode økonomiske resultater og velfylte disposisjonsfond, er det likevel krise for mange kommuner i Norge. Disse medlemmer viser til de over 50 kommunene som har signert et opprop for «Et inntektssystem for likeverdige tjenester». I 2022 hadde 305 av landets kommuner inntekter fra inntekts- og formuesskatten som lå under det nasjonale gjennomsnittet per innbygger. I disse kommunene bor det mer enn 3,8 millioner mennesker. Disse medlemmer viser til at de økonomiske forskjellene mellom skattesvake og skattesterke kommuner er store og økende, samt at de skattesvake kommunene nettopp er skattesvake fordi innbyggerne i disse kommunene har et lavere inntektsnivå og dermed lavere skatteevne. Desto flere innbyggere en kommune har som er helt eller delvis på utsiden av arbeidslivet eller arbeider i lavtlønnsyrker, desto lavere vil skatteinngangen være. De kommunale inntektene som skal brukes til å yte tjenester overfor de nevnte gruppene, vil dermed også bli lavere, og disse medlemmer ser på dette som et problem. Likevel er det viktig å anerkjenne at kommunene som taper penger på omleggingen av inntektssystemet, også har sine utfordringer. Disse medlemmer understreker at det har begrenset verdi å omfordele hvis selve potten er for liten, og gir honnør til regjeringen for allerede nå å varsle at de ønsker å øke de samlede overføringene til kommunene som del av den helhetlige omleggingen. Disse medlemmer mener imidlertid at den varslede økningen er for liten, noe som gjør at mange kommuner også etter omleggingen vil stå i en svært presset økonomisk situasjon. Disse medlemmer mener derfor en reell styrking av kommunesektoren og kommunenes økonomi i 2025 og fremover er

viktig for å sikre at alle kommuner kommer bedre ut enn i dag.

Disse medlemmer støtter at ulike naturinntekter holdes utenfor en slik omfordeling, ut ifra prinsippet om at kommuner som stiller natur til rådighet for fellesskapet og storsamfunnet, skal få noe igjen for dette. Disse medlemmer viser til at regjeringens forslag til nytt inntektssystem innebærer forholdsvis store endringer samtidig som omleggingen skal skje raskt.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2024, der kommunenes økonomi styrkes betraktelig.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen evaluere det nye inntektssystemet for kommunene i løpet av 2029.»

2.10 Skatt og inntektsutjevning

Komiteen viser til at det er store forskjeller i skatteinntekter per innbygger mellom kommunene i Norge, også etter inntektsutjevningen. Komiteen merker seg at regjeringen legger opp til å løfte alle kommuner opp til minst 95 pst. av landsgjennomsnittet sammenlignet med dagens utjevningsgrad, som løfter kommuner opp til minst 93 pst. av landsgjennomsnittet.

Komiteen viser videre til at regjeringen vil halvere den kommunale andelen av formuesskatten fra 0,7 pst. til 0,35 pst., og at de reduserte andelen formuesskatt til kommunene blir erstattet med en tilsvarende økning i inntekter fra skatt på alminnelig inntekt. Komiteen merker seg at den statlige skattøren for formuesskatt med det øker fra 0,3 til 0,65 pst., slik at endringen i formuesskatten blir provenynøytral.

Komiteen merker seg at utbytte foreslås tatt helt ut av skattegrunnlaget til kommunene gjennom å korrigere ut netto eierinntekter fra skattegrunnlaget til kommunene og fylkeskommunene. Skatt på netto eierinntekter vil etter forslaget i sin helhet tilfalle staten.

Komiteen viser til at den symmetriske skatteutjevningen økes fra 60 pst. til 64 pst., og at tilleggs-kompensasjonen beholdes slik den er utformet i dag.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, vil vise til at skatteinntektene er ujevnt fordelt mellom kommunene, noe som bidrar til store forskjeller i kommunenes inntektsnivå. Flertallet viser til at i 2023 hadde 305 av 356 kommuner skatteinntekter under landsgjennomsnittet, målt i kroner per innbygger. Kommunene med lavest skatteinntekter har om lag 60 pst. av landsgjennomsnittet før

inntektsutjevningen. Med dagens inntektssystem løftes alle kommuner til minst 93 pst. av landsgjennomsnittet etter utjevningen. Flertallet vil fremheve at forslagene til endringer i skatteelementene bidrar til at alle kommuner løftes til minst 95 pst. av landsgjennomsnittet. Flertallet mener hovedgrepene i skatteelementene vil bidra til en mer rettferdig fordeling av inntektene, og viser til proposisjonen, hvor det foreslås følgende tiltak:

- Utbytte- og eierinntekter korrigeres ut av kommunenes skattegrunnlag og erstattes med inntekts-skatt.
- Den kommunale andelen av formuesskatten halveres og erstattes med inntektsskatt.
- Utjevningsgrad i inntektsutjevningen økes slik at trekket for kommuner med skatteinntekter over landsgjennomsnittet blir noe større og tillegget for kommuner med skatteinntekter under landsgjennomsnittet blir noe høyere.

Flertallet viser til at inntektsskatten er mer jevnt fordelt mellom kommunene enn formuesskatten og skatt på utbytte/eierinntekter. Endringene vil dermed sikre en jevnere inntektsfordeling mellom kommunene. Flertallet vil også påpeke at denne endringen vil gi en mer forutsigbar inntekt, da nivået på inntektsskatten varierer mindre fra år til år enn inntekter fra formuesskatt og skatt på utbytte/eierinntekter. Flertallet viser til at de kommunene som taper mest på endringene i skattegrunnlaget for inntektsutjevningen samt at utjevningen øker fra 60 pst. til 64 pst., fortsatt vil ha inntekter langt høyere enn landsgjennomsnittet.

Videre viser flertallet til at KS under komiteens høring av Prop. 102 S (2023–2024) uttrykte støtte til de grepene regjeringen gjør i skatteelementene i inntektsutjevningen. KS påpekte at endringene vil bidra til større forutsigbarhet for kommuneøkonomien og den makroøkonomiske styringen av sektoren.

Flertallet viser til at regjeringen fortsatt holder inntekter fra konsesjonskraft, havbruksinntekter og eiendomsskatt på kraftanlegg mv. utenfor inntektsutjevningen.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil fremheve at det er et uttalt mål fra regjeringen Støre at kommunene skal få noe igjen for å stille sine naturressurser til rådighet. Dette flertallet viser til at samme prinsipp ligger til grunn for grunnrenteskatt på havbruk og vindkraftproduksjon, slik det i lang tid har vært i vannkraftsektoren.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet vil fremheve at behovet for at kommuner legger til rette for kraftproduksjon, er større enn noen gang, og skal vi nå målene om både blå

og grønn omstilling, næringsutvikling og samtidig holde strømprisene på et akseptabelt nivå, må kommunene gis insentiver til å stille sine naturressurser til rådighet, til det beste for storsamfunnet.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at det er viktig at kommuner legger til rette for lokal verdiskaping. Regjeringen foreslår å ta eierinntekter ut av skattegrunnlaget til kommunene med virkning fra 1. januar 2025 uten en overgangsordning. Disse medlemmer viser videre til at regjeringen foreslår å halvere den kommunale delen av formueskatten med en overgangsordning på to år. Disse medlemmer viser til at summen av disse endringene, kombinert med en kort overgangsordning og dårlig tid til omstilling, vil skape en utfordrende situasjon i mange kommuner.

Disse medlemmer mener at inntektsutjevning er viktig for å sette kommunene i stand til å kunne gi likeverdige tjenester. Disse medlemmer viser til at med dagens inntektsutjevning kan kommuner som i dag har store inntekter fra for eksempel kraft, likevel bli kategorisert som en såkalt skattesvak kommune og dermed bli kompensert gjennom inntektsutjevningen.

Disse medlemmer viser til følgende i proposisjonen:

«Departementet foreslår eit inntektsomgrep der netto konsesjonskraftinntekter, eigedomsskatt på kraft- og petroleumsanlegg, havbruksinntekter og produksjonsavgift på vindkraft inngår saman med personskatt og naturressurskatt. Departementet foreslår vidare at kommunar må ha inntekter under 140 prosent av landsgjennomsnittet per innbygger med det utvida inntektsomgrepet, for å kunne få distriktstilskot Sør-Noreg.»

Disse medlemmer mener at det er fornuftig å utrede en lignende innretning for å bli kompensert gjennom inntektsutjevningen.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede en endring av inntektssystemet der kommuner som ligger over 140 pst. av landsgjennomsnittet i inntekter per innbygger, innberegnet de samme inntektene som regjeringen har lagt til grunn for det utvidede inntektsbegrepet for distriktstilskudd Sør-Norge, ikke skal kompenseres gjennom inntektsutjevningen.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Rødt, viser til at dette forslaget har flere likheter med Inntektssystemutvalgets forslag om å utjevne 10 pst. av vertskommunenes naturressursinntekter som i dag ikke er en del av inntektsutjevningen. Flertallet viser til at regjeringen har valgt å ikke gå videre med det nevnte forslaget. Naturressursinntektene er kompensasjon for at kom-

munene stiller naturressurser og arealer til rådighet for fellesskapet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at tilrettelegging for havbruk, vindkraft og vannkraft er verdiskaping som gjør at hele Norge får mer til fordeling. Dersom disse inntektene trekkes inn i skatteutjevningen, vil det skape usikkerhet og svekke insentivene til næringsutvikling og økt fornybar produksjon.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i Hurdalsplattformen har uttalt følgende:

«Regjeringen vil sikre at lokalsamfunn som stiller sine naturressurser til disposisjon for utbygging får mer igjen for det og sikres en rettmessig del av verdiskapingen.»

Disse medlemmer viser også til at regjeringen i Prop. 78 LS (2022–2023) Grunnrenteskatt på havbruk skriver:

«Departementet har lagt vekt på at vertskommuner skal komme bedre ut med innføring av grunnrenteskatt og at lokalsamfunn dermed får en større del av verdiskapingen som skjer ved hjelp av naturressursene. Det foreslås derfor å gå bort fra høringsnotatets forslag om å innføre naturressurskatt, som inngår i inntektsutjevningen, og heller øke produksjonsavgiften.»

Disse medlemmer minner også om at verken eierinntekter fra energiselskap eller lokal eiendomsskatt utjevnes. Disse medlemmer mener det er riktig at både disse lokale inntektene og naturressursinntektene som i dag ikke utjevnes, holdes utenfor inntektsutjevningen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det i regjeringens forslag til nytt inntektssystem for kommune er foreslått å halvere kommunens andel av formuesskatten. Disse medlemmer mener at forslaget om å endre fordelingen av formuesskatt mellom stat og kommune svekker koblingen mellom lokal verdiskaping og lokale inntekter. Disse medlemmer viser til at forslaget bidrar til at landet framstår enda mindre tilrettelagt for privat kapital og lokale patriotiske eiere som landet trenger mer av, spesielt etter skatteflukten til Sveits. Disse medlemmer mener at ved å flytte halvparten av kommunene sin andel av formuesskatten til statskassen er man med på å underbygge at verdier som skapes i distriktene, skal inn til staten for fordeling. Dette er etter disse medlemmers syn galt.

Disse medlemmer viser videre til at regjeringen har foreslått å ta vekk eierinntektene (utbytte) fra skattegrunnlaget til kommunene. Disse medlemmer mener at forslaget er lite utredet og kan ha utilsiktede virkninger, blant annet ved at kommuner med partsre-

deri i fiskerinæringen mister sin andel av verdiskapingen fra fiskerinæringen. Disse medlemmer mener at forslaget bidrar til å svekke kysten. Disse medlemmer mener regjeringens forslag om å endre skattegrunnlaget for kommunene fra utbytteskatt må utredes nærmere.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til at en halvering av formuesskatten i skattegrunnlaget for kommunene vil bidra til å redusere inntektsforskjellene mellom kommunene og redusere utfordringen med skattekonkurranse mellom kommunene. Flertallet viser til at både KS og NHO under komiteens høring av inntektssystemet ga uttrykk for at skattegrepene ikke vil ramme den lokale verdiskapingen. Videre vil flertallet vise til at KS sa følgende under komiteens høring om kommuneproposisjonen:

«Vi tror nok ikke at de endringene som er knyttet til formue- og utbytteskatt betyr veldig mye for insentivet til lokal verdiskaping sammenlignet med effekten av at vertskommunene for naturressursutnyttelse kan sitte igjen med viktige deler av verdiskapingen. Det tror vi betyr aller mest.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til de senere års debatt om den kommunale delen av formuesskatten, som først oppsto etter at Bø i Vesterålen i 2021 senket den kommunale delen av formuesskattesatsen fra 0,7 til 0,2 prosent. Debatten fikk fornyet styrke i år da Asker vurderte å gjøre tilsvarende endring som Bø. Disse medlemmer viser til at selv om kommuner i teorien har hatt mulighet til å sette skattesatsen selv, har dette i alle fall i moderne tid aldri vært en reell problemstilling, og inntektssystemet for kommunene var derfor tilpasset at alle kommuner hadde maksimal tillatt sats. Disse medlemmer mener lokal nedjustering av skattesatsen med tilhørende konkurranse om rike innbyggere mellom kommuner representerer en form for «race to the bottom» hvis praksisen brer om seg. Det vil da samlet sett ramme inntektene til kommunesektoren, selv om den enkelte kommune isolert sett kan gå i pluss ved å gjøre en slik endring. Disse medlemmer viser til at regjeringen delvis har tettet dette skattehullet, samt at regjeringen i forslaget til nytt inntektssystem for kommunene foreslår å redusere den lokale delen av formuesskatten, noe som ytterligere tetter hullet. Disse medlemmer mener det er nødvendig og riktig å fjerne denne muligheten helt. Disse medlemmer viser til at det i alle år har vært vanlig i alle kommuner med maksimal sats, samt at inntektssystemet har vært tilpasset dette, og at en slik endring dermed ikke kan sies å reelt sett innskrenke den kommunale handlefriheten.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fastslå én felles sats for kommunal formuesskatt for alle kommuner.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at en halvering av formuesskatten i skattegrunnlaget for kommunene vil bidra til å redusere inntektsforskjellene mellom kommunene og redusere utfordringen med skattekonkurranse mellom kommunene.

2.11 Utgiftsutjevning

Komiteen viser til at utgiftsutjevningen, som sikrer kommunene kompensasjon for utgifter til tjenesteyting som de selv ikke kan påvirke, er et viktig virkemiddel for å sette alle kommuner i stand til å yte likeverdige tjenester. Komiteen viser til at utjevningen omfatter velferdstjenester av nasjonal karakter som kommunene enten er pålagt å drive, eller som det er knyttet sterke nasjonale mål til når det gjelder standard og omfang. Sektorene som i dag er omfattet av utgiftsutjevningen, utgjorde om lag 84 pst. av de samlede brutto driftsutgiftene til kommunene.

Komiteen viser til at Inntektssystemutvalget påpekte behov for å sette flere krav til hvilke kriterier som kan inngå i kostnadsnøkkelen, herunder at kriteriene må være objektive og basert på offisiell statistikk, samt at verdien på kriteriene må kunne oppdateres jevnlig. Komiteen bemerker at dette er en videreføring av de kravene som har vært gjeldende siden inntektssystemet ble innført i 1986.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til at samtlige delkostnadsnøkler foreslås justert i henhold til oppdaterte analyser og tallgrunnlag, basert på faglige anbefalinger og Inntektssystemutvalgets utredning.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener at det ligger en klar verdi i at kriteriene i utgiftsutjevningen er så objektive som mulig og baserer seg på offisiell statistikk. I likhet med Inntektssystemutvalget og regjeringen mener dette flertallet at det ikke bør legges inn kriterier eller elementer i utgiftsutjevningen som gir insentiver eller føringer for prioriteringene til kommunene. Dette flertallet mener det er viktig at kriteriene oppdateres jevnlig for å sikre at målet med utjevningen realiseres, herunder at kommunene får kompensasjon for utgifter knyttet til tjenesteyting som de selv ikke kan påvirke. Det er på høy tid at kriteriene i kostnadsnøkkelen opp-

dateres. Dette flertallet viser videre til at KS under komiteens høring av proposisjonen støttet at kostnadsnøkklene er faglig fundert og basert på objektive analyser.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet registrerer at regjeringens partiene skriver at det ikke bør legges inn kriterier eller elementer i utgiftsutjevningen som gir insentiver eller føringer for prioriteringene til kommunene. Dette samsvarer ikke med at regjeringen direkte i inntektssystemet har lagt føringer på skolestruktur ved å straffe kommuner økonomisk som gjør strukturendringer innenfor skolesektoren.

KOMPENSASJON FOR SMÅDRIFTSULEMPER – AVVIKLING AV GRADERT BASISKRITERIUM

Komiteen viser til at regjeringen foreslår å avvikle modellen for gradert basiskriterium, som har differensiert basistilskudd ut ifra om smådriftsulempene har vært klassifisert som frivillige eller ufrivillige.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til Solberg-regjeringens skille i basistilskudd basert på i hvilken grad kommunestørrelsen og påfølgende utgifter var å anse som en ufrivillig eller frivillig kostnad. Flertallet mener gradert basistilskudd har fungert som en straff for en rekke små og mellomstore kommuner. Disse kommunene har fått en lavere kompensasjon fordi smådriftsulempene ble definert som frivillige. Flertallet er uenig i Solberg-regjeringens modell med gradert basistilskudd og mener det er riktig å avvikle graderingen av basiskriteriet og gjeninnføre fullt basiskriterium.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener at frie inntekter i hovedsak bør fordeles etter objektive kriterier og ikke kriterier som legger føringer på kommunens prioriteringer lokalt.

Disse medlemmer viser til at Solberg-regjeringen endret basiskriteriet i kostnadsnøkkelen i 2017, og at det ble innført en differensiering av kompensasjonen for smådriftsulempen knyttet til kommunestørrelse, gradert basistilskudd. Disse medlemmer påpeker at formålet med denne endringen var å gjøre inntektssystemet noe mer nøytralt med tanke på kommunesammenslåinger, og disse medlemmer viser videre til at de kommunene der forholdene ikke ligger til rette for kommunesammenslåing, fortsatt skulle få full kompensasjon for smådriftsulempene etter de endringene som ble gjennomført i 2017.

Disse medlemmer mener at ved å gjeninnføre fullt basistilskudd bidrar regjeringen i praksis til en om-

fordeling fra kommuner som har effektivisert driften, til kommuner som har opprettholdt smådriftsulempen.

NEDVEKTING AV KRITERIET FOR PSYKISK UTVIKLINGSHEMMEDE 16 ÅR OG OVER

Komiteen viser til at kriteriet for psykisk utviklingshemmede fra 16 år og over, i delkostnadsnøkkel for pleie og omsorg, vektet ned i de oppdaterte kostnadsnøkklene. Dette er i tråd med anbefalingene fra Inntektssystemutvalget. Komiteen merker seg at analyser gjennomført av både Inntektssystemutvalget og regjeringen viser at PU-kriteriet er vektet for høyt i dagens delkostnadsnøkkel for pleie og omsorg. Som en følge har andre kriterier for lav vekt, og komiteen merker seg at det medfører at noen kommuner ikke får full kompensasjon for sine objektive kostnadsulempen. Komiteen viser til at regjeringen mener det er behov for å dempe fordelingsvirkningene av nedvektingen ved å tilbakeføre halvparten av denne gjennom en egen ordning med særskilt fordeling (tabell C). Komiteen merker seg at ordningen vil gjelde frem til neste helhetlige gjennomgang av inntektssystemet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til forslaget om å vekte ned PU-kriteriet som følge av at både Inntektssystemutvalget og regjeringens egne analyser viser at kriteriet vektet for høyt i dag. Disse medlemmer mener en slik nedvekting er i tråd med de grunnleggende prinsippene for kostnadsnøkklene om objektivitet og faglighet. Disse medlemmer viser for øvrig til at det ventes en sterk vekst i utgiftene til pleie og omsorg i årene som kommer, noe som innebærer at sektoren vil utgjøre en stadig større del av den samlede kostnadsnøkkelen. Avviket mellom kompensasjonen gjennom kostnadsnøkkelen og den objektive effekten av kriteriet i analysene vil fortsette å øke om det ikke gjøres noe nå. Disse medlemmer viser imidlertid til at det foreslås å dempe fordelingsvirkningene av endringene ved nedvektingen gjennom å tilbakeføre halvparten av virkningen i en egen ordning med særskilt fordeling (tabell C). Disse medlemmer viser til at regjeringen også vil foreslå endringer i toppfinansieringsordningen for å gi høyere kompensasjon til kommuner med høye utgifter i forhold til folketall. Dette må ses i sammenheng med nedvektingen av PU-kriteriet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til regjeringens forslag om å vekte ned kostnader tilknyttet «person med psykisk utviklingshemming over 16 år», det såkalte PU-kriteriet. Verdien i PU-kriteriet er i dagens system beregnet til 890 000 kroner, mens det i regjeringens forslag blir vektet til 513 000 med et forslag om at halve nedvektingen blir tilbakeført kommunene med en særskilt forde-

ling (tabell C). Effekten av tilbakeføringen innebærer at verdien til PU-kriteriet netto blir redusert med 260 000 kroner etter omleggingen til det nye inntektssystemet. Disse medlemmer er kjent med at kostnadsnøkkelene ikke sier noe om hvor mye kommunene skal eller bør bruke på et gitt område, og at kostnadsnøkkelene omfordeler etter kriterier som forklarer variasjon i utgifter hos kommunene. Disse medlemmer mener det er viktig å følge utviklingen i tjenestetilbudet for gruppen kriteriet er ment å dekke de ufrivillige kostnadene for hos kommunene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen følge utviklingen av omleggingen av PU-kriteriet i utgiftsutjevningen nøye og sikre at kommunene har ressurser til å tilby gode og lovplagte tjenester for funksjonshemmede, og følge med på at tjenestetilbudet i kommunene ikke blir redusert som følge av omleggingen.»

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med neste helhetlige revisjon av inntektssystemet for kommunene særskilt vurdere erfaringer med nedvektet PU-kriterium.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre navn på PU-kriteriet i utgiftsutjevningen i inntektssystemet for kommunene ved å fjerne begrepet 'psykisk'. Hvilke diagnoser som faller inn under kriteriet, ligger fast.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til det skriftlige innspillet fra Eidskog kommune og Kongsvingerregionen. Der skriver de:

«Vi er bekymret for at tall som kan være riktig i makro ikke stemmer på mikro-nivå i den enkelte kommune. Her bør forslaget til kompensasjon økes ytterligere og varigheten av tiltaket må sikres.»

Dette medlem mener de kommunene som rammes hardest av nedvekting av PU-kriteriet, bør få en bedre overgangsordning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere en ekstra overgangsordning for kommunene som rammes hardest av nedvekting av PU-kriteriet i det nye inntektssystemet for kommunene.»

DELKOSTNADSNØKKELE FOR BARNEVERN

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at det foreslås endringer i kriteriene i delkostnadsnøkkelene for barnevern. Disse medlemmer viser blant annet til at Inntektssystemutvalget påpekte at delkostnadsnøkkelene har dårlig statistisk forklaringskraft. Disse medlemmer peker på at de endringene som nå gjøres, bidrar til en vesentlig forbedring av nøkkelen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at Inntektssystemutvalget mener at det er vanskelig å finne en delkostnadsnøkkel for barnevern som er godt forankret i objektive data. Disse medlemmer viser videre til at ved forrige justering, under Solberg-regjeringen, ble modellen fra 2011 videreført, da Solberg-regjeringen vurderte at den modellen hadde kriteriene med høyest forklaringskraft og derfor ble vurdert som den beste modellen. Disse medlemmer viser til at denne delkostnadsnøkkelene er et område som det må ses nærmere på etter at barnevernsreformen har fått virke en stund.

Komiteens medlem fra Rødt viser til omtalen i Kommuneproposisjonen 2025 av barnevernsreformen som trådte i kraft 1. januar 2022, og at kommunene som følge av dette ble kompensert for reformen gjennom en økning i rammetilskuddet. Dette medlem viser til Menon Economics og NTNU Samfunnsforskning, som fikk i oppdrag av Bufdir å følgeevaluere barnevernsreformen fram til og med 2027. Dette medlem mener det blir viktig å følge det videre evalueringsarbeidet med barnevernsreformen, både med tanke på barna selv og når det gjelder kommunenes økonomi som følge av reformen. Dette medlem registrerer at særlig de mindre befolkningsrike kommunene har meldt tilbake om at reformen er krevende for dem å bære økonomisk. Dette medlem registrerer at første delrapport ble levert i 2023, men mener likevel det er rom for regjeringen til å vurdere å styrke kompensasjonen for barnevernsreformen ytterligere gjennom en økning i rammetilskuddet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen se på ytterligere styrking av kompensasjonen til kommunene for barnevernsreformen, for eksempel gjennom en økning i rammetilskuddet.»

DELKOSTNADSNØKKELE FOR SOSIALE TJENESTER

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at det i delkostnadsnøkkelene for sosiale tjenester foreslås å vekte leve-

kårskriteriene høyere enn i dagens delkostnadsnøkkel. Dette gjøres ved å innlemme utgifter fra ytterligere tre KOSTRA-funksjoner, herunder arbeidsrettede tiltak i kommunal regi, bistand til etablering og videreføring av egen bolig og voksenopplæring. Oppdaterte analyser viser at det er en forholdsvis klar sammenheng mellom ulike levekårsindikatorer og utgifter kommunene har til sosiale tjenester, herunder at kommuner med høyere grad av levekårsutfordringer har en tendens til å ha høyere utgifter til sosiale tjenester. Disse medlemmer støtter derfor forslaget om endringer i delkostnadsnøkkelen for sosiale tjenester med de samme kriteriene som Inntektssystemutvalget foreslo. Disse medlemmer viser til at levekårsriteriene med forslaget vil utgjøre 12,4 pst. av den samlede kostnadsnøkkelen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt påpeker at kommunenes utgifter tilknyttet levekårsutfordringer i for liten grad har vært kompensert i kommunenes inntektssystem. Disse medlemmer viser til at regjeringen i proposisjonen påpeker at det er en forholdsvis klar sammenheng mellom ulike levekårsindikatorer og utgiftene kommunene har til sosiale tjenester, og at kommuner med en høyere grad av levekårsutfordringer har en tendens til å ha høyere utgifter til sosiale tjenester. Disse medlemmer viser videre til Kommuneproposisjonen 2025:

«Viss ein legg eit breitt levekårsomgrep til grunn, og reknar dødelegheit og talet på flyktningar og innvandrarar som levekårsindikatorar, utgjer levekårsriteria til saman 10,4 prosent av dagens kostnadsnøkkel. I departementet sitt forslag utgjer levekårsriteria til saman 12,4 prosent av den samla kostnadsnøkkelen.»

Derfor stiller disse medlemmer seg positive til at regjeringen i denne omleggingen av inntektssystemet har vektet opp kostnadsnøkklene på levekår på delkostnadsnøkkel for sosialhjelp, men mener at dette ikke er en tilstrekkelig økning. Regjeringen skriver i proposisjonen at levekår kan defineres og måles på flere ulike måter, og at det i regjeringens forslag har blitt lagt et bredt levekårsbegrep til grunn i utregningen. Disse medlemmer mener dagens inntektssystem, som baserer seg på regnskapshistorikk, i for liten grad tar høyde for mulighetene som ligger i det å forebygge, og for mye på å reparere. Disse medlemmer frykter dette bidrar til å vekke ned levekårsriteriene og slik sett kommunenes ufrivillige kostnader i områder med opphoping av levekårsutfordringer.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere endringer og komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan utgiftsutjevningen i inntektssystemet for kommunene i

større grad kan vektlegge og kompensere for kommunenes ufrivillige kostnader til levekårsutfordringer.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener det er viktig å adressere levekårsutfordringer og særlig i de mest levekårsutsatte områdene. Dette har vært en viktig prioritering for Arbeiderpartiet og Senterpartiet i regjering.

Disse medlemmer viser til at regjeringen allerede i sitt første år innførte et tilskudd til flere barnehagelærere i levekårsutsatte områder. I 2022 utgjorde dette tilskuddet 30 mill. kroner bare for Oslo. Regjeringen foreslo også i sitt første budsjett å styrke områdesatsingene i Oslo, Bergen og Trondheim med 20 mill. kroner. I Bergen kommune gikk de økte midlene i 2022 til områdesatsingene i Loddefjord og Olsvik og tiltak for å oppgradere nærmiljøanlegg og etablere sosiale møteplasser og tiltak for at ungdom ikke dropper ut av skolen.

Områdesatsinger er et virkemiddel for å gjøre en ekstra innsats for tjenesteutvikling og bedre nærmiljøkvaliteter i levekårsutsatte områder. Disse medlemmer viser til at områdesatsingene både har blitt styrket ytterligere og utvidet til å gjelde for flere kommuner, og i Meld. St. 28 (2022–2023) Gode bysamfunn med små skilnader varslet regjeringen at den vil se på forbedringer av ordningen med områdesatsinger som for eksempel statens involvering og kommunenes frihet til å prioritere midlene.

Disse medlemmer viser til at det også er en rekke andre ordninger der innsatsen mot levekårsutsatte områder er styrket. For eksempel er levekårsutsatte områder prioritert i tilskuddsordningen for skolebibliotek.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti påpeker at justeringer av inntektssystemet i stor grad er et nullsumspill, som betyr at dersom noen kommuner skal få mer, må nødvendigvis andre kommuner få mindre. Dette medlem er derfor bekymret for kommuneøkonomien og finanseringen av velferdstjenestene i de kommunene som i overgangen til et nytt inntektssystem får reduserte rammeoverføringer. Dette medlem mener derfor det er viktig å gi disse kommunene en lengre tidshorison for å tilpasse kommunebudsjettene til et nytt inntektsnivå.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med nytt inntektssystem for kommunene utvide innfasingen av skatteomleggingen og den symmetriske inntektutjevningen fra to til tre år, slik at kommuner som opplever store kutt i sine inntekter, blir gitt tid til å omstille sine velferdstjenester deretter.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener det ikke er behov

for en generell utvidelse av overgangsordningene for skatteomleggingen. En eventuell utvidelse fra to til tre år vil gi relativt små utslag for de kommunene som opplever størst nedtrekk, og samtidig frata de kommunene som tjener på endringene, noe av den umiddelbare gevinsten. Disse medlemmer viser til at Asker f.eks. kun vil tjene 16 mill. kroner på en slik endring dersom utbytteskatten fremdeles holdes utenfor overgangsordningen. Samtidig vil det ta 5 mill. kroner fra Kristiansand, 5 mill. kroner fra Fredrikstad og 4 mill. kroner fra Sarpsborg. Dette er skattesvake kommuner som de siste årene har opplevd at forskjellen mellom dem og andre sammenlignbare skattersterke kommuner har økt. Disse medlemmer mener derfor det er riktig og viktig at de omfordelende endringene får den foreslåtte effekten i 2025, 2026 og 2027. Disse medlemmer minner også om at de kommunene som ville tjent på en slik endring, er av de kommunene med høyest inntekter også etter omleggingen av inntektssystemet.

Disse medlemmer er for øvrig forundret over at Sosialistisk Venstreparti fremmer et forslag som vil ta penger fra de skattesvake kommunene og gi til de aller rikeste kommunene. Disse medlemmer mener det er viktig å sikre et mer rettferdig og omfordelende inntektssystem.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt mener det er bra at regjeringen foreslår å vekte levekårskriteriene høyere enn i dagens delkostnadsnøkkel. Disse medlemmer skulle likevel sett at levekårs- og sosioøkonomiske utfordringer i kommunene fikk større oppmerksomhet, men det er heller ikke gitt hvordan dette skal gjøres gjennom inntektssystemet. Disse medlemmer viser derfor til Eidskog og Kongsvinger-regionen sitt skriftlige innspill, der behovet for mer forskning ble etterspurt.

På denne bakgrunn vil disse medlemmer fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til forskning på hvilke sosioøkonomiske kriterier som er relevante for å forklare kommuners ressursbehov, også med andre metoder enn de som vanligvis ligger til grunn for kostnadsnøkler i inntektssystemet for kommunene.»

2.12 Regionalpolitiske tilskudd

Komiteen viser til omtalen av regionalpolitiske tilskudd i kapittel 16 i Prop. 102 S (2023–2024) og merker seg at det foreslås endringer i distriktstilskudd Sør-Norge og Nord-Norge blant annet som følge av ny distriktindeks. I tillegg foreslås det at inntektsgrensen og inntektsbegrepet for å motta distriktstilskudd Sør-Norge utvides. Regionsentertilskuddet foreslås avvirket. Videre merker komiteen seg at satsene for veksttilskud-

det reduseres til 1/3 av dagens sats. Satsen i storbytilskuddet reduseres noe, fra 426 til 398 per innbygger.

Komiteen merker seg at avvikling av regionsentertilskuddet og reduserte satser for veksttilskuddet og storbytilskuddet isolert sett omfordeler om lag 450 mill. kroner, beregnet ut fra inntektssystemet for 2024. Disse midlene blir fordelt gjennom innbyggertilskuddet med et likt beløp per innbygger og kommer alle kommuner til gode.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til at formålet med regionalpolitiske tilskudd i inntektssystemet er å nå ulike regional- og distriktpolitiske mål som opprettholdelse av bosettingsmønster, å ta vare på levedyktige lokalsamfunn og å bidra til næringsutvikling og samfunnsmessig utvikling i distriktene. I tillegg til tilskudd av distriktshensyn gis det også tilskudd til de største kommunene og kommuner med særlig høy befolkningsvekst. Flertallet mener på denne bakgrunn at det er behov for regionalpolitiske tilskudd.

DISTRIKTSTILSKUDD SØR-NORGE

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, mener det er behov for distriktstilskudd til kommuner med distriktutfordringer, kommuner med befolkningsnedgang og små kommuner i Sør-Norge. Bl.a. er den statlige sysselsettingen skjevt fordelt i landet, og flertallet mener distriktstilskudd er med på å kompensere for dette. Flertallet mener videre det er riktig å sette en grense slik at kommuner med inntekter over 140 pst. av landsgjennomsnittet for kommuner ikke lenger mottar tilskuddet.

Flertallet mener at det skal gjøres et unntak for Utsira kommune hva gjelder avkortning i distriktstilskuddet Sør-Norge, og flertallet slår fast at Utsira kommune skal få distriktstilskudd uavhengig av hvilken skatteprosent de havner på. Flertallet vil vise til at dette sammenlignes med ordningen som nå er innført for Værøy, Røst og Træna – som er i en særstilling og får småkommunetillegg etter en høyere sats enn øvrige kommuner i fylket.

DISTRIKTSTILSKUDD NORD-NORGE

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til at alle kommuner i Nordland, Troms og Finnmark og kommunene i Namdalen i Trøndelag får distriktstilskudd Nord-Norge. Videre viser flertallet til at tilskuddet fordeles etter en sats per innbygger, som differensieres etter fylke og geografi. Kommunene i Finnmark og tiltakssonen i Troms

får den høyeste satsen. Flertallet mener at distrikts-tilskudd Nord-Norge bl.a. er viktig i et beredskapsperspektiv for å sikre befolkning av hele landet.

Komiteen viser til tilråding III i Innst. 488 S (2022–2023):

«Stortinget ber regjeringen vurdere om kommunene i Namdalen fortsatt skal sortere under distriktstilskudd Nord-Norge.»

Komiteen er svært fornøyd med at regjeringen i Kommuneproposisjonen 2025 nettopp har lagt opp til at kommunene i Namdalen fortsatt skal sortere under distriktstilskudd Nord-Norge. Det er viktig for kommunene det gjelder.

REGIONSENTERTILSKUDD

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, mener det er riktig å utvikle regionsentertilskuddet. Flertallet viser til at regionsentertilskuddet ble innført av Solberg-regjeringen for å belønne kommunesammenslåinger. Flertallet viser til at Inntektssystemutvalget påpekte at tilskuddet er svakt begrunnet, og foreslo at det avvikles. Flertallet er enig i dette og mener som utvalget at tilskuddet i liten grad er knyttet opp til kommuner som i realiteten er regionsentre.

Flertallet mener Solberg-regjeringens regionsentertilskudd ga en ulikebehandling av kommuner som etter 2017 har slått seg sammen og fått over om lag 8 000 innbyggere, og ellers sammenlignbare kommuner.

Komiteens medlemmer fra Høyre merker seg at regjeringen fjerner eller reduserer en rekke tilskudd som Solberg-regjeringen innførte. Disse medlemmer viser til at regionsentertilskuddet foreslås avviklet fra 1. januar 2025. Regionsentertilskuddet gis til sammenslåtte kommuner med om lag 8 000 innbyggere i den nye kommunen. Disse medlemmer viser til at dette er kommuner som gjennom kommunesammenslåing har skapt større fagmiljøer og et bedre tjenestetilbud til sine innbyggere. Disse medlemmer merker seg at regjeringen Støre velger å ta bort et viktig insentiv til å skape større og sterkere kommuner som kan levere bedre tjenester til sine innbyggere.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at regjeringen har foreslått å fjerne gradert basiskriterium og regionsentertilskuddet. Disse medlemmer mener at regjeringens grep med å fjerne regionsentertilskuddet skaper uforutsigbarhet for de kommunene som valgte å slå seg sammen. Disse medlemmer viser til at omstilling tar år, og at penge-

ne fra regionsentertilskuddet er en del av regnestykket som disse kommunene har forholdt seg til. Disse medlemmer mener at det er merkelig at regjeringen ønsker å fjerne dette tilskuddet. Disse medlemmer vil påpeke at endringene som har blitt gjort, viser regjeringens reverseringspolitikk.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til at regionsentertilskuddet ble innført som en del av Solberg-regjeringens kommunereform, som et insentiv til at kommuner skulle slå seg sammen. Som del av samme reform ble også basistilskuddet under innbyggertilskuddet gradert, slik at kommuner som ikke slo seg sammen, mistet tilskudd. Flertallet mener at inntektssystemet ikke skal være drivende for kommunesammenslåing eller brukes som et verktøy for kommunereform. Flertallet viser til Inntektssystemutvalget, som påpekte at regionsentertilskuddet har en svak begrunnelse. Med forslaget til nytt inntektssystem som regjeringen her foreslår, gjeninnføres fullt basistilskudd. Flertallet mener dette er grep som skaper forutsigbarhet for kommunene.

VEKSTILSKUDET

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser videre til at veksttilskuddet foreslås redusert til omtrent en tredjedel av dagens nivå, fra 67 331 kr per innbygger til 22 444 kroner per innbygger. Disse medlemmer viser til at det betyr at veksttilskuddet reduseres fra 282 mill. kroner til om lag 92 mill. kroner. Dette betyr at tilskuddet reduseres med totalt 190 mill. kroner. Disse medlemmer viser til at veksttilskuddet er et tilskudd som går til kommuner som de siste tre årene har hatt en gjennomsnittlig årlig befolkningsvekst på minst 1,4 pst. og skatteinntekter på under 140 pst. av landsgjennomsnittet de siste tre årene målt per innbygger. Disse medlemmer viser til at kommuner som opplever en særlig høy befolkningsvekst, på kort og mellomlang sikt kan ha problemer med å tilpasse tjenestetilbudet etter den raskt voksende befolkningen, og det kan være vanskelig å finansiere nødvendige investeringer uten at det går ut over det øvrige tjenestetilbudet. Disse medlemmer merker seg at regjeringen istedenfor å komme med tiltak for å løse problemene til disse kommunene velger å kutte i tilskuddet.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i det videre arbeidet med utgiftutjevningen utrede én eller flere faktorer som bedre ivaretar vekstkommuners spesielle situasjon.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet merker seg at Høyre og Fremskrittspartiet på den ene siden er bekymret for fagligheten i regjeringens forslag til nytt inntektssystem, og på den andre siden ser helt bort fra alle faglige anbefalinger ved å be om utredninger av ytterligere hjelp til vekstkommuner. Disse medlemmer viser til at et samlet inntektssystemutvalg på side 46 i NOU 2022:10 uttaler følgende:

«Det er ikke godt dokumentert at kommuner med særlig høy befolkningsvekst har problemer med å tilpasse tjenestetilbudet til en raskt voksende befolkning. En rapport fra SSB viser tvert imot at vekstkommunene kan ha lavere kostnader enn andre kommuner, fordi vekstkommunene har flere innbyggere, og stadig får enda flere å dele investeringskostnadene på. Etter utvalgets vurdering er det ikke grunnlag for å si at vekst vanskeliggjør kommunenes evne til å levere tjenester.»

Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at det er uklokt og i strid med faglige råd å igangsette en ny utredning av ytterligere økonomisk hjelp til vekstkommuner gjennom inntektssystemet.

Disse medlemmer bemerker også at det ikke vil være noe «videre arbeid» knyttet til kriteriene i utgiftsutjevningen fram mot statsbudsjettet for 2025. På ordnært vis vil den enkelte kommunes befolkningstall og sektorenes innbyrdes vekt justeres basert på de nyeste tilgjengelige tallene, men selve kriterienes vekt i den enkelte delkostnadsnøkkel vil ikke bli endret.

Disse medlemmer mener kommunene fortjener forutsigbarhet, og derfor er forslaget til oppdaterte kostnadsnøkler lagt fram nå i forbindelse med Kommuneproposisjonen 2025. Med mindre det oppdages inkurier eller feil som må rettes opp, vil regjeringens forslag til kostnadsnøkler ligge til grunn for fordelingen av kommunenes rammetilskudd i 2025. Disse medlemmer mener det er svært uheldig dersom Stortinget skulle fatte vedtak som vanskeliggjør kommunenes budsjettarbeid utover høsten, og særlig i forkant av et budsjettår hvor det legges opp til en rekke endringer i inntektssystemet fra før.

STORBYTILSKUDET

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener det er riktig og viktig å videreføre storbytilskuddet omtrent på samme nivå som i dag. De største byene har særskilte utfordringer som mindre kommuner ikke har, inkludert større levekårsforskjeller. Flertallet mener det er vesentlig at kommunene det gjelder, blir kompensert særskilt for disse utfordringene. Flertallet viser i denne sammenheng også til at levekårsriterier får en større plass i utgiftsutjevningen, noe flertallet mener er positivt. Flertallet vil også peke på at alle de seks kommunene som

mottar storbytilskudd, tjener på endringene regjeringen foreslår i de regionalpolitiske tilskuddene, når alle endringene ses samlet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser videre til at satsene for storbytilskuddet foreslås redusert fra 426 kroner per innbygger til 398 kroner per innbygger. Disse medlemmer viser til at bakgrunnen for at storbytilskuddet ble innført i 2011, var at storbyene har særskilte utfordringer knyttet til urbanitet og den rollen de har som samfunnsutvikler i sin region. Kommunene som mottar storbytilskudd, er Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger, Drammen og Kristiansand. Disse medlemmer mener at utfordringene i storbyene ikke har blitt mindre siden tilskuddet ble innført, og at å redusere tilskuddet ikke vil bidra til å løse de særskilte utfordringene storbyene opplever. Disse medlemmer viser til at også en rekke andre kommuner opplever økte utfordringer knyttet til utenforskap og levekårsutfordringer. Det kan være sammensatte grunner til dette, men noen fellesnevner kan være sekundærflytting og sosiale forskjeller.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Rødt viser til at Oslo fram til 2009 fikk et eget hovedstadstilskudd begrunnet med Oslos spesielle oppgaver og utfordringer som hovedstad. Disse utfordringene har på ingen måte blitt færre de siste årene. Disse medlemmer viser videre til hovedstadens særegne utfordringer knyttet til eksempelvis utenforskap og levekårsutatte områder. Disse medlemmer mener derfor at det kan det være gode grunner til å utrede en innføring av et hovedstadstilskudd, men det må vurderes i sammenheng med inntektssystemet som helhet.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede en modell for hovedstadstilskudd, herunder hvordan det kan innføres og innrettes. Regjeringen bes legge fram forslag om dette for Stortinget senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2025.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til høringsen til Kommuneproposisjonen 2025 og det skriftlige innspillet fra Oslo kommune, der det pekes på at Oslo har spesielle oppgaver knyttet til funksjonen som hovedstad som ikke ivaretas i dagens inntektssystem. Dette medlem viser til at Oslo har særskilte utgifter knyttet til barnevern som andre kommuner ikke har, og som bare kommunen mener ikke kompenseres godt nok for over statsbudsjettet. Dette medlem viser videre til at hovedstadsfunksjonen medfører ekstrakostnader for Oslo. Dette medlem viser til at Oslo frem

til 2009 mottok et eget hovedstadstilskudd, slik også Oslo kommune påpeker i sin høringsuttalelse, og mener at det ovennevnte samlet sett taler for at man på nytt bør vurdere om et slikt tillegg er nødvendig. I Innst. S. nr. 263 (2007–2008) kan man lese:

«Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, støtter forslaget om et eget hovedstadstilskudd [...]»

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre et eget hovedstadstilskudd.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti innførte hovedstadstilskuddet i 2009 og deretter endret det til et storbytilskudd ved revisjonen av inntektssystemet i 2011. Kriteriene for å motta storbytilskuddet er ikke endret i regjeringens forslag til nytt inntektssystem, og kriteriene er dermed de samme som etter regjeringen Solbergs revisjon av inntektssystemet, som trådte i kraft i 2017. Bakgrunnen for at det i 2011 ble endret fra et hovedstadstilskudd til et storbytilskudd, var at flere av storbyene i Norge opplever lignende problemstillinger som hovedstaden. Se bl.a. regjeringen Solbergs omtale av dette i Prop. 123 (2015–2016) på s. 97 hvor det står:

«Tilskuddet gis med utgangspunkt i de særskilte utfordringene storbyene har knyttet til urbanitet og den sentrale rollen de har for samfunnsutviklingen i sin region.»

Flertallet bemerker at dersom Høyre, Fremskrittspartiet og Rødt ønsker å gjeninnføre hovedstadstilskuddet, er modellen, begrunnelsen og størrelsen på tilskuddet enkelt tilgjengelig i St.prp. nr. 57 (2008–2009) på s. 14. Det er med andre ord ingen grunn til å skape unødvendig usikkerhet for kommunene gjennom å be om en ytterligere utredning for å finne ut hvordan et slikt tilskudd kan innføres. Flertallet mener imidlertid dagens storbytilskudd er en bedre og mer treffsikker modell enn det gamle hovedstadstilskuddet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med kommunesektoren utrede et regionalpolitisk tilskudd til kommuner med store levekårsutfordringer, herunder hvordan tilskuddet kan innrettes og innføres. Regjering-

gen bes legge fram forslag for Stortinget senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2025.»

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med kommunesektoren utrede tilskudd og ordninger som kan endres eller innføres for å løse levekårsutfordringene i kommunene bedre. Regjeringen bes legge fram forslag for Stortinget senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2025.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet minner om at Høyre selv satt i Solberg-regjeringen som satte ned Inntektssystemutvalget som i NOU 2022:10 leverte sine anbefalinger knyttet til blant annet regionalpolitiske tilskudd. Utvalget var på s. 212 tydelig på at det prinsipielt burde være et mål å begrense omfanget av regionalpolitiske tilskudd. KS har i sin høringsuttalelse til NOU 2022:10 støttet dette.

Disse medlemmer er fornøyd med at regjeringen har fremmet et forslag hvor det totale omfanget av regionalpolitiske tilskudd er redusert med 450 mill. kroner. Disse medlemmer mener regjeringens forslag balanserer hensynene til distriktspolitiske målsettinger, storbyutfordringer og ønsket om å redusere det tidligere omfanget av regionalpolitiske tilskudd på en god måte.

Disse medlemmer viser til at det i arbeidet med nytt inntektssystem derfor har vært viktig å unngå en stor vekst i omfanget av regionalpolitiske tilskudd. Det vil komme alle landets kommuner til gode gjennom en økning i innbyggertilskuddet på omtrent 89 kroner per innbygger.

Disse medlemmer minner også om at da regjeringen Solberg sendte sitt forslag til nytt inntektssystem på høring i mars 2016, skrev de selv på side 6: «Regjeringen ønsker å gjøre tilskuddene mer målrettede.» Den gang klarte ikke Høyre å følge opp egne uttalelser, da de blant annet innførte et regionsentertilskudd etter påtrykk fra Venstre. Denne gangen trenger ikke Høyre ta hensyn til Venstre, men ser det tydeligvis fremdeles som et mål å øke omfanget av regionalpolitiske tilskudd. Det er et tydelig brudd med både faglige anbefalinger, og egne tidligere standpunkt når Høyre nå tar til orde for å øke omfanget av regionalpolitiske tilskudd.

Når det gjelder de konkrete utfordringene knyttet til levekår, vil disse medlemmer vise til at levekårsproblemer allerede vektes høyere i regjeringens forslag til ny kostnadsnøkkel. Dette skyldes både resultatene av faglige analyser av oppdaterte utgiftstall og regjeringens forslag om å utvide sosialtjenestenøkkel til å omfatte flere kommunale oppgaver og tjenester enn i dagens nøkkel.

Disse medlemmer viser til at det ut over endringene i delkostnadsnøkkel for sosiale tjenester også er

gjort en rekke oppdateringer som bidrar til at levekårsindikatorer har fått høyere vekt. Gode eksempler er endringene i barnevernsnøkkelene og endringene i grunnskolenøkkelene. Disse medlemmer mener det er et godt prinsipp at denne typen utgifter i hovedsak utjevnes og kompenseres gjennom utgiftsutjevningen, ikke gjennom et stadig større lappeteppes av regionalpolitiske tilskudd slik Høyre her tar til orde for.

Disse medlemmer viser videre til Meld. St. 28 (2022–2023) Gode bysamfunn med små skilnader, som bygger på NOU 2020: 16 Levekår i byer – Gode lokalsamfunn for alle. Det nevnte utvalget ble satt ned av regjeringen Solberg for blant annet å vurdere dagens virkemidler. Disse medlemmer vil fremheve at regjeringen Støre har fulgt opp eller begynt å følge opp intensjonen og problembeskrivelsen bak om lag to tredjedeler av forslagene i utredningen, men valgt andre løsninger på noen områder. Inntektssystemutvalget har også testet en rekke variabler knyttet til levekår, og regjeringens forslag til nytt inntektssystem bygger på Inntektssystemutvalgets analyser.

Disse medlemmer mener derfor det er svært uklart og utydelig hva mer Høyre ønsker at skal utredes for å adressere levekår i byer, og hva en tilskuddsordning skal adressere som ikke adresseres allerede gjennom eksisterende ordninger og pågående arbeid.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det i regjeringens forslag til nytt inntektssystem for kommunene er foreslått at satsen per innbygger ut over veksten i veksttilskuddet blir redusert til 1/3 av dagens sats – det vil tilsi fra 67 331 kroner per innbygger til 22 444 kroner per innbygger, samt at satsen per innbygger i storbytilskuddet blir redusert fra 426 til 398 per innbygger i 2024-kroner. Disse medlemmer viser til at det i 2024 var 29 kommuner som fikk veksttilskudd. Disse medlemmer viser til at mange storbyer og vekstkommuner sliter med levekårsutfordringer. Samtidig er midlene fra veksttilskuddet viktige for kommuner som opplever høy befolkningsvekst, slik at de kan settes i stand til å levere tjenester til de nye innbyggerne. Disse medlemmer mener at regjeringens forslag om å redusere satsene i veksttilskuddet og storbytilskuddet vil sette mange kommuner i en vanskelig økonomisk situasjon og gjøre det vanskelig for kommunene å levere gode tjenester og ta tak i problemene på en god måte.

2.13 Skjønnstilskuddet

Komiteen viser til omtalen av skjønntilskuddet under kapittel 17 og forslaget fremmet i proposisjonen om å fordele etter skjønn 1 000 mill. kroner for 2025.

2.14 Toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester

Komiteen viser til omtalen av toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester i kapittel 18 i Prop. 102 S (2023–2024). Komiteen viser til at nedvektingen av PU-kriteriet i kostnadsnøkkelene i utgiftsutjevningen får konsekvenser for toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester. Komiteen merker seg at ved å vekte ned PU-kriteriet og tilbakeføre halvparten av fordelingsvirkningen gjennom en egen tabell C-ordning vil verdien av PU-kriteriet reduseres med netto om lag 260 000 kroner. Komiteen viser til at inntektssystemet gjelder fordeling av en gitt ramme over statsbudsjettet, og at endringer i elementene derfor bør være provenynøytrale.

Komiteen merker seg at det i proposisjonen legges opp til å øke innslagspunktet for toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester med om lag 150 000 kroner for å utligne budsjetteffekten av endret vekt på PU-kriteriet. I tillegg legges ordningen om til en modell med to egenandeler, der én blir beregnet per innbygger og én på 10 pst. av utgifter over innslagspunktet etter at den første egenandelen er trukket fra. Tilleggskompensasjonen vil bli videreført etter samme modell som i dag.

Komiteen merker seg at regjeringen vil komme tilbake med størrelsen på innslagspunktet og overslag på egenandel per innbygger i Prop. 1 S (2024–2025).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, er enig med regjeringen i at nedvekting av PU-kriteriet ikke bør få konsekvenser for de samlede utgiftene over statsbudsjettet til rammetilskuddet og toppfinansieringsordningen. Flertallet mener derfor det er riktig å legge om toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester til en mer rettferdig modell som demper belastningen for kommuner med høye utgifter per innbygger. Med modellen som regjeringen foreslår, vil alle kommuner betale en lik egenandel per innbygger tilsvarende om lag halvparten av den samlede egenandelen på 20 pst. på landsbasis av de samlede utgiftene ut over innslagspunktet (anslått til 296 kroner per innbygger), i tillegg til at den enkelte kommune må betale ti pst. av utgiftene knyttet til de ressurskrevende tjenestene ut over innslagspunktet. Flertallet viser til at staten fortsatt vil betale 80 pst. av utgiftene gjennom denne ordningen, over innslagspunktet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt vil også påpeke at det ikke er en direkte sammenheng mellom PU-kriteriet og toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester og kravene til innholdet i tjenestetilbudet. Sistnevnte følger

av krav i sektorlovgivningen. Disse medlemmer viser til at regjeringen foreslår å øke innslagspunktet i toppfinansieringsordningen med 150 000 kroner fra dagens nivå. Disse medlemmer mener det er viktig å sikre kommunene tilstrekkelig finansiering av velferdstjenestene for mennesker med særlige behov. Disse medlemmer viser til Norsk forbund for utviklingshemmede (NFU) sine innspill til kommuneproposisjonen om at mange kommuner i dag har problemer med å finansiere det lovpålagte tilbudet til mennesker med utviklingshemming. Et for dårlig tilbud og for lite meningsfull aktivitet og kompetent omsorg for utviklingshemmede kan føre til mer bruk av tvang og institusjonalisering. Disse medlemmer viser til Likestillings- og diskrimineringsombudets rapport «Retten til et selvstendig liv og til å være en del av samfunnet», som viser at utviklingshemmedes mulighet for selvstendighet har blitt svekket de siste 20 årene, og at inntektssystemet ikke fanger opp behovet, bare de faktiske utgiftene kommunene har hatt særskilt på området.

Disse medlemmer er bekymret for kommunenes utgifter til eldre med utviklingshemming, da toppfinansieringsordningen for ressurskrevende helse- og omsorgstjenester har en øvre aldersgrense på 67 år. Flere med utviklingshemming har fått bedre helse og lever lenger og skal også kunne bo lenger hjemme slik som andre innbyggere. Derfor mener disse medlemmer at grensen på 67 år for å komme inn under refusjonsordningen for særlig ressurskrevende tjenester er kunstig og burde fjernes. Disse medlemmer mener at denne øvre aldersgrensen i toppfinansieringsordningen bør avvikles.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen heve aldersgrensen til 70 år i toppfinansieringen av særlig ressurskrevende tjenester fra 2025.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet deler bekymringen rundt de høye kostnadene knyttet til ressurskrevende tjenester i kommunene. Utgiftene innenfor denne refusjonsordningen har økt over tid både for staten og for enkeltkommuner. Disse medlemmer er derfor glad for at regjeringen nå varsler en ny beregning av den kommunale egenandelen hvor de kommunene som har de største utgiftene per innbygger, skal bære mindre av kostnadene alene. Disse medlemmer bemerker at en eventuell endring i aldersgrensene i ordningen vil ha store budsjettkonsekvenser. Det er heftet betydelig usikkerhet til anslagene ved en slik eventuell heving av aldersgrensene, men basert på de tre siste årskullene som har gått ut av ordningen, vil det som et minimum utgjøre ca. 400 mill. kroner i året.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt mener det er viktig å følge utviklingen av tjenestetilbudet, og mener det er viktig å følge med på at omleggingen av inntektssystemets kriterier og kompensering gjennom toppfinansieringsordningen får for store konsekvenser for innbyggerne.

Komiteen mener omleggingen av toppfinansieringsordningen bør evalueres.

På denne bakgrunn fremmer komiteen følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen evaluere omleggingen av toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester og vurdere innslagspunktet for ressurskrevende tjenester i forbindelse med ordinære budsjettprosesser.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at det foreslås en ny innretning av toppfinansieringsordningen med to egenandeler. Disse medlemmer merker seg at regjeringen i tillegg foreslår å øke innslagspunktet for toppfinansieringsordningen som en konsekvens av å endre kriteriet for psykisk utviklingshemmede i kostnadsnøkkelen for pleie og omsorg. Disse medlemmer merker seg at regjeringen vil komme tilbake i statsbudsjettet for 2025 med hvor stor egenandelen blir, og hvor høyt innslagspunktet blir. Disse medlemmer mener at det er naturlig at man følger tett med på utviklingen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at ordningen med toppfinansiering av ressurskrevende tjenester i kommunene gir støtte til ekstraordinært store utgifter til sterkt hjelpetrequende personer. Kommuner som Moskenes har på grunn av et svært stort behov store utfordringer økonomisk, og det er ment at denne ordningen skal avlaste enkeltkommuner. Disse medlemmer mener ordningen burde gjelde for alle kommuner for å nå målet om at enkeltpersoner ikke skal oppleve at deres hjelpebehov går ut over kommunens økonomi.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forslaget til statsbudsjett for 2025 vurdere å forbedre toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester i kommunene.»

Disse medlemmer viser til at målet med toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester er at den skal legge til rette for at kommunene kan gi et godt tjenestetilbud til mottakere som har krav på omfattende helse- og omsorgstjenester. Disse medlemmer viser til at tilskuddsordningen gjelder for

tjenestemottakere til og med det året de fyller 67 år. Disse medlemmer mener at aldersgrensen på 67 år for toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester rammer enkelte kommunene urimelig. Utfordringene som utløser behov for bistand og støtte forsvinner ikke ved 67 år, men tiltar tvert imot med alderen. For en person med behov for spesielt ressurskrevende tjenester kan de kommunale utgiftene øke med både åtte og ti mill. kroner når personer fyller 67 år. Slike beløp kan gjøre svært store innhugg i mindre kommuners budsjett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2025 avvikle den øvre aldersgrensen for toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til at ordningen med toppfinansiering av ressurskrevende tjenester i kommunene gir støtte til ekstraordinært store utgifter til sterkt hjelpetrequende personer. Dette medlem viser til Pensjonistforbundets skriftlige innspill til komiteen, der de skriver følgende:

«Pensjonistforbundet er skuffet over at aldersgrensen på 67 år ikke fjernes i finansieringsordningen for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester, slik at tjenestetilbudet til eldre med størst helse- og omsorgsbehov blir toppfinansiert fra statens side på samme måte som tjenestetilbudet til personer under 67 år. At alle over 67 år er holdt utenfor ordningen oppfatter vi som urettferdig og diskriminerende.»

Dette medlem merker seg at også Fagforbundet støtter å fjerne aldersgrensen på 67 år for toppfinansiering av ressurskrevende tjenester.

2.15 Saker med særlig fordeling (tabell C)

Komiteen viser til omtalen av saker med særskilt fordeling (tabell C) under kapittel 20 i Prop. 102 S (2023–2024).

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at inntektssystemutvalget mente at bruken av særskilt fordeling bør begrenses, og at mest mulig av rammetilskuddet bør fordeles etter faste kriterier. Utvalget pekte spesielt på grunnskoletilskuddet og mente at dette er midler som i stedet burde vært fordelt etter ordinære kriterier, slik at kommunene selv kan prioritere bruken av disse midlene. Disse medlemmer merker seg at regjeringen ikke har valgt å fjerne grunnskoletilskuddet, og viser til at dette tilskuddet legger føringer for kommunens prioriteringer lokalt. Disse medlemmer viser videre til Høyres alternative budsjett for 2024, der man foreslo å

omprioritere fra tilskudd per grunnskolebygg til tiltak for bedre kvalitet i skolen.

2.16 Overgangs- og kompensasjonsordninger og vekst i frie inntekter

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til at endringene i inntektssystemet får fordelingsvirkninger, og merker seg at regjeringen mener endringene bør fases gradvis inn gjennom overgangsordninger. Flertallet merker seg at 1,6 mrd. kroner av den foreslåtte veksten i frie inntekter til kommunene begrunnes med omleggingen av inntektssystemet. Av disse foreslås 1,5 mrd. kroner gitt med en særskilt fordeling til de kommunene med de laveste skatteinntektene, og 0,1 mrd. kroner foreslås gitt i en egen kompensasjonsordning for kommuner med skatteinntekter (inkludert naturressursinntekter) under 105 pst. av landsgjennomsnittet og som taper på de samlede endringene i inntektssystemet. Flertallet viser til at denne skjevfordelte veksten gir alle kommuner minimum 30 kroner per innbygger, og beløpet blir høyere desto lavere skatteinntektene er, opptil 345 kroner per innbygger for kommunen med det laveste skattenivået. Flertallet merker seg at regjeringen legger opp til at den samlede tapskompensasjonen vil bli fastsatt i statsbudsjettet for 2025, og at den vil ligge fast på nominelt nivå til neste helhetlige gjennomgang av inntektssystemet.

Flertallet mener det er positivt at regjeringen foreslår en særskilt fordeling på 1,5 mrd. kroner til kommunene med lave samlede skatteinntekter, slik at kommuner med lave skatteinntekter får en større del av veksten i frie inntekter, mens kommuner med høye skatteinntekter får en mindre del av veksten. Dette vil bidra til å sikre at kommuner med lave skatteinntekter i større grad sikres en bærekraftig kommuneøkonomi.

Flertallet mener det er viktig at alle kommuner er sikret en god og stabil økonomi, og mener derfor det er viktig å følge utviklingen i overgangen til et nytt inntektssystem.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at 1,5 mrd. kroner av veksten i frie inntekter foreslås begrunnet med omlegging av inntektssystemet og fordeles særskilt med mest til kommunene med de laveste skatteinntektene.

Disse medlemmer viser til at dette er en helt ny måte å kompensere skjeve utslag av fordelingsvirkningene på. Disse medlemmer mener den skjevfordelte veksten er et godt grep for å sikre at den største veksten tilfaller kommunene med lavest inntektsnivå.

I tillegg til dette viser disse medlemmer til at det gis en egen tapskompensasjon for kommuner med

skatteinntekter under 105 pst. av landsgjennomsnittet, som taper på de samlede endringene i inntektssystemet og toppfinansieringsordningen, inklusive veksten i de frie inntektene på 1,5 mrd. kroner. Disse medlemmer vil påpeke at tapskompensasjonen sikrer at ingen kommuner taper på de samlede systemendringene sett under ett. Dette er viktig og gir forutsigbarhet for kommunene det gjelder. Disse medlemmer viser til at kompensasjonen utgjør til sammen 108 mill. kroner fordelt på 29 kommuner og finansieres innenfor veksten i de frie inntektene.

Disse medlemmer viser til at fordelingsvirkningene fases gradvis inn gjennom overgangsordninger. De fleste endringene i rammetilskuddet fanges opp av inntektsgarantiordningen (INGAR), som kompenserer kommunene for samlet tap ut over 400 kroner per innbygger knyttet til systemendringer, befolkningsendringer og andre endringer i kriteriedata. Videre viser disse medlemmer til at utbytte/eierinntekter korrigeres ut av skattegrunnlagene med full effekt fra første år, mens formuesskatten og økt utjevningsgrad innenfor inntektsutjevningen fases inn over to år.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, mener det er riktig at de kommunene som har mest fra før, skal bidra noe mer til omfordelingen. Samtidig vil flertallet påpeke at noen enkeltkommuner til tross for overgangs- og kompensasjonsordninger får et særlig høyt nedtrekk i inntekter per innbygger med endringene. Flertallet ser de utfordringene som disse kommunene har pekt på, knyttet til behovet for rask omstilling av driften. Flertallet mener derfor regjeringen, når de endelige utslagene for enkeltkommuner i 2025 er klare, må vurdere om det er behov for å dempe de største negative utslagene for enkelte kommuner i en kort overgangsperiode.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av en kompensasjon for de kommunene som utmerker seg med størst negativ førsteårsvirkning per innbygger som følge av endringene i inntektssystemet for kommunene.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det er viktig at kommuner legger til rette for lokal verdiskaping. Regjeringen foreslår å ta eierinntekter ut av skattegrunnlaget til kommunene med virkning fra 1. januar 2025 uten en overgangsordning. Disse medlemmer viser videre til at regjeringen foreslår å halvere den kommunale delen av formuesskatten med en overgangsordning på to år. Disse medlemmer viser til at summen av disse endringene, kombinert med en kort overgangsord-

ning og dårlig tid til omstilling, vil skape en utfordrende situasjon i mange kommuner.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sammen med kommunal sektor utrede hvordan en overgangsordning på fem år for inntektsutjevning, også for eierinntekter, ved nytt inntektssystem skal innføres, og komme tilbake til Stortinget med et forslag senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2025.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til at et forslag om å utrede overgangsordninger som vil få innvirkning på samtlige norske kommuners budsjetter for neste år, fram mot framleggelsen av statsbudsjettet for 2025, er svært uheldig. Det vil skape stor usikkerhet og uro for samtlige kommuner i deres budsjettarbeid og være direkte årsak til at man får dårligere budsjettprosesser og budsjettvedtak og i ytterste konsekvens dårligere kommunale tjenester i 2025 med bakgrunn i eksepsjonelt kort tid til budsjettplanlegging.

Flertallet minner igjen om at bakgrunnen for at kommuneproposisjonen for det neste kalenderåret behandles i juni hvert år, er for å gi kommunene forutsigbarhet om hvilke rammer som gjelder for deres drift det neste året. Ved å unngå å ta stilling til de konkrete forslagene fra regjeringen, men isteden peke på ytterligere utredninger, bidrar Høyre og Fremskrittspartiet sine forslag til å skape en uholdbar situasjon for landets kommuner. Forslagene ville undergravd hele systemet med samspillet mellom stat og kommune.

Flertallet vil på det sterkeste advare mot at det får utvikle seg en tradisjon hvor sentrale deler av systemet for fordeling av kommunenes inntekter ikke landes før i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for det aktuelle året. Det vil frata kommunene muligheten til å ha gode og grundige budsjettprosesser.

Angående det konkrete forslaget om å utrede en utvidelse av overgangsordningen til fem år viser flertallet til brev fra Kommunal- og distriktsdepartementet av 31. mai 2024, der det er fremlagt et eksempel på hvordan det ville slått ut dersom halveringen av den kommunale delen av formuesskatten og økt symmetrisk utjevning fases inn over fem år. Eierinntekter er i dette anslaget korrigert ut av skattegrunnlaget med full virkning fra inntektsåret 2025 blant annet av hensyn til enkelheten og den rent praktiske implementeringen i Skatteetaten. Flertallet merker seg at Sarpsborg ville fått 7 mill. kroner mindre første år med en overgangsordning på fem år sammenlignet med regjeringens forslag om en overgangsordning på to år, Kristiansand ville fått 10 mill. kroner mindre, Drammen 9 mill. kroner

mindre og Fredrikstad 8 mill. kroner mindre. Tallene som det refereres til her, kan leses ut av differansen mellom kolonne 4 og kolonne 10 i «vedlegg tabell 9: spørsmål 13 frå Høyre» i det ovennevnte brevet. Flertallet er bekymret over at Høyre foreslår at kommunene skal få denne regningen i posten ved framleggelsen av statsbudsjettet i oktober. Dersom Høyre mener det er rettferdig å ta disse pengene fra skattesvake kommuner og gi dem til skattesterke kommuner, burde Høyre i det minste fremme dette som et reelt forslag, slik at kommunene har den nødvendige forutsigbarheten i budsjettprosessen til høsten.

Flertallet presiserer også at dersom Høyre i tillegg mener alvor med at de ønsker å også utfase eierinntektene over fem år, til tross for de skattetekniske utfordringene det vil medføre, vil utslagene bli enda større for de nevnte kommunene.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener det er positivt at regjeringen i Kommuneproposisjonen 2025 signaliserer at de øker overføringene til kommunene. Dette medlem mener det er nødvendig med en ytterligere styrking av overføringene. Dette medlem viser derfor til Sosialistisk Venstrepartis prioritering for kommuneøkonomien, hvor Sosialistisk Venstreparti ønsker å prioritere ytterligere 6,035 mrd. kroner i overføringer til kommunene, med anslagsvis 3,335 mrd. kroner til kommunesektoren og 2,7 mrd. kroner til fylkeskommunene. Dette medlem mener denne tilleggsoverføringen vil være svært viktig for kommunees evne til å tilby likeverdige velferdstilbud, slik at alle kommuner sikres en god og bærekraftig kommuneøkonomi.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt mener det er riktig at de kommunene som har mest fra før, skal bidra noe mer til omfordelingen. Samtidig vil disse medlemmer påpeke at noen enkeltkommuner til tross for overgangs- og kompensasjonsordninger får et særlig høyt nedtrekk i inntekter per innbygger med endringene. Disse medlemmer ser utfordringene som disse kommunene har pekt på, knyttet til behovet for rask omstilling av driften. Disse medlemmer mener derfor regjeringen, når de endelige utslagene for enkeltkommuner i 2025 er klare, må vurdere om det er behov for å dempe de største negative utslagene for enkelte kommuner i en kort overgangsperiode.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt viser til at et lite antall kommuner vil tape mye på omleggingen. Det gjelder store kommuner som Asker, men det gjelder også mindre folkerike kommuner som Austevoll. Disse medlemmer viser videre til at omleggingen skal skje over bare to år. Disse medlemmer viser til at en så stor samtidig så

rask økonomisk omstilling som dette krever for disse kommunene, er svært krevende og risikerer å ramme tjenestetilbudet i kommunene uforholdsmessig hardt. Disse medlemmer mener derfor det kan være nødvendig og riktig med bedre overgangsordninger for disse kommunene.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere en lengre overgangsperiode og/eller ytterligere kompensasjon i en overgangsfase for kommuner som har ekstraordinært store inntektsbortfall som følge av innføring av nytt inntektssystem for kommunene.»

Komiteens medlem fra Rødt registrerer at selv om regjeringen i sitt forslag til nytt inntektssystem for kommunene sikrer et bedre og et mer rettferdig inntektssystem gjennom blant annet økt skatteutjevning, er det likevel slik at mange kommuner som har lave skatteinntekter og gjennomgående store demografi- og levekårsutfordringer, fortsatt har en vanskelig økonomisk situasjon.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere en ytterligere kompensasjon i forbindelse med nytt inntektssystem for kommunene for kommuner med lave skatteinntekter, som kommer i tillegg til de 1,5 mrd. kroner i Kommuneproposisjonen 2025, der potten fordeles med lik sats per innbygger. Midlene tildeles kommuner med gjennomsnittlig skatteinntekt per innbygger – etter inntektsutjevningens definisjon – som er lavere enn landsgjennomsnittet for perioden 2021–2023, og der skatteinntekt inklusive naturressursinntekter ikke ligger over 105 pst. av landsgjennomsnittlig nivå.»

Dette medlem viser til at regjeringen selv skriver i Kommuneproposisjonen 2025 at det forventes en liten økning i antall kommuner innmeldt på ROBEK i 2024, og at ved inngangen til mai 2024 var 16 kommuner på ROBEK. Siden den gang viser de nyeste tallene per dags dato at 18 kommuner står på ROBEK. Dette medlem er derfor bekymret for en økning i antall ROBEK-kommuner og viser til Moskenes kommune som et skrekkeeksempel. Moskenes har allerede vært på ROBEK-lista i 12 år, men veien ut virker lang. Ordføreren i Moskenes, Hanna Sverdrup, uttalte i et intervju i Kommunal Rapport 20. februar 2024:

«Hvis vi slipper å betale renter, noe som er lite sannsynlig, vil vi være ute av ROBEK i 2083.»

Dette medlem mener det er lite hensiktsmessig om en kommune skal befinne seg på ROBEK i over 60 år.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede et maksimalt antall år en kommune skal kunne befinne seg på ROBEK-lista.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, deler intensjonen til Rødt om at kommuner ikke bør være på ROBEK-lista over lengre tid. Samtidig mener flertallet at forslaget vil undergrave registeret og dets funksjon. Flertallet mener det må være den økonomiske situasjonen til en kommune som avgjør om den kan fjernes fra ROBEK. Flertallet viser til at antall kommuner på ROBEK har gått gradvis ned over tid fra toppåret i 2004, 118 kommuner, til at det de siste seks årene har vært under 20 kommuner på ROBEK. Flertallet mener dette er en indikasjon på at ROBEK fungerer etter intensjonen om å sikre kommunene en økonomi i balanse.

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen utrede en modell for hovedstadstilskudd, herunder hvordan det kan innføres og innrettes. Regjeringen bes legge fram forslag om dette for Stortinget senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2025.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen i samarbeid med kommunesektoren utrede et regionalpolitisk tilskudd til kommuner med store levekårsutfordringer, herunder hvordan tilskuddet kan innrettes og innføres. Regjeringen bes legge fram forslag for Stortinget senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2025.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen i samarbeid med kommunesektoren utrede tilskudd og ordninger som kan endres eller innføres for å løse levekårsutfordringene i kommunene bedre. Regjeringen bes legge fram forslag for Stortinget senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2025.

Forslag fra Høyre og Fremskrittspartiet:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen vektlegge sterkere det kommunale selvstyret som en grunnleggende verdi i plan-, areal- og byggesaker enn i dagens praksis.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen om at endringer i inntektssystemet for kommunene utsettes og utredes videre.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen i det videre arbeidet med utgiftutjevningen utrede én eller flere faktorer som bedre ivaretar vekstkommuners spesielle situasjon.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen sammen med kommunal sektor utrede hvordan en overgangsordning på fem år for inntektsutjevning, også for eierinntekter, ved nytt inntektssystem skal innføres, og komme tilbake til Stortinget med et forslag senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2025.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen utrede en oppgjørsordning slik at helsetjenester benyttet utenfor bostedskommunen i større grad kan belastes den kommunen tjenestemottaker betaler skatt til.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2025 fremme forslag om økte midler til eldreomsorg og investeringer i flere omsorgsboliger og sykehjemsplasser gjennom Husbankens investeringstilskudd.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen legge frem en modell for en støtteordning for investeringer i nitrogenrensing av avløpsvann i områder som blir pålagt nye renskrav.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen om at det i forbindelse med statsbudsjettet for 2025 blir etablert en finansieringsordning som avhjelper den økonomiske belastningen for de tidligere vertskommunene etter HVPU-reformen.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at kiosker og drivstoffstasjoner får anledning til å inngå i Merkurprogrammet på lik linje med aktører i dagligvarebransjen, slik Menon foreslår i rapporten utarbeidet for Kommunal- og moderniseringsdepartementet (Menonpublikasjon nr. 131/2021).

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen følge utviklingen av omleggingen av PU-kriteriet i utgiftsutjevningen nøye og sikre at kommunene har ressurser til å tilby gode og lov-pålagte tjenester for funksjonshemmede, og følge med på at tjenestetilbudet i kommunene ikke blir redusert som følge av omleggingen.

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med neste helhetlige revisjon av inntektssystemet for kommunene særskilt vurdere erfaringer med nedvirket PU-kriterium.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen heve aldersgrensen til 70 år i toppfinansieringen av særlig ressurskrevende tjenester fra 2025.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen i forslaget til statsbudsjett for 2025 vurdere å forbedre toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester i kommunene.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2025 avvikle den øvre aldersgrensen for toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester.

Forslag fra Høyre:*Forslag 18*

Stortinget ber regjeringen utrede en endring av inntektssystemet der kommuner som ligger over 140 pst. av landsgjennomsnittet i inntekter per innbygger, innberegnet de samme inntektene som regjeringen har lagt til grunn for det utvidede inntektsbegrepet for distriktstilskudd Sør-Norge, ikke skal kompenseres gjennom inntektutjevningen.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Rødt:*Forslag 19*

Stortinget ber regjeringen sørge for at ordningen med gratis ferge fullfinansieres fra staten, og komme tilbake i forslaget til statsbudsjett for 2025 med en ordning som ikke medfører ekstraavgifter for operatørene av fergetilbudet.

Forslag 20

Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2025 fremme forslag om å innlemme hurtigbåter til øysamfunn uten fastlandsforbindelse i ordningen med gratis ferge.

Forslag 21

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2025 vurdere å komme tilbake til Stortinget med en løsning for etablering av Nasjonalt Snøskredsenter lokalisert i Lyngen kommune.

Forslag 22

Stortinget ber regjeringen vurdere en ekstra overgangsordning for kommunene som rammes hardest av nedvekting av PU-kriteriet i det nye inntektssystemet for kommunene.

Forslag 23

Stortinget ber regjeringen vurdere en lengre overgangsperiode og/eller ytterligere kompensasjon i en overgangsfase for kommuner som har ekstraordinært store inntektsbortfall som følge av innføring av nytt inntektssystem for kommunene.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:*Forslag 24*

Stortinget ber regjeringen i forslaget til statsbudsjett for 2025 se på muligheten for å styrke Husbankens låneramme ytterligere.

Forslag 25

Stortinget ber regjeringen fastslå én felles sats for kommunal formuesskatt for alle kommuner.

Forslag 26

Stortinget ber regjeringen se på ytterligere styrking av kompensasjonen til kommunene for barnevernsreform, for eksempel gjennom en økning i rammetilskuddet.

Forslag 27

Stortinget ber regjeringen vurdere endringer og komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan utgiftsutjevningen i inntektssystemet for kommunene i større grad kan vektlegge og kompensere for kommunenes ufrivillige kostnader til levekårsutfordringer.

Forslag 28

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til forskning på hvilke sosioøkonomiske kriterier som er relevante for å forklare kommuners ressursbehov, også med andre metoder enn de som vanligvis ligger til grunn for kostnadsnøkler i inntektssystemet for kommunene.

Forslag fra Fremskrittspartiet:*Forslag 29*

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å senke den maksimale satsen for eiendomsskatt ytterligere fra 4 promille.

Forslag 30

Stortinget ber regjeringen gjeninnføre forsøk med statlig finansiert eldreomsorg for å øke kvaliteten på eldreomsorgen.

Forslag 31

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om innføring av utfordringsrett slik at private aktører kan utfordre offentlig monopoldrift av tjenester for å oppnå større mangfold og bedre kvalitet til riktig kostnad for skattebetalerne.

Forslag 32

Stortinget ber regjeringen i fergeavløsningsordningen sørge for at de sambandene som får bruke 2017-nøkkelen som utgangspunkt, også skal få ta del i de andre forbedringene av ordningen fra 2017 til i dag.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 33*

Stortinget ber regjeringen i forslag til statsbudsjett for 2025 øke kommunesektorens inntekter med 6,035 mrd. kroner ut over regjeringens forslag i Kommuneproposisjonen 2025, med anslagsvis 3,335 mrd. kroner til kommunene og 2,7 mrd. kroner til fylkeskommunene.

Forslag 34

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med nytt inntektssystem for kommunene utvide innfasingen av skatteomleggingen og den symmetriske inntektsutjevningen fra to til tre år, slik at kommuner som opplever store kutt i sine inntekter, blir gitt tid til å omstille sine velferdstjenester deretter.

Forslag fra Rødt:*Forslag 35*

Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2025 fremme forslag om en vekst i frie inntekter til kommunesektoren på minst 8 mrd. kroner.

Forslag 36

Stortinget ber regjeringen gjeninnføre et eget hovedstadstilskudd.

Forslag 37

Stortinget ber regjeringen vurdere en ytterligere kompensasjon i forbindelse med nytt inntektssystem for kommunene for kommuner med lave skatteinntekter, som kommer i tillegg til de 1,5 mrd. kroner i Kommuneproposisjonen 2025, der potten fordeles med lik sats per innbygger. Midlene tildeles kommuner med

gjennomsnittlig skatteinntekt per innbygger – etter inntektsutjevningens definisjon – som er lavere enn landsgjennomsnittet for perioden 2021–2023, og der skatteinntekt inklusive naturressursinntekter ikke ligger over 105 pst. av landsgjennomsnittlig nivå.

Forslag 38

Stortinget ber regjeringen utrede et maksimalt antall år en kommune skal kunne befinne seg på ROBEK-lista.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding I, V og VI fremmes av en samlet komité, og tilråding II, III og IV fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :**I**

Stortinget gir Kommunal- og distriktsdepartementet fullmakt til å fordele etter skjønn 1 000 mill. kroner for 2025. Beløpet foreslås bevilget over kapittel 571 Rammetilskudd til kommuner.

II

Stortinget ber regjeringen utrede endringer i regelverket slik at det blir mulig for kommunene å sette ulike skattesatser for sekundær-, fritids- og primærboliger.

III

Stortinget ber regjeringen evaluere det nye inntektssystemet for kommunene i løpet av 2029.

IV

Stortinget ber regjeringen endre navn på PU-kriteriet i utgiftsutjevningen i inntektssystemet for kommunene ved å fjerne begrepet «psykisk». Hvilke diagnoser som faller inn under kriteriet, ligger fast.

V

Stortinget ber regjeringen evaluere omleggingen av toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester og vurdere innslagspunktet for ressurskrevende tjenester i forbindelse med ordinære budsjettprosesser.

VI

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av en kompensasjon for de kommunene som utmerker seg med størst negativ førsteårsvirkning per innbygger som følge av endringene i inntektssystemet for kommunene.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 12. juni 2024

Lene Vågslid

leder og ordfører

DET KONGELEGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

Statsråden

Postmottak Kommunal- og forvaltningskomiteen

Dykkar ref

Vår ref

Dato

24/2100-9

29. mai 2024

Spørsmål frå H til Prop. 102 S (2023-2024) Kommuneproposisjonen 2025

Eg viser til spørsmål av 27. mai frå Høyres medlemmer i kommunal- og forvaltningskomiteen som ledd i behandlinga av Prop. 102 S (2023–2024) *Kommuneproposisjonen 2025*.

Spørsmål:

Finansministeren har i brev 24. mai varslet Stortingets finanskomité om at en stor andel av departementets ansatte er tatt ut i streik, og at dette vil påvirke departementets kapasitet til å besvare budsjettspørsmål i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett.

Vil spørsmålene som er stilt Kommunal- og distriktsdepartementet ifb. kommuneproposisjonen og inntektssystemet kunne bli påvirket av streiken?

Svar:

Kapasiteten i Kommunal- og distriktsdepartementet på det kommunalpolitiske området er på det noverande tidspunkt ikkje påverka av streiken. Handsaminga av spørsmål som er stilt Kommunal- og distriktsdepartementet i samband med kommuneproposisjonen og nytt inntektssystem, og som ligg under departementets ansvarsområde, vil dermed ikkje bli påverka av streiken. Dette gjeld mellom anna spørsmål om forslaget til nytt inntektssystem.

Nokre av spørsmåla som blir stilt til Kommunal- og distriktsdepartement i samband med kommuneproposisjonen gjeld ordningar som ligg til andre departement, og desse må leggest fram for det aktuelle fagdepartement for svar. Desse spørsmåla kan bli påverka av streiken, og dette vil per no kunne gjelde spørsmål til Finansdepartementet, Samferdselsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Med helsing

A handwritten signature in blue ink, reading "Erling Sande". The signature is written in a cursive style with a large, sweeping "S" and "a" in "Sande".

Erling Sande

Statsråden

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite
0026 OSLO

Dykkar ref

Vår ref

Dato

24/2100-17

30. mai 2024

Oppfølgingsspørsmål frå H til Prop. 102 S (2023-2024) Kommuneproposisjonen 2025

Eg viser til oppfølgingsspørsmål av 29. mai frå Høgres medlemmer i kommunal- og forvaltningskomiteen i samband med svarbrevet mitt av same dato.

Spørsmål:

Statsråden skriver følgende i sitt svarbrev 29.5.24 angående påvirkninger av streiken:

«Nokre av spørsmåla som blir stilt til Kommunal- og distriktsdepartement i samband med kommuneproposisjonen gjeld ordningar som ligg til andre departement, og desse må leggest fram for det aktuelle fagdepartement for svar. Desse spørsmåla kan bli påverka av streiken, og dette vil per no kunne gjelde spørsmål til Finansdepartementet, Samferdselsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet.»

Det bes om en nærmere redegjørelse for hvilke konkrete spørsmål dette gjelder og på hvilken måte de påvirkes av streiken. Det bes om et snarest mulig svar. Helst innen utgangen av dagen i dag 29.5.24, senest i morgen 30.5.24.

Svar:

Kommunal- og distriktsdepartementet har på det noverande tidspunkt motteke spørsmål frå kommunal- og forvaltningskomiteens medlemmer frå Framstegspartiet (FrP), Høgre (H), Sosialistisk venstrepartiet (SV) og Rødt (R).

Spørsmål nr. 4 og 5 av 29. mai frå Høgres medlemmer gjeld ordningar under Klima- og miljødepartementet og desse er lagt fram for departementet for svar. Desse vil ikkje bli påverka av streiken.

Spørsmål nr. 7 og 8 av 24. mai frå SVs medlemmer gjeld ordningar under Finansdepartementet. Desse to spørsmåla er lagt fram for departementet for svar. Finansdepartementa har opplyst til meg at dei aktuelle spørsmåla ikkje kan svarast på som følge av streiken. I tillegg er spørsmål nr. 3 frå Høgre lagt fram for Finansdepartementet, og dette vil truleg kunne bli svart ut.

Alle dei andre spørsmåla som på noverande tidspunkt er motteke frå kommunal- og forvaltningskomiteen i samband med kommuneproposisjonen 2025 ligg under Kommunal- og distriktsdepartementet sitt ansvarsområde, og vil dermed ikkje bli påverka av streiken.

Med helsing

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Erling Sande', written in a cursive style.

Erling Sande

DET KONGELEGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortingets presidentskap
Ekspedisjonskontoret
0026 OSLO

Dykkar ref

Vår ref

Dato

24/289-6

30. mai 2024

Feil i Prop. 102 S (2023-2024) Kommuneproposisjonen 2025

Eg vil med dette gjere merksam på følgjande feil og manglar i Prop. 112 S (2024–2025) *Kommuneproposisjonen 2023*:

Kapittel 2.1 Kommuneøkonomien i 2024

På side 17 står det følgjande: «Inntektsutviklingen i 2024 må blant annet ses i sammenheng med økte skatteinntekter mot slutten av 2023 på om lag 3,8 mrd. kroner, og at anslaget for eiendomsskatteinntekter i 2024 har økt med om lag 0,8 mrd. kroner.»

I tillegg vil eg presisere følgjande: «Anslaget for skatteinntekter knytt til inntekt og formue i revidert nasjonalbudsjett 2024 er uendra for kommunesektoren samla sett samanlikna med nasjonalbudsjettet. Det er likevel ei omfordeling på 150 mill. kroner mellom kommunar og fylkeskommunar, der anslaget for skatteinntektene for fylkeskommunane er sett ned med 150 mill. kroner medan anslaget for skatteinntektene til kommunane er sett opp tilsvarande.»

Kapittel 15.8 Administrasjon og landbruk

I tabell 15.17 på side 178 står det følgjande:

Kriterium	Vekt
Tal på innbyggjarar	0,8489
Basiskriteriet	0,1274
Landbrukskriteriet	0,0237
Sum	1,0000

Riktige tal for vekta til kriteria tal på innbyggjarar og basiskriteriet skal vere som i tabellen under:

Kriterium	Vekt
Tal på innbyggjarar	0,8563
Basiskriteriet	0,1200
Landbrukskriteriet	0,0237
Sum	1,0000

Kapittel 15.9 Forslag til samla kostnadsnøkkel

I tabell 15.18 på side 179 står det følgjande:

Delkostnadsnøkkel	KOSTRA-funksjon	Sektorandel, pst.
Administrasjon og landbruk	F100, F110, F120, F121, F130, F180, F329	8,0
Grunnskole	F202, F215, F222, F223, F383	2,4
Barnehage	F201, F211, F221	15,6
Pleie og omsorg	F234, F253, F254, F256, F261	35,8
Kommunehelse	F232, F233, F241	6,7
Barnevern	F244, F251, F252	4,0
Sosiale tenester	F213, F242, F243, F273, F276, F281, F283	6,5
Sum		100

Riktig tal for sektorandelen for *grunnskole* skal vere som i tabellen under:

Delkostnadsnøkkel	KOSTRA-funksjon	Sektorandel, pst.
Administrasjon og landbruk	F100, F110, F120, F121, F130, F180, F329	8,0
Grunnskole	F202, F215, F222, F223, F383	23,4
Barnehage	F201, F211, F221	15,6
Pleie og omsorg	F234, F253, F254, F256, F261	35,8
Kommunehelse	F232, F233, F241	6,7
Barnevern	F244, F251, F252	4,0
Sosiale tenester	F213, F242, F243, F273, F276, F281, F283	6,5
Sum		100

Kapittel 18 Toppfinansieringsordninga for ressurskrevjande tenester

På side 195 står det følgjande: «Inntektssystemet gjeld fordeling av ein gitt ramme. Endringar i systemelementa bør derfor gjennomførast provenynøytralt. Dei samla utgiftene over statsbudsjettet til rammetilskotet og toppfinansieringsordninga bør derfor ikkje bli endra som følge av ny vekt på PU-kriteriet i kostnadsnøkkelen. Det er to verkemiddel ein kan nytte for å utlikne budsjetteffekten i toppfinansieringsordninga av endra vekt på PU-kriteriet. Ein kan anten redusere kompensasjonsgraden med nærare sju prosentpoeng eller auke innslagspunktet med om lag 150 000 kroner. Desse to verkemidla har ulike fordelingsverknader. Ein reduksjon av kompensasjonsgraden vil redusere utbetalingane med ein lik del for alle kommunane, medan ein auke i innslagspunktet vil skjerme dei kommunane

som har dei høgaste utgiftene per mottakar. Departementet foreslår derfor å auke innslagspunktet for at verknaden av nedvektinga av PU-kriteriet på toppfinansieringsordninga skal bli provenynøytral.»

I tillegg vil eg presisere følgjande: «Kommunane og staten fører rekneskap etter ulike prinsipp. Toppfinansieringsordninga er ei etterskotsvis refusjonsordning. Kommunane skal føre inntekten same året som utgiftene oppstår. Det inneber at endringane i verdien for PU-kriteriet i inntektssystemet 2025, først gir effekt for kommunane si utbetaling i 2026 då kommunane kan søke refusjon for utgifter i 2025. Forslaget til auke i innslagspunktet vil derfor først skje i statsbudsjettet for 2026. Kommunane skal i 2025 budsjettere med tilskot dei vil få i 2026.»

På side 196 står det følgjande: «Toppfinansieringsordninga for ressurskrevjande tenester vert lagt om til ein modell med to eigendelar, der ein eigendel blir berekna per innbyggjar og ein eigendel på 10 prosent av utgifter over innslagspunktet etter at den første eigendelen er trekt frå»

I tillegg vil eg presisere følgjande: «Basert på utbetalingane av tilskotet i 2023, for utgifter kommunane hadde i 2022, er eigendelen per innbyggjar berekna til 296 kroner. Sidan kommunane og staten fører rekneskap etter ulike prinsipp skal kommunane føre inntekta same året som utgiftene oppstår. Det innber at endringar i toppfinansieringsordninga i 2025 får verknad på kommunane si inntektsføring i 2024.»

Med helsing

Erling Sande

Statsråden

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite
0026 OSLO

Dykkar ref

Vår ref

Dato

24/2100-3

30. mai 2024

Spm. I og II frå FrP til Prop. 102 S (2023–2024) Kommuneproposisjonen 2025

Eg viser til spørsmål frå Framstegspartiets medlemmer i kommunal- og forvaltningskomiteen som ledd i behandlinga av Prop. 102 S (2023–2024) *Kommuneproposisjonen 2025*.

Spørsmål I:

«Medlemmene viser til at regjeringen har foreslått å fjerne regionssentertilskudd og gradert basistilskudd. Medlemmene ber om bistand fra departementet til å utarbeide anslag på fordelingsvirkninger for de enkelte kommunene i inntektssystemet og hvordan det vil slå ut dersom regionssentertilskudd og gradert basistilskudd videreføres. Vi ber om en tabell som viser virkninger av de to variablene hver for seg og hvordan dette vil se ut for kommunene, ønsker lignende tabell som i vedlegg 7 i Prop. 102 S (2023–2024) Kommuneproposisjonen 2025. Vi ber også om at tabellen viser virkningene av de samlede variablene.»

Spørsmål II:

«Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til tidligere innsendt brev i forbindelse med behandlingen av nytt inntektssystem for kommunene i Prop. 102 S (2023–2024) Kommuneproposisjonen 2025:

Medlemmene ba om bistand fra departementet til å utarbeide anslag på fordelingsvirkninger for de enkelte kommunene i inntektssystemet og hvordan det vil slå ut dersom regionssentertilskudd og gradert basistilskudd videreføres. Disse medlemmer ønsker også å inkludere i anslagene på fordelingsvirkninger for de enkelte kommunene i inntektssystemet, hvis man følger dagens praksis med å holde den kommunale andelen av formuesskatten på 0,7 prosent og ikke korrigerer eierinntektene ut av skattegrunnlaget for kommunene.»

Svar:

Anslag på fordelingsverknader for kvar enkelt kommune er vist i tabellane som er lagt ved dette svarbrevet. Tabell 1 viser anslag på fordelingsverknader ved endringane i spørsmål 1, tabell 2 viser anslag for spørsmål 2, og tabell 3 viser anslag på den kombinerte effekten av spørsmål 1 og 2.

Anslaga er berekna med det same talgrunnlaget som er nytta i anslaga i kommuneproposisjonen, og dei same føresetnadene og atterhalda når det gjeld uvisse gjeld framleis (sjå kap. 22, s. 208–210 for nærare informasjon).

Forklaring til tabellen som er lagt ved (jf. kolonnane i tabell 3):

Kolonne 1 viser talet på innbyggjarar i kvar enkelt kommune per 1. juli 2023. Kolonnen er brukt til å berekne anslag på fordelingsverknader i kroner per innbyggjar.

Kolonne 2 og 3 viser anslag på samla fordelingsverknader av regjeringa sitt forslag til nytt inntektssystem, inkludert ein vekst i dei frie inntektene på 1,5 mrd. kroner fordelt etter inntektsnivå og ein tapskompensasjon på om lag 108 mill. kroner finansiert innanfor veksten i dei frie inntektene. Kolonne 3 er identisk med kolonne 9 i vedlegg 7 til kommuneproposisjonen, som viser anslag på fordelingsverknader av regjeringa sitt forslag i kroner per innbyggjar.

Kolonne 4 og 5 viser anslag på endring i fordelingsverknadene ved ei vidareføring av gradert basiskriterium, samanlikna med regjeringa sitt forslag om å avvikle graderinga av basiskriteriet. Anslaget er berekna som differansen mellom fordelingsverknadene av forslaget til ny kostnadsnøkkel med og utan gradering av basiskriteriet.

Kolonne 6 og 7 viser anslag på endring i fordelingsverknadene ved ei vidareføring av regionsentertilskotet, samanlikna med regjeringa sitt forslag om å avvikle tilskotet.

Kolonne 8 og 9 viser anslag på endring i fordelingsverknadene ved å vidareføre dagens praksis med å halde den kommunale andelen av formuesskatten på 0,7 prosent og ved å ikkje korrigere eigarinntektene ut av skattegrunnlaget til kommunane. Regjeringa sitt forslag om å auke den symmetriske inntektsutjamninga frå 60 til 64 prosent ligg fast, men effekten av auka inntektsutjamning endrar seg noko viss det ikkje blir gjort endringar i skattegrunnlaga. Det er tatt omsyn til dette i anslaget i kolonne 8 og 9.

Kolonne 10 og 11 viser anslag på samla fordelingsverknader av nytt inntektssystem, med endringane frå regjeringa sitt forslag i kolonne 4/5, 6/7 og 8/9. Kolonne 10 er berekna som summen av kolonne 2, 4, 6 og 8.

Merk at tapskompensasjonen som regjeringa foreslår ikkje er berekna på nytt i kolonne 10 og 11. Ved ei eventuell vidareføring av gradert basiskriterium, regionsentertilskot og dagens skattegrunnlag vil fordelingsverknadene som regjeringa sitt forslag til tapskompensasjonen er berekna ut frå, endre seg.

Med helsing

A handwritten signature in blue ink, reading "Erling Sande". The signature is written in a cursive style with a large, sweeping "S" and "a" in "Sande".

Erling Sande

Anslag på fordelingsvirkninger ved videreføring av gradert basis og regionsentertilskudd

Tabellforklaring

- Kol. 1 Antall innbyggere i alt per 1. juli 2023
- Kol. 2-3 Anslag på samlede fordelingsvirkninger med regjeringens forslag, inkl. 1,5 mrd. kroner i vekst fordelt etter inntektsnivå og tapskompensasjon på 108 mill. kroner, jf. kolonne 9 i vedlegg 7 til Prop. 102 S Kommuneproposisjonen 2025
- Kol. 4-5 Anslag på endringer i fordelingsvirkninger ved videreføring av gradert basiskriterium, sammenlignet med regjeringens forslag. Beregnet som differansen mellom regjeringens forslag til ny kostnadsnøkkel med og uten gradering av basiskriteriet
- Kol. 6-7 Anslag på endringer i fordelingsvirkninger ved videreføring regionsentertilskuddet, sammenlignet med regjeringens forslag.
- Kol. 8-9 Samlede fordelingsvirkninger med videreføring av gradert basiskriterium og regionsentertilskuddet.
- NB! Tapskompensasjonen er ikke beregnet på nytt i kolonne 8 og 9.** Ved en eventuell videreføring av gradert basiskriterium og regionsentertilskuddet, vil fordelingsvirkningene som tapskompensasjonen er beregnet ut fra også endre seg.

			Innbyggere i alt	Samlede fordelingsvirkninger med vekst og tapskompensasjon Regjeringens forslag		Videreføring gradert basis		Videreføring regionsentertilskudd		Samlede fordelingsvirkninger med videreføring gradert basis og regionsentertilskudd	
				Antall	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr
Fylke	Kommune	Kommune	1	2	3	4	5	6	7	10	11
03 Oslo	301 Oslo		711 918	-451 718	-635	204 769	288	-28 605	-40	-246 949	-347
11 Rogaland	1101 Eigersund		15 177	14 635	964	-4 233	-279	-610	-40	10 402	685
11 Rogaland	1103 Stavanger		146 810	-39 952	-272	37 236	254	-5 899	-40	-2 716	-18
11 Rogaland	1106 Haugesund		38 218	42 466	1 111	2 144	56	-1 536	-40	44 610	1 167
11 Rogaland	1108 Sandnes		83 219	50 601	608	17 189	207	6 547	79	67 790	815
11 Rogaland	1111 Sokndal		3 325	7 064	2 125	-4 083	-1 228	-134	-40	2 982	897
11 Rogaland	1112 Lund		3 235	10 481	3 240	-3 473	-1 073	-130	-40	7 008	2 166
11 Rogaland	1114 Bjerkreim		2 861	9 073	3 171	-3 422	-1 196	-115	-40	5 651	1 975
11 Rogaland	1119 Hå		19 712	22 754	1 154	-2 945	-149	-792	-40	19 809	1 005
11 Rogaland	1120 Klepp		20 766	18 173	875	-3 390	-163	-834	-40	14 782	712
11 Rogaland	1121 Time		19 876	12 431	625	-3 509	-177	-799	-40	8 921	449
11 Rogaland	1122 Gjesdal		12 384	18 209	1 470	-4 786	-386	-498	-40	13 424	1 084
11 Rogaland	1124 Sola		28 492	-3 593	-126	-549	-19	-1 145	-40	-4 142	-145
11 Rogaland	1127 Randaberg		11 733	10 213	870	-6 326	-539	-471	-40	3 887	331
11 Rogaland	1130 Strand		13 578	12 669	933	-4 814	-355	-546	-40	7 855	579
11 Rogaland	1133 Hjelmeland		2 635	-4 811	-1 826	930	353	-106	-40	-3 881	-1 473
11 Rogaland	1134 Suldal		3 827	-4 331	-1 132	1 454	380	-154	-40	-2 877	-752
11 Rogaland	1135 Sauda		4 559	-1 646	-361	-5 296	-1 162	-183	-40	-6 942	-1 523
11 Rogaland	1144 Kvitsøy		537	3 983	7 417	120	223	-22	-40	4 103	7 641
11 Rogaland	1145 Bokn		880	6 128	6 964	-1 997	-2 270	-35	-40	4 131	4 694
11 Rogaland	1146 Tysvær		11 499	7 156	622	-3 521	-306	-462	-40	3 636	316
11 Rogaland	1149 Karmøy		43 086	12 972	301	4 631	107	-1 731	-40	17 603	409
11 Rogaland	1151 Utsira		209	1 097	5 248	11	51	-8	-40	1 107	5 299
11 Rogaland	1160 Vindafjord		8 927	4 271	478	-2 706	-303	-359	-40	1 566	175
15 Møre ogRoi	1505 Kristiansund		24 240	35 925	1 482	-1 874	-77	-974	-40	34 052	1 405
15 Møre ogRoi	1506 Molde		32 512	18 336	564	2 950	91	4 777	147	21 287	655
15 Møre ogRoi	1508 Ålesund		58 186	27 789	478	10 821	186	5 696	98	38 610	664
15 Møre ogRoi	1511 Vanylven		3 034	1 264	417	-505	-166	-122	-40	759	250
15 Møre ogRoi	1514 Sande		2 442	8 941	3 661	-1 873	-767	-98	-40	7 068	2 894
15 Møre ogRoi	1515 Herøy (Møre ogRomsdal)		8 903	8 687	976	-5 484	-616	-358	-40	3 203	360
15 Møre ogRoi	1516 Ulstein		8 882	7 307	823	-6 621	-745	-357	-40	686	77
15 Møre ogRoi	1517 Hareid		5 170	14 211	2 749	-7 362	-1 424	-208	-40	6 849	1 325
15 Møre ogRoi	1520 Ørsta		10 977	6 876	626	-4 742	-432	-441	-40	2 133	194
15 Møre ogRoi	1525 Stranda		4 402	11 700	2 658	-2 421	-550	-177	-40	9 280	2 108
15 Møre ogRoi	1528 Sykkylven		7 606	17 025	2 238	-6 347	-835	-306	-40	10 678	1 404
15 Møre ogRoi	1531 Sula		9 670	8 723	902	-6 472	-669	-389	-40	2 251	233
15 Møre ogRoi	1532 Giske		8 675	13 640	1 572	-5 661	-653	-349	-40	7 978	920
15 Møre ogRoi	1535 Vestnes		7 097	15 641	2 204	-4 534	-639	-285	-40	11 107	1 565
15 Møre ogRoi	1539 Rauma		7 082	4 516	638	-3 617	-511	-285	-40	899	127
15 Møre ogRoi	1547 Aukra		3 692	8 462	2 292	-4 414	-1 196	-148	-40	4 049	1 097
15 Møre ogRoi	1554 Averøy		5 928	13 353	2 253	-4 049	-683	-238	-40	9 304	1 569
15 Møre ogRoi	1557 Gjemnes		2 665	7 295	2 737	-2 405	-902	-107	-40	4 890	1 835
15 Møre ogRoi	1560 Tingvoll		3 036	0	0	415	137	-122	-40	415	137
15 Møre ogRoi	1563 Sunndal		7 284	10 639	1 461	-5 369	-737	-293	-40	5 269	723
15 Møre ogRoi	1566 Surnadal		5 959	4 814	808	-3 846	-645	-239	-40	968	163
15 Møre ogRoi	1573 Smøla		2 142	961	449	754	352	-86	-40	1 715	801
15 Møre ogRoi	1576 Aure		3 386	1 622	479	1 278	377	-136	-40	2 900	857
15 Møre ogRoi	1577 Volda		10 897	0	0	-4 254	-390	4 012	368	-4 254	-390
15 Møre ogRoi	1578 Fjord		2 505	358	143	323	129	-101	-40	680	272
15 Møre ogRoi	1579 Hustadvika		13 390	12 605	941	-2 320	-173	4 093	306	10 285	768
15 Møre ogRoi	1580 Haram		9 402	24 021	2 555	-771	-82	-378	-40	23 249	2 473
18 Nordland	1804 Bodø		53 401	15 998	300	7 487	140	-2 146	-40	23 486	440
18 Nordland	1806 Narvik		21 560	2 661	123	-130	-6	4 386	203	2 531	117
18 Nordland	1811 Bindal		1 371	-439	-320	518	378	-55	-40	79	58
18 Nordland	1812 Sømnå		1 976	1 546	782	-898	-455	-79	-40	648	328
18 Nordland	1813 Brønnøy		7 813	1 753	224	-5 151	-659	-314	-40	-3 399	-435
18 Nordland	1815 Vega		1 226	2 088	1 703	385	314	-49	-40	2 473	2 017
18 Nordland	1816 Vevelstad		476	1 804	3 790	134	280	-19	-40	1 938	4 071
18 Nordland	1818 Herøy (Nordland)		1 844	1 283	696	596	323	-74	-40	1 878	1 019
18 Nordland	1820 Alstahaug		7 414	7 331	989	-6 219	-839	-298	-40	1 112	150
18 Nordland	1822 Leirfjord		2 317	5 021	2 167	-2 618	-1 130	-93	-40	2 403	1 037
18 Nordland	1824 Vefsn		13 404	3 291	246	-4 457	-332	-539	-40	-1 165	-87
18 Nordland	1825 Grane		1 460	402	275	485	332	-59	-40	887	607
18 Nordland	1826 Hattfjellidal		1 287	538	418	456	354	-52	-40	994	773
18 Nordland	1827 Dønna		1 391	-2 562	-1 842	501	360	-56	-40	-2 060	-1 481
18 Nordland	1828 Nesna		1 805	4 770	2 642	573	318	-73	-40	5 343	2 960
18 Nordland	1832 Hemnes		4 490	2 364	526	-399	-89	-180	-40	1 965	438
18 Nordland	1833 Rana		25 947	12 732	491	-299	-12	-1 043	-40	12 433	479
18 Nordland	1834 Lurøy		1 877	-9 348	-4 980	1 107	590	-75	-40	-8 242	-4 391
18 Nordland	1835 Træna		448	8 568	19 125	104	232	-18	-40	8 672	19 357
18 Nordland	1836 Rødøy		1 139	1 719	1 509	498	438	-46	-40	2 217	1 947
18 Nordland	1837 Meløy		6 183	8 205	1 327	840	136	-248	-40	9 045	1 463

18 Nordland	1838 Gildeskål	1 955	1 057	541	698	357	-79	-40	1 755	898
18 Nordland	1839 Beiarn	1 035	-552	-533	335	324	-42	-40	-217	-210
18 Nordland	1840 Saltdal	4 695	355	76	-3 660	-780	-189	-40	-3 305	-704
18 Nordland	1841 Fauske	9 603	13 971	1 455	-5 153	-537	-386	-40	8 818	918
18 Nordland	1845 Sørfold	1 852	3 753	2 026	-147	-79	-74	-40	3 606	1 947
18 Nordland	1848 Steigen	2 674	629	235	988	369	-107	-40	1 617	605
18 Nordland	1851 Lødingen	2 024	50	25	722	357	-81	-40	772	381
18 Nordland	1853 Evenes	1 330	1 613	1 213	-965	-725	-53	-40	648	487
18 Nordland	1856 Røst	462	8 204	17 757	95	205	-19	-40	8 298	17 961
18 Nordland	1857 Værøy	676	9 900	14 646	196	290	-27	-40	10 096	14 936
18 Nordland	1859 Flakstad	1 221	4 194	3 435	-1 022	-837	-49	-40	3 172	2 598
18 Nordland	1860 Vestvågøy	11 553	8 773	759	-4 108	-356	-464	-40	4 665	404
18 Nordland	1865 Vågan	9 737	8 479	871	-3 948	-405	-391	-40	4 531	465
18 Nordland	1866 Hadsel	8 199	7 169	874	-3 621	-442	-329	-40	3 548	433
18 Nordland	1867 Bø	2 617	-736	-281	909	347	-105	-40	173	66
18 Nordland	1868 Øksnes	4 553	3 366	739	-3 075	-675	-183	-40	291	64
18 Nordland	1870 Sortland	10 667	4 582	430	-5 045	-473	-429	-40	-463	-43
18 Nordland	1871 Andøy	4 585	451	98	1 694	369	-184	-40	2 145	468
18 Nordland	1874 Moskenes	975	3 550	3 641	276	283	-39	-40	3 825	3 924
18 Nordland	1875 Hamarøy	2 718	3 254	1 197	1 034	380	-109	-40	4 288	1 578
31 Østfold	3101 Halden	31 840	32 067	1 007	983	31	-1 279	-40	33 050	1 038
31 Østfold	3103 Moss	51 545	30 398	590	6 805	132	5 440	106	37 203	722
31 Østfold	3105 Sarpsborg	59 502	37 059	623	9 875	166	-2 391	-40	46 933	789
31 Østfold	3107 Fredrikstad	84 770	56 663	668	17 784	210	-3 406	-40	74 447	878
31 Østfold	3110 Hvaler	4 774	1 705	357	-4 916	-1 030	-192	-40	-3 211	-673
31 Østfold	3112 Råde	8 039	5 752	716	-6 549	-815	-323	-40	-797	-99
31 Østfold	3114 Våler (Viken)	6 102	11 562	1 895	-5 895	-966	-245	-40	5 667	929
31 Østfold	3116 Skiptvet	3 915	9 549	2 439	-6 592	-1 684	-157	-40	2 958	755
31 Østfold	3118 Indre Østfold	46 641	40 378	866	6 109	131	5 268	113	46 487	997
31 Østfold	3120 Rakkestad	8 413	11 664	1 386	-6 084	-723	-338	-40	5 580	663
31 Østfold	3122 Marker	3 634	2 580	710	-4 410	-1 214	-146	-40	-1 830	-504
31 Østfold	3124 Aremark	1 350	4 562	3 379	-1 892	-1 401	-54	-40	2 670	1 978
32 Akershus	3201 Bærum	130 586	-484 665	-3 711	32 724	251	-5 247	-40	-451 941	-3 461
32 Akershus	3203 Asker	98 041	-256 308	-2 614	22 494	229	7 110	73	-233 814	-2 385
32 Akershus	3205 Lillestrøm	93 010	63 866	687	19 737	212	6 835	73	83 604	899
32 Akershus	3207 Nordre Follo	62 813	-29 643	-472	10 455	166	5 824	93	-19 189	-305
32 Akershus	3209 Ullensaker	43 293	48 845	1 128	3 887	90	-1 740	-40	52 731	1 218
32 Akershus	3212 Nesodden	20 366	0	0	-3 245	-159	-818	-40	-3 244	-159
32 Akershus	3214 Frogn	16 150	-11 009	-682	-4 720	-292	-649	-40	-15 729	-974
32 Akershus	3216 Vestby	19 348	13 020	673	-3 543	-183	-777	-40	9 477	490
32 Akershus	3218 Ås	21 409	21 353	997	-3 071	-143	-860	-40	18 282	854
32 Akershus	3220 Enebakk	11 385	17 044	1 497	-5 545	-487	-457	-40	11 499	1 010
32 Akershus	3222 Lørenskog	47 305	12 441	263	4 086	86	-1 901	-40	16 527	349
32 Akershus	3224 Rælingen	19 822	27 528	1 389	-3 955	-200	-796	-40	23 573	1 189
32 Akershus	3226 Aurskog-Høland	17 998	20 228	1 124	-1 838	-102	4 258	237	18 391	1 022
32 Akershus	3228 Nes	24 470	24 958	1 020	-782	-32	-983	-40	24 176	988
32 Akershus	3230 Gjerdrum	7 313	12 437	1 701	-7 513	-1 027	-294	-40	4 924	673
32 Akershus	3232 Nittedal	25 620	11 011	430	-1 635	-64	-1 029	-40	9 376	366
32 Akershus	3234 Lunner	9 336	9 876	1 058	-5 134	-550	-375	-40	4 742	508
32 Akershus	3236 Jevnaker	7 002	14 525	2 074	-6 845	-978	-281	-40	7 680	1 097
32 Akershus	3238 Nannestad	15 802	12 120	767	-4 372	-277	-635	-40	7 748	490
32 Akershus	3240 Eidsvoll	27 681	6 419	232	-569	-21	-1 112	-40	5 850	211
32 Akershus	3242 Hurdal	2 926	6 849	2 341	-4 431	-1 514	-118	-40	2 418	826
33 Buskerud	3301 Drammen	103 703	90 281	871	23 664	228	-4 167	-40	113 945	1 099
33 Buskerud	3303 Kongsberg	28 575	29 979	1 049	-71	-2	-1 148	-40	29 908	1 047
33 Buskerud	3305 Ringerike	31 467	33 586	1 067	2 022	64	-1 264	-40	35 608	1 132
33 Buskerud	3310 Hole	6 923	-1 237	-179	-6 076	-878	-278	-40	-7 313	-1 056
33 Buskerud	3312 Lier	28 322	1 963	69	-312	-11	-1 138	-40	1 651	58
33 Buskerud	3314 Øvre Eiker	20 626	22 758	1 103	-2 666	-129	-829	-40	20 092	974
33 Buskerud	3316 Modum	14 636	17 686	1 208	-4 353	-297	-588	-40	13 333	911
33 Buskerud	3318 Krødsherad	2 228	3 967	1 780	-3 001	-1 347	-90	-40	966	434
33 Buskerud	3320 Flå	1 097	2 794	2 547	334	304	-44	-40	3 128	2 851
33 Buskerud	3322 Nesbyen	3 299	7 781	2 359	-4 440	-1 346	-133	-40	3 341	1 013
33 Buskerud	3324 Gol	4 806	10 410	2 166	-5 915	-1 231	-193	-40	4 495	935
33 Buskerud	3326 Hemsedal	2 645	2 495	943	-1 196	-452	-106	-40	1 299	491
33 Buskerud	3328 Ål	4 876	10 096	2 071	-4 459	-914	-196	-40	5 637	1 156
33 Buskerud	3330 Hol	4 531	2 581	570	-3 611	-797	-182	-40	-1 030	-227
33 Buskerud	3332 Sigdal	3 502	12 201	3 484	-1 870	-534	-141	-40	10 331	2 950
33 Buskerud	3334 Flesberg	2 765	8 557	3 095	-3 428	-1 240	-111	-40	5 129	1 855
33 Buskerud	3336 Rollag	1 383	2 744	1 984	460	332	-56	-40	3 204	2 317
33 Buskerud	3338 Nore og Uvdal	2 511	-3 141	-1 251	899	358	-101	-40	-2 242	-893
34 Innlandet	3401 Kongsvinger	18 109	1	0	-2 505	-138	-728	-40	-2 504	-138
34 Innlandet	3403 Hamar	32 501	39 398	1 212	479	15	-1 306	-40	39 877	1 227
34 Innlandet	3405 Lillehammer	28 572	12 115	424	-277	-10	-1 148	-40	11 838	414
34 Innlandet	3407 Gjøvik	30 593	31 725	1 037	854	28	-1 229	-40	32 579	1 065
34 Innlandet	3411 Ringsaker	35 557	36 514	1 027	2 814	79	-1 429	-40	39 328	1 106
34 Innlandet	3412 Løten	7 916	12 615	1 594	-6 517	-823	-318	-40	6 097	770
34 Innlandet	3413 Stange	21 398	18 299	855	-1 960	-92	-860	-40	16 338	764
34 Innlandet	3414 Nord-Odal	5 007	8 276	1 653	-4 910	-981	-201	-40	3 366	672
34 Innlandet	3415 Sør-Odal	8 082	15 487	1 916	-5 231	-647	-325	-40	10 256	1 269
34 Innlandet	3416 Eidskog	6 034	11 896	1 971	-5 511	-913	-242	-40	6 384	1 058
34 Innlandet	3417 Grue	4 553	9 664	2 122	-4 978	-1 093	-183	-40	4 685	1 029
34 Innlandet	3418 Åsnes	7 281	8 147	1 119	-4 963	-682	-293	-40	3 184	437
34 Innlandet	3419 Våler (Innlandet)	3 635	9 285	2 554	-5 168	-1 422	-146	-40	4 117	1 133
34 Innlandet	3420 Elverum	21 652	26 112	1 206	-2 067	-95	-870	-40	24 045	1 111
34 Innlandet	3421 Trysil	6 565	2 442	372	-1 542	-235	-264	-40	900	137
34 Innlandet	3422 Åmot	4 183	11 361	2 716	-3 202	-765	-168	-40	8 159	1 950
34 Innlandet	3423 Stor-Elvdal	2 285	423	185	801	351	-92	-40	1 224	536
34 Innlandet	3424 Rendalen	1 824	2 819	1 545	655	359	-73	-40	3 473	1 904
34 Innlandet	3425 Engerdal	1 386	2 144	1 547	500	361	-56	-40	2 645	1 908
34 Innlandet	3426 Tolga	1 586	3 259	2 055	-2 403	-1 515	-64	-40	856	540
34 Innlandet	3427 Tynset	5 625	1 911	340	-4 419	-786	-226	-40	-2 508	-446
34 Innlandet	3428 Alvdal	2 508	4 000	1 595	-3 469	-1 383	-101	-40	532	212
34 Innlandet	3429 Folldal	1 515	401	265	508	335	-61	-40	910	600
34 Innlandet	3430 Os	1 870	5 905	3 158	-3 134	-1 676	-75	-40	2 771	1 482
34 Innlandet	3431 Dovre	2 488	2 715	1 091	-1 874	-753	-100	-40	842	338
34 Innlandet	3432 Lesja	1 969	0	0	691	351	-79	-40	692	351
34 Innlandet	3433 Skjåk	2 154	1 202	558	-427	-198	-87	-40	776	360

34 Innlandet	3434 Lom	2 221	2 956	1 331	-2 240	-1 009	-89	-40	716	323
34 Innlandet	3435 Vågå	3 545	3 376	952	-3 987	-1 125	-142	-40	-611	-172
34 Innlandet	3436 Nord-Fron	5 619	4 396	782	-5 369	-955	-226	-40	-973	-173
34 Innlandet	3437 Sel	5 618	3 955	704	-3 753	-668	-226	-40	203	36
34 Innlandet	3438 Sør-Fron	3 114	9 812	3 151	-6 048	-1 942	-125	-40	3 764	1 209
34 Innlandet	3439 Ringebru	4 426	6 829	1 543	-5 117	-1 156	-178	-40	1 713	387
34 Innlandet	3440 Øyer	5 140	9 654	1 878	-5 908	-1 150	-207	-40	3 746	729
34 Innlandet	3441 Gausdal	6 166	11 622	1 885	-5 282	-857	-248	-40	6 340	1 028
34 Innlandet	3442 Østre Toten	14 900	19 883	1 334	-3 807	-255	-599	-40	16 076	1 079
34 Innlandet	3443 Vestre Toten	13 700	21 796	1 591	-5 010	-366	-550	-40	16 786	1 225
34 Innlandet	3446 Gran	13 610	11 794	867	-4 164	-306	-547	-40	7 630	561
34 Innlandet	3447 Søndre Land	5 564	7 501	1 348	-3 515	-632	-224	-40	3 986	716
34 Innlandet	3448 Nordre Land	6 540	8 104	1 239	-4 529	-692	-263	-40	3 576	547
34 Innlandet	3449 Sør-Aurdal	2 848	2 400	843	-313	-110	-114	-40	2 087	733
34 Innlandet	3450 Etnedal	1 250	3 612	2 889	-1 538	-1 231	-50	-40	2 074	1 659
34 Innlandet	3451 Nord-Aurdal	6 405	3 210	501	-5 387	-841	-257	-40	-2 178	-340
34 Innlandet	3452 Vestre Slidre	2 092	4 350	2 080	-4 371	-2 089	-84	-40	-21	-10
34 Innlandet	3453 Øystre Slidre	3 328	4 985	1 498	-3 435	-1 032	-134	-40	1 550	466
34 Innlandet	3454 Vang	1 690	-4 247	-2 513	358	212	-68	-40	-3 890	-2 301
39 Vestfold	3901 Horten	27 705	11 022	398	-1 058	-38	-1 113	-40	9 964	360
39 Vestfold	3903 Holmestrand	26 485	8 075	305	-681	-26	4 545	172	7 394	279
39 Vestfold	3905 Tønsberg	58 823	0	0	9 438	160	5 704	97	9 439	160
39 Vestfold	3907 Sandefjord	65 920	20 082	305	12 189	185	5 952	90	32 271	490
39 Vestfold	3909 Larvik	48 409	1	0	6 922	143	5 339	110	6 923	143
39 Vestfold	3911 Færder	27 423	0	0	-617	-22	4 589	167	-616	-22
40 Telemark	4001 Porsgrunn	37 107	30 539	823	2 100	57	-1 491	-40	32 639	880
40 Telemark	4003 Skien	56 239	34 159	607	8 536	152	-2 260	-40	42 695	759
40 Telemark	4005 Notodden	13 163	0	0	-4 643	-353	-529	-40	-4 643	-353
40 Telemark	4010 Siljan	2 377	10 545	4 436	-6 217	-2 616	-96	-40	4 328	1 821
40 Telemark	4012 Bamble	14 247	14 233	999	-4 175	-293	-572	-40	10 058	706
40 Telemark	4014 Kragerø	10 434	6 291	603	-5 641	-541	-419	-40	650	62
40 Telemark	4016 Drangedal	4 108	7 423	1 807	-132	-32	-165	-40	7 292	1 775
40 Telemark	4018 Nome	6 574	5 417	824	-5 206	-792	-264	-40	211	32
40 Telemark	4020 Midt-Telemark	10 742	12 936	1 204	-5 105	-475	4 001	372	7 831	729
40 Telemark	4022 Seljord	2 971	3 973	1 337	-2 884	-971	-119	-40	1 088	366
40 Telemark	4024 Hjørtedal	1 612	4 637	2 876	-2 253	-1 398	-65	-40	2 384	1 479
40 Telemark	4026 Tinn	5 547	-5 420	-977	-2 032	-366	-223	-40	-7 452	-1 343
40 Telemark	4028 Kviteseid	2 448	2 352	961	-2 038	-833	-98	-40	314	128
40 Telemark	4030 Nissedal	1 470	2 948	2 005	513	349	-59	-40	3 461	2 354
40 Telemark	4032 Fyresdal	1 258	-5 770	-4 587	423	337	-51	-40	-5 347	-4 250
40 Telemark	4034 Tokke	2 204	-3 589	-1 628	418	190	-89	-40	-3 170	-1 438
40 Telemark	4036 Vinje	3 837	1 624	423	1 411	368	-154	-40	3 036	791
42 Agder	4201 Risør	6 853	1 941	283	-6 037	-881	-275	-40	-4 096	-598
42 Agder	4202 Grimstad	24 632	10 741	436	-1 703	-69	-990	-40	9 039	367
42 Agder	4203 Arendal	46 212	13 577	294	5 906	128	-1 857	-40	19 483	422
42 Agder	4204 Kristiansand	115 736	41 171	356	27 918	241	-4 650	-40	69 089	597
42 Agder	4205 Lindesnes	23 558	2 027	86	-275	-12	4 454	189	1 752	74
42 Agder	4206 Farsund	9 919	7 241	730	-5 412	-546	-399	-40	1 829	184
42 Agder	4207 Flekkefjord	9 282	1 744	188	-5 306	-572	-373	-40	-3 563	-384
42 Agder	4211 Gjerstad	2 427	7 519	3 098	-4 436	-1 828	-98	-40	3 083	1 270
42 Agder	4212 Vegårshei	2 181	6 546	3 001	-3 333	-1 528	-88	-40	3 213	1 473
42 Agder	4213 Tvedestrand	6 231	4 607	739	-5 506	-884	-250	-40	-899	-144
42 Agder	4214 Froland	6 231	15 090	2 422	-5 886	-945	-250	-40	9 204	1 477
42 Agder	4215 Lillesand	11 471	10 326	900	-5 504	-480	-461	-40	4 822	420
42 Agder	4216 Birkenes	5 438	8 244	1 516	-5 499	-1 011	-218	-40	2 744	505
42 Agder	4217 Åmli	1 784	214	120	648	363	-72	-40	861	483
42 Agder	4218 Iveland	1 354	6 341	4 683	-3 253	-2 402	-54	-40	3 088	2 281
42 Agder	4219 Evje og Hornnes	3 959	6 023	1 521	-4 573	-1 155	-159	-40	1 450	366
42 Agder	4220 Bygland	1 162	837	721	386	332	-47	-40	1 223	1 053
42 Agder	4221 Valle	1 201	1 990	1 657	363	302	-48	-40	2 354	1 960
42 Agder	4222 Bykle	1 007	774	769	304	302	-40	-40	1 079	1 071
42 Agder	4223 Vennesla	15 391	18 206	1 183	-3 853	-250	-618	-40	14 353	933
42 Agder	4224 Åseral	910	2 189	2 405	275	302	-37	-40	2 464	2 707
42 Agder	4225 Lyngdal	10 820	12 040	1 113	-3 657	-338	3 999	370	8 382	775
42 Agder	4226 Hægebostad	1 771	4 182	2 362	-2 000	-1 129	-71	-40	2 182	1 232
42 Agder	4227 Kvinesdal	6 054	7 833	1 294	-4 417	-730	-243	-40	3 416	564
42 Agder	4228 Sirdal	1 860	-1 054	-567	616	331	-75	-40	-438	-235
46 Vestland	4601 Bergen	290 316	19 817	68	82 841	285	-11 665	-40	102 659	354
46 Vestland	4602 Kinn	17 230	20 430	1 186	-2 570	-149	4 231	246	17 860	1 037
46 Vestland	4611 Etne	4 072	8 888	2 183	-3 763	-924	-164	-40	5 125	1 259
46 Vestland	4612 Sveio	5 757	11 300	1 963	-4 324	-751	-231	-40	6 976	1 212
46 Vestland	4613 Bømlo	12 238	23 381	1 911	-3 329	-272	-492	-40	20 052	1 639
46 Vestland	4614 Stord	19 210	31 874	1 659	-3 610	-188	-772	-40	28 264	1 471
46 Vestland	4615 Fitjar	3 198	10 647	3 329	-4 902	-1 533	-128	-40	5 746	1 797
46 Vestland	4616 Tysnes	2 915	-3 214	-1 103	-217	-74	-117	-40	-3 431	-1 177
46 Vestland	4617 Kvinnherad	13 074	9 163	701	-2 169	-166	-525	-40	6 995	535
46 Vestland	4618 Ullensvang	11 140	-10 566	-948	-792	-71	4 016	361	-11 357	-1 020
46 Vestland	4619 Eidfjord	963	830	862	273	283	-39	-40	1 103	1 145
46 Vestland	4620 Ulvik	1 080	1 192	1 103	347	321	-43	-40	1 539	1 425
46 Vestland	4621 Voss	16 222	8 139	502	-2 461	-152	4 192	258	5 679	350
46 Vestland	4622 Kvam	8 527	856	100	-4 166	-489	-343	-40	-3 311	-388
46 Vestland	4623 Samnanger	2 506	7 614	3 038	-4 055	-1 618	-101	-40	3 560	1 421
46 Vestland	4624 Bjørnafjorden	25 780	6 988	271	467	18	4 526	176	7 454	289
46 Vestland	4625 Austevoll	5 293	-29 360	-5 547	-1 793	-339	-213	-40	-31 154	-5 886
46 Vestland	4626 Øygarden	39 563	35 446	896	4 536	115	5 019	127	39 982	1 011
46 Vestland	4627 Askøy	30 058	16 833	560	621	21	-1 208	-40	17 454	581
46 Vestland	4628 Vaksdal	3 883	6 917	1 781	-2 306	-594	-156	-40	4 612	1 188
46 Vestland	4629 Modalen	375	-643	-1 715	101	270	-15	-40	-542	-1 445
46 Vestland	4630 Osterøy	8 206	14 789	1 802	-4 433	-540	-330	-40	10 355	1 262
46 Vestland	4631 Alver	29 977	22 749	759	2 358	79	4 687	156	25 108	838
46 Vestland	4632 Austrheim	2 873	9 626	3 351	-5 371	-1 870	-115	-40	4 255	1 481
46 Vestland	4633 Fedje	521	1 886	3 620	131	252	-21	-40	2 017	3 872
46 Vestland	4634 Masfjorden	1 676	-2 539	-1 515	623	372	-67	-40	-1 916	-1 143
46 Vestland	4635 Gulen	2 219	-6 790	-3 060	880	397	-89	-40	-5 909	-2 663
46 Vestland	4636 Solund	764	-4 991	-6 533	244	320	-31	-40	-4 747	-6 213
46 Vestland	4637 Hyllestad	1 266	1 456	1 150	443	350	-51	-40	1 899	1 500
46 Vestland	4638 Høyanger	3 916	-4 182	-1 068	1 501	383	-157	-40	-2 681	-685
46 Vestland	4639 Vik	2 553	-5 800	-2 272	899	352	-103	-40	-4 901	-1 920

46 Vestland	4640 Sogndal	12 189	3 630	298	-2 679	-220	4 054	333	951	78
46 Vestland	4641 Aurland	1 797	306	170	550	306	-72	-40	856	476
46 Vestland	4642 Lærdal	2 136	2 746	1 286	711	333	-86	-40	3 457	1 619
46 Vestland	4643 Årdal	5 214	10 779	2 067	-4 905	-941	-209	-40	5 874	1 127
46 Vestland	4644 Luster	5 345	-3 323	-622	-1 467	-274	-215	-40	-4 789	-896
46 Vestland	4645 Askvoll	2 956	1	0	1 121	379	-119	-40	1 122	379
46 Vestland	4646 Fjaler	2 885	1 687	585	-1 324	-459	-116	-40	363	126
46 Vestland	4647 Sunnfjord	22 325	8 905	399	430	19	4 408	197	9 335	418
46 Vestland	4648 Bremanger	3 430	-3 704	-1 080	1 368	399	-138	-40	-2 336	-681
46 Vestland	4649 Stad	9 609	0	0	-1 771	-184	3 956	412	-1 770	-184
46 Vestland	4650 Gloppen	5 923	1	0	-3 496	-590	-238	-40	-3 495	-590
46 Vestland	4651 Stryn	7 256	12 329	1 699	-2 272	-313	-292	-40	10 057	1 386
50 Trøndelag	5001 Trondheim	213 125	114 347	537	56 196	264	-8 563	-40	170 543	800
50 Trøndelag	5006 Steinkjer	23 963	1	0	115	5	4 475	187	116	5
50 Trøndelag	5007 Namsos	15 116	1	0	-2 461	-163	4 144	274	-2 460	-163
50 Trøndelag	5014 Frøya	5 421	-70 638	-13 030	-2 447	-451	-218	-40	-73 084	-13 482
50 Trøndelag	5020 Osen	905	1 632	1 803	307	339	-36	-40	1 939	2 142
50 Trøndelag	5021 Oppdal	7 361	1	0	-6 407	-870	-296	-40	-6 406	-870
50 Trøndelag	5022 Rennebu	2 490	3 417	1 372	-840	-337	-100	-40	2 577	1 035
50 Trøndelag	5025 Røros	5 658	1 812	320	-5 111	-903	-227	-40	-3 299	-583
50 Trøndelag	5026 Holtålen	2 024	661	326	656	324	-81	-40	1 317	651
50 Trøndelag	5027 Midtre Gauldal	6 143	14 097	2 295	-2 409	-392	-247	-40	11 688	1 903
50 Trøndelag	5028 Melhus	17 435	19 918	1 142	-2 672	-153	-701	-40	17 246	989
50 Trøndelag	5029 Skaun	8 455	6 195	733	-5 506	-651	-340	-40	689	81
50 Trøndelag	5031 Malvik	14 747	13 391	908	-5 002	-339	-593	-40	8 389	569
50 Trøndelag	5032 Selbu	4 183	3 264	780	-3 244	-775	-168	-40	20	5
50 Trøndelag	5033 Tydal	758	330	436	217	287	-30	-40	547	722
50 Trøndelag	5034 Meråker	2 449	2 344	957	819	334	-98	-40	3 162	1 291
50 Trøndelag	5035 Stjørdal	24 614	5 362	218	-907	-37	-989	-40	4 455	181
50 Trøndelag	5036 Frosta	2 635	6 274	2 381	-4 369	-1 658	-106	-40	1 905	723
50 Trøndelag	5037 Levanger	20 492	197	10	-1 982	-97	-823	-40	-1 786	-87
50 Trøndelag	5038 Verdal	15 121	6 759	447	-4 040	-267	-608	-40	2 719	180
50 Trøndelag	5041 Snåsa	2 022	0	0	676	334	-81	-40	676	334
50 Trøndelag	5042 Lierne	1 298	1	0	513	395	-52	-40	514	396
50 Trøndelag	5043 Røyrvik	425	1 442	3 394	115	271	-17	-40	1 557	3 664
50 Trøndelag	5044 Namsskogan	831	-1 161	-1 398	310	373	-33	-40	-852	-1 025
50 Trøndelag	5045 Grong	2 304	356	155	-2 292	-995	-93	-40	-1 936	-840
50 Trøndelag	5046 Høylandet	1 234	1	0	422	342	-50	-40	423	343
50 Trøndelag	5047 Overhalla	3 885	5 603	1 442	-4 484	-1 154	-156	-40	1 119	288
50 Trøndelag	5049 Flatanger	1 103	-3 425	-3 105	342	310	-44	-40	-3 083	-2 795
50 Trøndelag	5052 Leka	587	621	1 058	154	262	-24	-40	775	1 320
50 Trøndelag	5053 Inderøy	6 864	1	0	-4 660	-679	-276	-40	-4 659	-679
50 Trøndelag	5054 Indre Fosen	10 015	5 654	565	-576	-58	3 973	397	5 078	507
50 Trøndelag	5055 Heim	5 920	991	167	-623	-105	-238	-40	368	62
50 Trøndelag	5056 Hitra	5 315	8 024	1 510	-275	-52	-214	-40	7 749	1 458
50 Trøndelag	5057 Ørland	10 501	0	0	-3 678	-350	3 991	380	-3 678	-350
50 Trøndelag	5058 Åfjord	4 321	-7 831	-1 812	1 616	374	-174	-40	-6 215	-1 438
50 Trøndelag	5059 Orkland	18 737	0	0	-1 045	-56	4 284	229	-1 044	-56
50 Trøndelag	5060 Nærøysund	10 011	3 361	336	-1 795	-179	3 967	396	1 566	156
50 Trøndelag	5061 Rindal	1 969	2 583	1 312	-1 807	-918	-79	-40	776	394
55 Troms	5501 Tromsø	78 135	77 799	996	15 161	194	-3 139	-40	92 960	1 190
55 Troms	5503 Hårstad	24 998	6 550	262	-1 226	-49	-1 004	-40	5 324	213
55 Troms	5510 Kvæfjord	2 855	345	121	-3 326	-1 165	-115	-40	-2 982	-1 044
55 Troms	5512 Tjeldsund	4 190	0	0	-263	-63	-168	-40	-263	-63
55 Troms	5514 Ibestad	1 283	-584	-455	429	334	-52	-40	-155	-120
55 Troms	5516 Gratangen	1 064	0	0	352	331	-43	-40	353	331
55 Troms	5518 Lavangen	998	0	0	328	329	-40	-40	328	329
55 Troms	5520 Bardu	3 978	8 940	2 247	-3 238	-814	-160	-40	5 702	1 433
55 Troms	5522 Salangen	2 055	3 095	1 506	-1 544	-751	-83	-40	1 551	755
55 Troms	5524 Målselv	6 804	7 363	1 082	-1 569	-231	-273	-40	5 794	852
55 Troms	5526 Sørreisa	3 480	5 698	1 637	-5 217	-1 499	-140	-40	482	138
55 Troms	5528 Dyrøy	1 074	602	560	315	293	-43	-40	916	853
55 Troms	5530 Senja	14 918	1	0	1 494	100	4 147	278	1 495	100
55 Troms	5532 Balsfjord	5 555	2 821	508	837	151	-223	-40	3 659	659
55 Troms	5534 Karlsøy	2 195	-1 293	-589	856	390	-88	-40	-437	-199
55 Troms	5536 Lyngen	2 732	0	0	1 032	378	-110	-40	1 032	378
55 Troms	5538 Storfjord	1 837	2 251	1 226	650	354	-74	-40	2 901	1 579
55 Troms	5540 Kåfjord	1 982	57	29	697	352	-80	-40	754	380
55 Troms	5542 Skjervøy	2 782	2 333	838	981	353	-112	-40	3 314	1 191
55 Troms	5544 Nordreisa	4 826	2 295	476	-1 396	-289	-194	-40	899	186
55 Troms	5546 Kvænangen	1 130	-981	-514	408	361	-45	-40	-173	-153
56 Finnmark	5601 Alta	21 558	9 750	452	-1 675	-78	-866	-40	8 075	375
56 Finnmark	5603 Hammerfest	11 299	27 565	2 440	-4 699	-416	4 023	356	22 866	2 024
56 Finnmark	5605 Sør-Varanger	9 890	16 974	1 716	-3 810	-385	-397	-40	13 164	1 331
56 Finnmark	5607 Vadsø	5 647	17 735	3 141	-6 833	-1 210	-227	-40	10 901	1 930
56 Finnmark	5610 Karasjøk	2 562	1	0	810	316	-103	-40	811	317
56 Finnmark	5612 Kautokeino	2 829	0	0	976	345	-114	-40	976	345
56 Finnmark	5614 Loppa	853	2 825	3 312	340	399	-34	-40	3 165	3 711
56 Finnmark	5616 Hasvik	963	3 210	3 333	297	308	-39	-40	3 506	3 641
56 Finnmark	5618 Måsøy	1 106	2 876	2 601	351	318	-44	-40	3 228	2 918
56 Finnmark	5620 Nordkapp	2 947	1 565	531	953	323	-118	-40	2 517	854
56 Finnmark	5622 Porsanger	3 858	2 523	654	1 338	347	-155	-40	3 861	1 001
56 Finnmark	5624 Lebesby	1 222	894	731	452	370	-49	-40	1 346	1 102
56 Finnmark	5626 Gamvik	1 070	3 842	3 591	349	327	-43	-40	4 192	3 917
56 Finnmark	5628 Tana	2 793	1	0	1 025	367	-112	-40	1 026	367
56 Finnmark	5630 Berlevåg	906	3 067	3 385	239	264	-36	-40	3 306	3 649
56 Finnmark	5632 Båtsfjord	2 120	9 079	4 282	627	296	-85	-40	9 705	4 578
56 Finnmark	5634 Vardø	1 959	4 962	2 533	627	320	-79	-40	5 589	2 853
56 Finnmark	5636 Nesseby	876	789	900	274	313	-35	-40	1 063	1 213
Landet	9999 Sum	5 514 056	1 608 124	292	0	0	0	292	1 608 124	292

Anslag på fordelingsvirkninger ved videreføring av dagens skattegrunnlag for kommunene

Tabellforklaring

- Kol. 1 Antall innbyggere i alt per 1. juli 2023
- Kol. 2-3 Anslag på samlede fordelingsvirkninger med regjeringens forslag, inkl. 1,5 mrd. kroner i vekst fordelt etter inntektsnivå og tapskompensasjon på 108 mill. kroner, jf. kolonne 9 i vedlegg 7 til Prop. 102 S Kommuneproposisjonen 2025
- Kol. 4-5 Anslag på endringer i fordelingsvirkninger ved videreføring av dagens praksis med å holde den kommunale andelen av formuesskatten på 0,7 prosent og ikke korrigerer eierinntektene ut av skattegrunnlaget for kommunene, sammenlignet med regjeringens forslag.
- Kol. 6-7 Samlede fordelingsvirkninger med videreføring av gradert basiskriterium og regionsentertilskuddet.
- NB! Tapskompensasjonen er ikke beregnet på nytt i kolonne 6 og 7.** Ved en eventuell videreføring av dagens skattegrunnlag, vil fordelingsvirkningene som tapskompensasjonen er beregnet ut fra også endre seg.

			Innbyggere i alt	Samlede fordelingsvirkninger med vekst og tapskompensasjon <i>Regjeringens forslag</i>		Ingen endringer i skattegrunnlagene (formuesskatt, eierinntekter)		Samlede fordelingsvirkninger med videreføring av dagens skattegrunnlag, ellers som i regjeringens forslag	
				Antall	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr
Fylke	Kommune	Kommune	1	2	3	4	5	6	7
03 Oslo	301 Oslo		711 918	-451 718	-635	825 119	1 159	373 401	524
11 Rogaland	1101 Eigersund		15 177	14 635	964	-4 626	-305	10 009	660
11 Rogaland	1103 Stavanger		146 810	-39 952	-272	-7 865	-54	-47 816	-326
11 Rogaland	1106 Haugesund		38 218	42 466	1 111	-23 982	-628	18 483	484
11 Rogaland	1108 Sandnes		83 219	50 601	608	-46 771	-562	3 831	46
11 Rogaland	1111 Sokndal		3 325	7 064	2 125	-611	-184	6 453	1 941
11 Rogaland	1112 Lund		3 235	10 481	3 240	-554	-171	9 927	3 068
11 Rogaland	1114 Bjerkreim		2 861	9 073	3 171	-478	-167	8 595	3 004
11 Rogaland	1119 Hå		19 712	22 754	1 154	-3 295	-167	19 459	987
11 Rogaland	1120 Klepp		20 766	18 173	875	-6 190	-298	11 982	577
11 Rogaland	1121 Time		19 876	12 431	625	-865	-44	11 566	582
11 Rogaland	1122 Gjesdal		12 384	18 209	1 470	-2 199	-178	16 010	1 293
11 Rogaland	1124 Sola		28 492	-3 593	-126	-7 557	-265	-11 150	-391
11 Rogaland	1127 Randaberg		11 733	10 213	870	-4 859	-414	5 354	456
11 Rogaland	1130 Strand		13 578	12 669	933	-2 557	-188	10 112	745
11 Rogaland	1133 Hjelmeland		2 635	-4 811	-1 826	-1 068	-405	-5 879	-2 231
11 Rogaland	1134 Suldal		3 827	-4 331	-1 132	-2 839	-742	-7 170	-1 873
11 Rogaland	1135 Sauda		4 559	-1 646	-361	-4 851	-1 064	-6 497	-1 425
11 Rogaland	1144 Kvitsøy		537	3 983	7 417	-98	-183	3 885	7 234
11 Rogaland	1145 Bokn		880	6 128	6 964	-866	-984	5 262	5 979
11 Rogaland	1146 Tysvær		11 499	7 156	622	-2 386	-207	4 771	415
11 Rogaland	1149 Karmøy		43 086	12 972	301	-7 877	-183	5 095	118
11 Rogaland	1151 Utsira		209	1 097	5 248	-241	-1 152	856	4 096
11 Rogaland	1160 Vindafjord		8 927	4 271	478	6 698	750	10 970	1 229
15 Møre og Ro	1505 Kristiansund		24 240	35 925	1 482	-4 374	-180	31 552	1 302
15 Møre og Ro	1506 Molde		32 512	18 336	564	-23 499	-723	-5 163	-159
15 Møre og Ro	1508 Ålesund		58 186	27 789	478	-12 491	-215	15 298	263
15 Møre og Ro	1511 Vanylven		3 034	1 264	417	-584	-193	680	224
15 Møre og Ro	1514 Sande		2 442	8 941	3 661	-2 792	-1 143	6 149	2 518
15 Møre og Ro	1515 Herøy (Møre og Romsdal)		8 903	8 687	976	777	87	9 464	1 063
15 Møre og Ro	1516 Ulstein		8 882	7 307	823	-5 438	-612	1 870	211
15 Møre og Ro	1517 Hareid		5 170	14 211	2 749	-966	-187	13 245	2 562
15 Møre og Ro	1520 Ørsta		10 977	6 876	626	-1 944	-177	4 932	449
15 Møre og Ro	1525 Stranda		4 402	11 700	2 658	-1 692	-384	10 009	2 274
15 Møre og Ro	1528 Sykkylven		7 606	17 025	2 238	-1 427	-188	15 598	2 051
15 Møre og Ro	1531 Sula		9 670	8 723	902	-1 734	-179	6 989	723
15 Møre og Ro	1532 Giske		8 675	13 640	1 572	-6 000	-692	7 639	881
15 Møre og Ro	1535 Vestnes		7 097	15 641	2 204	-4 102	-578	11 539	1 626
15 Møre og Ro	1539 Rauma		7 082	4 516	638	-1 253	-177	3 263	461
15 Møre og Ro	1547 Aukra		3 692	8 462	2 292	-3 302	-894	5 160	1 398
15 Møre og Ro	1554 Averøy		5 928	13 353	2 253	-2 684	-453	10 669	1 800
15 Møre og Ro	1557 Gjemnes		2 665	7 295	2 737	-499	-187	6 796	2 550
15 Møre og Ro	1560 Tingvoll		3 036	0	0	-586	-193	-585	-193
15 Møre og Ro	1563 Sunndal		7 284	10 639	1 461	-7 862	-1 079	2 777	381
15 Møre og Ro	1566 Surnadal		5 959	4 814	808	-1 089	-183	3 725	625
15 Møre og Ro	1573 Smøla		2 142	961	449	-388	-181	574	268
15 Møre og Ro	1576 Aure		3 386	1 622	479	-622	-184	1 001	296
15 Møre og Ro	1577 Volda		10 897	0	0	-1 948	-179	-1 948	-179
15 Møre og Ro	1578 Fjord		2 505	358	143	-713	-285	-356	-142

15 Møre ogRo	1579 Hustadvika	13 390	12 605	941	-2 411	-180	10 193	761
15 Møre ogRo	1580 Haram	9 402	24 021	2 555	-2 033	-216	21 987	2 339
18 Nordland	1804 Bodø	53 401	15 998	300	-24 364	-456	-8 365	-157
18 Nordland	1806 Narvik	21 560	2 661	123	-8 681	-403	-6 020	-279
18 Nordland	1811 Bindal	1 371	-439	-320	-237	-173	-676	-493
18 Nordland	1812 Sømna	1 976	1 546	782	-377	-191	1 169	592
18 Nordland	1813 Brønnøy	7 813	1 753	224	-1 461	-187	291	37
18 Nordland	1815 Vega	1 226	2 088	1 703	-226	-184	1 862	1 519
18 Nordland	1816 Vevelstad	476	1 804	3 790	-199	-418	1 605	3 372
18 Nordland	1818 Herøy (Nordland)	1 844	1 283	696	-300	-163	983	533
18 Nordland	1820 Alstahaug	7 414	7 331	989	-1 393	-188	5 938	801
18 Nordland	1822 Leirfjord	2 317	5 021	2 167	-433	-187	4 587	1 980
18 Nordland	1824 Vefsn	13 404	3 291	246	-2 479	-185	813	61
18 Nordland	1825 Grane	1 460	402	275	-285	-195	117	80
18 Nordland	1826 Hattfjelldal	1 287	538	418	-244	-190	294	228
18 Nordland	1827 Dønna	1 391	-2 562	-1 842	872	627	-1 690	-1 215
18 Nordland	1828 Nesna	1 805	4 770	2 642	-312	-173	4 457	2 469
18 Nordland	1832 Hemnes	4 490	2 364	526	-4 931	-1 098	-2 567	-572
18 Nordland	1833 Rana	25 947	12 732	491	-13 920	-536	-1 189	-46
18 Nordland	1834 Lurøy	1 877	-9 348	-4 980	6 836	3 642	-2 512	-1 338
18 Nordland	1835 Træna	448	8 568	19 125	374	834	8 941	19 959
18 Nordland	1836 Rødøy	1 139	1 719	1 509	-242	-213	1 477	1 297
18 Nordland	1837 Meløy	6 183	8 205	1 327	-8 199	-1 326	5	1
18 Nordland	1838 Gildeskål	1 955	1 057	541	-1 270	-649	-213	-109
18 Nordland	1839 Beiarn	1 035	-552	-533	-534	-516	-1 086	-1 050
18 Nordland	1840 Saltdal	4 695	355	76	-910	-194	-555	-118
18 Nordland	1841 Fauske	9 603	13 971	1 455	-1 948	-203	12 022	1 252
18 Nordland	1845 Sørfold	1 852	3 753	2 026	-2 426	-1 310	1 327	717
18 Nordland	1848 Steigen	2 674	629	235	-485	-181	145	54
18 Nordland	1851 Lødingen	2 024	50	25	-381	-188	-331	-164
18 Nordland	1853 Evenes	1 330	1 613	1 213	-268	-202	1 345	1 011
18 Nordland	1856 Røst	462	8 204	17 757	741	1 605	8 945	19 361
18 Nordland	1857 Værøy	676	9 900	14 646	-508	-751	9 393	13 894
18 Nordland	1859 Flakstad	1 221	4 194	3 435	-1 259	-1 031	2 935	2 404
18 Nordland	1860 Vestvågøy	11 553	8 773	759	-2 110	-183	6 663	577
18 Nordland	1865 Vågan	9 737	8 479	871	-1 039	-107	7 440	764
18 Nordland	1866 Hadsel	8 199	7 169	874	-509	-62	6 660	812
18 Nordland	1867 Bø	2 617	-736	-281	-215	-82	-951	-363
18 Nordland	1868 Øksnes	4 553	3 366	739	-1 196	-263	2 169	476
18 Nordland	1870 Sortland	10 667	4 582	430	-1 846	-173	2 737	257
18 Nordland	1871 Andøy	4 585	451	98	-904	-197	-452	-99
18 Nordland	1874 Moskenes	975	3 550	3 641	-933	-956	2 617	2 684
18 Nordland	1875 Hamarøy	2 718	3 254	1 197	-3 356	-1 235	-102	-38
31 Østfold	3101 Halden	31 840	32 067	1 007	-5 737	-180	26 330	827
31 Østfold	3103 Moss	51 545	30 398	590	-19 325	-375	11 073	215
31 Østfold	3105 Sarpsborg	59 502	37 059	623	-10 097	-170	26 962	453
31 Østfold	3107 Fredrikstad	84 770	56 663	668	-14 492	-171	42 171	497
31 Østfold	3110 Hvaler	4 774	1 705	357	2 060	431	3 764	789
31 Østfold	3112 Råde	8 039	5 752	716	-3 575	-445	2 178	271
31 Østfold	3114 Våler (Viken)	6 102	11 562	1 895	-1 145	-188	10 417	1 707
31 Østfold	3116 Skiptvet	3 915	9 549	2 439	-703	-180	8 846	2 260
31 Østfold	3118 Indre Østfold	46 641	40 378	866	-8 146	-175	32 231	691
31 Østfold	3120 Rakkestad	8 413	11 664	1 386	-1 456	-173	10 208	1 213
31 Østfold	3122 Marker	3 634	2 580	710	-626	-172	1 954	538
31 Østfold	3124 Aremark	1 350	4 562	3 379	-246	-182	4 316	3 197
32 Akershus	3201 Bærum	130 586	-484 665	-3 711	239 891	1 837	-244 774	-1 874
32 Akershus	3203 Asker	98 041	-256 308	-2 614	119 384	1 218	-136 924	-1 397
32 Akershus	3205 Lillestrøm	93 010	63 866	687	-56 785	-611	7 081	76
32 Akershus	3207 Nordre Follo	62 813	-29 643	-472	-24 307	-387	-53 951	-859
32 Akershus	3209 Ullensaker	43 293	48 845	1 128	-27 438	-634	21 407	494
32 Akershus	3212 Nesodden	20 366	0	0	-636	-31	-635	-31
32 Akershus	3214 Frogn	16 150	-11 009	-682	1 669	103	-9 340	-578
32 Akershus	3216 Vestby	19 348	13 020	673	-10 171	-526	2 849	147
32 Akershus	3218 Ås	21 409	21 353	997	-16 873	-788	4 479	209
32 Akershus	3220 Enebakk	11 385	17 044	1 497	-2 156	-189	14 888	1 308
32 Akershus	3222 Lørenskog	47 305	12 441	263	-20 403	-431	-7 962	-168
32 Akershus	3224 Rælingen	19 822	27 528	1 389	-11 247	-567	16 281	821
32 Akershus	3226 Aurskog-Høland	17 998	20 228	1 124	-3 205	-178	17 023	946
32 Akershus	3228 Nes	24 470	24 958	1 020	-4 359	-178	20 598	842
32 Akershus	3230 Gjerdrum	7 313	12 437	1 701	-2 418	-331	10 019	1 370
32 Akershus	3232 Nittedal	25 620	11 011	430	-15 732	-614	-4 721	-184
32 Akershus	3234 Lunner	9 336	9 876	1 058	-1 683	-180	8 193	878
32 Akershus	3236 Jevnaker	7 002	14 525	2 074	-1 266	-181	13 259	1 894

32 Akershus	3238 Nannestad	15 802	12 120	767	-2 721	-172	9 399	595
32 Akershus	3240 Eidsvoll	27 681	6 419	232	-4 776	-173	1 642	59
32 Akershus	3242 Hurdal	2 926	6 849	2 341	-529	-181	6 320	2 160
33 Buskerud	3301 Drammen	103 703	90 281	871	-24 358	-235	65 923	636
33 Buskerud	3303 Kongsberg	28 575	29 979	1 049	-21 108	-739	8 870	310
33 Buskerud	3305 Ringerike	31 467	33 586	1 067	-5 187	-165	28 399	903
33 Buskerud	3310 Hole	6 923	-1 237	-179	4 200	607	2 963	428
33 Buskerud	3312 Lier	28 322	1 963	69	-2 903	-102	-940	-33
33 Buskerud	3314 Øvre Eiker	20 626	22 758	1 103	-3 826	-185	18 932	918
33 Buskerud	3316 Modum	14 636	17 686	1 208	-2 537	-173	15 149	1 035
33 Buskerud	3318 Krødsherad	2 228	3 967	1 780	2 880	1 293	6 847	3 073
33 Buskerud	3320 Flå	1 097	2 794	2 547	-685	-624	2 109	1 923
33 Buskerud	3322 Nesbyen	3 299	7 781	2 359	402	122	8 184	2 481
33 Buskerud	3324 Gol	4 806	10 410	2 166	-342	-71	10 068	2 095
33 Buskerud	3326 Hemsedal	2 645	2 495	943	589	223	3 084	1 166
33 Buskerud	3328 Ål	4 876	10 096	2 071	-3 396	-696	6 700	1 374
33 Buskerud	3330 Hol	4 531	2 581	570	2 031	448	4 613	1 018
33 Buskerud	3332 Sigdal	3 502	12 201	3 484	-2 138	-611	10 063	2 874
33 Buskerud	3334 Flesberg	2 765	8 557	3 095	-1 519	-549	7 038	2 545
33 Buskerud	3336 Rollag	1 383	2 744	1 984	-1 542	-1 115	1 202	869
33 Buskerud	3338 Nore og Uvdal	2 511	-3 141	-1 251	-2 281	-908	-5 422	-2 159
34 Innlandet	3401 Kongsvinger	18 109	1	0	-3 000	-166	-3 000	-166
34 Innlandet	3403 Hamar	32 501	39 398	1 212	-15 725	-484	23 673	728
34 Innlandet	3405 Lillehammer	28 572	12 115	424	-14 284	-500	-2 169	-76
34 Innlandet	3407 Gjøvik	30 593	31 725	1 037	-5 474	-179	26 251	858
34 Innlandet	3411 Ringsaker	35 557	36 514	1 027	-6 432	-181	30 082	846
34 Innlandet	3412 Løten	7 916	12 615	1 594	-1 462	-185	11 153	1 409
34 Innlandet	3413 Stange	21 398	18 299	855	-4 010	-187	14 289	668
34 Innlandet	3414 Nord-Odal	5 007	8 276	1 653	-971	-194	7 306	1 459
34 Innlandet	3415 Sør-Odal	8 082	15 487	1 916	-1 470	-182	14 017	1 734
34 Innlandet	3416 Eidskog	6 034	11 896	1 971	-1 148	-190	10 747	1 781
34 Innlandet	3417 Grue	4 553	9 664	2 122	-749	-165	8 914	1 958
34 Innlandet	3418 Åsnes	7 281	8 147	1 119	-1 365	-188	6 782	931
34 Innlandet	3419 Våler (Innlandet)	3 635	9 285	2 554	-669	-184	8 617	2 370
34 Innlandet	3420 Elverum	21 652	26 112	1 206	-3 883	-179	22 229	1 027
34 Innlandet	3421 Trysil	6 565	2 442	372	-1 239	-189	1 203	183
34 Innlandet	3422 Åmot	4 183	11 361	2 716	-817	-195	10 543	2 521
34 Innlandet	3423 Stor-Elvdal	2 285	423	185	-436	-191	-13	-6
34 Innlandet	3424 Rendalen	1 824	2 819	1 545	-340	-187	2 478	1 359
34 Innlandet	3425 Engerdal	1 386	2 144	1 547	-249	-180	1 895	1 367
34 Innlandet	3426 Tolga	1 586	3 259	2 055	-301	-190	2 958	1 865
34 Innlandet	3427 Tynset	5 625	1 911	340	-1 016	-181	895	159
34 Innlandet	3428 Alvdal	2 508	4 000	1 595	-456	-182	3 544	1 413
34 Innlandet	3429 Follidal	1 515	401	265	-293	-193	108	72
34 Innlandet	3430 Os	1 870	5 905	3 158	-3 042	-1 627	2 863	1 531
34 Innlandet	3431 Dovre	2 488	2 715	1 091	-476	-192	2 239	900
34 Innlandet	3432 Lesja	1 969	0	0	-380	-193	-380	-193
34 Innlandet	3433 Skjåk	2 154	1 202	558	-1 447	-672	-245	-114
34 Innlandet	3434 Lom	2 221	2 956	1 331	-421	-190	2 535	1 141
34 Innlandet	3435 Vågå	3 545	3 376	952	-676	-191	2 700	762
34 Innlandet	3436 Nord-Fron	5 619	4 396	782	-3 496	-622	900	160
34 Innlandet	3437 Sel	5 618	3 955	704	-1 095	-195	2 861	509
34 Innlandet	3438 Sør-Fron	3 114	9 812	3 151	-564	-181	9 248	2 970
34 Innlandet	3439 Ringebu	4 426	6 829	1 543	-1 269	-287	5 561	1 256
34 Innlandet	3440 Øyer	5 140	9 654	1 878	-1 684	-328	7 970	1 551
34 Innlandet	3441 Gausdal	6 166	11 622	1 885	-1 121	-182	10 501	1 703
34 Innlandet	3442 Østre Toten	14 900	19 883	1 334	-2 697	-181	17 186	1 153
34 Innlandet	3443 Vestre Toten	13 700	21 796	1 591	-2 565	-187	19 231	1 404
34 Innlandet	3446 Gran	13 610	11 794	867	-2 340	-172	9 455	695
34 Innlandet	3447 Søndre Land	5 564	7 501	1 348	-1 088	-196	6 413	1 153
34 Innlandet	3448 Nordre Land	6 540	8 104	1 239	-1 276	-195	6 829	1 044
34 Innlandet	3449 Sør-Aurdal	2 848	2 400	843	-532	-187	1 869	656
34 Innlandet	3450 Etnedal	1 250	3 612	2 889	-229	-184	3 382	2 706
34 Innlandet	3451 Nord-Aurdal	6 405	3 210	501	-1 162	-181	2 048	320
34 Innlandet	3452 Vestre Slidre	2 092	4 350	2 080	1 191	569	5 541	2 649
34 Innlandet	3453 Øystre Slidre	3 328	4 985	1 498	-2 570	-772	2 415	726
34 Innlandet	3454 Vang	1 690	-4 247	-2 513	-1 405	-831	-5 652	-3 344
39 Vestfold	3901 Horten	27 705	11 022	398	-5 142	-186	5 880	212
39 Vestfold	3903 Holmestrand	26 485	8 075	305	-7 099	-268	977	37
39 Vestfold	3905 Tønsberg	58 823	0	0	-10 451	-178	-10 451	-178
39 Vestfold	3907 Sandefjord	65 920	20 082	305	-10 684	-162	9 399	143
39 Vestfold	3909 Larvik	48 409	1	0	-8 003	-165	-8 002	-165
39 Vestfold	3911 Færder	27 423	0	0	-3 551	-129	-3 550	-129

40 Telemark	4001 Porsgrunn	37 107	30 539	823	-13 507	-364	17 032	459
40 Telemark	4003 Skien	56 239	34 159	607	-10 059	-179	24 100	429
40 Telemark	4005 Notodden	13 163	0	0	-2 389	-181	-2 388	-181
40 Telemark	4010 Siljan	2 377	10 545	4 436	-460	-193	10 086	4 243
40 Telemark	4012 Bamble	14 247	14 233	999	-5 534	-388	8 699	611
40 Telemark	4014 Kragerø	10 434	6 291	603	-1 858	-178	4 433	425
40 Telemark	4016 Drangedal	4 108	7 423	1 807	-770	-187	6 653	1 620
40 Telemark	4018 Nome	6 574	5 417	824	-1 183	-180	4 234	644
40 Telemark	4020 Midt-Telemark	10 742	12 936	1 204	-1 898	-177	11 038	1 028
40 Telemark	4022 Seljord	2 971	3 973	1 337	-884	-298	3 089	1 040
40 Telemark	4024 Hjartdal	1 612	4 637	2 876	-252	-156	4 385	2 720
40 Telemark	4026 Tinn	5 547	-5 420	-977	-3 990	-719	-9 410	-1 696
40 Telemark	4028 Kviteseid	2 448	2 352	961	-1 228	-502	1 124	459
40 Telemark	4030 Nissedal	1 470	2 948	2 005	-1 646	-1 120	1 301	885
40 Telemark	4032 Fyresdal	1 258	-5 770	-4 587	-999	-794	-6 769	-5 381
40 Telemark	4034 Tokke	2 204	-3 589	-1 628	-2 238	-1 015	-5 826	-2 644
40 Telemark	4036 Vinje	3 837	1 624	423	-1 963	-512	-339	-88
42 Agder	4201 Risør	6 853	1 941	283	-1 112	-162	829	121
42 Agder	4202 Grimstad	24 632	10 741	436	-3 694	-150	7 048	286
42 Agder	4203 Arendal	46 212	13 577	294	-8 234	-178	5 343	116
42 Agder	4204 Kristiansand	115 736	41 171	356	-18 863	-163	22 308	193
42 Agder	4205 Lindesnes	23 558	2 027	86	-4 178	-177	-2 151	-91
42 Agder	4206 Farsund	9 919	7 241	730	-1 791	-181	5 450	549
42 Agder	4207 Flekkefjord	9 282	1 744	188	-1 953	-210	-209	-23
42 Agder	4211 Gjerstad	2 427	7 519	3 098	-473	-195	7 046	2 903
42 Agder	4212 Vegårshei	2 181	6 546	3 001	-397	-182	6 149	2 819
42 Agder	4213 Tvedestrand	6 231	4 607	739	-1 115	-179	3 492	560
42 Agder	4214 Froland	6 231	15 090	2 422	-1 089	-175	14 001	2 247
42 Agder	4215 Lillesand	11 471	10 326	900	-1 810	-158	8 516	742
42 Agder	4216 Birkenes	5 438	8 244	1 516	-974	-179	7 270	1 337
42 Agder	4217 Åmli	1 784	214	120	-336	-188	-122	-68
42 Agder	4218 Iveland	1 354	6 341	4 683	-256	-189	6 085	4 494
42 Agder	4219 Evje og Hornnes	3 959	6 023	1 521	-686	-173	5 336	1 348
42 Agder	4220 Bygland	1 162	837	721	-417	-358	421	362
42 Agder	4221 Valle	1 201	1 990	1 657	-1 443	-1 202	547	456
42 Agder	4222 Bykle	1 007	774	769	-675	-671	99	98
42 Agder	4223 Vennesla	15 391	18 206	1 183	-2 786	-181	15 420	1 002
42 Agder	4224 Åseral	910	2 189	2 405	-1 227	-1 348	962	1 058
42 Agder	4225 Lyngdal	10 820	12 040	1 113	-1 912	-177	10 127	936
42 Agder	4226 Hægebostad	1 771	4 182	2 362	-316	-178	3 866	2 183
42 Agder	4227 Kvinesdal	6 054	7 833	1 294	-5 990	-989	1 844	305
42 Agder	4228 Sirdal	1 860	-1 054	-567	-2 635	-1 417	-3 689	-1 983
46 Vestland	4601 Bergen	290 316	19 817	68	1 790	6	21 607	74
46 Vestland	4602 Kinn	17 230	20 430	1 186	-3 640	-211	16 790	974
46 Vestland	4611 Etne	4 072	8 888	2 183	-728	-179	8 160	2 004
46 Vestland	4612 Sveio	5 757	11 300	1 963	-1 096	-190	10 204	1 772
46 Vestland	4613 Bømlo	12 238	23 381	1 911	-5 187	-424	18 194	1 487
46 Vestland	4614 Stord	19 210	31 874	1 659	-19 849	-1 033	12 025	626
46 Vestland	4615 Fitjar	3 198	10 647	3 329	-1 850	-578	8 797	2 751
46 Vestland	4616 Tysnes	2 915	-3 214	-1 103	5 831	2 000	2 617	898
46 Vestland	4617 Kvinnherad	13 074	9 163	701	-7 616	-582	1 548	118
46 Vestland	4618 Ullensvang	11 140	-10 566	-948	-11 918	-1 070	-22 484	-2 018
46 Vestland	4619 Eidfjord	963	830	862	-955	-992	-125	-130
46 Vestland	4620 Ulvik	1 080	1 192	1 103	-973	-901	219	203
46 Vestland	4621 Voss	16 222	8 139	502	-8 823	-544	-684	-42
46 Vestland	4622 Kvam	8 527	856	100	-3 351	-393	-2 495	-293
46 Vestland	4623 Samnanger	2 506	7 614	3 038	-1 793	-715	5 822	2 323
46 Vestland	4624 Bjørnafjorden	25 780	6 988	271	-14 958	-580	-7 971	-309
46 Vestland	4625 Austevoll	5 293	-29 360	-5 547	23 478	4 436	-5 883	-1 111
46 Vestland	4626 Øygarden	39 563	35 446	896	-14 509	-367	20 937	529
46 Vestland	4627 Askøy	30 058	16 833	560	-5 585	-186	11 248	374
46 Vestland	4628 Vaksdal	3 883	6 917	1 781	-2 649	-682	4 268	1 099
46 Vestland	4629 Modalen	375	-643	-1 715	-95	-252	-738	-1 967
46 Vestland	4630 Osterøy	8 206	14 789	1 802	-1 462	-178	13 327	1 624
46 Vestland	4631 Alver	29 977	22 749	759	-7 319	-244	15 430	515
46 Vestland	4632 Austrheim	2 873	9 626	3 351	-2 409	-839	7 217	2 512
46 Vestland	4633 Fedje	521	1 886	3 620	-592	-1 135	1 294	2 484
46 Vestland	4634 Masfjorden	1 676	-2 539	-1 515	-1 649	-984	-4 188	-2 499
46 Vestland	4635 Gulen	2 219	-6 790	-3 060	2 147	968	-4 643	-2 092
46 Vestland	4636 Solund	764	-4 991	-6 533	-221	-290	-5 213	-6 823
46 Vestland	4637 Hyllestad	1 266	1 456	1 150	-1 771	-1 399	-314	-248
46 Vestland	4638 Høyanger	3 916	-4 182	-1 068	-3 191	-815	-7 373	-1 883
46 Vestland	4639 Vik	2 553	-5 800	-2 272	-970	-380	-6 770	-2 652

46 Vestland	4640 Sogndal	12 189	3 630	298	-3 800	-312	-170	-14
46 Vestland	4641 Aurland	1 797	306	170	-1 321	-735	-1 016	-565
46 Vestland	4642 Lærdal	2 136	2 746	1 286	-1 936	-907	810	379
46 Vestland	4643 Årdal	5 214	10 779	2 067	-6 271	-1 203	4 508	865
46 Vestland	4644 Luster	5 345	-3 323	-622	-4 155	-777	-7 478	-1 399
46 Vestland	4645 Askvoll	2 956	1	0	-533	-180	-533	-180
46 Vestland	4646 Fjaler	2 885	1 687	585	-480	-166	1 207	418
46 Vestland	4647 Sunnfjord	22 325	8 905	399	-12 149	-544	-3 244	-145
46 Vestland	4648 Bremanger	3 430	-3 704	-1 080	-2 513	-733	-6 217	-1 813
46 Vestland	4649 Stad	9 609	0	0	-1 664	-173	-1 664	-173
46 Vestland	4650 Gloppen	5 923	1	0	-1 022	-173	-1 021	-172
46 Vestland	4651 Stryn	7 256	12 329	1 699	-1 193	-164	11 137	1 535
50 Trøndelag	5001 Trondheim	213 125	114 347	537	-68 146	-320	46 202	217
50 Trøndelag	5006 Steinkjer	23 963	1	0	-4 540	-189	-4 539	-189
50 Trøndelag	5007 Namsos	15 116	1	0	-2 869	-190	-2 868	-190
50 Trøndelag	5014 Frøya	5 421	-70 638	-13 030	65 568	12 095	-5 069	-935
50 Trøndelag	5020 Osen	905	1 632	1 803	-184	-203	1 448	1 600
50 Trøndelag	5021 Oppdal	7 361	1	0	-1 259	-171	-1 258	-171
50 Trøndelag	5022 Rennebu	2 490	3 417	1 372	-478	-192	2 939	1 180
50 Trøndelag	5025 Røros	5 658	1 812	320	-1 000	-177	812	144
50 Trøndelag	5026 Holtålen	2 024	661	326	-387	-191	274	135
50 Trøndelag	5027 Midtre Gauldal	6 143	14 097	2 295	-1 194	-194	12 903	2 100
50 Trøndelag	5028 Melhus	17 435	19 918	1 142	-3 149	-181	16 769	962
50 Trøndelag	5029 Skaun	8 455	6 195	733	-1 624	-192	4 571	541
50 Trøndelag	5031 Malvik	14 747	13 391	908	-10 267	-696	3 125	212
50 Trøndelag	5032 Selbu	4 183	3 264	780	-798	-191	2 466	589
50 Trøndelag	5033 Tydal	758	330	436	-912	-1 203	-581	-767
50 Trøndelag	5034 Meråker	2 449	2 344	957	-452	-185	1 891	772
50 Trøndelag	5035 Stjørdal	24 614	5 362	218	-4 549	-185	814	33
50 Trøndelag	5036 Frosta	2 635	6 274	2 381	-467	-177	5 807	2 204
50 Trøndelag	5037 Levanger	20 492	197	10	-3 792	-185	-3 595	-175
50 Trøndelag	5038 Verdal	15 121	6 759	447	-2 793	-185	3 967	262
50 Trøndelag	5041 Snåsa	2 022	0	0	-397	-196	-396	-196
50 Trøndelag	5042 Lierne	1 298	1	0	-254	-195	-253	-195
50 Trøndelag	5043 Røyrvik	425	1 442	3 394	-89	-209	1 353	3 184
50 Trøndelag	5044 Namsskogan	831	-1 161	-1 398	-687	-827	-1 849	-2 224
50 Trøndelag	5045 Grong	2 304	356	155	-453	-197	-96	-42
50 Trøndelag	5046 Høylandet	1 234	1	0	-239	-193	-238	-193
50 Trøndelag	5047 Overhalla	3 885	5 603	1 442	-740	-190	4 863	1 252
50 Trøndelag	5049 Flatanger	1 103	-3 425	-3 105	2 760	2 502	-665	-603
50 Trøndelag	5052 Leka	587	621	1 058	-112	-190	509	868
50 Trøndelag	5053 Inderøy	6 864	1	0	-1 264	-184	-1 264	-184
50 Trøndelag	5054 Indre Fosen	10 015	5 654	565	-1 904	-190	3 750	374
50 Trøndelag	5055 Heim	5 920	991	167	-1 101	-186	-110	-19
50 Trøndelag	5056 Hitra	5 315	8 024	1 510	-3 568	-671	4 456	838
50 Trøndelag	5057 Ørland	10 501	0	0	-1 967	-187	-1 967	-187
50 Trøndelag	5058 Åfjord	4 321	-7 831	-1 812	-797	-184	-8 628	-1 997
50 Trøndelag	5059 Orkland	18 737	0	0	-3 489	-186	-3 489	-186
50 Trøndelag	5060 Nærøysund	10 011	3 361	336	1 072	107	4 432	443
50 Trøndelag	5061 Rindal	1 969	2 583	1 312	-388	-197	2 195	1 115
55 Troms	5501 Tromsø	78 135	77 799	996	-51 533	-660	26 265	336
55 Troms	5503 Harstad	24 998	6 550	262	-4 618	-185	1 932	77
55 Troms	5510 Kvæfjord	2 855	345	121	-559	-196	-215	-75
55 Troms	5512 Tjeldsund	4 190	0	0	-802	-191	-802	-191
55 Troms	5514 Ibestad	1 283	-584	-455	-225	-175	-808	-630
55 Troms	5516 Gratangen	1 064	0	0	-184	-173	-184	-173
55 Troms	5518 Lavangen	998	0	0	-197	-197	-197	-197
55 Troms	5520 Bardu	3 978	8 940	2 247	-6 048	-1 520	2 892	727
55 Troms	5522 Salangen	2 055	3 095	1 506	-706	-344	2 389	1 163
55 Troms	5524 Målselv	6 804	7 363	1 082	-7 250	-1 065	113	17
55 Troms	5526 Sørreisa	3 480	5 698	1 637	-655	-188	5 043	1 449
55 Troms	5528 Dyrøy	1 074	602	560	-213	-198	389	362
55 Troms	5530 Senja	14 918	1	0	-2 589	-174	-2 588	-174
55 Troms	5532 Balsfjord	5 555	2 821	508	-1 030	-185	1 791	322
55 Troms	5534 Karlsøy	2 195	-1 293	-589	-425	-194	-1 718	-783
55 Troms	5536 Lyngen	2 732	0	0	-491	-180	-490	-180
55 Troms	5538 Storfjord	1 837	2 251	1 226	-2 528	-1 376	-277	-151
55 Troms	5540 Kåfjord	1 982	57	29	-405	-205	-349	-176
55 Troms	5542 Skjervøy	2 782	2 333	838	-549	-197	1 783	641
55 Troms	5544 Nordreisa	4 826	2 295	476	-914	-189	1 381	286
55 Troms	5546 Kvænangen	1 130	-581	-514	-229	-203	-810	-717
56 Finnmark	5601 Alta	21 558	9 750	452	-3 725	-173	6 026	280
56 Finnmark	5603 Hammerfest	11 299	27 565	2 440	-14 981	-1 326	12 584	1 114

56 Finnmark	5605 Sør-Varanger	9 890	16 974	1 716	-3 080	-311	13 894	1 405
56 Finnmark	5607 Vadsø	5 647	17 735	3 141	-1 140	-202	16 594	2 939
56 Finnmark	5610 Karasjok	2 562	1	0	-527	-206	-527	-206
56 Finnmark	5612 Kautokeino	2 829	0	0	-568	-201	-568	-201
56 Finnmark	5614 Loppa	853	2 825	3 312	-176	-207	2 649	3 105
56 Finnmark	5616 Hasvik	963	3 210	3 333	-199	-207	3 010	3 126
56 Finnmark	5618 Måsøy	1 106	2 876	2 601	-1 395	-1 261	1 481	1 339
56 Finnmark	5620 Nordkapp	2 947	1 565	531	-605	-205	960	326
56 Finnmark	5622 Porsanger	3 858	2 523	654	-791	-205	1 732	449
56 Finnmark	5624 Lebesby	1 222	894	731	-1 008	-825	-114	-93
56 Finnmark	5626 Gamvik	1 070	3 842	3 591	-222	-208	3 620	3 383
56 Finnmark	5628 Tana	2 793	1	0	-580	-208	-579	-207
56 Finnmark	5630 Berlevåg	906	3 067	3 385	-693	-765	2 374	2 621
56 Finnmark	5632 Båtsfjord	2 120	9 079	4 282	-439	-207	8 639	4 075
56 Finnmark	5634 Vardø	1 959	4 962	2 533	-397	-202	4 565	2 330
56 Finnmark	5636 Nesseby	876	789	900	-182	-208	607	693
Landet	9999 Sum	5 514 056	1 608 124	292	0	0	1 608 124	292

Anslag på fordelingsvirkninger ved videreføring av gradert basis, regionsentertilskudd og skattegrunnlag

Tabellforklaring

- Kol. 1 Antall innbyggere i alt per 1. juli 2023
- Kol. 2-3 Anslag på samlede fordelingsvirkninger med regjeringens forslag, inkl. 1,5 mrd. kroner i vekst fordelt etter inntektsnivå og tapskompensasjon på 108 mill. kroner, jf. kolonne 9 i vedlegg 7 til Prop. 102 S Kommuneprosjeksjonen 2025
- Kol. 4-5 Anslag på endringer i fordelingsvirkninger ved videreføring av gradert basiskriterium, sammenlignet med regjeringens forslag. Beregnet som differansen mellom regjeringens forslag til ny kostnadsnøkkel med og uten gradering av basiskriteriet
- Kol. 6-7 Anslag på endringer i fordelingsvirkninger ved videreføring regionsentertilskuddet, sammenlignet med regjeringens forslag.
- Kol. 8-9 Anslag på endringer i fordelingsvirkninger ved videreføring av dagens praksis med å holde den kommunale andelen av formuesskatten på 0,7 prosent og ikke korrigere eierinntektene ut av skattegrunnlaget for kommunene, sammenlignet med regjeringens forslag.
- Kol. 10-11 Samlede fordelingsvirkninger med videreføring av gradert basiskriterium og regionsentertilskuddet.
- NB! Tapskompensasjonen er ikke beregnet på nytt i kolonne 10 og 11.** Ved en eventuell videreføring av gradert basiskriterium og regionsentertilskuddet, og en videreføring av dagens skattegrunnlag, vil fordelingsvirkningene som tapskompensasjonen er beregnet ut fra også endre seg.

			Innbyggere i alt	Samlede fordelingsvirkninger med vekst og tapskompensasjon Regjeringens forslag		Videreføring gradert basis		Videreføring regionsentertilskudd		Ingen endringer i skattegrunnlagene (formuesskatt, eierinntekter)		Samlede fordelingsvirkninger med videreføring gradert basis, regionsentertilskudd og skattegrunnlag	
				Antall	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.	1000 kr
Fylke	Kommune	Kommune	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
03 Oslo	301 Oslo		711 918	-451 718	-635	204 769	288	-28 605	-40	825 119	1 159	549 565	772
11 Rogaland	1101 Eigersund		15 177	14 635	964	-4 233	-279	-610	-40	-4 626	-305	5 167	340
11 Rogaland	1103 Stavanger		146 810	-39 952	-272	37 236	254	-5 899	-40	-7 865	-54	-16 479	-112
11 Rogaland	1106 Haugesund		38 218	42 466	1 111	2 144	56	-1 536	-40	-23 982	-628	19 092	500
11 Rogaland	1108 Sandnes		83 219	50 601	608	17 189	207	6 547	79	-46 771	-562	27 567	331
11 Rogaland	1111 Sokndal		3 325	7 064	2 125	-4 083	-1 228	-134	-40	-611	-184	2 237	673
11 Rogaland	1112 Lund		3 235	10 481	3 240	-3 473	-1 073	-130	-40	-554	-171	6 324	1 955
11 Rogaland	1114 Bjerkreim		2 861	9 073	3 171	-3 422	-1 196	-115	-40	-478	-167	5 058	1 768
11 Rogaland	1119 Hå		19 712	22 754	1 154	-2 945	-149	-792	-40	-3 295	-167	15 722	798
11 Rogaland	1120 Klepp		20 766	18 173	875	-3 390	-163	-834	-40	-6 190	-298	7 758	374
11 Rogaland	1121 Time		19 876	12 431	625	-3 509	-177	-799	-40	-865	-44	7 258	365
11 Rogaland	1122 Gjesdal		12 384	18 209	1 470	-4 786	-386	-498	-40	-2 199	-178	10 727	866
11 Rogaland	1124 Sola		28 492	-3 593	-126	-549	-19	-1 145	-40	-7 557	-265	-12 843	-451
11 Rogaland	1127 Randaberg		11 733	10 213	870	-6 326	-539	-471	-40	-4 859	-414	-1 443	-123
11 Rogaland	1130 Strand		13 578	12 669	933	-4 814	-355	-546	-40	-2 557	-188	4 753	350
11 Rogaland	1133 Hjelmeland		2 635	-4 811	-1 826	930	353	-106	-40	-1 068	-405	-5 055	-1 918
11 Rogaland	1134 Suldal		3 827	-4 331	-1 132	1 454	380	-154	-40	-2 839	-742	-5 869	-1 534
11 Rogaland	1135 Sauda		4 559	-1 646	-361	-5 296	-1 162	-183	-40	-4 851	-1 064	-11 976	-2 627
11 Rogaland	1144 Kvitsøy		537	3 983	7 417	120	223	-22	-40	-98	-183	3 983	7 417
11 Rogaland	1145 Bøkn		880	6 128	6 964	-1 997	-2 270	-35	-40	-866	-984	3 229	3 669
11 Rogaland	1146 Tysvær		11 499	7 156	622	-3 521	-306	-462	-40	-2 386	-207	788	69
11 Rogaland	1149 Karmøy		43 086	12 972	301	4 631	107	-1 731	-40	-7 877	-183	7 994	186
11 Rogaland	1151 Utsira		209	1 097	5 248	11	51	-8	-40	-241	-1 152	858	4 107
11 Rogaland	1160 Vindafjord		8 927	4 271	478	-2 706	-303	-359	-40	6 698	750	7 905	886
15 Møre og Ro	1505 Kristiansund		24 240	35 925	1 482	-1 874	-77	-974	-40	-4 374	-180	28 704	1 184
15 Møre og Ro	1506 Molde		32 512	18 336	564	2 950	91	4 777	147	-23 499	-723	2 564	79
15 Møre og Ro	1508 Ålesund		58 186	27 789	478	10 821	186	5 696	98	-12 491	-215	31 815	547
15 Møre og Ro	1511 Vanylven		3 034	1 264	417	-505	-166	-122	-40	-584	-193	53	17
15 Møre og Ro	1514 Sande		2 442	8 941	3 661	-1 873	-767	-98	-40	-2 792	-1 143	4 178	1 711
15 Møre og Ro	1515 Herøy (Møre og Romsdal)		8 903	8 687	976	-5 484	-616	-358	-40	777	87	3 623	407
15 Møre og Ro	1516 Ulstein		8 882	7 307	823	-6 621	-745	-357	-40	-5 438	-612	-5 108	-575
15 Møre og Ro	1517 Hareid		5 170	14 211	2 749	-7 362	-1 424	-208	-40	-966	-187	5 675	1 098
15 Møre og Ro	1520 Ørsta		10 977	6 876	626	-4 742	-432	-441	-40	-1 944	-177	-252	-23
15 Møre og Ro	1525 Stranda		4 402	11 700	2 658	-2 421	-550	-177	-40	-1 692	-384	7 411	1 684
15 Møre og Ro	1528 Sykkylven		7 606	17 025	2 238	-6 347	-835	-306	-40	-1 427	-188	8 945	1 176
15 Møre og Ro	1531 Sula		9 670	8 723	902	-6 472	-669	-389	-40	-1 734	-179	128	13
15 Møre og Ro	1532 Giske		8 675	13 640	1 572	-5 661	-653	-349	-40	-6 000	-692	1 629	188
15 Møre og Ro	1535 Vestnes		7 097	15 641	2 204	-4 534	-639	-285	-40	-4 102	-578	6 720	947
15 Møre og Ro	1539 Rauma		7 082	4 516	638	-3 617	-511	-285	-40	-1 253	-177	-638	-90
15 Møre og Ro	1547 Aukra		3 692	8 462	2 292	-4 414	-1 196	-148	-40	-3 302	-894	598	162
15 Møre og Ro	1554 Averøy		5 928	13 353	2 253	-4 049	-683	-238	-40	-2 684	-453	6 381	1 076
15 Møre og Ro	1557 Gjemnes		2 665	7 295	2 737	-2 405	-902	-107	-40	-499	-187	4 284	1 607
15 Møre og Ro	1560 Tingvoll		3 036	0	0	415	137	-122	-40	-586	-193	-292	-96
15 Møre og Ro	1563 Sunndal		7 284	10 639	1 461	-5 369	-737	-293	-40	-7 862	-1 079	-2 885	-396
15 Møre og Ro	1566 Surnadal		5 959	4 814	808	-3 846	-645	-239	-40	-1 089	-183	-360	-60
15 Møre og Ro	1573 Smøla		2 142	961	449	754	352	-86	-40	-388	-181	1 241	580
15 Møre og Ro	1576 Aure		3 386	1 622	479	1 278	377	-136	-40	-622	-184	2 142	633
15 Møre og Ro	1577 Volda		10 897	0	0	-4 254	-390	4 012	368	-1 948	-179	-2 190	-201
15 Møre og Ro	1578 Fjord		2 505	358	143	323	129	-101	-40	-713	-285	-134	-53
15 Møre og Ro	1579 Hustadvika		13 390	12 605	941	-2 320	-173	4 093	306	-2 411	-180	11 966	894
15 Møre og Ro	1580 Haram		9 402	24 021	2 555	-771	-82	-378	-40	-2 033	-216	20 838	2 216
18 Nordland	1804 Bødø		53 401	15 998	300	7 487	140	-2 146	-40	-24 364	-456	-3 024	-57
18 Nordland	1806 Narvik		21 560	2 661	123	-130	-6	4 386	203	-8 681	-403	-1 764	-82
18 Nordland	1811 Bindal		1 371	-439	-320	518	378	-55	-40	-237	-173	-213	-156
18 Nordland	1812 Sømna		1 976	1 546	782	-898	-455	-79	-40	-377	-191	191	97
18 Nordland	1813 Brønnøy		7 813	1 753	224	-5 151	-659	-314	-40	-1 461	-187	-5 174	-662
18 Nordland	1815 Vega		1 226	2 088	1 703	385	314	-49	-40	-226	-184	2 197	1 792
18 Nordland	1816 Vevelstad		476	1 804	3 790	134	280	-19	-40	-199	-418	1 719	3 612
18 Nordland	1818 Herøy (Nordland)		1 844	1 283	696	596	323	-74	-40	-300	-163	1 504	816
18 Nordland	1820 Alstahaug		7 414	7 331	989	-6 219	-839	-298	-40	-1 393	-188	-578	-78
18 Nordland	1822 Leirfjord		2 317	5 021	2 167	-2 618	-1 130	-93	-40	-433	-187	1 876	810
18 Nordland	1824 Vefsn		13 404	3 291	246	-4 457	-332	-539	-40	-2 479	-185	-4 183	-312
18 Nordland	1825 Grane		1 460	402	275	485	332	-59	-40	-285	-195	543	372
18 Nordland	1826 Hattfjelldal		1 287	538	418	456	354	-52	-40	-244	-190	698	542
18 Nordland	1827 Dønna		1 391	-2 562	-1 842	501	360	-56	-40	872	627	-1 244	-894
18 Nordland	1828 Nesna		1 805	4 770	2 642	573	318	-73	-40	-312	-173	4 958	2 747
18 Nordland	1832 Hemnes		4 490	2 364	526	-399	-89	-180	-40	-4 931	-1 098	-3 146	-701
18 Nordland	1833 Rana		25 947	12 732	491	-299	-12	-1 043	-40	-13 920	-536	-2 530	-98
18 Nordland	1834 Lurøy		1 877	-9 348	-4 980	1 107	590	-75	-40	6 836	3 642	-1 481	-789
18 Nordland	1835 Træna		448	8 568	19 125	104	232	-18	-40	374	834	9 028	20 151
18 Nordland	1836 Rødøy		1 139	1 719	1 509	498	438	-46	-40	-242	-213	1 929	1 694
18 Nordland	1837 Meløy		6 183	8 205	1 327	840	136	-248	-40	-8 199	-1 326	598	97

18 Nordland	1838 Gildeskål	1 955	1 057	541	698	357	-79	-40	-1 270	-649	407	208
18 Nordland	1839 Beiarn	1 035	-552	-533	335	324	-42	-40	-534	-516	-793	-766
18 Nordland	1840 Saltdal	4 695	355	76	-3 660	-780	-189	-40	-910	-194	-4 403	-938
18 Nordland	1841 Fauske	9 603	13 971	1 455	-5 153	-537	-386	-40	-1 948	-203	6 484	675
18 Nordland	1845 Sørfold	1 852	3 753	2 026	-147	-79	-74	-40	-2 426	-1 310	1 106	597
18 Nordland	1848 Steigen	2 674	629	235	988	369	-107	-40	-485	-181	1 025	383
18 Nordland	1851 Lødingen	2 024	50	25	722	357	-81	-40	-381	-188	310	153
18 Nordland	1853 Evenes	1 330	1 613	1 213	-965	-725	-53	-40	-268	-202	326	245
18 Nordland	1856 Røst	462	8 204	17 757	95	205	-19	-40	741	1 605	9 021	19 526
18 Nordland	1857 Værøy	676	9 900	14 646	196	290	-27	-40	-508	-751	9 562	14 144
18 Nordland	1859 Flakstad	1 221	4 194	3 435	-1 022	-837	-49	-40	-1 259	-1 031	1 864	1 526
18 Nordland	1860 Vestvågøy	11 553	8 773	759	-4 108	-356	-464	-40	-2 110	-183	2 091	181
18 Nordland	1865 Vågan	9 737	8 479	871	-3 948	-405	-391	-40	-1 039	-107	3 100	318
18 Nordland	1866 Hadsel	8 199	7 169	874	-3 621	-442	-329	-40	-509	-62	2 710	330
18 Nordland	1867 Bø	2 617	-736	-281	909	347	-105	-40	-215	-82	-147	-56
18 Nordland	1868 Øksnes	4 553	3 366	739	-3 075	-675	-183	-40	-1 196	-263	-1 088	-239
18 Nordland	1870 Sortland	10 667	4 582	430	-5 045	-473	-429	-40	-1 846	-173	-2 738	-257
18 Nordland	1871 Andøy	4 585	451	98	1 694	369	-184	-40	-904	-197	1 058	231
18 Nordland	1874 Moskenes	975	3 550	3 641	276	283	-39	-40	-933	-956	2 854	2 927
18 Nordland	1875 Hamarøy	2 718	3 254	1 197	1 034	380	-109	-40	-3 356	-1 235	823	303
31 Østfold	3101 Halden	31 840	32 067	1 007	983	31	-1 279	-40	-5 737	-180	26 034	818
31 Østfold	3103 Moss	51 545	30 398	590	6 805	132	5 440	106	-19 325	-375	23 318	452
31 Østfold	3105 Sarpsborg	59 502	37 059	623	9 875	166	-2 391	-40	-10 097	-170	34 446	579
31 Østfold	3107 Fredrikstad	84 770	56 663	668	17 784	210	-3 406	-40	-14 492	-171	56 549	667
31 Østfold	3110 Hvaler	4 774	1 705	357	-4 916	-1 030	-192	-40	2 060	431	-1 344	-281
31 Østfold	3112 Råde	8 039	5 752	716	-6 549	-815	-323	-40	-3 575	-445	4 695	-584
31 Østfold	3114 Våler (Viken)	6 102	11 562	1 895	-5 895	-966	-245	-40	-1 145	-188	4 277	701
31 Østfold	3116 Skiptvet	3 915	9 549	2 439	-6 592	-1 684	-157	-40	-703	-180	2 098	536
31 Østfold	3118 Indre Østfold	46 641	40 378	866	6 109	131	5 268	113	-8 146	-175	43 608	935
31 Østfold	3120 Rakkestad	8 413	11 664	1 386	-6 084	-723	-338	-40	-1 456	-173	3 786	450
31 Østfold	3122 Marker	3 634	2 580	710	-4 410	-1 214	-146	-40	-626	-172	-2 602	-716
31 Østfold	3124 Aremark	1 350	4 562	3 379	-1 892	-1 401	-54	-40	-246	-182	2 370	1 755
32 Akershus	3201 Bærum	130 586	-484 665	-3 711	32 724	251	-5 247	-40	239 891	1 837	-217 298	-1 664
32 Akershus	3203 Asker	98 041	-256 308	-2 614	22 494	229	7 110	73	119 384	1 218	-107 320	-1 095
32 Akershus	3205 Lillestrøm	93 010	63 866	687	19 737	212	6 835	73	-56 785	-611	33 653	362
32 Akershus	3207 Nordre Follo	62 813	-29 643	-472	10 455	166	5 824	93	-24 307	-387	-37 672	-600
32 Akershus	3209 Ullensaker	43 293	48 845	1 128	3 887	90	-1 740	-40	-27 438	-634	23 554	544
32 Akershus	3212 Nesodden	20 366	0	0	-3 245	-159	-818	-40	-636	-31	-4 698	-231
32 Akershus	3214 Frogn	16 150	-11 009	-682	-4 720	-292	-649	-40	1 669	103	-14 709	-911
32 Akershus	3216 Vestby	19 348	13 020	673	-3 543	-183	-777	-40	-10 171	-526	-1 471	-76
32 Akershus	3218 Ås	21 409	21 353	997	-3 071	-143	-860	-40	-16 873	-788	548	26
32 Akershus	3220 Enebakk	11 385	17 044	1 497	-5 545	-487	-457	-40	-2 156	-189	8 885	780
32 Akershus	3222 Lørenskog	47 305	12 441	263	4 086	86	-1 901	-40	-20 403	-431	-5 777	-122
32 Akershus	3224 Rælingen	19 822	27 528	1 389	-3 955	-200	-796	-40	-11 247	-567	11 530	582
32 Akershus	3226 Aurskog-Høland	17 998	20 228	1 124	-1 838	-102	4 258	237	-3 205	-178	19 444	1 080
32 Akershus	3228 Nes	24 470	24 958	1 020	-782	-32	-983	-40	-4 359	-178	18 834	770
32 Akershus	3230 Gjerdrum	7 313	12 437	1 701	-7 513	-1 027	-294	-40	-2 418	-331	2 213	303
32 Akershus	3232 Nittedal	25 620	11 011	430	-1 635	-64	-1 029	-40	-15 732	-614	-7 386	-288
32 Akershus	3234 Lunner	9 336	9 876	1 058	-5 134	-550	-375	-40	-1 683	-180	2 683	287
32 Akershus	3236 Jevnaker	7 002	14 525	2 074	-6 845	-978	-281	-40	-1 266	-181	6 132	876
32 Akershus	3238 Nannestad	15 802	12 120	767	-4 372	-277	-635	-40	-2 721	-172	4 392	278
32 Akershus	3240 Eidsvoll	27 681	6 419	232	-569	-21	-1 112	-40	-4 776	-173	-39	-1
32 Akershus	3242 Hurdal	2 926	6 849	2 341	-4 431	-1 514	-118	-40	-529	-181	1 771	605
33 Buskerud	3301 Drammen	103 703	90 281	871	23 664	228	-4 167	-40	-24 358	-235	85 420	824
33 Buskerud	3303 Kongsberg	28 575	29 979	1 049	-71	-2	-1 148	-40	-21 108	-739	7 651	268
33 Buskerud	3305 Ringerike	31 467	33 586	1 067	2 022	64	-1 264	-40	-5 187	-165	29 157	927
33 Buskerud	3310 Hole	6 923	-1 237	-179	-6 076	-878	-278	-40	4 200	607	-3 391	-490
33 Buskerud	3312 Lier	28 322	1 963	69	-312	-11	-1 138	-40	-2 903	-102	-2 389	-84
33 Buskerud	3314 Øvre Eiker	20 626	22 758	1 103	-2 666	-129	-829	-40	-3 826	-185	15 438	748
33 Buskerud	3316 Modum	14 636	17 686	1 208	-4 353	-297	-588	-40	-2 537	-173	10 208	697
33 Buskerud	3318 Krødsherad	2 228	3 967	1 780	-3 001	-1 347	-90	-40	2 880	1 293	3 756	1 686
33 Buskerud	3320 Flå	1 097	2 794	2 547	334	304	-44	-40	-685	-624	2 399	2 187
33 Buskerud	3322 Nesbyen	3 299	7 781	2 359	-4 440	-1 346	-133	-40	402	122	3 611	1 094
33 Buskerud	3324 Gol	4 806	10 410	2 166	-5 915	-1 231	-193	-40	-342	-71	3 960	824
33 Buskerud	3326 Hemsedal	2 645	2 495	943	-1 196	-452	-106	-40	589	223	1 782	674
33 Buskerud	3328 Ål	4 876	10 096	2 071	-4 459	-914	-196	-40	-3 396	-696	2 045	419
33 Buskerud	3330 Hol	4 531	2 581	570	-3 611	-797	-182	-40	2 031	448	819	181
33 Buskerud	3332 Sigdal	3 502	12 201	3 484	-1 870	-534	-141	-40	-2 138	-611	8 052	2 299
33 Buskerud	3334 Flesberg	2 765	8 557	3 095	-3 428	-1 240	-111	-40	-1 519	-549	3 499	1 265
33 Buskerud	3336 Røllag	1 383	2 744	1 984	460	332	-56	-40	-1 542	-1 115	1 607	1 162
33 Buskerud	3338 Nore og Uvdal	2 511	-3 141	-1 251	899	358	-101	-40	-2 281	-908	-4 624	-1 841
34 Innlandet	3401 Kongsvinger	18 109	1	0	-2 505	-138	-728	-40	-3 000	-166	-6 232	-344
34 Innlandet	3403 Hamar	32 501	39 398	1 212	479	15	-1 306	-40	-15 725	-484	22 846	703
34 Innlandet	3405 Lillehammer	28 572	12 115	424	-277	-10	-1 148	-40	-14 284	-500	-3 595	-126
34 Innlandet	3407 Gjøvik	30 593	31 725	1 037	854	28	-1 229	-40	-5 474	-179	25 876	846
34 Innlandet	3411 Ringsaker	35 557	36 514	1 027	2 814	79	-1 429	-40	-6 432	-181	31 467	885
34 Innlandet	3412 Løten	7 916	12 615	1 594	-6 517	-823	-318	-40	-1 462	-185	4 317	545
34 Innlandet	3413 Stange	21 398	18 299	855	-1 960	-92	-860	-40	-4 010	-187	11 469	536
34 Innlandet	3414 Nord-Odal	5 007	8 276	1 653	-4 910	-981	-201	-40	-971	-194	2 195	438
34 Innlandet	3415 Sør-Odal	8 082	15 487	1 916	-5 231	-647	-325	-40	-1 470	-182	8 461	1 047
34 Innlandet	3416 Eidskog	6 034	11 896	1 971	-5 511	-913	-242	-40	-1 148	-190	4 994	828
34 Innlandet	3417 Grue	4 553	9 664	2 122	-4 978	-1 093	-183	-40	-749	-165	3 753	824
34 Innlandet	3418 Åsnes	7 281	8 147	1 119	-4 963	-682	-293	-40	-1 365	-188	1 527	210
34 Innlandet	3419 Våler (Innlandet)	3 635	9 285	2 554	-5 168	-1 422	-146	-40	-669	-184	3 302	908
34 Innlandet	3420 Elverum	21 652	26 112	1 206	-2 067	-95	-870	-40	-3 883	-179	19 292	891
34 Innlandet	3421 Trysil	6 565	2 442	372	-1 542	-235	-264	-40	-1 239	-189	-603	-92
34 Innlandet	3422 Åmot	4 183	11 361	2 716	-3 202	-765	-168	-40	-817	-195	7 173	1 715
34 Innlandet	3423 Stor-Elvdal	2 285	423	185	801	351	-92	-40	-436	-191	696	305
34 Innlandet	3424 Rendalen	1 824	2 819	1 545	655	359	-73	-40	-340	-187	3 060	1 677
34 Innlandet	3425 Engerdal	1 386	2 144	1 547	500	361	-56	-40	-249	-180	2 340	1 688
34 Innlandet	3426 Tolga	1 586	3 259	2 055	-2 403	-1 515	-64	-40	-301	-190	491	310
34 Innlandet	3427 Tynset	5 625	1 911	340	-4 419	-786	-226	-40	-1 016	-181	-3 750	-667
34 Innlandet	3428 Alvdal	2 508	4 000	1 595	-3 469	-1 383	-101	-40	-456	-182	-25	-10
34 Innlandet	3429 Follidal	1 515	401	265	508	335	-61	-40	-293	-193	556	367
34 Innlandet	3430 Os	1 870	5 905	3 158	-3 134	-1 676	-75	-40	-3 042	-1 627	-346	-185
34 Innlandet	3431 Dovre	2 488	2 715	1 091	-1 874	-753	-100	-40	-476	-192	265	107
34 Innlandet	3432 Lesja	1 969	0	0	691	351	-79	-40	-380	-193	233	118
34 Innlandet	3433 Skjåk	2 154	1 202	558	-427	-198	-87	-40	-1 447	-672	-758	-352
34 Innlandet	3434 Lom	2 221	2 956	1 331	-2 240	-1 009	-89	-40	-421	-190	206	93
34 Innlandet</												

34 Innlandet	3436 Nord-Fron	5 619	4 396	782	-5 369	-955	-226	-40	-3 496	-622	-4 694	-835
34 Innlandet	3437 Sel	5 618	3 955	704	-3 753	-668	-226	-40	-1 095	-195	-1 118	-199
34 Innlandet	3438 Sør-Fron	3 114	9 812	3 151	-6 048	-1 942	-125	-40	-564	-181	3 075	988
34 Innlandet	3439 Ringeby	4 426	6 829	1 543	-5 117	-1 156	-178	-40	-1 269	-287	266	60
34 Innlandet	3440 Øyer	5 140	9 654	1 878	-5 908	-1 150	-207	-40	-1 684	-328	1 855	361
34 Innlandet	3441 Gausdal	6 166	11 622	1 885	-5 282	-857	-248	-40	-1 121	-182	4 972	806
34 Innlandet	3442 Østre Toten	14 900	19 883	1 334	-3 807	-255	-599	-40	-2 697	-181	12 781	958
34 Innlandet	3443 Vestre Toten	13 700	21 796	1 591	-5 010	-366	-550	-40	-2 565	-187	13 670	898
34 Innlandet	3446 Gran	13 610	11 794	867	-4 164	-306	-547	-40	-2 340	-172	4 744	349
34 Innlandet	3447 Søndre Land	5 564	7 501	1 348	-3 515	-632	-224	-40	-1 088	-196	2 675	481
34 Innlandet	3448 Nordre Land	6 540	8 104	1 239	-4 529	-692	-263	-40	-1 276	-195	2 037	312
34 Innlandet	3449 Sør-Aurdal	2 848	2 400	843	-313	-110	-114	-40	-532	-187	1 441	506
34 Innlandet	3450 Etnedal	1 250	3 612	2 889	-1 538	-1 231	-50	-40	-229	-184	1 794	1 435
34 Innlandet	3451 Nord-Aurdal	6 405	3 210	501	-5 387	-841	-257	-40	-1 162	-181	-3 597	-562
34 Innlandet	3452 Vestre Slidre	2 092	4 350	2 080	-4 371	-2 089	-84	-40	1 191	569	1 086	519
34 Innlandet	3453 Øystre Slidre	3 328	4 985	1 498	-3 435	-1 032	-134	-40	-2 570	-772	-1 154	-347
34 Innlandet	3454 Vang	1 690	-4 247	-2 513	358	212	-68	-40	-1 405	-831	-5 362	-3 173
39 Vestfold	3901 Horten	27 705	11 022	398	-1 058	-38	-1 113	-40	-5 142	-186	3 708	134
39 Vestfold	3903 Holmestrand	26 485	8 075	305	-681	-26	4 545	172	-7 099	-268	4 840	183
39 Vestfold	3905 Tønsberg	58 823	0	0	9 438	160	5 704	97	-10 451	-178	4 692	80
39 Vestfold	3907 Sandefjord	65 920	20 082	305	12 189	185	5 952	90	-10 684	-162	27 540	418
39 Vestfold	3909 Larvik	48 409	1	0	6 922	143	5 339	110	-8 003	-165	4 259	88
39 Vestfold	3911 Færder	27 423	0	0	-617	-22	4 589	167	-3 551	-129	422	15
40 Telemark	4001 Porsgrunn	37 107	30 539	823	2 100	57	-1 491	-40	-13 507	-364	17 641	475
40 Telemark	4003 Skien	56 239	34 159	607	8 536	152	-2 260	-40	-10 059	-179	30 376	540
40 Telemark	4005 Notodden	13 163	0	0	-4 643	-353	-529	-40	-2 389	-181	-7 560	-574
40 Telemark	4010 Siljan	2 377	10 545	4 436	-6 217	-2 616	-96	-40	-460	-193	3 773	1 587
40 Telemark	4012 Bamble	14 247	14 233	999	-4 175	-293	-572	-40	-5 534	-388	3 952	277
40 Telemark	4014 Kragerø	10 434	6 291	603	-5 641	-541	-419	-40	-1 858	-178	-1 627	-156
40 Telemark	4016 Drangedal	4 108	7 423	1 807	-132	-32	-165	-40	-770	-187	6 356	1 547
40 Telemark	4018 Nome	6 574	5 417	824	-5 206	-792	-264	-40	-1 183	-180	-1 236	-188
40 Telemark	4020 Midt-Telemark	10 742	12 936	1 204	-5 105	-475	4 001	372	-1 898	-177	9 935	925
40 Telemark	4022 Seljord	2 971	3 973	1 337	-2 884	-971	-119	-40	-884	-298	85	29
40 Telemark	4024 Hjartdal	1 612	4 637	2 876	-2 253	-1 398	-65	-40	-252	-156	2 067	1 282
40 Telemark	4026 Tinn	5 547	-5 420	-977	-2 032	-366	-223	-40	-3 990	-719	-11 664	-2 103
40 Telemark	4028 Kviteseid	2 448	2 352	961	-2 038	-833	-98	-40	-1 228	-502	-1 012	-413
40 Telemark	4030 Nissedal	1 470	2 948	2 005	513	349	-59	-40	-1 646	-1 120	1 755	1 194
40 Telemark	4032 Fyresdal	1 258	-5 770	-4 587	423	337	-51	-40	-999	-794	-6 397	-5 085
40 Telemark	4034 Tøkke	2 204	-3 589	-1 628	418	190	-89	-40	-2 738	-1 015	-5 497	-2 494
40 Telemark	4036 Vinje	3 837	1 624	423	1 411	368	-154	-40	-1 963	-512	918	239
42 Agder	4201 Risør	6 853	1 941	283	-6 037	-881	-275	-40	-1 112	-162	-5 483	-800
42 Agder	4202 Grimstad	24 632	10 741	436	-1 703	-69	-990	-40	-3 694	-150	4 355	177
42 Agder	4203 Arendal	46 212	13 577	294	5 906	128	-1 857	-40	-8 234	-178	9 393	203
42 Agder	4204 Kristiansand	115 736	41 171	356	27 918	241	-4 650	-40	-18 863	-163	45 575	394
42 Agder	4205 Lindesnes	23 558	2 027	86	-275	-12	4 454	189	-4 178	-177	2 028	86
42 Agder	4206 Farsund	9 919	7 241	730	-5 412	-546	-399	-40	-1 791	-181	-360	-36
42 Agder	4207 Flekkefjord	9 282	1 744	188	-5 306	-572	-373	-40	-1 953	-210	-5 888	-634
42 Agder	4211 Gjerstad	2 427	7 519	3 098	-4 436	-1 828	-98	-40	-473	-195	2 512	1 035
42 Agder	4212 Vegårshei	2 181	6 546	3 001	-3 333	-1 528	-88	-40	-397	-182	2 728	1 251
42 Agder	4213 Tvedestrand	6 231	4 607	739	-5 506	-884	-250	-40	-1 115	-179	-2 265	-363
42 Agder	4214 Froland	6 231	15 090	2 422	-5 886	-945	-250	-40	-1 089	-175	7 864	1 262
42 Agder	4215 Lillesand	11 471	10 326	900	-5 504	-480	-461	-40	-1 810	-158	2 551	222
42 Agder	4216 Birkenes	5 438	8 244	1 516	-5 499	-1 011	-218	-40	-974	-179	1 552	285
42 Agder	4217 Åmli	1 784	214	120	648	363	-72	-40	-336	-188	454	255
42 Agder	4218 Iveland	1 354	6 341	4 683	-3 253	-2 402	-54	-40	-256	-189	2 778	2 052
42 Agder	4219 Evje og Hornnes	3 959	6 023	1 521	-4 573	-1 155	-159	-40	-686	-173	604	153
42 Agder	4220 Bygland	1 162	837	721	386	332	-47	-40	-417	-358	760	654
42 Agder	4221 Valle	1 201	1 990	1 657	363	302	-48	-40	-1 443	-1 202	862	718
42 Agder	4222 Bykle	1 007	774	769	304	302	-40	-40	-675	-671	363	360
42 Agder	4223 Vennesla	15 391	18 206	1 183	-3 853	-250	-618	-40	-2 786	-181	10 949	711
42 Agder	4224 Åseral	910	2 189	2 405	275	302	-37	-40	-1 227	-1 348	1 200	1 319
42 Agder	4225 Lyngdal	10 820	12 040	1 113	-3 657	-338	3 999	370	-1 912	-177	10 469	968
42 Agder	4226 Hægebostad	1 771	4 182	2 362	-2 000	-1 129	-71	-40	-316	-178	1 795	1 014
42 Agder	4227 Kvinesdal	6 054	7 833	1 294	-4 417	-730	-243	-40	-5 990	-989	-2 817	-465
42 Agder	4228 Sirdal	1 860	-1 054	-567	616	331	-75	-40	-2 635	-1 417	-3 148	-1 692
46 Vestland	4601 Bergen	290 316	19 817	68	82 841	285	-11 665	-40	1 790	6	92 783	320
46 Vestland	4602 Kinn	17 230	20 430	1 186	-2 570	-149	4 231	246	-3 640	-211	18 451	1 071
46 Vestland	4611 Etne	4 072	8 888	2 183	-3 763	-924	-164	-40	-728	-179	4 234	1 040
46 Vestland	4612 Sveio	5 757	11 300	1 963	-4 324	-751	-231	-40	-1 096	-190	5 648	981
46 Vestland	4613 Bømlo	12 238	23 381	1 911	-3 329	-272	-492	-40	-5 187	-424	14 373	1 174
46 Vestland	4614 Stord	19 210	31 874	1 659	-3 610	-188	-772	-40	-19 849	-1 033	7 643	398
46 Vestland	4615 Fitjar	3 198	10 647	3 329	-4 902	-1 533	-128	-40	-1 850	-578	3 767	1 178
46 Vestland	4616 Tysnes	2 915	-3 214	-1 103	-217	-74	-117	-40	5 831	2 000	2 283	783
46 Vestland	4617 Kvinnherad	13 074	9 163	701	-2 169	-166	-525	-40	-7 616	-582	-1 146	-88
46 Vestland	4618 Ullensvang	11 140	-10 566	-948	-792	-71	4 016	361	-11 918	-1 070	-19 259	-1 729
46 Vestland	4619 Eidfjord	963	830	862	273	283	-39	-40	-955	-992	109	113
46 Vestland	4620 Ulvik	1 080	1 192	1 103	347	321	-43	-40	-973	-901	523	484
46 Vestland	4621 Voss	16 222	8 139	502	-2 461	-152	4 192	258	-8 823	-544	1 048	65
46 Vestland	4622 Kvam	8 527	856	100	-4 166	-489	-343	-40	-3 351	-393	-7 004	-821
46 Vestland	4623 Samnanger	2 506	7 614	3 038	-4 055	-1 618	-101	-40	-1 793	-715	1 667	665
46 Vestland	4624 Bjørnafjorden	25 780	6 988	271	467	18	4 526	176	-14 958	-580	-2 978	-116
46 Vestland	4625 Austevoll	5 293	-29 360	-5 547	-1 793	-339	-213	-40	23 478	4 436	-7 889	-1 490
46 Vestland	4626 Øygarden	39 563	35 446	896	4 536	115	5 019	127	-14 509	-367	30 492	771
46 Vestland	4627 Askøy	30 058	16 833	560	621	21	-1 208	-40	-5 585	-186	10 662	355
46 Vestland	4628 Vaksdal	3 883	6 917	1 781	-2 306	-594	-156	-40	-2 649	-682	1 807	465
46 Vestland	4629 Modalen	375	-643	-1 715	101	270	-15	-40	-95	-252	-652	-1 738
46 Vestland	4630 Osterøy	8 206	14 789	1 802	-4 433	-540	-330	-40	-1 462	-178	8 564	1 044
46 Vestland	4631 Alver	29 977	22 749	759	2 358	79	4 687	156	-7 319	-244	22 475	750
46 Vestland	4632 Austrheim	2 873	9 626	3 351	-5 371	-1 870	-115	-40	-2 409	-839	1 731	602
46 Vestland	4633 Fedje	521	1 886	3 620	131	252	-21	-40	-592	-1 135	1 405	2 696
46 Vestland	4634 Masfjorden	1 676	-2 539	-1 515	623	372	-67	-40	-1 649	-984	-3 633	-2 168
46 Vestland	4635 Gulen	2 219	-6 790	-3 060	880	397	-89	-40	2 147	968	-3 852	-1 736
46 Vestland	4636 Solund	764	-4 991	-6 533	244	320	-31	-40	-221	-290	-4 999	-6 543
46 Vestland	4637 Hyllestad	1 266	1 456	1 150	443	350	-51	-40	-1 771	-1 399	78	61
46 Vestland	4638 Høyanger	3 916	-4 182	-1 068	1 501	383	-157	-40	-3 191	-815	-6 029	-1 540
46 Vestland	4639 Vik	2 553	-5 800	-2 272	899	352	-103	-40	-970	-380	-5 973	-2 340
46 Vestland	4640 Sogndal	12 189	3 630	298	-2 679	-220	4 054	333	-3 800	-312	1 205	99
46 Vestland	4641 Aurland	1 797	306	170	550	306	-72	-40	-1 321	-735	-538	-299
46 Vestland	4642 Lærdal	2 136	2 746	1 286	711	333	-86	-40	-1 936	-907	1 435	672
46 Vestland	4643 Årdal	5 21										

46 Vestland	4644 Luster	5 345	-3 323	-622	-1 467	-274	-215	-40	-4 155	-777	-9 159	-1 714
46 Vestland	4645 Askvoll	2 956	1	0	1 121	379	-119	-40	-533	-180	469	159
46 Vestland	4646 Fjaler	2 885	1 687	585	-1 324	-459	-116	-40	-480	-166	-233	-81
46 Vestland	4647 Sunnfjord	22 325	8 905	399	430	19	4 408	197	-12 149	-544	1 594	71
46 Vestland	4648 Bremanger	3 430	-3 704	-1 080	1 368	399	-138	-40	-2 513	-733	-4 987	-1 454
46 Vestland	4649 Stad	9 609	0	0	-1 771	-184	3 956	412	-1 664	-173	521	54
46 Vestland	4650 Gloppen	5 923	1	0	-3 496	-590	-238	-40	-1 022	-173	-4 755	-803
46 Vestland	4651 Stryn	7 256	12 329	1 699	-2 272	-313	-292	-40	-1 193	-164	8 573	1 181
50 Trøndelag	5001 Trondheim	213 125	114 347	537	56 196	264	-8 563	-40	-68 146	-320	93 834	440
50 Trøndelag	5006 Steinkjer	23 963	1	0	115	5	4 475	187	-4 540	-189	51	2
50 Trøndelag	5007 Namsos	15 116	1	0	-2 461	-163	4 144	274	-2 869	-190	-1 185	-78
50 Trøndelag	5014 Frøya	5 421	-70 638	-13 030	-2 447	-451	-218	-40	65 568	12 095	-7 734	-1 427
50 Trøndelag	5020 Osen	905	1 632	1 803	307	339	-36	-40	-184	-203	1 718	1 899
50 Trøndelag	5021 Oppdal	7 361	1	0	-6 407	-870	-296	-40	-1 259	-171	-7 961	-1 082
50 Trøndelag	5022 Rennebu	2 490	3 417	1 372	-840	-337	-100	-40	-478	-192	1 999	803
50 Trøndelag	5025 Røros	5 658	1 812	320	-5 111	-903	-227	-40	-1 000	-177	-4 527	-800
50 Trøndelag	5026 Holtålen	2 024	661	326	656	324	-81	-40	-387	-191	848	419
50 Trøndelag	5027 Midtre Gauldal	6 143	14 097	2 295	-2 409	-392	-247	-40	-1 194	-194	10 247	1 668
50 Trøndelag	5028 Melhus	17 435	19 918	1 142	-2 672	-153	-701	-40	-3 149	-181	13 396	768
50 Trøndelag	5029 Skaun	8 455	6 195	733	-5 506	-651	-340	-40	-1 624	-192	-1 275	-151
50 Trøndelag	5031 Malvik	14 747	13 391	908	-5 002	-339	-593	-40	-10 267	-696	-2 470	-167
50 Trøndelag	5032 Selbu	4 183	3 264	780	-3 244	-775	-168	-40	-798	-191	-946	-226
50 Trøndelag	5033 Tydal	758	330	436	217	287	-30	-40	-912	-1 203	-395	-521
50 Trøndelag	5034 Meråker	2 449	2 344	957	819	334	-98	-40	-452	-185	2 612	1 066
50 Trøndelag	5035 Stjørdal	24 614	5 362	218	-907	-37	-989	-40	-4 549	-185	-1 082	-44
50 Trøndelag	5036 Frosta	2 635	6 274	2 381	-4 369	-1 658	-106	-40	-467	-177	1 332	506
50 Trøndelag	5037 Levanger	20 492	197	10	-1 982	-97	-823	-40	-3 792	-185	-6 401	-312
50 Trøndelag	5038 Verdal	15 121	6 759	447	-4 040	-267	-608	-40	-2 793	-185	-681	-45
50 Trøndelag	5041 Snåsa	2 022	0	0	676	334	-81	-40	-397	-196	198	98
50 Trøndelag	5042 Lierne	1 298	1	0	513	395	-52	-40	-254	-195	208	160
50 Trøndelag	5043 Røyrvik	425	1 442	3 394	115	271	-17	-40	-89	-209	1 451	3 415
50 Trøndelag	5044 Namsskogan	831	-1 161	-1 398	310	373	-33	-40	-687	-827	-1 572	-1 892
50 Trøndelag	5045 Grong	2 304	356	155	-2 292	-995	-93	-40	-453	-197	-2 481	-1 077
50 Trøndelag	5046 Høylandet	1 234	1	0	422	342	-50	-40	-239	-193	135	109
50 Trøndelag	5047 Overhalla	3 885	5 603	1 442	-4 484	-1 154	-156	-40	-740	-190	223	57
50 Trøndelag	5049 Flatanger	1 103	-3 425	-3 105	342	310	-44	-40	2 760	2 502	-367	-333
50 Trøndelag	5052 Leka	587	621	1 058	154	262	-24	-40	-112	-190	639	1 089
50 Trøndelag	5053 Inderøy	6 864	1	0	-4 660	-679	-276	-40	-1 264	-184	-6 200	-903
50 Trøndelag	5054 Indre Fosen	10 015	5 654	565	-576	-58	3 973	397	-1 904	-190	7 147	714
50 Trøndelag	5055 Heim	5 920	991	167	-623	-105	-238	-40	-1 101	-186	-971	-164
50 Trøndelag	5056 Hitra	5 315	8 024	1 510	-275	-52	-214	-40	-3 568	-671	3 968	747
50 Trøndelag	5057 Ørland	10 501	0	0	-3 678	-350	3 991	380	-1 967	-187	-1 654	-158
50 Trøndelag	5058 Åfjord	4 321	-7 831	-1 812	1 616	374	-174	-40	-797	-184	-7 185	-1 663
50 Trøndelag	5059 Orkland	18 737	0	0	-1 045	-56	4 284	229	-3 489	-186	-250	-13
50 Trøndelag	5060 Nærøysund	10 011	3 361	336	-1 795	-179	3 967	396	1 072	107	6 604	660
50 Trøndelag	5061 Rindal	1 969	2 583	1 312	-1 807	-918	-79	-40	-388	-197	309	157
55 Troms	5501 Tromsø	78 135	77 799	996	15 161	194	-3 139	-40	-51 533	-660	38 287	490
55 Troms	5503 Harstad	24 998	6 550	262	-1 226	-49	-1 004	-40	-4 618	-185	-298	-12
55 Troms	5510 Kvæfjord	2 855	345	121	-3 326	-1 165	-115	-40	-559	-196	-3 656	-1 280
55 Troms	5512 Tjeldsund	4 190	0	0	-263	-63	-168	-40	-802	-191	-1 234	-294
55 Troms	5514 Ibestad	1 283	-584	-455	429	334	-52	-40	-225	-175	-431	-336
55 Troms	5516 Gratangen	1 064	0	0	352	331	-43	-40	-184	-173	126	118
55 Troms	5518 Lavangen	998	0	0	328	329	-40	-40	-197	-197	91	91
55 Troms	5520 Bardu	3 978	8 940	2 247	-3 238	-814	-160	-40	-6 048	-1 520	-505	-127
55 Troms	5522 Salangen	2 055	3 095	1 506	-1 544	-751	-83	-40	-706	-344	762	371
55 Troms	5524 Målselv	6 804	7 363	1 082	-1 569	-231	-273	-40	-7 250	-1 065	-1 729	-254
55 Troms	5526 Sørreisa	3 480	5 698	1 637	-5 217	-1 499	-140	-40	-655	-188	-313	-90
55 Troms	5528 Dyrøy	1 074	602	560	315	293	-43	-40	-213	-198	661	615
55 Troms	5530 Senja	14 918	1	0	1 494	100	4 147	278	-2 589	-174	3 052	205
55 Troms	5532 Balsfjord	5 555	2 821	508	837	151	-223	-40	-1 030	-185	2 405	433
55 Troms	5534 Karlsøy	2 195	-1 293	-589	856	390	-88	-40	-425	-194	-951	-433
55 Troms	5536 Lyngen	2 732	0	0	1 032	378	-110	-40	-491	-180	432	158
55 Troms	5538 Storfjord	1 837	2 251	1 226	650	354	-74	-40	-2 528	-1 376	299	163
55 Troms	5540 Kåfjord	1 982	57	29	697	352	-80	-40	-405	-205	269	136
55 Troms	5542 Skjervøy	2 782	2 333	838	981	353	-112	-40	-549	-197	2 653	954
55 Troms	5544 Nordreisa	4 826	2 295	476	-1 396	-289	-194	-40	-914	-189	-209	-43
55 Troms	5546 Kvænangen	1 130	-581	-514	408	361	-45	-40	-229	-203	-448	-396
56 Finnmark	5601 Alta	21 558	9 750	452	-1 675	-78	-866	-40	-3 725	-173	3 484	162
56 Finnmark	5603 Hammerfest	11 299	27 565	2 440	-4 699	-416	4 023	356	-14 981	-1 326	11 908	1 054
56 Finnmark	5605 Sør-Varanger	9 890	16 974	1 716	-3 810	-385	-397	-40	-3 080	-311	9 687	979
56 Finnmark	5607 Vadsø	5 647	17 735	3 141	-6 833	-1 210	-227	-40	-1 140	-202	9 534	1 688
56 Finnmark	5610 Karasjok	2 562	1	0	810	316	-103	-40	-527	-206	181	71
56 Finnmark	5612 Kautokeino	2 829	0	0	976	345	-114	-40	-568	-201	294	104
56 Finnmark	5614 Loppa	853	2 825	3 312	340	399	-34	-40	-176	-207	2 954	3 464
56 Finnmark	5616 Hasvik	963	3 210	3 333	297	308	-39	-40	-199	-207	3 268	3 394
56 Finnmark	5618 Måsøy	1 106	2 876	2 601	351	318	-44	-40	-1 395	-1 261	1 788	1 617
56 Finnmark	5620 Nordkapp	2 947	1 565	531	953	323	-118	-40	-605	-205	1 794	609
56 Finnmark	5622 Porsanger	3 858	2 523	654	1 338	347	-155	-40	-791	-205	2 915	755
56 Finnmark	5624 Lebesby	1 222	894	731	452	370	-49	-40	-1 008	-825	289	237
56 Finnmark	5626 Gamvik	1 070	3 842	3 591	349	327	-43	-40	-222	-208	3 926	3 670
56 Finnmark	5628 Tana	2 793	1	0	1 025	367	-112	-40	-580	-208	334	120
56 Finnmark	5630 Berlevåg	906	3 067	3 385	239	264	-36	-40	-693	-765	2 577	2 845
56 Finnmark	5632 Båtsfjord	2 120	9 079	4 282	627	296	-85	-40	-439	-207	9 181	4 330
56 Finnmark	5634 Vardø	1 959	4 962	2 533	627	320	-79	-40	-397	-202	5 114	2 611
56 Finnmark	5636 Nesseby	876	789	900	274	313	-35	-40	-182	-208	846	965
Landet	9999 Sum	5 514 056	1 608 124	292	0	0	0	292	0	292	1 608 124	875

Statsråden

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite
0026 OSLO

Dykkar ref

Vår ref

Dato

24/2100-15

31. mai 2024

Svar på spørsmål frå Høyre til Prop 102 S (2023-2024) Kommuneproposisjonen 2025

Eg viser til spørsmål frå Høyres medlemmer i kommunal- og forvaltningskomiteen som ledd i behandlinga av Prop. 102 S (2023–2024) *Kommuneproposisjonen 2025*.

Tabellar til dei aktuelle spørsmåla ligg ved i Excel-format.

Spørsmål 1

I proposisjonen ligger det anslag for fordelingsvirkninger for nytt inntektssystem kun for det første året (tabell 7.1). Ber om anslag for årene 2025, 2026, 2027, 2028 og 2029. Tallene skal oppgis både i kroner per innbygger og i kroner per kommune.

Svar

Anslag på varig systemverknad med full innfasing av dei føreslåtte endringane i inntektssystemet er vist i tabell 1, kolonne 2 (i 1000 kroner) og 3 (i kroner per innbygger). Talgrunnlaget er det same som i kolonne 9 i vedlegg 7 til Prop. 102 S (2023–2024) *Kommuneproposisjonen 2025*, der anslag på full systemverknad er vist i kroner per innbyggjar. Systemverknadane er medrekna effekten av endringane i inntektssystemet og toppfinansieringsordninga for ressurskrevjande tenester, inkludert ein vekst i dei frie inntektene på 1,5 mrd. kroner fordelt etter kommunane sitt inntektsnivå og ein tapskompensasjon på 108 mill. kroner. Dette vil gjelde fram til neste heilskaplege revisjon av inntektssystemet.

Når det gjeld skatteelementa vil halveringa av kommunane sin del av formuesskatten og opptrappinga av den symmetriske delen av inntektsutjamninga bli fasa inn over to år. Når det gjeld rammetilskotet vil dei fleste endringane bli fanga opp av inntektsgarantiordninga (INGAR). INGAR gjer at det vil variere frå kommune til kommune kor lang tid det tar før effekten

av nytt inntektssystem er fasa inn med full verknad, avhengig av kor stor del av fordelingsverknaden som blir fanga opp av INGAR kvart enkelt år.

I tillegg til systemendringar i rammetilskotet fangar INGAR blant anna opp endringar i innbyggartal, befolkningsmansetning og busetnadsmønster i kommunen. Det er dermed fleire ulike forhold som vil påverke kor lang tid det tek før systemverknadane av nytt inntektssystem er fasa fullt inn for kvar enkelt kommune. Skatteinntektene framover i tid er heller ikkje kjente, og utviklinga både på landsbasis og for den enkelte kommune vil påverke anslaga på fordelingsverknadane av forslaga framover i tid. Anslaget på systemverknaden, jf. kolonne 9 i vedlegg 7 i Kommuneproposisjonen 2025, er per no det beste anslaget på fordelingsverknadane framover i tid.

Kolonnane 4 (i 1000 kroner) og 5 (i kroner per innbyggjar) i tabell 1 viser eit førebels anslag på førsteårsverknad når ein òg tar med effekten av INGAR, overgangsordningane for skatt i 2025, og anslag på samla vekst i frie inntekter ut over dei 1,5 mrd. kronene fordelt etter kommunane sitt inntektsnivå som er medrekna i varige systemverknader. Talgrunnlaget er det same som i kolonne 10 i vedlegg 7 til Prop. 102 S (2023–2024) *Kommuneproposisjonen 2025*, der anslag på førsteårsverknad inkludert vekst i frie inntekter ut over dei 1,5 mrd. kronene som inngår i varige systemverknader er vist i kroner per innbyggjar.

Rammetilskotet for 2025 vil på vanleg måte bli berekna med utgangspunkt i kriteriedata som først vil vere klare hausten 2024, og den endelege fordelinga av rammetilskotet for 2025 vil ikkje ligge føre før i statsbudsjettet 2025. Skatteinntektene for 2025 vil ikkje vere kjende før i januar 2026. Departementet vil understreke at anslaga på fordelingsverknader av endringane derfor er usikre, og at endringar i kriteriedata, skatteinngang og andre høve betyr at dei endelege fordelingsverknadane vil avvike frå det som er lagt fram i Prop. 102 S (2023–2024) *Kommuneproposisjonen 2025*.

Spørsmål 2

Hvor stor økning i prosent utgjør skatteutjevningen per kommune? Det bes om en tabell med oversikt over hvordan dette fordeles per kommune (Som et eksempel for hva det bes om viser vi til Kommunal Rapport der det nevnes at det for Fredrikstad sin del er snakk om 0,6 promille: <https://www.kommunal-rapport.no/oekonomi/inntektssystemet-fungererikke-godt/15979>)

Svar

Tabell 2 viser anslag på fordelingsverknader av forslag til endringar i skatteelementa i inntektssystemet i prosent av samla frie inntekter for kommunane. Det er lagt til grunn det same anslaget på frie inntekter for 2024 som er vist i vedlegg 7, kolonne 2 i Prop. 102 S (2023–2024) *Kommuneproposisjonen 2025*.

Vi har tolka spørsmålet slik at det er desse tala det blir vist til i artikkelen frå Kommunal Rapport. Gitt desse tala vil dei anslåtte endringane i skatteelementa for Fredrikstad utgjere ein auke på 0,6 prosent av dei frie inntektene, og ikkje 0,6 promille.

Spørsmål 3

Innleide arbeidere som ikke har bostedsadresse i Norge betaler personskatt. Hvor stor andel av denne går til kommunen som den enkelte arbeider i og hvor stor del går til staten? Finnes det tall for hvor mange arbeidere og hvilke kommuner som påvirkes av dette?

Svar

Spørsmålet er lagt fram for Finansdepartementet som har gitt følgende svar [på første del av spørsmålet]:

«Personer som ikke er bosatt i Norge, men som er skattepliktig for lønnsinntekt for arbeid utført her i landet, er skattepliktig til Norge etter skatteloven. Av alminnelig inntekt på 22 pst. utgjør fellesskatt til staten 8,7 pst. jf. statsskattevedtaket § 3-2, inntektsskatt til kommuner 10,95 pst. og inntektsskatt til fylkeskommuner 2,35 pst., jf. vedtakets § 3-8. Skattepliktig som ikke er bosatt i Norge, svarer skatt til den kommunen hvor vedkommende oppholdt seg 1. januar i inntektsåret, jf. skatteloven § 3-3 andre ledd. Har slik skattyter ikke oppholdt seg i noen kommune her i landet på dette tidspunktet, svares skatten til den kommunen hvor vedkommende oppholdt seg da skatteplikten oppsto, normalt der arbeidet utføres. Det skal videre betales trinnskatt til staten etter statsskattevedtaket § 3-1. Når vedkommende er trygdet i Norge, skal trygdeavgift betales til staten.

Skattyter som skattlegges etter kildeskatteordningen for utenlandske arbeidstakere, svarer skatt til staten med 25 pst. av inntekten.

Departementet har innenfor tidsfristen ikke mulighet til å svare på hvor mange arbeidere og hvilke kommuner som påvirkes av dette»

FIN kan ikke svare på andre delen av spørsmålet no pga. streik.

Spørsmål 4

I kommuneproposisjonen står det følgende "Statsforvalterne har informert aktuelle kommuner om at de må forvente krav om nitrogenfjerning når tillatelsene skal rulleres og må starte planleggingen nå. Statsforvalterne er i ferd med å pålegge kommunene å utrede konkrete løsninger for nitrogenfjerning og kostnader ved dette, med sikte på å ha nitrogenfjerningstrinn etablert innen 2030". Hvilke kommuner har fått denne informasjonen og hvilke frister har statsforvalteren satt for tilbakemelding?

Svar

Spørsmålet er lagt fram for Klima- og miljødepartementet som har gitt følgende svar:

«Miljødirektoratet sendte i mai 2022 [brev](#) til Statsforvalterne innenfor Oslofjordens nedbørsfelt med tydelig signal om at Statsforvalter må stille strengere krav til avløpsrensing, herunder nitrogenfjerning. Det er i alt 118 kommuner som ligger innenfor Oslofjordens nedbørsfelt og som har om lag 50 avløpsrensaneanlegg. Statsforvalter er forurensningsmyndighet og setter krav

til nitrogenfjerning i utslippstillatelser til den enkelte kommune. Noen kommuner er fremdeles i en fase hvor de utreder renseløsninger og beliggenhet for nytt avløpsrenseanlegg, samt mulighetene for interkommunalt samarbeid. Andre kommuner har kommet i gang med oppgraderinger eller bygging av nye anlegg. Klima- og miljødepartementet har per i dag ikke en fullstendig oversikt over hvilke kommuner som har fått pålegg og tidsfristene som er satt. Miljødirektoratet veileder og følger statsforvalternes arbeid tett.»

Spørsmål 5

Hvor mange avløpsrenseanlegg med nitrogenfjerning finnes det og hvor er disse lokalisert?

Svar

Spørsmålet er lagt fram for Klima- og miljødepartementet som har gitt følgende svar:

«Det er i dag seks anlegg med nitrogenfjerning:

Lillehammer renseanlegg - Lillehammer

Sentralrenseanlegg Gardermoen RA – Ullensaker/Jessheim

Nedre Romerike renseanlegg - Lillestrøm

Bekkelaget renseanlegg - Oslo

Nordre Follo renseanlegg - Ås

VEAS – Asker »

Spørsmål 6

52 kommuner får inndelingstilskudd, men hvor lang periode og hvor stort beløp per år har den enkelte kommune igjen av dette tilskuddet? Det bes om en tabell med oversikt over hvordan dette fordeles per kommune.

Svar

Inndelingstilskotet er ei kompensasjonsordning for kommunar som slår seg saman og skal kompensere kommunane for ein reduksjon i rammetilskotet som følgje av samanslutninga. Tilskotet kompenserer for bortfall av basistilskot og ein eventuell netto nedgang i distriktstilskot.

Inndelingstilskotet blir gjeve til kommunar som har slått seg saman frå året samanslåinga trer i kraft. Kommunane får fullt tilskot i 15 år, før tilskotet gradvis blir trappa ned over fem år. Det årlege tilskotet blir rekna ut det året samanslåinga trer i kraft, og dette beløpet blir vidareført, og prisjustert, dei første 15 åra. Tilskotet blir deretter redusert til høvesvis. 80 pst., 60 pst., 40 pst. og 20 pst. av fullt tilskot i dei siste fem åra ein kommune får tilskot.

Tabell 3 viser kommunane som får inndelingstilskot i dag, perioden dei får fullt inndelingstilskot i og perioden for nedtrapping av tilskotet.

Spørsmål 7

Hvilke kommuner får Regionsentertilskudd i 2024 og hvor mye er tilskuddet per? Det bes om en tabell med oversikt over hvordan dette fordeles per kommune.

Svar

Regionsentertilskot blir tildelt kommunar der det er fatta eit nasjonalt vedtak om samanslåing i perioden etter 2014, og som etter samanslåinga får over om lag 8 000 innbyggjarar. Kommunar som får storbytilskot kan ikkje få regionsentertilskot.

Regionsentertilskotet utgjer 222 mill. kroner i 2024, og 37 kommunar får tilskotet. Tabell 4 viser kommunane som får regionsentertilskot, og storleiken på tilskotet per kommune i 2024.

Spørsmål 8

Hvilke kommuner mottar i dag inndelingstilskudd og hvor lang tid har den enkelte kommune igjen av utbetalingen? Vil nye kommuner kunne motta inndelingstilskudd eller er det bare de som allerede har fått det innvilget?

Svar

Viser til svar på spørsmål 6 for ei oversikt over kommunar som mottok inndelingstilskot i 2024, og kor lenge den einskilde kommunen vil få utbetalt inndelingstilskot.

Nye kommunar som slår seg saman vil få inndelingstilskot etter gjeldande ordning.

Sjå s. 187 i Beregningsteknisk dokumentasjon til Prop. 1s (2023-2024) Grønt hefte for nærare omtale av inndelingstilskotet.

Spørsmål 9

Med regjeringens forslag til nytt inntektssystem som grunnlag; hva blir fordelingsvirkning i kroner per kommune og kroner per innbygger for årene 2025, 2026, 2027, 2028 og 2029 ved inntektsutjevning på 94, 95, 96, og 97 prosent? Det bes om at det her også redegjøres for hvilke endringer de respektive nivåene ville medført på den symmetriske inntektsutjevningen.

Svar

Dagens inntektsutjamning omfattar inntekter frå skatt på inntekt og formue og dessutan naturressursskatt. I dagens inntektsutjamning er det ei symmetrisk utjamning av skatteinntekter og ei asymmetrisk utjamning (tilleggskompensasjon) som går til dei mest skattesvake kommunane. Den symmetriske utjamninga inneber at alle kommunar med skatteinntekter under 100 prosent av landsgjennomsnittet per innbyggjar får kompensert 60 prosent av differansen mellom eiga skatteinntekt og landsgjennomsnittet og at kommunar med inntekter over 100 prosent av landsgjennomsnittet må gi frå seg 60 prosent av differansen mellom eiga skatteinntekt og landsgjennomsnittet.

Tilleggskompensasjonen blir gitt til kommunar med skatteinntekter under 90 prosent av landsgjennomsnittet, der desse kommunane blir kompenserte med 35 prosent av differansen mellom eiga inntekt og 90 prosent av landsgjennomsnittet. Denne kompensasjonen blir finansiert av alle kommunar gjennom eit likt trekk per innbyggjar i inntektsutjamninga.

Samla kan ikkje summen av tilleggskompensasjon og den symmetriske utjamninga vere 100 prosent eller høgare. Med departementet sitt forslag blir kompensasjonsgraden 99 prosent for inntekter under 90 pst. av landsgjennomsnittet.

Dagens inntektsutjamning inneber at kommunen med dei lågaste skatteinntektene etter utjamning har skatteinntekter (innanfor utjamninga) som utgjer 93 prosent av landsgjennomsnittet. Med departementets samla grep knytt til å ta ut eigarinntekter frå skattegrunnlaget, halvere den kommunale formuesskatten og å auke den symmetriske utjamninga frå 60 til 64 prosent viser anslag at kommunen med dei lågaste skatteinntektene vil få inntekter tilsvarande 95 prosent av landsgjennomsnittet.

Om ein eksempelvis vil løfte kommunen med dei lågaste inntektene høgare enn 95 prosent, må ein vurdere kva for grep ein ønskjer å bruke, og dette må greiast ut nærare. Det er til dømes ikkje mogleg å auke summen av dagens symmetriske og asymmetriske utjamning utover 100 prosent utan at ein vil få utilsikta utslag. I regjeringa sitt forslag er kompensasjonen 99 prosent for kommunar med inntekter under 90 prosent av landsgjennomsnittet.

Det er foreslått å fase inn endringane for formuesskatt og den symmetriske utjamninga over to år. Det er foreslått at eigarinntekter skal ut av kommunens skattegrunnlag med full verknad frå inntektsåret 2025. Det er gitt anslag på førsteårsverknad (2025) og full innfasing (2026) av endringane i vedlagte tabell 5.

Berekningane er av omsyn til konsistens og representativitet gjennomført på eit skattegrunnlag for 2020 som er justert opp til 2024-nivå. Det blir understreka at framtidige skatteinntekter er usikre, og at fordelingsverknadene for endringar i skatteelementa er anslag.

Regjeringa har ikkje utarbeida anslag for skatteinntektene til kommunane fleire år fram i tid og har derfor ikkje utarbeida tabellar med anslag på fordelingsverknader for åra 2027–2029. Anslaget på systemverknaden, jf. kolonne 2 og 3 i den vedlagte tabellen, er per no det beste anslaget på fordelingsverknadane framover i tid.

Spørsmål 10

Hva blir fordelingsvirkning i kroner per kommune og kroner per innbygger for årene 2025, 2026, 2027, 2028 og 2029 ved inntektsutjevning på 93, 94, 95, 96 og 97 prosent uten å halvere kommunenes andel av formuesskatt, slik regjeringen har foreslått? Fordelingen skal vises per kommune og per innbygger.

Svar

Forslaget om å halvere den kommunale andelen av formuesskatten inneber at dei kommunale inntektene frå inntektsskatt samla aukar tilsvarande reduksjonen i den kommunale formuesskatten. Den vedlagte tabellen (tabell 6) viser anslag på fordelingsverknader av endringar i skatteelementa i tråd med forslaget i kommuneproposisjonen, og eit alternativ der ein ikkje reduserer den kommunale andelen av formuesskatten.

Berekningane er av omsyn til konsistens og representativitet gjennomført på eit skattegrunnlag for 2020 som er justert opp til 2024-nivå. Det blir understreka at framtidige skatteinntekter er usikre, og at fordelingsverknadene for endringar i skatteelementa er anslag.

Regjeringa har ikkje utarbeida anslag for skatteinntektene til kommunane fleire år fram i tid og har derfor ikkje utarbeida tabellar med anslag på fordelingsverkander for åra 2027–2029. Anslaget på systemverknaden, jf. kolonne 2 og 3 i den vedlagte tabellen, er per no det beste anslaget på fordelingsverknadane framover i tid.

Departementet viser elles til svar på spørsmål 9

Spørsmål 11

Hva blir fordelingsvirkning i kroner per kommune og kroner per innbygger for årene 2025, 2026, 2027, 2028 og 2029 ved inntektsutjevning på 93, 94, 95, 96 og 97 prosent uten å ta ut utbytteskatt slik regjeringa har foreslått. Fordelingen skal vises per kommune og per innbygger.

Svar

Forslag et om å ta ut eigarinntekter frå skattegrunnlaget inneber at dei kommunale inntektene frå inntektsskatt elles aukar tilsvarande reduksjonen i inntektene frå skatt på eigarinntekter.

Tabell 7 viser anslag på fordelingsverknader av endringar i skatteelementa i tråd med forslaget i kommuneproposisjonen, og eit alternativ der ein ikkje tar ut utbytter/eigarinntekter av skattegrunnlaga.

Berekningane er av omsyn til konsistens og representativitet gjennomført på eit skattegrunnlag for 2020 som er justert opp til 2024-nivå. Det blir understreka at framtidige skatteinntekter er usikre, og at fordelingsverknadene for endringar i skatteelementa er anslag.

Regjeringa har ikkje utarbeida anslag for skatteinntektene til kommunane fleire år fram i tid og har derfor ikkje utarbeida tabellar med anslag på fordelingsverkander for åra 2027–2029. Anslaget på systemverknaden, jf. kolonne 2 og 3 i den vedlagte tabellen, er per no det beste anslaget på fordelingsverknadane framover i tid.

Departementet viser elles til svar på spørsmål 9.

Spørsmål 12

Hva blir fordelingsvirkning i kroner per kommune og kroner per innbygger for årene 2025, 2026, 2027, 2028, 2029 ved inntektsutjevning på henholdsvis 93, 94, 95, 96 og 97 prosent uten å halvere kommunenes andel av formuesskatt og ta ut utbytteskatt slik regjeringa har foreslått. Fordelingen skal vises per kommune og per innbygger.

Svar

Forslaget om å halvere den kommunale andelen av formuesskatten og å ta ut eigarinntekter frå det kommunale skattegrunnlaget inneber at dei kommunale inntektene frå inntektsskatt elles aukar tilsvarende reduksjonen i den kommunale formuesskatten og eigarinntektene.

Tabell 8 viser anslag på fordelingsverknader av endringar i skatteelementa fullt innfasa med forslaget i kommueneoposisjonen, og eit alternativ der ein ikkje halverer den kommunale formuesskatten eller tar ut utbytter av skattegrunnlaga. Summen av dei isolerte verknadene av ikkje å halvere den kommunale formuesskatten og ikkje ta ut utbytte frå dei kommunale skattegrunnlaga i spørsmål 11 og 12 vil kunne avvike noko frå den samla effekten i spørsmål 13.

Berekningane er av omsyn til konsistens og representativitet gjennomført på eit skattegrunnlag for 2020 som er justert opp til 2024-nivå. Det blir understreka at framtidige skatteinntekter er usikre, og at fordelingsverknadene for endringar i skatteelementa er anslag.

Regjeringa har ikkje utarbeida anslag for skatteinntektene til kommunane fleire år fram i tid og har derfor ikkje utarbeida tabellar med anslag på fordelingsverknader for åra 2027–2029. Anslaget på systemverknaden, jf. kolonne 2 og 3 i den vedlagte tabellen, er per no det beste anslaget på fordelingsverknadane framover i tid.

Departementet viser elles til svar på spørsmål 9.

Spørsmål 13

Hva blir fordelingsvirkning i kroner per kommune og kroner per innbygger ved en inntektsutjevning på 93, 94, 95, 96 og 97 prosent dersom innfasingen av regjeringens forslag gjøres i løpet av 3, 4 og 5 år. Fordelingen skal vises per kommune og per innbygger.

Svar

Den vedlagte tabell 9 viser anslag for fordelingsverknader første året dersom ein i staden for å fase inn endringane i den symmetriske utjamninga og halveringa av den kommunale delen av formuesskatten over to år, faser desse endringane inn over tre, fire og fem år. Eigarinntektene blir i alle tilfelle korrigert ut av skattegrunnlaget frå og med inntektsåret 2025.

Berekningane er av omsyn til konsistens og representativitet gjennomført på eit skattegrunnlag for 2020 som er justert opp til 2024-nivå. Det blir understreka at framtidige skatteinntekter er usikre, og at fordelingsverknadene for endringar i skatteelementa er anslag.

Departementet viser elles til svar på spørsmål 9.

Spørsmål 14

Det vises til regjeringens modell og forslag om å sette inntektsgrensen for å motta distriktstilskudd i Sør-Norge til 140 % av gjennomsnittlige skatteinntekter. Hva blir

fordelingsvirkningene i kroner per kommune og kroner per innbygger sammenlignet med regjeringens forslag, om denne modellen benyttes til å avgrense hvilke kommuner som inkluderes i generell inntekstutjevning. Det bes om anslag basert på at inntektsgrensen blir satt til hhv. 120 %, 140 % og 160 %.

Svar

Departementet foreslår i Kommuneproposisjonen 2025 at inntektsomgrepet i inntektsgrensa for å kunne få distriktstilskot Sør-Noreg blir utvida til òg å omfatte netto konsesjonskraftinntekter, eigedomsskatt på kraft- og petroleumsanlegg, havbruksinntekter og produksjonsavgift på vindkraft, i tillegg til personskatt og naturressursskatt. Departementet foreslår vidare at inntektsnivået blir berekna som eit gjennomsnitt over fire år, og at inntektsgrensa for å få distriktstilskot Sør-Noreg blir sett til 140 pst. av landsgjennomsnittet.

Vedlagte tabell 10 viser anslag på fordelingsverknadene av grenser for å få inntekstutjamning på høvesvis 120 %, 130 % og 140 %, der ein har inkludert dei same inntektene som for avkorting av distriktstilskotet. Berekningane er av omsyn til konsistens og representativitet gjennomført på eit skattegrunnlag for 2020 som er justert opp til 2024-nivå. Det blir understreka at framtidige skatteinntekter er usikre, og at fordelingsverknadene for endringar i skatteelementa er anslag. Når det gjeld tilleggsinntektene, er det nytta gjennomsnittstal for 2020-2023 for inntekter frå havbruk og konsesjonskraft. Talgrunnlaget for eigedomsskatt på kraft- og petroleumsanlegg har ikkje vore på plass i KOSTRA før 2023, og produksjonsavgift på vindkraft har først blitt utbetalt til kommunane frå 2023. I grunnlaget for avkorting er det derfor nytta tall for 2023 for desse inntektene. Over tid vil grunnlaget for avkorting av distriktstilskot bygge på oppdaterte årlege tal for alle inntekter innanfor inntektsomgrepet. Tala for konsesjonskraftinntekter og eigedomsskatt for 2023 er førebelse KOSTRA-tal.

Spørsmål 15

Hva blir fordelingseffekten i kroner per kommune og kroner per innbygger sammenlignet med regjeringens forslag slik det ligger, dersom regionsentertilskudd, gradert basistilskudd, vekstkommunetilskudd, storbytilskudd forblir slik det er i dag. Hva er de budsjettmessige konsekvensene av dette?

Svar

Tabell 11 viser fordelingsverknaden dersom regionsentertilskot, gradert basistilskot, vekstkommunetilskot og storbytilskot blir verande som i dag. Kolonne 4 (1000 kroner) og 5 (kroner per innbyggjar) viser effekten av dette samanlikna med regjeringa sitt forslag (kolonne 2 og 3), mens kolonne 6 (1000 kroner) og 7 (kroner per innbyggjar) viser anslag på samla fordelingsverknader av regjeringa sitt forslag medrekna vidareføring av regionsentertilskot, gradert basistilskot, vekstkommunetilskot og storbytilskot slik det er i dag. I berekningane er det lagt til grunn at ei auke i dei ulike tilskota blir motsvart av ein tilsvarande reduksjon i innbyggartilskotet, slik at den samla budsjetteffekten på rammetilskotet er uendra.

Spørsmål 16

KS har laget en rapport som viser at samiske forvaltningskommuner har ca 4000 kr i merkostnader pr innbygger for å kunne tilfredsstille kravet om tospråklighet. Har regjeringen utredet å legge inn alle kostnader kommunene har i forbindelse med samisk språkopplæring som ikke tas av sametinget i kostnadsnøkkelen, særskilt fordeling (tabell C) eller som et regionalt tilskudd? Hva er de budsjettmessige konsekvensene av dette?

Svar

Rapporten *Merkostnader til ivaretagelse av tospråklighet i forvaltningsområdet for samisk språk*, som Senter for økonomisk analyse ved NTNU har utarbeidd på oppdrag frå KS viser at kommunane i forvaltningsområdet i gjennomsnitt har brutto meirkostnadar på nesten 4000 kroner per innbyggjar enn elles i landet. Kommunal- og distriktsdepartementet oppfattar at spørsmålet frå Høgre er om dei særlege tilskota, gjennom tospråklegheit, tildelt over Sametingets budsjett (kap. 560, post 50), og tilskotet til samisk i grunnopplæringa, tildelt over Utdanningsdirektoratets budsjett (kap. 225, post 63), og eventuelle andre ordningar som kompenserer for meirkostnadene.

Senter for økonomisk analyse understrekar i rapporten at kostnadsanslaga er usikre, og at det er vanskeleg å lage gode anslag. Vidare blir det i rapporten vist til at kommunane gir uttrykk for at dei tilpassar kostnader og aktivitet til det dei har fått finansiering til, slik at nivået på kostnadane ikkje er ein indikator på behovet, men nivået på tildelingane. Senter for økonomisk analyse meiner at det er behov for ytterlegare kartlegging for å avdekkje dei reelle utgiftene. Det bør til dømes bli utarbeidd meir presise anslag over utgifter til tospråklegheit over tid.

Det er i kommuneproposisjonen for 2025 ikkje vurdert konkret om tilskot til knytt til samisk tospråklegheit bør samlast i rammetilskotet. Inntektssystemutvalet (NOU 2022: 10) viser i si utgreiing til at område der det berre er nokre få kommunar som har meirkostnadar ikkje kan handterast på ein god måte gjennom utgiftsutjamninga i inntektssystemet. Departementet er samd med utvalet si vurdering av denne type saker, og viser til at eventuelle meirkostnader knytt til tospråklegheit er ei problemstilling som gjeld eit fåtal kommunar som det er vanskeleg å ta omsyn til gjennom dei ordinære kriteria i inntektssystemet. Etter departementet si vurdering vil det bryte med retningslinjene for tabell C å inkludere finansieringa av ei slik varig driftsoppgåve, som ikkje er egna for å inkluderast i dei ordinære kriteria, i ei varig ordning i tabell c. Det er heller ingen praksis for at dei regionalpolitiske tilskota skal kompensere for konkrete driftsoppgåver. Etter departementet si vurdering er det derfor hensiktsmessig at finansiering av samisk tospråklegheit blir teke omsyn til utanfor inntektssystemet.

Tilskot til samisk i grunnskulen vart lagt om frå og med budsjettåret 2023. Ordninga blir forvalta av Utdanningsdirektoratet. Kommunar og private skular som har rapportert elevar på samisk språk i GSI (Grunnskulens informasjonssystem) får tildelt tilskot basert på desse opplysningane.

Spørsmål 17

Hvor mange og hvilke nye kommuner får Distriktstilskuddet for Nord-Norge etter omleggingen? Ber om tabell fordelt per kommune og per innbygger.

Svar

91 kommunar mottok distriktstilskot Nord-Noreg i 2024. Det er ingen endringar i kva for kommunar som mottok tilskot med regjeringa sitt forslag, men to kommunar får auka småkommunetillegg som følgje av endringar i distriktsindeksen. I tillegg får kommunane Værøy, Røst og Træna småkommunetillegg etter forhøga sats, som kommunane i tiltakszona i Nord-Troms og Finnmark, i staden for sats som andre kommunar i Nordland.

Tabell 12 viser distriktstilskot Nord-Noreg i dag og distriktstilskot Nord-Noreg med regjeringa sitt forslag for dei 91 kommunane som mottok tilskotet. Tilskot er vist både i 1000 kroner og i kroner per innbyggjar.

Spørsmål 18

Hvor mange øremerkede tilskudd har kommunesektoren? Ber om oversikt over hvor store de enkelte øremerkingene er, hvordan de fordeles mellom kommunene og når det enkelte tilskuddet ble innført.

Svar

Overføringar til kommunesektoren blir som hovudregel løyvde på postane 60–69 på statsbudsjettet. Tabell 5.1 i vedlegg 5 til Prop. 102 S (2023–2024) Kommuneproposisjonen 2025 inneheld ei oversikt over alle 60-postar med løyvd sum, med unnatak av rammetilskota til kommunane og fylkeskommunane og kompensasjonsordninga for meirverdiavgift, frå saldert budsjett 2024. Oversikta inneheld totalt 86 tilskotspostar. Ei rekkje av desse postane omfattar fleire ulike tilskot. Kommunal- og distriktsdepartementet har inga samla oversikt over fordelinga av dei ulike tilskota og når dei blei innførte.

Men det er òg løyvingar som kan gå til kommunar og fylkeskommunar på andre postar enn 60-postane på statsbudsjettet. Andreassen-utvalet kartla i rapporten sin frå desember 2017 omfanget av tilskot, uavhengig av postgruppe, der kommunar eller fylkeskommunar er endeleg mottakar av heile eller delar av midlane og tilskot som kommunar eller fylkeskommunar forvaltar og vidareformidlar til andre mottakarar. Utvalet fann at det var om lag 250 slike tilskotsordningar i 2016. Det er ikkje gjennomført noko tilsvarande kartlegging sidan den gongen.

Spørsmål 19

Hvilke ulike kriterier i utgiftsutjevningen fanger opp sekundærflyktninger?

Svar

Kommunane får rammetilskot og skatteinntekter (inkl. inntektsutjamning) for alle personar som er busett i kommunen. Innbyggjartalet som blir brukt i berekinga av rammetilskotet og inntektsutjamninga inkluderer òg flyktningar som melder flytting frå kommunen vedkommande vart busett i, til ein annan kommune (også kalla sekundærflyktningar). Sekundærflyktningar vil dermed inngå i ei rekkje ulike kriterium i utgiftsutjamninga, på same måte som andre innbyggjarar. Alle sekundærflyktningar vil telje med i eitt av alderskriteria i kostnadsnøkkelen,

og mange vil òg bli fanga opp gjennom andre kriterium avhengig av kjenneteikn ved kvar enkelt flyktning.

Eitt av kriteria i kostnadsnøkkelen er «Flyktningar utan integreringstilskot», som fangar opp kostnadsulemper ved å ha ein høg andel flyktningar i kommunen. Kriteriet omfattar flyktningar som har budd i Noreg mellom 6 og 30 år, det vil seie etter perioden kommunen får integreringstilskot for desse personane. Kriteriet vil fange opp både flyktningar som blir buande i kommunen dei vart busett i, og sekundærflyktningar.

Eitt anna kriterium som òg vil inkludere sekundærflyktningar, er talet på innvandrarar i aldersgruppa 6–15 år i delkostnadsnøkkelen for grunnskole. Kriteriet tel talet på innvandrarar, dvs. personar som er født i utlandet med to foreldre født i utlandet. Kriteriet kan dermed omfatte både sekundærflyktningar, andre flyktningar og personar født i utlandet som ikkje har flyktningbakgrunn.

Spørsmål 20

"flyktninger uten integreringstilskudd" er et kriterium under kostnadsnøkkelen Sosiale tjenester. Hvor lenge vil en person med flyktningbakgrunn telle i dette kriteriet?

Svar

I kriteriet «flyktningar utan integreringstilskot» er personar med flyktningbakgrunn som har budd i Noreg i 6-30 år medrekna.

Spørsmål 21

Det bes om en oversikt over hvordan endringene i tilskuddene til psykisk utviklingshemmede isolert sett påvirker hver enkelt kommune. Oversikten skal inneholde det kommunen taper i nedtrekket i delkostnadsnøkkelen og hvor mye de kompenseres med i den nye ordningen i særskilt fordeling, samt hvordan dette påvirker tilskuddet fra toppfinansieringsordningen for den enkelte kommune.

Svar

Talet på personar med psykisk utviklingshemming er eit kriterium i utgiftsutjamninga i inntektssystemet, og er ikkje eit eige tilskot. Med forslaget til ny kostnadsnøkkel får dette kriteriet lågare vekt enn i dag, i tråd med resultatane frå oppdaterte analyser av kommunane sine utgifter. Denne endringa i kostnadsnøkkelen gjev fordelingsverknader mellom kommunane, og for å dempe desse effektane foreslår regjeringa ei eigen kompensasjonsordning som dempar fordelingseffekten av denne endringa med 50 prosent.

Tabell 13 viser eit anslag for kvar kommune av fordelingsverknaden av å vekta ned kriteriet personar med psykisk utviklingshemming (PU-kriteriet), kompensasjonen for halvparten av fordelingsverknaden av lågare vekt til kriteriet, og den isolerte effekten av dette for toppfinansieringsordninga.

Anslaget på fordelingsverknaden av den nye vekta til PU-kriteriet er berekna som differansen mellom fordelingsverknadene med berekna med regjeringa sitt forslag til ny kostnadsnøkkel (der vekta til PU-kriteriet er på om lag 6 prosent av pleie- og omsorgsnøkkelen), og ein kostnadsnøkkel der vekta til PU-kriteriet i pleie- og omsorgsnøkkelen ligg fast på om lag 14 prosent. Endra vekt for PU-kriteriet påverkar òg vektinga av dei andre kriteria i delkostnadsnøkkelen, og det er den samla effekten av desse endringane som inngår i berekninga av fordelingsverknader av å vekte ned PU-kriteriet. Vekta til kriteria for innbyggjarar i ulike aldersgrupper får lågare vekt i den alternative nøkkelen som er brukt til å berekne anslaget på fordelingsverknadene.

Den nye saka med særskild fordeling for å sikre at den nye vekta til PU-kriteriet får halv effekt i fordelingsverknadene, er berekna som halvparten av den isolerte fordelingsverknaden av å vekte ned kriteriet, med motsett forteikn.

Den nye vekta til PU-kriteriet har òg konsekvensar for berekninga av tilskot gjennom toppfinansieringsordninga for ressurskrevjande tenester. Dersom ein ikkje korrigerer for den reduserte vekta til PU-kriteriet i toppfinansieringsordninga, ville utbetalingane i ordninga auka med om lag 974 mill. kroner. For å gjere endringane provenynøytrale, foreslår regjeringa å auke innslagspunktet for å komme inn under toppfinansieringsordninga med om lag 150 000 kroner. Dette vil òg ha fordelingsverknader mellom kommunane, som er ein del av dei samla effektane som er presentert i kommuneproposisjonen. Den isolerte fordelingsverknadene av auka innslagspunkt er vist i ei eigne kolonnar i tabell 13.

Eg gjer merksam på at departementet òg foreslår endringar i modellen for berekning av kommunane sine eigenandelar i toppfinansieringsordninga. I kommuneproposisjonen er det vist anslag på den kombinerte effekten av auka innslagspunkt og endringar i modellen for eigenandelar. Anslaget på den isolerte effekten av auka innslagspunkt i tabell 13 skil seg derfor frå anslaget i kommuneproposisjonen.

Spørsmål 22

Hva er de budsjettmessige konsekvensene av å erstatte basistilskuddet som foreslås med det graderte basistilskudd som er i dagens inntektssystem?

Svar

Det såkalla basistilskotet ein del av omfordelinga gjennom utgiftsutjamninga i innbyggartilskotet, og er ikkje eit eget tilskot i rammetilskotet. Basiskriteriet skal fange opp at alle kommunar har kostnadar knytt til å vere ein kommune, og med dagens gradering av tilskotet blir denne kompensasjonen differensiert mellom kommunane slik at ikkje alle kommunar får det same beløpet. Når dagens graderte basiskriterium vert avvikla, vil alle kommunar igjen få det same beløpet gjennom dette basiskriteriet. Endringa gjer at eit større beløp i utgiftsutjamninga blir fordelt gjennom dette kriteriet, og at andre kriterium i kostnadsnøkkelen får lågare vekting enn dei elles ville hatt. Omfordelinga i utgiftsutjamninga er eit null-sum-spel, så det samla rammetilskotet blir ikkje påverka av denne endringa og den

budsjettmessige konsekvensen i makro er null. Endringa gjev imidlertid fordelingsverknadar mellom kommunane.

Spørsmål 23

Ber om en oversikt over alle kommuner som mottar veksttilskudd og hvordan reduksjonen påvirker hver enkelt kommune.

Svar

Veksttilskot er eit tilskot til kommunar med særleg høg vekst til folketalet. Veksttilskotet blir gjeve til kommunar som har hatt ein gjennomsnittleg årleg befolkningsvekst over vekstgrensa dei siste tre åra. Vekstgrensa er på 1,4 prosent i 2024, og tilskotet blir gjeve som eit fast beløp per nye innbyggjar ut over vekstgrensa. Denne satsen er på 67 331 kroner i 2024. Veksttilskotet utgjer 282 mill. kroner i 2024, og 29 kommunar får tilskotet.

Regjeringa foreslår at satsen per innbyggjar utover vekstgrensa i veksttilskotet blir redusert til 1/3 av dagens sats. Tabell 14 viser kommunane som får veksttilskot, storleiken på tilskotet per kommune i 2024, og anslag på endringa i veksttilskot med regjeringas forslag til nytt inntektssystem.

Spørsmål 24

Regjeringen skriver i proposisjonen at de vil komme tilbake i statsbudsjettet for 2025 med hvor stor egenandelen blir og hvor høyt innslagspunktet skal være på den nye innretningen av toppfinansieringsordningen. Hvilke tall er brukt til å beregne hvilke konsekvenser endringen vil ha for den enkelte kommune?

Svar

Bakgrunnen for berekningane av fordelingsverknadane i toppfinansieringsordninga for ressurskrevjande tenester i Prop. 102 S er gjort med utgangspunkt i Helsedirektoratet sine utbetalningar til kommunane i 2023, som var delvis refusjon for utgifter kommunane hadde i 2022.

Spørsmål 25

Dersom man legger gjennomsnittet av formueskatten de siste fire årene til grunn, hvor mye vil den enkelte kommunes inntekter av formueskatten reduseres da den kommunale andelen av formueskatten halveres? Høyre ber om en tabell med oversikt over hvordan dette fordeles per kommune.

Svar

Tabell 15 viser fordelingsverknader av regjeringa sitt forslag til endringar i skatteelementa i inntektssystemet, jf. tabell 7.1 i Kommuneproposisjonen 2025, og fordelingsverknader av dei same forslaga dersom ein hadde brukt eit gjennomsnitt av formuesskatten over fleire år.

Av omsyn til at kommunane fekk ekstraordinært høge inntekter frå eigarinntekter i 2021 og 2022 og av omsyn til konsistens i datagrunnlaget valde departementet i

Kommuneproposisjonen 2025 å legge til grunn inntektene frå 2020 i berekningar av fordelingverknader og å justere dei opp til 2024-nivå. Det ligg endå ikkje føre tal for 2023 over formuesskatt i kommunane, og vi ser det ikkje formålstenleg å bruke tal frå før kommunesamanslåingane i 2020.

I vedlagde berekningar har vi derfor lagt til grunn gjennomsnittleg inntekt frå formuesskatt i inntektsåra 2020, 2021 og 2022 og sett på verknadane av dette samanlikna med å legge til grunn eit datagrunnlag for formuesskatten for 2020.

Spørsmål 26

Dersom man legger gjennomsnittet av utbytteskatten de siste fire årene til grunn, hvor mye vil den enkelte kommunes inntekter fra utbytteskatten reduseres? Bes om en tabell med oversikt over hvordan dette fordeles per kommune.

Svar

Tabell 16 viser fordelingsverknader av regjeringa sitt forslag til endringar i skatteelementa i inntektssystemet, jf. tabell 7.1 i Kommuneproposisjonen 2025, og fordelingsverknader av dei same forslaga dersom ein hadde brukt eit gjennomsnitt av utbytteskatten over fleire år.

Av omsyn til at kommunane fekk ekstraordinært høge inntekter frå eigarinntekter (inkl. utbytte) i 2021 og 2022 og av omsyn til konsistens i datagrunnlaget valde departementet i Kommuneproposisjonen 2025 å legge til grunn inntektene frå 2020 i berekningar av fordelingverknader og å justere dei opp til 2024-nivå. Det ligg endå ikkje føre tal for 2023 over skatt frå eigarinntekter i kommunane, og vi ser det ikkje føremålstenleg å bruke tal frå før kommunesamanslåingane i 2020.

I vedlagde berekningar har vi derfor lagt til grunn anslag på gjennomsnittleg inntekt frå utbytter i inntektsåra 2020, 2021 og 2022 og samanlikna verknadane av dette med å legge til grunn eit datagrunnlag for utbytter for 2020. For fleire kommunar vil det endre anslaga på fordelingsverknader betydeleg, noko som må sjåast i samanheng med at inntektene frå skatt på utbytte er ustabile, samt dei ekstraordinært høge utbytta i 2021.

Spørsmål 27

Det bes om tabell med fordelingsvirkninger (tabell 7.1) i Excel-format.

Svar

Tabell 7.1 i Kommuneproposisjonen 2025 er publisert på [Regjeringen.no](https://www.regjeringen.no) i excel-format. Tabellen viser anslag på fordelingsverknader av regjeringa sitt forslag, i kroner per innbyggjar og 1000 kroner. Kolonne 7A og 7B viser samla effekt av endringar i inntektssystemet. Kolonne 9A og 9B viser samla effekt av endringar i inntektssystemet og skeivfordelt vekst. Kolonne 10A og 10B viser førsteårseffekt av alle endringar som er foreslått saman med vekst, INGAR og gradvis innfasing av skatteendringar.

Spørsmål 28

Ber om oversikt per kommune over hvor mye kommunene trekkes eller kompenseres gjennom inntekstutjevningen i Excell-format.

Svar

Tabell 17 viser netto inntekstutjamning i 2023, som er det siste året med fullstendige skattetal. Netto inntekstutjamning er det beløpet den enkelte kommune fekk i trekk eller tillegg gjennom inntekstutjamninga i 2023. Netto inntekstutjamning inkluderer symmetrisk utjamning på 60 prosent, tilleggskompensasjon til kommunar som har skatteinntekter under 90 prosent av landsgjennomsnittet og finansiering av tilleggskompensasjonen med eit likt trekk per innbyggjar frå alle kommunar. Netto inntekstutjamning er vist i kroner per innbyggjar (kolonne 1) og heile kroner (kolonne 2). Sidan siste tilgjengelege skattetal er frå 2023, er netto inntekstutjamning vist på kommunestruktur for 2023.

Spørsmål 29

Ber om en oppdatert tabell over saker med særskilt fordeling (Tabell C) som både inkluderer de ordningene som videreføres og de nye ordningene som regjeringen foreslår.

Svar

Tabellen under viser saker med særskild fordeling (Tabell C) i to delar (A og B). Øvre del (A) viser saker som er gitt ei særskild fordeling innanfor innbyggartilskotet i 2024. Beløp er henta frå Prop. 1 S (2023-24). Det er ikkje foreslått endringar i desse i forslaget til nytt inntektssystem, men departementet legg til grunn at tidlegare varsla endringar i bruken av særskild fordeling vil bli følgt opp i statsbudsjettet for 2025. Det inneber mellom anna at kompensasjonen for barnevernsreforma vil bli fordelt etter barnevernsnøkkelen frå og med 2025.

Nedre del (B) viser saker som regjeringa foreslår å gi ei særskild fordeling i forslaget til nytt inntektssystem, frå og med 2025.

A. Saker som ligg i tabell C i 2024, og som det ikkje er foreslått nye endringar i	Beløp 2024 (1000 kr)
Inndelingstilskot	1 504 264
Trekk Nannestad og Ullensaker	-19 350
Helsestasjons- og skulehelseteneste	1 069 907
Korreksjon, barnevern Oslo kommune	-200 610
Kompensasjon for endringar i regelverket for eigedomsskatt	268 600
Avgiftsendringar i differensiert arbeidsgjevaravgift (DA)	-3 148
Kompensasjon ansvarsovertaking barnevernet	968 022
Gratis barnehage i tiltakssonen i Finnmark og Nord-Troms	151 871
Grunnskuletilskot	1 327 614
Trekk for Råde og Våler, innbyggartal	-14 897
Redusert maksimal foreldrebetaling i barnehage, sentralitetssone 5 og 6	72 340
B. Regjeringa sitt forslag til nye saker frå 2025	Beløp 2025 (1000 kr)
Tilbakeføring av halv effekt av fordelingsverknader av nedvekting av kriteriet personar med psykisk utviklingshemming	0
Vekst fordelt etter inntektsnivå	1 500 000
Tapskompensasjon for endringar i inntektssystemet	108 124

Med helsing

Erling Sande

Tabell 12: Spørsmål 17 frå Høgre - Distriktstilskot Nord-Noreg 2024 og distriktstilskot Nord-Noreg med regjeringa sitt forslag (1000 kroner og kroner per innbygger)

Tabellforklaring:

Kolonne 1: Innbyggerar per 1.1.2023

Kolonne 2-3: Distriktstilskot Nord-Noreg 2024 (i 1000 kroner og kroner per innbygger)

Kolonne 4-5: Distriktstilskot Nord-Noreg med regjeringa sitt forslag til nytt inntektssystem (i 1000 kroner og kroner per innbygger)

Kommune	Innbyggerar per 1.1.2023	Distriktstilskot Nord-Noreg 2024 (1000 kr)	Distriktstilskot Nord-Noreg 2024 (kr per innb.)	Distriktstilskot Nord-Norge, forslag (1000 kr)	Distriktstilskot Nord-Norge, forslag (kr per innb.)
	1	2	3	4	5
1804 Bodø	53 259	107 210	2 013	107 210	2 013
1806 Narvik	21 515	43 310	2 013	43 310	2 013
1811 Bindal	1 391	9 326	6 705	9 326	6 705
1812 Sømna	1 970	10 492	5 326	10 492	5 326
1813 Brønnøy	7 787	15 675	2 013	15 675	2 013
1815 Vega	1 219	8 980	7 367	8 980	7 367
1816 Vevelstad	454	7 440	16 388	7 440	16 388
1818 Herøy	1 839	10 228	5 562	10 228	5 562
1820 Alstahaug	7 300	14 695	2 013	14 695	2 013
1822 Leirfjord	2 270	11 096	4 888	11 096	4 888
1824 Vefsn	13 342	26 857	2 013	26 857	2 013
1825 Grane	1 454	9 453	6 501	9 453	6 501
1826 Hattfjelldal	1 278	9 099	7 120	9 099	7 120
1827 Dønna	1 391	9 326	6 705	9 326	6 705
1828 Nesna	1 783	10 115	5 673	10 115	5 673
1832 Hemnes	4 459	8 976	2 013	8 976	2 013
1833 Rana	25 980	52 298	2 013	52 298	2 013
1834 Lurøy	1 852	3 728	2 013	3 728	2 013
1835 Træna	444	7 420	16 712	15 029	33 849
1836 Rødøy	1 139	8 819	7 743	8 819	7 743
1837 Meløy	6 212	12 505	2 013	12 505	2 013
1838 Gildeskål	1 928	10 407	5 398	10 407	5 398
1839 Beiarn	1 027	8 593	8 367	8 593	8 367
1840 Saltdal	4 650	9 360	2 013	9 360	2 013
1841 Fauske	9 572	19 268	2 013	19 268	2 013
1845 Sørfold	1 845	10 240	5 550	10 240	5 550
1848 Steigen	2 665	11 891	4 462	11 891	4 462
1851 Lødingen	1 985	10 522	5 301	10 522	5 301
1853 Evenes	1 310	9 163	6 995	9 163	6 995
1856 Røst	469	7 470	15 928	15 079	32 151
1857 Værøy	688	7 911	11 499	15 520	22 558
1859 Flakstad	1 220	8 982	7 362	8 982	7 362
1860 Vestvågøy	11 551	23 252	2 013	23 252	2 013
1865 Vågan	9 736	19 599	2 013	19 599	2 013
1866 Hadsel	8 184	16 474	2 013	16 474	2 013
1867 Bø	2 584	11 728	4 539	11 728	4 539
1868 Øksnes	4 533	9 125	2 013	9 125	2 013
1870 Sortland	10 561	21 259	2 013	21 259	2 013
1871 Andøy	4 577	9 214	2 013	9 214	2 013
1874 Moskenes	979	8 497	8 679	8 497	8 679
1875 Hamarøy	2 682	11 925	4 446	11 925	4 446
5007 Namsos	14 923	30 040	2 013	30 040	2 013
5041 Snåsa	2 021	10 594	5 242	10 594	5 242
5042 Lierne	1 295	9 133	7 053	9 133	7 053
5043 Røyrvik	429	7 390	17 226	7 390	17 226
5044 Namsskogan	814	8 165	10 031	8 165	10 031
5045 Grong	2 296	11 148	4 855	11 148	4 855
5046 Høylandet	1 216	8 323	6 845	8 974	7 380
5047 Overhalla	3 873	7 796	2 013	7 796	2 013

Kommune	Innbyggjarar per 1.1.2023	Distriktstilskot Nord-Noreg 2024 (1000 kr)	Distriktstilskot Nord-Noreg 2024 (kr per innb.)	Distriktstilskot Nord-Norge, forslag (1000 kr)	Distriktstilskot Nord-Norge, forslag (kr per innb.)
	1	2	3	4	5
5049 Flatanger	1 108	8 756	7 903	8 756	7 903
5052 Leka	582	7 698	13 227	7 698	13 227
5060 Nærøysund	9 890	19 909	2 013	19 909	2 013
5501 Tromsø	77 992	301 127	3 861	301 127	3 861
5503 Harstad	24 903	96 150	3 861	96 150	3 861
5510 Kvæfjord	2 866	17 592	6 138	17 592	6 138
5512 Tjeldsund	4 206	16 239	3 861	16 239	3 861
5514 lbestad	1 279	11 464	8 963	11 464	8 963
5516 Gratangen	1 079	10 692	9 909	10 692	9 909
5518 Lavangen	983	10 321	10 499	10 321	10 499
5520 Bardu	3 949	15 247	3 861	15 247	3 861
5522 Salangen	2 048	14 433	7 047	14 433	7 047
5524 Målselv	6 782	26 185	3 861	26 185	3 861
5526 Sørreisa	3 428	13 236	3 861	13 236	3 861
5528 Dyrøy	1 056	10 603	10 041	10 603	10 041
5530 Senja	14 851	57 340	3 861	57 340	3 861
5532 Balsfjord	5 517	21 301	3 861	21 301	3 861
5534 Karlsøy	2 171	24 013	11 061	24 013	11 061
5536 Lyngen	2 714	26 484	9 758	26 484	9 758
5538 Storfjord	1 836	22 489	12 249	22 489	12 249
5540 Kåfjord	2 000	23 235	11 618	23 235	11 618
5542 Skjervøy	2 790	26 830	9 616	26 830	9 616
5544 Nordreisa	4 772	21 713	4 550	21 713	4 550
5546 Kvænangen	1 118	19 222	17 193	19 222	17 193
5601 Alta	21 317	200 955	9 427	200 955	9 427
5603 Hammerfest	11 310	106 619	9 427	106 619	9 427
5605 Sør-Varanger	9 850	92 856	9 427	92 856	9 427
5607 Vadsø	5 593	52 725	9 427	52 725	9 427
5610 Karasjok	2 543	38 108	14 985	38 108	14 985
5612 Kautokeino	2 847	40 974	14 392	40 974	14 392
5614 Loppa	862	22 261	25 825	22 261	25 825
5616 Hasvik	970	23 279	23 999	23 279	23 999
5618 Måsøy	1 119	24 684	22 059	24 684	22 059
5620 Nordkapp	2 932	41 775	14 248	41 775	14 248
5622 Porsanger	3 863	36 417	9 427	36 417	9 427
5624 Lebesby	1 226	25 693	20 957	25 693	20 957
5626 Gamvik	1 054	24 071	22 838	24 071	22 838
5628 Tana	2 804	40 568	14 468	40 568	14 468
5630 Berlevåg	908	22 695	24 994	22 695	24 994
5632 Båtsfjord	2 117	31 265	14 769	34 092	16 104
5634 Vardø	1 933	32 357	16 739	32 357	16 739
5636 Nesseby	864	22 280	25 787	22 280	25 787

Statsråden

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite
0026 OSLO

Dykkar ref
2024/6308

Vår ref
24/2100-11

Dato
31. mai 2024

Svar på spørsmål fra SV til Prop 102 S (2023-2024) Kommuneproposisjonen 2025

Eg viser til spørsmål frå SVs medlemmer i kommunal- og forvaltningskomiteen som ledd i behandlinga av Prop. 102 S (2023–2024) *Kommuneproposisjonen 2025*.

Tabell 1, 2 og 3 til spørsmål høvesvis 3, 4 og 6 iv) er lagt ved i Excel-format.

Spørsmål 1

Ber om proveny- og fordelingseffekt for den enkelte kommune av den foreslåtte økningen til bemanning i barnehagene på 250 mill. kroner.

Svar

Regjeringa legg opp til at 250 mill. kroner av veksten i dei frie inntektene i 2025 blir grunngeve med bemanning i barnehagar. Fordelinga av de frie inntektene i 2025 blir lagt fram i statsbudsjettet for 2025 til hausten, inkludert fordelinga av desse 250 mill. kronene.

Midlane er ei satsing innafor veksten i dei frie inntektene, og det er derfor ikkje fordelingseffektar av dette forslaget. I illustrasjonsberekningane av fordelingsverknader av forslaget til nytt inntektssystem er desse midlane inkludert i kolonne 10, der veksten i frie inntekter i 2025 som ein illustrasjon er fordelt med eit likt beløp per innbyggjar.

Spørsmål 2

Ber om provenyvirkninger og fordelingseffekt av å øke symmetrisk inntektsutjevning til henholdsvis 68 pst. og 86 pst., fra regjeringens foreslåtte prosentandel på 64 pst.

Svar

Dagens inntektsutjamning omfattar inntekter frå skatt på inntekt og formue og dessutan naturressursskatt. I dagens inntektsutjamning er det ei symmetrisk utjamning av skatteinntekter og ei asymmetrisk utjamning (tilleggskompensasjon) som går til dei mest skattesvake kommunane. Den symmetriske utjamninga inneber at alle kommunar med skatteinntekter under 100 prosent av landsgjennomsnittet per innbyggjar får kompensert 60 prosent av differansen mellom eiga skatteinntekt og landsgjennomsnittet, og at kommunar med inntekter over 100 prosent av landsgjennomsnittet må gi frå seg 60 prosent av differansen mellom eiga skatteinntekt og landsgjennomsnittet. Tilleggskompensasjonen blir gitt til kommunar med skatteinntekter under 90 prosent av landsgjennomsnittet, der desse kommunane blir kompenserte med 35 prosent av differansen mellom eiga inntekt og 90 prosent av landsgjennomsnittet. Denne kompensasjonen blir finansiert av alle kommunar gjennom eit likt trekk per innbyggjar i inntektsutjamninga.

Samla kan ikkje summen av tilleggskompensasjon og den symmetriske utjamninga vere 100 prosent eller høgare. Med departementet sitt forslag blir kompensasjonsgraden 99 prosent for inntekter under 90 pst. av landsgjennomsnittet. Det er derfor ikkje føremålstenleg å rekne på døme med symmetrisk utjamning på høvesvis 68 og 86 prosent i dagens modell for inntektsutjamning.

Spørsmål 3

Ber om proveny og fordelingseffekt for kommunene av å ikke gjennomføre regjeringens foreslåtte omlegging av den kommunale andelen av formuesskatten. Hvor mye må kommunenes andel av inntektsskatten øke for å ende på samme proveny? Hva er fordelingseffektene for de ulike kommunene av dette?

Svar

Forslaget om å halvere den kommunale andelen av formuesskatten inneber at dei kommunale inntektene frå inntektsskatt samla aukar tilsvarande reduksjonen i den kommunale formuesskatten.

Tabell 1 viser anslag på fordelingsverknader av endringar i skatteelementa i tråd med forslaget i kommuneproposisjonen, og eit alternativ der ein ikkje reduserer den kommunale andelen av formuesskatten.

Berekningane er av omsyn til konsistens og representativitet gjennomført på eit skattegrunnlag for 2020 som er justert opp til 2024-nivå. Det blir understreka at framtidige skatteinntekter er usikre, og at fordelingsverknadene for endringar i skatteelementa er anslag. I berekninga er det lagt til grunn at den kommunale formuesskatten er om lag 18,3 mrd. 2024-kroner for heile landet.

Spørsmål 4

Ber om provenyvirkninger og fordelingseffekt av å inntektsutjevne inntektene fra Havbruksfondet, både i sin helhet og hvor halvparten av inntektene tilfaller vertskommunene og den andre halvparten innlemmes i inntektssystemets inntektsutjevning.

Svar

Vedlagte tabell 2 viser fordelingsverknadene av å inkludere inntekter frå Havbruksfondet i inntektsutjamninga. Tabellen viser anslag på fordelingsverknader av regjeringa sitt forslag til endringar i skatteelementa, samt anslag på å inkludere alle eller halvparten av kommunane sine inntekter frå Havbruksfondet i inntektsutjamninga. Anslaga på fordelingsverknader viser samla verknader av regjeringa sitt forslag, inkludert utjamninga av havbruksinntekter. Havbruksinntektene er utjamna i tråd med forslag til endringar i den symmetriske inntektsutjamninga, med ein utjammingsgrad på 64 prosent.

Berekingane er av omsyn til konsistens og representativitet gjennomført på eit skattegrunnlag for 2020 som er justert opp til 2024-nivå. Det blir understreka at framtidige skatteinntekter er usikre, og at fordelingsverknadene for endringar i skatteelementa er anslag. Når det gjeld inntekter frå Havbruksfondet er det lagt til grunn eit nominelt gjennomsnitt av desse inntektene frå 2022 og 2023, for å glatte ut variasjonane i desse inntektene mellom år med og utan auksjonsinntekter til Havbruksfondet.

Spørsmål 5

Ber om proveny ved å innføre rett til 75 prosent rabatt på tannbehandling for yngre voksne til og med 30 år, på lik linje med unge voksne opp til 24 år, med virkning fra 1. januar 2025.

Svar

Spørsmålet er lagt fram for Helse- og omsorgsdepartementet som har gitt følgende svar:

«Departementet har ikke grunnlag for å besvare spørsmålet fullt ut. Tannbehandling av voksne er ikke en tjeneste der egenbetaling registreres i noe offentlig register. Det finnes ikke et nasjonalt tannhelseregister i Norge. Kunnskap om voksnes bruk av tannhelsetjenester og deres utgifter er derfor basert på spørreundersøkelser.

Når det gjelder voksne mellom 20 og 30 år, er dette en aldersgruppe som har god tannhelse og antatt lave utgifter til tannbehandling sammenliknet med eldre grupper av befolkningen. Besøksfrekvensene er lave i denne aldersgruppen, i den forstand at mange går sjelden til tannlege eller tannpleier.

Basert på tidligere data fra SSB anslår departementet, slik det har vært rapportert til Stortinget i ulike spørsmål i forbindelse med statsbudsjettet tidligere, at kostnaden knyttet til å gi ett årskull i gruppen 19 til 30 år gratis tannhelsetjenester er om lag 140 mill. kroner. Med egenbetaling på 25 prosent legger departementet til grunn en kostnad per årskull på 105 mill. kroner. Det er viktig å få fram at dette er tall beheftet med betydelig usikkerhet. Man kan for eksempel se for seg et økt behov for tannbehandling i aldersgruppen 25 til 30 år sammenliknet med dem som er yngre, og at det kan være grunn til å anta at behandlingsbehovet er økende med økende alder.

Helsedirektoratet arbeider med å innlemme data fra privat tannhelsetjeneste i Kommunalt pasient- og brukerregister (KPR). Arbeidet er viktig for å imøtekomme myndighetenes behov for planlegging, styring, finansiering og evaluering av tannhelsetjenesten, og vil på sikt kunne gi bedre grunnlag for å anslå kostnadene ved slike grep.

Å anslå statlige utgifter dersom tannbehandling gjøres gratis eller subsidieres med betydelige beløp, krever utredninger. Tannhelsetjenesten har fri prissetting og fri etableringsrett, og effekter i form av høyere priser eller andre etterspørsels- og tilbudseffekter, er sannsynlige. Regjeringen ønsker å vise til viktigheten av Tannhelseutvalgets pågående arbeid. Utvalget foretar en helhetlig gjennomgang av tannhelsetjenesten og leverer etter planen sin NOU innen utgangen av juni 2024. Departementet fraråder at det gjøres ytterligere endringer i ansvarsforholdene i tannhelsetjenesten før NOU-en foreligger, både fordi kunnskapsgrunnlaget for kostnadsanslagene ved utvidelser er svært begrenset og fordi prioriteringskriteriene i tannhelsetjenesten i tråd med Stortingets behandling av Meld. St. 38 (2020-2021) skal være nytte, ressurs og alvorlighet. Uten en helhetlig gjennomgang av tannhelsefeltet, er det krevende å vite at utvidelser av det offentlige tjenestetilbudet følger kriteriene for prioritering.»

Spørsmål 6

i) Hva er proveny av å fjerne aldersgrensen på 67 år i toppfinansieringsordningen for særlig ressurskrevende tjenester?

ii) Hva er proveny av å fjerne innslagspunktet fra det foreslåtte 150.000,-?

iii) Hva er proveny av å ikke øke innslagspunktet for toppfinansieringsordningen med 150 000,-, men kun øke i tråd med kommunedeflatoren?

iv) Hva er proveny- og fordelingseffekt for kommunene dersom nåværende PU-nøkkel videreføres sammen med øvrige foreslåtte endringer av inntektssystemet?

v) Hva er fordelingseffekten av at ordningen med egen kompensasjon til de minste kommunene med de høyeste utgiftene utvides til å også gjelde for større kommuner med særlig høye utgifter?

Svar

i) I toppfinansieringsordninga for ressurskrevjande tenester var det ca. 8 300 mottakarar i 2023, og det er i 2024 løyvd om lag 13 mrd. kroner. Kommunane har ikkje plikt til å rapportere inn utgifter til enkeltpersonar som ikkje er med i ordninga, til dømes mottakarar over 67 år. Departementet har ikkje oversikt over kostnadar for enkeltpersonar. Det er derfor ikkje mogeleg å berekne provenyeffekten av å auke den øvre aldersgrensa i ordninga for ressurskrevjande tenester. Ifølge KOSTRA-tall var det samla registrert nærare 69 000 mottakarar av institusjonstenester og heimetenester som hadde et omfattande hjelpebehov i 2022. Dei samla brutto driftsutgiftene for helse- og omsorgstenester i kommunane i 2023 var på vel 200 mrd. kroner. Kostnaden ved å fjerne aldersgrensa vil truleg derfor vere høg.

ii) Endringar i vekta for PU-kriteriet påverkar toppfinansieringsordninga for ressurskrevjande tenester sidan verdien av PU-kriteriet skal trekkast frå lønsutgiftene til kommunane ved berekninga av tilskotet. Basert på Helsedirektoratet sine utbetalingar i 2023, som var delvis refusjon for kommunane sine utgifter i 2022, ville

endringa i PU-kriteriet isolert sett føre til auka utgifter på 974 mill. kroner. Det blei foreslått å auke innslagspunktet med om lag 150 000 kroner for å nøytralisere denne effekten. Sidan toppfinansieringsordninga er ei etterskottsvis refusjonsordning, vil endringar i inntektssystemet i 2025 først få verknad på utbetalingar til kommunane i 2026. Ev. auke av innslagspunktet som følge av endringar i PU-kriteriet vil derfor ikkje vere aktuelt før i statsbudsjettet for 2026.

- iii) Viser til svar på spørsmål 6ii.
- iv) Tabell 3 viser anslag på samla fordelingsverknader der det er lagt til grunn at vekta til PU-kriteriet i pleie- og omsorgsnøkkelen blir ført vidare på dagens nivå, og at regjeringa sine andre forslag til endringar i inntektssystemet og toppfinansieringsordninga blir innført.

Berekingane legg følgande føresetnader til grunn: For kostnadsnøkkelen inneber ei vidareføring av PU-kriteriet med dagens vekt at andre kriterium (innbyggjarar 0-66 år, 67-79 år, 80-89 år og 90 år og over) har ei noko lågare vekt enn i forslaget til regjeringa. For toppfinansieringsordninga inneber ei vidareføring av PU-kriteriet med dagens vekt at innslagspunktet for ordninga ikkje blir justert opp. Elles er regjeringa sine forslag for de andre elementa lagt til grunn i berekingane av samla fordelingsverknader (skattegrunnlag, inntektsutjamning, regionalpolitiske tilskot, modell for eigenandelar i toppfinansieringsordninga, og ein vekst i dei frie inntektene på 1,5 mrd. kroner fordelt etter inntektsnivå).

Tabell 3 viser anslag på samla fordelingsverknader *før* regjeringa sitt forslag til tapskompensasjon på 108 mill. kroner. Ei vidareføring av PU-kriteriet med dagens vekt vil endre på fordelingsverknadene som tapskompensasjonen er berekna ut frå, og tabellen viser derfor anslag på fordelingsverknader utan forslaget til kompensasjon.

- v) Tilleggskompensasjonen (kap. 575, post 61) er ei rammestyrt ordning som i 2024 er på 88,4 mill. kroner. Førebelse berekingar viser at det i 2024 er 29 kommunar som er under 3 200 innbyggjarar som vil få desse midlane. Dersom tilleggskompensasjonen ikkje hadde ei innbyggargrense, ville fordelinga av same ramma til kommunane under 3 200 innbyggjarar bli lågare. Sju av kommunane ville miste tilskotet og dei 22 resterande kommunane ville motteke ca. 2/3 av ramma. Den resterande 1/3 av ramma ville bli fordelt til 11 kommunar med mellom ca. 3 300 og 13 500 innbyggjarar.

Spørsmål 7

Hva er provenyeffekt av å sette opp de maksimale eiendomsskattesatsene på bolig og fritidsbolig til samme nivå som i 2019?

Svar

Spørsmålet er forelagt Finansdepartementet som rette departement. Finansdepartementet kan ikkje svare på spørsmålet no pga. streik.

Spørsmål 8

Hva ville det koste å kompensere fylkene for momskostnadene fylkene må betale for de gratis ferjestrekningene?

Svar

Spørsmålet er forelagt Finansdepartementet som rette departement. Finansdepartementet kan ikkje svare på spørsmålet no pga. streik.

Med helsing

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Erling Sande'. The signature is stylized and written in a cursive script.

Erling Sande

Tabell 1: Spørsmål 3 fra SV - Fordelingsverknader av forslag til endringer i skatteelementa - utan redusert kommunal formuesskatt

Tabellforklaring:

Kolonne 1: Innbyggartall per 1.7.2023.

Kolonne 2: Fordelingsverknader av regjeringa sitt forslag til endringar i skatteelementa: Eigarinntekter ut av skattegrunnlaget, halvert formuesskatt og auka symmetrisk utjamning frå 60 til 64 prosent. Tal i 1000 kroner.

Kolonne 3: Fordelingsverknader av regjeringa sitt forslag til endringar i skatteelementa: Eigarinntekter ut av skattegrunnlaget, halvert formuesskatt og auka symmetrisk utjamning frå 60 til 64 prosent. Tal i kroner per innbyggjar.

Kolonne 4: Fordelingsverknader av å ta ut eigarinntekter ut av skattegrunnlaget og auka symmetrisk utjamning frå 60 til 64 prosent. Tal i 1000 kr.

Kolonne 5: Fordelingsverknader av å ta ut eigarinntekter ut av skattegrunnlaget og auka symmetrisk utjamning frå 60 til 64 prosent. Tal i kr per innbyggjar.

Kolonne 6: Isolert virknad av å ikkje redusere kommunal formuesskatt: kolonne 4 - kolonne 2. Tal i 1000 kroner.

Kolonne 7: Isolert virknad av å ikkje redusere kommunal formuesskatt: kolonne 5-kolonne 3. Tal i kroner per innbyggjar.

Kommune	Innb. 01.07.2023	Fordelingsverknader av regjeringa sitt forslag til endringar i skatteelementa		Fordelingsverknader utan redusert kommunal formuesskatt		Isolert verknad av å ikkje redusere kommunal formuesskatt	
		(1000 kr)	(kr per innb.)	(1000 kr)	(kr per innb.)	(1000 kr)	(kr per innb.)
	Kolonne 1	Kolonne 2	Kolonne 3	Kolonne 4	Kolonne 5	Kolonne 6	Kolonne 7
301 Oslo	711 918	-1 224 937	-1 721	-826 566	-1 161	398 371	560
1101 Eigersund	15 177	2 808	185	2 234	147	-574	-38
1103 Stavanger	146 810	-45 909	-313	-43 744	-298	2 165	15
1106 Haugesund	38 218	27 326	715	14 866	389	-12 460	-326
1108 Sandnes	83 219	49 296	592	28 362	341	-20 935	-252
1111 Sokndal	3 325	1 562	470	1 307	393	-255	-77
1112 Lund	3 235	1 628	503	1 399	432	-230	-71
1114 Bjerkreim	2 861	1 259	440	1 059	370	-200	-70
1119 Hå	19 712	8 627	438	7 188	365	-1 439	-73
1120 Klepp	20 766	8 515	410	4 950	238	-3 565	-172
1121 Time	19 876	2 528	127	-2 021	-102	-4 549	-229
1122 Gjesdal	12 384	4 978	402	4 043	326	-935	-75
1124 Sola	28 492	-3 058	-107	-5 458	-192	-2 400	-84
1127 Randaberg	11 733	2 952	252	717	61	-2 235	-191
1130 Strand	13 578	5 431	400	4 260	314	-1 171	-86
1133 Hjelmeland	2 635	384	146	-78	-30	-463	-176
1134 Suldal	3 827	1 346	352	389	102	-957	-250
1135 Sauda	4 559	4 770	1 046	3 099	680	-1 671	-367
1144 Kvitsøy	537	240	447	199	371	-41	-76
1145 Bokn	880	1 029	1 170	636	722	-394	-448
1146 Tysvær	11 499	5 096	443	3 949	343	-1 147	-100
1149 Karmøy	43 086	18 392	427	15 139	351	-3 252	-75
1151 Utsira	209	248	1 188	160	764	-89	-424
1160 Vindafjord	8 927	-8 464	-948	-6 668	-747	1 796	201
1505 Kristiansund	24 240	10 333	426	8 460	349	-1 873	-77
1506 Molde	32 512	26 885	827	18 068	556	-8 817	-271
1508 Ålesund	58 186	14 485	249	6 752	116	-7 733	-133
1511 Vanylven	3 034	1 356	447	1 112	366	-244	-80
1514 Sande	2 442	3 011	1 233	1 976	809	-1 035	-424
1515 Herøy (Møre og Romsdal)	8 903	-2 257	-253	-1 469	-165	787	88
1516 Ulstein	8 882	5 076	572	3 691	416	-1 385	-156
1517 Hareid	5 170	2 705	523	2 306	446	-399	-77
1520 Ørsta	10 977	5 240	477	4 441	405	-799	-73
1525 Stranda	4 402	2 354	535	1 691	384	-663	-151
1528 Sykkylven	7 606	3 651	480	3 069	404	-582	-76
1531 Sula	9 670	4 670	483	3 936	407	-734	-76
1532 Giske	8 675	7 215	832	4 138	477	-3 077	-355
1535 Vestnes	7 097	5 015	707	3 398	479	-1 617	-228
1539 Rauma	7 082	2 804	396	2 329	329	-475	-67
1547 Aukra	3 692	3 867	1 047	2 390	647	-1 477	-400
1554 Averøy	5 928	3 642	614	1 597	269	-2 045	-345
1557 Gjemnes	2 665	1 525	572	1 327	498	-198	-74
1560 Tingvoll	3 036	1 614	532	1 373	452	-241	-79
1563 Sunndal	7 284	8 744	1 200	5 779	793	-2 965	-407
1566 Surnadal	5 959	3 512	589	3 074	516	-438	-74
1573 Smøla	2 142	930	434	762	356	-168	-78
1576 Aure	3 386	1 414	418	1 162	343	-252	-74
1577 Volda	10 897	5 989	550	5 180	475	-809	-74
1578 Fjord	2 505	1 317	526	893	357	-424	-169
1579 Hustadvika	13 390	6 449	482	5 419	405	-1 030	-77
1580 Haram	9 402	2 358	251	1 099	117	-1 259	-134
1804 Bodø	53 401	27 411	513	15 443	289	-11 967	-224
1806 Narvik	21 560	13 481	625	7 191	334	-6 290	-292
1811 Bindal	1 371	580	423	480	350	-100	-73
1812 Sømna	1 976	1 221	618	1 067	540	-154	-78
1813 Brønnøy	7 813	4 153	532	3 550	454	-603	-77
1815 Vega	1 226	778	634	686	560	-92	-75
1816 Vevelstad	476	317	667	174	365	-144	-302
1818 Herøy (Nordland)	1 844	607	329	670	363	63	34
1820 Alstahaug	7 414	3 598	485	3 014	407	-584	-79
1822 Leirfjord	2 317	1 579	681	1 398	603	-181	-78
1824 Vefsn	13 404	6 156	459	5 139	383	-1 016	-76
1825 Grane	1 460	900	616	787	539	-113	-78
1826 Aarborte - Halsa	1 287	832	647	731	568	-101	-78
1827 Dønna	1 391	-769	-553	-867	-623	-97	-70
1828 Nesna	1 805	1 143	633	1 012	561	-131	-73
1832 Hemnes	4 490	5 420	1 207	3 566	794	-1 854	-413
1833 Rana	25 947	19 557	754	9 508	366	-10 049	-387
1834 Lurøy	1 877	-8 025	-4 275	-6 532	-3 480	1 493	795
1835 Træna	448	-455	-1 016	-565	-1 260	-110	-245
1836 Rødøy	1 139	590	518	492	432	-99	-87
1837 Meløy	6 183	8 980	1 452	6 242	1 010	-2 738	-443
1838 Gildeskål	1 955	1 740	890	905	463	-835	-427
1839 Beiarn	1 035	739	714	407	393	-332	-321
1840 Saltdal	4 695	2 783	593	2 419	515	-363	-77
1841 Fauske - Fuoss	9 603	4 234	441	3 344	348	-890	-93
1845 Spjøfjord	1 852	2 479	1 338	1 666	900	-813	-439
1848 Steigen	2 674	1 174	439	978	366	-196	-73
1851 Lødingen	2 024	948	468	803	397	-145	-72
1853 Evenes - Even	1 330	856	644	747	562	-109	-82
1856 Røst	462	-877	-1 898	-853	-1 846	24	52
1857 Værøy	676	439	649	546	807	107	158
1859 Flakstad	1 221	1 245	1 019	852	698	-393	-322
1860 Vestvågøy	11 553	5 338	462	4 480	388	-857	-74
1865 Vågan	9 737	2 496	256	1 602	165	-894	-92
1866 Hadsel	8 199	1 753	214	1 259	154	-494	-60
1867 Bø	2 617	1 119	428	963	368	-157	-60
1868 Øksnes	4 553	2 124	466	1 410	310	-713	-157
1870 Sortland - Suce	10 667	4 241	398	3 470	325	-771	-72
1871 Andøy	4 585	2 369	517	2 011	439	-358	-78

Kommune	Innb.	Fordelingsverknader av regjeringa sitt forslag til endringar i skattelemeta			Fordelingsverknader utan redusert kommunal formuesskatt		Isolert verknad av å ikkje redusere kommunal formuesskatt	
	01.07.2023	(1000 kr)	(kr per innb.)	(kr per innb.)	(1000 kr)	(kr per innb.)	(1000 kr)	(kr per innb.)
Kolonne 1	Kolonne 2	Kolonne 3	Kolonne 4	Kolonne 5	Kolonne 6	Kolonne 7	Kolonne 8	
1874 Moskenes	975	958	983	925	949	-33	-33	
1875 Håbmer - Han	2 718	3 808	1 401	2 596	955	-1 212	-446	
3101 Halden	31 840	16 997	534	14 603	459	-2 394	-75	
3103 Moss	51 545	28 572	554	15 010	291	-13 562	-263	
3105 Sarpsborg	59 502	28 769	484	24 451	411	-4 318	-73	
3107 Fredrikstad	84 770	36 438	430	30 283	357	-6 155	-73	
3110 Hvaler	4 774	-2 542	-533	-2 934	-615	-392	-82	
3112 Råde	8 039	5 047	628	2 920	363	-2 127	-265	
3114 Våler (Viken)	6 102	2 531	415	2 014	330	-517	-85	
3116 Skiptvet	3 915	1 911	488	1 618	413	-293	-75	
3118 Indre Østfold	46 641	19 810	425	16 436	352	-3 374	-72	
3120 Rakkestad	8 413	3 596	427	2 985	355	-611	-73	
3122 Marker	3 634	1 757	483	1 495	411	-262	-72	
3124 Aremark	1 350	603	446	507	376	-95	-71	
3201 Bærum	130 586	-370 634	-2 838	-268 526	-2 056	102 108	782	
3203 Asker	98 041	-171 193	-1 746	-119 081	-1 215	52 112	532	
3205 Lillestrøm	93 010	56 548	608	32 342	348	-24 206	-260	
3207 Nordre Follo	62 813	12 567	200	1 413	22	-11 155	-178	
3209 Ullensaker	43 293	33 128	765	21 402	494	-11 726	-271	
3212 Nesodden	20 366	-248	-12	-5 152	-253	-4 905	-241	
3214 Frogn	16 150	-6 680	-414	-8 658	-536	-1 978	-122	
3216 Vestby	19 348	11 462	592	5 983	309	-5 479	-283	
3218 Ås	21 409	19 363	904	13 670	639	-5 693	-266	
3220 Enebakk	11 385	5 199	457	4 313	379	-885	-78	
3222 Lørenskog	47 305	18 829	398	11 897	251	-6 932	-147	
3224 Rælingen	19 822	11 050	557	6 015	303	-5 035	-254	
3226 Aurskog-Høland	17 998	9 174	510	7 829	435	-1 345	-75	
3228 Nes	24 470	10 931	447	9 132	373	-1 799	-74	
3230 Gjerdrum	7 313	1 560	213	-52	-7	-1 613	-221	
3232 Nittedal	25 620	14 234	556	7 322	286	-6 912	-270	
3234 Lunner	9 336	3 769	404	3 058	328	-711	-76	
3236 Jevnaker	7 002	3 214	459	2 675	382	-538	-77	
3238 Nannestad	15 802	6 780	429	5 667	359	-1 113	-70	
3240 Eidsvoll	27 681	13 244	478	11 300	408	-1 943	-70	
3242 Hurdal	2 926	1 685	576	1 466	501	-219	-75	
3301 Drammen	103 703	34 856	336	15 812	152	-19 045	-184	
3303 Kongsberg	28 575	19 784	692	12 799	448	-6 985	-244	
3305 Ringen	31 467	10 939	348	8 747	278	-2 192	-70	
3310 Hole	6 923	-5 828	-842	-5 954	-860	-127	-18	
3312 Lier	28 322	-2 206	-78	-7 182	-254	-4 976	-176	
3314 Øvre Eiker	20 626	5 773	280	4 025	195	-1 748	-85	
3316 Modum	14 636	6 592	450	5 558	380	-1 034	-71	
3318 Krødsherad	2 228	-3 157	-1 417	-2 939	-1 319	218	98	
3320 Flå	1 097	672	613	347	316	-325	-296	
3322 Nesbyen	3 299	-144	-44	-175	-53	-31	-9	
3324 Gol	4 806	397	83	340	71	-57	-12	
3326 Hemsedal	2 645	-1 610	-609	-1 418	-536	192	73	
3328 Ål	4 876	3 502	718	2 568	527	-934	-192	
3330 Hol	4 531	-4 888	-1 079	-3 704	-817	1 184	261	
3332 Sigdal	3 502	2 322	663	1 888	539	-434	-124	
3334 Flesberg	2 765	1 591	575	953	345	-638	-231	
3336 Røllag	1 383	1 769	1 279	1 284	929	-485	-350	
3338 Nore og Uvdal	2 511	1 626	648	1 087	433	-539	-215	
3401 Kongsvinger	18 109	6 787	375	5 509	304	-1 278	-71	
3403 Hamar	32 501	19 069	587	9 992	307	-9 077	-279	
3405 Lillehammer	28 572	17 766	622	12 733	446	-5 034	-176	
3407 Gjøvik	30 593	13 318	435	11 031	361	-2 287	-75	
3411 Ringsaker	35 557	17 306	487	14 624	411	-2 682	-75	
3412 Løten	7 916	5 033	636	4 426	559	-607	-77	
3413 Stange	21 398	11 355	531	9 711	454	-1 645	-77	
3414 Nord-Odal	5 007	3 375	674	2 983	596	-393	-78	
3415 Sør-Odal	8 082	4 278	529	3 676	455	-602	-74	
3416 Eidskog	6 034	4 115	682	3 642	604	-473	-78	
3417 Grue	4 553	2 422	532	2 071	455	-351	-77	
3418 Åsnes	7 281	4 695	645	4 137	568	-557	-77	
3419 Våler (Innlanc)	3 635	2 342	644	2 061	567	-282	-78	
3420 Elverum	21 652	10 962	506	9 328	431	-1 634	-75	
3421 Trysil	6 565	3 112	474	2 610	397	-502	-76	
3422 Åmot	4 183	2 417	578	2 079	497	-338	-81	
3423 Stor-Elvdal	2 285	1 599	700	1 419	621	-179	-78	
3424 Rendalen	1 824	1 094	600	958	525	-135	-74	
3425 Engerdal	1 386	868	626	768	554	-100	-72	
3426 Tolga	1 586	1 172	739	1 049	661	-123	-78	
3427 Tynset	5 625	2 822	502	2 392	425	-430	-76	
3428 Alvdal	2 508	1 329	530	1 142	455	-187	-75	
3429 Follidal	1 515	977	645	856	565	-121	-80	
3430 Os	1 870	2 577	1 378	1 701	910	-876	-468	
3431 Dovre	2 488	1 596	642	1 405	565	-191	-77	
3432 Lesja	1 969	1 086	551	934	474	-152	-77	
3433 Skjåk	2 154	1 801	836	1 466	681	-335	-155	
3434 Lom	2 221	1 274	574	1 108	499	-167	-75	
3435 Vågå	3 545	2 070	584	1 800	508	-270	-76	
3436 Nord-Fron	5 619	4 453	793	3 287	585	-1 166	-208	
3437 Sel	5 618	4 187	745	3 743	666	-444	-79	
3438 Sør-Fron	3 114	1 336	429	1 116	358	-220	-71	
3439 Ringeby	4 426	2 160	488	1 366	309	-794	-179	
3440 Øyer	5 140	2 018	393	2 092	407	75	15	
3441 Gausdal	6 166	2 884	468	2 429	394	-455	-74	
3442 Østre Toten	14 900	7 781	522	6 649	446	-1 132	-76	
3443 Vestre Toten	13 700	7 780	568	6 714	490	-1 066	-78	
3446 Gran	13 610	6 022	442	5 005	368	-1 017	-75	
3447 Søndre Land	5 564	3 971	714	3 529	634	-442	-80	
3448 Nordre Land	6 540	4 215	644	3 699	566	-516	-79	
3449 Sør-Aurdal	2 848	1 577	554	1 361	478	-216	-76	
3450 Etnedal	1 250	722	577	628	503	-94	-75	
3451 Nord-Aurdal	6 405	2 700	421	2 232	348	-468	-73	
3452 Vestre Slidre	2 092	-1 074	-513	-979	-468	95	46	
3453 Østre Slidre	3 328	2 576	774	2 085	626	-492	-148	
3454 Vang	1 690	1 606	950	1 370	810	-236	-140	
3901 Horten	27 705	14 135	510	12 019	434	-2 116	-76	
3903 Holmestrand	26 485	11 874	448	7 348	277	-4 526	-171	
3905 Tjønsberg	58 823	14 646	249	3 963	67	-10 683	-182	

Kommune	Innb.	Fordelingsverknader av regjeringa sitt forslag til endringar i skattelementa			Fordelingsverknader utan redusert kommunal formuesskatt		Isolert verknad av å ikkje redusere kommunal formuesskatt	
	01.07.2023	(1000 kr)	(kr per innb.)	(kr per innb.)	(1000 kr)	(kr per innb.)	(1000 kr)	(kr per innb.)
	Kolonne 1	Kolonne 2	Kolonne 3	Kolonne 4	Kolonne 5	Kolonne 6	Kolonne 7	
3907 Sandefjord	65 920	22 420	340	17 768	270	-4 653	-71	
3909 Larvik	48 409	18 705	386	15 297	316	-3 408	-70	
3911 Færder	27 423	2 602	95	-418	-15	-3 020	-110	
4001 Porsgrunn	37 107	21 210	572	11 671	315	-9 539	-257	
4003 Skien	56 239	26 348	469	22 125	393	-4 223	-75	
4005 Notodden	13 163	6 033	458	5 031	382	-1 002	-76	
4010 Siljan	2 377	1 166	491	978	411	-188	-79	
4012 Bamble	14 247	8 142	571	4 055	285	-4 087	-287	
4014 Kragerø	10 434	4 861	466	4 074	390	-787	-75	
4016 Drangedal	4 108	2 527	615	2 205	537	-322	-78	
4018 Nome	6 574	3 631	552	3 140	478	-491	-75	
4020 Midt-Telemar	10 742	5 968	556	5 193	483	-775	-72	
4022 Seljord	2 971	1 374	462	780	262	-594	-200	
4024 Hjartdal	1 612	331	205	135	84	-195	-121	
4026 Tinn	5 547	2 676	482	535	96	-2 141	-386	
4028 Kviteseid	2 448	1 657	677	1 156	472	-502	-205	
4030 Nissedal	1 470	1 784	1 214	1 316	895	-468	-318	
4032 Fyresdal	1 258	1 267	1 007	785	624	-481	-383	
4034 Tokke	2 204	1 423	646	662	300	-761	-345	
4036 Vinje	3 837	172	45	-496	-129	-668	-174	
4201 Risør	6 853	2 889	422	2 392	349	-497	-72	
4202 Grimstad	24 632	9 211	374	7 593	308	-1 618	-66	
4203 Arendal	46 212	21 214	459	17 783	385	-3 431	-74	
4204 Kristiansand	115 736	43 531	376	35 543	307	-7 988	-69	
4205 Lindesnes	23 558	11 167	474	9 407	399	-1 760	-75	
4206 Farsund	9 919	4 801	484	4 079	411	-721	-73	
4207 Flekkefjord	9 282	3 992	430	3 027	326	-964	-104	
4211 Gjerstad	2 427	1 713	706	1 519	626	-194	-80	
4212 Vegårshei	2 181	1 363	625	1 197	549	-167	-76	
4213 Tvedestrand	6 231	2 832	455	2 386	383	-446	-72	
4214 Froland	6 231	3 667	589	3 208	515	-460	-74	
4215 Lillesand	11 471	3 978	347	3 165	276	-812	-71	
4216 Birkenes	5 438	3 394	624	2 992	550	-402	-74	
4217 Amlil	1 784	1 015	569	878	492	-136	-76	
4218 Iveland	1 354	777	574	672	497	-104	-77	
4219 Evje og Hornn	3 959	2 074	524	1 798	454	-276	-70	
4220 Bygland	1 162	697	600	416	358	-281	-242	
4221 Valle	1 201	805	670	410	341	-395	-329	
4222 Bykle	1 007	-1 736	-1 724	-1 894	-1 881	-159	-158	
4223 Vennesså	15 391	9 546	620	8 369	544	-1 177	-76	
4224 Aseral	910	651	715	173	191	-477	-525	
4225 Lyngdal	10 820	6 229	576	5 436	502	-793	-73	
4226 Hægebostad	1 771	960	542	830	469	-130	-73	
4227 Kvinesdal	6 054	6 921	1 143	4 619	763	-2 302	-380	
4228 Sirdal	1 860	83	45	-762	-410	-845	-454	
4601 Bergen	290 316	-26 314	-91	-31 984	-110	-5 671	-20	
4602 Kinn	17 230	3 231	188	685	40	-2 546	-148	
4611 Etne	4 072	1 626	399	1 323	325	-303	-74	
4612 Sveio	5 757	2 929	509	2 482	431	-447	-78	
4613 Bømlo	12 238	7 386	604	5 289	432	-2 097	-171	
4614 Stord	19 210	22 294	1 161	14 953	778	-7 341	-382	
4615 Fitjar	3 198	2 495	780	1 701	532	-794	-248	
4616 Tysnes	2 915	-6 060	-2 079	-4 680	-1 605	1 380	473	
4617 Kvinnherad	13 074	9 680	740	5 279	404	-4 402	-337	
4618 Ullensvang	11 140	11 865	1 065	7 509	674	-4 356	-391	
4619 Eidfjord	963	-329	-342	-582	-605	-253	-262	
4620 Ulvik	1 080	922	854	526	487	-397	-367	
4621 Voss	16 222	11 499	709	7 567	466	-3 933	-242	
4622 Kvam	8 527	5 045	592	2 952	346	-2 093	-246	
4623 Samnanger	2 506	2 337	933	1 399	558	-938	-374	
4624 Bjørnafjorden	25 780	19 217	745	11 976	465	-7 240	-281	
4625 Austevoll	5 293	-28 660	-5 415	-21 109	-3 988	7 551	1 427	
4626 Øygarden	39 563	21 410	541	11 170	282	-10 240	-259	
4627 Askøy	30 058	14 546	484	12 215	406	-2 331	-78	
4628 Vaksdal	3 883	3 574	920	1 706	439	-1 867	-481	
4629 Modalen	375	-695	-1 854	-839	-2 237	-144	-383	
4630 Osterøy	8 206	4 179	509	3 565	434	-614	-75	
4631 Alver	29 977	14 600	487	10 598	354	-4 002	-133	
4632 Austrheim	2 873	2 061	717	1 733	603	-328	-114	
4633 Fedje	521	665	1 276	510	979	-155	-297	
4634 Masfjorden	1 676	1 428	852	943	563	-485	-290	
4635 Gulen	2 219	-2 617	-1 179	-1 011	-456	1 606	724	
4636 Solund	764	264	345	140	183	-124	-162	
4637 Hyllestad	1 266	1 758	1 388	1 171	925	-587	-463	
4638 Høyanger	3 916	3 549	906	2 546	650	-1 003	-256	
4639 Vik	2 553	1 042	408	623	244	-419	-164	
4640 Sogndal	12 189	6 341	520	3 862	317	-2 479	-203	
4641 Aurland	1 797	-78	-44	-380	-211	-302	-168	
4642 Lærdal	2 136	1 701	796	1 149	538	-552	-258	
4643 Årdal	5 214	5 574	1 069	3 164	607	-2 410	-462	
4644 Luster	5 345	4 261	797	3 096	579	-1 164	-218	
4645 Askvoll	2 956	1 282	434	1 055	357	-227	-77	
4646 Fjaler	2 885	1 592	552	1 386	480	-206	-71	
4647 Sunnfjord	22 325	15 180	680	11 035	494	-4 144	-186	
4648 Bremanger	3 430	2 615	762	1 136	331	-1 479	-431	
4649 Stad	9 609	4 713	491	4 005	417	-708	-74	
4650 Gloppen	5 923	3 026	511	2 597	438	-429	-72	
4651 Stryn	7 256	3 053	421	2 581	356	-471	-65	
5001 Trondheim	213 125	71 968	338	44 962	211	-27 006	-127	
5006 Steinkjer	23 963	14 578	608	12 671	529	-1 907	-80	
5007 Namsos - Naa	15 116	8 088	535	6 894	456	-1 194	-79	
5014 Frøya	5 421	-77 433	-14 284	-39 503	-7 287	37 930	6 997	
5020 Osen	905	594	656	520	575	-73	-81	
5021 Oppdal	7 361	2 774	377	2 232	303	-542	-74	
5022 Rennebu	2 490	1 517	609	1 324	532	-194	-78	
5025 Røros	5 658	2 378	420	1 974	349	-404	-71	
5026 Holtålen	2 024	1 271	628	1 112	550	-159	-78	
5027 Midtre Gauld	6 143	3 950	643	3 455	562	-496	-81	
5028 Melhus	17 435	9 053	519	7 741	444	-1 312	-75	
5029 Skaun	8 455	4 695	555	4 019	475	-677	-80	
5031 Malvik	14 747	12 198	827	7 965	540	-4 233	-287	
5032 Selbu	4 183	2 139	511	1 818	435	-321	-77	

Kommune	Innb. 01.07.2023	Fordelingsverknader av regjeringa sitt forslag til endringar i skattelemeta (1000 kr)			Fordelingsverknader utan redusert kommunal formuesskatt (1000 kr)		Isolert verknad av å ikkje redusere kommunal formuesskatt (1000 kr)	
		(kr per innb.)			(kr per innb.)		(kr per innb.)	
		Kolonne 1	Kolonne 2	Kolonne 3	Kolonne 4	Kolonne 5	Kolonne 6	Kolonne 7
5033 Tydal	758	453	597	137	181	-316	-416	
5034 Meråker	2 449	1 520	621	1 337	546	-183	-75	
5035 Stjørdal	24 614	12 976	527	11 109	451	-1 867	-76	
5036 Frostå	2 635	1 632	619	1 437	545	-195	-74	
5037 Levanger	20 492	10 322	504	8 737	426	-1 586	-77	
5038 Verdal	15 121	9 241	611	8 083	535	-1 158	-77	
5041 Snåase - Snåsa	2 022	1 388	686	1 231	609	-157	-78	
5042 Lierne	1 298	724	558	623	480	-100	-77	
5043 Raarvike - Røy	425	217	510	180	423	-37	-86	
5044 Namsskogan	831	586	705	319	384	-267	-321	
5045 Grong	2 304	1 162	504	975	423	-187	-81	
5046 Høylandet	1 234	827	670	730	592	-96	-78	
5047 Overhalla	3 885	2 294	590	1 985	511	-308	-79	
5049 Flatanger	1 103	-3 103	-2 813	-2 212	-2 006	891	808	
5052 Leka	587	304	518	261	445	-43	-74	
5053 Inderøy	6 864	3 766	549	3 240	472	-526	-77	
5054 Indre Fosen	10 015	6 520	651	5 742	573	-778	-78	
5055 Heim	5 920	2 640	446	2 206	373	-434	-73	
5056 Hitra	5 315	4 251	800	2 389	450	-1 862	-350	
5057 Ørland	10 501	5 635	537	4 842	461	-794	-76	
5058 Åfjord	4 321	1 816	420	1 488	344	-328	-76	
5059 Orkland	18 737	10 214	545	8 812	470	-1 402	-75	
5060 Nærøysund	10 011	218	22	-424	-42	-642	-64	
5061 Rindal	1 969	1 145	581	990	503	-154	-78	
5501 Tromsø	78 135	55 221	707	36 728	470	-18 493	-237	
5503 Harstad - Hårs	24 998	10 455	418	8 569	343	-1 886	-75	
5510 Kvæfjord	2 855	1 998	700	1 770	620	-228	-80	
5512 Dielddanuorri	4 190	2 426	579	2 088	498	-338	-81	
5514 Ibestad	1 283	641	499	551	430	-90	-70	
5516 Gratangen	1 064	486	457	413	389	-72	-68	
5518 Loabåk - Lava	998	741	743	662	663	-80	-80	
5520 Bardu	3 978	6 267	1 575	4 125	1 037	-2 142	-538	
5522 Salangen	2 055	1 277	622	832	405	-445	-217	
5524 Målselv	6 804	8 266	1 215	5 716	840	-2 550	-375	
5526 Sørrøisa	3 480	1 739	500	1 476	424	-263	-75	
5528 Dyrøy	1 074	694	647	609	567	-85	-79	
5530 Senja	14 918	7 348	493	6 230	418	-1 118	-75	
5532 Balsfjord	5 555	3 505	631	3 071	553	-434	-78	
5534 Karlsøy	2 195	1 082	493	916	417	-166	-76	
5536 Lyngen	2 732	1 756	643	1 548	566	-209	-76	
5538 Storfjord - Orr	1 837	2 725	1 483	1 951	1 062	-775	-422	
5540 Gáivuotna - Ki	1 982	1 396	704	1 235	623	-160	-81	
5542 Skjervøy	2 782	1 541	554	1 315	473	-226	-81	
5544 Nordreisa - Rø	4 826	2 305	478	1 926	399	-379	-78	
5546 Kvænangen	1 130	604	535	513	454	-91	-81	
5601 Alta	21 558	8 398	390	6 806	316	-1 593	-74	
5603 Hammerfest -	11 299	16 505	1 461	10 665	944	-5 840	-517	
5605 Sør-Varanger	9 890	5 828	589	3 952	400	-1 876	-190	
5607 Vadsø	5 647	2 783	493	2 320	411	-463	-82	
5610 Kárášjohka - K	2 562	1 704	665	1 493	583	-211	-83	
5612 Guovdageaidn	2 829	2 446	865	2 220	785	-226	-80	
5614 Loppa	853	532	623	462	542	-70	-82	
5616 Hasvik	963	684	710	602	625	-82	-85	
5618 Måsøy	1 106	1 488	1 345	1 081	977	-407	-368	
5620 Nordkapp	2 947	1 409	478	1 164	395	-245	-83	
5622 Porsanger - Pr	3 858	2 153	558	1 831	475	-323	-84	
5624 Lebesby	1 222	1 144	936	774	633	-370	-303	
5626 Gamvik	1 070	575	538	485	453	-90	-84	
5628 Deatnu - Tana	2 793	1 485	532	1 252	448	-233	-83	
5630 Berlevåg	906	932	1 029	516	569	-416	-459	
5632 Båtsfjord	2 120	1 059	499	883	416	-176	-83	
5634 Vardø	1 959	1 366	697	1 206	616	-160	-82	
5636 Unjárga - Nes	876	648	740	578	660	-71	-81	
I alt	5 514 056	0	0	0	0	0	0	

Statsråden

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite
0026 OSLO

Dykkar ref

Vår ref

Dato

24/2100-13

31. mai 2024

Svar på spørsmål frå Rødt til Prop 102 S (2023-2024) Kommuneproposisjonen 2025

Eg viser til spørsmål frå Rødts medlemmer i kommunal- og forvaltningskomiteen som ledd i behandlinga av Prop. 102 S (2023–2024) Kommuneproposisjonen 2025.

Tabell 1, 2 og 3 til spørsmål høvesvis 3, 4 og 5 er lagt ved i Excel-format.

Spørsmål 1

Hvor mye koster det å fjerne øvre aldersgrense på 67 år for toppfinansiering av ressurskrevende tjenester?

Svar

I toppfinansieringsordninga for ressurskrevjande tenester var det ca. 8 300 mottakarar i 2023, og det er i 2024 løyvd om lag 13 mrd. kroner. Kommunane har ikkje plikt til å rapportere inn utgifter til enkeltpersonar som ikkje er med i ordninga, til dømes mottakarar over 67 år. Departementet har ikkje oversikt over kostadar for enkeltpersonar. Det er derfor ikkje mogeleg å berekne provenyeffekten av å auke den øvre aldersgrensa i ordninga for ressurskrevjande tenester. Ifølge KOSTRA-tall var det samla registrert nærare 69 000 mottakarar av institusjonstenester og heimetenester som hadde et omfattande hjelpebehov i 2022. Dei samla brutto driftsutgiftene for helse- og omsorgstenester i kommunane i 2023 var på vel 200 mrd. kroner. Kostnaden ved å fjerne aldersgrensa vil truleg derfor vere høg.

Spørsmål 2

Asker kommune ligger noe under gjennomsnittet for inntekt pr. innbygger i dag, og kommunen går ikke med store overskudd i driften. Av de store kommunene er Asker likevel en av dem som rammes i særklasse hardest av forslaget til nytt inntektssystem. Er det mulig å få en

redegjørelse fra departementet om hvorfor Asker treffes så hardt av den foreslåtte omleggingen? Formålet er å forstå mekanismene i inntektssystemet og de mulige endringene bedre.

Svar

Asker kommune har i 2023 korrigerende frie inntekter på 105 prosent av landsgjennomsnittet for inntekter innanfor inntektssystemet, og litt under landsgjennomsnittet når ein òg tek omsyn til inntekter som ligg utanfor systemet.

Asker kommune har store inntekter innanfor dagens inntektsutjamning, dvs. inntekter frå skatt på formue, inntekt og naturressursskatt. I 2023 var skatteinntektene til Asker på over 130 prosent av landsgjennomsnittet, målt i kroner per innbyggjar før inntektsutjamninga. Årsaka til at kommunen likevel ligg under landsgjennomsnittet i frie inntekter korrigerende for variasjonar i utgiftsbehov og inkl. tilleggsinntekter, er at kommunen har låge inntekter frå inntekter som i dag ikkje blir jamna ut, som inntekter frå naturressursar og frivillig eigedomsskatt.

Asker kommunes del av inntekter frå formue og utbytte er langt høgare enn andelen inntekter frå annan inntektsskatt samanlikna med landsgjennomsnittet. Forslaget om å halvere den kommunale formuesskatten og ta ut utbytte frå det lokale skattegrunnlaget, gir derfor isolert sett ein reduksjon i inntekter for Asker. Kommunen vil sjølv med desse endringane ha inntekter innanfor utjamninga som er høgare enn landsgjennomsnittet. Ei auka symmetrisk utjamning frå 60 til 64 prosent, bidreg derfor også til nedgang i Askers kommunes inntekter etter utjamning.

I tillegg til endringar i skatteelementa er det òg gjort endringar i dei andre delane av inntektssystemet og toppfinansieringsordninga for ressurskrevjande tenester. Asker kommune taper også noko på oppdateringa av kostnadsnøkkelen og endringar i saker med særskild fordeling (tabell C). Regjeringa foreslår ein vekst i frie inntekter på 6,4 mrd. kroner i 2025, som vi komme alle kommunar til gode, og som bidreg til å redusere noko av det anslåtte tapet for Asker.

Spørsmål 3

Hvordan blir effekten for den enkelte kommune hvis endringene som er forutsatt innfaset over to år, i stedet fases inn over fire år? Det er ønskelig med en tabell som viser utslaget for den enkelte kommune, eller som et minimum en tabell som viser effekten for de 20 kommunene som taper mest på omleggingen.

Svar

Tabell 1 viser anslag på isolerte fordelingsverknader av departementet sitt forslag til endringar i skatteelementa i inntektssystemet. Det er vidare gitt anslag på førsteårsverknaden når ein fasar inn endringane i den symmetriske utjamninga og halveringa av den kommunale andelen av formuesskatten over høvesvis to år og fire år. Eigarinntektene er fullt ute av det kommunale skattegrunnlaget frå og med inntektsåret 2025 i alle illustrasjonsberekningane, slik at denne endringa blir ikkje innført gradvis.

Berekningane er av omsyn til konsistens og representativitet gjennomført på eit skattegrunnlag for 2020 som er justert opp til 2024-nivå. Det blir understreka at dei framtidige skatteinntektene er usikre, og at alle fordelingsverknader for endringar i skatteelementa er anslag.

Spørsmål 4

Regjeringens forslag inneholder en tabell som heter «anslag samlet effekt første år» (tabell 7.1 kolonne 10). Det er ønskelig med en tilsvarende tabell for annet år (2026), når endringene er fullt rullet ut.

Svar

Anslag på varig systemverknad med full innfasing av dei føreslåtte endringane i inntektssystemet er vist i tabell 2, kolonne 2 (i 1000 kroner) og 3 (i kroner per innbyggjar). Talgrunnlaget er det same som i kolonne 9 i vedlegg 7 til Prop. 102 S (2023–2024) Kommuneproposisjonen 2025, kor anslag på full systemverknad er vist i kroner per innbyggjar. Systemverknadane er medrekna effekten av endringane i inntektssystemet og toppfinansieringsordninga for ressurskrevjande tenester, inkludert ein vekst i dei frie inntektene på 1,5 mrd. kroner fordelt etter kommunane sitt inntektsnivå og ein tapskompensasjon på 108 mill. kroner. Dette vil gjelde fram til neste heilskaplege revisjon av inntektssystemet.

Når det gjeld skatteelementa vil halveringa av kommunane sin del av formuesskatten og opptrappinga av den symmetriske delen av inntektsutjamninga bli fasa inn over to år.

Når det gjeld rammetilskotet vil dei fleste endringane bli fanga opp av inntektsgarantiordninga (INGAR). INGAR gjer at det vil variere frå kommune til kommune kor lang tid det tar før effekten av nytt inntektssystem er fasa inn med full verknad, avhengig av kor stor del av fordelingsverknaden som blir fanga opp av INGAR kvart enkelt år. I tillegg til systemendringar i rammetilskotet fangar INGAR blant anna opp endringar i innbyggartal, befolkningssamansetning og busetnadsmønster i kommunen. Det er dermed fleire ulike forhold som vil påverke kor lang tid det tek før systemverknadane av nytt inntektssystem er fasa fullt inn for kvar enkelt kommune.

Rammetilskotet for 2025 vil på vanleg måte bli berekna med utgangspunkt i kriteriedata som først vil vere klare hausten 2024, og den endelege fordelinga av rammetilskotet for 2025 vil ikkje ligge føre før i statsbudsjettet 2025. Skatteinntektene for 2025 vil ikkje vere kjende før i januar 2026. Departementet vil understreke at anslaga på fordelingsverknader av endringane derfor er usikre, og at endringar i kriteriedata, skatteinngangen og andre høve betyr at dei endelege fordelingsverknadane vil avvike frå det som er lagt fram i Prop. 102 S (2023–2024) Kommuneproposisjonen 2025.

Spørsmål 5

Det er foreslått å øke kommunenes frie inntekter utover demografikompensasjon/prisvekst, samtidig som inntektssystemet legges om. Hvordan ser bildet i 2025 og 2026 ut for den enkelte kommune hvis de frie inntektene økes med ytterligere 1 milliard, og hvordan ser det ut hvis de frie inntektene økes med 2 milliarder? Det er ønskelig med en tabell som viser utslaget for den

enkelte kommune, eller som et minimum en tabell som viser effekten for de 20 kommunene som taper mest på omlegg

Svar

Anslag på samla effekt i 2025, første år, med ein ytterlegare auke i dei frie inntektene i 2025 på høvesvis 1 og 2 milliardar kroner utover regjeringa sitt forslag er vist i tabell 3. I tabellen er det som ein berekningsteknisk føresetnad lagt til grunn at veksten ut over regjeringa sitt forslag er fordelt på same måte som i kolonne 10 i vedlegg 7 til Prop. 102 S (2023–2024) Kommuneproposisjonen 2025, med eit likt beløp per innbyggjar (høvesvis 181 og 363 kroner per innbyggjar). Det er elles lagt til grunn dei same fordelingsverknadene og overgangsordningane som i regjeringa sitt forslag.

Departementet har ikkje grunnlag for å berekne anslag på samla effekt av nytt inntektssystem per kommune eller gjere eit overslag på veksten i frie inntekter i 2026, og kan dermed heller ikkje anslå verknaden med ytterlegare vekst på høvesvis 1 og 2 milliardar kroner i 2026

Med helsing

Erling Sande

Tabell 3: Spørsmål 5 fra Rødt - Anslag på effekt første år med ytterlegare vekst på høvesvis 1 og 2 mrd. kroner ut over regjeringa sitt forslag.

Tabellforklaring:

Kolonne 1: Talet på innbyggjarar per 1.7.2023

Kolonne 2-3: Fordelingsverknad første år medrekna vekst i frie inntekter på ytterlegare 1 mrd. kroner (i 1000 kroner og i kroner per innbyggjar)

Kolonne 3-4: Fordelingsverknad første år medrekna vekst i frie inntekter på ytterlegare 2 mrd. kroner (i 1000 kroner og i kroner per innbyggjar)

Knr	Kommune	Innbyggjarar i alt per 1.7.2023	Anslag første år med ytterlegare 1 mrd. vekst		Anslag første år med ytterlegare 2 mrd. vekst	
			1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.
		1	2	3	4	5
301	Oslo	711 918	397 328	558	526 438	739
1101	Eigersund	15 177	25 831	1 702	28 584	1 883
1103	Stavanger	146 810	88 470	603	115 095	784
1106	Haugesund	38 218	61 571	1 611	68 502	1 792
1108	Sandnes	83 219	97 559	1 172	112 651	1 354
1111	Sokndal	3 325	8 834	2 657	9 437	2 838
1112	Lund	3 235	12 072	3 732	12 659	3 913
1114	Bjerkreim	2 861	10 557	3 690	11 075	3 871
1119	Hå	19 712	32 973	1 673	36 548	1 854
1120	Klepp	20 766	29 616	1 426	33 382	1 608
1121	Time	19 876	22 782	1 146	26 387	1 328
1122	Gjesdal	12 384	25 109	2 028	27 355	2 209
1124	Sola	28 492	20 271	711	25 438	893
1127	Randaberg	11 733	18 246	1 555	20 374	1 736
1130	Strand	13 578	20 196	1 487	22 659	1 669
1133	Hjelmeland	2 635	830	315	1 308	496
1134	Suldal	3 827	3 088	807	3 782	988
1135	Sauda	4 559	5 463	1 198	6 290	1 380
1144	Kvitsøy	537	4 279	7 968	4 376	8 149
1145	Bokn	880	6 497	7 383	6 657	7 565
1146	Tysvær	11 499	13 373	1 163	15 459	1 344
1149	Karmøy	43 086	43 625	1 013	51 438	1 194
1151	Utsira	209	1 202	5 751	1 240	5 932
1160	Vindafjord	8 927	11 808	1 323	13 427	1 504
1505	Kristiansund	24 240	49 058	2 024	53 454	2 205
1506	Molde	32 512	42 850	1 318	48 746	1 499
1508	Ålesund	58 186	63 020	1 083	73 572	1 264
1511	Vanylven	3 034	3 813	1 257	4 363	1 438
1514	Sande	2 442	10 102	4 137	10 545	4 318
1515	Herøy (Møre ogRomsdal)	8 903	15 859	1 781	17 474	1 963
1516	Ulstein	8 882	13 107	1 476	14 718	1 657
1517	Hareid	5 170	16 840	3 257	17 778	3 439
1520	Ørsta	10 977	12 557	1 144	14 548	1 325
1525	Stranda	4 402	14 109	3 205	14 908	3 387
1528	Sykkylven	7 606	21 078	2 771	22 457	2 953
1531	Sula	9 670	13 772	1 424	15 526	1 606
1532	Giske	8 675	17 648	2 034	19 221	2 216
1535	Vestnes	7 097	19 393	2 733	20 680	2 914
1539	Rauma	7 082	8 400	1 186	9 684	1 367
1547	Aukra	3 692	10 098	2 735	10 768	2 917
1554	Averøy	5 928	15 984	2 696	17 059	2 878
1557	Gjemnes	2 665	8 610	3 231	9 093	3 412
1560	Tingvoll	3 036	4 045	1 332	4 596	1 514

Knr	Kommune	Innbyggjarar i alt per 1.7.2023	Anslag første år med ytterlegare 1 mrd. vekst		Anslag første år med ytterlegare 2 mrd. vekst	
			1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.
		1	2	3	4	5
1563	Sunnadal	7 284	14 030	1 926	15 351	2 107
1566	Surnadal	5 959	7 632	1 281	8 713	1 462
1573	Smøla	2 142	2 376	1 109	2 765	1 291
1576	Aure	3 386	3 479	1 027	4 093	1 209
1577	Volda	10 897	8 235	756	10 212	937
1578	Fjord	2 505	3 171	1 266	3 625	1 447
1579	Hustadvika	13 390	19 504	1 457	21 932	1 638
1580	Haram	9 402	29 708	3 160	31 413	3 341
1804	Bodø	53 401	53 798	1 007	63 483	1 189
1806	Narvik	21 560	19 245	893	23 155	1 074
1811	Bindal	1 371	1 687	1 231	1 936	1 412
1812	Sømna	1 976	2 475	1 252	2 833	1 434
1813	Brønnøy	7 813	6 007	769	7 424	950
1815	Vega	1 226	2 647	2 159	2 869	2 340
1816	Vevelstad	476	2 008	4 218	2 094	4 400
1818	Herøy (Nordland)	1 844	2 348	1 273	2 683	1 455
1820	Alstahaug	7 414	11 238	1 516	12 582	1 697
1822	Leirfjord	2 317	6 021	2 598	6 441	2 780
1824	Vefsn	13 404	15 387	1 148	17 818	1 329
1825	Grane	1 460	1 444	989	1 709	1 170
1826	Hattfjelldal	1 287	2 069	1 607	2 302	1 789
1827	Dønna	1 391	-361	-259	-109	-78
1828	Nesna	1 805	5 550	3 075	5 877	3 256
1832	Hemnes	4 490	5 537	1 233	6 352	1 415
1833	Rana	25 947	27 817	1 072	32 522	1 253
1834	Lurøy	1 877	-6 522	-3 475	-6 181	-3 293
1835	Træna	448	8 835	19 721	8 916	19 903
1836	Rødøy	1 139	2 339	2 054	2 546	2 235
1837	Meløy	6 183	11 033	1 784	12 154	1 966
1838	Gildeskål	1 955	2 018	1 032	2 373	1 214
1839	Beiarn	1 035	1 167	1 127	1 355	1 309
1840	Saltdal	4 695	5 475	1 166	6 326	1 347
1841	Fauske	9 603	19 198	1 999	20 940	2 181
1845	Sørfold	1 852	4 692	2 533	5 028	2 715
1848	Steigen	2 674	2 098	785	2 583	966
1851	Lødingen	2 024	3 597	1 777	3 964	1 959
1853	Evenes	1 330	2 245	1 688	2 487	1 870
1856	Røst	462	8 557	18 522	8 641	18 703
1857	Værøy	676	10 479	15 502	10 602	15 683
1859	Flakstad	1 221	4 895	4 009	5 117	4 191
1860	Vestvågøy	11 553	14 967	1 296	17 062	1 477
1865	Vågan	9 737	13 965	1 434	15 731	1 616
1866	Hadsel	8 199	11 683	1 425	13 170	1 606
1867	Bø	2 617	2 716	1 038	3 191	1 219
1868	Øksnes	4 553	5 682	1 248	6 508	1 429
1870	Sortland	10 667	10 417	977	12 351	1 158
1871	Andøy	4 585	4 365	952	5 196	1 133
1874	Moskenes	975	4 235	4 344	4 412	4 525
1875	Hamarøy	2 718	5 845	2 151	6 338	2 332
3101	Halden	31 840	47 787	1 501	53 561	1 682
3103	Moss	51 545	55 356	1 074	64 704	1 255
3105	Sarpsborg	59 502	67 116	1 128	77 907	1 309
3107	Fredrikstad	84 770	101 605	1 199	116 978	1 380
3110	Hvaler	4 774	4 875	1 021	5 741	1 203

Knr	Kommune	Innbyggjarar i alt per 1.7.2023	Anslag første år med ytterlegare 1 mrd. vekst		Anslag første år med ytterlegare 2 mrd. vekst	
			1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.
		1	2	3	4	5
3112	Råde	8 039	9 684	1 205	11 142	1 386
3114	Våler (Viken)	6 102	14 951	2 450	16 058	2 632
3116	Skiptvet	3 915	11 582	2 958	12 292	3 140
3118	Indre Østfold	46 641	65 820	1 411	74 278	1 593
3120	Rakkestad	8 413	16 158	1 921	17 684	2 102
3122	Marker	3 634	4 408	1 213	5 067	1 394
3124	Aremark	1 350	5 305	3 930	5 550	4 111
3201	Bærum	130 586	-211 880	-1 623	-188 197	-1 441
3203	Asker	98 041	-84 670	-864	-66 890	-682
3205	Lillestrøm	93 010	117 721	1 266	134 589	1 447
3207	Nordre Follo	62 813	34 741	553	46 133	734
3209	Ullensaker	43 293	70 828	1 636	78 679	1 817
3212	Nesodden	20 366	22 901	1 124	26 594	1 306
3214	Frogn	16 150	4 530	280	7 459	462
3216	Vestby	19 348	23 226	1 200	26 735	1 382
3218	Ås	21 409	32 620	1 524	36 502	1 705
3220	Enebakk	11 385	23 352	2 051	25 417	2 233
3222	Lørenskog	47 305	42 940	908	51 519	1 089
3224	Rælingen	19 822	39 095	1 972	42 690	2 154
3226	Aurskog-Høland	17 998	29 343	1 630	32 607	1 812
3228	Nes	24 470	38 316	1 566	42 754	1 747
3230	Gjerdrum	7 313	17 129	2 342	18 455	2 524
3232	Nittedal	25 620	26 435	1 032	31 081	1 213
3234	Lunner	9 336	15 122	1 620	16 815	1 801
3236	Jevnaker	7 002	18 251	2 607	19 521	2 788
3238	Nannestad	15 802	20 930	1 325	23 796	1 506
3240	Eidsvoll	27 681	21 024	760	26 044	941
3242	Hurdal	2 926	8 246	2 818	8 777	3 000
3301	Drammen	103 703	146 940	1 417	165 747	1 598
3303	Kongsberg	28 575	47 584	1 665	52 766	1 847
3305	Ringerike	31 467	51 203	1 627	56 910	1 809
3310	Hole	6 923	3 990	576	5 245	758
3312	Lier	28 322	21 341	754	26 477	935
3314	Øvre Eiker	20 626	35 122	1 703	38 862	1 884
3316	Modum	14 636	25 455	1 739	28 109	1 921
3318	Krødsherad	2 228	5 577	2 503	5 981	2 685
3320	Flå	1 097	3 414	3 112	3 613	3 293
3322	Nesbyen	3 299	9 860	2 989	10 458	3 170
3324	Gol	4 806	13 644	2 839	14 515	3 020
3326	Hemsedal	2 645	4 875	1 843	5 355	2 025
3328	Ål	4 876	13 060	2 678	13 944	2 860
3330	Hol	4 531	7 606	1 679	8 428	1 860
3332	Sigdal	3 502	14 384	4 107	15 019	4 289
3334	Flesberg	2 765	10 152	3 671	10 653	3 853
3336	Rollag	1 383	3 402	2 460	3 653	2 641
3338	Nore og Uvdal	2 511	2 403	957	2 859	1 138
3401	Kongsvinger	18 109	25 594	1 413	28 879	1 595
3403	Hamar	32 501	55 940	1 721	61 834	1 903
3405	Lillehammer	28 572	36 944	1 293	42 126	1 474
3407	Gjøvik	30 593	48 151	1 574	53 699	1 755
3411	Ringsaker	35 557	55 031	1 548	61 479	1 729
3412	Løten	7 916	16 226	2 050	17 661	2 231
3413	Stange	21 398	29 234	1 366	33 115	1 548
3414	Nord-Odal	5 007	10 522	2 101	11 430	2 283

Knr	Kommune	Innbyggjarar i alt per 1.7.2023	Anslag første år med ytterlegare 1 mrd. vekst		Anslag første år med ytterlegare 2 mrd. vekst	
			1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.
		1	2	3	4	5
3415	Sør-Odal	8 082	19 554	2 419	21 020	2 601
3416	Eidskog	6 034	14 508	2 404	15 603	2 586
3417	Grue	4 553	11 692	2 568	12 518	2 749
3418	Åsnes	7 281	11 450	1 573	12 770	1 754
3419	Våler (Innlandet)	3 635	10 879	2 993	11 538	3 174
3420	Elverum	21 652	37 069	1 712	40 996	1 893
3421	Trysil	6 565	6 842	1 042	8 033	1 224
3422	Åmot	4 183	13 394	3 202	14 153	3 383
3423	Stor-Elvdal	2 285	2 546	1 114	2 961	1 296
3424	Rendalen	1 824	3 695	2 026	4 026	2 207
3425	Engerdal	1 386	2 795	2 017	3 047	2 198
3426	Tolga	1 586	3 912	2 467	4 200	2 648
3427	Tynset	5 625	6 412	1 140	7 432	1 321
3428	Alvdal	2 508	5 267	2 100	5 722	2 282
3429	Folldal	1 515	1 594	1 052	1 868	1 233
3430	Os	1 870	7 117	3 806	7 456	3 987
3431	Dovre	2 488	3 847	1 546	4 298	1 727
3432	Lesja	1 969	1 964	998	2 321	1 179
3433	Skjåk	2 154	2 479	1 151	2 869	1 332
3434	Lom	2 221	4 052	1 824	4 454	2 006
3435	Vågå	3 545	5 105	1 440	5 748	1 622
3436	Nord-Fron	5 619	7 329	1 304	8 348	1 486
3437	Sel	5 618	6 350	1 130	7 368	1 312
3438	Sør-Fron	3 114	11 526	3 701	12 091	3 883
3439	Ringebu	4 426	9 056	2 046	9 859	2 227
3440	Øyer	5 140	13 119	2 552	14 052	2 734
3441	Gausdal	6 166	14 900	2 417	16 018	2 598
3442	Østre Toten	14 900	27 260	1 830	29 962	2 011
3443	Vestre Toten	13 700	28 534	2 083	31 019	2 264
3446	Gran	13 610	18 805	1 382	21 273	1 563
3447	Søndre Land	5 564	9 889	1 777	10 898	1 959
3448	Nordre Land	6 540	11 128	1 702	12 314	1 883
3449	Sør-Aurdal	2 848	5 044	1 771	5 560	1 952
3450	Etnedal	1 250	4 200	3 360	4 427	3 542
3451	Nord-Aurdal	6 405	6 745	1 053	7 906	1 234
3452	Vestre Slidre	2 092	5 700	2 725	6 079	2 906
3453	Øystre Slidre	3 328	7 132	2 143	7 735	2 324
3454	Vang	1 690	2 071	1 226	2 378	1 407
3901	Horten	27 705	29 501	1 065	34 526	1 246
3903	Holmestrand	26 485	20 955	791	25 758	973
3905	Tønsberg	58 823	44 043	749	54 711	930
3907	Sandefjord	65 920	56 804	862	68 759	1 043
3909	Larvik	48 409	33 068	683	41 848	864
3911	Færder	27 423	31 059	1 133	36 032	1 314
4001	Porsgrunn	37 107	47 039	1 268	53 768	1 449
4003	Skien	56 239	63 713	1 133	73 913	1 314
4005	Notodden	13 163	14 501	1 102	16 888	1 283
4010	Siljan	2 377	11 834	4 979	12 265	5 160
4012	Bamble	14 247	20 461	1 436	23 044	1 617
4014	Kragerø	10 434	11 712	1 122	13 604	1 304
4016	Drangedal	4 108	9 337	2 273	10 082	2 454
4018	Nome	6 574	8 592	1 307	9 785	1 488
4020	Midt-Telemark	10 742	18 115	1 686	20 063	1 868
4022	Seljord	2 971	5 484	1 846	6 023	2 027

Knr	Kommune	Innbyggjarar i alt per 1.7.2023	Anslag første år med ytterlegare 1 mrd. vekst		Anslag første år med ytterlegare 2 mrd. vekst	
			1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.
		1	2	3	4	5
4024	Hjartdal	1 612	5 606	3 478	5 899	3 659
4026	Tinn	5 547	3 629	654	4 635	836
4028	Kviteseid	2 448	3 625	1 481	4 069	1 662
4030	Nissedal	1 470	3 724	2 533	3 991	2 715
4032	Fyresdal	1 258	1 276	1 014	1 504	1 196
4034	Tokke	2 204	3 106	1 409	3 505	1 590
4036	Vinje	3 837	4 890	1 274	5 586	1 456
4201	Risør	6 853	5 416	790	6 658	972
4202	Grimstad	24 632	23 558	956	28 025	1 138
4203	Arendal	46 212	46 849	1 014	55 230	1 195
4204	Kristiansand	115 736	104 181	900	125 171	1 082
4205	Lindesnes	23 558	17 352	737	21 625	918
4206	Farsund	9 919	12 452	1 255	14 251	1 437
4207	Flekkefjord	9 282	10 332	1 113	12 016	1 295
4211	Gjerstad	2 427	8 572	3 532	9 013	3 713
4212	Vegårshei	2 181	7 543	3 458	7 938	3 640
4213	Tvedestrand	6 231	7 968	1 279	9 098	1 460
4214	Froland	6 231	17 976	2 885	19 106	3 066
4215	Lillesand	11 471	16 556	1 443	18 636	1 625
4216	Birkenes	5 438	10 714	1 970	11 700	2 152
4217	Åmli	1 784	2 283	1 280	2 607	1 461
4218	Iveland	1 354	7 010	5 177	7 255	5 358
4219	Evje og Hornnes	3 959	8 034	2 029	8 752	2 211
4220	Bygland	1 162	1 357	1 168	1 568	1 349
4221	Valle	1 201	2 999	2 497	3 217	2 678
4222	Bykle	1 007	2 619	2 601	2 802	2 782
4223	Vennesla	15 391	25 249	1 640	28 040	1 822
4224	Åseral	910	2 912	3 200	3 077	3 382
4225	Lyngdal	10 820	17 173	1 587	19 136	1 769
4226	Hægebostad	1 771	5 063	2 859	5 385	3 040
4227	Kvinesdal	6 054	10 607	1 752	11 705	1 933
4228	Sirdal	1 860	1 456	783	1 794	964
4601	Bergen	290 316	226 649	781	279 299	962
4602	Kinn	17 230	31 221	1 812	34 346	1 993
4611	Etne	4 072	11 149	2 738	11 887	2 919
4612	Sveio	5 757	14 315	2 487	15 359	2 668
4613	Bømlo	12 238	29 910	2 444	32 130	2 625
4614	Stord	19 210	40 959	2 132	44 443	2 314
4615	Fitjar	3 198	12 244	3 829	12 824	4 010
4616	Tysnes	2 915	-1 107	-380	-578	-198
4617	Kvinnherad	13 074	15 131	1 157	17 502	1 339
4618	Ullensvang	11 140	9 100	817	11 121	998
4619	Eidfjord	963	2 048	2 127	2 223	2 308
4620	Ulvik	1 080	1 797	1 664	1 993	1 845
4621	Voss	16 222	16 307	1 005	19 249	1 187
4622	Kvam	8 527	7 609	892	9 155	1 074
4623	Samnanger	2 506	8 719	3 479	9 173	3 661
4624	Bjørnafjorden	25 780	27 680	1 074	32 355	1 255
4625	Austevoll	5 293	-20 485	-3 870	-19 525	-3 689
4626	Øygarden	39 563	54 633	1 381	61 808	1 562
4627	Askøy	30 058	32 757	1 090	38 208	1 271
4628	Vaksdal	3 883	8 391	2 161	9 095	2 342
4629	Modalen	375	-64	-170	4	12
4630	Osterøy	8 206	18 900	2 303	20 388	2 485

Knr	Kommune	Innbyggjarar i alt per 1.7.2023	Anslag første år med ytterlegare 1 mrd. vekst		Anslag første år med ytterlegare 2 mrd. vekst	
			1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.
		1	2	3	4	5
4631	Alver	29 977	37 977	1 267	43 414	1 448
4632	Austrheim	2 873	11 717	4 078	12 238	4 260
4633	Fedje	521	2 155	4 137	2 250	4 318
4634	Masfjorden	1 676	3 157	1 884	3 461	2 065
4635	Gulen	2 219	1 342	605	1 745	786
4636	Solund	764	804	1 052	942	1 233
4637	Hyllestad	1 266	2 113	1 669	2 342	1 850
4638	Høyanger	3 916	4 083	1 043	4 793	1 224
4639	Vik	2 553	2 849	1 116	3 312	1 297
4640	Sogndal	12 189	10 364	850	12 574	1 032
4641	Aurland	1 797	2 234	1 243	2 560	1 425
4642	Lærdal	2 136	4 134	1 935	4 521	2 117
4643	Årdal	5 214	13 754	2 638	14 699	2 819
4644	Luster	5 345	6 607	1 236	7 576	1 417
4645	Askvoll	2 956	3 747	1 268	4 283	1 449
4646	Fjaler	2 885	4 084	1 415	4 607	1 597
4647	Sunnfjord	22 325	25 195	1 129	29 244	1 310
4648	Bremanger	3 430	5 816	1 696	6 438	1 877
4649	Stad	9 609	7 138	743	8 881	924
4650	Gloppen	5 923	8 209	1 386	9 283	1 567
4651	Stryn	7 256	16 152	2 226	17 468	2 407
5001	Trondheim	213 125	247 095	1 159	285 747	1 341
5006	Steinkjer	23 963	33 714	1 407	38 060	1 588
5007	Namsos	15 116	18 099	1 197	20 841	1 379
5014	Frøya	5 421	-44 638	-8 234	-43 654	-8 053
5020	Osen	905	2 054	2 269	2 218	2 450
5021	Oppdal	7 361	8 479	1 152	9 814	1 333
5022	Rennebu	2 490	4 607	1 850	5 058	2 031
5025	Røros	5 658	4 910	868	5 936	1 049
5026	Holtålen	2 024	2 494	1 232	2 861	1 414
5027	Midtre Gauldal	6 143	16 913	2 753	18 027	2 935
5028	Melhus	17 435	28 792	1 651	31 954	1 833
5029	Skaun	8 455	10 469	1 238	12 003	1 420
5031	Malvik	14 747	20 803	1 411	23 478	1 592
5032	Selbu	4 183	5 492	1 313	6 251	1 494
5033	Tydal	758	960	1 266	1 097	1 447
5034	Meråker	2 449	3 474	1 419	3 918	1 600
5035	Stjørdal	24 614	23 974	974	28 438	1 155
5036	Frosta	2 635	7 438	2 823	7 915	3 004
5037	Levanger	20 492	26 326	1 285	30 042	1 466
5038	Verdal	15 121	17 746	1 174	20 488	1 355
5041	Snåsa	2 022	6 536	3 232	6 903	3 414
5042	Lierne	1 298	3 041	2 343	3 276	2 524
5043	Røyrvik	425	1 670	3 929	1 747	4 110
5044	Namsskogan	831	868	1 044	1 018	1 225
5045	Grong	2 304	1 713	743	2 131	925
5046	Høylandet	1 234	3 898	3 159	4 122	3 341
5047	Overhalla	3 885	7 471	1 923	8 175	2 104
5049	Flatanger	1 103	-1 810	-1 641	-1 610	-1 460
5052	Leka	587	938	1 598	1 044	1 779
5053	Inderøy	6 864	9 966	1 452	11 210	1 633
5054	Indre Fosen	10 015	10 165	1 015	11 981	1 196
5055	Heim	5 920	4 860	821	5 934	1 002
5056	Hitra	5 315	10 517	1 979	11 481	2 160

Knr	Kommune	Innbyggjarar i alt per 1.7.2023	Anslag første år med ytterlegare 1 mrd. vekst		Anslag første år med ytterlegare 2 mrd. vekst	
			1000 kr	Kr per innb.	1000 kr	Kr per innb.
		1	2	3	4	5
5057	Ørland	10 501	15 129	1 441	17 033	1 622
5058	Åfjord	4 321	2 940	680	3 723	862
5059	Orkland	18 737	14 023	748	17 421	930
5060	Nærøysund	10 011	8 974	896	10 790	1 078
5061	Rindal	1 969	3 565	1 810	3 922	1 992
5501	Tromsø	78 135	122 253	1 565	136 423	1 746
5503	Harstad	24 998	21 173	847	25 706	1 028
5510	Kvæfjord	2 855	2 613	915	3 131	1 097
5512	Tjeldsund	4 190	5 876	1 402	6 636	1 584
5514	Ibestad	1 283	775	604	1 008	786
5516	Gratangen	1 064	899	845	1 092	1 026
5518	Lavangen	998	3 341	3 347	3 522	3 529
5520	Bardu	3 978	10 744	2 701	11 465	2 882
5522	Salangen	2 055	3 987	1 940	4 360	2 121
5524	Målselv	6 804	12 609	1 853	13 843	2 035
5526	Sørreisa	3 480	7 536	2 165	8 167	2 347
5528	Dyrøy	1 074	1 106	1 030	1 301	1 211
5530	Senja	14 918	16 583	1 112	19 289	1 293
5532	Balsfjord	5 555	6 581	1 185	7 588	1 366
5534	Karlsøy	2 195	1 649	751	2 047	933
5536	Lyngen	2 732	8 649	3 166	9 145	3 347
5538	Storfjord	1 837	3 286	1 789	3 619	1 970
5540	Kåfjord	1 982	1 982	1 000	2 342	1 181
5542	Skjervøy	2 782	3 723	1 338	4 228	1 520
5544	Nordreisa	4 826	5 136	1 064	6 011	1 246
5546	Kvænangen	1 130	1 868	1 653	2 073	1 835
5601	Alta	21 558	24 998	1 160	28 908	1 341
5603	Hammerfest	11 299	32 244	2 854	34 293	3 035
5605	Sør-Varanger	9 890	21 436	2 167	23 230	2 349
5607	Vadsø	5 647	20 828	3 688	21 852	3 870
5610	Karasjok	2 562	3 796	1 481	4 260	1 663
5612	Kautokeino	2 829	5 665	2 002	6 178	2 184
5614	Loppa	853	3 243	3 802	3 398	3 984
5616	Hasvik	963	3 636	3 776	3 811	3 957
5618	Måsøy	1 106	3 445	3 114	3 645	3 296
5620	Nordkapp	2 947	3 181	1 079	3 715	1 261
5622	Porsanger	3 858	4 519	1 171	5 218	1 353
5624	Lebesby	1 222	1 615	1 322	1 837	1 503
5626	Gamvik	1 070	4 406	4 118	4 600	4 299
5628	Tana	2 793	4 067	1 456	4 573	1 637
5630	Berlevåg	906	3 423	3 778	3 587	3 959
5632	Båtsfjord	2 120	10 246	4 833	10 630	5 014
5634	Vardø	1 959	5 833	2 978	6 188	3 159
5636	Nesseby	876	1 167	1 332	1 326	1 514
	Heile landet	5 514 056	6 000 000	1 088	7 000 000	1 269

Statsråden

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite
0026 OSLO

Dykkar ref

Vår ref

Dato

24/2100-24

5. juni 2024

Svar på oppfølgingsspørsmål frå Høyre til Prop 102 S (2023-2024) Kommuneproposisjonen 2025

Eg viser til tre oppfølgingsspørsmål av 4. juni frå Høyres medlemmer i kommunal- og forvaltningskomiteen som ledd i behandlinga av Prop. 102 S (2023–2024) *Kommuneproposisjonen 2025*.

Tabell 1 til oppfølgingsspørsmål 1 og 2, og tabell 2 til oppfølgingsspørsmål 3 er lagt ved i Excel-format. Begge tabellar har fleire fanar.

Oppfølgingsspørsmål 1

Hva er fordelingsvirkningene i kroner per kommune og i kroner per innbygger ved en inntektsutjevning på 93, 94, 95, 96, og 97 prosent basert på dagens inntektssystem for årene 2025 til og med 2029.

Svar

Dagens inntektsutjamning omfattar inntekter frå skatt på inntekt og formue og dessutan naturressursskatt. I dagens inntektsutjamning er det ei symmetrisk utjamning av skatteinntekter og ei asymmetrisk utjamning (tilleggskompensasjon) som går til dei mest skattesvake kommunane. Den symmetriske utjamninga inneber at alle kommunar med skatteinntekter under 100 prosent av landsgjennomsnittet per innbyggjar får kompensert 60 prosent av differansen mellom eiga skatteinntekt og landsgjennomsnittet og at kommunar med inntekter over 100 prosent av landsgjennomsnittet må gi frå seg 60 prosent av differansen mellom eiga skatteinntekt og landsgjennomsnittet.

Tilleggskompensasjonen blir gitt til kommunar med skatteinntekter under 90 prosent av landsgjennomsnittet, der desse kommunane blir kompenserte med 35 prosent av differansen

mellom eiga inntekt og 90 prosent av landsgjennomsnittet. Denne kompensasjonen blir finansiert av alle kommunar gjennom eit likt trekk per innbyggjar i inntektsutjamninga.

Samla kan ikkje summen av tilleggskompensasjon og den symmetriske utjamninga vere 100 prosent eller høgare. Med regjeringa sitt forslag om å auke den symmetriske utjamninga til 64 pst. og behalde dagens tilleggskompensasjon blir kompensasjonsgraden 99 prosent for inntekter under 90 pst. av landsgjennomsnittet. Om ein vil auke den symmetriske utjamninga utover 65 prosent må ein derfor òg gjere noko med tilleggskompensasjonen.

Dei vedlagte tabellane viser fordelingsverknadene av ei symmetrisk utjamning på høvesvis 93, 94, 95, 96 og 97 prosent. I desse berekningane er det føresett at det ikkje er nokon tilleggskompensasjon, og at all utjamning skjer gjennom den symmetriske utjamninga. Det vil og vere mogleg med andre variantar av modellar for inntektsutjamning, som inneheld ein eller anna form for tilleggskompensasjon. Dette er ikkje utgreia, og å utvikle ein ny modell for inntektsutjamning vil krevje ei større utgreiing.

Det er laga eigne tabellar som viser førsteårsverknadene av å fase inn endringane for kvar av desse alternativa over 1, 2, 3, 4 og 5 år. Førsteårsverknaden er fordelingsverknaden det første året ved ei gradvis innfasing. I desse tala er det føresett at førsteårsverknaden ved å fase inn over to år er halvparten av total verknad, ein tredel ved innfasing over 3 år, ein firedel ved innfasing over 4 år og ein femdel ved innfasing over 5 år. Det er føresett at ein faser inn ein lik andel av den fulle verknaden kvart år i perioden, slik at den årlege innfasinga er lik førsteårseffekten. Ved ei innfasing over til dømes 3 år vil effekten i år 2 vere lik det dobbelte av førsteårseffekten, før endringa får full verknad i år 3. Eit anslag på verknaden i år 2 vil til dømes være full effekt ved innfasing over 2 år, 2/3 av full effekt ved innfasing over 3 år, halvparten av full effekt ved innfasing over 4 år og 2/5 av full effekt ved innfasing over 5 år osb.

Berekningane er av omsyn til konsistens og representativitet gjennomført på eit skattegrunnlag for 2020 som er justert opp til 2024-nivå. Det blir understreka at framtidige skatteinntekter er usikre, og at fordelingsverknadene for endringar i skatteelementa er anslag.

Regjeringa har ikkje utarbeida anslag for skatteinntektene til kommunane fleire år fram i tid og har derfor ikkje utarbeida tabellar med anslag på fordelingsverknader for åra 2027–2029.

Oppfølgingsspørsmål 2

Hva er fordelingsvirkningene i kroner per kommune og i kroner per innbyggjar ved en inntektsutjevning på 93, 94, 95 prosent basert på dagens inntektssystem for årene 2025 til og med 2029.

Svar

Vi viser til svar på spm. 1, og fordelingsverknadene med ei inntektsutjamning på 93, 94 og 95 prosent.

Oppfølgingsspørsmål 3

Hva er anslaget for inntektene kommunen med de laveste skatteinntektene vil få, målt i prosent av landsgjennomsnittet, ved en symmetrisk utjevning på hhv. 61, 62, 63, 64 og 65 prosent, uten å halvere kommunenes andel av formuesskatt og ta ut utbytteskatt slik regjeringen har foreslått? Ber også om fordelingsvirkning i kroner per kommune og i kroner per innbygger.

Svar

Vedlagt er tabellar som viser verknadene av å endre den symmetriske utjamninga til høvesvis 61, 62, 63, 64 og 65 prosent. Tilleggskompensasjonen er vidareført på same nivå som i dagens system. Kommunen med dei lågaste skatteinntektene utanfor utjamninga hadde i 2020 skatteinntekter per innbyggjar på 93,4 prosent. Ved utjamning på høvesvis 61, 62, 63 64 og 65 prosent ville inntektene for kommunen med dei lågaste inntektene ha vore høvesvis 93,8 prosent, 94,2 prosent, 94,6 prosent, 95,0 prosent og 95,4 prosent.

Det er laga egne tabellar som viser verknadene av å fase inn endringane for kvar av desse alternativa over 1, 2, 3, 4 og 5 år. Innfasinga er gjort med dei same føresetnadene som i svar på spørsmål 1 og 2.

Berekningane er av omsyn til konsistens og representativitet gjennomført på eit skattegrunnlag for 2020 som er justert opp til 2024-nivå. Det blir understreka at framtidige skatteinntekter er usikre, og at fordelingsverknadene for endringar i skatteelementa er anslag.

Regjeringa har ikkje utarbeida anslag for skatteinntektene til kommunane fleire år fram i tid og har derfor ikkje utarbeida tabellar med anslag på fordelingsverknader for åra 2027–2029.

Med helsing

Erling Sande

Tabell 1A: Oppfølgings spørsmål 1 og 2 frå Høgre - Fordelingsverknader av symmetrisk inntektsutjamning på 93, 94, 95, 96 og 97 prosent. Ingen tilleggskompensasjon.

Tabellforklaring:

Kolonne 1: Innbyggartal per 1.7.2023.

Kolonne 2: Fordelingsverknader av symmetrisk utjamning på 93 prosent samanlikna med systemet i dag . Tal i 1000 kroner.

Kolonne 3: Fordelingsverknader av symmetrisk utjamning på 93 prosent samanlikna med systemet i dag . Tal i kroner per innbyggjar.

Kolonne 4: Fordelingsverknader av symmetrisk utjamning på 94 prosent samanlikna med systemet i dag . Tal i 1000 kroner.

Kolonne 5: Fordelingsverknader av symmetrisk utjamning på 94 prosent samanlikna med systemet i dag . Tal i kroner per innbyggjar.

Kolonne 6: Fordelingsverknader av symmetrisk utjamning på 95 prosent samanlikna med systemet i dag . Tal i 1000 kroner.

Kolonne 7: Fordelingsverknader av symmetrisk utjamning på 95 prosent samanlikna med systemet i dag . Tal i kroner per innbyggjar.

Kolonne 8: Fordelingsverknader av symmetrisk utjamning på 96 prosent samanlikna med systemet i dag . Tal i 1000 kroner.

Kolonne 9: Fordelingsverknader av symmetrisk utjamning på 96 prosent samanlikna med systemet i dag . Tal i kroner per innbyggjar.

Kolonne 10: Fordelingsverknader av symmetrisk utjamning på 97 prosent samanlikna med systemet i dag . Tal i 1000 kroner.

Kolonne 11: Fordelingsverknader av symmetrisk utjamning på 97 prosent samanlikna med systemet i dag . Tal i kroner per innbyggjar.

Kommune	Innbyggartal per 1.7.2023	Fordelingsverknader av symmetrisk utjamning på 93 prosent		Fordelingsverknader av symmetrisk utjamning på 94 prosent		Fordelingsverknader av symmetrisk utjamning på 95 prosent		Fordelingsverknader av symmetrisk utjamning på 96 prosent		Fordelingsverknader av symmetrisk utjamning på 97 prosent	
		(1000 kr)	(kr per innb.)	(1000 kr)	(kr per innb.)	(1000 kr)	(kr per innb.)	(1000 kr)	(kr per innb.)	(1000 kr)	(kr per innb.)
	Kolonne 1	Kolonne 2	Kolonne 3	Kolonne 4	Kolonne 5	Kolonne 6	Kolonne 7	Kolonne 8	Kolonne 9	Kolonne 10	Kolonne 11
301 Oslo	711 918	-2 976 843	-4 181	-3 076 797	-4 322	-3 176 752	-4 462	-3 276 706	-4 603	-3 376 661	-4 743
1101 Eigersund	15 177	-8 125	-535	-8 579	-565	-9 033	-595	-9 488	-625	-9 942	-655
1103 Stavanger	146 810	-377 036	-2 568	-390 479	-2 660	-403 923	-2 751	-417 366	-2 843	-430 809	-2 934
1106 Haugesund	38 218	44 913	1 175	45 749	1 197	46 585	1 219	47 421	1 241	48 257	1 263
1108 Sandnes	83 219	57 728	694	58 359	701	58 991	709	59 622	716	60 254	724
1111 Sokndal	3 325	5 756	1 731	5 994	1 803	6 232	1 874	6 470	1 946	6 708	2 017
1112 Lund	3 235	5 547	1 715	5 815	1 798	6 084	1 881	6 352	1 964	6 621	2 047
1114 Bjerkreim	2 861	4 905	1 714	5 100	1 783	5 295	1 851	5 490	1 919	5 686	1 987
1119 Hå	19 712	33 417	1 695	34 750	1 763	36 083	1 830	37 416	1 898	38 748	1 966
1120 Klepp	20 766	28 264	1 361	28 845	1 389	29 426	1 417	30 007	1 445	30 588	1 473
1121 Time	19 876	22 497	1 132	22 913	1 153	23 329	1 174	23 745	1 195	24 161	1 216
1122 Gjesdal	12 384	21 414	1 729	22 109	1 785	22 804	1 841	23 498	1 897	24 193	1 954
1124 Sola	28 492	-74 983	-2 632	-77 637	-2 725	-80 290	-2 818	-82 944	-2 911	-85 598	-3 004
1127 Randaberg	11 733	-10 528	-897	-11 005	-938	-11 482	-979	-11 958	-1 019	-12 435	-1 060
1130 Strand	13 578	23 202	1 709	23 920	1 762	24 639	1 815	25 358	1 868	26 076	1 920
1133 Hjelmeland	2 635	-4 444	-1 687	-4 615	-1 751	-4 786	-1 816	-4 957	-1 881	-5 128	-1 946
1134 Suldal	3 827	-10 546	-2 756	-10 919	-2 853	-11 292	-2 951	-11 666	-3 048	-12 039	-3 146
1135 Sauda	4 559	1 468	322	1 448	318	1 427	313	1 407	309	1 387	304
1144 Kvitsøy	537	912	1 698	947	1 763	982	1 829	1 018	1 895	1 053	1 961
1145 Bokn	880	1 537	1 747	1 578	1 793	1 619	1 840	1 660	1 886	1 700	1 932
1146 Tysvær	11 499	19 668	1 710	20 346	1 769	21 023	1 828	21 701	1 887	22 379	1 946
1149 Karmøy	43 086	74 896	1 738	77 524	1 799	80 153	1 860	82 781	1 921	85 410	1 982
1151 Utsira	209	154	738	156	747	158	756	160	765	162	774
1160 Vindafjord	8 927	-10 529	-1 180	-10 971	-1 229	-11 413	-1 278	-11 854	-1 328	-12 296	-1 377
1505 Kristiansund	24 240	42 960	1 772	44 450	1 834	45 940	1 895	47 429	1 957	48 919	2 018
1506 Molde	32 512	42 760	1 315	43 606	1 341	44 453	1 367	45 299	1 393	46 145	1 419
1508 Ålesund	58 186	42 882	737	43 380	746	43 879	754	44 378	763	44 876	771
1511 Vanylven	3 034	5 537	1 825	5 729	1 888	5 922	1 952	6 115	2 016	6 308	2 079
1514 Sande	2 442	2 948	1 207	3 003	1 230	3 057	1 252	3 112	1 274	3 167	1 297
1515 Herøy (Møre)	8 903	-8 076	-907	-8 445	-949	-8 815	-990	-9 185	-1 032	-9 555	-1 073
1516 Ulstein	8 882	994	112	903	102	813	92	723	81	632	71
1517 Hareid	5 170	8 963	1 734	9 398	1 818	9 832	1 902	10 267	1 986	10 702	2 070
1520 Ørsta	10 977	18 919	1 724	19 743	1 799	20 567	1 874	21 391	1 949	22 216	2 024
1525 Stranda	4 402	7 557	1 717	7 723	1 754	7 888	1 792	8 054	1 830	8 219	1 867
1528 Sykkylven	7 606	13 376	1 759	13 931	1 832	14 487	1 905	15 043	1 978	15 599	2 051
1531 Sula	9 670	16 221	1 677	16 955	1 753	17 689	1 829	18 423	1 905	19 157	1 981
1532 Giske	8 675	13 948	1 608	14 252	1 643	14 556	1 678	14 860	1 713	15 163	1 748
1535 Vestnes	7 097	10 564	1 489	10 792	1 521	11 021	1 553	11 249	1 585	11 477	1 617
1539 Rauma	7 082	13 414	1 894	13 801	1 949	14 189	2 004	14 577	2 058	14 964	2 113
1547 Aukra	3 692	6 287	1 703	6 428	1 741	6 569	1 779	6 710	1 818	6 852	1 856
1554 Averøy	5 928	10 518	1 774	10 758	1 815	10 997	1 855	11 237	1 896	11 476	1 936
1557 Gjemnes	2 665	4 482	1 682	4 739	1 778	4 995	1 874	5 252	1 971	5 508	2 067
1560 Tingvoll	3 036	5 233	1 724	5 490	1 808	5 747	1 893	6 004	1 978	6 262	2 062
1563 Sunndal	7 284	10 543	1 447	10 763	1 478	10 984	1 508	11 205	1 538	11 425	1 569
1566 Surnadal	5 959	10 037	1 684	10 642	1 786	11 248	1 888	11 854	1 989	12 459	2 091
1573 Smøla	2 142	3 814	1 781	3 949	1 844	4 085	1 907	4 220	1 970	4 356	2 034
1576 Aure	3 386	6 267	1 851	6 465	1 909	6 663	1 968	6 861	2 026	7 059	2 085
1577 Volda	10 897	17 878	1 641	18 888	1 733	19 899	1 826	20 909	1 919	21 919	2 011
1578 Fjord	2 505	4 541	1 813	4 692	1 873	4 843	1 933	4 994	1 994	5 145	2 054
1579 Hustadvika	13 390	23 211	1 733	24 220	1 809	25 230	1 884	26 239	1 960	27 249	2 035
1580 Haram	9 402	6 981	742	7 062	751	7 143	760	7 224	768	7 305	777
1804 Bodø	53 401	49 421	925	50 183	940	50 944	954	51 706	968	52 468	983
1806 Narvik	21 560	39 106	1 814	40 305	1 869	41 505	1 925	42 705	1 981	43 905	2 036
1811 Bindal	1 371	2 538	1 851	2 624	1 914	2 709	1 976	2 795	2 039	2 880	2 101
1812 Sømna	1 976	3 330	1 685	3 541	1 792	3 752	1 899	3 964	2 006	4 175	2 113
1813 Brønnøy	7 813	13 696	1 753	14 369	1 839	15 042	1 925	15 715	2 011	16 388	2 098
1815 Vega	1 226	2 004	1 635	2 142	1 747	2 280	1 860	2 418	1 972	2 556	2 085
1816 Vevelstad	476	819	1 720	848	1 782	878	1 844	907	1 906	937	1 968
1818 Herøy (Nordl)	1 844	3 223	1 748	3 299	1 789	3 376	1 831	3 453	1 873	3 530	1 914
1820 Alstahaug	7 414	13 047	1 760	13 598	1 834	14 149	1 908	14 700	1 983	15 252	2 057
1822 Leirfjord	2 317	3 786	1 634	4 072	1 758	4 359	1 881	4 645	2 005	4 931	2 128
1824 Vefsn	13 404	23 390	1 745	24 309	1 814	25 228	1 882	26 147	1 951	27 066	2 019
1825 Grane	1 460	2 508	1 718	2 662	1 823	2 816	1 929	2 970	2 034	3 123	2 139
1826 Aarbotte - Ha	1 287	2 170	1 686	2 317	1 801	2 464	1 915	2 611	2 029	2 758	2 143
1827 Dønna	1 391	1 485	1 068	1 511	1 086	1 537	1 105	1 563	1 123	1 588	1 142
1828 Nesna	1 805	2 930	1 623	3 138	1 739	3 346	1 854	3 554	1 969	3 761	2 084
1832 Hemnes	4 490	6 098	1 358	6 221	1 385	6 343	1 413	6 465	1 440	6 587	1 467
1833 Rana	25 947	46 931	1 809	48 340	1 863	49 749	1 917	51 158	1 972	52 567	2 026
1834 Lurøy	1 877	-8 929	-4 757	-9 226	-4 915	-9 523	-5 073	-9 820	-5 232	-10 117	-5 390
1835 Træna	448	-471	-1 052	-492	-1 097	-512	-1 143	-532	-1 188	-553	-1 234
1836 Rødøy	1 139	2 131	1 871	2 218	1 947	2 305	2 023	2 392	2 100	2 479	2 176
1837 Meløy	6 183	9 359	1 514	9 554	1 545	9 750	1 577	9 945	1 608	10 140	1 640
1838 Gildeskål	1 955	3 470	1 775	3 587	1 835	3 705	1 895	3 823	1 955	3 940	2 015
1839 Beiarn	1 035	1 830	1 768	1 881	1 818	1 932	1 867	1 983	1 916	2 035	1 966
1840 Saltdal	4 695	7 938	1 691	8 407	1 791	8 875	1 890	9 343	1 990	9 811	2 090
1841 Fauske - Fuos	9 603	17 361	1 808	17 933	1 867	18 504	1 927	19 075	1 986	19 647	2 046
1845 Sørfold	1 852	1 332	719	1 346	727	1 359	734	1 372	741	1 386	748
1848 Steigen	2 674	4 611	1 724	4 783	1 789	4 955	1 853	5 127	1 918	5 300	1 982
1851 Lødingen	2 024	3 581	1 769	3 723	1 839	3 865	1 909	4 006	1 979	4 148	2 049

1853 Evenes - Even	1 330	2 267	1 705	2 414	1 815	2 561	1 926	2 708	2 036	2 855	2 147
1856 Røst	462	-888	-1 922	-922	-1 995	-956	-2 069	-990	-2 142	-1 024	-2 216
1857 Værøy	676	-230	-341	-248	-366	-265	-392	-282	-417	-299	-443
1859 Flakstad	1 221	467	382	463	379	459	376	456	373	452	370
1860 Vestvågøy	11 553	20 109	1 741	20 916	1 810	21 723	1 880	22 529	1 950	23 336	2 020
1865 Vågan	9 737	16 474	1 692	16 838	1 729	17 202	1 767	17 567	1 804	17 931	1 842
1866 Hadsel	8 199	14 001	1 708	14 312	1 746	14 623	1 784	14 934	1 821	15 245	1 859
1867 Bø	2 617	4 429	1 692	4 655	1 779	4 881	1 865	5 107	1 952	5 333	2 038
1868 Øksnes	4 553	7 915	1 738	8 147	1 789	8 379	1 840	8 611	1 891	8 843	1 942
1870 Sortland - Suc	10 667	18 878	1 770	19 476	1 826	20 075	1 882	20 674	1 938	21 273	1 994
1871 Andøy	4 585	8 127	1 772	8 493	1 852	8 860	1 932	9 226	2 012	9 593	2 092
1874 Moskenes	975	681	699	688	705	694	712	700	718	707	725
1875 Hábmer - Han	2 718	5 008	1 843	5 121	1 884	5 234	1 926	5 347	1 967	5 460	2 009
3101 Halden	31 840	53 978	1 695	56 793	1 784	59 608	1 872	62 423	1 961	65 238	2 049
3103 Moss	51 545	88 995	1 727	91 306	1 771	93 618	1 816	95 929	1 861	98 241	1 906
3105 Sarpsborg	59 502	98 454	1 655	103 122	1 733	107 790	1 812	112 458	1 890	117 126	1 968
3107 Fredrikstad	84 770	145 557	1 717	151 044	1 782	156 530	1 847	162 017	1 911	167 503	1 976
3110 Hvaler	4 774	-1 817	-381	-1 937	-406	-2 058	-431	-2 179	-456	-2 299	-482
3112 Råde	8 039	13 529	1 683	13 897	1 729	14 265	1 774	14 633	1 820	15 001	1 866
3114 Våler (Viken)	6 102	10 205	1 672	10 552	1 729	10 898	1 786	11 245	1 843	11 592	1 900
3116 Skiptvet	3 915	6 625	1 692	6 927	1 769	7 229	1 847	7 532	1 924	7 834	2 001
3118 Indre Østfold	46 641	79 272	1 700	82 188	1 762	85 104	1 825	88 020	1 887	90 936	1 950
3120 Rakkestad	8 413	14 614	1 737	15 149	1 801	15 684	1 864	16 219	1 928	16 754	1 991
3122 Marker	3 634	6 265	1 724	6 548	1 802	6 830	1 880	7 113	1 957	7 396	2 035
3124 Aremark	1 350	2 339	1 733	2 428	1 799	2 517	1 865	2 607	1 931	2 696	1 997
3201 Bærum	130 586	-1 019 391	-7 806	-1 052 077	-8 057	-1 084 763	-8 307	-1 117 449	-8 557	-1 150 135	-8 807
3203 Asker	98 041	-383 622	-3 913	-396 574	-4 045	-409 527	-4 177	-422 479	-4 309	-435 431	-4 441
3205 Lillestrøm	93 010	37 922	408	37 863	407	37 803	406	37 744	406	37 685	405
3207 Nordre Follo	62 813	-69 358	-1 104	-72 293	-1 151	-75 228	-1 198	-78 163	-1 244	-81 098	-1 291
3209 Ullensaker	43 293	65 324	1 509	66 747	1 542	68 169	1 575	69 592	1 607	71 014	1 640
3212 Nesodden	20 366	1 810	89	1 589	78	1 369	67	1 148	56	927	46
3214 Frogn	16 150	-33 981	-2 104	-35 234	-2 182	-36 487	-2 259	-37 740	-2 337	-38 992	-2 414
3216 Vestby	19 348	19 020	983	19 343	1 000	19 666	1 016	19 989	1 033	20 311	1 050
3218 Ås	21 409	30 023	1 402	30 645	1 431	31 268	1 460	31 890	1 490	32 513	1 519
3220 Enebakk	11 385	19 588	1 720	20 348	1 787	21 109	1 854	21 869	1 921	22 630	1 988
3222 Lørenskog	47 305	6 245	132	5 852	124	5 459	115	5 065	107	4 672	99
3224 Rælingen	19 822	6 970	352	6 920	349	6 871	347	6 822	344	6 773	342
3226 Aurskog-Høla	17 998	30 056	1 670	31 549	1 753	33 041	1 836	34 533	1 919	36 025	2 002
3228 Nes	24 470	40 589	1 659	42 232	1 726	43 874	1 793	45 517	1 860	47 160	1 927
3230 Gjerdrum	7 313	-3 877	-530	-4 091	-559	-4 305	-589	-4 520	-618	-4 734	-647
3232 Nittedal	25 620	-1 115	-44	-1 489	-58	-1 864	-73	-2 239	-87	-2 613	-102
3234 Lunner	9 336	16 148	1 730	16 670	1 786	17 191	1 841	17 712	1 897	18 234	1 953
3236 Jevnaker	7 002	12 045	1 720	12 532	1 790	13 019	1 859	13 506	1 929	13 992	1 998
3238 Nannestad	15 802	24 834	1 572	25 849	1 636	26 864	1 700	27 879	1 764	28 894	1 828
3240 Eidsvoll	27 681	44 094	1 593	46 211	1 669	48 328	1 746	50 445	1 822	52 562	1 899
3242 Hurdal	2 926	4 845	1 656	5 134	1 754	5 423	1 853	5 712	1 952	6 000	2 051
3301 Drammen	103 703	133 636	1 289	136 261	1 314	138 886	1 339	141 510	1 365	144 135	1 390
3303 Kongsberg	28 575	1 931	68	1 600	56	1 269	44	938	33	607	21
3305 Ringerike	31 467	55 341	1 759	56 779	1 804	58 217	1 850	59 655	1 896	61 093	1 942
3310 Hole	6 923	-10 274	-1 484	-10 681	-1 543	-11 088	-1 602	-11 495	-1 660	-11 902	-1 719
3312 Lier	28 322	-29 710	-1 049	-30 987	-1 094	-32 265	-1 139	-33 542	-1 184	-34 819	-1 229
3314 Øvre Eiker	20 626	25 077	1 216	25 564	1 239	26 051	1 263	26 538	1 287	27 025	1 310
3316 Modum	14 636	24 791	1 694	25 805	1 763	26 818	1 832	27 832	1 902	28 846	1 971
3318 Krødsherad	2 228	-1 259	-565	-1 329	-596	-1 398	-627	-1 467	-659	-1 536	-690
3320 Flå	1 097	383	349	380	346	376	343	373	340	370	337
3322 Nesbyen	3 299	3 648	1 106	3 713	1 125	3 777	1 145	3 842	1 165	3 906	1 184
3324 Gol	4 806	2 591	539	2 605	542	2 619	545	2 633	548	2 646	551
3326 Hemsedal	2 645	-7 272	-2 749	-7 527	-2 846	-7 783	-2 942	-8 038	-3 039	-8 293	-3 135
3328 Ål	4 876	3 040	623	3 066	629	3 093	634	3 119	640	3 146	645
3330 Hol	4 531	-21 504	-4 746	-22 218	-4 904	-22 932	-5 061	-23 646	-5 219	-24 360	-5 376
3332 Sigdal	3 502	3 124	892	3 170	905	3 216	918	3 262	931	3 308	944
3334 Flesberg	2 765	1 837	664	1 855	671	1 872	677	1 890	684	1 908	690
3336 Rollag	1 383	2 516	1 820	2 573	1 861	2 630	1 902	2 687	1 943	2 743	1 984
3338 Nore og Uvda	2 511	-4 270	-1 701	-4 434	-1 766	-4 598	-1 831	-4 761	-1 896	-4 925	-1 961
3401 Kongsvinger	18 109	31 982	1 766	32 928	1 818	33 875	1 871	34 821	1 923	35 768	1 975
3403 Hamar	32 501	42 135	1 296	42 971	1 322	43 807	1 348	44 643	1 374	45 479	1 399
3405 Lillehammer	28 572	41 874	1 466	42 744	1 496	43 615	1 526	44 485	1 557	45 356	1 587
3407 Gjøvik	30 593	54 142	1 770	56 103	1 834	58 064	1 898	60 025	1 962	61 986	2 026
3411 Ringsaker	35 557	60 622	1 705	63 340	1 781	66 059	1 858	68 777	1 934	71 496	2 011
3412 Løten	7 916	12 795	1 616	13 688	1 729	14 580	1 842	15 473	1 955	16 366	2 067
3413 Stange	21 398	36 348	1 699	38 185	1 785	40 021	1 870	41 858	1 956	43 694	2 042
3414 Nord-Odal	5 007	8 328	1 663	8 929	1 783	9 530	1 903	10 131	2 023	10 733	2 144
3415 Sør-Odal	8 082	13 616	1 685	14 317	1 772	15 019	1 858	15 721	1 945	16 423	2 032
3416 Eidskog	6 034	10 118	1 677	10 860	1 800	11 601	1 923	12 343	2 046	13 085	2 168
3417 Grue	4 553	7 926	1 741	8 345	1 833	8 763	1 925	9 181	2 016	9 599	2 108
3418 Åsnes	7 281	12 021	1 651	12 853	1 765	13 686	1 880	14 518	1 994	15 350	2 108
3419 Våler (Innlanc)	3 635	6 121	1 684	6 539	1 799	6 958	1 914	7 376	2 029	7 795	2 144
3420 Elverum	21 652	36 843	1 702	38 613	1 783	40 382	1 865	42 152	1 947	43 921	2 029
3421 Trysil	6 565	11 655	1 775	12 123	1 847	12 591	1 918	13 059	1 989	13 527	2 061
3422 Åmot	4 183	7 476	1 787	7 876	1 883	8 276	1 979	8 676	2 074	9 076	2 170
3423 Stor-Elvdal	2 285	4 015	1 757	4 305	1 884	4 596	2 011	4 887	2 139	5 177	2 266
3424 Rendalen	1 824	3 005	1 648	3 194	1 751	3 382	1 854	3 570	1 957	3 759	2 061
3425 Engerdal	1 386	2 100	1 515	2 254	1 627	2 409	1 738	2 564	1 850	2 719	1 962
3426 Tolga	1 586	2 532	1 597	2 750	1 734	2 968	1 871	3 185	2 008	3 403	2 146
3427 Tynset	5 625	9 695	1 724	10 147	1 804	10 598	1 884	11 050	1 964	11 501	2 045
3428 Alvdal	2 508	4 185	1 668	4 403	1 755	4 621	1 842	4 839	1 929	5 057	2 016
3429 Follidal	1 515	2 593	1 712	2 764	1 825	2 935	1 938	3 107	2 051	3 278	2 164
3430 Os	1 870	-2 961	-1 584	-3 078	-1 646	-3 194	-1 708	-3 310	-1 770	-3 427	-1 832
3431 Dovre	2 488	4 291	1 725	4 571	1 837	4 851	1 950	5 131	2 062	5 411	2 175
3432 Lesja	1 969	3 400	1 727	3 576	1 816	3 752	1 906	3 929	1 995	4 105	2 085
3433 Skjåk	2 154	3 937	1 828	4 026	1 869	4 114	1 910	4 203	1 951	4 291	1 992
3434 Lom	2 221	3 807	1 714	4 020	1 810	4 233	1 906	4 446	2 002	4 660	2 098
3435 Vågå	3 545	6 086	1 717	6 434	1 815	6 783	1 913	7 131	2 012	7 480	2 110
3436 Nord-Fron	5 619	10 395	1 850	10 634	1 893	10 874	1 935	11 113	1 978	11 352	2 020
3437 Sel	5 618	9 358	1 666	10 131	1 803	10 904	1 941	11 677	2 079	12 450	2 216
3438 Sør-Fron	3 114	5 540	1 779	5 733	1 841	5 926	1 903	6 119	1 965	6 312	2 027
3439 Ringebu	4 426	7 899	1 785	8 122	1 835	8 345	1 885	8 567	1 936		

3446	Gran	13 610	24 055	1 767	24 976	1 835	25 897	1 903	26 817	1 970	27 738	2 038
3447	Søndre Land	5 564	9 231	1 659	9 951	1 789	10 672	1 918	11 393	2 048	12 114	2 177
3448	Nordre Land	6 540	11 133	1 702	11 868	1 815	12 603	1 927	13 337	2 039	14 072	2 152
3449	Sør-Aurdal	2 848	5 090	1 787	5 351	1 879	5 613	1 971	5 874	2 062	6 135	2 154
3450	Etnedal	1 250	2 184	1 747	2 307	1 846	2 430	1 944	2 553	2 043	2 676	2 141
3451	Nord-Aurdal	6 405	11 416	1 782	11 800	1 842	12 185	1 902	12 569	1 962	12 953	2 022
3452	Vestre Slidre	2 092	1 951	933	1 980	947	2 009	961	2 039	975	2 068	989
3453	Øystre Slidre	3 328	1 548	465	1 550	466	1 552	466	1 553	467	1 555	467
3454	Vang	1 690	2 392	1 416	2 443	1 445	2 493	1 475	2 543	1 505	2 594	1 535
3901	Horten	27 705	47 470	1 713	49 718	1 795	51 966	1 876	54 215	1 957	56 463	2 038
3903	Holmestrand	26 485	44 540	1 682	45 734	1 727	46 928	1 772	48 122	1 817	49 315	1 862
3905	Tønsberg	58 823	60 718	1 032	61 767	1 050	62 816	1 068	63 865	1 086	64 913	1 104
3907	Sandefjord	65 920	115 920	1 749	118 216	1 793	121 151	1 838	124 085	1 882	127 019	1 927
3909	Larvik	48 409	84 336	1 742	87 011	1 797	89 687	1 853	92 362	1 908	95 038	1 963
3911	Færder	27 423	4 572	167	4 334	158	4 097	149	3 860	141	3 623	132
4001	Porsgrunn	37 107	65 302	1 760	67 228	1 812	69 154	1 864	71 079	1 916	73 005	1 967
4003	Skien	56 239	96 245	1 711	100 317	1 784	104 389	1 856	108 461	1 929	112 533	2 001
4005	Notodden	13 163	22 971	1 745	23 882	1 814	24 793	1 884	25 704	1 953	26 615	2 022
4010	Siljan	2 377	4 093	1 722	4 269	1 796	4 446	1 870	4 623	1 945	4 799	2 019
4012	Bamble	14 247	25 412	1 784	26 064	1 829	26 716	1 875	27 368	1 921	28 020	1 967
4014	Kragerø	10 434	18 220	1 746	18 971	1 818	19 722	1 890	20 473	1 962	21 223	2 034
4016	Drangedal	4 108	6 836	1 664	7 275	1 771	7 714	1 878	8 153	1 985	8 592	2 092
4018	Nome	6 574	11 154	1 697	11 766	1 790	12 378	1 883	12 990	1 976	13 602	2 069
4020	Midt-Telemar	10 742	17 808	1 658	18 826	1 753	19 843	1 847	20 861	1 942	21 879	2 037
4022	Seljord	2 971	5 242	1 765	5 365	1 806	5 487	1 847	5 610	1 888	5 732	1 929
4024	Hjartdal	1 612	1 376	853	1 395	866	1 415	878	1 434	890	1 454	902
4026	Tinn	5 547	-8 201	-1 478	-8 529	-1 538	-8 858	-1 597	-9 186	-1 656	-9 515	-1 715
4028	Kviteseid	2 448	4 351	1 777	4 458	1 821	4 566	1 865	4 673	1 909	4 780	1 953
4030	Nissedal	1 470	1 806	1 229	1 840	1 252	1 875	1 275	1 909	1 299	1 944	1 322
4032	Fyresdal	1 258	2 312	1 837	2 378	1 891	2 445	1 944	2 512	1 997	2 579	2 050
4034	Tokke	2 204	-5 704	-2 588	-5 908	-2 681	-6 112	-2 773	-6 316	-2 865	-6 519	-2 958
4036	Vinje	3 837	-13 077	-3 408	-13 525	-3 525	-13 973	-3 642	-14 420	-3 758	-14 868	-3 875
4201	Risør	6 853	12 049	1 758	12 493	1 823	12 937	1 888	13 381	1 953	13 825	2 017
4202	Grimstad	24 632	41 975	1 704	43 354	1 760	44 733	1 816	46 112	1 872	47 492	1 928
4203	Arendal	46 212	79 007	1 710	82 252	1 780	85 497	1 850	88 743	1 920	91 988	1 991
4204	Kristiansand	115 736	199 767	1 726	205 934	1 779	212 101	1 833	218 268	1 886	224 435	1 939
4205	Lindesnes	23 558	40 292	1 710	42 040	1 785	43 787	1 859	45 534	1 933	47 282	2 007
4206	Farsund	9 919	16 908	1 705	17 660	1 780	18 413	1 856	19 165	1 932	19 918	2 008
4207	Flekkefjord	9 282	16 134	1 738	16 643	1 793	17 153	1 848	17 663	1 903	18 173	1 958
4211	Gjerstad	2 427	3 993	1 645	4 303	1 773	4 613	1 901	4 923	2 028	5 233	2 156
4212	Vegårshei	2 181	3 501	1 605	3 743	1 716	3 984	1 827	4 226	1 938	4 467	2 048
4213	Tvedestrand	6 231	10 642	1 708	11 071	1 777	11 501	1 846	11 930	1 915	12 359	1 984
4214	Froland	6 231	10 018	1 608	10 662	1 711	11 307	1 815	11 951	1 918	12 596	2 021
4215	Lillesand	11 471	19 956	1 740	20 498	1 787	21 040	1 834	21 582	1 881	22 124	1 929
4216	Birkenes	5 438	8 719	1 603	9 324	1 715	9 929	1 826	10 534	1 937	11 139	2 048
4217	Åmli	1 784	3 149	1 765	3 319	1 860	3 488	1 955	3 658	2 051	3 828	2 146
4218	Iveland	1 354	2 269	1 675	2 399	1 772	2 529	1 868	2 659	1 964	2 789	2 060
4219	Evje og Hornn	3 959	6 211	1 569	6 558	1 656	6 905	1 744	7 252	1 832	7 599	1 919
4220	Bygland	1 162	2 067	1 779	2 138	1 840	2 208	1 900	2 278	1 960	2 348	2 021
4221	Valle	1 201	-4 726	-3 935	-4 885	-4 068	-5 045	-4 200	-5 204	-4 333	-5 364	-4 466
4222	Bykle	1 007	-19 442	-19 307	-20 045	-19 905	-20 648	-20 504	-21 250	-21 103	-21 853	-21 701
4223	Vennesla	15 391	24 691	1 604	26 380	1 714	28 070	1 824	29 760	1 934	31 450	2 043
4224	Åseral	910	-4 319	-4 746	-4 463	-4 904	-4 607	-5 062	-4 750	-5 220	-4 894	-5 379
4225	Lyngdal	10 820	17 535	1 621	18 614	1 720	19 693	1 820	20 772	1 920	21 852	2 020
4226	Hægebostad	1 771	2 870	1 620	3 031	1 711	3 192	1 802	3 353	1 893	3 514	1 984
4227	Kvinesdal	6 054	10 461	1 728	10 694	1 766	10 926	1 805	11 159	1 843	11 392	1 882
4228	Sirdal	1 860	-20 210	-10 866	-20 848	-11 209	-21 486	-11 552	-22 125	-11 895	-22 763	-12 238
4601	Bergen	290 316	-70 634	-243	-76 765	-264	-82 896	-286	-89 027	-307	-95 158	-328
4602	Kinn	17 230	4 612	268	4 510	262	4 407	256	4 305	250	4 203	244
4611	Etne	4 072	7 269	1 785	7 493	1 840	7 718	1 895	7 942	1 950	8 167	2 006
4612	Sveio	5 757	10 039	1 744	10 497	1 823	10 955	1 903	11 414	1 983	11 872	2 062
4613	Bømlo	12 238	21 618	1 767	22 168	1 811	22 718	1 856	23 268	1 901	23 818	1 946
4614	Stord	19 210	28 872	1 503	29 484	1 535	30 095	1 567	30 706	1 598	31 317	1 630
4615	Fitjar	3 198	5 737	1 794	5 898	1 844	6 059	1 895	6 220	1 945	6 381	1 995
4616	Tysnes	2 915	-556	-191	-614	-211	-671	-230	-728	-250	-785	-269
4617	Kvinnherad	13 074	23 096	1 767	23 612	1 806	24 128	1 846	24 645	1 885	25 161	1 924
4618	Ullensvang	11 140	4 685	421	4 672	419	4 659	418	4 645	417	4 632	416
4619	Eidfjord	963	-10 180	-10 571	-10 501	-10 904	-10 822	-11 238	-11 143	-11 572	-11 465	-11 905
4620	Ulvik	1 080	85	78	72	67	59	55	47	43	34	32
4621	Voss	16 222	28 568	1 761	29 237	1 802	29 906	1 844	30 575	1 885	31 244	1 926
4622	Kvam	8 527	15 221	1 785	15 645	1 835	16 068	1 884	16 492	1 934	16 915	1 984
4623	Samnanger	2 506	4 449	1 775	4 585	1 830	4 721	1 884	4 858	1 938	4 994	1 993
4624	Bjørnafjorden	25 780	45 196	1 753	46 260	1 794	47 325	1 836	48 389	1 877	49 454	1 918
4625	Austevoll	5 293	-40 324	-7 618	-41 620	-7 863	-42 915	-8 108	-44 211	-8 353	-45 506	-8 597
4626	Øygarden	39 563	69 349	1 753	71 074	1 796	72 800	1 840	74 525	1 884	76 250	1 927
4627	Askøy	30 058	51 670	1 719	53 910	1 794	56 150	1 868	58 391	1 943	60 631	2 017
4628	Vaksdal	3 883	7 094	1 827	7 325	1 886	7 556	1 946	7 787	2 006	8 019	2 065
4629	Modalen	375	-6 335	-16 894	-6 532	-17 420	-6 730	-17 946	-6 927	-18 473	-7 125	-18 999
4630	Østerøy	8 206	14 027	1 709	14 707	1 792	15 386	1 875	16 065	1 958	16 745	2 041
4631	Alver	29 977	51 885	1 731	53 705	1 792	55 525	1 852	57 345	1 913	59 165	1 974
4632	Austrheim	2 873	-1 541	-536	-1 628	-567	-1 715	-597	-1 802	-627	-1 889	-658
4633	Fedje	521	857	1 645	875	1 680	894	1 715	912	1 750	930	1 786
4634	Masfjorden	1 676	-1 039	-620	-1 094	-653	-1 149	-686	-1 204	-719	-1 260	-752
4635	Gulen	2 219	-2 815	-1 269	-2 932	-1 322	-3 050	-1 375	-3 168	-1 428	-3 285	-1 480
4636	Solund	764	722	945	733	959	744	973	754	987	765	1 001
4637	Hyllestad	1 266	510	403	507	400	503	398	500	395	497	392
4638	Høyanger	3 916	4 856	1 240	4 946	1 263	5 035	1 286	5 125	1 309	5 215	1 332
4639	Vik	2 553	1 821	713	1 839	720	1 857	727	1 875	734	1 893	742
4640	Sogndal	12 189	21 239	1 742	21 874	1 795	22 509	1 847	23 144	1 899	23 780	1 951
4641	Aurland	1 797	-10 723	-5 967	-11 073	-6 162	-11 423	-6 357	-11 773	-6 552	-12 123	-6 746
4642	Lærdal	2 136	-956	-447	-1 015	-475	-1 074	-503	-1 132	-530	-1 191	-558
4643	Årdal	5 214	-3 344	-641	-3 518	-675	-3 692	-708	-3 867	-742	-4 041	-775
4644	Luster	5 345	3 269	612	3 295	616	3 321	621	3 348	626	3 374	631
4645	Askvoll	2 956	5 347	1 809	5							

Tabell B1: Oppfølgings spørsmål 1 og 2 frå Høgre - Førsteårseffektar ved symmetrisk inntektsutjamning på 93 prosent innfasing over 1,2, 3, 4 og 5 år. Ingen tilleggskompensasjon.

Sammanlikna med systemet i dag

Kommune	Innbyggartal per 1.7.2023 Kolonne 1	Førsteårsverknader av symmetrisk utjamning på 93 prosent: Innfasing ett år (1000 kr) (kr per innb.)		Førsteårsverknader av symmetrisk utjamning på 93 prosent: Innfasing to år (1000 kr) (kr per innb.)		Førsteårsverknader av symmetrisk utjamning på 93 prosent: Innfasing tre år (1000 kr) (kr per innb.)		Førsteårsverknader av symmetrisk utjamning på 93 prosent: Innfasing fire år (1000 kr) (kr per innb.)		Førsteårsverknader av symmetrisk utjamning på 93 prosent: Innfasing fem år (1000 kr) (kr per innb.)	
		Kolonne 2	Kolonne 3	Kolonne 4	Kolonne 5	Kolonne 6	Kolonne 7	Kolonne 8	Kolonne 9	Kolonne 10	Kolonne 11
301 Oslo	711 918	-2 976 843	-4 181	-1 488 421	-2 091	-992 281	-1 394	-744 211	-1 045	-595 369	-836
1101 Eigersund	15 177	-8 125	-535	-4 062	-268	-2 708	-178	-2 031	-134	-1 625	-107
1103 Stavanger	146 810	-377 036	-2 568	-188 518	-1 284	-125 679	-856	-94 259	-642	-75 407	-514
1106 Haugesund	38 218	44 913	1 175	22 456	588	14 971	392	11 228	294	8 983	235
1108 Sandnes	83 219	57 728	694	28 864	347	19 243	231	14 432	173	11 546	139
1111 Sokndal	3 325	5 756	1 731	2 878	866	1 919	577	1 439	433	1 151	346
1112 Lund	3 235	5 547	1 715	2 773	857	1 849	572	1 387	429	1 109	343
1114 Bjerkreim	2 861	4 905	1 714	2 452	857	1 635	571	1 226	429	981	343
1119 Hå	19 712	33 417	1 695	16 708	848	11 139	565	8 354	424	6 683	339
1120 Klepp	20 766	28 264	1 361	14 132	681	9 421	454	7 066	340	5 653	272
1121 Time	19 876	22 497	1 132	11 249	566	7 499	377	5 624	283	4 499	226
1122 Gjesdal	12 384	21 414	1 729	10 707	865	7 138	576	5 354	432	4 283	346
1124 Sola	28 492	-74 983	-2 632	-37 491	-1 316	-24 994	-877	-18 746	-658	-14 997	-526
1127 Randaberg	11 733	-10 528	-897	-5 264	-449	-3 509	-299	-2 632	-224	-2 106	-179
1130 Strand	13 578	23 202	1 709	11 601	854	7 734	570	5 800	427	4 640	342
1133 Hjelmeland	2 635	-4 444	-1 687	-2 222	-843	-1 481	-562	-1 111	-422	-889	-337
1134 Suldal	3 827	-10 546	-2 756	-5 273	-1 378	-3 515	-919	-2 637	-689	-2 109	-551
1135 Sauda	4 559	1 468	322	734	161	489	107	367	80	294	64
1144 Kvitsøy	537	912	1 698	456	849	304	566	228	424	182	340
1145 Bokn	880	1 537	1 747	769	873	512	582	384	437	307	349
1146 Tysvær	11 499	19 668	1 710	9 834	855	6 556	570	4 917	428	3 934	342
1149 Karmøy	43 086	74 896	1 738	37 448	869	24 965	579	18 724	435	14 979	348
1151 Utsira	209	154	738	77	369	51	246	39	184	31	148
1160 Vindafjord	8 927	-10 529	-1 180	-5 265	-590	-3 510	-393	-2 632	-295	-2 106	-236
1505 Kristiansund	24 240	42 960	1 772	21 480	886	14 320	591	10 740	443	8 592	354
1506 Molde	32 512	42 760	1 315	21 380	658	14 253	438	10 690	329	8 552	263
1508 Ålesund	58 186	42 882	737	21 441	368	14 294	246	10 720	184	8 576	147
1511 Vanylven	3 034	5 537	1 825	2 768	912	1 846	608	1 384	456	1 107	365
1514 Sande	2 442	2 948	1 207	1 474	604	983	402	737	302	590	241
1515 Herøy (Møre c	8 903	-8 076	-907	-4 038	-454	-2 692	-302	-2 019	-227	-1 615	-181
1516 Ulstein	8 882	994	112	497	56	331	37	248	28	199	22
1517 Hareid	5 170	8 963	1 734	4 482	867	2 988	578	2 241	433	1 793	347
1520 Ørsta	10 977	18 919	1 724	9 460	862	6 306	575	4 730	431	3 784	345
1525 Stranda	4 402	7 557	1 717	3 779	858	2 519	572	1 889	429	1 511	343
1528 Sykkylven	7 606	13 376	1 759	6 688	879	4 459	586	3 344	440	2 675	352
1531 Sula	9 670	16 221	1 677	8 110	839	5 407	559	4 055	419	3 244	335
1532 Giske	8 675	13 948	1 608	6 974	804	4 649	536	3 487	402	2 790	322
1535 Vestnes	7 097	10 564	1 489	5 282	744	3 521	496	2 641	372	2 113	298
1539 Rauma	7 082	13 414	1 894	6 707	947	4 471	631	3 353	474	2 683	379
1547 Aukra	3 692	6 287	1 703	3 143	851	2 096	568	1 572	426	1 257	341
1554 Averøy	5 928	10 518	1 774	5 259	887	3 506	591	2 630	444	2 104	355
1557 Gjemnes	2 665	4 482	1 682	2 241	841	1 494	561	1 120	420	896	336
1560 Tingvoll	3 036	5 233	1 724	2 617	862	1 744	575	1 308	431	1 047	345
1563 Sunndal	7 284	10 543	1 447	5 271	724	3 514	482	2 636	362	2 109	289
1566 Surnadal	5 959	10 037	1 684	5 018	842	3 346	561	2 509	421	2 007	337
1573 Smøla	2 142	3 814	1 781	1 907	890	1 271	594	953	445	763	356
1576 Aure	3 386	6 267	1 851	3 134	925	2 089	617	1 567	463	1 253	370
1577 Volda	10 897	17 878	1 641	8 939	820	5 959	547	4 469	410	3 576	328
1578 Fjord	2 505	4 541	1 813	2 271	906	1 514	604	1 135	453	908	363
1579 Hustadvika	13 390	23 211	1 733	11 605	867	7 737	578	5 803	433	4 642	347
1580 Haram	9 402	6 981	742	3 490	371	2 327	247	1 745	186	1 396	148
1804 Bodø	53 401	49 421	925	24 710	463	16 474	308	12 355	231	9 884	185
1806 Narvik	21 560	39 106	1 814	19 553	907	13 035	605	9 776	453	7 821	363
1811 Bindal	1 371	2 538	1 851	1 269	926	846	617	635	463	508	370
1812 Sømna	1 976	3 330	1 685	1 665	843	1 110	562	833	421	666	337
1813 Brønnøy	7 813	13 696	1 753	6 848	877	4 565	584	3 424	438	2 739	351
1815 Vega	1 226	2 004	1 635	1 002	817	668	545	501	409	401	327
1816 Vevelstad	476	819	1 720	409	860	273	573	205	430	164	344
1818 Herøy (Nordla	1 844	3 223	1 748	1 611	874	1 074	583	806	437	645	350
1820 Alstahaug	7 414	13 047	1 760	6 523	880	4 349	587	3 262	440	2 609	352
1822 Leirfjord	2 317	3 786	1 634	1 893	817	1 262	545	946	408	757	327
1824 Vefsn	13 404	23 390	1 745	11 695	872	7 797	582	5 847	436	4 678	349
1825 Grane	1 460	2 508	1 718	1 254	859	836	573	627	430	502	344
1826 Aarborte - Hat	1 287	2 170	1 686	1 085	843	723	562	543	422	434	337
1827 Dønna	1 391	1 485	1 068	743	534	495	356	371	267	297	214
1828 Nesna	1 805	2 930	1 623	1 465	812	977	541	733	406	586	325
1832 Hemnes	4 490	6 098	1 358	3 049	679	2 033	453	1 525	340	1 220	272
1833 Rana	25 947	46 931	1 809	23 466	904	15 644	603	11 733	452	9 386	362
1834 Lurøy	1 877	-8 929	-4 757	-4 464	-2 378	-2 976	-1 586	-2 232	-1 189	-1 786	-951
1835 Træna	448	-471	-1 052	-236	-526	-157	-351	-118	-263	-94	-210
1836 Rødøy	1 139	2 131	1 871	1 065	935	710	624	533	468	426	374
1837 Meløy	6 183	9 359	1 514	4 680	757	3 120	505	2 340	378	1 872	303
1838 Gildeskål	1 955	3 470	1 775	1 735	887	1 157	592	867	444	694	355
1839 Beiarn	1 035	1 830	1 768	915	884	610	589	458	442	366	354
1840 Saltdal	4 695	7 938	1 691	3 969	845	2 646	564	1 985	423	1 588	338
1841 Fauske - Fuos	9 603	17 361	1 808	8 681	904	5 787	603	4 340	452	3 472	362

1845 Sørfold	1 852	1 332	719	666	360	444	240	333	180	266	144
1848 Steigen	2 674	4 611	1 724	2 305	862	1 537	575	1 153	431	922	345
1851 Lødingen	2 024	3 581	1 769	1 790	885	1 194	590	895	442	716	354
1853 Evenes - Even.	1 330	2 267	1 705	1 134	852	756	568	567	426	453	341
1856 Røst	462	-888	-1 922	-444	-961	-296	-641	-222	-481	-178	-384
1857 Værøy	676	-230	-341	-115	-170	-77	-114	-58	-85	-46	-68
1859 Flakstad	1 221	467	382	233	191	156	127	117	96	93	76
1860 Vestvågøy	11 553	20 109	1 741	10 054	870	6 703	580	5 027	435	4 022	348
1865 Vågan	9 737	16 474	1 692	8 237	846	5 491	564	4 119	423	3 295	338
1866 Hadsel	8 199	14 001	1 708	7 001	854	4 667	569	3 500	427	2 800	342
1867 Bø	2 617	4 429	1 692	2 214	846	1 476	564	1 107	423	886	338
1868 Øksnes	4 553	7 915	1 738	3 958	869	2 638	579	1 979	435	1 583	348
1870 Sortland - Suo	10 667	18 878	1 770	9 439	885	6 293	590	4 719	442	3 776	354
1871 Andøy	4 585	8 127	1 772	4 063	886	2 709	591	2 032	443	1 625	354
1874 Moskenes	975	681	699	341	349	227	233	170	175	136	140
1875 Håbmer - Harr	2 718	5 008	1 843	2 504	921	1 669	614	1 252	461	1 002	369
3101 Halden	31 840	53 978	1 695	26 989	848	17 993	565	13 495	424	10 796	339
3103 Moss	51 545	88 995	1 727	44 497	863	29 665	576	22 249	432	17 799	345
3105 Sarpsborg	59 502	98 454	1 655	49 227	827	32 818	552	24 613	414	19 691	331
3107 Fredrikstad	84 770	145 557	1 717	72 779	859	48 519	572	36 389	429	29 111	343
3110 Hvaler	4 774	-1 817	-381	-908	-190	-606	-127	-454	-95	-363	-76
3112 Råde	8 039	13 529	1 683	6 764	841	4 510	561	3 382	421	2 706	337
3114 Våler (Viken)	6 102	10 205	1 672	5 103	836	3 402	557	2 551	418	2 041	334
3116 Skiptvet	3 915	6 625	1 692	3 313	846	2 208	564	1 656	423	1 325	338
3118 Indre Østfold	46 641	79 272	1 700	39 636	850	26 424	567	19 818	425	15 854	340
3120 Rakkestad	8 413	14 614	1 737	7 307	869	4 871	579	3 654	434	2 923	347
3122 Marker	3 634	6 265	1 724	3 133	862	2 088	575	1 566	431	1 253	345
3124 Aremark	1 350	2 339	1 733	1 170	866	780	578	585	433	468	347
3201 Bærum	130 586	-1 019 391	-7 806	-509 696	-3 903	-339 797	-2 602	-254 848	-1 952	-203 878	-1 561
3203 Asker	98 041	-383 622	-3 913	-191 811	-1 956	-127 874	-1 304	-95 906	-978	-76 724	-783
3205 Lillestrøm	93 010	37 922	408	18 961	204	12 641	136	9 480	102	7 584	82
3207 Nordre Follo	62 813	-69 358	-1 104	-34 679	-552	-23 119	-368	-17 339	-276	-13 872	-221
3209 Ullensaker	43 293	65 324	1 509	32 662	754	21 775	503	16 331	377	13 065	302
3212 Nesodden	20 366	1 810	89	905	44	603	30	453	22	362	18
3214 Frogn	16 150	-33 981	-2 104	-16 990	-1 052	-11 327	-701	-8 495	-526	-6 796	-421
3216 Vestby	19 348	19 020	983	9 510	492	6 340	328	4 755	246	3 804	197
3218 Ås	21 409	30 023	1 402	15 011	701	10 008	467	7 506	351	6 005	280
3220 Enebakk	11 385	19 588	1 720	9 794	860	6 529	573	4 897	430	3 918	344
3222 Lørenskog	47 305	6 245	132	3 123	66	2 082	44	1 561	33	1 249	26
3224 Rælingen	19 822	6 970	352	3 485	176	2 323	117	1 742	88	1 394	70
3226 Aurskog-Høland	17 998	30 056	1 670	15 028	835	10 019	557	7 514	417	6 011	334
3228 Nes	24 470	40 589	1 659	20 294	829	13 530	553	10 147	415	8 118	332
3230 Gjerdrum	7 313	-3 877	-530	-1 938	-265	-1 292	-177	-969	-133	-775	-106
3232 Nittedal	25 620	-1 115	-44	-557	-22	-372	-15	-279	-11	-223	-9
3234 Lunner	9 336	16 148	1 730	8 074	865	5 383	577	4 037	432	3 230	346
3236 Jevnaker	7 002	12 045	1 720	6 023	860	4 015	573	3 011	430	2 409	344
3238 Nannestad	15 802	24 834	1 572	12 417	786	8 278	524	6 209	393	4 967	314
3240 Eidsvoll	27 681	44 094	1 593	22 047	796	14 698	531	11 024	398	8 819	319
3242 Hurdal	2 926	4 845	1 656	2 422	828	1 615	552	1 211	414	969	331
3301 Drammen	103 703	133 636	1 289	66 818	644	44 545	430	33 409	322	26 727	258
3303 Kongsberg	28 575	1 931	68	966	34	644	23	483	17	386	14
3305 Ringerike	31 467	55 341	1 759	27 671	879	18 447	586	13 835	440	11 068	352
3310 Hole	6 923	-10 274	-1 484	-5 137	-742	-3 425	-495	-2 569	-371	-2 055	-297
3312 Lier	28 322	-29 710	-1 049	-14 855	-525	-9 903	-350	-7 428	-262	-5 942	-210
3314 Øvre Eiker	20 626	25 077	1 216	12 539	608	8 359	405	6 269	304	5 015	243
3316 Modum	14 636	24 791	1 694	12 395	847	8 264	565	6 198	423	4 958	339
3318 Krødsherad	2 228	-1 259	-565	-630	-283	-420	-188	-315	-141	-252	-113
3320 Flå	1 097	383	349	191	174	128	116	96	87	77	70
3322 Nesbyen	3 299	3 648	1 106	1 824	553	1 216	369	912	276	730	221
3324 Gol	4 806	2 591	539	1 296	270	864	180	648	135	518	108
3326 Hemsedal	2 645	-7 272	-2 749	-3 636	-1 375	-2 424	-916	-1 818	-687	-1 454	-550
3328 Ål	4 876	3 040	623	1 520	312	1 013	208	760	156	608	125
3330 Hol	4 531	-21 504	-4 746	-10 752	-2 373	-7 168	-1 582	-5 376	-1 187	-4 301	-949
3332 Sigdal	3 502	3 124	892	1 562	446	1 041	297	781	223	625	178
3334 Flesberg	2 765	1 837	664	918	332	612	221	459	166	367	133
3336 Rollag	1 383	2 516	1 820	1 258	910	839	607	629	455	503	364
3338 Nore og Uvdal	2 511	-4 270	-1 701	-2 135	-850	-1 423	-567	-1 068	-425	-854	-340
3401 Kongsvinger	18 109	31 982	1 766	15 991	883	10 661	589	7 995	442	6 396	353
3403 Hamar	32 501	42 135	1 296	21 068	648	14 045	432	10 534	324	8 427	259
3405 Lillehammer	28 572	41 874	1 466	20 937	733	13 958	489	10 468	366	8 375	293
3407 Gjøvik	30 593	54 142	1 770	27 071	885	18 047	590	13 535	442	10 828	354
3411 Ringsaker	35 557	60 622	1 705	30 311	852	20 207	568	15 155	426	12 124	341
3412 Løten	7 916	12 795	1 616	6 398	808	4 265	539	3 199	404	2 559	323
3413 Stange	21 398	36 348	1 699	18 174	849	12 116	566	9 087	425	7 270	340
3414 Nord-Odal	5 007	8 328	1 663	4 164	832	2 776	554	2 082	416	1 666	333
3415 Sør-Odal	8 082	13 616	1 685	6 808	842	4 539	562	3 404	421	2 723	337
3416 Eidskog	6 034	10 118	1 677	5 059	838	3 373	559	2 529	419	2 024	335
3417 Grue	4 553	7 926	1 741	3 963	870	2 642	580	1 982	435	1 585	348
3418 Åsnes	7 281	12 021	1 651	6 010	825	4 007	550	3 005	413	2 404	330
3419 Våler (Innland)	3 635	6 121	1 684	3 060	842	2 040	561	1 530	421	1 224	337
3420 Elverum	21 652	36 843	1 702	18 422	851	12 281	567	9 211	425	7 369	340
3421 Trysil	6 565	11 655	1 775	5 827	888	3 885	592	2 914	444	2 331	355
3422 Åmot	4 183	7 476	1 787	3 738	894	2 492	596	1 869	447	1 495	357
3423 Stor-Elvdal	2 285	4 015	1 757	2 007	879	1 338	586	1 004	439	803	351
3424 Rendalen	1 824	3 005	1 648	1 503	824	1 002	549	751	412	601	330
3425 Engerdal	1 386	2 100	1 515	1 050	757	700	505	525	379	420	303
3426 Tolga	1 586	2 532	1 597	1 266	798	844	532	633	399	506	319
3427 Tynset	5 625	9 695	1 724	4 847	862	3 232	575	2 424	431	1 939	345

3428 Alvdal	2 508	4 185	1 668	2 092	834	1 395	556	1 046	417	837	334
3429 Follidal	1 515	2 593	1 712	1 297	856	864	571	648	428	519	342
3430 Os	1 870	-2 961	-1 584	-1 481	-792	-987	-528	-740	-396	-592	-317
3431 Dovre	2 488	4 291	1 725	2 145	862	1 430	575	1 073	431	858	345
3432 Lesja	1 969	3 400	1 727	1 700	863	1 133	576	850	432	680	345
3433 Skjåk	2 154	3 937	1 828	1 969	914	1 312	609	984	457	787	366
3434 Lom	2 221	3 807	1 714	1 903	857	1 269	571	952	428	761	343
3435 Vågå	3 545	6 086	1 717	3 043	858	2 029	572	1 521	429	1 217	343
3436 Nord-Fron	5 619	10 395	1 850	5 197	925	3 465	617	2 599	462	2 079	370
3437 Sel	5 618	9 358	1 666	4 679	833	3 119	555	2 339	416	1 872	333
3438 Sør-Fron	3 114	5 540	1 779	2 770	890	1 847	593	1 385	445	1 108	356
3439 Ringebu	4 426	7 899	1 785	3 950	892	2 633	595	1 975	446	1 580	357
3440 Øyer	5 140	5 114	995	2 557	497	1 705	332	1 279	249	1 023	199
3441 Gausdal	6 166	10 720	1 739	5 360	869	3 573	580	2 680	435	2 144	348
3442 Østre Toten	14 900	25 906	1 739	12 953	869	8 635	580	6 477	435	5 181	348
3443 Vestre Toten	13 700	22 904	1 672	11 452	836	7 635	557	5 726	418	4 581	334
3446 Gran	13 610	24 055	1 767	12 028	884	8 018	589	6 014	442	4 811	353
3447 Søndre Land	5 564	9 231	1 659	4 615	829	3 077	553	2 308	415	1 846	332
3448 Nordre Land	6 540	11 133	1 702	5 566	851	3 711	567	2 783	426	2 227	340
3449 Sør-Aurdal	2 848	5 090	1 787	2 545	894	1 697	596	1 272	447	1 018	357
3450 Etnedal	1 250	2 184	1 747	1 092	874	728	582	546	437	437	349
3451 Nord-Aurdal	6 405	11 416	1 782	5 708	891	3 805	594	2 854	446	2 283	356
3452 Vestre Slidre	2 092	1 951	933	975	466	650	311	488	233	390	187
3453 Øystre Slidre	3 328	1 548	465	774	233	516	155	387	116	310	93
3454 Vang	1 690	2 392	1 416	1 196	708	797	472	598	354	478	283
3901 Horten	27 705	47 470	1 713	23 735	857	15 823	571	11 868	428	9 494	343
3903 Holmestrand	26 485	44 540	1 682	22 270	841	14 847	561	11 135	420	8 908	336
3905 Tønsberg	58 823	60 718	1 032	30 359	516	20 239	344	15 180	258	12 144	206
3907 Sandefjord	65 920	115 282	1 749	57 641	874	38 427	583	28 821	437	23 056	350
3909 Larvik	48 409	84 336	1 742	42 168	871	28 112	581	21 084	436	16 867	348
3911 Færder	27 423	4 572	167	2 286	83	1 524	56	1 143	42	914	33
4001 Porsgrunn	37 107	65 302	1 760	32 651	880	21 767	587	16 326	440	13 060	352
4003 Skien	56 239	96 245	1 711	48 122	856	32 082	570	24 061	428	19 249	342
4005 Notodden	13 163	22 971	1 745	11 485	873	7 657	582	5 743	436	4 594	349
4010 Siljan	2 377	4 093	1 722	2 046	861	1 364	574	1 023	430	819	344
4012 Bamble	14 247	25 412	1 784	12 706	892	8 471	595	6 353	446	5 082	357
4014 Kragerø	10 434	18 220	1 746	9 110	873	6 073	582	4 555	437	3 644	349
4016 Drangedal	4 108	6 836	1 664	3 418	832	2 279	555	1 709	416	1 367	333
4018 Nome	6 574	11 154	1 697	5 577	848	3 718	566	2 789	424	2 231	339
4020 Midt-Telemark	10 742	17 808	1 658	8 904	829	5 936	553	4 452	414	3 562	332
4022 Seljord	2 971	5 242	1 765	2 621	882	1 747	588	1 311	441	1 048	353
4024 Hjartdal	1 612	1 376	853	688	427	459	284	344	213	275	171
4026 Tinn	5 547	-8 201	-1 478	-4 100	-739	-2 734	-493	-2 050	-370	-1 640	-296
4028 Kviteseid	2 448	4 351	1 777	2 175	889	1 450	592	1 088	444	870	355
4030 Nissedal	1 470	1 806	1 229	903	614	602	410	452	307	361	246
4032 Fyresdal	1 258	2 312	1 837	1 156	919	771	612	578	459	462	367
4034 Tokke	2 204	-5 704	-2 588	-2 852	-1 294	-1 901	-863	-1 426	-647	-1 141	-518
4036 Vinje	3 837	-13 077	-3 408	-6 538	-1 704	-4 359	-1 136	-3 269	-852	-2 615	-682
4201 Risør	6 853	12 049	1 758	6 024	879	4 016	586	3 012	440	2 410	352
4202 Grimstad	24 632	41 975	1 704	20 987	852	13 992	568	10 494	426	8 395	341
4203 Arendal	46 212	79 007	1 710	39 504	855	26 336	570	19 752	427	15 801	342
4204 Kristiansand	115 736	199 767	1 726	99 884	863	66 589	575	49 942	432	39 953	345
4205 Lindesnes	23 558	40 292	1 710	20 146	855	13 431	570	10 073	428	8 058	342
4206 Farsund	9 919	16 908	1 705	8 454	852	5 636	568	4 227	426	3 382	341
4207 Flekkefjord	9 282	16 134	1 738	8 067	869	5 378	579	4 033	435	3 227	348
4211 Gjerstad	2 427	3 993	1 645	1 997	823	1 331	548	998	411	799	329
4212 Vegårshei	2 181	3 501	1 605	1 751	803	1 167	535	875	401	700	321
4213 Tvedestrand	6 231	10 642	1 708	5 321	854	3 547	569	2 660	427	2 128	342
4214 Froland	6 231	10 018	1 608	5 009	804	3 339	536	2 504	402	2 004	322
4215 Lillesand	11 471	19 956	1 740	9 978	870	6 652	580	4 989	435	3 991	348
4216 Birkenes	5 438	8 719	1 603	4 360	802	2 906	534	2 180	401	1 744	321
4217 Åmli	1 784	3 149	1 765	1 574	883	1 050	588	787	441	630	353
4218 Iveland	1 354	2 269	1 675	1 134	838	756	558	567	419	454	335
4219 Evje og Hornn	3 959	6 211	1 569	3 105	784	2 070	523	1 553	392	1 242	314
4220 Bygland	1 162	2 067	1 779	1 034	890	689	593	517	445	413	356
4221 Valle	1 201	-4 726	-3 935	-2 363	-1 967	-1 575	-1 312	-1 181	-984	-945	-787
4222 Bykle	1 007	-19 442	-19 307	-9 721	-9 653	-6 481	-6 436	-4 861	-4 827	-3 888	-3 861
4223 Vennesla	15 391	24 691	1 604	12 345	802	8 230	535	6 173	401	4 938	321
4224 Åseral	910	-4 319	-4 746	-2 159	-2 373	-1 440	-1 582	-1 080	-1 186	-864	-949
4225 Lyngdal	10 820	17 535	1 621	8 768	810	5 845	540	4 384	405	3 507	324
4226 Hægebostad	1 771	2 870	1 620	1 435	810	957	540	717	405	574	324
4227 Kvinesdal	6 054	10 461	1 728	5 230	864	3 487	576	2 615	432	2 092	346
4228 Sirdal	1 860	-20 210	-10 866	-10 105	-5 433	-6 737	-3 622	-5 053	-2 716	-4 042	-2 173
4601 Bergen	290 316	-70 634	-243	-35 317	-122	-23 545	-81	-17 658	-61	-14 127	-49
4602 Kinn	17 230	4 612	268	2 306	134	1 537	89	1 153	67	922	54
4611 Etne	4 072	7 269	1 785	3 634	893	2 423	595	1 817	446	1 454	357
4612 Sveio	5 757	10 039	1 744	5 019	872	3 346	581	2 510	436	2 008	349
4613 Bømlo	12 238	21 618	1 767	10 809	883	7 206	589	5 405	442	4 324	353
4614 Stord	19 210	28 872	1 503	14 436	751	9 624	501	7 218	376	5 774	301
4615 Fitjar	3 198	5 737	1 794	2 868	897	1 912	598	1 434	448	1 147	359
4616 Tysnes	2 915	-556	-191	-278	-95	-185	-64	-139	-48	-111	-38
4617 Kvinnherad	13 074	23 096	1 767	11 548	883	7 699	589	5 774	442	4 619	353
4618 Ullensvang	11 140	4 685	421	2 343	210	1 562	140	1 171	105	937	84
4619 Eidfjord	963	-10 180	-10 571	-5 090	-5 285	-3 393	-3 524	-2 545	-2 643	-2 036	-2 114
4620 Ulvik	1 080	85	78	42	39	28	26	21	20	17	16
4621 Voss	16 222	28 568	1 761	14 284	881	9 523	587	7 142	440	5 714	352
4622 Kvam	8 527	15 221	1 785	7 611	893	5 074	595	3 805	446	3 044	357
4623 Samnanger	2 506	4 449	1 775	2 225	888	1 483	592	1 112	444	890	355

4624	Bjørnafjorden	25 780	45 196	1 753	22 598	877	15 065	584	11 299	438	9 039	351
4625	Austevoll	5 293	-40 324	-7 618	-20 162	-3 809	-13 441	-2 539	-10 081	-1 905	-8 065	-1 524
4626	Øygarden	39 563	69 349	1 753	34 675	876	23 116	584	17 337	438	13 870	351
4627	Askøy	30 058	51 670	1 719	25 835	859	17 223	573	12 917	430	10 334	344
4628	Vaksdal	3 883	7 094	1 827	3 547	913	2 365	609	1 773	457	1 419	365
4629	Modalen	375	-6 335	-16 894	-3 168	-8 447	-2 112	-5 631	-1 584	-4 223	-1 267	-3 379
4630	Osterøy	8 206	14 027	1 709	7 014	855	4 676	570	3 507	427	2 805	342
4631	Alver	29 977	51 885	1 731	25 943	865	17 295	577	12 971	433	10 377	346
4632	Austrheim	2 873	-1 541	-536	-771	-268	-514	-179	-385	-134	-308	-107
4633	Fedje	521	857	1 645	429	823	286	548	214	411	171	329
4634	Masfjorden	1 676	-1 039	-620	-519	-310	-346	-207	-260	-155	-208	-124
4635	Gulen	2 219	-2 815	-1 269	-1 407	-634	-938	-423	-704	-317	-563	-254
4636	Solund	764	722	945	361	473	241	315	181	236	144	189
4637	Hyllestad	1 266	510	403	255	201	170	134	127	101	102	81
4638	Høyanger	3 916	4 856	1 240	2 428	620	1 619	413	1 214	310	971	248
4639	Vik	2 553	1 821	713	910	357	607	238	455	178	364	143
4640	Sogndal	12 189	21 239	1 742	10 619	871	7 080	581	5 310	436	4 248	348
4641	Aurland	1 797	-10 723	-5 967	-5 362	-2 984	-3 574	-1 989	-2 681	-1 492	-2 145	-1 193
4642	Lærdal	2 136	-956	-447	-478	-224	-319	-149	-239	-112	-191	-89
4643	Årdal	5 214	-3 344	-641	-1 672	-321	-1 115	-214	-836	-160	-669	-128
4644	Luster	5 345	3 269	612	1 634	306	1 090	204	817	153	654	122
4645	Askvoll	2 956	5 347	1 809	2 673	904	1 782	603	1 337	452	1 069	362
4646	Fjaler	2 885	4 768	1 653	2 384	826	1 589	551	1 192	413	954	331
4647	Sunnfjord	22 325	35 222	1 578	17 611	789	11 741	526	8 806	394	7 044	316
4648	Bremanger	3 430	2 526	736	1 263	368	842	245	631	184	505	147
4649	Stad	9 609	16 444	1 711	8 222	856	5 481	570	4 111	428	3 289	342
4650	Gløppen	5 923	10 120	1 709	5 060	854	3 373	570	2 530	427	2 024	342
4651	Stryn	7 256	12 617	1 739	6 308	869	4 206	580	3 154	435	2 523	348
5001	Trondheim	213 125	126 689	594	63 344	297	42 230	198	31 672	149	25 338	119
5006	Steinkjer	23 963	41 259	1 722	20 630	861	13 753	574	10 315	430	8 252	344
5007	Namsos - Nåa	15 116	26 327	1 742	13 164	871	8 776	581	6 582	435	5 265	348
5014	Frøya	5 421	-95 493	-17 615	-47 746	-8 808	-31 831	-5 872	-23 873	-4 404	-19 099	-3 523
5020	Osen	905	1 596	1 764	798	882	532	588	399	441	319	353
5021	Oppdal	7 361	12 544	1 704	6 272	852	4 181	568	3 136	426	2 509	341
5022	Rennebu	2 490	4 204	1 688	2 102	844	1 401	563	1 051	422	841	338
5025	Rørø	5 658	9 915	1 752	4 957	876	3 305	584	2 479	438	1 983	350
5026	Holtålen	2 024	3 322	1 641	1 661	821	1 107	547	830	410	664	328
5027	Midtre Gauldæ	6 143	10 474	1 705	5 237	853	3 491	568	2 619	426	2 095	341
5028	Melhus	17 435	28 841	1 654	14 420	827	9 614	551	7 210	414	5 768	331
5029	Skaun	8 455	14 282	1 689	7 141	845	4 761	563	3 570	422	2 856	338
5031	Malvik	14 747	22 500	1 526	11 250	763	7 500	509	5 625	381	4 500	305
5032	Selbu	4 183	7 047	1 685	3 524	842	2 349	562	1 762	421	1 409	337
5033	Tydal	758	-3 429	-4 524	-1 715	-2 262	-1 143	-1 508	-857	-1 131	-686	-905
5034	Meråker	2 449	4 068	1 661	2 034	831	1 356	554	1 017	415	814	332
5035	Stjørdal	24 614	41 661	1 693	20 831	846	13 887	564	10 415	423	8 332	339
5036	Frosta	2 635	4 409	1 673	2 204	837	1 470	558	1 102	418	882	335
5037	Levanger	20 492	35 046	1 710	17 523	855	11 682	570	8 762	428	7 009	342
5038	Verdal	15 121	25 177	1 665	12 588	833	8 392	555	6 294	416	5 035	333
5041	Snåase - Snåse	2 022	3 424	1 693	1 712	847	1 141	564	856	423	685	339
5042	Lierne	1 298	2 340	1 802	1 170	901	780	601	585	451	468	360
5043	Raarvihke - Rø	425	812	1 911	406	955	271	637	203	478	162	382
5044	Namsskogan	831	-445	-536	-223	-268	-148	-179	-111	-134	-89	-107
5045	Gronng	2 304	4 127	1 791	2 064	896	1 376	597	1 032	448	825	358
5046	Høylandet	1 234	2 045	1 657	1 022	829	682	552	511	414	409	331
5047	Overhalla	3 885	6 602	1 699	3 301	850	2 201	566	1 651	425	1 320	340
5049	Flatanger	1 103	-2 319	-2 103	-1 160	-1 051	-773	-701	-580	-526	-464	-421
5052	Leka	587	962	1 639	481	819	321	546	241	410	192	328
5053	Inderøy	6 864	11 699	1 704	5 850	852	3 900	568	2 925	426	2 340	341
5054	Indre Fosen	10 015	16 851	1 683	8 426	841	5 617	561	4 213	421	3 370	337
5055	Heim	5 920	10 560	1 784	5 280	892	3 520	595	2 640	446	2 112	357
5056	Hitra	5 315	7 980	1 501	3 990	751	2 660	500	1 995	375	1 596	300
5057	Ørland	10 501	17 780	1 693	8 890	847	5 927	564	4 445	423	3 556	339
5058	Åfjord	4 321	7 638	1 768	3 819	884	2 546	589	1 909	442	1 528	354
5059	Orkland	18 737	31 250	1 668	15 625	834	10 417	556	7 812	417	6 250	334
5060	Nærøysund	10 011	15 106	1 509	7 553	754	5 035	503	3 776	377	3 021	302
5061	Rindal	1 969	3 427	1 741	1 714	870	1 142	580	857	435	685	348
5501	Tromsø	78 135	66 123	846	33 062	423	22 041	282	16 531	212	13 225	169
5503	Harstad - Hårs	24 998	44 017	1 761	22 008	880	14 672	587	11 004	440	8 803	352
5510	Kvæfjord	2 855	4 675	1 637	2 337	819	1 558	546	1 169	409	935	327
5512	Diolddanuorri	4 190	7 199	1 718	3 599	859	2 400	573	1 800	430	1 440	344
5514	Ibestad	1 283	2 378	1 853	1 189	927	793	618	594	463	476	371
5516	Gratangen	1 064	1 922	1 806	961	903	641	602	481	452	384	361
5518	Loabák - Lavar	998	1 692	1 696	846	848	564	565	423	424	338	339
5520	Bardu	3 978	3 666	922	1 833	461	1 222	307	917	230	733	184
5522	Salangen	2 055	3 792	1 845	1 896	923	1 264	615	948	461	758	369
5524	Målselv	6 804	11 468	1 685	5 734	843	3 823	562	2 867	421	2 294	337
5526	Sørreisa	3 480	6 040	1 736	3 020	868	2 013	579	1 510	434	1 208	347
5528	Dyrøy	1 074	1 817	1 692	908	846	606	564	454	423	363	338
5530	Senja	14 918	25 837	1 732	12 919	866	8 612	577	6 459	433	5 167	346
5532	Balsfjord	5 555	9 324	1 679	4 662	839	3 108	560	2 331	420	1 865	336
5534	Karlsøy	2 195	3 852	1 755	1 926	877	1 284	585	963	439	770	351
5536	Lyngen	2 732	4 676	1 711	2 338	856	1 559	570	1 169	428	935	342
5538	Storfjord - Orr	1 837	2 474	1 347	1 237	673	825	449	619	337	495	269
5540	Gáivuotna - Ká	1 982	3 440	1 735	1 720	868	1 147	578	860	434	688	347
5542	Skjervøy	2 782	5 065	1 821	2 533	910	1 688	607	1 266	455	1 013	364
5544	Nordreisa - Rá	4 826	8 541	1 770	4 270	885	2 847	590	2 135	442	1 708	354
5546	Kvænangen	1 130	2 075	1 837	1 038	918	692	612	519	459	415	367
5601	Alta	21 558	37 162	1 724	18 581	862	12 387	575	9 290	431	7 432	345

Tabell B12: Oppfølgings spørsmål 1 og 2 frå Høgre - Førsteårseffektar ved symmetrisk inntektsutjamning på 94 prosent innfasing over 1,2, 3, 4 og 5 år. Ingen tilleggskompensasjon.

Sammanlikna med systemet i dag

Kommune	Innbyggartal per 1.7.2023 Kolonne 1	Førsteårsverknader av symmetrisk utjamning på 94 prosent: Innfasing ett år (1000 kr) (kr per innb.)		Førsteårsverknader av symmetrisk utjamning på 94 prosent: Innfasing to år (1000 kr) (kr per innb.)		Førsteårsverknader av symmetrisk utjamning på 94 prosent: Innfasing tre år (1000 kr) (kr per innb.)		Førsteårsverknader av symmetrisk utjamning på 94 prosent: Innfasing fire år (1000 kr) (kr per innb.)		Førsteårsverknader av symmetrisk utjamning på 94 prosent: Innfasing fem år (1000 kr) (kr per innb.)	
		Kolonne 2	Kolonne 3	Kolonne 4	Kolonne 5	Kolonne 6	Kolonne 7	Kolonne 8	Kolonne 9	Kolonne 10	Kolonne 11
301 Oslo	711 918	-3 076 797	-4 322	-1 538 399	-2 161	-1 025 599	-1 441	-769 199	-1 080	-615 359	-864
1101 Eigersund	15 177	-8 579	-565	-4 289	-283	-2 860	-188	-2 145	-141	-1 716	-113
1103 Stavanger	146 810	-390 479	-2 660	-195 240	-1 330	-130 160	-887	-97 620	-665	-78 096	-532
1106 Haugesund	38 218	45 749	1 197	22 874	599	15 250	399	11 437	299	9 150	239
1108 Sandnes	83 219	58 359	701	29 180	351	19 453	234	14 590	175	11 672	140
1111 Sokndal	3 325	5 994	1 803	2 997	901	1 998	601	1 499	451	1 199	361
1112 Lund	3 235	5 815	1 798	2 908	899	1 938	599	1 454	449	1 163	360
1114 Bjerkreim	2 861	5 100	1 783	2 550	891	1 700	594	1 275	446	1 020	357
1119 Hå	19 712	34 750	1 763	17 375	881	11 583	588	8 687	441	6 950	353
1120 Klepp	20 766	28 845	1 389	14 422	695	9 615	463	7 211	347	5 769	278
1121 Time	19 876	22 913	1 153	11 456	576	7 638	384	5 728	288	4 583	231
1122 Gjesdal	12 384	22 109	1 785	11 054	893	7 370	595	5 527	446	4 422	357
1124 Sola	28 492	-77 637	-2 725	-38 818	-1 362	-25 879	-908	-19 409	-681	-15 527	-545
1127 Randaberg	11 733	-11 005	-938	-5 502	-469	-3 668	-313	-2 751	-234	-2 201	-188
1130 Strand	13 578	23 920	1 762	11 960	881	7 973	587	5 980	440	4 784	352
1133 Hjelmeland	2 635	-4 615	-1 751	-2 308	-876	-1 538	-584	-1 154	-438	-923	-350
1134 Suldal	3 827	-10 919	-2 853	-5 460	-1 427	-3 640	-951	-2 730	-713	-2 184	-571
1135 Sauda	4 559	1 448	318	724	159	483	106	362	79	290	64
1144 Kvitsøy	537	947	1 763	473	882	316	588	237	441	189	353
1145 Bokn	880	1 578	1 793	789	897	526	598	394	448	316	359
1146 Tysvær	11 499	20 346	1 769	10 173	885	6 782	590	5 086	442	4 069	354
1149 Karmøy	43 086	77 524	1 799	38 762	900	25 841	600	19 381	450	15 505	360
1151 Utsira	209	156	747	78	373	52	249	39	187	31	149
1160 Vindafjord	8 927	-10 971	-1 229	-5 486	-614	-3 657	-410	-2 743	-307	-2 194	-246
1505 Kristiansund	24 240	44 450	1 834	22 225	917	14 817	611	11 112	458	8 890	367
1506 Molde	32 512	43 606	1 341	21 803	671	14 535	447	10 902	335	8 721	268
1508 Ålesund	58 186	43 380	746	21 690	373	14 460	249	10 845	186	8 676	149
1511 Vanylven	3 034	5 729	1 888	2 865	944	1 910	629	1 432	472	1 146	378
1514 Sande	2 442	3 003	1 230	1 501	615	1 001	410	751	307	601	246
1515 Herøy (Møre)	8 903	-8 445	-949	-4 223	-474	-2 815	-316	-2 111	-237	-1 689	-190
1516 Ulstein	8 882	903	102	452	51	301	34	226	25	181	20
1517 Hareid	5 170	9 398	1 818	4 699	909	3 133	606	2 349	454	1 880	364
1520 Ørsta	10 977	19 743	1 799	9 872	899	6 581	600	4 936	450	3 949	360
1525 Stranda	4 402	7 723	1 754	3 861	877	2 574	585	1 931	439	1 545	351
1528 Sykkylven	7 606	13 931	1 832	6 966	916	4 644	611	3 483	458	2 786	366
1531 Sula	9 670	16 955	1 753	8 477	877	5 652	584	4 239	438	3 391	351
1532 Giske	8 675	14 252	1 643	7 126	821	4 751	548	3 563	411	2 850	329
1535 Vestnes	7 097	10 792	1 521	5 396	760	3 597	507	2 698	380	2 158	304
1539 Rauma	7 082	13 801	1 949	6 901	974	4 600	650	3 450	487	2 760	390
1547 Aukra	3 692	6 428	1 741	3 214	871	2 143	580	1 607	435	1 286	348
1554 Averøy	5 928	10 758	1 815	5 379	907	3 586	605	2 689	454	2 152	363
1557 Gjemnes	2 665	4 739	1 778	2 369	889	1 580	593	1 185	445	948	356
1560 Tingvoll	3 036	5 490	1 808	2 745	904	1 830	603	1 373	452	1 098	362
1563 Sunndal	7 284	10 763	1 478	5 382	739	3 588	493	2 691	369	2 153	296
1566 Surnadal	5 959	10 642	1 786	5 321	893	3 547	595	2 661	446	2 128	357
1573 Smøla	2 142	3 949	1 844	1 975	922	1 316	615	987	461	790	369
1576 Aure	3 386	6 465	1 909	3 233	955	2 155	636	1 616	477	1 293	382
1577 Volda	10 897	18 888	1 733	9 444	867	6 296	578	4 722	433	3 778	347
1578 Fjord	2 505	4 692	1 873	2 346	937	1 564	624	1 173	468	938	375
1579 Hustadvika	13 390	24 220	1 809	12 110	904	8 073	603	6 055	452	4 844	362
1580 Haram	9 402	7 062	751	3 531	376	2 354	250	1 765	188	1 412	150
1804 Bodø	53 401	50 183	940	25 091	470	16 728	313	12 546	235	10 037	188
1806 Narvik	21 560	40 305	1 869	20 153	935	13 435	623	10 076	467	8 061	374
1811 Bindal	1 371	2 624	1 914	1 312	957	875	638	656	478	525	383
1812 Sømna	1 976	3 541	1 792	1 771	896	1 180	597	885	448	708	358
1813 Brønnøy	7 813	14 369	1 839	7 185	920	4 790	613	3 592	460	2 874	368
1815 Vega	1 226	2 142	1 747	1 071	874	714	582	536	437	428	349
1816 Vevelstad	476	848	1 782	424	891	283	594	212	446	170	356
1818 Herøy (Nordlæ)	1 844	3 299	1 789	1 650	895	1 100	596	825	447	660	358
1820 Alstahaug	7 414	13 598	1 834	6 799	917	4 533	611	3 400	459	2 720	367
1822 Leirfjord	2 317	4 072	1 758	2 036	879	1 357	586	1 018	439	814	352
1824 Vefsn	13 404	24 309	1 814	12 154	907	8 103	605	6 077	453	4 862	363
1825 Grane	1 460	2 662	1 823	1 331	912	887	608	666	456	532	365
1826 Aarborte - Ha	1 287	2 317	1 801	1 159	900	772	600	579	450	463	360
1827 Dønna	1 391	1 511	1 086	756	543	504	362	378	272	302	217
1828 Nesna	1 805	3 138	1 739	1 569	869	1 046	580	785	435	628	348
1832 Hemnes	4 490	6 221	1 385	3 110	693	2 074	462	1 555	346	1 244	277
1833 Rana	25 947	48 340	1 863	24 170	932	16 113	621	12 085	466	9 668	373
1834 Lurøy	1 877	-9 226	-4 915	-4 613	-2 458	-3 075	-1 638	-2 306	-1 229	-1 845	-983
1835 Træna	448	-492	-1 097	-246	-549	-164	-366	-123	-274	-98	-219
1836 Rødøy	1 139	2 218	1 947	1 109	974	739	649	554	487	444	389
1837 Meløy	6 183	9 554	1 545	4 777	773	3 185	515	2 389	386	1 911	309
1838 Gildeeskål	1 955	3 587	1 835	1 794	917	1 196	612	897	459	717	367
1839 Beiarn	1 035	1 881	1 818	941	909	627	606	470	454	376	364

1840 Saltdal	4 695	8 407	1 791	4 203	895	2 802	597	2 102	448	1 681	358
1841 Fauske - Fuos	9 603	17 933	1 867	8 966	934	5 978	622	4 483	467	3 587	373
1845 Sjørfold	1 852	1 346	727	673	363	449	242	336	182	269	145
1848 Steigen	2 674	4 783	1 789	2 391	894	1 594	596	1 196	447	957	358
1851 Lødingen	2 024	3 723	1 839	1 861	920	1 241	613	931	460	745	368
1853 Evenes - Even	1 330	2 414	1 815	1 207	908	805	605	604	454	483	363
1856 Røst	462	-922	-1 995	-461	-998	-307	-665	-230	-499	-184	-399
1857 Værøy	676	-248	-366	-124	-183	-83	-122	-62	-92	-50	-73
1859 Flakstad	1 221	463	379	232	190	154	126	116	95	93	76
1860 Vestvågøy	11 553	20 916	1 810	10 458	905	6 972	603	5 229	453	4 183	362
1865 Vågan	9 737	16 838	1 729	8 419	865	5 613	576	4 210	432	3 368	346
1866 Hadsel	8 199	14 312	1 746	7 156	873	4 771	582	3 578	436	2 862	349
1867 Bø	2 617	4 655	1 779	2 327	889	1 552	593	1 164	445	931	356
1868 Øksnes	4 553	8 147	1 789	4 074	895	2 716	596	2 037	447	1 629	358
1870 Sortland - Suc	10 667	19 476	1 826	9 738	913	6 492	609	4 869	456	3 895	365
1871 Andøy	4 585	8 493	1 852	4 247	926	2 831	617	2 123	463	1 699	370
1874 Moskenes	975	688	705	344	353	229	235	172	176	138	141
1875 Håbmer - Han	2 718	5 121	1 884	2 561	942	1 707	628	1 280	471	1 024	377
3101 Halden	31 840	56 793	1 784	28 397	892	18 931	595	14 198	446	11 359	357
3103 Moss	51 545	91 306	1 771	45 653	886	30 435	590	22 827	443	18 261	354
3105 Sarpsborg	59 502	103 122	1 733	51 561	867	34 374	578	25 780	433	20 624	347
3107 Fredrikstad	84 770	151 044	1 782	75 522	891	50 348	594	37 761	445	30 209	356
3110 Hvaler	4 774	-1 937	-406	-969	-203	-646	-135	-484	-101	-387	-81
3112 Råde	8 039	13 897	1 729	6 948	864	4 632	576	3 474	432	2 779	346
3114 Våler (Viken)	6 102	10 552	1 729	5 276	865	3 517	576	2 638	432	2 110	346
3116 Skiptvet	3 915	6 927	1 769	3 464	885	2 309	590	1 732	442	1 385	354
3118 Indre Østfold	46 641	82 188	1 762	41 094	881	27 396	587	20 547	441	16 438	352
3120 Rakkestad	8 413	15 149	1 801	7 575	900	5 050	600	3 787	450	3 030	360
3122 Marker	3 634	6 548	1 802	3 274	901	2 183	601	1 637	450	1 310	360
3124 Aremark	1 350	2 428	1 799	1 214	899	809	600	607	450	486	360
3201 Bærum	130 586	-1 052 077	-8 057	-526 039	-4 028	-350 692	-2 686	-263 019	-2 014	-210 415	-1 611
3203 Asker	98 041	-396 574	-4 045	-198 287	-2 022	-132 191	-1 348	-99 144	-1 011	-79 315	-809
3205 Lillestrøm	93 010	37 863	407	18 931	204	12 621	136	9 466	102	7 573	81
3207 Nordre Follo	62 813	-72 293	-1 151	-36 146	-575	-24 098	-384	-18 073	-288	-14 459	-230
3209 Ullensaker	43 293	66 747	1 542	33 373	771	22 249	514	16 687	385	13 349	308
3212 Nesodden	20 366	1 589	78	795	39	530	26	397	20	318	16
3214 Frogn	16 150	-35 234	-2 182	-17 617	-1 091	-11 745	-727	-8 808	-545	-7 047	-436
3216 Vestby	19 348	19 343	1 000	9 671	500	6 448	333	4 836	250	3 869	200
3218 Ås	21 409	30 645	1 431	15 323	716	10 215	477	7 661	358	6 129	286
3220 Enebakk	11 385	20 348	1 787	10 174	894	6 783	596	5 087	447	4 070	357
3222 Lørenskog	47 305	5 852	124	2 926	62	1 951	41	1 463	31	1 170	25
3224 Rælingen	19 822	6 920	349	3 460	175	2 307	116	1 730	87	1 384	70
3226 Aurskog-Høla	17 998	31 549	1 753	15 774	876	10 516	584	7 887	438	6 310	351
3228 Nes	24 470	42 232	1 726	21 116	863	14 077	575	10 558	431	8 446	345
3230 Gjerdrum	7 313	-4 091	-559	-2 046	-280	-1 364	-186	-1 023	-140	-818	-112
3232 Nittedal	25 620	-1 489	-58	-745	-29	-496	-19	-372	-15	-298	-12
3234 Lunner	9 336	16 670	1 786	8 335	893	5 557	595	4 167	446	3 334	357
3236 Jevnaker	7 002	12 532	1 790	6 266	895	4 177	597	3 133	447	2 506	358
3238 Nannestad	15 802	25 849	1 636	12 925	818	8 616	545	6 462	409	5 170	327
3240 Eidsvoll	27 681	46 211	1 669	23 106	835	15 404	556	11 553	417	9 242	334
3242 Hurdal	2 926	5 134	1 754	2 567	877	1 711	585	1 283	439	1 027	351
3301 Drammen	103 703	136 261	1 314	68 130	657	45 420	438	34 065	328	27 252	263
3303 Kongsberg	28 575	1 600	56	800	28	533	19	400	14	320	11
3305 Ringerike	31 467	56 779	1 804	28 390	902	18 926	601	14 195	451	11 356	361
3310 Hole	6 923	-10 681	-1 543	-5 341	-771	-3 560	-514	-2 670	-386	-2 136	-309
3312 Lier	28 322	-30 987	-1 094	-15 494	-547	-10 329	-365	-7 747	-274	-6 197	-219
3314 Øvre Eiker	20 626	25 564	1 239	12 782	620	8 521	413	6 391	310	5 113	248
3316 Modum	14 636	25 805	1 763	12 902	882	8 602	588	6 451	441	5 161	353
3318 Krødsherad	2 228	-1 329	-596	-664	-298	-443	-199	-332	-149	-266	-119
3320 Flå	1 097	380	346	190	173	127	115	95	87	76	69
3322 Nesbyen	3 299	3 713	1 125	1 856	563	1 238	375	928	281	743	225
3324 Gol	4 806	2 605	542	1 303	271	868	181	651	136	521	108
3326 Hemsedal	2 645	-7 527	-2 846	-3 764	-1 423	-2 509	-949	-1 882	-711	-1 505	-569
3328 Ål	4 876	3 066	629	1 533	314	1 022	210	767	157	613	126
3330 Hol	4 531	-22 218	-4 904	-11 109	-2 452	-7 406	-1 635	-5 555	-1 226	-4 444	-981
3332 Sigdal	3 502	3 170	905	1 585	453	1 057	302	792	226	634	181
3334 Flesberg	2 765	1 855	671	927	335	618	224	464	168	371	134
3336 Rollag	1 383	2 573	1 861	1 287	930	858	620	643	465	515	372
3338 Nore og Uvdal	2 511	-4 434	-1 766	-2 217	-883	-1 478	-589	-1 109	-441	-887	-353
3401 Kongsvinger	18 109	32 928	1 818	16 464	909	10 976	606	8 232	455	6 586	364
3403 Hamar	32 501	42 971	1 322	21 486	661	14 324	441	10 743	331	8 594	264
3405 Lillehammer	28 572	42 744	1 496	21 372	748	14 248	499	10 686	374	8 549	299
3407 Gjøvik	30 593	56 103	1 834	28 051	917	18 701	611	14 026	458	11 221	367
3411 Ringsaker	35 557	63 340	1 781	31 670	891	21 113	594	15 835	445	12 668	356
3412 Løten	7 916	13 688	1 729	6 844	865	4 563	576	3 422	432	2 738	346
3413 Stange	21 398	38 185	1 785	19 092	892	12 728	595	9 546	446	7 637	357
3414 Nord-Odal	5 007	8 929	1 783	4 465	892	2 976	594	2 232	446	1 786	357
3415 Sør-Odal	8 082	14 317	1 772	7 159	886	4 772	591	3 579	443	2 863	354
3416 Eidskog	6 034	10 860	1 800	5 430	900	3 620	600	2 715	450	2 172	360
3417 Grue	4 553	8 345	1 833	4 172	916	2 782	611	2 086	458	1 669	367
3418 Åsnes	7 281	12 853	1 765	6 427	883	4 284	588	3 213	441	2 571	353
3419 Våler (Innlanc	3 635	6 539	1 799	3 270	899	2 180	600	1 635	450	1 308	360
3420 Elverum	21 652	38 613	1 783	19 306	892	12 871	594	9 653	446	7 723	357
3421 Trysil	6 565	12 123	1 847	6 062	923	4 041	616	3 031	462	2 425	369
3422 Åmot	4 183	7 876	1 883	3 938	941	2 625	628	1 969	471	1 575	377
3423 Stor-Elvdal	2 285	4 305	1 884	2 153	942	1 435	628	1 076	471	861	377

3424 Rendalen	1 824	3 194	1 751	1 597	875	1 065	584	798	438	639	350
3425 Engerdal	1 386	2 254	1 627	1 127	813	751	542	564	407	451	325
3426 Tolga	1 586	2 750	1 734	1 375	867	917	578	688	433	550	347
3427 Tynset	5 625	10 147	1 804	5 073	902	3 382	601	2 537	451	2 029	361
3428 Alvdal	2 508	4 403	1 755	2 201	878	1 468	585	1 101	439	881	351
3429 Folldal	1 515	2 764	1 825	1 382	912	921	608	691	456	553	365
3430 Os	1 870	-3 078	-1 646	-1 539	-823	-1 026	-549	-769	-411	-616	-329
3431 Dovre	2 488	4 571	1 837	2 285	919	1 524	612	1 143	459	914	367
3432 Lesja	1 969	3 576	1 816	1 788	908	1 192	605	894	454	715	363
3433 Skjåk	2 154	4 026	1 869	2 013	934	1 342	623	1 006	467	805	374
3434 Lom	2 221	4 020	1 810	2 010	905	1 340	603	1 005	452	804	362
3435 Vågå	3 545	6 434	1 815	3 217	908	2 145	605	1 609	454	1 287	363
3436 Nord-Fron	5 619	10 634	1 893	5 317	946	3 545	631	2 659	473	2 127	379
3437 Sel	5 618	10 131	1 803	5 065	902	3 377	601	2 533	451	2 026	361
3438 Sør-Fron	3 114	5 733	1 841	2 866	921	1 911	614	1 433	460	1 147	368
3439 Ringebu	4 426	8 122	1 835	4 061	918	2 707	612	2 031	459	1 624	367
3440 Øyer	5 140	5 198	1 011	2 599	506	1 733	337	1 299	253	1 040	202
3441 Gausdal	6 166	11 161	1 810	5 580	905	3 720	603	2 790	453	2 232	362
3442 Østre Toten	14 900	27 177	1 824	13 589	912	9 059	608	6 794	456	5 435	365
3443 Vestre Toten	13 700	24 207	1 767	12 104	883	8 069	589	6 052	442	4 841	353
3446 Gran	13 610	24 976	1 835	12 488	918	8 325	612	6 244	459	4 995	367
3447 Søndre Land	5 564	9 951	1 789	4 976	894	3 317	596	2 488	447	1 990	358
3448 Nordre Land	6 540	11 868	1 815	5 934	907	3 956	605	2 967	454	2 374	363
3449 Sør-Aurdal	2 848	5 351	1 879	2 676	939	1 784	626	1 338	470	1 070	376
3450 Etnedal	1 250	2 307	1 846	1 153	923	769	615	577	461	461	369
3451 Nord-Aurdal	6 405	11 800	1 842	5 900	921	3 933	614	2 950	461	2 360	368
3452 Vestre Slidre	2 092	1 980	947	990	473	660	316	495	237	396	189
3453 Øystre Slidre	3 328	1 550	466	775	233	517	155	387	116	310	93
3454 Vang	1 690	2 443	1 445	1 221	723	814	482	611	361	489	289
3901 Horten	27 705	49 718	1 795	24 859	897	16 573	598	12 430	449	9 944	359
3903 Holmestrand	26 485	45 734	1 727	22 867	863	15 245	576	11 433	432	9 147	345
3905 Tønsberg	58 823	61 767	1 050	30 884	525	20 589	350	15 442	263	12 353	210
3907 Sandefjord	65 920	118 216	1 793	59 108	897	39 405	598	29 554	448	23 643	359
3909 Larvik	48 409	87 011	1 797	43 506	899	29 004	599	21 753	449	17 402	359
3911 Færder	27 423	4 334	158	2 167	79	1 445	53	1 084	40	867	32
4001 Porsgrunn	37 107	67 228	1 812	33 614	906	22 409	604	16 807	453	13 446	362
4003 Skien	56 239	100 317	1 784	50 158	892	33 439	595	25 079	446	20 063	357
4005 Notodden	13 163	23 882	1 814	11 941	907	7 961	605	5 970	454	4 776	363
4010 Siljan	2 377	4 269	1 796	2 135	898	1 423	599	1 067	449	854	359
4012 Bamble	14 247	26 064	1 829	13 032	915	8 688	610	6 516	457	5 213	366
4014 Kragerø	10 434	18 971	1 818	9 486	909	6 324	606	4 743	455	3 794	364
4016 Drangedal	4 108	7 275	1 771	3 637	885	2 425	590	1 819	443	1 455	354
4018 Nome	6 574	11 766	1 790	5 883	895	3 922	597	2 942	447	2 353	358
4020 Midt-Telemar	10 742	18 826	1 753	9 413	876	6 275	584	4 706	438	3 765	351
4022 Seljord	2 971	5 365	1 806	2 682	903	1 788	602	1 341	451	1 073	361
4024 Hjartdal	1 612	1 395	866	698	433	465	289	349	216	279	173
4026 Tinn	5 547	-8 529	-1 538	-4 265	-769	-2 843	-513	-2 132	-384	-1 706	-308
4028 Kviteseid	2 448	4 458	1 821	2 229	911	1 486	607	1 115	455	892	364
4030 Nissedal	1 470	1 840	1 252	920	626	613	417	460	313	368	250
4032 Fyresdal	1 258	2 378	1 891	1 189	945	793	630	595	473	476	378
4034 Tokke	2 204	-5 908	-2 681	-2 954	-1 340	-1 969	-894	-1 477	-670	-1 182	-536
4036 Vinje	3 837	-13 525	-3 525	-6 762	-1 762	-4 508	-1 175	-3 381	-881	-2 705	-705
4201 Risør	6 853	12 493	1 823	6 246	911	4 164	608	3 123	456	2 499	365
4202 Grimstad	24 632	43 354	1 760	21 677	880	14 451	587	10 839	440	8 671	352
4203 Arendal	46 212	82 252	1 780	41 126	890	27 417	593	20 563	445	16 450	356
4204 Kristiansand	115 736	205 934	1 779	102 967	890	68 645	593	51 484	445	41 187	356
4205 Lindesnes	23 558	42 040	1 785	21 020	892	14 013	595	10 510	446	8 408	357
4206 Farsund	9 919	17 660	1 780	8 830	890	5 887	593	4 415	445	3 532	356
4207 Flekkefjord	9 282	16 643	1 793	8 322	897	5 548	598	4 161	448	3 329	359
4211 Gjerstad	2 427	4 303	1 773	2 152	887	1 434	591	1 076	443	861	355
4212 Vegårshei	2 181	3 743	1 716	1 871	858	1 248	572	936	429	749	343
4213 Tvedestrand	6 231	11 071	1 777	5 536	888	3 690	592	2 768	444	2 214	355
4214 Froland	6 231	10 662	1 711	5 331	856	3 554	570	2 666	428	2 132	342
4215 Lillesand	11 471	20 498	1 787	10 249	893	6 833	596	5 125	447	4 100	357
4216 Birkenes	5 438	9 324	1 715	4 662	857	3 108	572	2 331	429	1 865	343
4217 Åmli	1 784	3 319	1 860	1 659	930	1 106	620	830	465	664	372
4218 Iveland	1 354	2 399	1 772	1 199	886	800	591	600	443	480	354
4219 Evje og Hornn	3 959	6 558	1 656	3 279	828	2 186	552	1 639	414	1 312	331
4220 Bygland	1 162	2 138	1 840	1 069	920	713	613	534	460	428	368
4221 Valle	1 201	-4 885	-4 068	-2 443	-2 034	-1 628	-1 356	-1 221	-1 017	-977	-814
4222 Bykle	1 007	-20 045	-19 905	-10 022	-9 953	-6 682	-6 635	-5 011	-4 976	-4 009	-3 981
4223 Vennesla	15 391	26 380	1 714	13 190	857	8 793	571	6 595	429	5 276	343
4224 Åseral	910	-4 463	-4 904	-2 231	-2 452	-1 488	-1 635	-1 116	-1 226	-893	-981
4225 Lyngdal	10 820	18 614	1 720	9 307	860	6 205	573	4 654	430	3 723	344
4226 Hægebostad	1 771	3 031	1 711	1 515	856	1 010	570	758	428	606	342
4227 Kvinesdal	6 054	10 694	1 766	5 347	883	3 565	589	2 673	442	2 139	353
4228 Sirdal	1 860	-20 848	-11 209	-10 424	-5 604	-6 949	-3 736	-5 212	-2 802	-4 170	-2 242
4601 Bergen	290 316	-76 765	-264	-38 383	-132	-25 588	-88	-19 191	-66	-15 353	-53
4602 Kinn	17 230	4 510	262	2 255	131	1 503	87	1 127	65	902	52
4611 Etne	4 072	7 493	1 840	3 747	920	2 498	613	1 873	460	1 499	368
4612 Sveio	5 757	10 497	1 823	5 249	912	3 499	608	2 624	456	2 099	365
4613 Bømlo	12 238	22 168	1 811	11 084	906	7 389	604	5 542	453	4 434	362
4614 Stord	19 210	29 484	1 535	14 742	767	9 828	512	7 371	384	5 897	307
4615 Fitjar	3 198	5 898	1 844	2 949	922	1 966	615	1 474	461	1 180	369
4616 Tysnes	2 915	-614	-211	-307	-105	-205	-70	-153	-53	-123	-42
4617 Kvinnherad	13 074	23 612	1 806	11 806	903	7 871	602	5 903	452	4 722	361

4618 Ullensvang	11 140	4 672	419	2 336	210	1 557	140	1 168	105	934	84
4619 Eidfjord	963	-10 501	-10 904	-5 251	-5 452	-3 500	-3 635	-2 625	-2 726	-2 100	-2 181
4620 Ulvik	1 080	72	67	36	33	24	22	18	17	14	13
4621 Voss	16 222	29 237	1 802	14 618	901	9 746	601	7 309	451	5 847	360
4622 Kvam	8 527	15 645	1 835	7 822	917	5 215	612	3 911	459	3 129	367
4623 Samnanger	2 506	4 585	1 830	2 293	915	1 528	610	1 146	457	917	366
4624 Bjørnafjorden	25 780	46 260	1 794	23 130	897	15 420	598	11 565	449	9 252	359
4625 Austevoll	5 293	-41 620	-7 863	-20 810	-3 932	-13 873	-2 621	-10 405	-1 966	-8 324	-1 573
4626 Øygarden	39 563	71 074	1 796	35 537	898	23 691	599	17 769	449	14 215	359
4627 Askøy	30 058	53 910	1 794	26 955	897	17 970	598	13 477	448	10 782	359
4628 Vaksdal	3 883	7 325	1 886	3 663	943	2 442	629	1 831	472	1 465	377
4629 Modalen	375	-6 532	-17 420	-3 266	-8 710	-2 177	-5 807	-1 633	-4 355	-1 306	-3 484
4630 Osterøy	8 206	14 707	1 792	7 353	896	4 902	597	3 677	448	2 941	358
4631 Alver	29 977	53 705	1 792	26 853	896	17 902	597	13 426	448	10 741	358
4632 Austrheim	2 873	-1 628	-567	-814	-283	-543	-189	-407	-142	-326	-113
4633 Fedje	521	875	1 680	438	840	292	560	219	420	175	336
4634 Masfjorden	1 676	-1 094	-653	-547	-326	-365	-218	-273	-163	-219	-131
4635 Gulen	2 219	-2 932	-1 322	-1 466	-661	-977	-441	-733	-330	-586	-264
4636 Solund	764	733	959	366	480	244	320	183	240	147	192
4637 Hyllestad	1 266	507	400	253	200	169	133	127	100	101	80
4638 Høyanger	3 916	4 946	1 263	2 473	632	1 649	421	1 236	316	989	253
4639 Vik	2 553	1 839	720	919	360	613	240	460	180	368	144
4640 Sogndal	12 189	21 874	1 795	10 937	897	7 291	598	5 468	449	4 375	359
4641 Aurland	1 797	-11 073	-6 162	-5 537	-3 081	-3 691	-2 054	-2 768	-1 541	-2 215	-1 232
4642 Lærdal	2 136	-1 015	-475	-507	-238	-338	-158	-254	-119	-203	-95
4643 Årdal	5 214	-3 518	-675	-1 759	-337	-1 173	-225	-879	-169	-704	-135
4644 Luster	5 345	3 295	616	1 647	308	1 098	205	824	154	659	123
4645 Askvoll	2 956	5 534	1 872	2 767	936	1 845	624	1 383	468	1 107	374
4646 Fjaler	2 885	5 046	1 749	2 523	874	1 682	583	1 261	437	1 009	350
4647 Sunnfjord	22 325	35 980	1 612	17 990	806	11 993	537	8 995	403	7 196	322
4648 Bremanger	3 430	2 551	744	1 276	372	850	248	638	186	510	149
4649 Stad	9 609	17 206	1 791	8 603	895	5 735	597	4 301	448	3 441	358
4650 Gloppen	5 923	10 621	1 793	5 311	897	3 540	598	2 655	448	2 124	359
4651 Stryn	7 256	13 082	1 803	6 541	901	4 361	601	3 270	451	2 616	361
5001 Trondheim	213 125	127 644	599	63 822	299	42 548	200	31 911	150	25 529	120
5006 Steinkjer	23 963	43 769	1 827	21 884	913	14 590	609	10 942	457	8 754	365
5007 Namsos - Naa	15 116	27 632	1 828	13 816	914	9 211	609	6 908	457	5 526	366
5014 Frøya	5 421	-98 459	-18 162	-49 229	-9 081	-32 820	-6 054	-24 615	-4 541	-19 692	-3 632
5020 Osen	905	1 699	1 877	849	939	566	626	425	469	340	375
5021 Oppdal	7 361	12 923	1 756	6 461	878	4 308	585	3 231	439	2 585	351
5022 Rennebu	2 490	4 464	1 793	2 232	896	1 488	598	1 116	448	893	359
5025 Røros	5 658	10 259	1 813	5 130	907	3 420	604	2 565	453	2 052	363
5026 Holtålen	2 024	3 543	1 750	1 771	875	1 181	583	886	438	709	350
5027 Midtre Gauld	6 143	11 163	1 817	5 582	909	3 721	606	2 791	454	2 233	363
5028 Melhus	17 435	30 317	1 739	15 158	869	10 106	580	7 579	435	6 063	348
5029 Skaun	8 455	15 049	1 780	7 525	890	5 016	593	3 762	445	3 010	356
5031 Malvik	14 747	22 983	1 559	11 492	779	7 661	520	5 746	390	4 597	312
5032 Selbu	4 183	7 382	1 765	3 691	882	2 461	588	1 846	441	1 476	353
5033 Tydal	758	-3 544	-4 676	-1 772	-2 338	-1 181	-1 559	-886	-1 169	-709	-935
5034 Meråker	2 449	4 335	1 770	2 167	885	1 445	590	1 084	443	867	354
5035 Stjørdal	24 614	43 768	1 778	21 884	889	14 589	593	10 942	445	8 754	356
5036 Frosta	2 635	4 700	1 784	2 350	892	1 567	595	1 175	446	940	357
5037 Levanger	20 492	36 679	1 790	18 339	895	12 226	597	9 170	447	7 336	358
5038 Verdal	15 121	26 789	1 772	13 394	886	8 930	591	6 697	443	5 358	354
5041 Snåase - Snås	2 022	3 672	1 816	1 836	908	1 224	605	918	454	734	363
5042 Lierne	1 298	2 457	1 893	1 228	946	819	631	614	473	491	379
5043 Raarvihke - Rø	425	844	1 986	422	993	281	662	211	496	169	397
5044 Namsskogan	831	-471	-567	-235	-283	-157	-189	-118	-142	-94	-113
5045 Grong	2 304	4 305	1 868	2 152	934	1 435	623	1 076	467	861	374
5046 Høylandet	1 234	2 192	1 776	1 096	888	731	592	548	444	438	355
5047 Overhalla	3 885	6 991	1 799	3 496	900	2 330	600	1 748	450	1 398	360
5049 Flatanger	1 103	-2 405	-2 181	-1 203	-1 090	-802	-727	-601	-545	-481	-436
5052 Leka	587	1 010	1 721	505	860	337	574	253	430	202	344
5053 Inderøy	6 864	12 325	1 796	6 162	898	4 108	599	3 081	449	2 465	359
5054 Indre Fosen	10 015	18 005	1 798	9 003	899	6 002	599	4 501	449	3 601	360
5055 Heim	5 920	10 945	1 849	5 472	924	3 648	616	2 736	462	2 189	370
5056 Hitra	5 315	8 151	1 534	4 075	767	2 717	511	2 038	383	1 630	307
5057 Ørland	10 501	18 697	1 780	9 348	890	6 232	593	4 674	445	3 739	356
5058 Åfjord	4 321	7 892	1 827	3 946	913	2 631	609	1 973	457	1 578	365
5059 Orkland	18 737	32 931	1 758	16 465	879	10 977	586	8 233	439	6 586	352
5060 Nærøysund	10 011	15 428	1 541	7 714	771	5 143	514	3 857	385	3 086	308
5061 Rindal	1 969	3 616	1 837	1 808	918	1 205	612	904	459	723	367
5501 Tromsø	78 135	67 045	858	33 523	429	22 348	286	16 761	215	13 409	172
5503 Harstad - Hår	24 998	45 476	1 819	22 738	910	15 159	606	11 369	455	9 095	364
5510 Kvæfjord	2 855	5 034	1 763	2 517	882	1 678	588	1 259	441	1 007	353
5512 Dielddanuorri	4 190	7 605	1 815	3 802	907	2 535	605	1 901	454	1 521	363
5514 Ibestad	1 283	2 482	1 934	1 241	967	827	645	620	484	496	387
5516 Gratangen	1 064	1 997	1 877	999	939	666	626	499	469	399	375
5518 Loabák - Lava	998	1 829	1 832	914	916	610	611	457	458	366	366
5520 Bardu	3 978	3 721	935	1 860	468	1 240	312	930	234	744	187
5522 Salangen	2 055	3 935	1 915	1 967	957	1 312	638	984	479	787	383
5524 Målselv	6 804	11 722	1 723	5 861	861	3 907	574	2 930	431	2 344	345
5526 Sørreisa	3 480	6 311	1 813	3 155	907	2 104	604	1 578	453	1 262	363
5528 Dyrøy	1 074	1 937	1 804	969	902	646	601	484	451	387	361
5530 Senja	14 918	27 027	1 812	13 513	906	9 009	604	6 757	453	5 405	362
5532 Balsfjord	5 555	9 943	1 790	4 972	895	3 314	597	2 486	447	1 989	358

Tabell 1B3: Oppfølgingsspørsmål 1 og 2 frå Høgre - Førsteårseffektar ved symmetrisk inntekstutjamning på 95 prosent innfasing over 1,2, 3, 4 og 5 år. Ingen tilleggskompensasjon.

Sammanlikna med systemet i dag.

Kommune	Innbyggartal per 1.7.2023 Kolonne 1	Førsteårsverknader av symmetrisk utjamning på 95 prosent: Innfasing ett år (1000 kr) (kr per innb.)		Førsteårsverknader av symmetrisk utjamning på 95 prosent: Innfasing to år (1000 kr) (kr per innb.)		Førsteårsverknader av symmetrisk utjamning på 95 prosent: Innfasing tre år (1000 kr) (kr per innb.)		Førsteårsverknader av symmetrisk utjamning på 95 prosent: Innfasing fire år (1000 kr) (kr per innb.)		Førsteårsverknader av symmetrisk utjamning på 95 prosent: Innfasing fem år (1000 kr) (kr per innb.)	
		Kolonne 2	Kolonne 3	Kolonne 4	Kolonne 5	Kolonne 6	Kolonne 7	Kolonne 8	Kolonne 9	Kolonne 10	Kolonne 11
301 Oslo	711 918	-3 176 752	-4 462	-1 588 376	-2 231	-1 058 917	-1 487	-794 188	-1 116	-635 350	-892
1101 Eigersund	15 177	-9 033	-595	-4 517	-298	-3 011	-198	-2 258	-149	-1 807	-119
1103 Stavanger	146 810	-403 923	-2 751	-201 961	-1 376	-134 641	-917	-100 981	-688	-80 785	-550
1106 Haugesund	38 218	46 585	1 219	23 292	609	15 528	406	11 646	305	9 317	244
1108 Sandnes	83 219	58 991	709	29 495	354	19 664	236	14 748	177	11 798	142
1111 Sokndal	3 325	6 232	1 874	3 116	937	2 077	625	1 558	469	1 246	375
1112 Lund	3 235	6 084	1 881	3 042	940	2 028	627	1 521	470	1 217	376
1114 Bjerkreim	2 861	5 295	1 851	2 648	925	1 765	617	1 324	463	1 059	370
1119 Hå	19 712	36 083	1 830	18 041	915	12 028	610	9 021	458	7 217	366
1120 Klepp	20 766	29 426	1 417	14 713	709	9 809	472	7 356	354	5 885	283
1121 Time	19 876	23 329	1 174	11 664	587	7 776	391	5 832	293	4 666	235
1122 Gjesdal	12 384	22 804	1 841	11 402	921	7 601	614	5 701	460	4 561	368
1124 Sola	28 492	-80 290	-2 818	-40 145	-1 409	-26 763	-939	-20 073	-704	-16 058	-564
1127 Randaberg	11 733	-11 482	-979	-5 741	-489	-3 827	-326	-2 870	-245	-2 296	-196
1130 Strand	13 578	24 639	1 815	12 320	907	8 213	605	6 160	454	4 928	363
1133 Hjelmeland	2 635	-4 786	-1 816	-2 393	-908	-1 595	-605	-1 196	-454	-957	-363
1134 Suldal	3 827	-11 292	-2 951	-5 646	-1 475	-3 764	-984	-2 823	-738	-2 258	-590
1135 Sauda	4 559	1 427	313	714	157	476	104	357	78	285	63
1144 Kvitsøy	537	982	1 829	491	915	327	610	246	457	196	366
1145 Bokn	880	1 619	1 840	809	920	540	613	405	460	324	368
1146 Tysvær	11 499	21 023	1 828	10 512	914	7 008	609	5 256	457	4 205	366
1149 Karmøy	43 086	80 153	1 860	40 076	930	26 718	620	20 038	465	16 031	372
1151 Utsira	209	158	756	79	378	53	252	39	189	32	151
1160 Vindafjord	8 927	-11 413	-1 278	-5 706	-639	-3 804	-426	-2 853	-320	-2 283	-256
1505 Kristiansund	24 240	45 940	1 895	22 970	948	15 313	632	11 485	474	9 188	379
1506 Molde	32 512	44 453	1 367	22 226	684	14 818	456	11 113	342	8 891	273
1508 Ålesund	58 186	43 879	754	21 939	377	14 626	251	10 970	189	8 776	151
1511 Vanylven	3 034	5 922	1 952	2 961	976	1 974	651	1 481	488	1 184	390
1514 Sande	2 442	3 057	1 252	1 529	626	1 019	417	764	313	611	250
1515 Herøy (Møre)	8 903	-8 815	-990	-4 408	-495	-2 938	-330	-2 204	-248	-1 763	-198
1516 Ulstein	8 882	813	92	406	46	271	31	203	23	163	18
1517 Hareid	5 170	9 832	1 902	4 916	951	3 277	634	2 458	475	1 966	380
1520 Ørsta	10 977	20 567	1 874	10 284	937	6 856	625	5 142	468	4 113	375
1525 Stranda	4 402	7 888	1 792	3 944	896	2 629	597	1 972	448	1 578	358
1528 Sykkylven	7 606	14 487	1 905	7 244	952	4 829	635	3 622	476	2 897	381
1531 Sula	9 670	17 689	1 829	8 844	915	5 896	610	4 422	457	3 538	366
1532 Giske	8 675	14 556	1 678	7 278	839	4 852	559	3 639	419	2 911	336
1535 Vestnes	7 097	11 021	1 553	5 510	776	3 674	518	2 755	388	2 204	311
1539 Rauma	7 082	14 189	2 004	7 095	1 002	4 730	668	3 547	501	2 838	401
1547 Aukra	3 692	6 569	1 779	3 285	890	2 190	593	1 642	445	1 314	356
1554 Averøy	5 928	10 997	1 855	5 499	928	3 666	618	2 749	464	2 199	371
1557 Gjemnes	2 665	4 995	1 874	2 498	937	1 665	625	1 249	469	999	375
1560 Tingvoll	3 036	5 747	1 893	2 874	947	1 916	631	1 437	473	1 149	379
1563 Sunndal	7 284	10 984	1 508	5 492	754	3 661	503	2 746	377	2 197	302
1566 Surnadal	5 959	11 248	1 888	5 624	944	3 749	629	2 812	472	2 250	378
1573 Smøla	2 142	4 085	1 907	2 042	954	1 362	636	1 021	477	817	381
1576 Aure	3 386	6 663	1 968	3 332	984	2 221	656	1 666	492	1 333	394
1577 Volda	10 897	19 899	1 826	9 949	913	6 633	609	4 975	457	3 980	365
1578 Fjord	2 505	4 843	1 933	2 422	967	1 614	644	1 211	483	969	387
1579 Hustadvika	13 390	25 230	1 884	12 615	942	8 410	628	6 307	471	5 046	377
1580 Haram	9 402	7 143	760	3 572	380	2 381	253	1 786	190	1 429	152
1804 Bodø	53 401	50 944	954	25 472	477	16 981	318	12 736	238	10 189	191
1806 Narvik	21 560	41 505	1 925	20 753	963	13 835	642	10 376	481	8 301	385
1811 Bindal	1 371	2 709	1 976	1 355	988	903	659	677	494	542	395
1812 Sømna	1 976	3 752	1 899	1 876	950	1 251	633	938	475	750	380
1813 Brønnøy	7 813	15 042	1 925	7 521	963	5 014	642	3 761	481	3 008	385
1815 Vega	1 226	2 280	1 860	1 140	930	760	620	570	465	456	372
1816 Vevelstad	476	878	1 844	439	922	293	615	219	461	176	369
1818 Herøy (Nordlæ)	1 844	3 376	1 831	1 688	915	1 125	610	844	458	675	366
1820 Alstahaug	7 414	14 149	1 908	7 075	954	4 716	636	3 537	477	2 830	382
1822 Leirfjord	2 317	4 359	1 881	2 179	941	1 453	627	1 090	470	872	376
1824 Vefsn	13 404	25 228	1 882	12 614	941	8 409	627	6 307	471	5 046	376
1825 Grane	1 460	2 816	1 929	1 408	964	939	643	704	482	563	386
1826 Aarborste - Ha	1 287	2 464	1 915	1 232	957	821	638	616	479	493	383
1827 Dønna	1 391	1 537	1 105	768	552	512	368	384	276	307	221
1828 Nesna	1 805	3 346	1 854	1 673	927	1 115	618	836	463	669	371
1832 Hemnes	4 490	6 343	1 413	3 171	706	2 114	471	1 586	353	1 269	283
1833 Rana	25 947	49 749	1 917	24 875	959	16 583	639	12 437	479	9 950	383
1834 Lurøy	1 877	-9 523	-5 073	-4 761	-2 537	-3 174	-1 691	-2 381	-1 268	-1 905	-1 015
1835 Træna	448	-512	-1 143	-256	-571	-171	-381	-128	-286	-102	-229
1836 Rødøy	1 139	2 305	2 023	1 152	1 012	768	674	576	506	461	405
1837 Meløy	6 183	9 750	1 577	4 875	788	3 250	526	2 437	394	1 950	315
1838 Gildeskål	1 955	3 705	1 895	1 852	948	1 235	632	926	474	741	379
1839 Beiarn	1 035	1 932	1 867	966	933	644	622	483	467	386	373

1840 Saltdal	4 695	8 875	1 890	4 437	945	2 958	630	2 219	473	1 775	378
1841 Fauske - Fuos	9 603	18 504	1 927	9 252	963	6 168	642	4 626	482	3 701	385
1845 Sjørfold	1 852	1 359	734	680	367	453	245	340	183	272	147
1848 Steigen	2 674	4 955	1 853	2 478	927	1 652	618	1 239	463	991	371
1851 Lødingen	2 024	3 865	1 909	1 932	955	1 288	636	966	477	773	382
1853 Evenes - Even	1 330	2 561	1 926	1 281	963	854	642	640	481	512	385
1856 Røst	462	-956	-2 069	-478	-1 034	-319	-690	-239	-517	-191	-414
1857 Værøy	676	-265	-392	-132	-196	-88	-131	-66	-98	-53	-78
1859 Flakstad	1 221	459	376	230	188	153	125	115	94	92	75
1860 Vestvågøy	11 553	21 723	1 880	10 861	940	7 241	627	5 431	470	4 345	376
1865 Vågan	9 737	17 202	1 767	8 601	883	5 734	589	4 301	442	3 440	353
1866 Hadsel	8 199	14 623	1 784	7 312	892	4 874	595	3 656	446	2 925	357
1867 Bø	2 617	4 881	1 865	2 441	933	1 627	622	1 220	466	976	373
1868 Øksnes	4 553	8 379	1 840	4 189	920	2 793	613	2 095	460	1 676	368
1870 Sortland - Suc	10 667	20 075	1 882	10 038	941	6 692	627	5 019	470	4 015	376
1871 Andøy	4 585	8 860	1 932	4 430	966	2 953	644	2 215	483	1 772	386
1874 Moskenes	975	694	712	347	356	231	237	173	178	139	142
1875 Håbmer - Han	2 718	5 234	1 926	2 617	963	1 745	642	1 309	481	1 047	385
3101 Halden	31 840	59 608	1 872	29 804	936	19 869	624	14 902	468	11 922	374
3103 Moss	51 545	93 618	1 816	46 809	908	31 206	605	23 404	454	18 724	363
3105 Sarpsborg	59 502	107 790	1 812	53 895	906	35 930	604	26 947	453	21 558	362
3107 Fredrikstad	84 770	156 530	1 847	78 265	923	52 177	616	39 133	462	31 306	369
3110 Hvaler	4 774	-2 058	-431	-1 029	-216	-686	-144	-514	-108	-412	-86
3112 Råde	8 039	14 265	1 774	7 133	887	4 755	591	3 566	444	2 853	355
3114 Våler (Viken)	6 102	10 898	1 786	5 449	893	3 633	595	2 725	447	2 180	357
3116 Skiptvet	3 915	7 229	1 847	3 615	923	2 410	616	1 807	462	1 446	369
3118 Indre Østfold	46 641	85 104	1 825	42 552	912	28 368	608	21 276	456	17 021	365
3120 Rakkestad	8 413	15 684	1 864	7 842	932	5 228	621	3 921	466	3 137	373
3122 Marker	3 634	6 830	1 880	3 415	940	2 277	627	1 708	470	1 366	376
3124 Aremark	1 350	2 517	1 865	1 259	932	839	622	629	466	503	373
3201 Bærum	130 586	-1 084 763	-8 307	-542 382	-4 153	-361 588	-2 769	-271 191	-2 077	-216 953	-1 661
3203 Asker	98 041	-409 527	-4 177	-204 763	-2 089	-136 509	-1 392	-102 382	-1 044	-81 905	-835
3205 Lillestrøm	93 010	37 803	406	18 902	203	12 601	135	9 451	102	7 561	81
3207 Nordre Follo	62 813	-75 228	-1 198	-37 614	-599	-25 076	-399	-18 807	-299	-15 046	-240
3209 Ullensaker	43 293	68 169	1 575	34 085	787	22 723	525	17 042	394	13 634	315
3212 Nesodden	20 366	1 369	67	684	34	456	22	342	17	274	13
3214 Frogn	16 150	-36 487	-2 259	-18 243	-1 130	-12 162	-753	-9 122	-565	-7 297	-452
3216 Vestby	19 348	19 666	1 016	9 833	508	6 555	339	4 916	254	3 933	203
3218 Ås	21 409	31 268	1 460	15 634	730	10 423	487	7 817	365	6 254	292
3220 Enebakk	11 385	21 109	1 854	10 554	927	7 036	618	5 277	464	4 222	371
3222 Lørenskog	47 305	5 459	115	2 729	58	1 820	38	1 365	29	1 092	23
3224 Rælingen	19 822	6 871	347	3 436	173	2 290	116	1 718	87	1 374	69
3226 Aurskog-Høla	17 998	33 041	1 836	16 520	918	11 014	612	8 260	459	6 608	367
3228 Nes	24 470	43 874	1 793	21 937	896	14 625	598	10 969	448	8 775	359
3230 Gjerdrum	7 313	-4 305	-589	-2 153	-294	-1 435	-196	-1 076	-147	-861	-118
3232 Nittedal	25 620	-1 864	-73	-932	-36	-621	-24	-466	-18	-373	-15
3234 Lunner	9 336	17 191	1 841	8 596	921	5 730	614	4 298	460	3 438	368
3236 Jevnaker	7 002	13 019	1 859	6 509	930	4 340	620	3 255	465	2 604	372
3238 Nannestad	15 802	26 864	1 700	13 432	850	8 955	567	6 716	425	5 373	340
3240 Eidsvoll	27 681	48 328	1 746	24 164	873	16 109	582	12 082	436	9 666	349
3242 Hurdal	2 926	5 423	1 853	2 711	927	1 808	618	1 356	463	1 085	371
3301 Drammen	103 703	138 886	1 339	69 443	670	46 295	446	34 721	335	27 777	268
3303 Kongsberg	28 575	1 269	44	634	22	423	15	317	11	254	9
3305 Ringerike	31 467	58 217	1 850	29 109	925	19 406	617	14 554	463	11 643	370
3310 Hole	6 923	-11 088	-1 602	-5 544	-801	-3 696	-534	-2 772	-400	-2 218	-320
3312 Lier	28 322	-32 265	-1 139	-16 132	-570	-10 755	-380	-8 066	-285	-6 453	-228
3314 Øvre Eiker	20 626	26 051	1 263	13 026	632	8 684	421	6 513	316	5 210	253
3316 Modum	14 636	26 818	1 832	13 409	916	8 939	611	6 705	458	5 364	366
3318 Krødsherad	2 228	-1 398	-627	-699	-314	-466	-209	-349	-157	-280	-125
3320 Flå	1 097	376	343	188	172	125	114	94	86	75	69
3322 Nesbyen	3 299	3 777	1 145	1 889	572	1 259	382	944	286	755	229
3324 Gol	4 806	2 619	545	1 309	272	873	182	655	136	524	109
3326 Hemsedal	2 645	-7 783	-2 942	-3 891	-1 471	-2 594	-981	-1 946	-736	-1 557	-588
3328 Ål	4 876	3 093	634	1 546	317	1 031	211	773	159	619	127
3330 Hol	4 531	-22 932	-5 061	-11 466	-2 531	-7 644	-1 687	-5 733	-1 265	-4 586	-1 012
3332 Sigdal	3 502	3 216	918	1 608	459	1 072	306	804	230	643	184
3334 Flesberg	2 765	1 872	677	936	339	624	226	468	169	374	135
3336 Rollag	1 383	2 630	1 902	1 315	951	877	634	657	475	526	380
3338 Nore og Uvdal	2 511	-4 598	-1 831	-2 299	-916	-1 533	-610	-1 149	-458	-920	-366
3401 Kongsvinger	18 109	33 875	1 871	16 937	935	11 292	624	8 469	468	6 775	374
3403 Hamar	32 501	43 807	1 348	21 904	674	14 602	449	10 952	337	8 761	270
3405 Lillehammer	28 572	43 615	1 526	21 807	763	14 538	509	10 904	382	8 723	305
3407 Gjøvik	30 593	58 064	1 898	29 032	949	19 355	633	14 516	474	11 613	380
3411 Ringsaker	35 557	66 059	1 858	33 029	929	22 020	619	16 515	464	13 212	372
3412 Løten	7 916	14 580	1 842	7 290	921	4 860	614	3 645	460	2 916	368
3413 Stange	21 398	40 021	1 870	20 011	935	13 340	623	10 005	468	8 004	374
3414 Nord-Odal	5 007	9 530	1 903	4 765	952	3 177	634	2 383	476	1 906	381
3415 Sør-Odal	8 082	15 019	1 858	7 510	929	5 006	619	3 755	465	3 004	372
3416 Eidskog	6 034	11 601	1 923	5 801	961	3 867	641	2 900	481	2 320	385
3417 Grue	4 553	8 763	1 925	4 381	962	2 921	642	2 191	481	1 753	385
3418 Åsnes	7 281	13 686	1 880	6 843	940	4 562	627	3 421	470	2 737	376
3419 Våler (Innlanc	3 635	6 958	1 914	3 479	957	2 319	638	1 739	479	1 392	383
3420 Elverum	21 652	40 382	1 865	20 191	933	13 461	622	10 096	466	8 076	373
3421 Trysil	6 565	12 591	1 918	6 296	959	4 197	639	3 148	479	2 518	384
3422 Åmot	4 183	8 276	1 979	4 138	989	2 759	660	2 069	495	1 655	396
3423 Stor-Elvdal	2 285	4 596	2 011	2 298	1 006	1 532	670	1 149	503	919	402

3424 Rendalen	1 824	3 382	1 854	1 691	927	1 127	618	845	464	676	371
3425 Engerdal	1 386	2 409	1 738	1 205	869	803	579	602	435	482	348
3426 Tolga	1 586	2 968	1 871	1 484	936	989	624	742	468	594	374
3427 Tynset	5 625	10 598	1 884	5 299	942	3 533	628	2 650	471	2 120	377
3428 Alvdal	2 508	4 621	1 842	2 310	921	1 540	614	1 155	461	924	368
3429 Follidal	1 515	2 935	1 938	1 468	969	978	646	734	484	587	388
3430 Os	1 870	-3 194	-1 708	-1 597	-854	-1 065	-569	-798	-427	-639	-342
3431 Dovre	2 488	4 851	1 950	2 425	975	1 617	650	1 213	487	970	390
3432 Lesja	1 969	3 752	1 906	1 876	953	1 251	635	938	476	750	381
3433 Skjåk	2 154	4 114	1 910	2 057	955	1 371	637	1 029	477	823	382
3434 Lom	2 221	4 233	1 906	2 117	953	1 411	635	1 058	476	847	381
3435 Vågå	3 545	6 783	1 913	3 391	957	2 261	638	1 696	478	1 357	383
3436 Nord-Fron	5 619	10 874	1 935	5 437	968	3 625	645	2 718	484	2 175	387
3437 Sel	5 618	10 904	1 941	5 452	970	3 635	647	2 726	485	2 181	388
3438 Sør-Fron	3 114	5 926	1 903	2 963	952	1 975	634	1 482	476	1 185	381
3439 Ringebu	4 426	8 345	1 885	4 172	943	2 782	628	2 086	471	1 669	377
3440 Øyer	5 140	5 281	1 027	2 640	514	1 760	342	1 320	257	1 056	205
3441 Gausdal	6 166	11 601	1 881	5 801	941	3 867	627	2 900	470	2 320	376
3442 Østre Toten	14 900	28 448	1 909	14 224	955	9 483	636	7 112	477	5 690	382
3443 Vestre Toten	13 700	25 511	1 862	12 756	931	8 504	621	6 378	466	5 102	372
3446 Gran	13 610	25 897	1 903	12 948	951	8 632	634	6 474	476	5 179	381
3447 Søndre Land	5 564	10 672	1 918	5 336	959	3 557	639	2 668	480	2 134	384
3448 Nordre Land	6 540	12 603	1 927	6 301	964	4 201	642	3 151	482	2 521	385
3449 Sør-Aurdal	2 848	5 613	1 971	2 806	985	1 871	657	1 403	493	1 123	394
3450 Etnedal	1 250	2 430	1 944	1 215	972	810	648	608	486	486	389
3451 Nord-Aurdal	6 405	12 185	1 902	6 092	951	4 062	634	3 046	476	2 437	380
3452 Vestre Slidre	2 092	2 009	961	1 005	480	670	320	502	240	402	192
3453 Øystre Slidre	3 328	1 552	466	776	233	517	155	388	117	310	93
3454 Vang	1 690	2 493	1 475	1 246	738	831	492	623	369	499	295
3901 Horten	27 705	51 966	1 876	25 983	938	17 322	625	12 992	469	10 393	375
3903 Holmestrand	26 485	46 928	1 772	23 464	886	15 643	591	11 732	443	9 386	354
3905 Tønsberg	58 823	62 816	1 068	31 408	534	20 939	356	15 704	267	12 563	214
3907 Sandefjord	65 920	121 151	1 838	60 575	919	40 384	613	30 288	459	24 230	368
3909 Larvik	48 409	89 687	1 853	44 843	926	29 896	618	22 422	463	17 937	371
3911 Færder	27 423	4 097	149	2 049	75	1 366	50	1 024	37	819	30
4001 Porsgrunn	37 107	69 154	1 864	34 577	932	23 051	621	17 288	466	13 831	373
4003 Skien	56 239	104 389	1 856	52 194	928	34 796	619	26 097	464	20 878	371
4005 Notodden	13 163	24 793	1 884	12 396	942	8 264	628	6 198	471	4 959	377
4010 Siljan	2 377	4 446	1 870	2 223	935	1 482	623	1 111	468	889	374
4012 Bamble	14 247	26 716	1 875	13 358	938	8 905	625	6 679	469	5 343	375
4014 Kragerø	10 434	19 722	1 890	9 861	945	6 574	630	4 930	473	3 944	378
4016 Drangedal	4 108	7 714	1 878	3 857	939	2 571	626	1 928	469	1 543	376
4018 Nome	6 574	12 378	1 883	6 189	941	4 126	628	3 095	471	2 476	377
4020 Midt-Telemar	10 742	19 843	1 847	9 922	924	6 614	616	4 961	462	3 969	369
4022 Seljord	2 971	5 487	1 847	2 744	923	1 829	616	1 372	462	1 097	369
4024 Hjartdal	1 612	1 415	878	707	439	472	293	354	219	283	176
4026 Tinn	5 547	-8 858	-1 597	-4 429	-798	-2 953	-532	-2 214	-399	-1 772	-319
4028 Kviteseid	2 448	4 566	1 865	2 283	933	1 522	622	1 141	466	913	373
4030 Nissedal	1 470	1 875	1 275	937	638	625	425	469	319	375	255
4032 Fyresdal	1 258	2 445	1 944	1 223	972	815	648	611	486	489	389
4034 Tokke	2 204	-6 112	-2 773	-3 056	-1 387	-2 037	-924	-1 528	-693	-1 222	-555
4036 Vinje	3 837	-13 973	-3 642	-6 986	-1 821	-4 658	-1 214	-3 493	-910	-2 795	-728
4201 Risør	6 853	12 937	1 888	6 468	944	4 312	629	3 234	472	2 587	378
4202 Grimstad	24 632	44 733	1 816	22 367	908	14 911	605	11 183	454	8 947	363
4203 Arendal	46 212	85 497	1 850	42 749	925	28 499	617	21 374	463	17 099	370
4204 Kristiansand	115 736	212 101	1 833	106 050	916	70 700	611	53 025	458	42 420	367
4205 Lindesnes	23 558	43 787	1 859	21 894	929	14 596	620	10 947	465	8 757	372
4206 Farsund	9 919	18 413	1 856	9 206	928	6 138	619	4 603	464	3 683	371
4207 Flekkefjord	9 282	17 153	1 848	8 577	924	5 718	616	4 288	462	3 431	370
4211 Gjerstad	2 427	4 613	1 901	2 307	950	1 538	634	1 153	475	923	380
4212 Vegårshei	2 181	3 984	1 827	1 992	913	1 328	609	996	457	797	365
4213 Tvedestrand	6 231	11 501	1 846	5 750	923	3 834	615	2 875	461	2 300	369
4214 Froland	6 231	11 307	1 815	5 653	907	3 769	605	2 827	454	2 261	363
4215 Lillesand	11 471	21 040	1 834	10 520	917	7 013	611	5 260	459	4 208	367
4216 Birkenes	5 438	9 929	1 826	4 965	913	3 310	609	2 482	456	1 986	365
4217 Åmli	1 784	3 488	1 955	1 744	978	1 163	652	872	489	698	391
4218 Iveland	1 354	2 529	1 868	1 264	934	843	623	632	467	506	374
4219 Evje og Hornn	3 959	6 905	1 744	3 452	872	2 302	581	1 726	436	1 381	349
4220 Bygland	1 162	2 208	1 900	1 104	950	736	633	552	475	442	380
4221 Valle	1 201	-5 045	-4 200	-2 522	-2 100	-1 682	-1 400	-1 261	-1 050	-1 009	-840
4222 Bykle	1 007	-20 648	-20 504	-10 324	-10 252	-6 883	-6 835	-5 162	-5 126	-4 130	-4 101
4223 Vennesla	15 391	28 070	1 824	14 035	912	9 357	608	7 018	456	5 614	365
4224 Åseral	910	-4 607	-5 062	-2 303	-2 531	-1 536	-1 687	-1 152	-1 266	-921	-1 012
4225 Lyngdal	10 820	19 693	1 820	9 847	910	6 564	607	4 923	455	3 939	364
4226 Hægebostad	1 771	3 192	1 802	1 596	901	1 064	601	798	451	638	360
4227 Kvinesdal	6 054	10 926	1 805	5 463	902	3 642	602	2 732	451	2 185	361
4228 Sirdal	1 860	-21 486	-11 552	-10 743	-5 776	-7 162	-3 851	-5 372	-2 888	-4 297	-2 310
4601 Bergen	290 316	-82 896	-286	-41 448	-143	-27 632	-95	-20 724	-71	-16 579	-57
4602 Kinn	17 230	4 407	256	2 204	128	1 469	85	1 102	64	881	51
4611 Etne	4 072	7 718	1 895	3 859	948	2 573	632	1 929	474	1 544	379
4612 Sveio	5 757	10 955	1 903	5 478	951	3 652	634	2 739	476	2 191	381
4613 Bømlo	12 238	22 718	1 856	11 359	928	7 573	619	5 680	464	4 544	371
4614 Stord	19 210	30 095	1 567	15 047	783	10 032	522	7 524	392	6 019	313
4615 Fitjar	3 198	6 059	1 895	3 030	947	2 020	632	1 515	474	1 212	379
4616 Tysnes	2 915	-671	-230	-335	-115	-224	-77	-168	-58	-134	-46
4617 Kvinnherad	13 074	24 128	1 846	12 064	923	8 043	615	6 032	461	4 826	369

4618 Ullensvang	11 140	4 659	418	2 329	209	1 553	139	1 165	105	932	84
4619 Eidfjord	963	-10 822	-11 238	-5 411	-5 619	-3 607	-3 746	-2 706	-2 810	-2 164	-2 248
4620 Ulvik	1 080	59	55	30	28	20	18	15	14	12	11
4621 Voss	16 222	29 906	1 844	14 953	922	9 969	615	7 476	461	5 981	369
4622 Kvam	8 527	16 068	1 884	8 034	942	5 356	628	4 017	471	3 214	377
4623 Samnanger	2 506	4 721	1 884	2 361	942	1 574	628	1 180	471	944	377
4624 Bjørnafjorden	25 780	47 325	1 836	23 662	918	15 775	612	11 831	459	9 465	367
4625 Austevoll	5 293	-42 915	-8 108	-21 458	-4 054	-14 305	-2 703	-10 729	-2 027	-8 583	-1 622
4626 Øygarden	39 563	72 800	1 840	36 400	920	24 267	613	18 200	460	14 560	368
4627 Askøy	30 058	56 150	1 868	28 075	934	18 717	623	14 038	467	11 230	374
4628 Vaksdal	3 883	7 556	1 946	3 778	973	2 519	649	1 889	486	1 511	389
4629 Modalen	375	-6 730	-17 946	-3 365	-8 973	-2 243	-5 982	-1 682	-4 487	-1 346	-3 589
4630 Osterøy	8 206	15 386	1 875	7 693	937	5 129	625	3 847	469	3 077	375
4631 Alver	29 977	55 525	1 852	27 763	926	18 508	617	13 881	463	11 105	370
4632 Austrheim	2 873	-1 715	-597	-858	-298	-572	-199	-429	-149	-343	-119
4633 Fedje	521	894	1 715	447	858	298	572	223	429	179	343
4634 Masfjorden	1 676	-1 149	-686	-575	-343	-383	-229	-287	-171	-230	-137
4635 Gulen	2 219	-3 050	-1 375	-1 525	-687	-1 017	-458	-763	-344	-610	-275
4636 Solund	764	744	973	372	487	248	324	186	243	149	195
4637 Hyllestad	1 266	503	398	252	199	168	133	126	99	101	80
4638 Høyanger	3 916	5 035	1 286	2 518	643	1 678	429	1 259	321	1 007	257
4639 Vik	2 553	1 857	727	928	364	619	242	464	182	371	145
4640 Sogndal	12 189	22 509	1 847	11 255	923	7 503	616	5 627	462	4 502	369
4641 Aurland	1 797	-11 423	-6 357	-5 712	-3 178	-3 808	-2 119	-2 856	-1 589	-2 285	-1 271
4642 Lærdal	2 136	-1 074	-503	-537	-251	-358	-168	-268	-126	-215	-101
4643 Årdal	5 214	-3 692	-708	-1 846	-354	-1 231	-236	-923	-177	-738	-142
4644 Luster	5 345	3 321	621	1 661	311	1 107	207	830	155	664	124
4645 Askvoll	2 956	5 721	1 935	2 860	968	1 907	645	1 430	484	1 144	387
4646 Fjaler	2 885	5 324	1 845	2 662	923	1 775	615	1 331	461	1 065	369
4647 Sunnfjord	22 325	36 738	1 646	18 369	823	12 246	549	9 184	411	7 348	329
4648 Bremanger	3 430	2 577	751	1 288	376	859	250	644	188	515	150
4649 Stad	9 609	17 968	1 870	8 984	935	5 989	623	4 492	467	3 594	374
4650 Gloppen	5 923	11 123	1 878	5 561	939	3 708	626	2 781	469	2 225	376
4651 Stryn	7 256	13 547	1 867	6 773	933	4 516	622	3 387	467	2 709	373
5001 Trondheim	213 125	128 600	603	64 300	302	42 867	201	32 150	151	25 720	121
5006 Steinkjer	23 963	46 278	1 931	23 139	966	15 426	644	11 569	483	9 256	386
5007 Namsos - Naa	15 116	28 937	1 914	14 468	957	9 646	638	7 234	479	5 787	383
5014 Frøya	5 421	-101 425	-18 710	-50 713	-9 355	-33 808	-6 237	-25 356	-4 677	-20 285	-3 742
5020 Osen	905	1 801	1 990	901	995	600	663	450	498	360	398
5021 Oppdal	7 361	13 302	1 807	6 651	904	4 434	602	3 325	452	2 660	361
5022 Rennebu	2 490	4 723	1 897	2 362	948	1 574	632	1 181	474	945	379
5025 Røros	5 658	10 604	1 874	5 302	937	3 535	625	2 651	469	2 121	375
5026 Holtålen	2 024	3 764	1 860	1 882	930	1 255	620	941	465	753	372
5027 Midtre Gauld:	6 143	11 852	1 929	5 926	965	3 951	643	2 963	482	2 370	386
5028 Melhus	17 435	31 792	1 823	15 896	912	10 597	608	7 948	456	6 358	365
5029 Skaun	8 455	15 817	1 871	7 909	935	5 272	624	3 954	468	3 163	374
5031 Malvik	14 747	23 466	1 591	11 733	796	7 822	530	5 867	398	4 693	318
5032 Selbu	4 183	7 718	1 845	3 859	923	2 573	615	1 929	461	1 544	369
5033 Tydal	758	-3 659	-4 827	-1 829	-2 414	-1 220	-1 609	-915	-1 207	-732	-965
5034 Meråker	2 449	4 602	1 879	2 301	940	1 534	626	1 150	470	920	376
5035 Stjørdal	24 614	45 875	1 864	22 938	932	15 292	621	11 469	466	9 175	373
5036 Frosta	2 635	4 991	1 894	2 496	947	1 664	631	1 248	474	998	379
5037 Levanger	20 492	38 311	1 870	19 156	935	12 770	623	9 578	467	7 662	374
5038 Verdal	15 121	28 401	1 878	14 200	939	9 467	626	7 100	470	5 680	376
5041 Snåase - Snås:	2 022	3 920	1 939	1 960	969	1 307	646	980	485	784	388
5042 Lierne	1 298	2 574	1 983	1 287	992	858	661	644	496	515	397
5043 Raarvihke - Rø:	425	876	2 061	438	1 030	292	687	219	515	175	412
5044 Namsskogan	831	-496	-597	-248	-299	-165	-199	-124	-149	-99	-119
5045 Grong	2 304	4 482	1 945	2 241	973	1 494	648	1 121	486	896	389
5046 Høylandet	1 234	2 339	1 895	1 169	948	780	632	585	474	468	379
5047 Overhalla	3 885	7 380	1 899	3 690	950	2 460	633	1 845	475	1 476	380
5049 Flatanger	1 103	-2 491	-2 258	-1 245	-1 129	-830	-753	-623	-565	-498	-452
5052 Leka	587	1 058	1 803	529	901	353	601	265	451	212	361
5053 Inderøy	6 864	12 950	1 887	6 475	943	4 317	629	3 238	472	2 590	377
5054 Indre Fosen	10 015	19 159	1 913	9 580	957	6 386	638	4 790	478	3 832	383
5055 Heim	5 920	11 330	1 914	5 665	957	3 777	638	2 832	478	2 266	383
5056 Hitra	5 315	8 321	1 566	4 161	783	2 774	522	2 080	391	1 664	313
5057 Ørland	10 501	19 614	1 868	9 807	934	6 538	623	4 903	467	3 923	374
5058 Åfjord	4 321	8 147	1 885	4 074	943	2 716	628	2 037	471	1 629	377
5059 Orkland	18 737	34 612	1 847	17 306	924	11 537	616	8 653	462	6 922	369
5060 Nærøysund	10 011	15 751	1 573	7 875	787	5 250	524	3 938	393	3 150	315
5061 Rindal	1 969	3 806	1 933	1 903	966	1 269	644	951	483	761	387
5501 Tromsø	78 135	67 967	870	33 983	435	22 656	290	16 992	217	13 593	174
5503 Harstad - Hår:	24 998	46 935	1 878	23 468	939	15 645	626	11 734	469	9 387	376
5510 Kvæfjord	2 855	5 394	1 889	2 697	945	1 798	630	1 349	472	1 079	378
5512 Dielddanuorri	4 190	8 010	1 912	4 005	956	2 670	637	2 003	478	1 602	382
5514 Ibestad	1 283	2 586	2 015	1 293	1 008	862	672	646	504	517	403
5516 Gratangen	1 064	2 073	1 948	1 036	974	691	649	518	487	415	390
5518 Loabåk - Lava	998	1 965	1 969	982	984	655	656	491	492	393	394
5520 Bardu	3 978	3 776	949	1 888	475	1 259	316	944	237	755	190
5522 Salangen	2 055	4 077	1 984	2 039	992	1 359	661	1 019	496	815	397
5524 Målselv	6 804	11 976	1 760	5 988	880	3 992	587	2 994	440	2 395	352
5526 Sørreisa	3 480	6 582	1 891	3 291	946	2 194	630	1 645	473	1 316	378
5528 Dyrøy	1 074	2 058	1 916	1 029	958	686	639	514	479	412	383
5530 Senja	14 918	28 217	1 891	14 108	946	9 406	630	7 054	473	5 643	378
5532 Balsfjord	5 555	10 562	1 901	5 281	951	3 521	634	2 641	475	2 112	380

Tabell 1B5: Oppfølgings spørsmål 1 og 2 frå Høgre - Førsteårseffektar ved symmetrisk inntektsutjamning på 96 prosent innfasing over 1,2, 3, 4 og 5 år. Ingen tilleggskompensasjon.

Sammanlikna med systemet i dag

Kommune	Innbyggartal per 1.7.2023 Kolonne 1	Førsteårsverknader av symmetrisk utjamning på 96 prosent: Innfasing ett år (1000 kr) (kr per innb.)		Førsteårsverknader av symmetrisk utjamning på 96 prosent: Innfasing to år (1000 kr) (kr per innb.)		Førsteårsverknader av symmetrisk utjamning på 96 prosent: Innfasing tre år (1000 kr) (kr per innb.)		Førsteårsverknader av symmetrisk utjamning på 96 prosent: Innfasing fire år (1000 kr) (kr per innb.)		Førsteårsverknader av symmetrisk utjamning på 96 prosent: Innfasing fem år (1000 kr) (kr per innb.)	
		Kolonne 2	Kolonne 3	Kolonne 4	Kolonne 5	Kolonne 6	Kolonne 7	Kolonne 8	Kolonne 9	Kolonne 10	Kolonne 11
301 Oslo	711 918	-3 276 706	-4 603	-1 638 353	-2 301	-1 092 235	-1 534	-819 177	-1 151	-655 341	-921
1101 Eigersund	15 177	-9 488	-625	-4 744	-313	-3 163	-208	-2 372	-156	-1 898	-125
1103 Stavanger	146 810	-417 366	-2 843	-208 683	-1 421	-139 122	-948	-104 341	-711	-83 473	-569
1106 Haugesund	38 218	47 421	1 241	23 710	620	15 807	414	11 855	310	9 484	248
1108 Sandnes	83 219	59 622	716	29 811	358	19 874	239	14 906	179	11 924	143
1111 Sokndal	3 325	6 470	1 946	3 235	973	2 157	649	1 617	486	1 294	389
1112 Lund	3 235	6 352	1 964	3 176	982	2 117	655	1 588	491	1 270	393
1114 Bjerkreim	2 861	5 490	1 919	2 745	960	1 830	640	1 373	480	1 098	384
1119 Hå	19 712	37 416	1 898	18 708	949	12 472	633	9 354	475	7 483	380
1120 Klepp	20 766	30 007	1 445	15 004	723	10 002	482	7 502	361	6 001	289
1121 Time	19 876	23 745	1 195	11 872	597	7 915	398	5 936	299	4 749	239
1122 Gjesdal	12 384	23 498	1 897	11 749	949	7 833	632	5 875	474	4 700	379
1124 Sola	28 492	-82 944	-2 911	-41 472	-1 456	-27 648	-970	-20 736	-728	-16 589	-582
1127 Randaberg	11 733	-11 958	-1 019	-5 979	-510	-3 986	-340	-2 990	-255	-2 392	-204
1130 Strand	13 578	25 358	1 868	12 679	934	8 453	623	6 339	467	5 072	374
1133 Hjelmeland	2 635	-4 957	-1 881	-2 478	-941	-1 652	-627	-1 239	-470	-991	-376
1134 Suldal	3 827	-11 666	-3 048	-5 833	-1 524	-3 889	-1 016	-2 916	-762	-2 333	-610
1135 Sauda	4 559	1 407	309	704	154	469	103	352	77	281	62
1144 Kvitsøy	537	1 018	1 895	509	948	339	632	254	474	204	379
1145 Bokn	880	1 660	1 886	830	943	553	629	415	471	332	377
1146 Tysvær	11 499	21 701	1 887	10 850	944	7 234	629	5 425	472	4 340	377
1149 Karmøy	43 086	82 781	1 921	41 391	961	27 594	640	20 695	480	16 556	384
1151 Utsira	209	160	765	80	382	53	255	40	191	32	153
1160 Vindafjord	8 927	-11 854	-1 328	-5 927	-664	-3 951	-443	-2 964	-332	-2 371	-266
1505 Kristiansund	24 240	47 429	1 957	23 715	978	15 810	652	11 857	489	9 486	391
1506 Molde	32 512	45 299	1 393	22 649	697	15 100	464	11 325	348	9 060	279
1508 Ålesund	58 186	44 378	763	22 189	381	14 793	254	11 094	191	8 876	153
1511 Vanylven	3 034	6 115	2 016	3 058	1 008	2 038	672	1 529	504	1 223	403
1514 Sande	2 442	3 112	1 274	1 556	637	1 037	425	778	319	622	255
1515 Herøy (Møre)	8 903	-9 185	-1 032	-4 593	-516	-3 062	-344	-2 296	-258	-1 837	-206
1516 Ulstein	8 882	723	81	361	41	241	27	181	20	145	16
1517 Hareid	5 170	10 267	1 986	5 134	993	3 422	662	2 567	496	2 053	397
1520 Ørsta	10 977	21 391	1 949	10 696	974	7 130	650	5 348	487	4 278	390
1525 Stranda	4 402	8 054	1 830	4 027	915	2 685	610	2 013	457	1 611	366
1528 Sykkylven	7 606	15 043	1 978	7 522	989	5 014	659	3 761	494	3 009	396
1531 Sula	9 670	18 423	1 905	9 211	953	6 141	635	4 606	476	3 685	381
1532 Giske	8 675	14 860	1 713	7 430	856	4 953	571	3 715	428	2 972	343
1535 Vestnes	7 097	11 249	1 585	5 624	793	3 750	528	2 812	396	2 250	317
1539 Rauma	7 082	14 577	2 058	7 288	1 029	4 859	686	3 644	515	2 915	412
1547 Aukra	3 692	6 710	1 818	3 355	909	2 237	606	1 678	454	1 342	364
1554 Averøy	5 928	11 237	1 896	5 618	948	3 746	632	2 809	474	2 247	379
1557 Gjemnes	2 665	5 252	1 971	2 626	985	1 751	657	1 313	493	1 050	394
1560 Tingvoll	3 036	6 004	1 978	3 002	989	2 001	659	1 501	494	1 201	396
1563 Sunndal	7 284	11 205	1 538	5 602	769	3 735	513	2 801	385	2 241	308
1566 Surnadal	5 959	11 854	1 989	5 927	995	3 951	663	2 963	497	2 371	398
1573 Smøla	2 142	4 220	1 970	2 110	985	1 407	657	1 055	493	844	394
1576 Aure	3 386	6 861	2 026	3 431	1 013	2 287	675	1 715	507	1 372	405
1577 Volda	10 897	20 909	1 919	10 454	959	6 970	640	5 227	480	4 182	384
1578 Fjord	2 505	4 994	1 994	2 497	997	1 665	665	1 248	498	999	399
1579 Hustadvika	13 390	26 239	1 960	13 120	980	8 746	653	6 560	490	5 248	392
1580 Haram	9 402	7 224	768	3 612	384	2 408	256	1 806	192	1 445	154
1804 Bodø	53 401	51 706	968	25 853	484	17 235	323	12 927	242	10 341	194
1806 Narvik	21 560	42 705	1 981	21 352	990	14 235	660	10 676	495	8 541	396
1811 Bindal	1 371	2 795	2 039	1 397	1 019	932	680	699	510	559	408
1812 Sømna	1 976	3 964	2 006	1 982	1 003	1 321	669	991	501	793	401
1813 Brønnøy	7 813	15 715	2 011	7 858	1 006	5 238	670	3 929	503	3 143	402
1815 Vega	1 226	2 418	1 972	1 209	986	806	657	604	493	484	394
1816 Vevelstad	476	907	1 906	454	953	302	635	227	477	181	381
1818 Herøy (Nordlæ)	1 844	3 453	1 873	1 727	936	1 151	624	863	468	691	375
1820 Alstahaug	7 414	14 700	1 983	7 350	991	4 900	661	3 675	496	2 940	397
1822 Leirfjord	2 317	4 645	2 005	2 322	1 002	1 548	668	1 161	501	929	401
1824 Vefsn	13 404	26 147	1 951	13 074	975	8 716	650	6 537	488	5 229	390
1825 Grane	1 460	2 970	2 034	1 485	1 017	990	678	742	508	594	407
1826 Aarborte - Ha	1 287	2 611	2 029	1 306	1 014	870	676	653	507	522	406
1827 Dønna	1 391	1 563	1 123	781	562	521	374	391	281	313	225
1828 Nesna	1 805	3 554	1 969	1 777	984	1 185	656	888	492	711	394
1832 Hemnes	4 490	6 465	1 440	3 232	720	2 155	480	1 616	360	1 293	288
1833 Rana	25 947	51 158	1 972	25 579	986	17 053	657	12 790	493	10 232	394
1834 Lurøy	1 877	-9 820	-5 232	-4 910	-2 616	-3 273	-1 744	-2 455	-1 308	-1 964	-1 046
1835 Træna	448	-532	-1 188	-266	-594	-177	-396	-133	-297	-106	-238
1836 Rødøy	1 139	2 392	2 100	1 196	1 050	797	700	598	525	478	420
1837 Meløy	6 183	9 945	1 608	4 972	804	3 315	536	2 486	402	1 989	322
1838 Gildeskål	1 955	3 823	1 955	1 911	978	1 274	652	956	489	765	391
1839 Beiarn	1 035	1 983	1 916	992	958	661	639	496	479	397	383

1840 Saltdal	4 695	9 343	1 990	4 672	995	3 114	663	2 336	498	1 869	398
1841 Fauske - Fuos	9 603	19 075	1 986	9 538	993	6 358	662	4 769	497	3 815	397
1845 Sjørfold	1 852	1 372	741	686	371	457	247	343	185	274	148
1848 Steigen	2 674	5 127	1 918	2 564	959	1 709	639	1 282	479	1 025	384
1851 Lødingen	2 024	4 006	1 979	2 003	990	1 335	660	1 002	495	801	396
1853 Evenes - Even	1 330	2 708	2 036	1 354	1 018	903	679	677	509	542	407
1856 Røst	462	-990	-2 142	-495	-1 071	-330	-714	-247	-536	-198	-428
1857 Værøy	676	-282	-417	-141	-209	-94	-139	-71	-104	-56	-83
1859 Flakstad	1 221	456	373	228	187	152	124	114	93	91	75
1860 Vestvågøy	11 553	22 529	1 950	11 265	975	7 510	650	5 632	488	4 506	390
1865 Vågan	9 737	17 567	1 804	8 783	902	5 856	601	4 392	451	3 513	361
1866 Hadsel	8 199	14 934	1 821	7 467	911	4 978	607	3 734	455	2 987	364
1867 Bø	2 617	5 107	1 952	2 554	976	1 702	651	1 277	488	1 021	390
1868 Øksnes	4 553	8 611	1 891	4 305	946	2 870	630	2 153	473	1 722	378
1870 Sortland - Suc	10 667	20 674	1 938	10 337	969	6 891	646	5 169	485	4 135	388
1871 Andøy	4 585	9 226	2 012	4 613	1 006	3 075	671	2 307	503	1 845	402
1874 Moskenes	975	700	718	350	359	233	239	175	180	140	144
1875 Håbmer - Han	2 718	5 347	1 967	2 673	984	1 782	656	1 337	492	1 069	393
3101 Halden	31 840	62 423	1 961	31 212	980	20 808	654	15 606	490	12 485	392
3103 Moss	51 545	95 929	1 861	47 965	931	31 976	620	23 982	465	19 186	372
3105 Sarpsborg	59 502	112 458	1 890	56 229	945	37 486	630	28 115	472	22 492	378
3107 Fredrikstad	84 770	162 017	1 911	81 008	956	54 006	637	40 504	478	32 403	382
3110 Hvaler	4 774	-2 179	-456	-1 089	-228	-726	-152	-545	-114	-436	-91
3112 Råde	8 039	14 633	1 820	7 317	910	4 878	607	3 658	455	2 927	364
3114 Våler (Viken)	6 102	11 245	1 843	5 622	921	3 748	614	2 811	461	2 249	369
3116 Skiptvet	3 915	7 532	1 924	3 766	962	2 511	641	1 883	481	1 506	385
3118 Indre Østfold	46 641	88 020	1 887	44 010	944	29 340	629	22 005	472	17 604	377
3120 Rakkestad	8 413	16 219	1 928	8 110	964	5 406	643	4 055	482	3 244	386
3122 Marker	3 634	7 113	1 957	3 557	979	2 371	652	1 778	489	1 423	391
3124 Aremark	1 350	2 607	1 931	1 303	965	869	644	652	483	521	386
3201 Bærum	130 586	-1 117 449	-8 557	-558 724	-4 279	-372 483	-2 852	-279 362	-2 139	-223 490	-1 711
3203 Asker	98 041	-422 479	-4 309	-211 239	-2 155	-140 826	-1 436	-105 620	-1 077	-84 496	-862
3205 Lillestrøm	93 010	37 744	406	18 872	203	12 581	135	9 436	101	7 549	81
3207 Nordre Follo	62 813	-78 163	-1 244	-39 081	-622	-26 054	-415	-19 541	-311	-15 633	-249
3209 Ullensaker	43 293	69 592	1 607	34 796	804	23 197	536	17 398	402	13 918	321
3212 Nesodden	20 366	1 148	56	574	28	383	19	287	14	230	11
3214 Frogn	16 150	-37 740	-2 337	-18 870	-1 168	-12 580	-779	-9 435	-584	-7 548	-467
3216 Vestby	19 348	19 989	1 033	9 994	517	6 663	344	4 997	258	3 998	207
3218 Ås	21 409	31 890	1 490	15 945	745	10 630	497	7 973	372	6 378	298
3220 Enebakk	11 385	21 869	1 921	10 935	960	7 290	640	5 467	480	4 374	384
3222 Lørenskog	47 305	5 065	107	2 533	54	1 688	36	1 266	27	1 013	21
3224 Rælingen	19 822	6 822	344	3 411	172	2 274	115	1 705	86	1 364	69
3226 Aurskog-Høla	17 998	34 533	1 919	17 266	959	11 511	640	8 633	480	6 907	384
3228 Nes	24 470	45 517	1 860	22 759	930	15 172	620	11 379	465	9 103	372
3230 Gjerdrum	7 313	-4 520	-618	-2 260	-309	-1 507	-206	-1 130	-155	-904	-124
3232 Nittedal	25 620	-2 239	-87	-1 119	-44	-746	-29	-560	-22	-448	-17
3234 Lunner	9 336	17 712	1 897	8 856	949	5 904	632	4 428	474	3 542	379
3236 Jevnaker	7 002	13 506	1 929	6 753	964	4 502	643	3 376	482	2 701	386
3238 Nannestad	15 802	27 879	1 764	13 939	882	9 293	588	6 970	441	5 576	353
3240 Eidsvoll	27 681	50 445	1 822	25 222	911	16 815	607	12 611	456	10 089	364
3242 Hurdal	2 926	5 712	1 952	2 856	976	1 904	651	1 428	488	1 142	390
3301 Drammen	103 703	141 510	1 365	70 755	682	47 170	455	35 378	341	28 302	273
3303 Kongsberg	28 575	938	33	469	16	313	11	234	8	188	7
3305 Ringerike	31 467	59 655	1 896	29 828	948	19 885	632	14 914	474	11 931	379
3310 Hole	6 923	-11 495	-1 660	-5 748	-830	-3 832	-553	-2 874	-415	-2 299	-332
3312 Lier	28 322	-33 542	-1 184	-16 771	-592	-11 181	-395	-8 385	-296	-6 708	-237
3314 Øvre Eiker	20 626	26 538	1 287	13 269	643	8 846	429	6 635	322	5 308	257
3316 Modum	14 636	27 832	1 902	13 916	951	9 277	634	6 958	475	5 566	380
3318 Krødsherad	2 228	-1 467	-659	-734	-329	-489	-220	-367	-165	-293	-132
3320 Flå	1 097	373	340	187	170	124	113	93	85	75	68
3322 Nesbyen	3 299	3 842	1 165	1 921	582	1 281	388	960	291	768	233
3324 Gol	4 806	2 633	548	1 316	274	878	183	658	137	527	110
3326 Hemsedal	2 645	-8 038	-3 039	-4 019	-1 519	-2 679	-1 013	-2 009	-760	-1 608	-608
3328 Ål	4 876	3 119	640	1 560	320	1 040	213	780	160	624	128
3330 Hol	4 531	-23 646	-5 219	-11 823	-2 609	-7 882	-1 740	-5 912	-1 305	-4 729	-1 044
3332 Sigdal	3 502	3 262	931	1 631	466	1 087	310	815	233	652	186
3334 Flesberg	2 765	1 890	684	945	342	630	228	473	171	378	137
3336 Rollag	1 383	2 687	1 943	1 343	971	896	648	672	486	537	389
3338 Nore og Uvdal	2 511	-4 761	-1 896	-2 381	-948	-1 587	-632	-1 190	-474	-952	-379
3401 Kongsvinger	18 109	34 821	1 923	17 411	961	11 607	641	8 705	481	6 964	385
3403 Hamar	32 501	44 643	1 374	22 322	687	14 881	458	11 161	343	8 929	275
3405 Lillehammer	28 572	44 485	1 557	22 243	778	14 828	519	11 121	389	8 897	311
3407 Gjøvik	30 593	60 025	1 962	30 012	981	20 008	654	15 006	491	12 005	392
3411 Ringsaker	35 557	68 777	1 934	34 389	967	22 926	645	17 194	484	13 755	387
3412 Løten	7 916	15 473	1 955	7 737	977	5 158	652	3 868	489	3 095	391
3413 Stange	21 398	41 858	1 956	20 929	978	13 953	652	10 464	489	8 372	391
3414 Nord-Odal	5 007	10 131	2 023	5 066	1 012	3 377	674	2 533	506	2 026	405
3415 Sør-Odal	8 082	15 721	1 945	7 861	973	5 240	648	3 930	486	3 144	389
3416 Eidskog	6 034	12 343	2 046	6 172	1 023	4 114	682	3 086	511	2 469	409
3417 Grue	4 553	9 181	2 016	4 590	1 008	3 060	672	2 295	504	1 836	403
3418 Åsnes	7 281	14 518	1 994	7 259	997	4 839	665	3 629	498	2 904	399
3419 Våler (Innlanc	3 635	7 376	2 029	3 688	1 015	2 459	676	1 844	507	1 475	406
3420 Elverum	21 652	42 152	1 947	21 076	973	14 051	649	10 538	487	8 430	389
3421 Trysil	6 565	13 059	1 989	6 530	995	4 353	663	3 265	497	2 612	398
3422 Åmot	4 183	8 676	2 074	4 338	1 037	2 892	691	2 169	519	1 735	415
3423 Stor-Elvdal	2 285	4 887	2 139	2 443	1 069	1 629	713	1 222	535	977	428

3424 Rendalen	1 824	3 570	1 957	1 785	979	1 190	652	893	489	714	391
3425 Engerdal	1 386	2 564	1 850	1 282	925	855	617	641	462	513	370
3426 Tolga	1 586	3 185	2 008	1 593	1 004	1 062	669	796	502	637	402
3427 Tynset	5 625	11 050	1 964	5 525	982	3 683	655	2 762	491	2 210	393
3428 Alvdal	2 508	4 839	1 929	2 419	965	1 613	643	1 210	482	968	386
3429 Follidal	1 515	3 107	2 051	1 553	1 025	1 036	684	777	513	621	410
3430 Os	1 870	-3 310	-1 770	-1 655	-885	-1 103	-590	-828	-443	-662	-354
3431 Dovre	2 488	5 131	2 062	2 565	1 031	1 710	687	1 283	516	1 026	412
3432 Lesja	1 969	3 929	1 995	1 964	998	1 310	665	982	499	786	399
3433 Skjåk	2 154	4 203	1 951	2 101	976	1 401	650	1 051	488	841	390
3434 Lom	2 221	4 446	2 002	2 223	1 001	1 482	667	1 112	500	889	400
3435 Vågå	3 545	7 131	2 012	3 566	1 006	2 377	671	1 783	503	1 426	402
3436 Nord-Fron	5 619	11 113	1 978	5 557	989	3 704	659	2 778	494	2 223	396
3437 Sel	5 618	11 677	2 079	5 839	1 039	3 892	693	2 919	520	2 335	416
3438 Sør-Fron	3 114	6 119	1 965	3 060	983	2 040	655	1 530	491	1 224	393
3439 Ringebu	4 426	8 567	1 936	4 284	968	2 856	645	2 142	484	1 713	387
3440 Øyer	5 140	5 364	1 044	2 682	522	1 788	348	1 341	261	1 073	209
3441 Gausdal	6 166	12 042	1 953	6 021	976	4 014	651	3 011	488	2 408	391
3442 Østre Toten	14 900	29 720	1 995	14 860	997	9 907	665	7 430	499	5 944	399
3443 Vestre Toten	13 700	26 815	1 957	13 407	979	8 938	652	6 704	489	5 363	391
3446 Gran	13 610	26 817	1 970	13 409	985	8 939	657	6 704	493	5 363	394
3447 Søndre Land	5 564	11 393	2 048	5 697	1 024	3 798	683	2 848	512	2 279	410
3448 Nordre Land	6 540	13 337	2 039	6 669	1 020	4 446	680	3 334	510	2 667	408
3449 Sør-Aurdal	2 848	5 874	2 062	2 937	1 031	1 958	687	1 468	516	1 175	412
3450 Etnedal	1 250	2 553	2 043	1 277	1 021	851	681	638	511	511	409
3451 Nord-Aurdal	6 405	12 569	1 962	6 285	981	4 190	654	3 142	491	2 514	392
3452 Vestre Slidre	2 092	2 039	975	1 019	487	680	325	510	244	408	195
3453 Øystre Slidre	3 328	1 553	467	777	233	518	156	388	117	311	93
3454 Vang	1 690	2 543	1 505	1 272	752	848	502	636	376	509	301
3901 Horten	27 705	54 215	1 957	27 107	978	18 072	652	13 554	489	10 843	391
3903 Holmestrand	26 485	48 122	1 817	24 061	908	16 041	606	12 030	454	9 624	363
3905 Tønsberg	58 823	63 865	1 086	31 932	543	21 288	362	15 966	271	12 773	217
3907 Sandefjord	65 920	124 085	1 882	62 042	941	41 362	627	31 021	471	24 817	376
3909 Larvik	48 409	92 362	1 908	46 181	954	30 787	636	23 091	477	18 472	382
3911 Færder	27 423	3 860	141	1 930	70	1 287	47	965	35	772	28
4001 Porsgrunn	37 107	71 079	1 916	35 540	958	23 693	639	17 770	479	14 216	383
4003 Skien	56 239	108 461	1 929	54 231	964	36 154	643	27 115	482	21 692	386
4005 Notodden	13 163	25 704	1 953	12 852	976	8 568	651	6 426	488	5 141	391
4010 Siljan	2 377	4 623	1 945	2 311	972	1 541	648	1 156	486	925	389
4012 Bamble	14 247	27 368	1 921	13 684	960	9 123	640	6 842	480	5 474	384
4014 Kragerø	10 434	20 473	1 962	10 236	981	6 824	654	5 118	491	4 095	392
4016 Drangedal	4 108	8 153	1 985	4 077	992	2 718	662	2 038	496	1 631	397
4018 Nome	6 574	12 990	1 976	6 495	988	4 330	659	3 248	494	2 598	395
4020 Midt-Telemar	10 742	20 861	1 942	10 431	971	6 954	647	5 215	486	4 172	388
4022 Seljord	2 971	5 610	1 888	2 805	944	1 870	629	1 402	472	1 122	378
4024 Hjartdal	1 612	1 434	890	717	445	478	297	359	222	287	178
4026 Tinn	5 547	-9 186	-1 656	-4 593	-828	-3 062	-552	-2 297	-414	-1 837	-331
4028 Kviteseid	2 448	4 673	1 909	2 337	954	1 558	636	1 168	477	935	382
4030 Nissedal	1 470	1 909	1 299	955	649	636	433	477	325	382	260
4032 Fyresdal	1 258	2 512	1 997	1 256	998	837	666	628	499	502	399
4034 Tokke	2 204	-6 316	-2 865	-3 158	-1 433	-2 105	-955	-1 579	-716	-1 263	-573
4036 Vinje	3 837	-14 420	-3 758	-7 210	-1 879	-4 807	-1 253	-3 605	-940	-2 884	-752
4201 Risør	6 853	13 381	1 953	6 691	976	4 460	651	3 345	488	2 676	391
4202 Grimstad	24 632	46 112	1 872	23 056	936	15 371	624	11 528	468	9 222	374
4203 Arendal	46 212	88 743	1 920	44 371	960	29 581	640	22 186	480	17 749	384
4204 Kristiansand	115 736	218 268	1 886	109 134	943	72 756	629	54 567	471	43 654	377
4205 Lindesnes	23 558	45 534	1 933	22 767	966	15 178	644	11 384	483	9 107	387
4206 Farsund	9 919	19 165	1 932	9 583	966	6 388	644	4 791	483	3 833	386
4207 Flekkefjord	9 282	17 663	1 903	8 831	951	5 888	634	4 416	476	3 533	381
4211 Gjerstad	2 427	4 923	2 028	2 462	1 014	1 641	676	1 231	507	985	406
4212 Vegårshei	2 181	4 226	1 938	2 113	969	1 409	646	1 056	484	845	388
4213 Tvedestrand	6 231	11 930	1 915	5 965	957	3 977	638	2 982	479	2 386	383
4214 Froland	6 231	11 951	1 918	5 976	959	3 984	639	2 988	480	2 390	384
4215 Lillesand	11 471	21 582	1 881	10 791	941	7 194	627	5 396	470	4 316	376
4216 Birkenes	5 438	10 534	1 937	5 267	969	3 511	646	2 634	484	2 107	387
4217 Åmli	1 784	3 658	2 051	1 829	1 025	1 219	684	915	513	732	410
4218 Iveland	1 354	2 659	1 964	1 330	982	886	655	665	491	532	393
4219 Evje og Hornn	3 959	7 252	1 832	3 626	916	2 417	611	1 813	458	1 450	366
4220 Bygland	1 162	2 278	1 960	1 139	980	759	653	569	490	456	392
4221 Valle	1 201	-5 204	-4 333	-2 602	-2 167	-1 735	-1 444	-1 301	-1 083	-1 041	-867
4222 Bykle	1 007	-21 250	-21 103	-10 625	-10 551	-7 083	-7 034	-5 313	-5 276	-4 250	-4 221
4223 Vennesla	15 391	29 760	1 934	14 880	967	9 920	645	7 440	483	5 952	387
4224 Åseral	910	-4 750	-5 220	-2 375	-2 610	-1 583	-1 740	-1 188	-1 305	-950	-1 044
4225 Lyngdal	10 820	20 772	1 920	10 386	960	6 924	640	5 193	480	4 154	384
4226 Hægebostad	1 771	3 353	1 893	1 677	947	1 118	631	838	473	671	379
4227 Kvinesdal	6 054	11 159	1 843	5 580	922	3 720	614	2 790	461	2 232	369
4228 Sirdal	1 860	-22 125	-11 895	-11 062	-5 947	-7 375	-3 965	-5 531	-2 974	-4 425	-2 379
4601 Bergen	290 316	-89 027	-307	-44 514	-153	-29 676	-102	-22 257	-77	-17 805	-61
4602 Kinn	17 230	4 305	250	2 153	125	1 435	83	1 076	62	861	50
4611 Etne	4 072	7 942	1 950	3 971	975	2 647	650	1 986	488	1 588	390
4612 Sveio	5 757	11 414	1 983	5 707	991	3 805	661	2 853	496	2 283	397
4613 Bømlo	12 238	23 268	1 901	11 634	951	7 756	634	5 817	475	4 654	380
4614 Stord	19 210	30 706	1 598	15 353	799	10 235	533	7 677	400	6 141	320
4615 Fitjar	3 198	6 220	1 945	3 110	973	2 073	648	1 555	486	1 244	389
4616 Tysnes	2 915	-728	-250	-364	-125	-243	-83	-182	-62	-146	-50
4617 Kvinnherad	13 074	24 645	1 885	12 322	943	8 215	628	6 161	471	4 929	377

4618 Ullensvang	11 140	4 645	417	2 323	208	1 548	139	1 161	104	929	83
4619 Eidfjord	963	-11 143	-11 572	-5 572	-5 786	-3 714	-3 857	-2 786	-2 893	-2 229	-2 314
4620 Ulvik	1 080	47	43	23	22	16	14	12	11	9	9
4621 Voss	16 222	30 575	1 885	15 287	942	10 192	628	7 644	471	6 115	377
4622 Kvam	8 527	16 492	1 934	8 246	967	5 497	645	4 123	484	3 298	387
4623 Samnanger	2 506	4 858	1 938	2 429	969	1 619	646	1 214	485	972	388
4624 Bjørnafjorden	25 780	48 389	1 877	24 195	939	16 130	626	12 097	469	9 678	375
4625 Austevoll	5 293	-44 211	-8 353	-22 105	-4 176	-14 737	-2 784	-11 053	-2 088	-8 842	-1 671
4626 Øygarden	39 563	74 525	1 884	37 263	942	24 842	628	18 631	471	14 905	377
4627 Askøy	30 058	58 391	1 943	29 195	971	19 464	648	14 598	486	11 678	389
4628 Vaksdal	3 883	7 787	2 006	3 894	1 003	2 596	669	1 947	501	1 557	401
4629 Modalen	375	-6 927	-18 473	-3 464	-9 236	-2 309	-6 158	-1 732	-4 618	-1 385	-3 695
4630 Osterøy	8 206	16 065	1 958	8 033	979	5 355	653	4 016	489	3 213	392
4631 Alver	29 977	57 345	1 913	28 673	956	19 115	638	14 336	478	11 469	383
4632 Austrheim	2 873	-1 802	-627	-901	-314	-601	-209	-451	-157	-360	-125
4633 Fedje	521	912	1 750	456	875	304	583	228	438	182	350
4634 Masfjorden	1 676	-1 204	-719	-602	-359	-401	-240	-301	-180	-241	-144
4635 Gulen	2 219	-3 168	-1 428	-1 584	-714	-1 056	-476	-792	-357	-634	-286
4636 Solund	764	754	987	377	494	251	329	189	247	151	197
4637 Hyllestad	1 266	500	395	250	198	167	132	125	99	100	79
4638 Høyanger	3 916	5 125	1 309	2 562	654	1 708	436	1 281	327	1 025	262
4639 Vik	2 553	1 875	734	937	367	625	245	469	184	375	147
4640 Sogndal	12 189	23 144	1 899	11 572	949	7 715	633	5 786	475	4 629	380
4641 Aurland	1 797	-11 773	-6 552	-5 887	-3 276	-3 924	-2 184	-2 943	-1 638	-2 355	-1 310
4642 Lærdal	2 136	-1 132	-530	-566	-265	-377	-177	-283	-133	-226	-106
4643 Årdal	5 214	-3 867	-742	-1 933	-371	-1 289	-247	-967	-185	-773	-148
4644 Luster	5 345	3 348	626	1 674	313	1 116	209	837	157	670	125
4645 Askvoll	2 956	5 908	1 999	2 954	999	1 969	666	1 477	500	1 182	400
4646 Fjaler	2 885	5 602	1 942	2 801	971	1 867	647	1 400	485	1 120	388
4647 Sunnfjord	22 325	37 496	1 680	18 748	840	12 499	560	9 374	420	7 499	336
4648 Bremanger	3 430	2 602	759	1 301	379	867	253	651	190	520	152
4649 Stad	9 609	18 730	1 949	9 365	975	6 243	650	4 683	487	3 746	390
4650 Gloppen	5 923	11 624	1 962	5 812	981	3 875	654	2 906	491	2 325	392
4651 Stryn	7 256	14 012	1 931	7 006	966	4 671	644	3 503	483	2 802	386
5001 Trondheim	213 125	129 555	608	64 778	304	43 185	203	32 389	152	25 911	122
5006 Steinkjer	23 963	48 787	2 036	24 394	1 018	16 262	679	12 197	509	9 757	407
5007 Namsos - Nåa	15 116	30 242	2 001	15 121	1 000	10 081	667	7 560	500	6 048	400
5014 Frøya	5 421	-104 391	-19 257	-52 196	-9 628	-34 797	-6 419	-26 098	-4 814	-20 878	-3 851
5020 Osen	905	1 904	2 103	952	1 052	635	701	476	526	381	421
5021 Oppdal	7 361	13 681	1 859	6 840	929	4 560	620	3 420	465	2 736	372
5022 Rennebu	2 490	4 983	2 001	2 492	1 001	1 661	667	1 246	500	997	400
5025 Røros	5 658	10 948	1 935	5 474	968	3 649	645	2 737	484	2 190	387
5026 Holtålen	2 024	3 985	1 969	1 992	984	1 328	656	996	492	797	394
5027 Midtre Gauld	6 143	12 541	2 042	6 271	1 021	4 180	681	3 135	510	2 508	408
5028 Melhus	17 435	33 268	1 908	16 634	954	11 089	636	8 317	477	6 654	382
5029 Skaun	8 455	16 585	1 962	8 293	981	5 528	654	4 146	490	3 317	392
5031 Malvik	14 747	23 949	1 624	11 975	812	7 983	541	5 987	406	4 790	325
5032 Selbu	4 183	8 053	1 925	4 027	963	2 684	642	2 013	481	1 611	385
5033 Tydal	758	-3 774	-4 978	-1 887	-2 489	-1 258	-1 659	-943	-1 245	-755	-996
5034 Meråker	2 449	4 869	1 988	2 434	994	1 623	663	1 217	497	974	398
5035 Stjørdal	24 614	47 982	1 949	23 991	975	15 994	650	11 995	487	9 596	390
5036 Frosta	2 635	5 283	2 005	2 641	1 002	1 761	668	1 321	501	1 057	401
5037 Levanger	20 492	39 944	1 949	19 972	975	13 315	650	9 986	487	7 989	390
5038 Verdal	15 121	30 013	1 985	15 007	992	10 004	662	7 503	496	6 003	397
5041 Snåase - Snås	2 022	4 168	2 061	2 084	1 031	1 389	687	1 042	515	834	412
5042 Lierne	1 298	2 692	2 074	1 346	1 037	897	691	673	518	538	415
5043 Raarvihke - Rø	425	908	2 136	454	1 068	303	712	227	534	182	427
5044 Namsskogan	831	-522	-628	-261	-314	-174	-209	-130	-157	-104	-126
5045 Grong	2 304	4 659	2 022	2 330	1 011	1 553	674	1 165	506	932	404
5046 Høylandet	1 234	2 486	2 014	1 243	1 007	829	671	621	504	497	403
5047 Overhalla	3 885	7 768	2 000	3 884	1 000	2 589	667	1 942	500	1 554	400
5049 Flatanger	1 103	-2 577	-2 336	-1 288	-1 168	-859	-779	-644	-584	-515	-467
5052 Leka	587	1 106	1 885	553	942	369	628	277	471	221	377
5053 Inderøy	6 864	13 576	1 978	6 788	989	4 525	659	3 394	494	2 715	396
5054 Indre Fosen	10 015	20 314	2 028	10 157	1 014	6 771	676	5 078	507	4 063	406
5055 Heim	5 920	11 714	1 979	5 857	989	3 905	660	2 929	495	2 343	396
5056 Hitra	5 315	8 492	1 598	4 246	799	2 831	533	2 123	399	1 698	320
5057 Ørland	10 501	20 531	1 955	10 265	978	6 844	652	5 133	489	4 106	391
5058 Åfjord	4 321	8 402	1 944	4 201	972	2 801	648	2 100	486	1 680	389
5059 Orkland	18 737	36 293	1 937	18 147	968	12 098	646	9 073	484	7 259	387
5060 Nærøysund	10 011	16 073	1 606	8 037	803	5 358	535	4 018	401	3 215	321
5061 Rindal	1 969	3 995	2 029	1 997	1 014	1 332	676	999	507	799	406
5501 Tromsø	78 135	68 889	882	34 444	441	22 963	294	17 222	220	13 778	176
5503 Harstad - Hår	24 998	48 395	1 936	24 197	968	16 132	645	12 099	484	9 679	387
5510 Kvæfjord	2 855	5 754	2 015	2 877	1 008	1 918	672	1 438	504	1 151	403
5512 Dielddanuorri	4 190	8 416	2 009	4 208	1 004	2 805	670	2 104	502	1 683	402
5514 Ibestad	1 283	2 690	2 097	1 345	1 048	897	699	672	524	538	419
5516 Gratangen	1 064	2 148	2 019	1 074	1 010	716	673	537	505	430	404
5518 Loabåk - Lava	998	2 101	2 105	1 050	1 052	700	702	525	526	420	421
5520 Bardu	3 978	3 830	963	1 915	481	1 277	321	958	241	766	193
5522 Salangen	2 055	4 220	2 054	2 110	1 027	1 407	685	1 055	513	844	411
5524 Målselv	6 804	12 230	1 798	6 115	899	4 077	599	3 058	449	2 446	360
5526 Sørreisa	3 480	6 852	1 969	3 426	985	2 284	656	1 713	492	1 370	394
5528 Dyrøy	1 074	2 178	2 028	1 089	1 014	726	676	545	507	436	406
5530 Senja	14 918	29 406	1 971	14 703	986	9 802	657	7 352	493	5 881	394
5532 Balsfjord	5 555	11 181	2 013	5 590	1 006	3 727	671	2 795	503	2 236	403

Tabell 1B6: Oppfølgingsspørsmål 1 og 2 frå Høgre - Førsteårseffektar ved symmetrisk inntektsutjamning på 97 prosent innfasing over 1,2, 3, 4 og 5 år. Ingen tilleggskompensasjon.

Sammanlikna med systemet i dag

Kommune	Innbyggartal per 1.7.2023	Førsteårsverknader av symmetrisk utjamning på 97 prosent: Innfasing ett år		Førsteårsverknader av symmetrisk utjamning på 97 prosent: Innfasing to år		Førsteårsverknader av symmetrisk utjamning på 97 prosent: Innfasing tre år		Førsteårsverknader av symmetrisk utjamning på 97 prosent: Innfasing fire år		Førsteårsverknader av symmetrisk utjamning på 97 prosent: Innfasing fem år	
		(1000 kr) (kr per innb.)		(1000 kr) (kr per innb.)		(1000 kr) (kr per innb.)		(1000 kr) (kr per innb.)		(1000 kr) (kr per innb.)	
		Kolonne 1	Kolonne 2	Kolonne 3	Kolonne 4	Kolonne 5	Kolonne 6	Kolonne 7	Kolonne 8	Kolonne 9	Kolonne 10
301 Oslo	711 918	-3 276 706	-4 603	-1 638 353	-2 301	-1 092 235	-1 534	-819 177	-1 151	-655 341	-921
1101 Eigersund	15 177	-9 488	-625	-4 744	-313	-3 163	-208	-2 372	-156	-1 898	-125
1103 Stavanger	146 810	-417 366	-2 843	-208 683	-1 421	-139 122	-948	-104 341	-711	-83 473	-569
1106 Haugesund	38 218	47 421	1 241	23 710	620	15 807	414	11 855	310	9 484	248
1108 Sandnes	83 219	59 622	716	29 811	358	19 874	239	14 906	179	11 924	143
1111 Sokndal	3 325	6 470	1 946	3 235	973	2 157	649	1 617	486	1 294	389
1112 Lund	3 235	6 352	1 964	3 176	982	2 117	655	1 588	491	1 270	393
1114 Bjerkreim	2 861	5 490	1 919	2 745	960	1 830	640	1 373	480	1 098	384
1119 Hå	19 712	37 416	1 898	18 708	949	12 472	633	9 354	475	7 483	380
1120 Klepp	20 766	30 007	1 445	15 004	723	10 002	482	7 502	361	6 001	289
1121 Time	19 876	23 745	1 195	11 872	597	7 915	398	5 936	299	4 749	239
1122 Gjesdal	12 384	23 498	1 897	11 749	949	7 833	632	5 875	474	4 700	379
1124 Sola	28 492	-82 944	-2 911	-41 472	-1 456	-27 648	-970	-20 736	-728	-16 589	-582
1127 Randaberg	11 733	-11 958	-1 019	-5 979	-510	-3 986	-340	-2 990	-255	-2 392	-204
1130 Strand	13 578	25 358	1 868	12 679	934	8 453	623	6 339	467	5 072	374
1133 Hjelmeland	2 635	-4 957	-1 881	-2 478	-941	-1 652	-627	-1 239	-470	-991	-376
1134 Suldal	3 827	-11 666	-3 048	-5 833	-1 524	-3 889	-1 016	-2 916	-762	-2 333	-610
1135 Sauda	4 559	1 407	309	704	154	469	103	352	77	281	62
1144 Kvitsøy	537	1 018	1 895	509	948	339	632	254	474	204	379
1145 Bokn	880	1 660	1 886	830	943	553	629	415	471	332	377
1146 Tysvær	11 499	21 701	1 887	10 850	944	7 234	629	5 425	472	4 340	377
1149 Karmøy	43 086	82 781	1 921	41 391	961	27 594	640	20 695	480	16 556	384
1151 Utsira	209	160	765	80	382	53	255	40	191	32	153
1160 Vindafjord	8 927	-11 854	-1 328	-5 927	-664	-3 951	-443	-2 964	-332	-2 371	-266
1505 Kristiansund	24 240	47 429	1 957	23 715	978	15 810	652	11 857	489	9 486	391
1506 Molde	32 512	45 299	1 393	22 649	697	15 100	464	11 325	348	9 060	279
1508 Ålesund	58 186	44 378	763	22 189	381	14 793	254	11 094	191	8 876	153
1511 Vanylven	3 034	6 115	2 016	3 058	1 008	2 038	672	1 529	504	1 223	403
1514 Sande	2 442	3 112	1 274	1 556	637	1 037	425	778	319	622	255
1515 Herøy (Møre og Romsdal)	8 903	-9 185	-1 032	-4 593	-516	-3 062	-344	-2 296	-258	-1 837	-206
1516 Ulstein	8 882	723	81	361	41	241	27	181	20	145	16
1517 Hareid	5 170	10 267	1 986	5 134	993	3 422	662	2 567	496	2 053	397
1520 Ørsta	10 977	21 391	1 949	10 696	974	7 130	650	5 348	487	4 278	390
1525 Stranda	4 402	8 054	1 830	4 027	915	2 685	610	2 013	457	1 611	366
1528 Sykkylven	7 606	15 043	1 978	7 522	989	5 014	659	3 761	494	3 009	396
1531 Sula	9 670	18 423	1 905	9 211	953	6 141	635	4 606	476	3 685	381
1532 Giske	8 675	14 860	1 713	7 430	856	4 953	571	3 715	428	2 972	343
1535 Vestnes	7 097	11 249	1 585	5 624	793	3 750	528	2 812	396	2 250	317
1539 Rauma	7 082	14 577	2 058	7 288	1 029	4 859	686	3 644	515	2 915	412
1547 Aukra	3 692	6 710	1 818	3 355	909	2 237	606	1 678	454	1 342	364
1554 Averøy	5 928	11 237	1 896	5 618	948	3 746	632	2 809	474	2 247	379
1557 Gjemnes	2 665	5 252	1 971	2 626	985	1 751	657	1 313	493	1 050	394
1560 Tingvoll	3 036	6 004	1 978	3 002	989	2 001	659	1 501	494	1 201	396
1563 Sunndal	7 284	11 205	1 538	5 602	769	3 735	513	2 801	385	2 241	308
1566 Surnadal	5 959	11 854	1 989	5 927	995	3 951	663	2 963	497	2 371	398
1573 Smøla	2 142	4 220	1 970	2 110	985	1 407	657	1 055	493	844	394
1576 Aure	3 386	6 861	2 026	3 431	1 013	2 287	675	1 715	507	1 372	405
1577 Volda	10 897	20 909	1 919	10 454	959	6 970	640	5 227	480	4 182	384
1578 Fjord	2 505	4 994	1 994	2 497	997	1 665	665	1 248	498	999	399
1579 Hustadvika	13 390	26 239	1 960	13 120	980	8 746	653	6 560	490	5 248	392
1580 Haram	9 402	7 224	768	3 612	384	2 408	256	1 806	192	1 445	154
1804 Bodø	53 401	51 706	968	25 853	484	17 235	323	12 927	242	10 341	194
1806 Narvik	21 560	42 705	1 981	21 352	990	14 235	660	10 676	495	8 541	396
1811 Bindal	1 371	2 795	2 039	1 397	1 019	932	680	699	510	559	408
1812 Sømna	1 976	3 964	2 006	1 982	1 003	1 321	669	991	501	793	401
1813 Brønnøy	7 813	15 715	2 011	7 858	1 006	5 238	670	3 929	503	3 143	402
1815 Vega	1 226	2 418	1 972	1 209	986	806	657	604	493	484	394
1816 Vevelstad	476	907	1 906	454	953	302	635	227	477	181	381
1818 Herøy (Nordland)	1 844	3 453	1 873	1 727	936	1 151	624	863	468	691	375
1820 Alstahaug	7 414	14 700	1 983	7 350	991	4 900	661	3 675	496	2 940	397
1822 Leirfjord	2 317	4 645	2 005	2 322	1 002	1 548	668	1 161	501	929	401
1824 Vefsn	13 404	26 147	1 951	13 074	975	8 716	650	6 537	488	5 229	390
1825 Grane	1 460	2 970	2 034	1 485	1 017	990	678	742	508	594	407

1826 Aarborte - Ha	1 287	2 611	2 029	1 306	1 014	870	676	653	507	522	406
1827 Dønna	1 391	1 563	1 123	781	562	521	374	391	281	313	225
1828 Nesna	1 805	3 554	1 969	1 777	984	1 185	656	888	492	711	394
1832 Hemnes	4 490	6 465	1 440	3 232	720	2 155	480	1 616	360	1 293	288
1833 Rana	25 947	51 158	1 972	25 579	986	17 053	657	12 790	493	10 232	394
1834 Lurøy	1 877	-9 820	-5 232	-4 910	-2 616	-3 273	-1 744	-2 455	-1 308	-1 964	-1 046
1835 Træna	448	-532	-1 188	-266	-594	-177	-396	-133	-297	-106	-238
1836 Rødøy	1 139	2 392	2 100	1 196	1 050	797	700	598	525	478	420
1837 Meløy	6 183	9 945	1 608	4 972	804	3 315	536	2 486	402	1 989	322
1838 Gildeskål	1 955	3 823	1 955	1 911	978	1 274	652	956	489	765	391
1839 Beiarn	1 035	1 983	1 916	992	958	661	639	496	479	397	383
1840 Saltdal	4 695	9 343	1 990	4 672	995	3 114	663	2 336	498	1 869	398
1841 Fauske - Fuos	9 603	19 075	1 986	9 538	993	6 358	662	4 769	497	3 815	397
1845 Sørfold	1 852	1 372	741	686	371	457	247	343	185	274	148
1848 Steigen	2 674	5 127	1 918	2 564	959	1 709	639	1 282	479	1 025	384
1851 Lødingen	2 024	4 006	1 979	2 003	990	1 335	660	1 002	495	801	396
1853 Evenes - Even	1 330	2 708	2 036	1 354	1 018	903	679	677	509	542	407
1856 Røst	462	-990	-2 142	-495	-1 071	-330	-714	-247	-536	-198	-428
1857 Værøy	676	-282	-417	-141	-209	-94	-139	-71	-104	-56	-83
1859 Flakstad	1 221	456	373	228	187	152	124	114	93	91	75
1860 Vestvågøy	11 553	22 529	1 950	11 265	975	7 510	650	5 632	488	4 506	390
1865 Vågan	9 737	17 567	1 804	8 783	902	5 856	601	4 392	451	3 513	361
1866 Hadsel	8 199	14 934	1 821	7 467	911	4 978	607	3 734	455	2 987	364
1867 Bø	2 617	5 107	1 952	2 554	976	1 702	651	1 277	488	1 021	390
1868 Øksnes	4 553	8 611	1 891	4 305	946	2 870	630	2 153	473	1 722	378
1870 Sortland - Suc	10 667	20 674	1 938	10 337	969	6 891	646	5 169	485	4 135	388
1871 Andøy	4 585	9 226	2 012	4 613	1 006	3 075	671	2 307	503	1 845	402
1874 Moskenes	975	700	718	350	359	233	239	175	180	140	144
1875 Hábmer - Han	2 718	5 347	1 967	2 673	984	1 782	656	1 337	492	1 069	393
3101 Halden	31 840	62 423	1 961	31 212	980	20 808	654	15 606	490	12 485	392
3103 Moss	51 545	95 929	1 861	47 965	931	31 976	620	23 982	465	19 186	372
3105 Sarpsborg	59 502	112 458	1 890	56 229	945	37 486	630	28 115	472	22 492	378
3107 Fredrikstad	84 770	162 017	1 911	81 008	956	54 006	637	40 504	478	32 403	382
3110 Hvaler	4 774	-2 179	-456	-1 089	-228	-726	-152	-545	-114	-436	-91
3112 Råde	8 039	14 633	1 820	7 317	910	4 878	607	3 658	455	2 927	364
3114 Våler (Viken)	6 102	11 245	1 843	5 622	921	3 748	614	2 811	461	2 249	369
3116 Skiptvet	3 915	7 532	1 924	3 766	962	2 511	641	1 883	481	1 506	385
3118 Indre Østfold	46 641	88 020	1 887	44 010	944	29 340	629	22 005	472	17 604	377
3120 Rakkestad	8 413	16 219	1 928	8 110	964	5 406	643	4 055	482	3 244	386
3122 Marker	3 634	7 113	1 957	3 557	979	2 371	652	1 778	489	1 423	391
3124 Aremark	1 350	2 607	1 931	1 303	965	869	644	652	483	521	386
3201 Bærum	130 586	-1 117 449	-8 557	-558 724	-4 279	-372 483	-2 852	-279 362	-2 139	-223 490	-1 711
3203 Asker	98 041	-422 479	-4 309	-211 239	-2 155	-140 826	-1 436	-105 620	-1 077	-84 496	-862
3205 Lillestrøm	93 010	37 744	406	18 872	203	12 581	135	9 436	101	7 549	81
3207 Nordre Follo	62 813	-78 163	-1 244	-39 081	-622	-26 054	-415	-19 541	-311	-15 633	-249
3209 Ullensaker	43 293	69 592	1 607	34 796	804	23 197	536	17 398	402	13 918	321
3212 Nesodden	20 366	1 148	56	574	28	383	19	287	14	230	11
3214 Froggn	16 150	-37 740	-2 337	-18 870	-1 168	-12 580	-779	-9 435	-584	-7 548	-467
3216 Vestby	19 348	19 989	1 033	9 994	517	6 663	344	4 997	258	3 998	207
3218 Ås	21 409	31 890	1 490	15 945	745	10 630	497	7 973	372	6 378	298
3220 Enebakk	11 385	21 869	1 921	10 935	960	7 290	640	5 467	480	4 374	384
3222 Lørenskog	47 305	5 065	107	2 533	54	1 688	36	1 266	27	1 013	21
3224 Rælingen	19 822	6 822	344	3 411	172	2 274	115	1 705	86	1 364	69
3226 Aurskog-Høland	17 998	34 533	1 919	17 266	959	11 511	640	8 633	480	6 907	384
3228 Nes	24 470	45 517	1 860	22 759	930	15 172	620	11 379	465	9 103	372
3230 Gjerdrum	7 313	-4 520	-618	-2 260	-309	-1 507	-206	-1 130	-155	-904	-124
3232 Nittedal	25 620	-2 239	-87	-1 119	-44	-746	-29	-560	-22	-448	-17
3234 Lunner	9 336	17 712	1 897	8 856	949	5 904	632	4 428	474	3 542	379
3236 Jevnaker	7 002	13 506	1 929	6 753	964	4 502	643	3 376	482	2 701	386
3238 Nannestad	15 802	27 879	1 764	13 939	882	9 293	588	6 970	441	5 576	353
3240 Eidsvoll	27 681	50 445	1 822	25 222	911	16 815	607	12 611	456	10 089	364
3242 Hurdal	2 926	5 712	1 952	2 856	976	1 904	651	1 428	488	1 142	390
3301 Drammen	103 703	141 510	1 365	70 755	682	47 170	455	35 378	341	28 302	273
3303 Kongsberg	28 575	938	33	469	16	313	11	234	8	188	7
3305 Ringerike	31 467	59 655	1 896	29 828	948	19 885	632	14 914	474	11 931	379
3310 Hole	6 923	-11 495	-1 660	-5 748	-830	-3 832	-553	-2 874	-415	-2 299	-332
3312 Lier	28 322	-33 542	-1 184	-16 771	-592	-11 181	-395	-8 385	-296	-6 708	-237
3314 Øvre Eiker	20 626	26 538	1 287	13 269	643	8 846	429	6 635	322	5 308	257
3316 Modum	14 636	27 832	1 902	13 916	951	9 277	634	6 958	475	5 566	380
3318 Krødsherad	2 228	-1 467	-659	-734	-329	-489	-220	-367	-165	-293	-132
3320 Flå	1 097	373	340	187	170	124	113	93	85	75	68
3322 Nesbyen	3 299	3 842	1 165	1 921	582	1 281	388	960	291	768	233
3324 Gol	4 806	2 633	548	1 316	274	878	183	658	137	527	110
3326 Hemsedal	2 645	-8 038	-3 039	-4 019	-1 519	-2 679	-1 013	-2 009	-760	-1 608	-608
3328 Ål	4 876	3 119	640	1 560	320	1 040	213	780	160	624	128

3330 Hol	4 531	-23 646	-5 219	-11 823	-2 609	-7 882	-1 740	-5 912	-1 305	-4 729	-1 044
3332 Sigdal	3 502	3 262	931	1 631	466	1 087	310	815	233	652	186
3334 Flesberg	2 765	1 890	684	945	342	630	228	473	171	378	137
3336 Rollag	1 383	2 687	1 943	1 343	971	896	648	672	486	537	389
3338 Nore og Uvda	2 511	-4 761	-1 896	-2 381	-948	-1 587	-632	-1 190	-474	-952	-379
3401 Kongsvinger	18 109	34 821	1 923	17 411	961	11 607	641	8 705	481	6 964	385
3403 Hamar	32 501	44 643	1 374	22 322	687	14 881	458	11 161	343	8 929	275
3405 Lillehammer	28 572	44 485	1 557	22 243	778	14 828	519	11 121	389	8 897	311
3407 Gjøvik	30 593	60 025	1 962	30 012	981	20 008	654	15 006	491	12 005	392
3411 Ringsaker	35 557	68 777	1 934	34 389	967	22 926	645	17 194	484	13 755	387
3412 Løten	7 916	15 473	1 955	7 737	977	5 158	652	3 868	489	3 095	391
3413 Stange	21 398	41 858	1 956	20 929	978	13 953	652	10 464	489	8 372	391
3414 Nord-Odal	5 007	10 131	2 023	5 066	1 012	3 377	674	2 533	506	2 026	405
3415 Sør-Odal	8 082	15 721	1 945	7 861	973	5 240	648	3 930	486	3 144	389
3416 Eidskog	6 034	12 343	2 046	6 172	1 023	4 114	682	3 086	511	2 469	409
3417 Grue	4 553	9 181	2 016	4 590	1 008	3 060	672	2 295	504	1 836	403
3418 Åsnes	7 281	14 518	1 994	7 259	997	4 839	665	3 629	498	2 904	399
3419 Våler (Innland)	3 635	7 376	2 029	3 688	1 015	2 459	676	1 844	507	1 475	406
3420 Elverum	21 652	42 152	1 947	21 076	973	14 051	649	10 538	487	8 430	389
3421 Trysil	6 565	13 059	1 989	6 530	995	4 353	663	3 265	497	2 612	398
3422 Åmot	4 183	8 676	2 074	4 338	1 037	2 892	691	2 169	519	1 735	415
3423 Stor-Elvdal	2 285	4 887	2 139	2 443	1 069	1 629	713	1 222	535	977	428
3424 Rendalen	1 824	3 570	1 957	1 785	979	1 190	652	893	489	714	391
3425 Engerdal	1 386	2 564	1 850	1 282	925	855	617	641	462	513	370
3426 Tolga	1 586	3 185	2 008	1 593	1 004	1 062	669	796	502	637	402
3427 Tynset	5 625	11 050	1 964	5 525	982	3 683	655	2 762	491	2 210	393
3428 Alvdal	2 508	4 839	1 929	2 419	965	1 613	643	1 210	482	968	386
3429 Folldal	1 515	3 107	2 051	1 553	1 025	1 036	684	777	513	621	410
3430 Os	1 870	-3 310	-1 770	-1 655	-885	-1 103	-590	-828	-443	-662	-354
3431 Dovre	2 488	5 131	2 062	2 565	1 031	1 710	687	1 283	516	1 026	412
3432 Lesja	1 969	3 929	1 995	1 964	998	1 310	665	982	499	786	399
3433 Skjåk	2 154	4 203	1 951	2 101	976	1 401	650	1 051	488	841	390
3434 Lom	2 221	4 446	2 002	2 223	1 001	1 482	667	1 112	500	889	400
3435 Vågå	3 545	7 131	2 012	3 566	1 006	2 377	671	1 783	503	1 426	402
3436 Nord-Fron	5 619	11 113	1 978	5 557	989	3 704	659	2 778	494	2 223	396
3437 Sel	5 618	11 677	2 079	5 839	1 039	3 892	693	2 919	520	2 335	416
3438 Sør-Fron	3 114	6 119	1 965	3 060	983	2 040	655	1 530	491	1 224	393
3439 Ringebru	4 426	8 567	1 936	4 284	968	2 856	645	2 142	484	1 713	387
3440 Øyer	5 140	5 364	1 044	2 682	522	1 788	348	1 341	261	1 073	209
3441 Gausdal	6 166	12 042	1 953	6 021	976	4 014	651	3 011	488	2 408	391
3442 Østre Toten	14 900	29 720	1 995	14 860	997	9 907	665	7 430	499	5 944	399
3443 Vestre Toten	13 700	26 815	1 957	13 407	979	8 938	652	6 704	489	5 363	391
3446 Gran	13 610	26 817	1 970	13 409	985	8 939	657	6 704	493	5 363	394
3447 Søndre Land	5 564	11 393	2 048	5 697	1 024	3 798	683	2 848	512	2 279	410
3448 Nordre Land	6 540	13 337	2 039	6 669	1 020	4 446	680	3 334	510	2 667	408
3449 Sør-Aurdal	2 848	5 874	2 062	2 937	1 031	1 958	687	1 468	516	1 175	412
3450 Etnedal	1 250	2 553	2 043	1 277	1 021	851	681	638	511	511	409
3451 Nord-Aurdal	6 405	12 569	1 962	6 285	981	4 190	654	3 142	491	2 514	392
3452 Vestre Slidre	2 092	2 039	975	1 019	487	680	325	510	244	408	195
3453 Øystre Slidre	3 328	1 553	467	777	233	518	156	388	117	311	93
3454 Vang	1 690	2 543	1 505	1 272	752	848	502	636	376	509	301
3901 Horten	27 705	54 215	1 957	27 107	978	18 072	652	13 554	489	10 843	391
3903 Holmestrand	26 485	48 122	1 817	24 061	908	16 041	606	12 030	454	9 624	363
3905 Tønsberg	58 823	63 865	1 086	31 932	543	21 288	362	15 966	271	12 773	217
3907 Sandefjord	65 920	124 085	1 882	62 042	941	41 362	627	31 021	471	24 817	376
3909 Larvik	48 409	92 362	1 908	46 181	954	30 787	636	23 091	477	18 472	382
3911 Færder	27 423	3 860	141	1 930	70	1 287	47	965	35	772	28
4001 Porsgrunn	37 107	71 079	1 916	35 540	958	23 693	639	17 770	479	14 216	383
4003 Skien	56 239	108 461	1 929	54 231	964	36 154	643	27 115	482	21 692	386
4005 Notodden	13 163	25 704	1 953	12 852	976	8 568	651	6 426	488	5 141	391
4010 Siljan	2 377	4 623	1 945	2 311	972	1 541	648	1 156	486	925	389
4012 Bamble	14 247	27 368	1 921	13 684	960	9 123	640	6 842	480	5 474	384
4014 Kragerø	10 434	20 473	1 962	10 236	981	6 824	654	5 118	491	4 095	392
4016 Drangedal	4 108	8 153	1 985	4 077	992	2 718	662	2 038	496	1 631	397
4018 Nome	6 574	12 990	1 976	6 495	988	4 330	659	3 248	494	2 598	395
4020 Midt-Telemar	10 742	20 861	1 942	10 431	971	6 954	647	5 215	486	4 172	388
4022 Seljord	2 971	5 610	1 888	2 805	944	1 870	629	1 402	472	1 122	378
4024 Hjartdal	1 612	1 434	890	717	445	478	297	359	222	287	178
4026 Tinn	5 547	-9 186	-1 656	-4 593	-828	-3 062	-552	-2 297	-414	-1 837	-331
4028 Kviteseid	2 448	4 673	1 909	2 337	954	1 558	636	1 168	477	935	382
4030 Nissedal	1 470	1 909	1 299	955	649	636	433	477	325	382	260
4032 Fyresdal	1 258	2 512	1 997	1 256	998	837	666	628	499	502	399
4034 Tokke	2 204	-6 316	-2 865	-3 158	-1 433	-2 105	-955	-1 579	-716	-1 263	-573
4036 Vinje	3 837	-14 420	-3 758	-7 210	-1 879	-4 807	-1 253	-3 605	-940	-2 884	-752
4201 Risør	6 853	13 381	1 953	6 691	976	4 460	651	3 345	488	2 676	391

4202 Grimstad	24 632	46 112	1 872	23 056	936	15 371	624	11 528	468	9 222	374
4203 Arendal	46 212	88 743	1 920	44 371	960	29 581	640	22 186	480	17 749	384
4204 Kristiansand	115 736	218 268	1 886	109 134	943	72 756	629	54 567	471	43 654	377
4205 Lindesnes	23 558	45 534	1 933	22 767	966	15 178	644	11 384	483	9 107	387
4206 Farsund	9 919	19 165	1 932	9 583	966	6 388	644	4 791	483	3 833	386
4207 Flekkefjord	9 282	17 663	1 903	8 831	951	5 888	634	4 416	476	3 533	381
4211 Gjerstad	2 427	4 923	2 028	2 462	1 014	1 641	676	1 231	507	985	406
4212 Vegårshei	2 181	4 226	1 938	2 113	969	1 409	646	1 056	484	845	388
4213 Tvedestrand	6 231	11 930	1 915	5 965	957	3 977	638	2 982	479	2 386	383
4214 Froland	6 231	11 951	1 918	5 976	959	3 984	639	2 988	480	2 390	384
4215 Lillesand	11 471	21 582	1 881	10 791	941	7 194	627	5 396	470	4 316	376
4216 Birkenes	5 438	10 534	1 937	5 267	969	3 511	646	2 634	484	2 107	387
4217 Åmli	1 784	3 658	2 051	1 829	1 025	1 219	684	915	513	732	410
4218 Iveland	1 354	2 659	1 964	1 330	982	886	655	665	491	532	393
4219 Evje og Hornn	3 959	7 252	1 832	3 626	916	2 417	611	1 813	458	1 450	366
4220 Bygland	1 162	2 278	1 960	1 139	980	759	653	569	490	456	392
4221 Valle	1 201	-5 204	-4 333	-2 602	-2 167	-1 735	-1 444	-1 301	-1 083	-1 041	-867
4222 Bykle	1 007	-21 250	-21 103	-10 625	-10 551	-7 083	-7 034	-5 313	-5 276	-4 250	-4 221
4223 Vennessla	15 391	29 760	1 934	14 880	967	9 920	645	7 440	483	5 952	387
4224 Åseral	910	-4 750	-5 220	-2 375	-2 610	-1 583	-1 740	-1 188	-1 305	-950	-1 044
4225 Lyngdal	10 820	20 772	1 920	10 386	960	6 924	640	5 193	480	4 154	384
4226 Hægebostad	1 771	3 353	1 893	1 677	947	1 118	631	838	473	671	379
4227 Kvinesdal	6 054	11 159	1 843	5 580	922	3 720	614	2 790	461	2 232	369
4228 Sirdal	1 860	-22 125	-11 895	-11 062	-5 947	-7 375	-3 965	-5 531	-2 974	-4 425	-2 379
4601 Bergen	290 316	-89 027	-307	-44 514	-153	-29 676	-102	-22 257	-77	-17 805	-61
4602 Kinn	17 230	4 305	250	2 153	125	1 435	83	1 076	62	861	50
4611 Etne	4 072	7 942	1 950	3 971	975	2 647	650	1 986	488	1 588	390
4612 Sveio	5 757	11 414	1 983	5 707	991	3 805	661	2 853	496	2 283	397
4613 Bømlo	12 238	23 268	1 901	11 634	951	7 756	634	5 817	475	4 654	380
4614 Stord	19 210	30 706	1 598	15 353	799	10 235	533	7 677	400	6 141	320
4615 Fitjar	3 198	6 220	1 945	3 110	973	2 073	648	1 555	486	1 244	389
4616 Tysnes	2 915	-728	-250	-364	-125	-243	-83	-182	-62	-146	-50
4617 Kvinnherad	13 074	24 645	1 885	12 322	943	8 215	628	6 161	471	4 929	377
4618 Ullensvang	11 140	4 645	417	2 323	208	1 548	139	1 161	104	929	83
4619 Eidfjord	963	-11 143	-11 572	-5 572	-5 786	-3 714	-3 857	-2 786	-2 893	-2 229	-2 314
4620 Ulvik	1 080	47	43	23	22	16	14	12	11	9	9
4621 Voss	16 222	30 575	1 885	15 287	942	10 192	628	7 644	471	6 115	377
4622 Kvam	8 527	16 492	1 934	8 246	967	5 497	645	4 123	484	3 298	387
4623 Samnanger	2 506	4 858	1 938	2 429	969	1 619	646	1 214	485	972	388
4624 Bjørnafjorden	25 780	48 389	1 877	24 195	939	16 130	626	12 097	469	9 678	375
4625 Austevoll	5 293	-44 211	-8 353	-22 105	-4 176	-14 737	-2 784	-11 053	-2 088	-8 842	-1 671
4626 Øygarden	39 563	74 525	1 884	37 263	942	24 842	628	18 631	471	14 905	377
4627 Askøy	30 058	58 391	1 943	29 195	971	19 464	648	14 598	486	11 678	389
4628 Vaksdal	3 883	7 787	2 006	3 894	1 003	2 596	669	1 947	501	1 557	401
4629 Modalen	375	-6 927	-18 473	-3 464	-9 236	-2 309	-6 158	-1 732	-4 618	-1 385	-3 695
4630 Osterøy	8 206	16 065	1 958	8 033	979	5 355	653	4 016	489	3 213	392
4631 Alver	29 977	57 345	1 913	28 673	956	19 115	638	14 336	478	11 469	383
4632 Austrheim	2 873	-1 802	-627	-901	-314	-601	-209	-451	-157	-360	-125
4633 Fedje	521	912	1 750	456	875	304	583	228	438	182	350
4634 Masfjorden	1 676	-1 204	-719	-602	-359	-401	-240	-301	-180	-241	-144
4635 Gulen	2 219	-3 168	-1 428	-1 584	-714	-1 056	-476	-792	-357	-634	-286
4636 Solund	764	754	987	377	494	251	329	189	247	151	197
4637 Hyllestad	1 266	500	395	250	198	167	132	125	99	100	79
4638 Høyanger	3 916	5 125	1 309	2 562	654	1 708	436	1 281	327	1 025	262
4639 Vik	2 553	1 875	734	937	367	625	245	469	184	375	147
4640 Sogndal	12 189	23 144	1 899	11 572	949	7 715	633	5 786	475	4 629	380
4641 Aurland	1 797	-11 773	-6 552	-5 887	-3 276	-3 924	-2 184	-2 943	-1 638	-2 355	-1 310
4642 Lærdal	2 136	-1 132	-530	-566	-265	-377	-177	-283	-133	-226	-106
4643 Årdal	5 214	-3 867	-742	-1 933	-371	-1 289	-247	-967	-185	-773	-148
4644 Luster	5 345	3 348	626	1 674	313	1 116	209	837	157	670	125
4645 Askvoll	2 956	5 908	1 999	2 954	999	1 969	666	1 477	500	1 182	400
4646 Fjaler	2 885	5 602	1 942	2 801	971	1 867	647	1 400	485	1 120	388
4647 Sunnfjord	22 325	37 496	1 680	18 748	840	12 499	560	9 374	420	7 499	336
4648 Bremanger	3 430	2 602	759	1 301	379	867	253	651	190	520	152
4649 Stad	9 609	18 730	1 949	9 365	975	6 243	650	4 683	487	3 746	390
4650 Gloppen	5 923	11 624	1 962	5 812	981	3 875	654	2 906	491	2 325	392
4651 Stryn	7 256	14 012	1 931	7 006	966	4 671	644	3 503	483	2 802	386
5001 Trondheim	213 125	129 555	608	64 778	304	43 185	203	32 389	152	25 911	122
5006 Steinkjer	23 963	48 787	2 036	24 394	1 018	16 262	679	12 197	509	9 757	407
5007 Namsos - Nåa	15 116	30 242	2 001	15 121	1 000	10 081	667	7 560	500	6 048	400
5014 Frøya	5 421	-104 391	-19 257	-52 196	-9 628	-34 797	-6 419	-26 098	-4 814	-20 878	-3 851
5020 Osen	905	1 904	2 103	952	1 052	635	701	476	526	381	421
5021 Oppdal	7 361	13 681	1 859	6 840	929	4 560	620	3 420	465	2 736	372
5022 Rennebu	2 490	4 983	2 001	2 492	1 001	1 661	667	1 246	500	997	400
5025 Røros	5 658	10 948	1 935	5 474	968	3 649	645	2 737	484	2 190	387

DET KONGELEGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite
0026 OSLO

Dykkar ref

Vår ref

Dato

24/2100-28

6. juni 2024

Svar på oppfølgingsspørsmål fra Høyre til Prop 102 S (2023-2024) Kommuneproposisjonen 2025

Eg viser til tre oppfølgingsspørsmål av 4. juni frå Høgre sine medlemmar i kommunal- og forvaltningskomiteen som ledd i handsaminga av Prop. 102 S (2023–2024)

Kommuneproposisjonen 2025, og mitt svar av 5. juni. Etter spørsmål frå representanten Kapur vil eg med dette kome med eit tillegg til mitt tidlegare svar på spørsmål 1 i brevet frå 4. juni.

Spørsmål:

Hva er fordelingsvirkningene i kroner per kommune og i kroner per innbygger ved en inntektsutjevning på 93, 94, 95, 96, og 97 prosent basert på dagens inntektssystem for årene 2025 til og med 2029.

Svar:

I dag er det ei symmetrisk utjamning på 60 pst., og ein tilleggskompensasjon til kommunar med under 90 pst. av landsgjennomsnittet. Den symmetriske utjamninga blir finansiert ved eit trekk frå kommunane med skatteinntekter over landsgjennomsnittet, medan tilleggskompensasjonen blir finansiert med eit likt beløp per innbyggjar frå alle kommunar. I 2023 var den samla omfordelinga gjennom inntektsutjamninga på om lag 13 mrd. kroner, og av dette utgjorde tilleggskompensasjonen 2,8 mrd. kroner. Med dagens modell for inntektsutjamning blir kommunen med dei lågaste skatteinntektene løfta frå 58 pst. av landsgjennomsnittet før utjamning, til om lag 93 pst. etter utjamning (tal frå 2023).

Kor høgt kommunen med lågast skatteinntekter kjem etter utjamning blir påverka av fleire forhold:

- Skatteinngangen i eigen kommune, dvs. kor langt unna landsgjennomsnittet kommunen ligg før utjamning. Dette vil og bli påverka av kva for skattegrunnlag kommunane har, og fordelinga av desse mellom kommunane.
- Utjamningsgraden i den symmetriske utjamninga (i dag 60 pst.)
- Tilleggskompensasjonen – korleis denne er utforma, og graden av kompensasjon.

Det er dermed ikkje slik at ein fastset nivå på kor høgt kommunen med lågast skatteinntekter skal løftast, i prosent av landsgjennomsnittet, dette vil vere eit resultat av modellen ein har valt og fordelinga av skatteinntektene mellom kommunane i utgangspunktet.

Samla kan ikkje summen av tilleggskompensasjon og den symmetriske utjamninga vere over 100 prosent. Med regjeringa sitt forslag om å auke den symmetriske utjamninga til 64 pst. og behalde dagens tilleggskompensasjon på 35 pst. blir kompensasjonsgraden 99 prosent for inntekter under 90 pst. av landsgjennomsnittet. Om ein vil auke den symmetriske utjamninga utover 65 prosent må ein derfor òg gjere noko med tilleggskompensasjonen.

Med regjeringa sitt forslag, inkludert endringar i skattegrunnlaget for kommunane, blir kommunen med dei lågaste skatteinntektene løfta til om lag 95 pst. av landsgjennomsnittet. Endringane i skattegrunnlaget gjer at dette er jamnare fordelt mellom kommunane, og dermed blir mellom anna finansieringa av tilleggskompensasjonen redusert. Det skyldast at mange skattesvake kommunar ikkje har store inntekter frå formue og utbytte, og dermed blir løfta gjennom at ein større del av kommunane sine skatteinntekter kjem frå inntektsskatt (som er jamnare fordelt).

For å løfte kommunen med dei lågaste skatteinntektene høgare enn 95 pst. må det gjerast endringar i modellen for inntektsutjamninga, sidan ein med ei symmetrisk utjamning på 64 pst. allereie er på ein utjamningsgrad på 99 pst. for kommunane med dei lågaste skatteinntektene. Det må derfor gjerast endringar i både den symmetriske delen og i tilleggskompensasjonen, og det vil krevje ei større utgreiing som vil ta noko meir tid.

Som ein illustrasjon har derfor departementet synleggjort ein måte å gjere dette på, ved å avvikle tilleggskompensasjonen og auke den symmetriske utjamninga til 93-97 pst. Dette vil vere ein måte å oppnå målet om å løfte kommunen med dei lågaste skatteinntektene opp til 93-97 pst. av landsgjennomsnittet på. Sidan tilleggskompensasjonen i dette eksempelet blir avvikla, betyr det at heile inntektsutjamninga for dei kommunane med låge skatteinntekter blir finansiert gjennom å trekke kommunane med skatteinntekter over landsgjennomsnittet. Med ei symmetrisk utjamning på 93 pst. blir kommunen med dei lågaste skatteinntektene løfta til 97,2 pst. av landsgjennomsnittet, og med 97 pst. symmetrisk utjamning blir den løfta til 98,8 pst.

Med helsing

A handwritten signature in blue ink, reading "Erling Sande". The signature is written in a cursive style with a large, sweeping initial "E" and "S".

Erling Sande

Statsråden

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite
0026 OSLO

Dykkar ref

Vår ref

Dato

24/2100-26

7. juni 2024

Svar på spørsmål fra SV til Prop 102 S (2023-2024) Kommuneproposisjonen 2025

Eg viser til ni spørsmål av 31. mai frå SVs medlemmer i kommunal- og forvaltningskomiteen som ledd i behandlinga av Prop. 102 S (2023–2024) *Kommuneproposisjonen 2025*.

Tabellar til dei aktuelle spørsmåla er lagt ved i Excel-format.

Spørsmål 1

Hva er fordelingseffekt mellom alle kommuner av å gjenetablere fullt storbytilskudd?

Svar

I inntektssystemet for 2024 blir storbytilskotet gitt til kommunane Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger, Kristiansand og Drammen, med ein sats på 426 kroner per innbyggjar. I forslaget til regjeringa blir tilskotet ført vidare til dei same kommunane med ein sats på 398 kroner per innbyggjar. Tabell 1 i vedlegget viser anslag på fordelingsverknader for kvar kommune samanlikna med regjeringa sitt forslag ved ei vidareføring av dagens sats for storbytilskotet.

Spørsmål 2

Frem til 2011 lå det inne et hovedstadtilskudd i inntektssystemet. Hva vil fordelingseffekten mellom alle kommuner være dersom dette hovedstadtilskuddet gjenetablers, ved å

- i) omfordele fra de øvrige foreslåtte regionale tilskudd?
- ii) Omfordele fra innbyggertilskuddet?

Svar

Hovudstadtilskotet vart innført i 1999 og gjekk då til Oslo både som kommune (159 mill. kroner over kap. 571) og som fylkeskommune (129 mill. kroner over kap. 572).

Grunngjevinga for og innretninga på tilskotet har variert over tid. Tilskotet til Oslo som kommune var mellom anna grunngitt med særskilde utfordringar Oslo har innan helse- og sosialsektoren. I 2004 vart hovudstadstilskotet til Oslo som kommune avvikla, sidan det då vart innført eit eige urbanitetskriterium i delkostnadsnøkkelen for sosiale tenester som fanga betre opp utfordringar knytt til rus og psykiatri, mellom anna i Oslo. Hovudstadstilskotet til Oslo som fylkeskommune vart vidareført, men var i hovudsak knytt til at Oslo har eit større ansvar for barnevern enn andre kommunar. Kompensasjonen for Oslos særskilte ansvar for barnevern ligg framleis inne i Oslos rammetilskot som fylkeskommune, men blir no gitt med ei særskilt fordeling innanfor innbyggartilskotet (tabell C) og ikkje som eit hovudstadstilskot.

I 2009 vart det innført eit nytt hovudstadstilskot til Oslo som kommune på 300 mill. kroner, grunngitt med dei spesielle oppgåvene og utfordringane Oslo har som hovudstad. I 2010 vart hovudstadstilskotet til Oslo som kommune og fylkeskommune slått saman, og gitt som ein del av rammetilskotet til Oslo som fylkeskommune.

I 2011 vart det innført eit storbytilskot til Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger som vart finansiert med ein reduksjon av hovudstadstilskotet til Oslo som fylkeskommune. Den delen av hovudstadstilskotet som var knytt til barnevernsoppgåver vart halden utanom. Resten av hovudstadstilskotet vart fordelt gjennom storbytilskotet til dei fire største kommunane med eit likt beløp per innbyggjar. Innføringa av storbytilskotet innebar isolert sett ein reduksjon i hovudstadstilskotet på om lag 170 mill. kroner for Oslo.

Ved ei eventuell gjeninnføring av eit hovudstadstilskot må ein ta stilling både til storleiken på tilskotet og forholdet mellom storbytilskotet og hovudstadstilskotet. I tabell 2 er det vist anslag på fordelingsverknader ved å innføre eit hovudstadstilskot på 150 mill. kroner, i tillegg til regjeringa sitt forslag til storbytilskot til Oslo. Tabellen viser anslag på fordelingsverknader finansiert gjennom enten ein reduksjon i andre regionalpolitiske tilskot eller ein reduksjon i innbyggartilskotet.

Kolonne 2 og 3 i tabell 2 viser anslag på fordelingsverknader av å innføre eit hovudstadstilskot finansiert gjennom ein reduksjon i dei andre regionalpolitiske tilskota i regjeringa sitt forslag til nytt inntektssystem (distriktstilskot Nord-Noreg, distriktstilskot Sør-Noreg, storbytilskotet og vekstilskotet). Reduksjonen i dei andre regionalpolitiske tilskota kan gjerast på ulike måtar. I anslaget er det som ein illustrasjon lagt til grunn at dei samla regionalpolitiske tilskota til kvar kommune blir redusert med den same prosentdelen (om lag 3,8 prosent).

Kolonne 4 og 5 i tabell 2 viser anslag på fordelingsverknader av å innføre eit hovudstadstilskot finansiert gjennom innbyggartilskotet med eit likt beløp per innbyggjar for alle kommunar, inkludert Oslo (om lag 27 kroner per innbyggjar).

Spørsmål 3

Hva vil proveny og fordelingseffekt for den enkelte kommune være dersom den kommunale andelen av utbytteskatten ikke avvikes i inntektssystemet?

Svar

Forslaget om å ta ut eigarinntekter frå skattegrunnlaget inneber at dei kommunale inntektene frå inntektsskatt elles aukar tilsvarande reduksjonen i inntektene frå skatt på eigarinntekter. Skatteinntektene til kommunane samla blir derfor halde på same nivå, men endringa vil gje fordelingsverknader mellom kommunar.

Den vedlagte tabell 3 viser anslag på fordelingsverknader av endringar i skatteelementa i tråd med forslaget i kommuneproposisjonen, og eit alternativ der ein ikkje tar ut utbytter/eigarinntekter av skattegrunnlaga.

Berekningane er av omsyn til konsistens og representativitet gjennomført på eit skattegrunnlag for 2020 som er justert opp til 2024-nivå. Det blir understreka at framtidige skatteinntekter er usikre, og at fordelingsverknadene for endringar i skatteelementa er anslag.

Spørsmål 4

Hva vil proveny og fordelingseffekt mellom alle kommuner være, dersom utbytteskatten, formuesskatten og den symmetriske utjevningen innføres gjennom en periode på henholdsvis

- i) fem år, fremfor den foreslåtte ordningen på 2 år.
- ii) Fire år, fremfor den foreslåtte ordningen på 2 år

Svar

Den vedlagte tabell 4 viser anslag for fordelingsverknader første året dersom ein i staden for å fase inn endringane i den symmetriske utjamninga og halveringa av den kommunale delen av formuesskatten over to år, faser desse endringane inn over fire og fem år.

Regjeringa har foreslått at utbytteskatten skal heilt ut av skattegrunnlaget til kommunane frå og med inntektsåret 2025. Av omsyn til kompleksiteten i ordninga vil det ikkje vere formålstenleg med ei gradvis utfasing av den kommunale utbytteskatten. I vedlagte tabell over verknader er det derfor, på same måte som i Regjeringa sitt forslag, lagt til grunn at utbytteskatten blir tatt heilt ut av skattegrunnlaget til kommunane frå og med inntektsåret 2025, også i alternativa der den gradvise innføringa er over fem og fire år.

Berekningane er av omsyn til konsistens og representativitet gjennomført på eit skattegrunnlag for 2020 som er justert opp til 2024-nivå. Det blir understreka at framtidige skatteinntekter er usikre, og at fordelingsverknadene for endringar i skatteelementa er anslag.

Spørsmål 5

Hva vil proveny og fordelingseffekt mellom alle kommuner være av å avvikle regionsentertilskuddet lineært over en femårsperiode, mellom 2025–2029?

Svar

Tabell 5 i vedlegget viser anslag på fordelingsverknad kvar kommune ved ei lineær avvikling av regionsentertilskotet over ein periode på fem år. Tabellen viser den akkumulerte fordelingsverknaden for kvart enkelt år i 2024-kroner, slik at tilskotet vil vere heilt avvika i 2029. Anslaga er basert på innbyggartal i 2023. Endringar i innbyggartal i perioden vil ha ein viss innverknad på fordelingsverknadene, men det er ikkje mogleg å ta omsyn til dette i anslaga i tabellen.

Spørsmål 6

Hva vil proveny og fordelingseffekt mellom alle kommuner være av å omfordele ytterligere 300 millioner i særskilt kompensasjon for lave skatteinntekter fra innbyggertilskuddet.

Svar

Departementet har foreslått at 1,5 mrd. kroner av veksten i frie inntekter i 2025 blir grunngeve med omlegginga av inntektssystemet. Desse inntektene blir gitt med ei særskild fordeling, som blir innretta slik at kommunar med låge samla skatteinntekter etter utjamning i 2023 (inkludert eigedomsskatt på vass-, vind- og petroleumsanlegg og inntekter frå havbruk og konsesjonskraft) får ein større del av veksten, mens kommunar med høge inntekter får ein mindre del av veksten. Alle kommunar får minimum 30 kroner per innbyggjar. For kommunar med skatteinntekter på 130 prosent av landsgjennomsnittet eller lågare, blir denne inntekta per innbyggjar høgare desto lågare skatteinntektene i 2023 var.

I berekninga av verknadene av å fordele ytterlegare 300 mill. i særskilt kompensasjon for lave skatteinntekter er det sett på differansen mellom å fordele 1.8 mrd. kroner og 1,5 mrd. kroner for kommunane der dei same prinsippa er lagt til grunn. Framleis er lågaste beløp 30 kroner per innbyggjar, noko som inneber at kommunar med skatteinntekter inkl. inntektene frå naturressursar på over 130 pst av landsgjennomsnittet ikkje får ytterlegare midlar.

Auken på 300 mill. forutsett finansiert innanfor innbyggartilskotet, med eit likt beløp per innbyggjar frå alle kommunar. Vedlagte tabell 6 viser fordelinga av 300 mill. kroner før og etter finansieringa gjennom redusert innbyggartilskot.

Spørsmål 7

Hva er proveny og fordelingseffekt mellom kommunene ved å fjerne det ekstra grunnskoletilskuddet og flytte hele over på henholdsvis

- i) Småkommunetilskuddet
- ii) Distriktstilskuddet

Svar

Tabell 7 i vedlegget viser anslag på fordelingsverknader for kvar kommune ved å fjerne grunnskoletilskotet og å auke høvesvis småkommunetillegget og distriktstilskot Sør- og Nord-Noreg tilsvarende. Grunnskoletilskotet utgjør om lag 1,3 mrd. kroner i 2024. I anslaga på fordelingsverknader er det lagt til grunn at småkommunetillegget eller distriktstilskotet skal aukast med det same beløpet for landet under eitt. Det er vidare lagt til grunn at den prosentvise auken i småkommunetillegget/distriktstilskotet er den same for alle kommunar

som får desse tilskota. Det betyr til dømes at kommunar med småkommunetillegg etter høgast sats får ein større auke i tillegget, målt i heile kroner, enn kommunar som får småkommunetillegg etter ein lågare sats.

Kolonne 4 og 5 i tabell 7 viser anslag på fordelingsverknader ved å avvikle grunnskoletilskotet og å auke småkommunetillegget tilsvarande. I tabellen er det lagt til grunn at småkommunetillegget blir auka med om lag 150 prosent for alle kommunar som får småkommunetillegg med regjeringa sitt forslag til nytt inntektssystem.

Kolonne 6 og 7 i tabell 7 viser anslag på fordelingsverknader ved å avvikle grunnskoletilskotet og å auke distriktstilskot Sør-Noreg og distriktstilskot Nord-Noreg tilsvarande. I tabellen er det lagt til grunn at distriktstilskota blir auka med om lag 40 prosent for alle kommunar som får distriktstilskot med regjeringa sitt forslag til nytt inntektssystem.

Spørsmål 8

KDD 571,60: Hva vil proveny og fordelingseffekten mellom kommunene bli av å øke overføringen til kommunens frie inntekter med 3 335 millioner kroner i 2025, ut ifra regjeringens forslag til nytt inntektssystem for kommunene?

Svar

Tabell 8 i vedlegget viser eit anslag på fordeling per kommune ved å auke overføringane til kommunane med 3 335 mill. kroner i 2025. Departementet kan ikkje berekne fordelinga etter regjeringa sitt forslag til nytt inntektssystem før i statsbudsjettet til hausten, sidan befolkningstal og andre kriteriedata ikkje er klare enno. Fordelinga mellom kommunane vil òg vere avhengig av fleire berekningstekniske føresetnader, mellom anna korleis auken i dei frie inntektene fordeler seg mellom skatt og rammetilskot. I tabell 8 er det derfor som ein illustrasjon lagt til grunn at veksten i dei frie inntektene på 3 335 mill. kroner fordeler seg med eit likt beløp per innbyggjar for alle kommunar. Den same føresetnaden er lagt til grunn i anslaget i kommuneproposisjonen av førsteårsverknaden av nytt inntektssystem inkludert ein samla vekst i dei frie inntektene på 5 mrd. kroner (jf. kolonne 10 i vedlegg 7 til Prop. 102 S).

Spørsmål 9

KDD 572,60: Hva vil proveny og fordelingseffekten mellom fylkene bli av å øke overføringen til fylkenes frie inntekter med 2 700 millioner kroner i 2025?

Svar

Tabellen under viser anslag på fordeling per fylkeskommune ved å auke overføringane til fylkeskommunane med 2 700 mill. kroner i 2025. I anslaget er det som ein illustrasjon lagt til grunn at midlane blir fordelt med eit likt beløp per innbyggjar. Den faktiske fordelinga av ei eventuell auke i dei frie inntektene vil fordele seg på ein annan måte, og vil mellom anna vere avhengig av endringar i innbyggartalet i dei ulike fylkeskommunane og korleis auken i dei frie inntektene fordeler seg mellom skatt og rammetilskot.

Fylke	Innbyggjarar per 01.07.23	Fordeling av ei auke i dei frie inntekter på 2,7 mrd. (1 000 kr)
	<i>Kolonne 1</i>	<i>Kolonne 2</i>
03 Oslo	711 918	348 595
11 Rogaland	495 545	242 647
15 Møre og Romsdal	269 164	131 798
18 Nordland	241 960	118 478
31 Østfold	310 525	152 051
32 Akershus	721 676	353 374
33 Buskerud	267 895	131 177
34 Innlandet	374 624	183 438
39 Vestfold	254 765	124 748
40 Telemark	176 338	86 345
42 Agder	317 444	155 439
46 Vestland	648 436	317 512
50 Trøndelag	480 437	235 250
55 Troms	168 871	82 689
56 Finnmark	74 458	36 459
Heile landet	5 514 056	2 700 000

Med helsing

Erling Sande

Tabell 8 - Svar på spørsmål 8 frå SV

Forklaring

Kol. 1 Innbyggjarar i alt per 1. juli 2023

Kol. 2-3: Fordeling av auke i frie inntekter på 3 335 mill. kroner med eit likt beløp per innbyggjar

Knr	Kommune	Innbyggartal	Fordeling vekst i frie inntekter	
		01.jul.23	1000 kr	Kr per innb.
		Kol. 1	Kol. 2	Kol. 3
301	Oslo	711 918	430 581	605
1101	Eigersund	15 177	9 179	605
1103	Stavanger	146 810	88 793	605
1106	Haugesund	38 218	23 115	605
1108	Sandnes	83 219	50 332	605
1111	Sokndal	3 325	2 011	605
1112	Lund	3 235	1 957	605
1114	Bjerkreim	2 861	1 730	605
1119	Hå	19 712	11 922	605
1120	Klepp	20 766	12 560	605
1121	Time	19 876	12 021	605
1122	Gjesdal	12 384	7 490	605
1124	Sola	28 492	17 232	605
1127	Randaberg	11 733	7 096	605
1130	Strand	13 578	8 212	605
1133	Hjelmeland	2 635	1 594	605
1134	Suldal	3 827	2 315	605
1135	Sauda	4 559	2 757	605
1144	Kvitsøy	537	325	605
1145	Bokn	880	532	605
1146	Tysvær	11 499	6 955	605
1149	Karmøy	43 086	26 059	605
1151	Utsira	209	126	605
1160	Vindafjord	8 927	5 399	605
1505	Kristiansund	24 240	14 661	605
1506	Molde	32 512	19 664	605
1508	Ålesund	58 186	35 192	605
1511	Vanylven	3 034	1 835	605
1514	Sande	2 442	1 477	605
1515	Herøy (Møre ogRomsdal)	8 903	5 385	605
1516	Ulstein	8 882	5 372	605
1517	Hareid	5 170	3 127	605
1520	Ørsta	10 977	6 639	605
1525	Stranda	4 402	2 662	605
1528	Sykkylven	7 606	4 600	605
1531	Sula	9 670	5 849	605
1532	Giske	8 675	5 247	605
1535	Vestnes	7 097	4 292	605
1539	Rauma	7 082	4 283	605

Knr	Kommune	Innbyggartal			Fordeling vekst i frie inntekter	
		01.jul.23		1000 kr	Kr per innb.	
		Kol. 1	Kol. 2	Kol. 3		
1547 Aukra		3 692	2 233	605		
1554 Averøy		5 928	3 585	605		
1557 Gjemnes		2 665	1 612	605		
1560 Tingvoll		3 036	1 836	605		
1563 Sunndal		7 284	4 405	605		
1566 Surnadal		5 959	3 604	605		
1573 Smøla		2 142	1 296	605		
1576 Aure		3 386	2 048	605		
1577 Volda		10 897	6 591	605		
1578 Fjord		2 505	1 515	605		
1579 Hustadvika		13 390	8 099	605		
1580 Haram		9 402	5 686	605		
1804 Bodø		53 401	32 298	605		
1806 Narvik		21 560	13 040	605		
1811 Bindal		1 371	829	605		
1812 Sømna		1 976	1 195	605		
1813 Brønnøy		7 813	4 725	605		
1815 Vega		1 226	742	605		
1816 Vevelstad		476	288	605		
1818 Herøy (Nordland)		1 844	1 115	605		
1820 Alstahaug		7 414	4 484	605		
1822 Leirfjord		2 317	1 401	605		
1824 Vefsn		13 404	8 107	605		
1825 Grane		1 460	883	605		
1826 Hattfjelldal		1 287	778	605		
1827 Dønna		1 391	841	605		
1828 Nesna		1 805	1 092	605		
1832 Hemnes		4 490	2 716	605		
1833 Rana		25 947	15 693	605		
1834 Lurøy		1 877	1 135	605		
1835 Træna		448	271	605		
1836 Rødøy		1 139	689	605		
1837 Meløy		6 183	3 740	605		
1838 Gildeskål		1 955	1 182	605		
1839 Beiarn		1 035	626	605		
1840 Saltdal		4 695	2 840	605		
1841 Fauske		9 603	5 808	605		
1845 Sørfold		1 852	1 120	605		
1848 Steigen		2 674	1 617	605		
1851 Lødingen		2 024	1 224	605		
1853 Evenes		1 330	804	605		
1856 Røst		462	279	605		
1857 Værøy		676	409	605		
1859 Flakstad		1 221	738	605		
1860 Vestvågøy		11 553	6 987	605		

Knr	Kommune	Innbyggertal			Fordeling vekst i frie inntekter		
		01.jul.23			1000 kr		
		Kr per innb.					
		Kol. 1	Kol. 2	Kol. 3			
1865	Vågan	9 737	5 889	605			
1866	Hadsel	8 199	4 959	605			
1867	Bø	2 617	1 583	605			
1868	Øksnes	4 553	2 754	605			
1870	Sortland	10 667	6 452	605			
1871	Andøy	4 585	2 773	605			
1874	Moskenes	975	590	605			
1875	Hamarøy	2 718	1 644	605			
3101	Halden	31 840	19 257	605			
3103	Moss	51 545	31 175	605			
3105	Sarpsborg	59 502	35 988	605			
3107	Fredrikstad	84 770	51 270	605			
3110	Hvaler	4 774	2 887	605			
3112	Råde	8 039	4 862	605			
3114	Våler (Viken)	6 102	3 691	605			
3116	Skiptvet	3 915	2 368	605			
3118	Indre Østfold	46 641	28 209	605			
3120	Rakkestad	8 413	5 088	605			
3122	Marker	3 634	2 198	605			
3124	Aremark	1 350	817	605			
3201	Bærum	130 586	78 981	605			
3203	Asker	98 041	59 297	605			
3205	Lillestrøm	93 010	56 254	605			
3207	Nordre Follo	62 813	37 990	605			
3209	Ullensaker	43 293	26 184	605			
3212	Nesodden	20 366	12 318	605			
3214	Frogn	16 150	9 768	605			
3216	Vestby	19 348	11 702	605			
3218	Ås	21 409	12 949	605			
3220	Enebakk	11 385	6 886	605			
3222	Lørenskog	47 305	28 611	605			
3224	Rælingen	19 822	11 989	605			
3226	Aurskog-Høland	17 998	10 886	605			
3228	Nes	24 470	14 800	605			
3230	Gjerdrum	7 313	4 423	605			
3232	Nittedal	25 620	15 495	605			
3234	Lunner	9 336	5 647	605			
3236	Jevnaker	7 002	4 235	605			
3238	Nannestad	15 802	9 557	605			
3240	Eidsvoll	27 681	16 742	605			
3242	Hurdal	2 926	1 770	605			
3301	Drammen	103 703	62 721	605			
3303	Kongsberg	28 575	17 283	605			
3305	Ringerike	31 467	19 032	605			
3310	Hole	6 923	4 187	605			

Knr	Kommune	Innbyggertal			Fordeling vekst i frie inntekter		
		01.jul.23			1000 kr		
		Kr per innb.					
		Kol. 1	Kol. 2	Kol. 3			
3312	Lier	28 322	17 130	605			
3314	Øvre Eiker	20 626	12 475	605			
3316	Modum	14 636	8 852	605			
3318	Krødsherad	2 228	1 348	605			
3320	Flå	1 097	663	605			
3322	Nesbyen	3 299	1 995	605			
3324	Gol	4 806	2 907	605			
3326	Hemsedal	2 645	1 600	605			
3328	Ål	4 876	2 949	605			
3330	Hol	4 531	2 740	605			
3332	Sigdal	3 502	2 118	605			
3334	Flesberg	2 765	1 672	605			
3336	Rollag	1 383	836	605			
3338	Nore og Uvdal	2 511	1 519	605			
3401	Kongsvinger	18 109	10 953	605			
3403	Hamar	32 501	19 657	605			
3405	Lillehammer	28 572	17 281	605			
3407	Gjøvik	30 593	18 503	605			
3411	Ringsaker	35 557	21 506	605			
3412	Løten	7 916	4 788	605			
3413	Stange	21 398	12 942	605			
3414	Nord-Odal	5 007	3 028	605			
3415	Sør-Odal	8 082	4 888	605			
3416	Eidskog	6 034	3 649	605			
3417	Grue	4 553	2 754	605			
3418	Åsnes	7 281	4 404	605			
3419	Våler (Innlandet)	3 635	2 199	605			
3420	Elverum	21 652	13 096	605			
3421	Trysil	6 565	3 971	605			
3422	Åmot	4 183	2 530	605			
3423	Stor-Elvdal	2 285	1 382	605			
3424	Rendalen	1 824	1 103	605			
3425	Engerdal	1 386	838	605			
3426	Tolga	1 586	959	605			
3427	Tynset	5 625	3 402	605			
3428	Alvdal	2 508	1 517	605			
3429	Folldal	1 515	916	605			
3430	Os	1 870	1 131	605			
3431	Dovre	2 488	1 505	605			
3432	Lesja	1 969	1 191	605			
3433	Skjåk	2 154	1 303	605			
3434	Lom	2 221	1 343	605			
3435	Vågå	3 545	2 144	605			
3436	Nord-Fron	5 619	3 398	605			
3437	Sel	5 618	3 398	605			

Knr	Kommune	Innbyggartal	Fordeling vekst i frie inntekter	
		01.jul.23	1000 kr	Kr per innb.
		Kol. 1	Kol. 2	Kol. 3
3438	Sør-Fron	3 114	1 883	605
3439	Ringebu	4 426	2 677	605
3440	Øyer	5 140	3 109	605
3441	Gausdal	6 166	3 729	605
3442	Østre Toten	14 900	9 012	605
3443	Vestre Toten	13 700	8 286	605
3446	Gran	13 610	8 232	605
3447	Søndre Land	5 564	3 365	605
3448	Nordre Land	6 540	3 956	605
3449	Sør-Aurdal	2 848	1 723	605
3450	Etnedal	1 250	756	605
3451	Nord-Aurdal	6 405	3 874	605
3452	Vestre Slidre	2 092	1 265	605
3453	Øystre Slidre	3 328	2 013	605
3454	Vang	1 690	1 022	605
3901	Horten	27 705	16 756	605
3903	Holmestrand	26 485	16 019	605
3905	Tønsberg	58 823	35 577	605
3907	Sandefjord	65 920	39 870	605
3909	Larvik	48 409	29 279	605
3911	Færder	27 423	16 586	605
4001	Porsgrunn	37 107	22 443	605
4003	Skien	56 239	34 014	605
4005	Notodden	13 163	7 961	605
4010	Siljan	2 377	1 438	605
4012	Bamble	14 247	8 617	605
4014	Kragerø	10 434	6 311	605
4016	Drangedal	4 108	2 485	605
4018	Nome	6 574	3 976	605
4020	Midt-Telemark	10 742	6 497	605
4022	Seljord	2 971	1 797	605
4024	Hjartdal	1 612	975	605
4026	Tinn	5 547	3 355	605
4028	Kviteseid	2 448	1 481	605
4030	Nissedal	1 470	889	605
4032	Fyresdal	1 258	761	605
4034	Tokke	2 204	1 333	605
4036	Vinje	3 837	2 321	605
4201	Risør	6 853	4 145	605
4202	Grimstad	24 632	14 898	605
4203	Arendal	46 212	27 950	605
4204	Kristiansand	115 736	69 999	605
4205	Lindesnes	23 558	14 248	605
4206	Farsund	9 919	5 999	605
4207	Flekkefjord	9 282	5 614	605

Knr	Kommune	Innbyggartal	Fordeling vekst i frie inntekter	
		01.jul.23	1000 kr	Kr per innb.
		Kol. 1	Kol. 2	Kol. 3
4211	Gjerstad	2 427	1 468	605
4212	Vegårshei	2 181	1 319	605
4213	Tvedestrand	6 231	3 769	605
4214	Froland	6 231	3 769	605
4215	Lillesand	11 471	6 938	605
4216	Birkenes	5 438	3 289	605
4217	Åmli	1 784	1 079	605
4218	Iveland	1 354	819	605
4219	Evje og Hornnes	3 959	2 394	605
4220	Bygland	1 162	703	605
4221	Valle	1 201	726	605
4222	Bykle	1 007	609	605
4223	Vennesla	15 391	9 309	605
4224	Åseral	910	550	605
4225	Lyngdal	10 820	6 544	605
4226	Hægebostad	1 771	1 071	605
4227	Kvinesdal	6 054	3 662	605
4228	Sirdal	1 860	1 125	605
4601	Bergen	290 316	175 588	605
4602	Kinn	17 230	10 421	605
4611	Etne	4 072	2 463	605
4612	Sveio	5 757	3 482	605
4613	Bømlo	12 238	7 402	605
4614	Stord	19 210	11 619	605
4615	Fitjar	3 198	1 934	605
4616	Tysnes	2 915	1 763	605
4617	Kvinnherad	13 074	7 907	605
4618	Ullensvang	11 140	6 738	605
4619	Eidfjord	963	582	605
4620	Ulvik	1 080	653	605
4621	Voss	16 222	9 811	605
4622	Kvam	8 527	5 157	605
4623	Samnanger	2 506	1 516	605
4624	Bjørnafjorden	25 780	15 592	605
4625	Austevoll	5 293	3 201	605
4626	Øygarden	39 563	23 928	605
4627	Askøy	30 058	18 180	605
4628	Vaksdal	3 883	2 349	605
4629	Modalen	375	227	605
4630	Osterøy	8 206	4 963	605
4631	Alver	29 977	18 131	605
4632	Austrheim	2 873	1 738	605
4633	Fedje	521	315	605
4634	Masfjorden	1 676	1 014	605
4635	Gulen	2 219	1 342	605

Knr	Kommune	Innbyggartal		
		Fordeling vekst i frie inntekter		
		01.jul.23	1000 kr	Kr per innb.
		Kol. 1	Kol. 2	Kol. 3
4636	Solund	764	462	605
4637	Hyllestad	1 266	766	605
4638	Høyanger	3 916	2 368	605
4639	Vik	2 553	1 544	605
4640	Sogndal	12 189	7 372	605
4641	Aurland	1 797	1 087	605
4642	Lærdal	2 136	1 292	605
4643	Årdal	5 214	3 154	605
4644	Luster	5 345	3 233	605
4645	Askvoll	2 956	1 788	605
4646	Fjaler	2 885	1 745	605
4647	Sunnfjord	22 325	13 503	605
4648	Bremanger	3 430	2 075	605
4649	Stad	9 609	5 812	605
4650	Gloppen	5 923	3 582	605
4651	Stryn	7 256	4 389	605
5001	Trondheim	213 125	128 902	605
5006	Steinkjer	23 963	14 493	605
5007	Namsos	15 116	9 142	605
5014	Frøya	5 421	3 279	605
5020	Osen	905	547	605
5021	Oppdal	7 361	4 452	605
5022	Rennebu	2 490	1 506	605
5025	Røros	5 658	3 422	605
5026	Holtålen	2 024	1 224	605
5027	Midtre Gauldal	6 143	3 715	605
5028	Melhus	17 435	10 545	605
5029	Skaun	8 455	5 114	605
5031	Malvik	14 747	8 919	605
5032	Selbu	4 183	2 530	605
5033	Tydal	758	458	605
5034	Meråker	2 449	1 481	605
5035	Stjørdal	24 614	14 887	605
5036	Frosta	2 635	1 594	605
5037	Levanger	20 492	12 394	605
5038	Verdal	15 121	9 145	605
5041	Snåsa	2 022	1 223	605
5042	Lierne	1 298	785	605
5043	Røyrvik	425	257	605
5044	Namsskogan	831	503	605
5045	Grong	2 304	1 394	605
5046	Høylandet	1 234	746	605
5047	Overhalla	3 885	2 350	605
5049	Flatanger	1 103	667	605
5052	Leka	587	355	605

Knr	Kommune	Innbyggartal	Fordeling vekst i frie inntekter	
		01.jul.23	1000 kr	Kr per innb.
		Kol. 1	Kol. 2	Kol. 3
5053	Inderøy	6 864	4 151	605
5054	Indre Fosen	10 015	6 057	605
5055	Heim	5 920	3 581	605
5056	Hitra	5 315	3 215	605
5057	Ørland	10 501	6 351	605
5058	Åfjord	4 321	2 613	605
5059	Orkland	18 737	11 332	605
5060	Nærøysund	10 011	6 055	605
5061	Rindal	1 969	1 191	605
5501	Tromsø	78 135	47 257	605
5503	Harstad	24 998	15 119	605
5510	Kvæfjord	2 855	1 727	605
5512	Tjeldsund	4 190	2 534	605
5514	Ibestad	1 283	776	605
5516	Gratangen	1 064	644	605
5518	Lavangen	998	604	605
5520	Bardu	3 978	2 406	605
5522	Salangen	2 055	1 243	605
5524	Målselv	6 804	4 115	605
5526	Sørreisa	3 480	2 105	605
5528	Dyrøy	1 074	650	605
5530	Senja	14 918	9 023	605
5532	Balsfjord	5 555	3 360	605
5534	Karlsøy	2 195	1 328	605
5536	Lyngen	2 732	1 652	605
5538	Storfjord	1 837	1 111	605
5540	Kåfjord	1 982	1 199	605
5542	Skjervøy	2 782	1 683	605
5544	Nordreisa	4 826	2 919	605
5546	Kvæningen	1 130	683	605
5601	Alta	21 558	13 039	605
5603	Hammerfest	11 299	6 834	605
5605	Sør-Varanger	9 890	5 982	605
5607	Vadsø	5 647	3 415	605
5610	Karasjok	2 562	1 550	605
5612	Kautokeino	2 829	1 711	605
5614	Loppa	853	516	605
5616	Hasvik	963	582	605
5618	Måsøy	1 106	669	605
5620	Nordkapp	2 947	1 782	605
5622	Porsanger	3 858	2 333	605
5624	Lebesby	1 222	739	605
5626	Gamvik	1 070	647	605
5628	Tana	2 793	1 689	605
5630	Berlevåg	906	548	605

Knr	Kommune	Innbyggertal	Fordeling vekst i frie inntekter	
		01.jul.23	1000 kr	Kr per innb.
		Kol. 1	Kol. 2	Kol. 3
5632	Båtsfjord	2 120	1 282	605
5634	Vardø	1 959	1 185	605
5636	Nesseby	876	530	605
Sum		5 514 056	3 335 000	605

